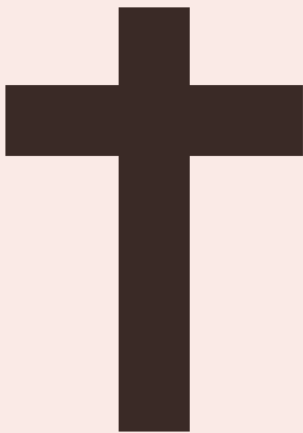

Ew Testamento:
Chipay Tawkquiztan

New Testament in Chipaya (BL:cap:Chipaya)

Ew Testamento: Chipay Tawkquiztan

New Testament in Chipaya (BL:cap:Chipaya)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chipaya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chipaya [cap], Bolivia

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chipaya

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
baeaa6d6-fcc1-578f-afbd-04a9c5c14184

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS	70
SAN LUCAS	111
SAN JUAN	186
HECHOS	242
ROMANOS	311
1 CORINTIOS	341
2 CORINTIOS	372
GÁLATAS	391
EFESIOS	402
FILIPENSES	413
COLOSENSES	421
1 TESALONICENSES	429
2 TESALONICENSES	435
1 TIMOTEO	439
2 TIMOTEO	448
TITO	454
FILEMÓN	458
HEBREOS	460
SANTIAGO	483
1 SAN PEDRO	491
2 SAN PEDRO	500
1 SAN JUAN	505
2 SAN JUAN	513
3 SAN JUAN	514
JUDAS	516
APOCALIPSIS	519

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MATEO

¹ Jesucristuqui Davidž majchmajtquiztan, nižaza Abrahamž majchmajtquiztan tjoñitača. Jesucristuž tuquita atchi ejpnacača tinacaqui.

² Abrahamqui Isaacž ejptača. Isaacqui Jacobž ejptača. Jacobqui Judaž ejptača, niž jilanacžtanpacha.

³ Judaqui Fares ejptača, Zaratánpacha. Tamarqui Fares Zara maatača. Faresqui Esromž ejptača. Esromqui Aramž ejptača.

⁴ Aramqui Aminadabž ejptača. Aminadabqui Naasonž ejptača. Naasonqui Salmonž ejptača.

⁵ Salmonqui Booz ejptača. Rahabqui Booz maatača. Boozqui Obedž ejptača. Rutqui Obedž maatača. Obedqui Isaíž ejptača.

⁶ Isaíqui David cjita chawc jilirž ejptača. Davidqui Urías tjunatan zalžcu Salomonž ejptača.

⁷ Salomonqui Roboamž ejptača. Roboamqui Abías ejptača. Abiasqui Asaž ejptača.

⁸ Asaqui Josafatž ejptača. Josafatqui Joramž ejptača. Joramqui Uzías ejptača.

⁹ Uziasqui Jotamž ejptača. Jotamqui Acaž ejptača. Acazqui Ezequías ejptača.

¹⁰ Ezequiasqui Manasés ejptača. Manasesqui Amonž ejptača. Amonqui Josías ejptača.

¹¹ Josiasqui Jeconías ejptača, niž jilanacžtanpacha. Nii timpuqui Israelit zoñinacaqui preso chjitztača Babilonia cjita yokquin.

¹² Jalla nekztanaqui Jeconiasqui Salatielž ejptača. Salatielqui Zorobabelž ejptača.

¹³ Zorobabelqui Abiudž ejptača. Abiudqui Eliaquimž ejptača. Eliaquimqui Azorž ejptača.

¹⁴ Azorqui Sadocž ejptača. Sadocqui Aquimž ejptača. Aquimqui Eliudž ejptača.

¹⁵ Eliudqui Eleazarž ejptača. Eleazarqui Matanž ejptača. Matanqui Jacobž ejptača.

¹⁶ Jacobqui Josež ejptača. Josequi María lucutača. Mariiqui Jesús majtchinča. Nižaza Jesusaqui Yooz cuchanzquita Cristo cjitazakazza.

¹⁷ Tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichiča Abrahamž timpuquiztan Davidž timpucama. Nižaza tsjii tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichiča Davidž timpuquiztan Israel zoñinacaž Babilonia cjita yokquin preso chjichta timpucama. Nižaza tsjii tunca pusin atchi ejpnacaž kamta wachquichiča Babilonia yokquin chjichta timpuquiztan Cristuž nasta tjuñicama.

JESUCRISTUŽ NASTA

¹⁸ Jalla tužuča Jesucristuž nastauqui. Niiž maa María cjitiqiu Josižtan zalžjapa kazzintača. Ima lucžtan kamcan ica cjissinča Yooz Espiritu Santuž cjen.

¹⁹ Naaza lucu José cjitaqui Yooz kuzcama kamñitača. Niiž tjun María icaž cjen Josequi kuz turwaysi cjissiča. Nekžtan jamazit jaljtis pecatča. Kjanacama ultimu jaljtitasaz niiqui, Mariiqui zoñiž chjaawjkatta cjitasača, ana honorchiz.

²⁰ Jalla nuž jaljtis pinsan, Yooz Jilirž anjilaqui wiiquin niizquiz tjonziča, tuž cjican:

—José, Davidž majchmaati, Yooz Espíritu Santuqui am maataka t'icziča. Jalla nižtiquiztan ana jiwjata naatan zalzqui.

²¹ Nižaza majttanaqui, wawž tjuuqui Jesús cjitaž cjequiča. Jalla niiqui niiz wajtchiz žoñinaca ujnacquiztan liwriyaquiča. —Nuž cjichiča anjilaqui.

²²⁻²³ Tuqui timpuquiztanpacha Yooz Jiliriqui profetžquiz chiikatchiča, tuž cjican:

“Tsjaa tunsill turqui icaquiča. Nekztan lucmajch wawa mataquiča. Nii wawaqui Emanuel cjitaž cjequiča”.

Emanuelqui tuž cjicha: učumnacatanča Yoozqui. Nii profetž takucama cumplissiča Jesucristuž nastanaqui.

²⁴ Jalla nekztan Josequi tjaji wajtžcu, Yooz anjilaž mantitacama ojkchiča. Mariatan zalziča. Nižaza persun tjunjapa ricujchiča.

²⁵ Naaza majt tjuñicama Josequi Mariatan anapan ultimú lucutiñi paa-siča. Jalla nižtiquiztan ana zalzi cjichucatača, pero chicapan kamñitača. Wawa majttan, Jesús cjita tjuužtan tjuuzkatchiča.

2

MAGONACA RISPITI TJONCHICHA

¹ Belén cjita wajtquiz nižaza Judea cjita yokquin Jesusaqui majttatača. Nii nacionž chawjc jiliritača Herodes cjitaqui. Jalla nii tuquita timpuquiz jalla tužu watchitakalča. Nii nacionquin Jerusalén cjita wajtquin tuwanchuctan tsjii kjaž žoñinacaqui irantižquichiča. Mago cjita žoñinacatača ninacaqui, warawar puntu istutiñi.

² Jerusalén wajtquiz irantižcu pewcpewcziča tuž cjican:

—Uza nassiča judío žoñinacž chawjc jiliriqui. ¿Jakziqintaya? —jalla nuž cjican pecunchiča. Nižaza cjichiča, —Wejrnacqui tuuna žejlcan niiz nas-tiquiztan warawara cherchinča. Jalla nižtiquiztan nii rispiti tjonchinča, —jalla nuž cjican mazziča.

³ Herodes cjita jiliriqui magonacaž quint'ita nonžcu, ancha pinsamintu apaziča persun kuzquiz. Nižaza Jerusalén wajtquiz kamñi žoñinacami ancha kuzquiz pinsatča.

⁴ Jalla nekztanaqui nii rey jiliriqui timplu chawjc jilirinaca, nižaza lii tjaajiñi maestrúnaca kjawziča. Ninacžquiz pewcziča:

—¿Jakziqint Cristuqui majtta cjesaya? —jalla nuž cjican pewcziča.

⁵ Ninacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Belén wajtquinča, Judea yokquin. Tsjii profetaqui cjjrchiča, tuž cjican:

⁶ “Judá yokquinča Belén watjaqui. Jalla nii watjapanča chekanaqui, parti watjanacquiztan Judá yokquin. Jalla nekztan tsjii chawc jiliriqui ulnaquiča. Jalla niiqui wejt Israel žoñinacaž mantaquiča; nižaza cwitaquiča”.

⁷ Jalla nekztanaqui Herodes jiliriqui magonaca jamazit kjawziča. Nekztanaqui zumpacha pewcziča, čjul timpuquiztan nii warawaraqui paristčaja, jalla nii.

⁸ Jalla nekztanaqui Herodesqui magonaca cuchanchiča Belén watja, jalla tuž cjican:

—Nii Belén watja oka, nižaza nii wawž puntu zumpacha pjurwiit'aquičha. Wawa watžcuqui, wejtquiz mazcaquičha. Wejrmi zakal ojkz pecučha, wawa rispiti.

⁹ Jalla nekztan Herodes jiliriz chiižinta taku nonžcu, magonacaqui ojkchičha. Jerusalén watja ulantan, nii tuuna cherta warawaraqui ninacž tucquin wilta okatčha. Jakziquin nii wawa želatčhaja, jalla nii juntuñ tsijsičha warawaraqui.

¹⁰ Nii warawara tsijsi cheržcu, magonacaqui ancha wali cuntintutačha.

¹¹ Nekztanaqui kjuya luzcu, wawa cherchičha Marii maatanpacha. Jalla nekztanaqui ninacaqui quillzičha wawa rispitsjapa. Paaz čaja cjetžcu, wawžquiz zuma cusasanaca onanchičha, kori, insinzu, mirra. Jalla nuž nii wawžquiz rispitičičha.

¹² Jalla nekztanaqui wiiquin Yoozqui magonacžquiz chiižinchičha, ana Herodes kjutñi quepajo. Jalla nižtiquiztan persun watja quejpchičha yekja jicz kjutñi.

EGIPTO YOKQUIN ATIPASSICHA

¹³ Jalla nekztanaqui nii magonacaž ojkta tsjii Yooz Jilirž anjilaqui wiiquin Josežquiz parisquičičha. Nekztan tuž cjichičha:

—Zaazna, tii wawa chjicha maatanpacha. Egipto yokquin oka, atipasjapa. Herodes jiliriqui tii wawaž kjuraquičha conzjapa. Jalla nii Egipto yokquin am želaquičha, chjulorat wejrqui amquiz wilta chiyačhaja, jalla niicama. — Jalla nuž wiiquin chiichičha anjilaqui.

¹⁴ Jalla nuž anjilaž chiičiquiztan Josequi nii orapacha žaazičha. Nekztan wawžtan maatan chjitchičha. Nii weenpacha ulanchičha Egipto yok kjutñi.

¹⁵ Jalla nicju kamchičha Herodes ticzcama. Niiž tuquitanpacha Yooz jiliriqui profetžquiz chiikatchičha, tuž cjican: “Egipto yokquiztan wejt persun Maati kjawznacha”. Jalla nii profetž chiita takuqui cumplissičha.

HERODESQUI JESUSA CONKATZ PECATCHA

¹⁶ Herodesqui kuzquiz tantiyassičha, “Magonacaqui wejttañž burlaskalak” cjican. Jalla nižtiquiztan walja zawzičha. Jesucristo majta timpu tantiichičha magonacaž maztiquiztan. Jalla nuž tantižcu mantichičha Belén wajtquin nižaza nii wajtž tjiyaran tjapa lucmajch wawanaca pizc watquiztan kozzuc conajo.

¹⁷ Jalla nuž cumplissičha Jeremías cjita profetž cjiirta takuqui.

¹⁸ Tuqui timpuqui Jeremiasqui cjiirchičha, tuž cjican:

“Ramá cjita wajtquin wali chawc llaqui želaquičha nižaza alto joržtan kaaquičha. Raquel cjitiqui ancha kaaquičha naaža maatinacžquiztan. Ana wira kuztami ch'uj cjequičha. Nižaza naaža maatinacaqui ticziž cjequičha”.

Jalla nuž cjiirchičha Jeremías cjita Yooz taku paljajñi profetaqui.

¹⁹ Wiruñaqu Herodes cjita jiliriqui ticzičha. Jalla nekztanaqui tsjii Yooz jilirž anjilaqui Josežquim wilta parisquičičha wiiquin. Nii oraqui Josequi Egiptuquin tira želatčha. Anjilaqui cjichičha:

²⁰ —Zaazna, tii am uza chjicha maatanpacha. Israel yoka quepa. Am wawa conz pecñi Herodes jazic ticzičha.

²¹ Jalla nuž cjen Josequi žaažcu Israel yokquin nii uztan maatan chjitchičha.

²² Israel yokquin Judea provinciquin Arquelao cjita jiliritačha mantiñiqui. Jalla niičha Herodes majchqui. Niiž epž puestuquizpacha luzzitačha. Josequi nii quinto zizcu, Judea yokquin kamž jiwjatchičha. Nekztan tsjii

anjilaqui wiiquin Josezquiz paljaychiča, Judea yokquiz ana kamajo, antiz Galilea yokquin okajo. Jalla nekztan Galilea yok kjutni ojkchiča.

²³ Jalla nii yoka irantižcu, Nazaret cjita wajtquiz kamchiča. Tuqui timpuqui Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaqui mazinchiča, Jesusaqui “nazareno” cjitazakaz cjequiča, jalla nuž cjican mazinchiča. Nazaret wajtquiz kamcan profetanacaž chiita taku cumplissiča.

3

JUAN BAUTISTA YOOZ TAKU PALJAYÑI

¹ Niiž wiruñaqi Juan Bautistaqui Judea provinciquin želatča, ch'ekti yokquin. Yooz taku paljayatča,

² tuž cjican:

–Kuznacaž campiya. Arajpach Yoozqui waj mantaquiča. Nii timpuqui žcatžinžquiča.

³ Tuqui timpuqui Isaiás cjita profetaqui Juanž puntuquiztan cjiirchiča, tuž cjican:

“Ch'ekti yokquin tsjii žoñž joraž nonžta cjequiča. Alto jorquiztan tuž cjican chiyaquiča: ‘Tsjii chawjc Jiliriz tjonaquiča. Jaziqi zuma kamañ jicž tjaczna. Tsjii jicztakaz ančuca kuznaca zumpacha azquicha, nižaza zuma lijitumapanž cjee’ ”.

Jalla nuž cjiirtatača Juanž puntuquiztan.

⁴ Juanž zquitiqi camello cjita animalž chomquiztan watstatača. Niiž cinturonaqui žkizitača. Nižaza langosta cjita kolta animalanaca lujlitača. Munti misq'uinaca lujlñizakaztača.

⁵ Walja žoñinacaqui Juanž taku nonžni tjonñitača, Jerusalén chawc wajtquiztan, nižaza Judea yokquiztan, nižaza Jordán cjita puj žcatirantan. Walja žoñinaca tjonñitača.

⁶ Jakziltat niiž persun ujnaca mazzaja jalla ninacžquiz Juanqui bautissiča Jordán cjita pujquiz.

⁷ Nii tama žoñinacžtanpacha walja fariseonacami, nižaza saduceonacami jalla nii jilirinacami Juanžquin tjonchizakazza bautista cjisjapa. Jalla ninaca cheržcu, Juanqui tuž chiižinchiča:

–Zkoražtakaz incallni žoñinaca. Yooz Ejpqui ujchiz žoñinaca wajillaž casticaquiča. ¿Ject ančucaquiz nii mazzejo? ¿Nii casticu atipzjapa wejtquinž tjonkaya?

⁸ Kuz campiichinčuczljaj niiqui, zumapankaz kamaquiča, ančuca campiita kuz kjanapacha tjeezjapa.

⁹ Ančhucqui anaž mit kuzziz porapat chiyasaquiča, tuž cjican: “Wejrnacqui Abrahamž majchmaatinacžquiztanpacha tjoniñča, Yoozqui anaž wejrnaca casticasača”. Jalla nižta ana chiihiiz waquisiča. Yoozqui tii maznacquiztan žoñiz cjiskatasacha, Abrahamž majchmaatinaca cjisjapa.

¹⁰ Ančhucqui tsjii frut muntižtakazza. Ana zuma fruta pookni muntiqui k'aatzaž cjequiča jir achžtan. Jalla nuž k'aatziquiztanaqui, ujtaž cjequiča. Jalla nižta irataž ančucaquiz wataquiča. Ana zuma kamañchiz žoñinaca casticta jrequiča.

¹¹ Wejrqui weraral chiyuča. Kjaztankał bautisuča, ančuca kuznaca campiitiquiztan. Tsjiiqui wejt wirquin tjonča. Jalla niiqui Espiritu Santužtanami nižaza arajpach ujžtanami bautisaquiča. Jalla niiča wejtquiztan tsjan juc'ant poderchizqi. Niižquiz atintisjapa anal waquisuča, niiž čhjata jeržcu chjojksinimi. Inakaztča wejrqui.

¹² Ančhucqui trigo zkalažtakazza. Nii tjoñi jiliriqui trigonaca kjojaquiča. Nekztan itzanacami zuma trigumi pjalznaquiča. Nii zuma triguqui ricujtaž

cjequiča. Niiž persun kjuyquin majtaž cjequiča. Nii itzanacazti liwj ujtaž cjequiča, ana wira tjesni ujquiz. Jalla nižta irataž ančucaquiz wataquiča.

JESUSAQUI BAUTISTATACHA

¹³ Niiž wiruñaqi Jesusaqui Galilea yokquiztan Jordán cjita pujquin ojkchiča, jakziqunt Juan želatčhaja, jalla nicju. Bautiskatzjapa Juanžquin ojkchiča.

¹⁴ Jesusiž irantitan, Juanqui ana nii bautis pecatča. Jalla tuž cjichiča: —Amž wejr bautis waquziča. ¿Am wejtquiz tjonkaya? ¿Weriž bautista cjisjapaya? —Jalla nuž cjichiča Juanqui.

¹⁵ Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anzikam wejr bautisaquiča. Yooz mantitacama liwj cumplis waquziča učhumqi. —Jalla nuž kjaaztiquiztan Juanqui “iyaw” cjichiča.

¹⁶ Nekztanaqui Juanqui Jesusa bautissiča. Kjazquiztan ulnan, nii orapacha arajpacha cjetziča. Nekztan Jesusaqui cherziča Yooz Espiritu Santo palomažtakaz chjiwžquiñi. Jalla niiž juntuñpacha Espiritu Santuqui iran-tižquičiča.

¹⁷ Nekztanaqui arajpachquiztan tsjii jora paljayžquiñi nonziča, jalla tuž cjiñi:

—Tiiča wejt ultim k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen ancha cuntintutča wejrqi. —Jalla nuž cjichiča nii tsewctan čiižquičiñi joraqui.

4

JESUSAQUI DIABLUZ YANZTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jordán cjita pujquiztan ojkchiča. Nuž okan, Espiritu Santuqui Jesusa chjitchiča ch'ekti yokquin. Satanás diabluž yanzta cjisjapa. Satanásqui Jesusa ujquiz tjojtskatz pecatča.

² Jalla nijwc žejlan, Jesusaqui pusi tunc tjuñi pusi tunc arama ana čhjeri lujlchiča. Jalla nii pusi tunc tjuñi wattiquiztan ancha čhjeri eescatchiča.

³ Jalla nekztanaqui diabluqui Jesusižquiz macjatchiča ujquiz tjojtskatz yanzjapa. Jalla tuž cjichiča:

—Amqui ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tii maznacquiztan t'anta tuck-atalla.

⁴ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqi tuž cjiča: “Zoñinacaqui anaž čhjeržtan alaja žetasača. Yooz takuča chekanaqui, jalla niiča ultim čhjerižtakazqui”. Jalla nuž kjaaziča Jesusaqui.

⁵ Jalla nekztanaqui diabluqui Jesusa chjitchiča Jerusalén, Yooz illzta chawjc watja. Jalla nicju timplu tsewcta pjurniguin yawkatchiča.

⁶ Nekztan diabluqui cjichiča:

—Cjijrta Yooz takuqi tuž cjiča:

“Yooz Ejpqi niiž anjilanaca mantaquiča am cwitajo. Ninacž persun kjaržtan am cwitaquiča, ana am kjojcha chjojričta cjeyajo mazquizi-mi”.

Jazic, ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tsewctan kozzuc tii yokquiz layzca. —Jalla nuž cjichiča nii diabluqui.

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqi zakaz cjiča: “Zoñiñi ultim arajpach Yooz ana inakaz nuž yanznaquiča”. Jalla nuž cjijrtača.

⁸ Jalla nekztanaqui wilta ujquiz tjojtskatz yanzjapa, diabluqui Jesusa chjitchiča pajk cur puntiquin. Jalla niwjc chjitžcu, diabluqui tjapa tii muntuquiz žejlñi nacionanaca nižaza tjapa ninacž cusasanacžtanpacha,

nižaza tjapa ninacž honoranacžtanpacha jalla ninaca diabluqui Jesusižquiz tjeeziča.

⁹ Nekztan nii diabluqui cjichiča:

—Tjapa tinaca amquiz tjaasača, wejtquizim quillzaja, nižaza wejr rispičhaja, niiqui.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjian:

—Satanás, wejtquiztan zaraka amqui. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: Yooz Jiliržquinkaz rispita, nižaza nii alaja sirwa. Niikazza am Yooz Jiliriqui.

¹¹ Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan diabluqui Jesusižquiztan zarakchiča. Nekztan tsjii kjaž anjilanacaqui Jesusižquin atinti tjonchiča.

JESUSAQUI GALILEA YOKQUIN OJKCHICHA

¹² Niiž wiruñaquí Jesusaqui quinto nonchiča, Juan carsilquiztača, jalla nii. Jalla nii quinto nonžcu, Galilea yokquin ojkchiča.

¹³ Pero Nazaret wajtquin ana kamchiča; antis Capernaum wajtquin kami ojkchiča. Capernaum watjaqui kot atquiztača, Zabulón yokquin nižaza Neftalí yokquintača.

¹⁴ Jalla nuž ojktiquiztan Isaías profetaž cjiirta taku cumplissiča.

¹⁵ Jalla tuž cjiirchiča Isaías profetaqui:

“Zabulón, nižaza Neftalí, am yokaqui kot atquizza, nižaza jicžquizza Jordanquiztan tuwanchuc. Nižaza Galilea yokquinča. Jalla nii Galiliiquinaqui yekja wajtchiz žoñinacaž kamča.

¹⁶ Am yokquin žejlñi žoñinacaqui zumchiquiz kamča, ana zuma kamañquiz. Ninacaqui tsjii žoñi cheraquiča. Nii žoñiqui zuma kamaña tjeeznaquiča, zuma kjanažtakaz. Ticzi žoñinacažtakaz kamča; anaž Yooz kamaña zizza. Pero kjanapachaž Yooz zuma kamaña tjeezta cjequiča.”

¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Yooz puntu kjanžt'i kallantichiča, tuž cjian:

—Kuznaca campiya. Arajpach Yooz waj mantaquiča. Jalla nii timpuqui zcatžinžquiča. —Jalla nuž paljajychiča.

PAJKPIC CH'IZ TANŇI ŽOÑINACA JESUSIŽ KJAWZTA

¹⁸ Jesusaqui Galilea cjita kot at tjiyaranž okatča. Jalla nuž ojkan pucultan jilazullca žoñinaca cherchiča. Tsjiiqui Simón cjitatača, nižaza Pedro cjitazakaztača. Tsjiiqui Andrés cjitatača. Jalla ninacaqui ch'iz tanñinacatača. Nii oraqui ninacaqui ch'iz tanz kjazquiz tjojtsi želatča.

¹⁹ Jalla ninacžquiz Jesusaqui tuž cjian paljajychiča:

—Wejtjan ch'iz ojklayñi cjee. Jaknuž ch'iz jutichamžlaja, jalla nižta irata anchucqui Yooztajapa žoñinaca juntaquiča.

²⁰ Jalla nuž chiitiquiztan nii pucultan žoñinacaqui nii orapacha ch'iz tanz eccu, Jesusižtan ch'iz ojklayychiča.

²¹ Jalla nekztanaqui tsjii koloculla najwejapa ojkžcu Jesusaqui tsjii pucultan jilazullca žoñinaca cherchizakazza. Tsjiiqui Jacobo cjitatača. Tsjiiqui Juan cjitatača. Zebedeož majhtača. Niiž ejpžtanpacha warcuquiz želatča, ch'iz tanz azquichcan. Jalla nii cheržcu, Jesusaqui ninaca kjawziča.

²² Nekztan nii orapacha warcumi niiž ejpmi eccu, Jesusižtan ch'iz ojklayychiča.

ŽOÑINACA JESUSA APZA

²³ Tjapa nii Galilea cjita yokaran ojklayychiča, zapa ajcz kjuyquiz Yooz puntu tjaajincan. Nižaza paljajychiča, Yooziž mantita žoñinacaž cjee, cjian. Nižaza tjaapaman laanaca čhjetinchiča.

²⁴ Jesusiž ojklayta, jalla nii quintuqui tjapa Siria yokquin ojkičiha. Jalla nižtiquiztan, tjapaman conchiz žoñinacami, nižaza tjapaman laa ayiñi žoñinacami, nižaza zajraž tanta žoñinacami, nižaza t'ucur žoñinacami, nižaza ana ojklayi atñi zuch žoñinacami, tjapaman laanaca Jesusižquin chjitzatača. Nekztanaqui Jesusaqui nii laanaca čhjetinčiha.

²⁵ Galilea žoñinacaqui nižžquin walja apžquichiča, nižaza Decápolis watjanacquiztan žoñinacami, nižaza Jerusalén wajtquiztan žoñinacami, nižaza Judea yokanacquiztan žoñinacami, nižaza Jordán puž tuwanchuctan žoñinacami. Tjapa nii žoñinacami jalla nuž Jesusa apžiča.

5

JECTNACAT CUNTINTU ŽOÑINACA

¹ Walja tama žoñinaca cheržcu, Jesusaqui tsjii kolta curulla yawchiča. Jalla nekztan nii curullquin julžiča. Nižaza niž kjawžta žoñinacaqui niž muytata ajczyča.

² Jalla nekztan Jesusaqui ninacžquiz tjaajñi kallantichiča, tuž cjican:

³ –Jecnacat “wejrqui ujchizpanča” cjican persun kuzquiz sint'ičaja, jalla ninacaž Yooz wajtchiz žoñinaca cjequiča. Nekztanqui cuntintuž cjequiča.

⁴ Jecnacat persun ujquiztan llaquita žejlčhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui kuznaquiča. Nekztan cuntintuž cjequiča ninacaqui.

⁵ Jecnacat humilde kuzziz cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui irinsaž tjaaquiča, ew yoka. Nekztan cuntintuž cjequiča.

⁶ Jecnacat Yooz kuzcamakaz kamz ancha pecčhaja, jalla ninacžquiz Yoozpanž zuma kamzjapa yanapaquiča. Nekztan cuntintuž cjequiča.

⁷ Jecnacat parti žoñinacžtajapa oksñi kuzziz cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui zakaz oksnaquiča. Nekztan cuntintuž cjequiča.

⁸ Jecnacat ancha zuma kuzziz cječhaja, jalla ninacaqui Yooz cheraquiča. Nekztan cuntintuž cjequiča.

⁹ Jecnacat pasinsis kuzziz kamñi cječhaja, jalla ninacaqui Yooz maati cjičaž cjequiča. Nekztan cuntintuž cjequiča.

¹⁰ Jecnacat Yooz kuzcama kamtiquiztan čhaawjta sufračhaja, jalla ninacaž Yooz wajtchiz žoñinaca cjequiča. Nekztan cuntintuž cjequiča.

¹¹ Jecnacat weriž cjen žoñinacaž čhaawjta cječhaja, nižaza kijchta cječhaja, nižaza tjapaman toscar tawkžtan quintra ch'aanita cječhaja, jalla ninacami cuntintuž cjequiča.

¹² Jecnacat weriž cjen jalla nižtanaca sufrichi cječhaja, jalla ninacžquiz Yoozqui arajpachquin wali pajk honora tjaaquiča. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz kamcan, cuntintukaž cjee. Ančhucqui cjuñzna. Yooz cuntiquiztan čhiñi profetanacaqui nižta zakaz sufrichiča tuqui timpuquiztanpacha.

CRIICHINACZ PUNTU

¹³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

–Ančhucqui tii muntuquiz kamcan yacu cuntažtakazza, parti žoñinacžtajapa. Pero yacuqui lak'až cjesaž niiqui, žkjažpant wilta walipan cjisnasajo? Anapanž cjesača. Nekztan anaž čhjuljapami sirwasača; tjojtapanž cjesača; nekztan žoñinacaž tjecžtaž cjequiča.

¹⁴ Ančhucqui tii muntuquiz kamcan, parti žoñinacžtajapa kjana cuntažtakaz cjesača, zuma kamaña zizajo. Tsjii curquiz kjuyta watjaqui, ana chjožta cjesača.

¹⁵ Tsji lamparaqui tjeežtaž cječhaj niiqui, anapanž cajón koztan nonžta cjesača. Lamparaqui tjeežtaž cječhaj niiqui, tsewc tsjiptapanž cjesača, tjapa nii kjuyquiz žejlñi žoñinacžtajapa kjanajo.

¹⁶ Jalla nuž ančhucqui lamparažtakaz cjee, žoñinacžtajapaqui. Kjanapacha zuma kamañchiz cjee. Nekztan žoñinacaqui ančhuca zuma kamaña cheržcu, ančhuca arajpach Yooz Ejpžquin honora tjaaquiča.

LII PUNTU

¹⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Wejrqui ana tjonchinča Moisés lii tjatanskatzjapa, nižaza profetanacaž tjaajintanaca tjatanskatzjapami. Jalla nižta anaž pinsa ančhucqui. Wejrqui ana tjonchinča nii tuquita Yooz tjaajintanaca tjañiqui; antis tjonchinča cumpliskatzjapa.

¹⁸ Wereral chiižinuča. Tuquita Yooziž tjaata liiquiztan tjapa puntumi tjapa letrami anaž tjatanta cjequiča, tjappacha cumpliscama. Ima tii muntumi arajpachami tucuzinžnan, nii liiqui anapanž tjatantaž cjequiča.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan jequit tuquita Yooziž tjaata liiquiztan tsjii mantita, kolta lii cjenami, ana pajz pecčaj niiqui, nižaza yekjap žoñinacžquiz nižtapacha tjaajinčaja, jalla nii žoñiqui arajpach Yooz wajtquin anaž čjul honorchiz cjequiča. Pero jequit nii tuquita lii mantita cazačhaja, nižaza yekjap žoñinacžquiz nižtapacha tjaajinčaja, jalla nii žoñiqui arajpach Yooz wajtquin chekan honorchiz žoñiž cjequiča.

²⁰ Ančhucaquiz wejr chiižinuča. Lii tjaajiñi maestruncami, nižaza fariseo žoñinacami žejlča. Pero ančhucqui ninacžquiztan anaž juc'anti Yooz mantitacama kamačhaj niiqui, anapanž arajpach Yooz wajtquin luzasača. Yooz mantitacama kamstanča, arajpach Yooz wajtquin luzjapa.

ZAWJZ PUNTU

²¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča. Ninacaqui cjiñitača, tuž cjan: “Anača žoñi conzqui. Jequit žoñi conačhaja, niiqui juzjitaž cjequiča”.

²² Pero wejr chiižinuča, jequit tsjii jilžjapa žawjwačhaj niiqui, jusjitaž cjequiča. Nižaza jequit tsjii jilžtan ch'aachaj niiqui, Junta Suprema cjita chawjc jilirinacaž jusjitaž cjequiča. Nižaza jequit tsjii jilžquiz “ana zumamča” cjan ch'aančhaj niiqui, infernuquin chjatkataž cjequiča.

²³ Nižaza tii puntu zakal cjeeča. Jequit niiz ofrenda Yooz yujcquin chjichačhaj niiqui, nižaza chjichcu niiz jilžtan quintra tanasta cjuñsnačhaj niiqui,

²⁴ jalla nekztan ima ofrenda tjaacan, nii timpluquizpacha ecla. Nekztanaqui niiz jilžquin pertuna mayza ojkla. Niižtan jilžtan walikaz cjila. Jalla nekztanaqui timpluquin quejpžcu, ofrenda Yoozquin tjaasača.

²⁵ Jequit am quintra quijchi cječhaj niiqui, nižaza jilžž kjuya chjichačhaj niiqui, jalla nii quijchi žoñžquiz pertunam mayzaquiča ana enenzcu, ima jilžž kjuya irantican. Pertunazta cjequiž niiqui, anam juez jilžžquin intirjita cjequiča jusjita cjisjapa. Amqui ultimpacha juez jilžžquin intirjita cjesaž niiqui, nii juez jiliriqi am tsji policiiquin zakaz intirjasača; carsilquiz chawjctam cjesačhaj niiqui,

²⁶ Wereral chiižinuča. Carsilquiz chawjctam cjesačhaj niiqui, anam ulanasača, liw pacañcama.

ADULTERIO PUNTU

²⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Anača adulteriuquiz ojklayzqui”.

²⁸ Pero wejrqui tuž chiižinuča, jakzilta luctakat yekja maataka “wejt maatakaj cjejaa” cjan pinsičhaja, jalla niiqui persun kuzquiz niwjtanaqui adulterio paachizakazza Yooz yujcquiziqui.

²⁹ Am žew latu čhujquiqui ujqiz tjojtskatčhaj niiqui, nii čhujqui leczna, nižaza nawjk tjojtta. Jalla nuž tsjii čhujquiqui perfissi cjenauqui am parti curpuqui ana infiernuquin tjojtta cjesača. Jalla nuž waliž cjesača.

³⁰ Nižaza am žew kjarauqui ujqiz tjojtskatčhaj niiqui, nii kjara pootzna, nižaza nawjk tjojtta. Jalla nuž tsjii kjarauqui pertissi cjenauqui am parti curpuqui ana infiernuquin tjojtta cjesača. Jalla nuž waliž cjesača.

TJUNATAN JALJTIS PUNTU

³¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančuca tuquita atchi ejpnacaqui tuž cjiñitača: “Jecmiž niiz persun tjunatan jaljtasaž niiqui, primiruqui tsjii ultim jaljtita cjiirta papel certificado tjaasa”.

³² Pero wejrqui tuž chiižinuča, jakziltamiž persun tjunatan jaljtasaž niiqui, nižaza ana čhjul adulterio motivo želan, jalla niwjtanaqui naa ultim jaljtita tjunqui adulterio cjskatasacha. Nižaza jakziltami naa ultim jaljtita tjunatan zalznachaj niiqui, adulterio ujpnanž paacha.

JURAMENTO PUNTU

³³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Nižaza ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Anača toscar tawkžtan juramento paazqui. Juramento paaquiz niiqui, tjapa nii juramentužtan compromitta takupanž cumplisnaquičha Yooz yujcquiziqui”.

³⁴ Pero wejrqui tuž chiižinuča, anaž čhjulquiztanami juramento paasacha, werara chiižpanča. Nižaza anača “arajpacha zizza” cjan juramento paazqui. Yooztajapača arajpachaqui.

³⁵ Nižaza anača “tii yoka zizza” cjan juramento paazqui. Yooztajapača tii yokaqui. Nižaza Jerusalén wajtž tjuu aynakkan anača juramento paazqui. Chawjc Yooz jiliržtajapača nii watjaqui.

³⁶ Nižaza anača “wejt persun acha zizza” cjan juramento paazqui. Amqui anam zinta tsok čarquiztan chiw charquin tuckatasacha. Nižaza anam zinta chiw charquiztan tsok charquin tuckatasacha.

³⁷ Jalla nižtiquiztan, “Jesalla” cjanaqui, “Jesalla” cjispanča; nižaza “Anaž” cjanaqui, “Anaž” cjispanča. Zajra diabluz cjen juramento paazqui žejlča.

ANA WALI TJEPUNTA PUNTU

³⁸ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui tuquita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Tsjii žoñiqui yekja žoñž čhujqui pjatžinasacha, nekztan nii pjatni žoñž čhujqui pjatžintazakaz cjesača. Nižaza tsjii iżke chjatkatžintazakaz niiqui, nii chjatkatni žoñž iżke chjatkatžintazakaz cjesača”.

³⁹ Pero wejr chiižinuča, anača kijtžni žoñiqui nižtapacha kijtžqui. Nižaza am quintra tsjii yujc latu kijchasaž niiqui, kijčta cjskazza, tsjii yujc latužtanpachami.

⁴⁰ Nižaza jakziltamiž am tanžcu am almilla kjanž pecčhaj niiqui, kjañaj cjskazza, irztanpachami.

⁴¹ Jakziltamiž niiz kuzi tsjii tupucama, amquiz chjitskatasazaž niiqui, juc’anti tupucama chjichna.

⁴² Jakziltamiž amquiztan mayasaž niiqui, tjaa amqui. Nižaza jakziltamiž amquiztan tomzñi tjonasaž niiqui, onzna amqui.

QUINTRA ZOŇINACŽTANAMI ZUMA MUNAZIZA

⁴³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Nižaza ančhucqui tuqita atchi ejpnacžquiztan tuž nonzinčhucča: “Mazinacžtan zuma munaziza. Nižaza am quintra zoñinacžtan chjaawjkata”.

⁴⁴ Pero wejr chižzinučha, am quintra zoñinacžtanami zuma munaziza. Nižaza am quintra laykiñi zoñinacžtajapa zuma kuztan Yoozquiztan maynaquičha. Nižaza am quintra chjaawjkatñi zoñinacžquin zumapan paa. Nižaza am quintra ch'aañinacžquinami kichñinacžquinami zumapan Yoozquiztan mayt'izina.

⁴⁵ Jalla nuž zuma kamcan ančhucqui tjeeža, arajpach Yooz Ejpž maatičhucča, nii. Yoozqui zuma zoñinacžquizimi ana zuma zoñinacžquizimi liwј tsjikaz niiz paata tjuñi tewkkatča. Nižaza niiz kuzcama kamñinacžquizimi nižaza ana niiz kuzcama kamñinacžquizimi tjapa ninacžquiz chijñi apayžquičha.

⁴⁶ Ančhucqui persun okzñi zoñinacžquizkaz okznaquiz niiqui, jalla nuž paatiquiztan žčjul premio Yoozquiztan tanznaquejo? Jalla nižtazakaz kamčha ana walі impuesto cobriñinacami.

⁴⁷ Nižaza ančhucqui persun jilanacžquizkaz tsaanaquiz niiqui, jalla ni-jwctan žčjul zumaž ančhuc paajo? Jalla nižtazakaz paačha ana Yooz pajñinacami.

⁴⁸ Ančhucqui walja zuma kuzziz kama, jaknužt ančhuc arajpach Yooz Ejp walja zuma kuzzizpančhalaja, jalla nuž.

6

ZUMA KAMZ PUNTU

¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančhucqui anačha persunpacha honorchizkaz cjis peczqui. Anačha zoñinacž yujcquiz ančhuca Yooz custurumpinaca paazqui, zoñinacžquiztan honorchiz cjisjapa. Ančhucž jalla nuž persun honorchizkaz cjis pecaquiz niiqui, nii honorchiz kaz cjequičha. Ančhuca arajpach Yooz Ejpqui ana iya honora tjaaquičha.

² Ana zum kuzziz zoñinacaqui t'akjir zoñinacžquiz onanzcu zoñi zoñinacžquin mazmazñičha, “onanchinča” nuž cjicanaqui. Ajcz kjuyaranami calliranami jalla nižta paañičha, zoñinacaž ninacžjapa zuma chiyajo. Pero wejrqui weraral chižzinučha. Jalla nižta paañi zoñinacaqui nii honorchizkaz cjequičha. Ančhucqui anačha nižta iratapacha kama.

³ Ančhuczti t'akjir zoñinacžquiz onanzcu, jalla nii ančhuca onantaqui anaž jeczquizimi mazmaznaquičha, “onanchinča”, cjicanaqui.

⁴ Nižaza t'akjir zoñinacžquiz jamazit onaquičha. Aunquimi ančhucaž jamazit paachiž cjenami, ančhuca Yooz Ejpqui cherča. Jalla nuž cheržcu ančhucaquiz kjanacama honora tjaaquičha, tsjii premiužtakaz.

MAYIZIZ PUNTU

⁵ Nižaza nii ana zum kuzziz zoñinacaqui Yoozquin mayizican jalla tuž jutztazñičha. Ajcz kjuyquizimi call isquinquizimi tsijtchi Yoozquin mayiziničha, tjapa zoñinaca cherajo. Wejrqui weraral chižzinučha, jalla nuž paažcu ninacaqui nii honorchizkaz cjequičha. Ančhucqui anačha nižta irata mayizizqui.

⁶ Ančhuczti Yooz Ejpžquin mayizizjapaqui, kjuyquiz luz waquizičha, nižaza kjuy chawjcz waquizičha. Jalla nekztan ančhuca Yooz Ejpžquin

mayizasača. Jalla nuž zinalla mayizan ančhucatan chicaž cjequiča Yooz Ejpqui. Jalla nuž jamazit mayiztiquiztan Yooz Ejpqui ančucaquiz honora tjaaquiča, tsjii premiužtakaz.

⁷ Yoozquin mayizcan, anača wiltan wiltan takunaca quejpžcu quejpžcu mayizazaqui. Jalla nuž mayizaquiž niiqui, inapanikazza. Jalla nižtaž mayizza ana Yooz pajni žoñinacaqui. Jalla nuž wacchi chiican mayizitiquiztan “nonznaqueeka Yoozqui” cjican.

⁸ Jalla nižta anaž ančhuc cjeella. Ančuca Yooz Ejpqui zizza, čhjulut ančhuc pecčhaja, jalla nii. Ima ančucaž mayizan, panž zizza Yooz Ejpqui.

⁹ Jaziqwi ančhucqui jalla tuž mayizaquiča:
 “Yooz Tata, amqui arajpachquin žejlča. Am tjuu honorchiz aptitaj cjlalla.
¹⁰ Nižaza am mantiz timpu tjonchej cjlalla. Nižaza tii muntuquiz žejlči žoñinacaqui am kuzcamaj kamlalla. Jaknužt am kuzcama kamčhaja arajpachquin žejlčinaca, jalla nižta.

¹¹ Nižaza tonjiqui čheri tjaazcalla čheržtan kamzjapa.

¹² Nižaza wejtnacaž paata ujnaca pertunalla, jaknužt wejrnacqui wejtnaca quintra paañi pertunučhaja, jalla nižaza.

¹³ Nižaza anaž anawalinacžquiz tjojtskatalla, antis anawalinacquiztanž li-wriyalla. Amča wiñaya juc'ant mantiñamqui, nižaza amča wiñaya juc'ant azzizqui, nižaza amča wiñaya juc'ant honorchizqui. Jalla nužoj cjila. Amén.”

¹⁴ ‘Ančuca quintra paañinacžquiz pertunaquiča. Nekztan Yooz Ejp zakaz ančuca ujnaca pertunaquiča.

¹⁵ Ančuca quintra paañinacžquiz ana pertunaquiž niiqui, nekztan ana zakaz Yooz Ejpqui ančuca ujnaca pertunaquiča.

AYUNAS PUNTU

¹⁶ –Ančhucqui ayunascan anaž llaquit chercherchiz cjee. Ana zum kuzziz žoñinacaqui llaquit chercherchiz ayunasñiča, žoñinaca ninaca ayunasñi cherajo. Wejrqui weraral chižžinuča, jalla nuž paatiquiztan ninacaqui inapanikaz cjequiča.

¹⁷ Ančhuczi ayunascanaqui zumpacha yujcmiž awjzna, nižaza zumpacha achami čhjiczna,

¹⁸ žoñinaca ančhuc ayunasñi ana nayajo. Yooz Ejpqui ana cherta cjenaqui tjappacha cherča, jamazit paatami. Yooz Ejpqui ančucaquiz zuma honoraž tjaaquiča, tsjii premiužtakaz.

CUSASANAC PUNTU

¹⁹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

–Tii muntuquiz kamcanaqui anača muzpa cusasanaca juntizqui. Kjuri-nacakaz ančuca juntita cusasanaca lulaquiča. Nižaza parti ančuca juntita cusasanaca inapankaz chjijtaquiča. Nižaza tjañiqui kjuyaž luzasača, ančuca cusasanaca tjangzjapa.

²⁰ Nonžna, arajpachquin muzpa cusasanaca juntaquiča. Arajpachquin cusasanaca lujlñimi, nižaza cusasanaca akziñimi, nižaza cusasanaca tjangziñimi ana žejlča.

²¹ Jakziquizt ančuca cusasanaca juntita žejlčhaja, jalla nicjukaž ančhuc kuz tjaača.

ZUMA KAMAÑCHIZ, ANA ZUMA KAMAÑCHIZ PUNTU

²² Jesusaqui tjaajinchizakazza:

–Žoñ čhjujquiqui persun curpuž lamparažtakazza. Jaziqwi žoñ čhjujqui zuma cjequiž niiqui, zuma cheraquiča. Jalla nižtakaz žoñ kuzqui zuma cjequiž niiqui, zuma kamaquiča.

²³ Zoňz čhjujquizti ana zuma cjequiz niiqui, zumchiquiztakaz ojk-layaquičha. Ančuca kamaña zumchiquiz panž cjequiz niiqui, juc'anti juc'anti zumchiquiz cjisnaquičha. Nekztan žaknužt zuma kamasajo?

PAAZ PUNTU

²⁴ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anaž jakziltami pizc patruna sirwasača. Pizc patrunchiz cjesaž niiqui, tsjii patrunžquiz ana pectaž cjesača. Tsjii patrunžquiz pectaž cjesača. Tsjii patrunžquizkaz zuma sirwasača. Jalla nižtiqiztan Yoozquiz sirwican anaž ancha paazquiz kuz tjaasača. Nižaza paazquiz kuz tjaaquiz niiqui, anaž Yoozquin ancha kuzziz cjesača.

YOOZ EJPQUI NIIZ MAATINACA CWITICHA

²⁵ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Ančucaquiz tuž chižinuča, žetjzapaqui kjaz liczmi lujlz čherimi pecča. Jalla nuž cjenami ančhucqui anača kuzquizic čherquiztan llaquita cjisqui. Nižaza curpu wali cjisjapa zquiti pecča. Jalla nuž cjenami ančhucqui anača zquitquiztan llaquita cjisqui. Čjul čherquiztanami zoňž žetiž juc'anti importičha. Nižaza čjul zquitquiztanami persun curpuž juc'anti importičha.

²⁶ Laylayñi wežlanacaž cherna. Jalla nii wežlanacaqui ana zkalami čhjacča, nižaza ana zkalquiztanami ricujča, nižaza ana čheri yaaz zquitchizza. Jalla nuž cjenami ančuca arajpach Yooz Ejpqui wežlanacžquiz čheri tjaacha. Yooz yujquiziqui ančhucqui čjul wežlanacquiztanami juc'antiž importičha.

²⁷ Anaž jec kolta zoňimi persunpacha tsjan lajcha paki atasacna, llaquiziñi kuzziz cjenami ancha lajcha pecñi kuzziz cjenami.

²⁸ 'čKjažtiqiztan ančhucqui zquitquiztankaz llaquit kuzziz cjesajo? Plantanačz pjajkjaladž cherna, jaknužt pajkčhaja, jalla nii. Ninacaqui anaž langza, nižaza anaž kawanča.

²⁹ Jalla nuž cjenami nii pjajkjalanačquičha. Finu zquiti cujžcumu ricachu Salomón cjita jiliriqui anaž juc'ant c'achja nii pjajkjalanačquiztanami.

³⁰ Plantanačquičha tsjii upacamakaz željča. Nekztanaqui jakatažu katzu jurnuquiz tjutjunzjapa ujtča. Jalla nižta cjenami Yooz Ejppacha nii plantanač cwitičha. Ančhucqui čjul plantaquiztanami juc'antipanž importičha. Jalla nižtiqiztan Yoozquičha ančhuc juc'ant cwitičha, Yoozquin ana tjapa kuzziz cjenami.

³¹ Jalla nižtiqiztan ančhucqui anača llaquita kuzziz cjisqui, čjul čherquiztanami, nižaza kjaz liczquiztanami, nižaza čjul zquitquiztanami.

³² Ana criiči zoňinacaqui tii muntu cucasanacžquin kuzziz ojklayča. Ančhuczi ana nižta kuzziz cjeella. Ančucača arajpach Yooz Ejpchizqui. Čhultakičha ančhucqui pecčhaj niiqui, liwz zizza Yooz Ejpqui.

³³ Jalla nižtiqiztan Yooz Ejpžquinpankaz walja kuzziz cjee. Nižaza niž mantita zuma kamañquiz kuzziz cjee. Jalla nekztanaqui ančhucaltaqui cawalikaz cjequičha čjulumi.

³⁴ Jakatan čjulut anawalinaca watačhaj niiqui, jalla nii ana juyzu paa tonjiqui. Jakaqui čjulut watačhaj niiqui, jakapachaž jaknužquinami wataquičha. Zapuru čjul anawalinacaqui željnipanča.

7

ZOŇINACŽTAN ZUMA KAMA

¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anchucalaqui anača zoñinacž uj chii chiizqui. Jalla nuž zoñinacž uj chii chiyauiz niiqui anchucqui juc'ant ujchiz cjequičha Yooz yujcquiziqui.

² Nižaza zoñinacžquizimi “Amqui Yooziž castictaj cjila”, cjan chiyauiz niiqui anchucqui Yooziž casticta zakaz cjequičha. Zoñinacžtan zuma kama. Nekztan Yooz Ejpqui anchucatan zumaž cjequičha.

³ Nižaza amqui am jilž čhjujquiz tsjii cjujchilla cherasaž niiqui, čkjažtiquiztan am persun čhjujquiz pajk cjujchi ana cherjo?

⁴ Am persun čhjujquiz nii pajk cjujchi ana cherasaž niiqui, čkjažtiquiztan am jilžquiz chiijo, “Jila, am čhjujquiztan cjujchilla apakžinača”, cjanajo?

⁵ Ana zum kuzziz zoñimča amqui. Am persun čhjujquiztan pajk cjujchi apakalla. Nekztan zuma cherasača, y nižaza am jilž čhjujquiztan cjujchilla apakasača.

⁶ Yoozquin criči zoñinaca, anchucqui Yooz taku anapan nonz pecni zoñinacžtan Yooz puntu ana paljayaquičha. Ninacaqui pacunacažtakazza. Nižta zoñinacaqui anchucaltan ch'atni pacužtakaz cjesača. Nižaza nii Yooz taku anapan nonz pecni zoñinacaqui cuchinacažtakazza. Yooz puntu nonžcu, kuzquizkaz žawjča.

YOOZQUIN MAYIZIZQUI

⁷ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Yooz Ejpžquiztan mayaquiz niiqui, Yooz Ejpqui tjaaquičha. Nižaza Yoozquin kjuraquiz niiqui, Yooz wachaquičha. Nižaza kjuy zanquiztan t'oc t'ocaquiz niiqui, cjetžintaž cjequičha.

⁸ Jequit mayačhaja, risiwaquičha. Nižaza jequit Yoozquin kjuračhaja, wachaquičha. Nižaza jequit kjuy zanquiztan t'oc t'ocačhaja, cjetžintaž cjequičha. Jalla nužuča Yoozquiz mayizizqui.

⁹ Anaž jakziltami ančuca majch t'anta mayanaqui maz chjalznasača.

¹⁰ Nižaza anaž jakziltami ančuca majch ch'iz mayanaqui zkora chjalznasača.

¹¹ Anchucqui ana zum kuzziz cjenami zuma cusasanaca tjayinčucča persun maatinacžquiz. Jaziqui ančuca arajpach Yooz Ejpqui mayni maatinacžquiz juc'ant zumaž tjaasača.

¹² Jaknužt anchucqui parti zoñinaca anchucatan zuma munaziz pecčhaj niiqui, jalla nižtapacha parti zoñinacžtan zuma munaziz waquizičha anchucqui. Jalla niipan Moisés liiquiz chiichičha, nižaza Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaž cjiirtanacami.

ZKOZ JICZ, PAL JICZ

¹³ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Yoozquin ojkc pecčhaj niiqui, zkocz zanquiztan luzza. Infiernuquin ojknī jicz palacha, nižaza pal zanchizza. Jalla nijwccchuc ojknī zoñinacaqui muzpača.

¹⁴ Tsjiic zakaz žejlča. Arajpachquin ojknī jicz zkozača, nižaza zkocz zanallchizza. Nižaza c'ujlcullača arajpachquin ojknī jiczqui. Jalla nii jiczquinaqui koluckaz zoñi ojčha.

KAMAÑQUIZTAN PAJTA CJESACHA ZOÑINACAQUI

¹⁵ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Anchucqui zumpacha cwitasaquičha toscar taku chiichiiñi zoñinacžquiztanami. Jalla ninacaqui “Yooziž tjaata taku chiyučha” cjiñizakazza. Ninacaqui anchucaquiz tjonža, tsjii uuzi zkizi tjužta kitižtakaz. Ninacž kuzqui anawira zumača.

¹⁶ Ninacž ana zuma kamañquiztan pajtaž cjequičha, ultimu ana zum zoñinacaqui. Tsjii ch'ap muntiqui uwas frutchiz anaž cjesača. Nižaza tsjii

ch'ap plantaqui higo frutchiz anaz cjesača. Jalla nižtapanča ana zum kuzziz zoñinaca. Zuma kamañchizqui anapanž cjesača.

¹⁷ Tjapa zuma muntinacaqui zuma fruta pookñiča. Nižaza tjapa ana zuma muntinacaqui ana zuma fruta pookñiča.

¹⁸ Zuma muntiqui anapanž ana zuma frutchiz cjesača. Nižaza ana zuma muntiqui anapanž zuma frutchiz cjesača.

¹⁹ Jakzilta muntit zuma fruta ana pookzaja, k'atžtaž cjequiča nižaza ujtaž cjequiča.

²⁰ Jalla nižtanacquiztan ančhucqui ana zum kuzziz zoñinaca pajaquiča, ninacaž ana zuma kamañquiztan.

ANA YOOZ WAJTQUIN OJKŇI ZOŇI

²¹ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Yekjap zoñinacaqui wejtquiz “wejt Jiliri, wejt Jiliri” paljayča. Pero nuž čhiicanami, anaz wejt arajpach Ejpž mantuquiz kamaquiz niiqui, anapanž arajpach wajtquin okasača, nižaza anapanž arajpach Yooz Ejpž mantuquiz zelasča.

²² Ultim zoñi pjalz tjuñquiziqui wacchi zoñinacaqui wejtquiz paljayaquiča, tuž cjan: “Wejt Jiliri, wejt Jiliri, am tjuu aynakcan Yooz taku paljaychinča, nižaza am tjuu čhiican zajranaca chjatkatchinča, nižaza am tjuu aynakcan wacchi milajrunaca paachinča”. Jalla nuž cjan wejtquiz paljayaquiča.

²³ Jalla nuž paljaytiquiztanami wejrqui cječa, “Ančhuc anawira pa-chinla pero. Wejtquiztan zaraka. Ančhucča ana zuma paañinacaqui”.

PIZC PUNTA ZOŇINACAQUI

²⁴ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Jakziltami weriž čhiita taku nonžaja, nižaza weriž čhiita tawk jaru kamčhaja, jalla niiqui zuma intintazni zoñinacača. Intintazni zoñiqui jalla tužuča. Tsjii maz lum juntuñ kjuya kjuyča.

²⁵ Nekztanaqui čijni čijinčiča. Nekztan puj kjazqui walja tsijtčiča, nižaza pjatziča, nižaza tjamiqui walja tjamčiča ni kjuya quintra. Pero nii čijniimi, tjamimi, kjazmi ana nii maz juntuñ kjuyta kjuyaqui pali atčiča.

²⁶ Jaziqi jakziltami weriž čhiita taku nonzcanpacha ana wejt tawk jaru kamčhaja, jalla niiqui zumzu zoñiča. Zumzu zoñiqui jalla tužuča. Ana zuma yokallquiz pjil yok juntuñ kjuya kjuyčiča.

²⁷ Nekztanaqui čijni čijinčiča. Jalla nekztan puj kjazqui walja tsijtčiča, nižaza pjatziča, nižaza walja tjamčiča ni kjuya quintra. Jalla nekztanaqui nii pjil yok juntuñ kjuyta kjuyaqui muzpa tsucchuca pajlziča.

²⁸ Jesusaž jalla nuž tjaajni žeržtan, nonžni zoñinacaqui walja ispantichiča niž tjaajintiquiztan.

²⁹ Jesusaqui walja zizni zizni tjaajinčiča. Lii tjaajni maestrinacaqui ana nižta tjaajničača.

8

MOJKCHI JANCHICHIZ LAA ZOŇI ČHJETINTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui curquiztan čhijwžquichiča. Nižaza muzpa zoñinaca apziča.

² Tsjii mojkchi janchichiz laa zoñiqui Jesusižquiz macjatžquichiča. Jesu-siž yujcquiz quillžcu, tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, ti laaquiztanž čhjetnalla. Am wejr čhjetinzim pecchaj niiqui, wejr čhjetinzim atča.

³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaržtan lanžcan, tuž cjichiča:

– Wejr am čhjetnasachiya. Čhjetintam cjissa.

Jesusaž jalla nuž čhiitiquiztan, nii mojkchi janchichiz zoñiqui laaquiztan zejčhi quirchiča.

⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nižquin chiižinchiča, tuž cjan:

– Wejr am tsji cjesača. Jalla tii čhjetintiquiztanaqui anam jeczquizimi maznaquiča. Timpluquin oka. Jalla nicju timplu jiliržquin persunpacha tjeežca, zejčhi, jalla nii. Nižaza Moisés mantita ofrenda tjaaquiča, tjapa zoñinaca zizajo, laaquiztan čhjetinta, jalla nii.

TSJII ČHJETINTAQUI

⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Capernaum cjita watja luzziča. Jalla nuž luzan tsjii roman sultat capitán jiliri qui nižquin macjatžquichiča. Nekztanaqui roct'ichiča,

⁶ tuž cjan:

– Wejt Jiliri, kjuyquiz wejt piyuna ajpzquiz žejlča, ana tsijtñi. Nižaza walja ana wali ayiñča.

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

– Nii čhjetñi okasača.

⁸ Nii sultat capitán jiliri qui kjaaziča, tuž cjan:

– Wejt Jiliri, anal wejt kjuyquiz am tjonžca cjiyi atasacha. Wejrqui amquiztan inakaztča. Jazi qui takukaz chiya čhjetinzjapa. Nekztan wejt piyunaqui čhjetinta cjequiča.

⁹ Wejrpacha wejt pajk jilirž mantuquiz zeluča. Niiž mantitacama ojk-layiñča. Nižaza wejt mantuquiz sultatunaca žejlča, čhjulut wejr mantučhaja, jalla nuž cjen zultatunaca ojkča. Nižaza zultatu kjawznučhaja, zakaz tjonča. Nižaza wejt piyuna čhjululu paajumi mantučhaja, zakaz paača.

¹⁰ Jalla nuž nonžcu, Jesusaqui nii jiliri ancha zuma kuzziz naychiča. Nekztanaqui nuž nayžcu Jesusaqui niž apžñinacžquiz cjichiča:

– Wejrqui weraral cjiwča. Čekapan tii zoñiqui juc'ant Yoozquin kuzzizza, tjapa Israel wajtchiz zoñinacžquiztanami.

¹¹ Nižaza wejrqui cjiwča, tuwantan tajatan muzpa zoñinacaqui tjon-aquiča, arajpach Yooz wajtquin luzjapa. Jalla nii Yooz wajtchiz zoñinacaqui Abrahamžtan, Isaacžtan, Jacobžtan, jalla ninacžtan juntupacha cuntintuž cjequiča.

¹² Israel zoñinacazti arajpach Yooz wajtquin žejlchucatača. Pero Yooz wajt zawntan zumchiquiz čhjatkataž cjequiča. Jalla nicjuž kaaquiča, nižaza izke jojcan želaquiča.

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui capitán jiliržquiz tuž cjichiča:

– Am kjuya oka. Jaknužt am tjapa kuztan criičhaja, jalla nižtapachaž cjequiča.

Jalla nii orapacha niž piyunaqui zejčhi quirchiča.

ZOÑINACA ČHJETINTA

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui Pedruž kjuya ojkchiča. Jalla nicju ajpzquiz Pedruž ajmuž maa cherchiča ch'ujlñi conžtan laa cjichi.

¹⁵ Naaza kjara lanžinchiča. Nuž lanžtiquiztan nii ch'ujlñi conquiztan zejčhinča. Nii orapacha žaažcu, ninaca atinti kallantichinča.

¹⁶ Nii čhjetinta quintu nonžcu tjuñiž kattan muzpa zajraž tanta zoñinaca Jesusižquiz zijjctatača. Jesusaqui tsjii taku chiižcu zajranaca čhjatkatčhiča. Nižaza tjapa laanaca čhjetinchiča.

17 Nii čhetintanacaqui Isaiás profetaž chiita taku cumplissičha. Isaiasqui cjiyrchičha tuž cjan: “Tsjii zoñiqui ućhum laa curpunaca tjupi cjskataquičha, nižaza conanacquiztan ućhum čhjetnaquičha”.

JESUCRISTUZTAN CHICA OJKLAYZ PUNTU

18 Wiruñaquí tsjii nooiqui muzpa zoñinacaqui walja muytata Jesusižquiz ajczičha. Jalla nižta cheržcu, Jesusaqui mantichičha, kotž tsjii latuquiztan okajo.

19 Jalla nekztanaqui tsjii lii tjaajiñi maestruqui Jesusižquiz macjatžquichičha, tuž cjan:

–Tjaajiñi Maestro, jakzitchum okačhaja, amtan chicapachal ojklayasačha.

20 Jesusaqui nižquin kjaazičha, tuž cjan:

–Kitinacami kjuychizza. Nižaza wežlanacami tjurchizza. Wejrzi anal kjuychizza, tjajzjapami.

21 Tsjiiqui nižquiz apžñi zoñinacžquiztan zakaz paljaychičha, tuž cjan:

–Wejt Jiliri, amtan chica ojklayasačha. Pero wejt ejpčha ticziqui. Nekztan ial wejt ejp tjatsñi okaž cjeella.

22 Jesusaqui kjaazičha, tuž cjan:

–Wejtjan chicaka am ojklaya. Ticzižtakaz zoñinacaqui, jalla ninacaj ticzinaca tjažlani.

JESUSAQUI TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTICHA

23 Jalla nuž chiyžcu Jesusaqui warcuquiz luzzičha. Niž tjaajinta zoñinacaqui luzzizakazza.

24 Ninacaž kotquiz okan, tjamiqí walja tjamchičha. Jalla nuž tjaman kjaz ljojkiqí warcu tjananz pecatčha. Jesusazti tjaatčha.

25 Nii kjaz ljojkiž cjen tjaajinta zoñinacaqui Jesusa žinchičha, tuž cjan:

–¡Wejt Jiliri! ¡Liwriyalla! Tii warcu kjazquiz julzmayachha. Ticznačhani ućhumqui.

26 Jesusaqui kjaazičha, tuž cjan:

–¿Kjažtiquiztan ančhucqui ancha tsuctsucjo? Ančhucqui anačha wejtquin tjapa kuzziz.

Jalla nekztan Jesusaqui zaažcu, tjamimi kjaz ljojkiqí ujzičha. Jalla nuž čhiitiquiztan tjamimi kjaz ljojkiqí apaltichičha.

27 Nii apaltiñi cheržcu nižtan ojklayñi zoñinacaqui ispantichičha, nižaza tuž cjichičha:

–¿Chjul zoñit teejo? Tjamimi tii kot kjaz ljojkičž tiiž čhiita takukaz cazla.

ZAJRAZ TANTA ZOÑINACA

28 Nii kotž nawjtuñtan irantižcu, Jesusaqui Gadara cjita yokquin ulanchičha. Ulanťan pucultan zoñinacaqui campu santuquiztan tjonchičha. Nii pucultan zoñinacaqui zajraž tantatačha walja ana walinacatačha, zoñinacžtan kichasñipanikaztačha. Jalla nižtiquiztan nii jiczquiz ana jecmi ojklayñitačha.

29 Jesusižquiz macjatžcu nii zajranacaž tanta zoñinacaqui kjawchičha, tuž cjan:

–¿Kjažtiquiztan wejtnacaquiz mitisejo? Ima casticz timpu irantižcan amqui tekz tjonchamčha, wejrnaca sufriskatzjapa. ¿Kjažtatajo? –Nuž cjan kjawchičha.

30 Nižaza nii nawjkchuc cuchinacaqui ojklayčha lujcan.

31 Zajranacaqui Jesusižquiz rocchičha tuž cjan:

–Amqui wejrnaca chjátkataquičž niiqui, nii cuchinacžquin wejrnaca luzkataalla.

³² Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

–Nižtaqui, oka. Cuchinaczquin luzca.

Jalla nuž chiitiquiztan zajranacaqui zoñinaczquiztan ulanchiča; cuchinaczquin luzziča. Zajranacaž luztiquiztan cuchinacaqui tsjii barranc k'awquin tjojtsiča, kotquizpachatača. Jalla nužquiz kjaztan tsamžcu, ticziča nii cuchinacaqui.

³³ Jalla nii cuchi itzñinacaqui ancha tsucchi zajtchiča. Watja irantižcu, nii pucultan zajraž tanta zoñinacz puntuquiztan quint'ichiča, nižaza tjapa niža watchinacami.

³⁴ Jalla nii quintu nonžcu tjapa nii wajtquiz zejlñi zoñinacaqui ulanchiča, jakziquin Jesusa želatčhaja, ničju. Jesusižtan zalžcu, ninacaqui rocchiča, ninacz yokquiztan okajo.

9

ZUCH ZOÑI CHJETINTA

¹ Jalla niž wiruñpachaqui Jesusaqui wilta warcuquiz luzziča. Nekztan kotž tsjii latuquiztan kajkchiča. Nižaza niž persun watja irantichiča.

² Jalla nijwc zoñinacaqui Jesusižquin tsjii zuch zoñi chjitchiča. Tjajz zqutinacztanpacha ajpchi chjitchiča. Ninacz tjapa kuz cjcijiñi cheržcu, Jesusaqui laa zoñžquiz paljaychiča, tuž cjan:

–Jila, ana llaquisa; tjup kuzziz cjee. Am ujnacac pertuntača.

³ Jalla niža chiiñi nonžcu yekjap lii tjaajiñi maestrunacaqui kuzquiz tuž pinsichiča: “Yooz quintra; tii zoñž takuqui anawalipanla”.

⁴ Pero Jesusaqui ninacz kuzquiz pinsita zizatča. Jalla nekztan ninaczquiz cjichiča:

–¿Kjažtiquiztan ančhucqui niža ana zuma pinsamintuchiztajo?

⁵ ¿Jakzilta takut pjasila chiiz cjesajo? ¿“Am ujnaca pertuntača” chiiz pjasila cjesaya? Už ¿“Tsijsna, oka”, jalla nuž chiiz pjasila cjesaj?

⁶ Tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtča wejrqui. Tii muntuquiz jiliritča, ujnaca pertunzjapami. Razunal chiyuča. Nuž zizjapa, ančhucqui tiž chera.

Jalla nekztanaqui nii zuch zoñžquiz cjichiča:

–Tsijsna, am tjajz zquiti apta; nižaza am kjuya oka.

⁷ Jalla nii orapacha tsijsiča, nižaza niž kjuya ojkiča.

⁸ Zoñinaca nii cheržcu, tsucchi quirchiča, nižaza “Yoozqui honorchiz cjilalla” cjan chiichiča. Yoozqui zoñinaczquiz niža chjetinñi azi tjaachiž cjen, nuž chiichiča.

MATEO KJAWZTA

⁹ Nii kjuyquiztan ulanžcu Jesusaqui Mateo cjita zoñi cherchiča. Mateoqui impuesto cobriñi puestuquiz julzi želatča. Jesusaqui nižquiz cjichiča:

–Wejtta chica ojklaya.

Jalla nekztan Mateoqui tsjitscu, Jesusižtan ojkiča.

¹⁰ Niž wiruñ Jesusaž Mateož kjuyquin lulan, muzpa impuesto cobriñinacami nižaza ujchiz zoñinacami irantichiča. Nižaza ninacaqui Jesusižtan niž tjaajinta zoñinacztan chica julziča tsjii mizquiz.

¹¹ Fariseo zoñinaczti jalla nii cheržcu, Jesusiž tjaajinta zoñinaczquiz pewcziča, tuž cjan:

–¿Kjažtiquiztan ančuca tjaajiñi maestruqui impuesto cobriñinacztan nižaza ujchiz zoñinacztan čjjeri lujljo?

¹² Jesusaqui jalla niža pewczñi nonžcu ninaczquiz cjichiča:

—Zuma wiw zoñinacaqui anaž médicu kullñimi pec̄cha. Antiz laa zoñinacaž médicu kullñimi pec̄cha.

¹³ Yooz takuqui tuž cjičha: “Oksñi kuzziz zoñinaca juc’antil pecučha wilana jawkñi zoñinacžquiztan”. Tantiya čjul puntut tii Yooz taku čiičhaja, nii zumpacha intinfaza. Jaziqui wejrqui “Zuma kamučha” cjiñi zoñinacžquiz anal kjawsñi tjončinča. Antiz “Ujchizpanča” cjiñi zoñinacžquiz kjawsñi tjončinča, ninacž kuz campiita cjsjapa.

AYUNAS PUNTU

¹⁴ Juan Bautistaž tjaajinta zoñinacaqui Jesusižquiz macjatžquichiča. Nekztan pewcziča, tuž cjan:

—Wejrnamci fariseo zoñinacami walja ayunasiniča. Amiž tjaajinta zoñinacazti ana ayunasñipanla. ¿Kjažtiquiztan nižtajo?

¹⁵ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—¿Kjažt weriž tjaajinta zoñinaca llaquit kuzziz ayunasasajo, weriž želanpachajo? Wejrqui zalz kazzi tjowažtakaztčha. Ninacaqui zalz pjijstiquiz invittanacaztakazza. Zalz kazzi tjowaž želan, niž zalz pjijstiquiz invittanacaqui ana llaquit kuzziz ayunasasača. Pero tsji timpuž tjonaquiča. Jalla nii timpuquiz zalzñi tjowa kjañtaž cjequičha; jalla nekztanž ayunasasača.

¹⁶ ‘Anaž jakziltami tsjel zquiti ew rimintužtan rimintasacha. Ew rimintuqui jaltpasacha, nižaza nii ach zquiti qui juc’anti wjajržcu tsjelanzasacha.

¹⁷ Nižaza anaž jakziltami ach zkiz luuzquiz ew vinu alznasacha. Jalla nižtaž alznasaž niiqui, zkiz luuz panž wjajrskatasacha ew vinuqui. Nekztan vinumi zkiz luuzmi pertisnasacha. Ew vinu ew zkiz luuzquiz panž alznasacha. Jalla nuž zumpacha cjesacha vinumi zkiz luuzmi.

JESUCRISTUCHA LAA ZOŃI ČHJETINŃIQUI

¹⁸ Jesusaž tjaajan, tsji judio zoñinacž jiliriqui irantichiča. Jesusiž yujquin quillziča, tuž cjan:

—Wejt majtqui ticzñil jičha. Amqui wejt kjuya okasaž niiqui, naaquiz am persun kjaržtan lanznasacha. Nekztan naaquiz žetaquičha.

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaqui tsijtscu nii jiliržtan ojkičiča tjaajinta zoñinacžtanpacha.

²⁰ Jalla nuž okan, tsjaa laa maatak žonqui Jesusižquiz wirquiztan macjatžquichinča. Tunca paan wata ljok tjawksñi laakaz t’akjiri želintača. Jesusižquiz macjatžcu Jesusiž zquit puntallquiz lanzinča.

²¹ Ima macjatcan pinsichinča, “Wejrqui niž zquitilla lanžcu žetaka wejrqui” cjan.

²² Jalla nuž lanztiquiztan Jesusaqui jalla naaža kjutñi kjutžcu naa maatak zoñ cherziča. Nekztan tuž cjičiča:

—Cullaca, tjup kuzziz cjee. Amiž tjapa kuztan criičiž cjen, žejtchi cjisamča.

Jalla nii orapacha žejtchin cjissinča.

²³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tira ojkičiča. Nii jilirž kjuya irantican Jesusaqui cherchiča, nii jilirž majt tjatžjapa banda pjujñinacaqui listu-takalča, jalla nii. Nižaza zoñinacaqui ančaž kaacan aranchičha.

²⁴ Nuž cheržcu Jesusaqui ninacžquiz cjičiča:

—Ančhucqui tekztanž ulna. Taa uzqui anača ticzinqui, antiz tjaičha.

Jalla nuž Jesusiž čhiitiquiztan, zoñinacaqui nižquin tjassičha.

²⁵ Nekztanaqui Jesusaqui ninaca ulanskatchipanča. Nekztan luzcu, naaža ticzi uza kjarcu tanžcu, žinziča; žejtchinpacha.

26 Jalla nektanaqui tjapa kjutñi nii yokquin nii milajru quintu ojkcichiča.

ZUR ZOÑINACA CHJETINTA

27 Jalla nijwctan ulanžquitiqiztan pucultan zur zoñinacaqui nižquin apžquichiča, kjawcan:

–Davidž majchmaatqiztan tjoñi, wejrnača okznalla, –cjican.

28 Nekztan Jesusaž kjuya luztan nii zur zoñinacaqui nižquin macjatchiča. Nekztan Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

–Wejrqui ančhuc cherkatasacha, žjalla nii crii ančhucya?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

–Wejt Jiliri, criyuča.

29 Jalla nektanaqui Jesusaqui ninacž čhujqui lanlanžinchiča. Nižaza cjichiča:

–Ančucaž tjapa kuztan criitiquiztan cherñi cjisna.

30 Nii orapacha ninacž čhujquiqui cherñi cjisniča. Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz zumpacha chiižinchiča, tuž cjican:

–Tii čhjetintaqui anaj jecmi zizla; ančhucmi anaž jeczquizimi chichiyaquiča.

31 Jesusaž nuž chiižinchiž cjenami, ninacaqui ulanžcu, tjapa yokaran nii čhjetinta quintu parlichiča.

ANA CHIIÑI ZOÑI CHJETINTA

32 Nii kjuyquiztan ulnan yekjap zoñinacaqui tsjii zajraž tanta žoñi zjijcichiča. Zajraž tantiquiztan ana chiiñi atatča.

33 Nekztanaqui Jesusaqui nii zajra chjatkatchiča. Jalla nuž chjatkatiqiztan nii ana chiiñi žoñiqui chiyi kallantichiča. Zoñinacasti jalla nii cheržcu walja ispanitichi cjisniča, tuž cjican:

–Tii Israeli yokquiz ana wira tižtanaca cheriñtača wejrnačqu.

34 Pero fariseo nžoñinacasti tuž cjetča:

–Tiiqui zajranacž jilirž aztankaz zajranaca chjatkatiñiča.

35 Jesusaqui tjapa wajtquiztan watja nižaza jochquiztan jochi ojklaychiča, judio ajcz kjuyquizimi tjaajincan. Yooz mantuquiz kamz puntu chiižinchiča. Nižaza tjapaman laanacami nižaza jallc'a curpuchiznacami čhjetinchiča.

36 Zoñinaca cheržcu, ninaca okziča. Ana awatirchiz uuzanacažtakaz želatča.

37 Zoñinaca okzcu, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz paljaychiča, tuž cjican:

–Weraral cjiwča. Zkalaqui walja žejlča. Pero zkala ajžñi žoñinacača upaqui.

38 Yooz Ejpqui zkala Patrunača. Jalla nižtiqiztan Yooz Patrunžquiztan mayiza, zkala ajžñi žoñi cuchnajo.

10

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

1 Jalla nektanaqui Jesusaqui niž tuncapan illzta žoñinaca kjawziča. Nekztan ninacžquiz mantiz poder tjaachiča, zajranaca chjatkatzjapa, nižaza tjapaman laanacami jallc'a curpuchiznacami čhjetnajo.

2 Nii tuncapan illzta apostolonacaqui jalla tiža tjuuchiznacatača: Primiruqui Simonatača, nižaza niž tsjii tjuuqui Pedro cjitazakaztača. Nekztan niž lajktacha, Andrés cjita. Nekztan Jacobotača, nižaza niž jila Juan. Nii pucultanaqui Zebedeož majchwichtača.

³ Nekztan Felipitača, Bartolometaća, Tomastača, nižaza Mateotača. Nii Mateozti impuesto cobriñitača. Nekztan Jacobotača, Alfeož majčatača. Nekztan Lebeotača nižaza niiz tsjii tjuuqui Tadeo cjitazakaztača.

⁴ Nekztan Simonatača, niiqui cananista cjita partiquiztantaća. Ul-timquiziqui Judas Iscariotetača, jalla niiqui Jesusiž quintra tarasunchiča.

ILLZTA ZOÑINACA CUCHANTA

⁵ Jesusaqui nii tuncapan illzta zoñinaca cuchanžquichiča, niiz cuntiquiztan ojklajajo. Ima cuchanžcan tuž čhižinchiča:

—Judío yokquinpanž ojklayaquiča, Samaria yokquin nižaza yekja yokanacquin ana ojklayaquiča.

⁶ Israel wajtchiz zoñinacžquinkaz okaquiča. Jalla ninacaqui katchi uuzinacžtakaz žejlča.

⁷ Arajpach Yooz mantuquiz kamz timpu žcatžinžquiča. Jalla nii paljaycan ojklajžcaquiča.

⁸ Nižaza laanaca čhjetnaquiča. Nižaza ticzinaca jacatatskataquiča. Nižaza mojkchi janchichiz zoñinaca čhjetnaquiča. Nižaza zajranaca čhatkataquiča. Tii mantiz poderaqui ančhucacžquiz nužukaz tjaatača. Jalla nižtiquiztan tii poderžtan zoñinacžquiz yanapžcu anaž čhjulumi mayaquiča pacajo.

⁹ Paaz ana čhjičhaquiča, kor paazmi, chiw paazmi, cobre paazmi.

¹⁰ Nižaza ana čhjičhaquiča žak quelzmi. Tsjii almilla alaja čhjičhaquiča. Nižaza ana iya čhjulumi čhjičhasača, ana yekja čhjatami, nižaza atsmi. Yooztajapa langžñinacžquiziqui čhjeriqui tjaata cjis waquiziča.

¹¹ Ančhucqui wajtquizimi jochquizimi irantižcuqui, zuma zoñipanž kjurznaquiča. Nuž zuma zoñi wachuqui, niiz kjuyquiz alujasaquiča, nii wajtquiztanami jochquiztanami ulanzcama.

¹² Tsjii kjuya luzcu, tsaanaquiča, “Ančhuc walipaj cjila”, cjican.

¹³ Nii kjuychiz zoñinaca zumažlaj niiqui, jalla ninacžtaqui walipanž cjequiča. Yekjapa zoñinacaqui ana zumažlaj niiqui, jalla ninacžtaqui čhjulumi anawalikaz cjequiča.

¹⁴ Jakziltat ančhuc ana risiwaquiz niiqui, nižaza ančhuc ana nonz pecaquiz niiqui, ninacžquiztan okaquiz ančhucqui. Nii kjuyquiztan ulnaquiča nižaza nii wajtquiztanacqui. Nekztan nii wajtquiztan kjojchquiz žcachi pulpunaca tsajt tsajtsnaquiča. Jalla nii tsajt tsajtaqui siñalaž cjequiča ninacž quintra, ančhuc ana risiwchiž cjen.

¹⁵ Weraral cjiwča. Casticz tjuñquiziqui nii ančhuc ana zuma risiwñi zoñinacžti juc'anti castictaž cjequiča, Sodoma cjita Gomorra cjita, jalla nii wajtchiz zoñinacžquiztan.

CHJAAWJKATÑINACA ZELAQUICHA

¹⁶ Jesusaqui tjaajinchizakazza:

—Tii weriž čhižinta taku nonžna. Wejrqui ančhuc cuchnuča. Ančhucqui kininacž taypiguiz ojklayaquiča, uzanacžtakaz. Jalla nižtiquiztan ančhucqui walja kuzziz cjee. Listuž cjequiča žkoražtakaz, pero zuma paazjapa.

¹⁷ Ančhucqui persunpahaž walja cwitazaquiča. Ančhucqui jilirinacžquin intirjita cjequiča; nižaza ajcz kjuyquiz wjajttaž cjequiča.

¹⁸ Nižaza ančhucqui wejt puntuquiztan parlichiz cjen čhijtaž cjequiča prefectonacžquinami, nižaza tsjan chawjc jilirinacžquinami. Nekztan ančhucqui wejt puntuquiztan chiyaquiča, nii jilirinacž yujcquizimi, nižaza ana judío wajtchiz zoñinacž yujcquizimi.

19 Jilirinacžquiz intirjitaž cjenami, ana kuz turwaysi cjequičha, čjulut ančhuc kjaaznačhaja, nižaza jaknužt kjaaznačhaja, jalla nii. Jilirinacž yucqiz prisintiz ora, Yoozqui ančhuca kuzquiz čhiiz taku tjaaquičha, jaknužt čhizalaj, nii.

20 Ančhuca persun kuzquiztan anaž čhiyaquičha. Antiz ančhuca Yooz Ejpž Espíritu Santuqui ančhuc čhiikataquičha.

21 'Nii timpuquiziqui zoñinacaqui persun jilž quintra aptjapznaquičha persun jila conkatzjapa. Nižaza ejpnacaqui persun maatinacž quintra aptjapznaquičha. Maatinacazti persun maa ejpnacž quintra zakaz aptjapznaquičha, persun ejpnaca conkatzjapa.

22 Tjapa ana criichi zoñinacaqui ančhucaquiz ch'anaquičha wejt puntu parliñiz cjen. Pero jakziltat ticzcama wali tjurt'iñi kuzziz cječhaj niiqui, liwriitaž cjequičha, Yooztan wiñaya kamzjapa.

23 Tsjii wajtchiz zoñinacaqui ančhuc chjatkataquiž niiqui, ninacžquiztan yekja wajtquin okaquičha. Weraral cjiwčha, wejrqui arajpachquiztan cuchanžquita zoñičha. Ima weriž tii muntuquiz wilita tjonan, ančhucqui tjapa Israel watjanacžquin anaž iranti atasachha.

24 'Tjaajinta zoñiqui niiz tjaajiñizquiztan anaž juc'anti cjesachha. Nižaza piyunaqui niiz patrunžquiztan anaž juc'anti cjesachha.

25 Tsjii tjaajinta zoñiqui niiz tjaajiñiz irata, jalla nižta tjaajiñiz cjisnaquiz niiqui, cuntintuž cjis waquizičha. Nižaza tsjii piyunaqui niiz patrunž irata, jalla nižta patrunaž cjisnaquiz niiqui, cuntintuž cjis waquizičha. Nonžna ančhucqui, quintra zoñinacaqui "Beelzebú" cjican zajra jilirž tjuužtan wejtquiz tjuuskataquiž niiqui, ančhucaquiz juc'ant anawal tjuužtanž tjuuskataquičha. Wejrqui kjuychiz patrunžtakaztčha, ančhuczi wejt kjuy familiažtakazza.

26 Jalla nižtiquiztan ančhucqui anaž zoñi eksna. Tjapa chjojzakuñ tjaajintami zuma kjana ziztaž cjequičha. Nižaza tjapa jamazit tjaajintami nižtakaz zuma kjana ziztapankaz cjequičha.

27 Tjapa weriž chjojzaka tjaajintanacami ančhucqui zoñinacž yucqiz kjanacama paljayaquičha. Nižaza tjapa weriž jamazit tjaajintanacami ančhucqui paljayaquičha, tjapa zoñinaca nonzjapa.

28 Nonžna ančhucqui, anačha eksqui tii curpu alaja conñinacžquizimi. Ninacaqui animuqui anaž conasachha. Antiz Yoozquizpan eksna. Jalla niičha curpumi animumi infiernuquin wiñaya t'akjisiskatñiqui.

29 'Tsjii paaztan pizc wežlanaca kjayasačha. Jalla nuž koluc valorchiz kjayžcumi ančhuca Yooz Ejpqui ninaca cwitičha. Yooz Ejpž ana munan, tsjii wežlaqui anaž ticznasachha.

30 Jilanaca, Yooz Ejpqui tjapa ančhuca ach charanaca kanžintačha.

31 Jalla nižtiquiztan anaž čjulquiztanami eksna. Wežlanacžquiztan ančhucčha juc'ant valorchizqui. Yooz Ejpqui ančhuc juc'anti cwitaquičha wežlanacžquiztan.

32 Jakziltat parti zoñž yucqiz wejt favora cječhaj niiqui, nižazakal wejrqui wejt arajpach Yooz Ejpž yucqiz nii zoñž favora čhiyachha.

33 Nižaza jakziltat parti zoñž yucqiz wejr ana pajñi nicačhaj niiqui, nižaza wejrqui wejt arajpach Yooz Ejpž yucqiz nii zoñž quintra ana pajñi zakal čhiyachha.

34 'Tii taku nonžna. Weriž tjontiquiztan zoñinacaqui ana zumquin cjequičha; quintrasñi cjequičha. Nekztan aptjapznaquičha. Ana criichinacaqui criichi zoñinacž quintra cjequičha.

³⁵ Weriz tjontiquiztan tsjii maatiqui persun ejpžjapa quintraž cjequičha. Nižaza tsjaa majtqui persun maajapa quintra cjequičha. Nižaza tsjaa wazmi persun kjan maajapa quintra cjequičha.

³⁶ Jalla nižta zapa mayni familianacaqui ninacporaž quintraž cjequičha.

³⁷ Jakziltat persun maa ejpžquizkaz kuzziz cjechaja, jalla niiqui anaž wejt partiquiz cjichuca cjesačha. Nižaza jakziltat persun ocjalžquizkaz kayazt'ačhaja, jalla niiqui anaž wejt partiquiz cjichuca cjesačha.

³⁸ Jakziltat wejt partiquiz cjis pecčhaj niiqui, tjapa kuztanž wejtquiz cjistančha. Sufrijsjapaqui listoj cjila, ticzcama. Ana nižta wejtquin tjapa kuztan cječaj niiqui, anaž wejt partiquiz cjichuca cjesačha.

³⁹ Jakziltat weriž cjen persun anazum kamañquiztan ana jaytačhaja, jalla niiqui ultimquiziqui ana liwriita cjesačha. Nižaza jakziltat weriž cjen persun anazum kamañquiztan jaytačhaja, jalla niiqui ultimquiziqui liwriitaž cjequičha; Yooztan wiñaya zuma kamaquičha.

⁴⁰ Jequit ančhuc risiwčhaja, nižaza wejirmi zakaz risiwčha. Nižaza jequit wejri risiwčhaja, jalla niiqui nižazakaz wejt Yooz Ejpmi risiwčha.

⁴¹ Jequit tsjii Yooziž cuchanta profeta risiwaquiz niiqui, jalla niiqui profetažtakaz honorchiz zakaz cjequičha. Nižaza jequit tsjii Yooz kuzcama kamñi žoñi risiwačhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama kamñiž premio, jalla nižtažtakaz honorchiz cjequičha.

⁴² Nižaza jequit tsjii wejtquin kuzziz žoñžquiz yanapačhaja, jalla niiqui honorchiz zakaz cjequičha. Jequit wejtquin criichi žoñžquiz tsjii tasa kjaz onačhaja, jalla niiqui honorchiz zakaz cjequičha. —Jalla nuž chiichičha Jesusaqui.

11

JUAN BAUTISTAZ CUCHANZQUITA ŽOÑI

¹ Niiž tuncapan illzta žoñinacžquiz tjaažinz žeržcu, nekztan Jesusaqui ojkcichičha, yekja watjanac kjutni. Wajtquiztan watja ojklajychičha, žoñinacžquiz tjaažni, nižaza Yooz taku paljayi.

² Juanqui nii oraqui carsilquiztačha. Jalla nicju Cristuž ojklajtanaca quintu nonchičha. Nekztanaqui Juanqui tsjii kjažt mazinaca Jesusa pewczni cuchanzquichičha. Nekztan irantižcu Jesusizquiz

³ pewczičha, tuž cjican:

—Cristuqui tjoniž cjispacha; ¿Amj Yoozquiztan cuchanzquita Cristumkaya? ¿Už yekjaž tjewznasa, jaa?

⁴ Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjican:

—Jaknužt cherčhaja nonžaja, jalla nii tjappachaž Juanžquiz quint'izcaquičha ančhucqui.

⁵ Zur žoñinac cherčha, Zuch žoñinacaqui ojklajčha. Mojkchi janchichiz žoñinacaqui čhetintičha. Oñi žoñinacaqui nonža. Nižaza ticzi žoñinacaqui jacatatskattačha. Nižaza pobre žoñinacžquiz Yooz liwriiñi taku paljaytančha.

⁶ Jakziltat weriž paatanaca cheržcu, nižaza weriž chiitanaca nonžcu, ana kuz turwayizlaj niiqui, walipanikaz cjequičha.

JUAN BAUTISTA PUNTU

⁷⁻⁸ Jalla ninacaž ojktan, Jesusaqui chiyi kallantichičha Juanž puntuquiztan. Žoñinacžquiz tuž cjichičha:

–Ch'ekti yokquin, ¿chjulu chertzni ojkchinčhuctaya? ¿Tjamiž tjizinta caña chertzni ojkchinčhuctajo? Anačhay. ¿Fino zquiti cujtchi žoñi chertzni ojkchinčhuctajo? Chawjc jilirž kjuyquin zuma zquiti cujtchi žoñi žejlčha. Jalla nii zizza ančhucqui.

⁹ ¿Chjulu chertzni ojkchinčhuctaya? ¿Yooz cuntiquiztan chiiñi profeta chertzni ojkchinčhuctaya? Jesalla, ultim werara nuž ojkchinčhucčha. Juanqui tuquita profetanacžquiztan juc'ant chekančha.

¹⁰ Juanž puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjičha:

“Yooz Ejpqui tsjii žoñi cuchanžcaquičha ima Cristuž Yooz taku paljayi ojklayan. Nii žoñiqui Israel žoñinacžquiz Cristu zuma tjewskataquičha”.

¹¹ Weraral cjiwčha. Juan Bautistačha parti žoñž maatinacžquiztan tsjan juc'antiqui. Pero chjul Yooz maatimi žoñž maatiquiztan tsjan juc'antičha. Arajpach Yoozquin kuzziz žoñinacačha Yooz maatinacaqui.

¹² Juanž tjontiquiztan anzcama muzpa žoñinacaqui ts'acjazcan arajpach Yooz mantuquiz luz pecčha; walja tjapa aztan nižaza tjapa kuztan luz pecčha.

¹³ Juanž tjonzcama, tjapa tuquita profetanacž chiitanacami nižaza Moisés liinacami arajpach Yooz cuchanžquita puntuquiztan chiičha.

¹⁴ Elías cjita profetaqui wilta tjoniz cjispatcha; nii Elias tjonz cuntiquiztančha Juan Bautistaqui. Jalla niic weraračha. Nuž criiz waquizičha.

¹⁵ Jakziltačhalaj nonzñi cjunčhiz, jalla niiqui tii chiitaqui nonžna.

¹⁶ ¿Kjažtat tii timpuquiz žejlñi žoñinacajo? ¿Jecnaca iratat tinacajo? Jalla tižta ocjalanacžtakazza tinacaqui. Yekjap ocjalanacaqui palazquin julzi uzinčha, nižaza ninacž mazinaca kjawkjawža, tuž cjican:

¹⁷ “Tsajtsjapa pincallu pjuchinčha. Ančhuczti ana tsajtchinčhucčha. Nižaza kaayikaayi wirzu itzinčha. Ančhuczti ana kaachinčhucčha”. Jalla nuž cjičhičha ocjalanacaqui. Jalla nižta iratačha tii timpuquiz žejlñi žoñinacaqui.

¹⁸ Juan tjonchičha. Niiqui zumanaca ana lujlñičha, nižaza ana licñičha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tuž cjiñčhucčha, “Juanqui zajraž tantačha” cjican.

¹⁹ Niiž wiruñaquí wejrqui tjonchinčha, arajpach Yooz Ejpž cuchanžquita žoñi. Wejrqui zumanaca lulučha, nižaza licučha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui wejt puntuquiztan cjičha: “Niičha ancha lujlñiqui, nižaza licñiqui, nižaza niičha ujchiz žoñinacž maziqi, nižaza anawali impuesto cobriñinacž maziqi”. Jalla nuž cjiñčhucčha wejt puntuquiztan. Tuž zakal cjiwčha: Yooz puntu zuma zizñi žoñinacaqui Yooz tjaajintacama kamčha.

ANA YOOZQUIN KUZZIZ ŽOÑINACA

²⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui chiichičha, chojru kuzziz žoñinacž puntu. Tsjii watjanacquiz ancha milajrunaca paachičha. Pero nii wajtchiz žoñinacazti persun uj ana pajchičha; nižaza kuznaca ana campiichičha. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninacžquiz ayjatchičha, tuž cjican:

²¹ –Corazín wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz ancha anawaliž wataquičha. Nižaza Betsaida wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz ancha anawaližakaz wataquičha. Ančhuca watjanacquiziqui walja milajrunaca paachinčha. Tiro cjita nižaza Sidón cjita watjanacquiz nii milajrunaca paataž cjitasaž niiqui, nii ortanpacha nii wajtchiz žoñinacaqui Yoozquin kuzziz cjitasačha; nižaza “ujchizpančha wejrnaqui, pertunalla”, cjitasačha. Nižaza uj zint'izcu nii wajtchiz žoñinacaqui llaquita kuz kjanapacha tjeežñi cjitasačha, lutu zquiti cujtžcu, nižaza achquiz kjupžtan tjajlžcu.

²² Jalla nižtiquiztan ančhucqui juyzu casticz tjuñquiziqui juc'anti castictaž cjequiča nii Tiro cjita nižaza Sidón cjita watjanacchiz zoñinacžquiztan.

²³ Capernaum wajtchiz zoñinaca, ¿kjažtiquiztan ančhucqui pinsejo, “Yoozqui učhum honorchiz cjizkataquiča”, cјicanajo? Anaž nuž cjesača. Pero ančhuczi kozzuc tjojttaž cjequiča infiernuquin sufrisjapa, ujhiz zoñinacžtan chica. Ančhuca wajtquiziqui walja milajrunaca paachinča. Sodoma cjita wajtquiz nii milajrunaca paataž cјitasaż niiqui, nii watjaqui anz tii tjuñinaca žejltasača.

²⁴ Jalla nižtiquiztan nii juyzu casticz tjuñquiziqui ančhucqui juc'anti castictaž cjequiča, Sodoma wajtchiz zoñinacžquiztan.

YOOZQUIN KUZZIZ ZOÑINACA

²⁵ Jalla nii orazakaz Jesusaqui chiichiča:

—Wejt Yooz Tata, amqui honorchizam cјilalla. Arajpachquin žejlñinacami tii muntuquiz žejlñinacami amča mantiñamqui. Amqui humilde zoñinacžquiz chjojzaka tjaajinta tjeezamča. Zizñi zoñinacžquizimi intintazñi zoñinacžquizimi nii chjojzaka tjaajintanacami ana zizkatchamča.

²⁶ Yooz Tata, amiž muntaqui nužuča.

²⁷ Yooz Tata, tjapa amiž ziztanacaqui wejtquiz tjaajinchamča. Ul-timquiziqui anaž jecmi wejr am Majch zumpacha pajča. Am alaja wejr zumpacha pajča. Nižaza anaž jecmi am Yooz Ejp zumpacha pajča. Wejr alaja am zuma pajuča. Nižaza jakziltižquiz wejrqui zizkatž pecachaja, jalla ninacazakaz am zuma pajasacha.

²⁸ Ančhucqui jakziltat ana zumanacquiztan otchižlaj niiqui, wejtquizza macjatžca. Nižaza jakziltat persun aztan Yooz watja irantiz otchižlaj niiqui, wejtquizza macjatžca. Werił ančhucaquiz jeejkatača.

²⁹ Wejrqui pasinsis kuzziztča, nižaza humilde kuzziztča. Jalla nižtiquiztan weriž tjaata kamaña catoka; nižaza wejt puntuquiztan zizñi cjee. Nekztan persun kuz jeejz wachaquiča.

³⁰ Weriž tjaata kamañaqui anača ch'ama, nižaza wejt manta paazqui cjezakazza.

12

JEEJZ TJUÑI QUINTU

¹ Tsјii jeejz tjuñquiziqui Jesusaqui niiz tjaajinta zoñinacžtan čjacta zkalanac taypiranž okatča. Tjaajinta zoñinacaqui čjeri eescatchičha. Nekztan ninacaqui tric oz chjojlunaca kjajpžcu, tric luļlčičha.

² Fariseo zoñinacaqui jalla nižta paañi cheržcu, Jesusižquiz cјičičha:

—Chera, tii amiž tjaajinta zoñinacaqui trabajla. Jeejz tjuñquiziqui nižta trabajzqui učhum lii quintrala. —Jalla nuž chiican ujhiz jwes pecatča.

³ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cјican:

—Ančhucqui tuž liichinčhucča, ¿anajaa? Čjeri eecznanacqui David cjita zoñiqui niiz mazinacžtan tižta paachiča.

⁴ Niiqui Yooz timpluquin luzcu Yooz yujcquin nonžta t'antanaca luļlčičha. Čjul zoñimi anapantača permitta nii t'antac luļlzqui. Lii quintrala niiqui. Timplu jilirinacapankaz lulasača. Pero nii Davidzi luļlčipanča. Nižaza niiz mazinacaqui nii t'anta luļlčizakazza.

⁵ Nižaza Moisis liiquiz tižta liichinčhucž, ¿ana jaa? Jeejz tjuñquiziqui timplu jilirinacaqui ana jeejžla. Jalla nuž ana jeejztiquiztanaqui, ninacžtajapa anaž ujhiz cjesača.

⁶ Ančhucaquiz cјiwča. Tekz tsјičha timpluquiztan juc'ant chekanaqui.

⁷ Nižaza ančhucqui cjiirta Yooz taku ana intintazzinčhucča. Yooz taku tuž cjiča: “Wejrqui wilana jawkñi zoñinaca anal pecuča. Okzñi kuzziz zoñinacapan pecuča”. Tii Yooz taku intintaztasaz niiqui, anaž ančhucqui tii zoñinaca ujhiz jwes pectasača. Tii zoñinacaqui jaziqúi anaž uj paacha.

⁸ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrpanikal jeejz tjuñquizimi mantasača.

KJARA KJONCHI ZOÑI CHJETINTA

⁹ Jalla nektanaqui najwchuc ojkzcu judío ajcz kjuyquiz luzziča.

¹⁰ Jalla nicju tsjii zoñi želatča kjara kjonchi. Tsjii quintra zoñinacaqui uj jwesjapa Jesusižquiz pewcziča tuž cjican:

—¿Jeejz tjuñquiziqui zoñi čhjetinz cjesaya, už anapan cjesaj? nuž cjican pewcziča.

¹¹ Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča tuž cjican:

—Jeejz tjuñquiziqui uuzac tujquiz tjojtsiž cjesaž niiqui, ¿kjaža ančhuczti tujquiztan uza joožñi ana okasajo?

¹² Pero zoñiqui uuzižquiztan juc'antiž walča. Jalla nižtiquiztan jeejz tjuñquizimi anača lii quintra zuma paazqui.

¹³ Jalla nektanaqui Jesusaqui laa zoñžquiz cjichiča:

—Am kjara zjijca.

Nektan žejtchi cjissiča, nii tsjii kjara wiwuž nižtapacha.

¹⁴ Jalla nektanaqui fariseo zoñinacaqui ulanžcu, Jesusiž conzjapa kazziča.

¹⁵ Jalla nii zizcu Jesusaqui najwchuc ojkchiča. Nižaza muzpa zoñinacaqui Jesusižquiz apziča. Jesusaqui tjapa nii apzñi laanaca čhjetinchiča.

¹⁶ Nektan ninaczquiz mantichiča, ana jeczquizimi Jesusiž čhjetinñi puntuiztan parlajo, nii.

PROFETAZ CHIITA TAKU CUMPLITA

¹⁷ Jalla nižta ojklaycan, Jesusaqui Isaiás profetaž cjiirta taku nužquiz cumplissiča. Yoozqui Isaiaszquiz tuž cjiirkatchiča:

¹⁸ “Jalla tiiča weriž illzta zoñiqui, weriž mantitacama ojklayñi zoñi. Jalla nižžquin kayazt'uča. Niiž cjen cuntintutča wejrqui. Jalla nuž cjiča Yoozqui. Wejt Espiritu Santuqui niiž kuzquiz cjequiča. Niiqui yekja watjanacchiz zoñinaczquin Yooz liwriiñi taku paljayaquiča.

¹⁹ Zoñinaczquizimi ana ch'aanaquiča, nižaza ana kjawaquiča. Calliran alto joržtan ana paljayaquiča.

²⁰ Tsjii tjuwanta cañami anaž kjolaquiča. Nižaza ch'aman asñi michami anaž tjesaquiča, niiž ultimpacha legal mantiz tjuñicama.

²¹ Niiž cjen yekja watjanacchiz zoñinacaqui zuma liwriiz tjuñi tjewznaquiča”.

Jalla nuž Jesusiž puntuiztan Yooz takuqui cjiča.

JESUSIZ QUINTRA CHIICHA

²² Jalla nektanaqui tsjii laa zoñiqui Jesusižquin chjichtatača. Nii zoñiqui zajraž tantaž cjen zuratača, nižaza ana chiiñitača. Jesusaqui nii zoñi čhjetinchiča. Jalla nižtiquiztan cherñi chiiñi cjissiča.

²³ Jalla nuž čhjetintiquiztan tjapa zoñinacaqui ispantichiča tuž cjican:

—¿Tiiž Davidž majchmajtquiztan tjonñi cjesaya? ¿Tiiapan Cristo cjesaya?

²⁴ Nii nonžcu fariseo zoñinacaqui tuž cjichiča:

—Tiiqui ana wal zoñikalala. Zajranacz Beelzebú jilirž aztankaz yekja zajranaca chjatkatcha.

²⁵ Jesusaqui ninacž pinsitanaca zizziča, jalla nižtiquiztan ninacžquiz cjichiča:

—Jakzilta nacionamiž partira partira t'akznaquiz niiqui, nižaza t'aka t'aka kichasaquiz niiqui, k'ala t'atantaž cjequiča. Tsjii watjamiž nižaza tsjii kjuya familiamiž nižta t'aka t'aka cjsnaquiz niiqui, anaž tjurasacha.

²⁶ Jalla nižta irata Satanás diabluqui persun partira chjatkattasaž ni-iqui, niipacha t'akztasacha. Jalla nuž t'akžtiquiztan niž mantiz azi anaž tjurasacha.

²⁷ Ančhucqui wejt puntuquiztan cjiñčucča, “Beelzebú diabluž aztan zajranaca chjatkatča”. Jalla nuž cjiñčucča. Jalla nužužlaj niiqui, ¿ject ančuca partira žoñinacžquiz azi tjaazjo, zajranaca chjatkatzjapajo? Jalla nižtiquiztan kjanapachaž wejt puntuquiztan tsjii kjutni čhiichinčucča, nii.

²⁸ Wejrzi Yooz Espiritu Santuž aztan zajranaca chjatkatiñča. Jalla niicž cjicha, Yooz mantiz timpu ančucaquiz žcatžinžquiča, nii.

²⁹ Tsjilla cjesacha. Anaž jecmi tsjii azziz žoñž kjuyquiziqui luzi atasacha; nižaza anaž nižž kinakunacami jwesi atasacha, ima čhejlcanaqui. Nii čhejlzcu, nekztan tjapa kinakunaca jwesi luzasacha.

³⁰ Jecchalaj ana wejt favora, niiqui wejt quintrača. Nižaza jequit wejtan chica Yooz kjutni žoñinaca ana macjatskatčaja, jalla niiqui žoñinacaž Yoozquiztan tirkatča.

³¹ Jazic ančucaquiz chiyuča, tuž cjican: tjapa ujnacami nižaza tjapa ana zum takunacami pertuntaž cjesacha. Pero jakzilta žoñit Yooz Espiritu Santuž quintra chiyachaj niiqui, anaž pertuntaž cjesacha. Nii žoñiqui wiñaya ujchiz cjequiča.

³² Jakzilta žoñit wejt quintra chiyachaj niiqui, pertuntaž cjesacha. Pero jakzilta žoñit Yooz Espiritu Santuž quintra chiyachaj niiqui, anaž pertuntaž cjequiča. Nii žoñiqui wiñaya ujchiz cjequiča; anawira pertuntaž cjequiča.

FRUTANAC PUNTU

³³ Nekztan Jesusaqui tjaajinčiča, tuž cjican:

—Zuma muntizlaj niiqui, zuma frutaž pookča. Nižaza ana zuma muntizlaj niiqui, ana zuma frutaž pookča. Jalla nižtiquiztan muntiqui nižž frutquiztan pajza, zuma ana zuma, jalla nii.

³⁴ Zkoražtakaz ančhucqui, ana zum žoñčucča. ¿Kjažža ančhucqui zumanaca chiyasajo? Ančuca kuzquiz pinsitaqui ana zuma parijula. Jaziqui ančučča anazumanacapan čhiñinacaqui.

³⁵ Tsjii zuma žoñiqui zuma čhiča, nižž zuma kuzquiztan. Nizaza tsjii ana zum žoñizti ana zumapaž čhiča, nižž ana zuma kuzquiztan. Jaknužt kuzquiz pinsičaja, jalla nuž čhiča žoñinacami.

³⁶ Ančucaquiz cjiwča, juyzu casticz tjuñquiziqui zapa mayni cwinta tjaastanča, tjapa ana zuma čhiitanacami.

³⁷ Ančucaž čhiitiquiztan jama jusjitaž cjequiča, ujchiz cječhaja, ana ujchiz cječhaja, nuž.

ANA CRIICHI ŽOÑINACA

³⁸ Jalla nekztanaqui yekjap fariseo žoñinacaqui lii tjaajiñi maestruncžtan Jesusižquiz cjichiča:

—Maestro, am milajru paañi cherez pecuča.

³⁹ Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča tuž cjican:

—Ana zum žoñinacčucča. Ana Yoozquin kuzviz žoñinacčucča. ¿Kjažt tsjii milajru mayča, zinalažtakaz? Jonáz cjita profetž zinala, niikaz ančucaquiz tjaata cjequiča.

⁴⁰ Jonasqui pajk ch'iz pjuchquiz žejlchiča čhjep majžtan čhjep aramžtan. Jalla nižta irata wejrqui tii yok koztan kamača čhjep majžtan čhjep aramžtan.

⁴¹ Juyzu tjuñquiziqui, jalla nii casticz tjuñquiziqui Nínive wajtchiz žoñinacaqui jacatataquiča. Nekztan ninacaqui tii timpuquiz kamñi žoñinacž uj tjeeskataquiča. Jonás Yooz taku paljaytiquiztan ninacaqui Yoozquin kuzziz cjissiča. Pero wejrtča Jonasquiztan juc'ant chekanaqui. Tii timpuquiz kamñi žoñinacazti anaž Yoozquin kuz tjaača.

⁴² Nižaza casticz tjuñquiziqui tsjaa waruta maatak jilirqui jacatataquiča. Nekztan naaqui tii timpuquiz kamñi žoñinacž uj tjeeskataquiča. Naaqui najwka yokquiztan tjonchinča Salomonžtan zalí, nižaza niž zuma razunchiz taku nonžni. Pero tejkz wejrtča Salomonquiztan tsjan juc'ant chekanaqui. Pero tii timpuquiz kamñi žoñinacazti wejt taku anaž nonz pecča.

ZAJRA PUNTU

⁴³ 'Tsjii zakal quint'asača. Tsjii zajraqi žoñžquiztan ulanžcu kjoñ yokaran ojklayñitača, jeejzjapa kjurcan. Ana jeež watžcuqui, kuzquiz pinsičiča, tuž cjican:

⁴⁴ "Jaziqui wejr quepaka jakziquiztan ulanzquitučaja, jalla nicju". Jalla nuž quejžcu nii žoñžtan wíla zalchiča. Nii žoñiqui pewžta kjuyažtakaztača, cuza žcayi, azquitzta, pero laachitača.

⁴⁵ Jalla nuž zaltiquiztan nii zajraqi pakallak juc'ant anawali zajranaca zjijqui ojkičiča. Zajranaca zjijžcu, tjappacha nii žoñž kuzquiz luzziča. Jalla nižtiquiztan nii žoñiqui juc'ant ana waliž cjissiča tuquita kamzquiztan. Jalla nižta irata tii ana zum žoñinacžquiz wataquiča. —Jalla nuž quint'ičiča Jesusaqui.

JESUSIZ FAMILIA

⁴⁶ Jesusaqui iyapanž žoninacžquiz chiyatča. Jalla nuž chiyan niž maaqi lajknacžtan irantižquichiča. Žoñinacž tjiiquin želan, nižtan parlis pecatča.

⁴⁷ Tsjii žoñiqui Jesusižquiz mazziča, tuž cjican:

—Am maa lajknacžtanpacha tii tjiiquiz žejlča. Am kjawž, amtanž parlis pecča.

⁴⁸ Jesusaqui mazñi žoñžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—¿Ject wejt maaya? ¿Ject wejt jilanacaya?

⁴⁹ Jalla nuž chiižcu tjajinta žoñinacž kjutñi kjaržtan tjeeziča, nižaza cjichiča:

—Tinacača wejt maami, wejt jilanacami.

⁵⁰ Jecnacami wejt arajpach Yooz Ejpž kuzcama kamčhaja, jalla ninacača wejt jilanacami, wejt cullaquinacami, wejt maami.

13

ZKALA CHJACZ QUINTU

¹ Nii noojpacha Jesusaqui kjuyquiztan ulanchiča. Kot kjutñi ojkižcu kot atquiz julziča.

² Jakziquin nii želatčhaja, jalla nicju žoñinacaqui walja ajcziča. Jalla nižtiquiztan tjajinzjapa tsjii warcuquiz luzziča. Nekz julziča. Tjappacha žoñinacaqui kot at tjiiquiz žejlchiča.

³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquiz walja Yooz puntunaca tjajinčiča, tjapaman quintunacžtan. Jalla nuž tjajincan tuž cjichiča:

—Tsjii žoñiqui zkal čhjaqui tewcchiča.

4 Zkala čhjaccan, parti simillaqui jicz latuquiz tjojtšičha. Nekztan wežlakaz nii simillac ilziqiu.

5 Parti simillazti maz yokaran tjojtšičha. Nekziqiu anaž wacchi pjila zelatča. Nekztan koloculla pjila želan ratulla jeczičha.

6 Jalla nuž jecztiqiztan sii kjakiqui ujchiča; koluc sep'allchiztača nekztan. Ratulla kjonchiča.

7 Parti simillazti ch'ap ch'ap yokaran tjojtšičha. Ch'apinacakazza ancha pajkchiqui, nižaza atipchiqui.

8 Parti simillazti zuma yokquiz tjojtšičha. Nekztan zuma pookchiča. Yekjap simillaqui patac čhjerchiz zapa zkal ozquiz pookchiča; nižaza yekjap simillaqui sojta tuncan čhjerchiz zapa zkal ozquiz pookchiča; yekjap simillaqui quinsa tuncan čhjerchiz pookchiča.

9 Jakziltažlaja nonžni cjuñchiz niiqui, nonžla.

10 Jalla nekztanaqui tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatčičha, nižaza pewcziča, tuž cjican:

—čJjažtiqiztan am nižta quintunacžtankaz žoñinacžquiz tjaajinya?

11 Jesusaqui kjaaziča tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantuquiz kamz puntuqiztan ch'aman intintazuca quintunacžtan tjaajnuča. Ančhucaquizkaz Yoozqui zizkatz munča nii puntunacqiztanaqui. Parti žoñinacžquiziqui Yoozqui ana zizkatz munča.

12 Jequit zizačhaja, jalla nižquiziqui juc'ant tjaajnz tjaataž cjequičha. Nekztan zumpacha zizniž cjequičha. Jequit ana zizačhaja, jalla niž kuzquiztan kjañtaž cjequičha nii ana intintaztanacaqui.

13 Jalla nižtiqiztan wejrcui tižta quintunacžtan paljajuča. Parti žoñinacaqui weriž paata cheržcumi ana cherchižtakaz cjissa. Nižaza weriž čhiita taku nonžcumi, ana nonžnižtakaz tučča; ana intintazni žoñinacača ninacaqui.

14 Jalla nižta cjissiž cjen, Isaías profetž taku cumplissa. Jalla tuž Isaiasqui cijrchiča:

“Ančhucui nonznaquiča. Nonžcu, ana intintazaquiča. Nižazaž cheraguičha. Cheržcu, anaž tantiyasaquiča.

15 Tii žoñinacž kuznacaqui chojru cjissiča; ana zumaž nonža. Nižaza čhujcchiz cjenami ana cheržni atča, zur žoñižtakaz. Jalla nuž cjisnaquiča, ana cheržni cjisjapa, nižaza ana nonžni cjisjapa, nižaza ana kuzquiz intintiñi cjisjapa, nižaza ana wejtquin macjatžjapa. Ana wejtquin tjontiquiztan, ana liwriita cjesača”.

16 'Ančhucča cuntintu. Ančhucqui cheržni žoñinacžhucča. Nižaza nonžni žoñinacžhucča. Ančhucča Yooziž wintižtaqui.

17 Weraral cjiwča. Wacchi profetanacami nižaza zuma kuzziz žoñinacami ančhucaž chertanaca cherz zakaz pecatča. Pero ana cherchiča. Nižaza ančhucaž nonžtanaca nonz zakaz pecatča. Pero ana nonziča. Ančhuczi cherchinčhucča, nižaza nonzinčhucča.

18 Jazic ančhucž nonžnalla. Jalla tuž cjiča nii zkala čhjacz quintuqui.

19 Nii jicz latuquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacača. Ninacaqui arajpach Yooz mantuquiz kamz puntuqiztan nonzcanpacha, ana intintazza. Diabluqui ninacž kuzquiz tjonžcu, ninacaž intintazta kjañča.

20 Nižaza nii maz yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta žoñinacača. Ninacaqui Yooz taku nonžcu nii ora cuntintuž nonža; cuntintuž catokča.

21 Pero ninacaqui ana tjapa kuztan catoktiqiztan zkoluc zep'ichiz zkalažtakazza. Jalla nižtiqiztan ana tjuraquiča. Yooz taku crichiž cjen, sufraquiča; nižaza chjaawjkattaž cjequičha. Jalla nekztan orallaž quejpsnaquiča.

²² Nizaza nii ch'ap yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta zoñinacača. Ninacaqui Yooz taku nonžcu, catokča. Pero nekztan juc'anti kuz tjaacha tii muntu cusasanacquiz. Wali jiru kamzpanž pecča. Persun kuzquiz pec-tiquiztanaqui Yooz taku tjatža ninacž kuzquiz. Jaziqiu ana zuma kamča; ana pookñi zkalažtakaz kamča.

²³ Nizaza nii zum yokquiz tjojtsi simillaqui jalla tižta zoñinacača. Ninacaqui Yooz taku nonžcu, zuma tjapa kuz catokča; zuma intintiča. Jalla nižtiquiztan zuma kamañchiz cjissa, zuma pookchi zkalažtakaz. Nii zuma pookñi zoñinacaqui zuma kamañchizpanž cjissa, jaknužt tsjii simillaqui patac čherchiz, sojta tunc čherchiz, quinsa tunc čherchiz pookčhaja, jalla nižtača.

ANA WAL PASTU QUINTU

²⁴ Tsjii quintužtan quint'ichiča Jesusaqui, tuž cjican:

—Arajpach mantiñi Yooz puntuqui jalla tužuča. Tsjii zoñiqui zuma similla čhjacchiča zkal yokquiz.

²⁵ Tjapa niž kjuychiz zoñinacž tjajan, tsjii quintra zoñiqui tjonchiča. Nekztan zkalquiz ana wal pastunaca čhjacchiča. Jalla nuž ana wal čhjacžcu, ojkchiča.

²⁶ Nii tric zkala jecztan, chicapacha pajkchiča nii ana wal pastunacaqui. Nižaza pizcpacha pookchiča.

²⁷ Jalla nii cheržcu, nii piyunanacaqui patrunžquin mazñi ojkchiča. Niižquin mazziča, tuž cjican: “Wejt Patruna, amiž čhjecta simillaqui zumazlaj niiqui, žjakziquiztan tii ana wal simillanaca pajkchitaya?”

²⁸ Patrunaqui kjaaziča, tuž cjican: “Tsji quintra zoñiqui nižta paachani”. Jalla nekztanaqui piyunanacaqui pewcziča tuž cjican: “¿Wejrnacqui nii ana wal pastunaca k'achasaya?”

²⁹ Nii patrunaqui cjichiča: “Ana k'achaquiča. Ana wal pastu k'achcan yekjap tricžtanpachaz k'achnasacha.

³⁰ Antiz pizcpacha pajkla, cujich timpu tjonzcama. Jalla nekztan wejt piyunanacaqui cuchantaž cjequiča. Ninacaqui anawal pastunaca ricu-jaquiča. Nekztan kojchquiz čhejlznaquiča ujjjapa. Jalla nekztanaqui tricuz ricujžcu, wejt tiric yaaz kjuyquiz majcznaquiča”.

³¹ Nizaza Jesusaqui tsjii puntuzakaz quint'ichiča, tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantiz puntuqui tužuča. Tsjii zoñiqui niž yokquiz mostas similla čhjacchiča.

³² Mostas simillaqui parti simillquiztan juc'ant zkoltallača. Jalla nuž cjenami pajkžcuqui tjapa zkalanacquiztan tsjan pakjiča. Pajk muntiztakaz cjissa. Nekztan wežlanacaqui nii mostas munti itzquiz tjuraž tjačñiž tjonča.

LIWATUR QUINTU

³³ Jesusaqui tsjii quint'ichizakazza, tuž cjican:

—Arajpach Yooz mantiz puntuqui jalla tužuča. Tsjaa maatak žonqui čhjep medida tupžcu nii liwatura jac'uquiz utchinča; nižaza t'ajzinča, tjapa nii t'anti maza tsjtkatzjapa.

³⁴ Tjapa tjaajintanacami quintunacžtan paljaytatača. Arajpach Yooz puntuquiztan tjaajincan, Jesusaqui quintunacžtankaz tjaajinchiča.

³⁵ Jalla nuž tjaajincan, Jesusaqui tuquita profetaž chiita takuqui cumplis-iča. Profetaqui jalla tuž cjiirchiča:

“Quintunacžtankaz chiyuča. Tii muntu kallantitiquiztan weriž chiita tjaajintanaca ana intintazzucača. Jalla nii ana intintaztanaca pal-jayuča”.

ANA WAL PASTU QUINTU INTINTAZKATTA

³⁶ Jalla niŕta puntunaca chiiz ŕerŕcu, Jesusaqui ŕoŕnacŕquiztan ojkcŕiŕa; kjuyquiz luzziŕa. Jalla nicju niŕ tjaajinta ŕoŕnacaqui macjatchiŕa, tuŕ cjican:

—Nii zkál yokquiz ŕhjecta ana wal pastu, jalla nii puntuquiztan wejtnacaquiz intintazkatalla.

³⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui intintazkatchiŕa tuŕ cjican:

—Wejŕqui tsewctan cuchaŕŕquita Yooz Zoŕtŕa. Wejŕtŕa zuma similla ŕhjacŕntqui.

³⁸ Nii zkál yokaqui tii muntuŕa. Nii zuma zkalanacaqui cjiŕa, arajpach Yooz mantuquiz kamŕi ŕoŕnacaŕa nii. Ana zuma pastunacaqui diabluz mantuquiz kamŕi ŕoŕnacaŕa.

³⁹ Nii ana wal pastu ŕhjacŕŕimi diablupachaŕa. Zkala ajz timpuqui tii muntu tucuŕinz timpuŕa. Nii zkala ajŕŕi piyunanacaqui Yooz anjilanacaŕa.

⁴⁰ Jaknuŕt nii ana wal pastunaca ricujŕcu, ujquin ujzjapa tjojttaŕ cjeŕhaj niŕqui, jalla niŕta irataŕ wataquiŕa tii muntu tucuŕinŕcan, ultim juyzuŕ nekz.

⁴¹ Jalla nii oraqui wejtnanaca cuchaŕŕcaŕa, tii muntuquiztan tjapa ana wal ŕoŕnaca ricuji. Wejtnanacaqui tjapa ujnaca paakatŕi ŕoŕnacami, niŕzaza tjapa ana wali paaŕnacami ricujaquiŕa.

⁴² Jalla nuŕ ricujŕcu, infernuquin tjojttaŕ cjequiŕa kjakchi jurnuquiztakaz. Jalla nekzi anchaŕ kaaquiŕa, niŕzaza waljaŕ iŕke kjojnacuquiŕa.

⁴³ Yooz kuczama kamŕi ŕoŕnacazti arajpach Yooz wajtquiz ŕelaquiŕa, tjuŕiŕtakaz kjancan. Jakziltat nonŕŕi cjuŕchizŕhucŕlaja, nonŕna.

IYA QUINTUNACA

⁴⁴ Arajpach Yooz mantuquiz kamaŕaqui jalla tuŕuŕa. Tsjii yokquiz pajk paaz ŕhjojŕtataŕa. Tsjii ŕoŕiqui nii ŕhjojŕta paaz wajtŕiŕa. Nii wajtŕcu, wilta ŕhjojŕiŕa nekzpacha. Ancha cuntintutaŕa. Nekztanaqui tjapa niŕ cusasanaca tui ojkcŕiŕa. Niiŕ cusasanaca tjuyŕcu, nii yoka kjayŕiŕa. Jalla nuŕuŕa arajpach Yooz kamaŕquiz luzqui. Nii kamaŕaqui ŕhjulquiztanami juc'anti valorchizza.

⁴⁵ Niŕzaza arajpach Yooz mantuquiz kamaŕaqui tuŕuŕa. Tsjii tintichiz ŕoŕiqui zuma valorchiz perlanaca kjayi ojkcŕiŕa.

⁴⁶ Nekztan tsjii ancha zuma valorchiz perla wajtŕiŕa. Jalla nekztanaqui tjapa niŕ cusasanaca tuyŕiŕa, nii perla kjayzjapa.

⁴⁷ Niŕzaza arajpach Yooz mantiz puntuqui tuŕuŕa. Tsjii ch'iz tanŕi ŕoŕnacaqui niŕ ch'iz tanz pajk kotquiz tjojtŕiŕa. Jalla nuŕ tjojtŕtiquiztan tjapaman ch'iznaca tanchiŕa.

⁴⁸ Nekztan ch'iz tanz chjiŕpztanaqui, kot at tjiiquin jweŕŕiŕa. Jalla nekztanaqui ninacaqui niŕwc julŕcu, ch'iz pjalziŕa. Zuma ch'iznaca canastiquiz yaaziŕa. Ana zuma ch'iznacazti tjojtŕiŕa.

⁴⁹ Jalla niŕta irataŕ tii muntu tucuŕinŕtanaqui wataquiŕa. Anjilanacaqui ulanŕcaquiŕa ŕoŕnaca pjali, zuma ŕoŕnaca ana zuma ŕoŕnaca, nii.

⁵⁰ Nii ana zuma ŕoŕnacaqui infernuquin tjojttaŕ cjequiŕa tsjii kjakchi jurnuquiztakaz. Jalla nekzi ancha kaaquiŕa, niŕzaza iŕke kjojaquiŕa.

⁵¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ŕoŕnacŕquiz pewcziŕa, tuŕ cjican: —
¿Anŕhucqui tjapa tii weriŕ chiŕta quintunaca intintiya?

Nii ŕejlŕi ŕoŕnacaqui kjaaziŕa, tuŕ cjican:

—Wejŕ Jiliri, wejŕnacqui intintasuŕa.

⁵² Nekztan Jesusaqui cjichiŕa:

—Tsjii lii tjaajiŕi maestruqui arajpach Yooz mantuquiz cjisnaquiz niŕqui, tsjii kjuya patrunaŕtakaz cjissa. Jalla nuŕ cjistiquiztan niŕ ziztanacuiztan

zuma tjaajintanaca zizkatasächa, tuquita tjaajintami nižaza anzta tjaajintami.

⁵³ Jalla tii arajpach Yooz mantiz puntuquiztan chiiz žeržcu, jalla nekztan Jesusaqui ojkcichiä, niž persun yoka.

⁵⁴ Jalla nicju irantžcu, ajcz kjuyquiz tjaajni kallantichiä. Nii nonžni žoñinacaqui isphantichiä tuž cjican: —Ĵakziquin tii žoñizti ancha tižtanaca zizni cjissitajo? Ĵkažt ancha tižta milajrunaca paasajo?

⁵⁵ Carpinterož majchkazza tiiqui. Tiiz maaqui María cjitiä. Nižaza tiiz lajknacaqui Jacoboäha, Joseäha, Šimonaäha, nižaza Judassa.

⁵⁶ Nižaza tiiz cullaquinacaqui uĉumnacžtan kamäha. Jalla nižtiquiztan, Ĵakziquin tiiqui tižtanaca zizzitajo?

⁵⁷ Jalla nižta pinsitiquiztan ninacaqui Jesusižjapa quintra cjissiä. Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichiä:

—Persun wajtchiz žoñinacami, nižaza persun kjuychiz žoñinacami tsjii Yooziž uchta profetžquiz ana rispitiä. Parti žoñinacazti nižquiz rispitiä.

⁵⁸ Jalla nižtiquiztan nekzi ana ancha milajrunaca paachiä, nii wajtchiz žoñinacaqui Jesusižquiz ana criichiž, nekztan.

14

JUAN BAUTISTA CONTA

¹ Jalla nii oranaca Herodes cjita jiliriqui Jesusiž quintu nonchiä.

² Jalla nuž nonžcu, niž piyunanacžquiz cjichiä:

—Juan Bautistala tiiqui. Ticziquiztan jacatatchila. Jalla nižtiquiztan walja milajrunaca paazjapa poderchizlani.

³ Jalla nuž tsucchiä Herodes jiliriqui. Tuquiqui Herodesqui Juan tankatchiä. Chejlžcu carsilquin chjitchiä. Jalla nuž paachiä, niž tjunaž cjen. Niiž tjunqui Herodias cjitiä. Tuquiqui naaqui niž jilž tjuntaäha. Felipe cjitataäha Herodes jilaqui.

⁴ Jalla nižta anawali zalziž cjen, Juanqui Herodižquiz chižinchiä tuž cjican:

—Naa maatak žon anaž am tjun cjichuca. Felipež tjunäha naaqui.

⁵ Jalla nuž chižintiquiztan Herodes Juan conž pecatäha. Pero žoñinaca eksu ana atchiä. Tjapa žoñinacaqui Juanžquiz rispitiä tuquita Yooz taku parliä profetažtakaz.

⁶ Nii Herodesqui niž persun cumpleañ tjuñquiziqui pjijsta paachiä. Jalla nuž pjijsta paan, naa Herodias majtqui ulanžquichinä, invittaž žoñinacž yujcquiz tsati. Jalla nuž tsatan ancha justassiä Herodesqui.

⁷ Zuma tsattiquiztan Herodesqui taku onziä, tuž cjican:

—Chjulum mayäha, jalla nii tjaasaäha.

⁸ Ima mayan maaqui mataquiz mantichinä, Juanž äha mayzjapa. Jalla naaža maaž chiä takucama Herodesquiztan maychinä, tuž cjican:

—Tsjii chwquiz Juan Bautistaž äha tjaalla.

⁹ Jalla nuž maytiquiztan Herodesqui llact'azziä. Pero invittaž žoñinacž nonžnan taku onziä. Jalla nižtiquiztan naaža maytacama mantichiä.

¹⁰ Juanqui carsilquiz želatäha. Jalla nijwc cuchanchiä, Juanž äha pooti.

¹¹ Jalla nekztanaqui tsjii chwquiz äha zijcžcu, naaquiz tjaatataäha. Nekztan naaqui maaquinž tjaachinä.

¹² Jalla nii quintu nonžcu, Juanž tjaajinta žoñinacaqui Juanž curpu chjichi tjonchiä. Nekztanaqui nuž chjichcu niž curpu tjažziä. Jalla nuž tjažcu, Jesusižquin mazni ojkcichiä.

LULZ CHJERI TJAATA

¹³ Nii quintu nonžcu Jesusaqui najwk ojkchiča, ana zoñi žejlž yokquin. Warcuquiz ojkchiča. Pero zoñinacaqui nuž ojkchi quintu nonchiča. Jalla nektzanaqui ninacaqui nii yokaranpacha wajtanacquiztan ulanchiča. Jesusižquin wilta zali kjojchin ojkchiča.

¹⁴ Warcuquiztan ulanžcu Jesusaqui tama zoñinaca cherchiča. Jalla nuž cheržcu niž kuzquiz sint'ichiča ninacžtajapa. Nektzan zijjcta laanaca čhetinchiča.

¹⁵ Waj zezi cjsnan niž illzta zoñinacaqui Jesusižquin tjonchiča, tuž cjican: —Waj zezilla. Čheri pecča. Tii yokquiziqui anaž čheri žejl-la. Jalla nizižquiztan tii zoñinaca cutzna. Okaj cjee, joch kjuyaran čheri kjajžcumi lulačhani tinacacni.

¹⁶ Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Anaž cuchta cjesača. Ančucaž čheri tjaaquiča.

¹⁷ Nektzanaqui ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtnacalta ana lujlž čheri žejlča. Pjijska t'antalla pizc ch'iztankaz žejlča.

¹⁸ Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Nii čheri wejtzquiz zijjca.

¹⁹ Jalla nektzanaqui Jesusaqui zoñinacžquin mantichiča, pasturan julzna cjee. Jalla nuž julžkatžcu nii pjijska t'anta nii pizc ch'iz persun kjaržtan tanzicha. Tanžcu tsewcchuc arajpach kjutñi cherziča, nižaza Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichiča. Nektzanaqui t'anta kjolžcu tjaažinta zoñinacžquiz tojunchiča. Nektzan ninacaqui parti zoñinacžquin partir paychiča.

²⁰ T'antanaca ch'znaca lujlžcu liwjpacha nii zoñinacaqui chjekchi cjisicha. Nižaza nii t'antiquiztan nii ch'iznacquiztan žejtchinacaqui tuncapan canasta chjijpi ricujtača.

²¹ Jalla nii t'anta ch'iz lujlchi zoñinacaqui pjijska warank luctakanacatača. Maatakanacami ocjalanacami ana kantatača nii oraqui.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKCHA

²² Nektzanaqui Jesusaqui niž tjaažintanaca warcuquiz luzkatchiča, niž tuqui kota kakjayajo tsjii latu kotquin irantizcama. Jesusazti nii žejlñi zoñinacžquiz persun kjuyquin okaj cjican nijwctan najwkchuc cuchanchiča.

²³ Jalla nuž cuchanžcu Jesusaqui curulla yawchiča, zinalla Yooz Ejpžtan parlisjapa. Jalla nuž mayizan ween cjisicha. Nicju zinatača Jesusaqui.

²⁴ Nii oraqui niž tjaažinta zoñinacaqui kotž taypiquin okatča. Tjamiqui warcuž quintra walja tjamatča. Nižaza kjaz ljojčimi warcu waljaž aytiñquiskatača.

²⁵ Wali chawc kjantati Jesusaqui ninacžquin žcatžinchiča, kjaz juntuñ ojkan.

²⁶ Niž tjaažinta zoñinacaqui, Jesusa kjaz juntuñ tjoñi cheržcu, ancha tsucchiča, nižaza kjawchiča, tuž cjican:

—Cuntinažlani —cjican kjawchiča.

²⁷ Pero ninacaž kjawan Jesusaqui ninacžquiz paljayžquichiča, tuž cjican:

—Tjup kuzziz cjee. Wejrpanča. Anaž tsuca.

²⁸ Nektzanaqui Pedruqui paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, amžlaj niiqui, wejr kjawznalla kjaz juntuñ ojczjapa am irantiscama.

²⁹ Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Pichalla amqui.

Nekztanaqui Pedruqui warcuquiztan ulanžcu, kjaz juntuñ oki kallantichiča, Jesusa jakziquin tjenatčhaja, jalla nicju.

³⁰ Nii walja tjamiž cjen tsucchiča. Tsucžcu, kjazquiz luzi kallantichiča. Nekztan kjawchiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejr yanapalla, wejr zejtkatalla.

³¹ Nii orapacha Jesusaqui Pedruz kjara tanzicha, nižaza nižquiz cjichiča: —Ancha upa kuzzizamča amqui. ¿Kjažtiquiztan am kuz turwayskatchamtaya?

³² Ninacaž warcuquin luztan, tjamiqui zekchiča.

³³ Jalla nii cheržcu warcuquiz zejlni žoñinacaqui Jesusiž yujcquiz quilžiča, tuž cjican:

—Chekapan werara Yooz Maatimkalala amqui.

LAANACA CHJETINTA

³⁴ Jalla nuž kota kajžcu, Genesaret cjita yoka irantichiča.

³⁵ Nii yokchiz žoñinacaqui Jesusa pajchiča. Jalla nekztan “Jesusa tekz zejličha”, cjican liwj nii yokaran mazmazziča. Nii quintu maztiquiztan tjapa laanaca zijjčchiča, jakziquin Jesusa želatčhaja, jalla nicju.

³⁶ Nii žoñinacaqui Jesusižquiz walja rocchiča, tuž cjican: —Am zquit puntalla mekaz lanžkatžinalla. Tjapa lanžni žoñinacaqui žejtchi cjissiča.

15

UJ PUNTU

¹ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž fariseo žoñinacaqui nižaza tsjii kjaž lii tjajjiñi maestrnacžtanpacha Jesusižquiz macjatchiča. Ninacaqui Jerusalén waqtuiztan tjonchiča. Jesusižquiz pecunchiča, tuž cjican:

² —¿Kjažtiquiztan amiž tjajjintanacaqui učum tuquita atchi ejpnacž custurumpi ana cazjo? Ana kjara awjžcu, lujl-la.

³ Pero Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Ančhuczi, ¿kjažtiquiztan Yooz mantita lii ana cazjo? Nii lii caz cjenpacha persun custurumpinacakaz paala ančhucqui.

⁴ Yoozqui tuž cjichiča: “Am maa ejpmi rispitaquiča”. Nižaza cjichiča: “Jequit persun maa ejpž quintra chjaawjkatačhaja, jalla niiqui contaj cjila”.

⁵ Pero ančhuczi tuž tjajjiñičučha: Žoñiqui persun maa ejpžquin chiyasača, tuž cjican: “Am anal yanapasacha. Tjapa wejt cusasačha Yoozquin tjaatača nekztan”.

⁶ Jequit nižta chyačhaj niiqui, niž persun maa ejpžquiz anaž yanapchuca cjesača. Jalla nuž tjajjincan ančhucqui Yooz mantita ana walkatchinčučha, persun custurumpi jarukaz ojžjapa.

⁷ Ana wal kuzziz žoñinaca. Isaías cjita profetaqui ančhuca puntuquiztan zuma kjana cijjrchiča, tuž cjican:

⁸ “Tii žoñinacaqui atžtankaz wejtquiz rispitiča. Pero tinacž ultim kuzzti wejtquiztan ažqwinča. Nižaza wejr anaž rispitiča.

⁹ Tinacaqui inakaz wejtquin custurumpi paača. Tinacž tjajjintanacaqui žoñiž mantitakazza”.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui žoñinaca kjawziča, nižaza tuž cjichiča:

—Nonžna, nižaza intintazni kuzziz cjee.

¹¹ Anaž zawnctan kjuylichuc žoñž atquiz luzniqui uj cjesača žoñžquiziqui. Antiz žoñž atquiztan ulanñi, jalla niž uj cjesača žoñžquiziqui.

¹² Jalla nuž chiitiquiztan Jesusiž tjajjinta žoñinacaqui nižquin macjatchiča, nižaza cjichiča:

—Nii fariseo žoñinacaqui am chiita taku nonžcu ancha žawjwatčha. ¿Nii ana naychamjo?

¹³ Pero Jesusaqui ninacžquiz kjaazičha, tuž cjan:

—Jakzilta zkalat wejt arajpach Yooz Epiž ana čhjecta cječhaja, jalla nii zkalaqui zep'ižtanpacha kajlžtaž cjequičha.

¹⁴ Ninacžquiz ana chjijuiža. Ninacaqui zur žoñinacažtakazza. Yekja zuranacžquiz irpican, pucultanpacha wali ojtquiz tjojtsnasačha.

¹⁵ Pedruqui Jesusižquiz cjichičha:

—Tii puntuquiztan wejtnacaquiz tjaajznalla.

¹⁶ Jesusaqui cjichičha:

—¿Ančhucqui zakaz ana intintiya?

¹⁷ Tjapa atquiz luzni čheriqui pjuchquiz luzza, nekztan wir kjutniž ulančha. ¿Jalla nii ana intintiya?

¹⁸ Pero atquiztan ulanñi chiitaqui kuzquiztan tjončha. Jalla nii žoñžquiziqui uj cjesačha.

¹⁹ Kuzquiztanpanž ulančha tižtanaca, ana wali pinsisnacaqui, nižaza žoñi conzqui, nižaza adulteriuquiz ojklayzqui, nižaza yekja maatakžtan žejlzqui, nižaza cusasanaca kjañzqui, nižaza toscar taku chiizqui, nižaza ana wal taku joojoozqui.

²⁰ Jalla nižtanaca uj cjesačha žoñžquiziqui. Pero ana kjara awjžcu, jalla niža lujlžcu, anapan uj cjesačha. Jalla niiqui žoñž custurumpikazza.

YOOZQUIN KUZZIZ MAATAKA

²¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nijwctan ojkchičha Tiro nižaza Sidón cjita yokquin.

²² Jalla nijwc želan tsjaa cananea yokchiz žoñqui Jesusižquiz tjonzinčha, kjawcan:

—Wejt Jiliri. Davidž majchmajtquiztan tjonñi. Wejr oksnalla. Wejt majtqui zajraž tantačha. Jalla nižtiquiztan ana wira wali laačha.

²³ Jesusaqui ana čhjulumi kjaazičha. Jalla nekztan niž tjaajinta žoñinacaqui roqui tjonchičha, tuž cjan:

—Tsjiika oka cjee. Učhum wirquiz kjaw jawi apžquičha.

²⁴ Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichičha Israel wajtchiz žoñinacžquin, ni-nacžquinkaz. Nii Israel žoñinacaqui katchi uuzanacažtakazza.

²⁵ Pero naa maatak žoñqui macjatžquichinčha, nižaza niž yujcquiz quillz-inčha, tuž cjan:

—Wejt Jiliri, wejr yanapt'alla.

²⁶ Nekztan Jesusaqui naaquiz cjichičha:

—Maatinacž t'anta ana kjañasačha, pawcžquin tjaazjapaqui. Jalla niiqui ana wali cjesačha.

²⁷ Jalla nuž chiizinta cjenami naaqui cjichinčha:

—Jesalla, wejt Jiliri. Pero pacunacami patrunaž mizquiztan tjawkzi čherilla lujlčha.

²⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Cullacalla, walja Yoozquin kuzzizamčha. Jaknužum am pecčhaja, nužoj cjila.

Jalla nii orapacha naaža majtqui žejtchi cjissinčha.

LAANACA CHJETINTA

²⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nijwctan ulanchičha, Galilea cjita kot ata watchičha. Nekztan tsjii curulla yawžcu julzičha.

³⁰ Tama zoñinacaqui irantizquichiča, jakziquin nii želatčhaja, jalla nicju. Ninacaqui laanaca zjijčhiča, zuch zoñinaca, zur zoñinaca, ana chiiñi zoñinaca, čhjojritžta zoñinaca, tjpaman laanaca, jalla ninaca zjijctatača, Jesusiž yujcquin. Jesusaqui ninaca liwj čhjetinčiča.

³¹ Jalla nuž cheržcu, zoñinacaqui ancha ispantichiča. Ana chiiñi zoñinacaqui chiiñi cjissiča. Čhjojritžta zoñinacaqui žejtchi cjissiča. Zuch zoñinacaqui ojklajñi cjissiča. Zur zoñinacaqui cherñi cjissiča. Jalla nuž cheržcu zoñinacaqui walja Yooz honora waytichiča, “Israel zoñinacž Yooz anča honorchiz cjilalla”, cjan.

JESUSAQUI ČHJERI TJAACHA

³² Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta zoñinaca kjawžcu, tuž cjichiča:

–Tii zoñinacžtajapa kuzquiz anchal sint'učha. Čjep maj wejttan chica žejlča, nižaza ana čjul čherchizza. Persun kjuyanacquin anal cutz pecučha ana lujlchi cjen. Tinacaqui ana lujlchi okaquiz niñui, jiczaranž tismayasatča.

³³ Nekztan niž tjaajinta zoñinacaqui cjichiča:

–¿Jaknužt čheri cuncicas, tii wacchi zoñinacžtajapajo? Tii yokquizic anaž kajzmi žejlča.

³⁴ Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjan:

–¿Kjaž t'antichizt ančhucjo?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjan:

–Pakallak t'antača, nižaza tsjii kjaž ch'iznacžtan.

³⁵ Jalla nekztan Jesusaqui nii zoñinacžquiz mantichiča, yokquiz julznajo.

³⁶ Nekztan persun kjaržtan nii pakallak t'anta ch'iztanpača tanzičha. Jalla nekztan Yoozquin gracias cjan tjaachiča. Nekztan nii t'antanaca ch'iznaca kjolkjolziča. Nekztan niž tjaajinta zoñinacžquiz toj tozjiča. Nekztan ninacazti partir paychiča nii tama zoñinacžquiz.

³⁷ Tjapa nii tama zoñinacazti čheri lujlžcu čjekchi cjissiča. Nižaza žejtchinacaqui pakallak canasta čhjipi ricujtatača.

³⁸ Pusi warank luctak zoñinacatača lujlchiqui. Nižaza nii oraqui maatakami ocjalami muzpa želatčhay, pero ana kantatača.

³⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii zoñinacžquiz liwj cuchanchičha okajo. Niimi warcuquin luzziča. Nekztan Magdala cjita yokquin ojkičiča.

16

JESUSIZ QUINTRA ZOÑINACA

¹ Fariseo zoñinacami, saduceo zoñinacami Jesusa cheržñi ojkičiča. Jesusiz quintra uj jwes pecatča. Jalla nižtiqiztan Jesusizquiztan maychiča, arajpach milajru tjeeznajo, tsjii sinalažtakaz.

² Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjan:

–Zezilla arajpach tsjiri ljoc cjissi cjen, “Jakac zuma tjuñiz cjequiča” cjinčhucča.

³ Nižaza wentan tjuñi tjewktan arajpach tsjiri ljoc cjissi cjenaqui, walja tsjiri cjenaqui, “Tonjiñi ana zum tjuñiz cjequiča” cjinčhucča. Ana zum kuzziz zoñinaca. Ančhucqui tsewcta tsjiri cheržcu, zuma tjuñi ana zuma tjuñi cjechaja, jalla nii zumpacha zarayinčhucča. Pero ančhucqui weriz paata sinalanaca cheržcu, ana zuma zarayinčhucča.

⁴ Ana zum kuzziz zoñinacaqui Yoozquiztan zarakchiž cjen, sinala sinala mayča. Ančhucžtajapa Jonás puntuqui siñalažtakaz žejlča. Ana iya tjeežta cjequiča. –Jalla nuž čiižcu Jesusaqui ninacžquiztan zarakchiča.

⁵ Niiž tjaajinta zoñinacaqui kotquin tsjii latu kajkchiča. Nižaza t'anti žaka chjitz tjatstkälča.

⁶ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Tii taku nonžna. Fariseo zoñinacž liwaturžquiztanami nižaza saduceo zoñinacž liwaturžquiztanami zumpacha cwitasaquiča.

⁷ Jalla nii chiita nonžcu, tjaajinta zoñinacaqui ninacpora parlassiča, tuž cjan:

—Učhumqui ana t'anta zjijctača, jalla nižtiquiztan nižta chiiča.

⁸ Jesusaqui ninacž pinsita zizcu, ninacžquiz paljaychiča tuž cjan:

—čKjažtiquiztan ančhucqui t'antiquinkaz pinsejo? Ančhucqui anča upa kuzzizčhucča.

⁹ Anapanž ančhucqui wira intintas, čtižta ana cjuñžjo? Pjijška t'antiquiztan pjijška warank luctak zoñžquiz partir payžcu lujlkatchinla. Nekztan čkjaž canasta nii žejtchi t'antanaca ricujtataya?

¹⁰ Nižaza pakallak t'antiquiztan pusi warank luctak zoñžquiz partir payžcu lujlkatchinla. Nekztan čkjaž canastat nii žejtchi t'antanaca ricujtataya?

¹¹ Fariseo zoñinacž puntuquiztanami nižaza saduceo zoñinacž puntuquiztanami, jalla nii liwatur puntu chiichinča. Jalla nii chiitaqui anača ultim t'anti puntuquiztanau. čAnaž nii intintas, ančhucya?

¹² Jalla nekztanaqui ninacaqui zumpacha intintazziča. Jesusaqui ultim t'anti liwaturquiztan ana nii puntu chiizinchiča. Pero fariseož tjaajinta puntuquiztan nižaza saduceož tjaajinta puntuquiztan, jalla nii puntu chiizinchiča, jalla nii tjaajintanacuztan cwitasaquiča, cjan.

čJECT JESUSAQUI?

¹³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Cesarea de Filipino cjeta yokquin ojkchiča. Nii irantizcu, niiž tjaajinta zoñinacžquiz pewcziča, tuž cjan:

—Wejrqui tsewcta cuchanžquita Yooz Zoñtča. Zoñinacaqui wejt puntuquiztan čkjažt cjeejo?

¹⁴ Ninacaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Yekjapanacaqui am puntuquiztan tuž cjicha: “Juan Bautistača niiqui”. Yekjapanacaqui cjicha, “Eliassa niiqui”. Nižaza yekjapanacaqui cjicha, “Jeremiassa niiqui”. Nižaza yekjapanacaqui cjicha, “Tsjii yekja profetača niiqui”.

¹⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjan:

—Ančhuczti wejt puntuquiztan čkjažzaž cjeejo?

¹⁶ Simón Pedruqui tuž cjichiča:

—Yooziž uchta Čristumča amqui, žejtñi Yooz Maatimča.

¹⁷ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Simón, Jonás maati, jalla nuž chiitiquiztanaqui cuntintum cjee amqui. Anaž jakzilta zoñimi amquiz nii tjaajinchiqui. Wejt arajpach Yooz Ejp-pankazza am zizkatchiqui.

¹⁸ Amquiz cjiwča. Tekztan najwkchuc amqui Pedro cjitam cjequiča. Nižaza tii maz simintuchiz wejrqui wejt icliza kjuyača. Wejt iclizaqui wejtquin kuzziz zoñinacača. Ticzmi wejt iclizquiztan ana atipasača.

¹⁹ Wejrqui amquiz llawiztakaz poder tjaača zoñinaca arajpach Yooz mantuquiz luzkatzjapa. Tii mantuquiz amqui jequit Yooz mantuquiz luzkatačhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquin luzkatta zakaz cjequiča. Nižaza tii mantuquiz jequit Yooz mantuquiz ana luzkatačhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquin ana luzasača.

²⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta zoñinacžquiz mantichiča, tuž cjan:

–Anaž jecžquizimi maznaquiča, “Niiča Cristuqui” cjicanaqui.

JESUSAQUI NIIŻ TICZ PUNTU CHIICHA

²¹ Nekztan najwkchuc Jesusaqui tjaajinta zoñinaczquiz niiž ticz puntuquiztan paljayi kallantichiča, tuž cjican:

–Wejrqui Jerusalén watja ojktanča. Jalla nicju nii wajtchiz jilirinacami, nižaza timplu jilirinacami, nižaza lii tjaajiñi maestruncami jalla ninacaqui wejr walja sufriskataquiča. Ultimquizuqui wejr conaquiča. Jalla nuž contiquiztan čhjep majquiztan jacatafača.

²² Nekztanaqui Pedruqui Jesusa tsjii latu chjitchiča, chiižinzjapa. Chiižinzcan, tuž cjichiča:

–Wejt Jiliri, amiž nuž chiitacama Yooz Ejpqui anaj niic nuž munlalla. Amquiz anaj nižta watlalla.

²³ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui Pedruž kjutñi kjutzicha, tuž cjican:

–Satanž, wejtquiztan zaraka. Amqui wejr ujquiz tjojtskatz pecča. Am kuz pinsitaqui anaž Yooz pinsita, antiz zoñiž pinsitakazza.

²⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiž tjaajinta zoñinaczquiz cjichiča:

–Jequit wejttan chica kamz pecčhaj niiqui, primiruqui persun kamañ wiraqui tjazla. Sufrisjapaqui listoj cjila, ticzama. Nekztan wejttan chicaž kamaquiča.

²⁵ Jakziltat persun kamañ wira ana tjats pecčhaj niiqui, arajpach kamañaqi ana tjaataž cjequiča. Jakziltat wejt laycu persun kamañ wira tjaznachaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamaquiča.

²⁶ Tsjii zoñiqui tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca kanasača. Pero nekztan infiernuquin okaquiz niiqui, tjapa nii kanta cusasanaca, ččjuljapat sirwejo? Inakaz cjequiča. Arajpachquin Yooztan kamzqui persun liwriizqui anaž paaztanac kjayasača.

²⁷ Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñiča. Tsjii noojiqui wejrqui wejt anjilanacžtan quejžcača; wejt Ejžž wali aztan quejžcača. Jalla nuž quejžcu, wejrqui zapa maynižquiz tjaacha, jaknužt kamčhaja, jalla nii jaru tjaacha.

²⁸ Weraral cjiwča. Tsjii noojiqui wejrqui mantiz poderžtan tjonacha. Yekjap tekzi žejlñi zoñinacaqui nii noojcama ana ticznaquiča.

17

JESUSAQUI TSJEMATAZ CJISSICHA

¹ Sojta tjuñquiztan Jesusaqui Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan, Jacobož lajk, jalla ninaca chjitchiča. Ninacžtan alaja nuž pajk curquin ojžcu, yawchiča.

² Jalla nicju ninacz yujcquin tsjemat chercherchiz cjissiča. Jesusiž yujcqui walja c'ajñi cjissiča tjuñižtakaz. Nižaza niiž zquitimi muzpa llijñi cjissiča, nižaza ancha chiwi.

³ Nii orapacha Moisestan Eliastan parizichiča. Nii pucultan zoñiqui Jesusižtan parlican želatča.

⁴ Jalla nekztan Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

–Wejt Jiliri, tekz žejlzqui walikazza. Am pecaquiz niiqui, čhjep chjujlli kjuyaž kjuyacha wejrnacqui, tsjiiqui amta, tsjiiqui Moisesta, tsjiiqui Eliasta.

⁵ Pedruž nuž čhayan, zuma kjañi tsjiriqui ninaczquiz urpuntichiča. Tsjirquiztan tsjii jora chiižquichiča, tuž cjican:

–Tiiča wejt k'ayi Maatiqui. Tiiž cjen anchal cuntintuča. Jalla tiiz takunaca catoka.

⁶ Jalla nii chiižquita nonžcuqui, nii čhjep tjaajinta žoñinacaqui yokquiz tuzi t'okziča. Muzpa tsucchiča.

⁷ Jalla nuž tuzi t'okzi želan, Jesusaqui ninacžquiz macjatžquichiča. Ninacžquiz kjaržtan lanlanžinchiča, tuž cjican:

—Tsijsna. Anača tsuca.

⁸ Ninacaqui acha waytižcu Jesusa alajakaz cherziča, ana iya jecmi cherchiča.

⁹ Nekztanaqui curquiztan chjiwžcan, Jesusaqui ninacžquiz mantichiča, tuž cjican:

—Anaž jecžquizimi nii ančucaž cherta maznaquiča, weriž ticziquiztan jacatatta, jalla niicama.

¹⁰ Nekztanaqui niž tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz pewzčiča, tuž cjican: —Lii tjaajiñi maestrunacaqui cjiñiča, primero Elías profetaqui tjonstanča, nii. ¿Kjažtiquiztan nii maestrunacaqui niža čhiya?

¹¹ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Últimupanž Eliasqui wejt tuqui tjonchiča. Niiqui tjappachaž tjacziča, wejr tjonžjapa.

¹² Wejrqui cjiwča. Eliasqui tjonchitala. Pero lii maestrunacaqui nii Elías ana pajchila. Antiz ninacž kuzcama nii Elías čhjulumi sufriskatchiča. Nižaza ninacaqui wejrakaz ancha sufriskataquiča.

¹³ Jalla nuž Jesusiž čhiitiquiztan nii tjaajinta žoñinacaqui tantiyazziča, Juan Bautistača Eliasqui, nii.

TSJII MAJCHQUI ZAJRAŽ TUCKATTA

¹⁴ Jalla nekztanaqui curquiztan chjiwžcu, parti žoñinacžquiz irantižquichiča. Nekztan tsjii žoñi qui Jesusižquiz macjatžcu, niž yujcquiz quillziča. Nižaza tuž cjičiča:

¹⁵ —Wejt jiliri, wejt majchquiz okžnalla. Niiqui t'ucñipanča. Ancha sufriča. Avisac ujquiz tjojtša, nižaza kjazquiz zakaz tjojtša.

¹⁶ Tekz zjičchinča am tjaajinta žoñinacžquiz. Ninacaqui ana čhjetñi atchiča.

¹⁷ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tii timpuquiz kamñi žoñinacaqui ana Yoozquin kuzzizza, ana zumača. ¿Čhjulorcamat wejr ančucatan želaqui? ¿Čhjulorcamat ančucaquiz awantaqui? Wejtquin zjičca nii am majch.

¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii majch tañi zajra užiča; nekztan chjatkatziča. Jalla nii orapacha žejtchi cjišiča.

¹⁹ Jalla nekztanaqui tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz zinapora pewzčiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan wejr nacqui zajraž tanta žoñi ana čhjetñi atchintaya?

²⁰ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančucqui anača Yoozquin tjapa kuzziz. Jalla nižtiquiztan ana chjatkatzi atča. Weraral cjiwča. Tsjii mostasa cjiča simillaqui koltallača. Čhactiquiztan walja pakjiž pajkča. Yoozquin tjapa kuzzizčhuc cječhaj niiqui, jalla tuž paasača. Tii curumiž mantasača, tuž cjican: “Tekztan najwk oka”. Jalla nuž mantitiquiztan curucž okasača. Tjappacha čhjulumi paasača ančucqui, ultimu Yoozquin tjapa kuztan cječhaj niiqui.

²¹ Pero tii punta zajra chjatkatzičjapa, Yoozquin mayiziz waquiziča. Nižaza ayunas waquiziča.

²² Galilea yokaran juntupacha ojklaycan, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz čhičiča, tuž cjican:

—Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Wejrqui žoñinacž kjarquin intirjital cječča.

²³ Nižaza contal cjeeča. Nižaza čhjep majquiztanzi jacatatača. Jalla nuž čhiitquiztanaqui ancha llaquisiskatchičha nii tjaajintanacžquiz.

TIMPLU IMPUESTO

²⁴ Nekztan Jesusižtan niž tjaajintanacžtanpacha Capernaum watja iran-tičičha. Nekztan timplujapa impuesto cobriñinacaqui Pedružquin cherzñi ojkičičha. Jalla nižquin zalžcu pewcziča tuž cjican:

—¿Ančuca tjaajini maestruqui timplu impuesto ana pacñikaya?

²⁵ Pedružqui kjaazičha, tuž cjican:

—Impuesto pacñipančhay.

Jalla nekztanaqui Pedružqui kjuyquiz luzzičha, jakziquin Jesusac zelatčhaja, jalla nicju. Ima Pedruž čhiyan, Jesusaqui nižquiz paljayčičha, tuž cjican:

—Simón, ¿tii tantiya? Tii muntuquiz žejlñi jilirinacaqui impuesto cobriñičha. ¿Jakziltižquiztan cobriya? ¿Persun wajtchiz žoñinacžquiztankaya? už žyekja wajtchiz žoñinacžquiztan, ja?

²⁶ Pedružqui kjaazičha tuž cjican:

—Yekja wajtchiz žoñinacžquiztanpanča.

Nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Jalla nižtquiztan nii jilirinacž persun wajtchiz žoñinacaqui impuestonaca ana pacasača.

²⁷ Jalla nuž cjenami, anaž jecmi učhum quintra iñiziñi cjiskatz pecučha. Jaziqui kotquin oka. Nekztan ch'iz tanzjapa kjazquiz anzuelo tjojtznacuičha. Primiru tanzi ch'iz lecznacuičha. Nii ch'iz ata waakatžcu, tsjii paaz wachaquičha. Nii paazqui wejt impuestojapa, nižaza am impuestojapa wacaquičha. Nii paaz chjicha, učhum impuestonaca paczjapa.

18

¿JECT TUCQUIN CJES?

¹ Jalla nii orapacha tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz macjatžcu pewczičha, tuž cjican:

—Arajpach Yooz wajtquiz, ¿ject juc'ant pajk puestuquin uchtaž cjeequi?

² Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjii uza kjawzičha. Nii uza ninacž taypiquiz tsijtskatchičha.

³ Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Weraral cjiwčha. Ančhucqui tii ocjalž kuz irata, nižta kuzziz pecčha. Ančuca kuz ana campiita cječhaj niiqui, arajpach Yooz wajtquiz anapan luzasača.

⁴ Jalla nižtquiztan tii ocjalž kuz irata, jalla nižta humilde kuzziz cjis waquizičha. Jakzilat nižta kuzziz cjisnaquičha niiqui, jalla niičha arajpach Yooz wajtquiz juc'ant honorchizqui. Juc'ant zuma puestuquiz uchtaž cjequičha.

⁵ Jequit weriž cjen tsjii ocjalažtakaz humilde kuzziz žoñi risiwčhaja, jalla niiqui wejrakaz risiwčha.

PAAZQUIZTAN CWITASA

⁶ Nižaza jakzilta humilde kuzziz žoñit wejtquin tjapa kuztan criyačhaja, jalla nižquiz ana jakziltami ujquiz tjojtskatz waquizičha. Ujquiz tjojtskataquičha niiqui, ni ujqquiz tjojtskatñi žoñž jorquiz tsjii pajk molinu tjaaj mokžcu, koz kotquiz jacuntiz waquizičha. Jalla nii tsjan cusaž cjesača nii ujqquiz tjojtskatñi žoñtaqui.

⁷ ¡Žoñinacajay! Ujqquiz tjojtaquičha, nižaza ujqquiz tjojtskataquičha. Pero nekztan ana walinaca tjonacuquičha. Tii muntuquiz ujqquiz tjojtskatñinaca

panž zelaquičha, pero nii ujquiz tjojskatñinacaqui ninacžtajapa ana waliž cjequičha.

⁸ Jalla nižtiquiztan am kjarazlaj uz kjojchažlaj ujquiz tjojskatčhaja, nii uj paañi kjara cjicu uz kjojcha cjicu pootzna, nižaza najwk tjojta. Jalla nuž tsjii kjara cjicu uz tsjii kjojcha cjicu pertissi cjenami am parti curpuqui ana infiernuquin tjojttaž cjesačha. Jalla nuž waliž cjesačha.

⁹ Nižaza am čhjujcquiqui ujquiz tjojskatčhaja, jalla nii čhjujcqui lecžna, nižaza najwk tjojta. Yooztan wiñaya kamzjapaqui tsjii čhjujcquiqui pertissiz cjequiz niiqui, waliž cjequičha. Tjapa curpuqui infiernuquin tjojttaž cjequiz niiqui, ana waliž cjequičha.

ZARAKCHI UUAZ QUINTU

¹⁰ 'Humilde kuzziz žoñinacžtan ana chjaawjkata. Ančhucacquiz cjiwčha, ninacž anjilanacaqui wejt arajpach Yooz Ejpž yujcquiz žejlñipančha.

¹¹ Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtčha. Wejrqui tii muntuquiz tjončinčha, ujquiz kamñi žoñinaca liwriizjapa.

¹² '¿Jalla tii tantiya? Tsjii žoñiqui patac uuzichiztačha. Patac uuziquiztan tsjillaqui yekjaquin zaraktan, nii žoñiqui nii llatuntunc llatuncani uuzinaca curquin ecaquičha, zarakchi uuaz kjuržquizjapa.

¹³ Nižaza katchi uuaz wachaquiz niiqui, nekztan walja chipznaquičha ana zarakchi uuzanacžquiztan juc'anti.

¹⁴ Jalla nižta irata ančhucac arajpach Yooz Ejpqui humilde kuzziz žoñinacžquiztan anapan jakžiltami pertita cjis munčha.

UJ PERTUNZ PUNTU

¹⁵ 'Am jilaqui am quintra ana wali paaquiz niiqui, jalla niižtan zinapora palt'a, niž ana wali paata ujquiztan "ujchizpančha" cjian cjeequi. Jalla nuž amiž chiižintiquiztan catokaquiz niiqui, nii jilaqui ricujta cjequičha.

¹⁶ Zinapora chiižintiquiztan ana nonz pecaquiz niiqui, nii uj paañi jilžquiztan okaquičha. Nekztan iya pucultan jila kjawžcu, wilta nii uj paañi jilžquin okaquičha, niž paata uj tjeezjapa. Jalla nuž paažcu pucultan cjicu uz čhjepultan cjicu testicž taypiquiz niž paata uj tjeežta cjequičha.

¹⁷ Nii uj paañiqui anapanž niž uj maz pecaquiz niiqui, jalla nii puntuquiztan tjapa icliz jilanacžquin maznaquičha. Anapan niž uj maz pecaquiz niiqui, ana Yoozquin criichi jilažtakaz čhejlnaquičha, nižaza impuesto cobriñi žoñižtakaz.

¹⁸ Ultim weraral cjiwčha. Tii muntuquiz jequit am čhelačhaja, jalla niiqui arajpach Yooziž čhejlta zakaz cjequičha. Nižaza tii muntuquiz jequit am cutznačhaja, jalla niiqui arajpach Yooziž cutžta zakaz cjequičha.

¹⁹ Tii zakal chiižinučha. Tii muntuquiz pucultan ančhucacqui tsjiikaz Yoozquiztan mayaquiz niiqui, ančhucacquiz tjaataž cjequičha. Wejt arajpach Yooz Ejpqui ančhucacž mayta tjaaquičha.

²⁰ Nižaza tsjii pucultanami čhjepultanami wejtquin kuzziz cjen wejt tju-quiz ajcznaquiz niiqui, jalla ninacž taypiquiz wejrzakaz želačha.

²¹ Wiruñaquí Pedruqui Jesusižquin pewczñi ojkcchičha. Zalžcu, jalla tuž pewczičha:

—Wejt jiliri, ¿Kjaž wiltamiž wejt jilaqui wejt quintra uj paažcu pertuna mayisasaya? ¿Nižaza wejrqui kjaž wiltat pertunasaya? ¿Pakallak wilta pertunasaya?

²² Jesusaqui nižquiz kjaazičha, tuž cjian:

—Wejrqui cjiwčha, anaž pakallak wilta cjesačha. Antiz pakallak tunc pakallakuni wiltan wiltan pertunasacha.

KAJCHIZ ŽOÑI QUINTU

²³ Arajpach Yooz mantiz puntuquiztan jalla tuzuča. Tsjii chawc jiliriqiu piyunanaczquiz kaja packatz pecatča.

²⁴ Jalla nuž packatan tsjii kajchiz zoñiqiu zjijctatača. Nii zoñiqiu walja kajanacchiztača, tsjii kjaž millona.

²⁵ Nii piyunžtaqui anaž pacz paaz zelatča. Nekztan patrunaqui jalla tuž mantichiča: “Tii zoñi tuya, paaz cunciczjapa. Nižaza niiž tjunmi, oc-jalanacami, tjapa niiž cusasanacami liwž tuyla kaja pacz paaz cunciczjapa”.

²⁶ Nekztanaqui nii piyunaqui patrunž yujcquiz quillziča, nižaza roct'ichiča, tuž cjican: “Wejt patruna, pertunalla. Tjappachal pacača”.

²⁷ Nižtami patrunaqui anča okziča; nižaza nii kaja ana cobrichiča. Jalla nižtiquiztan liwrii cjissiča nii kajquiztan.

²⁸ Wajilla nii piyunaqui niwctan ulanžcu tsjii piyun maztan zalchiča. Nii piyun maziqiu tsjii kjažtalla kajatača nii pertunta piyunžquiz. Nekztan nii pertunta piyunaqui jor t'ullcu tanchiča, nii packatzjapa, tuž cjican: “Kajquiztan tjappacha paca”.

²⁹ Jalla nekztanaqui nii piyun maziqiu niiž yujcquiz quillziča, nižaza roct'ichiča, tuž cjican: “Pasinsis kuzziz cjee. Nii kajallquiztan tjappachakal pacača”.

³⁰ Nii kaja cobriñizti ana munchiča. Antiz carcilquin uchantichiča, jalla nii kaja paczama.

³¹ Parti piyunanacaqui nižta paañi cheržcu anča sint'ichiča. Nekztan patrunžquiz mazñi ojkchiča. Jalla nicju tjappacha quint'ichiča, jaknužt watčhaja, nii.

³² Jalla nekztanaqui patrunaqui nii pertunta piyuna wilta kjawžkatchiča. Nekztan cjichiča: “Ana zum kuzziz piyuna, wejrqui tjapa am kajanaca pertunchinča, amiž roct'iñiz cjen.

³³ Jaknužt wejrqui am kajquiztan, pertunchinčhaja, jalla nužuzakaz amlaqui am piyun mazquiz pertunstanča”.

³⁴ Jalla nekztanaqui patrunaqui juc'anti žawjziča. Nižaza mantichiča, nii piyuna casticzjapa, tjapa niiž kaja paczama.

³⁵ Jesusaqui nii quinto quint'ican jalla tuž žerziča:

—Jakzilta ančhucaquiztan niiž jilžquiz kuzquiztan ana pertunačhaja, jalla nužuzakaz wejt arajpach Yooz Ejpqui ančhucaquiz ana pertunaquiča.

19

MAATAKZTAN JALJTIZ PUNTU

1 Jalla nuž tjaajinžcu Jesusaqui Galilea yokquiztan ojkchiča. Judea yokquin irantichiča, Jordán cjita puž tuwanchuc.

2 Muzpa zoñinacaqui niižquiz apziča. Jalla nicju muzpa laanaca čhetinčiča.

3 Jalla nekztanaqui yekjap fariseo zoñinacaqui Jesusižquiz macjatchiča, ujqiz tjojtscatzjapa. Nekztan tuž pewcziča:

—čhjul uj paatiquiztanaqui persun maatakžtanaqui jaljtasaya?

4 Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Yoozqui tii muntu paacan, luctakžtan maatakžtan paachiča. ¿Cjijrta Yooz takuqui ana liichinčhucjo?

5 Yooz takuqui tuž cjiča: “Jalla nižtiquiztan tsjii zoñiqiu tjunatan zalzjapa, ma ejpžquiztan zarakstanča. Zalžcu pucultan tsjii lucutiñi cjissa”.

6 Jalla nuž kjanapacha tježa, anaž iya pucultan zoñi, pero tsjiikazza. Jalla nižtiquiztan anaž jaljtasača. Yoozza tsjii luctakžtan tsjapa maatakžtan chjalziqui, tsjii lucutiñi cjisjapa. Yooz chjalžtaqui ana jalta cjesača.

⁷ Nekztanaqui pewcziča tuž cjan:

– Moisesqui jalla tuž mantichiča. Tsjii certificado de divorcio tjaaquiz niiqui, tjunatan jaljtasača. ¿Kjažtiquiztan nižta mantichejo, ana jaljtiz zelanažo?

⁸ Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča, tuž cjan:

– Ančucaž chojru kuzziz cjen Moisesqui tjunatan jaljtis lii tjaachiča. Primirquiztanpacha anataž nižta.

⁹ Wejrqui ančucaquiz chižinuča. Adulteriuquiz ojklayniž cjenkaz am maatakžtan jaljtasača. Jequit ana adulterio paachiž cjenaqui niž persun maatakžtan jaljtaha, nižaza yekja maatakžtan zalznaha, jalla niiqui adulterio uj pača. Nižaza jequit divorcita maatakžtan zalznaha, nii zakaz adulterio pača.

¹⁰ Tjaajnta žoñinacaqui nižquiz cjichiča:

– Luctakžtan persun maatakžtan jalla nižta cjesaž niiqui, anaž cumpinča zalzqui.

¹¹ Jesusaqui nekztan cjichiča:

– Tjapa žoñinacaqui tii tjaajnta anaž catokaquiča. Jakziltizquiz Yoozqui tjaajnačaha, jalla niiqui tii tjaajntaqui catokaquiča.

¹² Žoñinacaqui punta punta ana zalzi cjiča. Yekjapanacaqui nastiquiztanpacha ana zalzucha. Yekjapanacazti capunapantača, jalla nižtiquiztan ana zalžni atasaha. Yekjapanacazti ana zalz pecča, arajpach Yooz Ejpžtajapa langzjapa. Jecmiž tii takucama kami catokaquiz niiqui, paj kamla.

OCJALANACZ PUNTU

¹³ Žoñinacaqui ocjalanaca Jesusižquiz zjičchiča, ocjalanaczquiz kjaržtan lanžnajo, nii ocjalanacztajapa Yoozquin mayižnajo. Pero tjaajnta žoñinacaqui zjični žoñinaczquiz atajchiča.

¹⁴ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

– Tii ocjalanaca wejtquin tjonaj cjee, ana ataja. Tii ocjalanacz kuz irata jalla nižta kuzzizza arajpach Yooz mantita kamañchiz žoñinacaqui.

¹⁵ Nekztan Jesusaqui ocjalanaczquiz kjaržtan lanziča. Jalla nekztan nii yokquiztan ojkičiča.

RICACH TJOWAQUI TJONCHICHA

¹⁶ Wiruñaqi tsjii tjowaqui Jesusa cherezni ojkičiča. Nekztan pewcziča, tuž cjan:

– Zuma Maestro, Yooztan wiñaya kamzjapa, ¿čhjul zumanacat wejr paasaya?

¹⁷ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

– ¿Kjažtiquiztan “Zuma Maestro” cjee amjo? Tsjii alajača zumaqui. Yoozkazza niiqui. Yooztan wiñaya kamz pecčhaj niiqui, Yooz Epiž mantitanac jaru kama cjee.

¹⁸ Nii tjowaqui jalla nekztan kjaaziča, tuž cjan:

– ¿čhjul mantitanacaya?

Jesusaqui nižquiz cjichiča:

– Anača žoñi conzqui. Anača adulteriuquiz ojklayzqui. Anača tjangzqui. Anača toscara chiizqui, jeczquizimi.

¹⁹ Am maa ejpmi rispitaquiča. Jaknužum persunpachquiz okžnamžlaja, jalla nižta okžni kuzziz cjsanpacha žoñinaczquizimi, ligitum mazižtakazza.

²⁰ Nii tjowaqui nekztan cjichiča:

– Tjapa nii mantitanacami cumpliñča koltiquiztanpacha. ¿Jaziqi čhjulul wejtta pjaltasa?

²¹ Jesusaqui tuž cjichiča:

—Ancha wali cjišsim pecčhaj niiqui, oka, nižaza amta žejlñi cusasanaca tuyzna. Jalla nii tuyžcu, porinacz ona. Jalla nižtiquiztan arajpachquin cusasanacaztakaz zuma honora tjaatam cjequiča. Jalla nii cumpliscu wiltam tjonaquiča wejttan chica ojklajzjapa.

²² Jalla nižta chiita nonžcu, nii tjowaqui walja llaquita kuzziz ojkcichiča. Ancha ricachutača.

²³ Jalla nektanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinaczquin cjichiča:

—Weraral ančhucacuz cjiwča. Tsjii ricachu žoñi arajpach Yooz mantuquiz luzjapa anča ch'amaž cjesača.

²⁴ Tsjii camello cjita animala žejlča. Nii camelluqui ch'aman acuj cjuñ pjetquiz luzasača. Jalla nižtaž ricachunacaqui tsjan ch'amacha Yooz kamañ jiczquiz luzqui, Yooz wajtchiz žoñi cjisjapa.

²⁵ Jalla nuž nonžcu, tjaajinta žoñinacaqui walja ispanitichiča. Nektan ninapora pewcsarassiča, tuž cjican:

—¿Jectpan liwriita cjesajo?

²⁶ Jesusaqui ninacz kjutñi cherziča. Jalla nektan cjichiča:

—Žoñinacaqui anaž persunpacha liwrii atasacha. Yoozpankazza liwriiñi. Yoozqui jecmi liwrii atasacha.

²⁷ Jalla nektanaqui Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, wejrnacqui tjapa persun cusasanaca jaytichinča, amtan chica ojklajzjapa. ¿Jalla nižtiquiztan wejrnacqui čjulut canas?

²⁸ —Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Weraral ančhucacuz cjiwča. Ew muntuquiz želan, wejrqui poderchiz puestuquiz luzača. Ančhucazakaz poderchiz puestunacuz luzaquiča, tuncapan Israel partira mantizjapa.

²⁹ Jakzilta žoñit weriž cjen kjuyanaca, jilanaca, cullaquinaca, maa ejp, tjun, ocjalanaca, yokanaca ecačhaja, jalla ninacaž walja zuma kamañ wirchiz cjequiča. Nižaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamaquiča.

³⁰ Arajpachquin Yoozqui wacchi tii timpuquiz tucquin cjiñi žoñinaca wirquin cjskataquiča. Nižaza Yoozqui wacchi tii timpuquiz wirquin cjiñi žoñinaca tucquin cjskataquiča.

20

PIYUNANACZ QUINTU

¹ 'Arajpach mantiñi Yooz puntuquiztan jalla tužuča. Wentanalla tsjii yokchiz wali pajk patrunaqui piyunanaca kjuri ulanchiča, uwas frut zkala ajzjapa.

² Piyunanacžtan acuerduquiz luzziča, zita langžtan tsjii denario cjita paaz paczjapa. Jalla nektanaqui langžñi cuchanžquichiča.

³ Nektan wenzlaka wilta ulanchiča. Palazquin inakaz žejlñi žoñinaca cherchiča.

⁴ Ninaczquiz paljaychiča, tuž cjican: “Ančhucqui wejt zkal yokquin langžñi oka. Wejrkal zumpacha pacača”. Nektanaqui ninacaqui ojkcichiča.

⁵ Taypuru patrunaqui wilta ulanchiča, iya piyunanaca kjuri, nižaza langznajo. Nižaza taypuru zezi cjeella wilta ulanchiča, piyunanaca kjuri, nižaza langznajo.

⁶ Nii noopacha zezi cjee wilta palaz kjutñi ulanchiča. Nižaza palazquin inakaz žejlñi žoñinacžtan zalchiča. Ninaczquiz paljaychiča tuž cjican: “¿Kjažtiquiztan ančhucqui tonj zita ana langž žejljo?”

⁷ Ninacaqui patrunžquiz kjaaziča, tuž cjican: “Anaž jecmi wejrnac langznajo rocchiča”. Nekztanaqui patrunaqui cjichiča: “Ančhucqui wejt yokquin zakaz langžni oka. Wejrkal jaknižlaj niil pacatča”.

⁸ Tjuñiž kattan nii yokchiz patrunaqui niiz langzkatñi encargado mantichiča, tuž cjican: “Kjawžca langžni piyunanaca, paczjapa. Primiruqui wiri tjonchi piyunanacžquiz pacaquiča; wirquin, tuqui tjonchi piyunanacžquiz pacaquiča”.

⁹ Jalla nekztanaqui nii wiri luzzi piyunanacaqui langzkatñižquiz macjatchiča. Zapa mayni ninacžquiz pactača, tsjii nooj lanztaž nižtapacha. Tsjii denario cjita paaz tanzicha.

¹⁰ Jalla nekztanaqui wirquin paczquita primiru piyuna luzzi žoñinaca kjawžtatača. Jalla nii primiru piyuna luzzi žoñinacaqui pinsichiča jila paca tanzjapa wiri piyuna luzzi žoñinacžquiztan. Jalla nekztanaqui pacchiča tsjii denario cjita paaz zakaz.

¹¹ Jalla nii paca tanžcu patrunž quintra quijchiča,

¹² tuž cjican: “Tii wirquin piyuna luzzi žoñinacaqui tsjii orakaz langziča. Wejrnacžti primirquiztanpacha langzinča, nižaza zita ancha sii kjakquiz otžcan langzinča. Ninacžquizimi wejtnacaquizimi tsjiikaz pacchamča”. Jalla nuž cjican quijchiča.

¹³ Nii patrunaqui tsjii ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican: “Jila, amquiz anal incallchinča. Jalla nuž tsjii acuerduquiz luztapanla, tsjii denario paaz paczjapa.

¹⁴ Tii paca tanzna, nižaza oka. Tii wirquin piyuna luzzi žoñinacžquiz nižazakaz pacz pecuča, amquiz pactala, jalla nuž zakaz.

¹⁵ Wejt persun paaztan jaknužut wejr pinsučhaja, jalla nuž wejt muñañpikiz pacasača. Weriž zuma pacñi kuzziz cjen amqui iñiziñi kuzziz cjijsamla”.

¹⁶ Jalla nižta irataž wirquin cjiñinacaqui tucquinž cjequiča. Nižaza tucquin cjiñinacaqui wirquinž cjequiča. Kjawžta žoñinacaqui wacchiča. Illzta žoñinacžti kolucullača.

JESUSAQUI NIIZ TICZ MAZZICHA

¹⁷ Wiruñaquei Jesusaquei niiz tjaajinta žoñinacžtan Jerusalén ojkchiča. Jalla nuž jiczquiz ojkan, Jesusaquei tsjii latu niiz tuncapan illzta žoñinaca chjitchiča, nižaza ninacžquiz tuž cjichiča:

¹⁸ –Ančhucqui zizza, tii jiczqui Jerusalén kjutniž ojkča, nii. Jerusalén wajtquin wejrqui intirjital cjeeča timplu jilirinacžquizimi lii tjaajiñi maestrinacžquizimi. Jalla ninacaqui wejr conaquiča. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča.

¹⁹ Nižaza wejrqui yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjital cjeeča, ana wali burla paata cjisjapa. Nižaza wejrqui wjajttal cjeeča. Ultimquiziqui cruzquiz ch'awctá contal cjeeča. Jalla nekztan čhjep majquiztanzi jatatača.

TSJII FAVORA MAYTA

²⁰ Jacobžtan Juanžtan ninacž maaqui Jesusižquiz macjatžquichinča. Jacobžtan Juanžtan ninacž ejpqui Zebedeo cjitatača. Jalla naa maaqui maatinacžtanpacha Jesusižquin macjatchinča. Nekztanaqui naaqui Jesusiž yujcquiz quillzinča, tsjii favora mayzjapa.

²¹ Nekztan Jesusaquei naaquiz cjichiča:

–¿Amqui čhjululum pecya? –cjican.

Naaqui kjaazinča, tuž cjican:

–Amqui am mantis puestuquin luzcu tii wejt pucultan majchnaca am latuquiz uchnalla, tsjiiqui žew latuquiz nižaza tsjiiqui zkar latuquiz.

²² Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Ančhucqui čhjulul mayčhaja ana intintazza. Wejrqui walja sufris tanča. ¿Nižtapacha ančhuc sufrasaya? Nižaza tsjii nooj ancha sufrican watača tsjii bautismožtakaz. ¿Jalla nižtapacha ančhuc sufrasaya?

Ninacaqui tuž kjaaziča:

—Nii sufris watimi atasacha.

²³ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Weraral cjiwča. Ančhucpacha sufris tanznaquiča, tsjii licz wazužtakaz. Nižaza sufris wataquiča, tsjii bautismožtakaz. Pero wejrqui mantis puestuquin luzcu, žew latuquizimi zkar latuquizimi ana jecmi uchasača. Wejt Yooz Ejpkaz nii puestunaca tjaaquiča jecztajapa tjacžtakazlani, jalla ninacžta.

²⁴ Parti nii tuncapan illzta žoñinacaqui nii mayta puntu nonžcu nii pucultan jilazullcaž quintra žawjchiča.

²⁵ Pero Jesusaqui tjappacha nii tjaajintanaca kjawziča, nekztan tuž cjichiča:

—Ančhucqui zumpacha zizza, jalla tužu. Tii muntuquiz nación jilirinacaqui patrunažtakaz mantiñiča, nižaza chawc jilirinacaqui parti žoñinacžquiziqui niž mantita cazkatñipankazza.

²⁶ Ančhucqui ana niža irata cjee. Tsjii kjutñiča nii irat kuzqui. Ančhucquiztan jequit chawc jilirižtakaz cjis pecčhaja, jalla niiqui piyu-nažtakaz cjis waquiziča parti žoñinacžquiziqui.

²⁷ Nižaza jequit ančhucquiztan tucquin mantiñi cjis pecčhaja, jalla niiqui wirquin cjis waquiziča, parti žoñinacž mantitacama cjisjapa.

²⁸ Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Wejrpacha tii muntuquiz ana tjončinča, sirwita cjisjapa. Antiz wejrača tjončinqui, žoñinacžquiz sirwisjapa, wejr ticzcama. Jalla nuž ticžcu walja preciochiztakal cjeeča, žoñinaca liwriizjapa. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

ZUR ŽOÑINACA CHJETINTA

²⁹ Jalla nekztanaqui Jericó wajtquiztan ulnan, muzpa žoñinacaqui Jesu-sižquiz apziča.

³⁰ Jicz latuquin pucultan zur žoñi julzi želatča. Ninacaqui Jesusaž watñi nonžcu, kjawchiča tuž cjican:

—Wejt Jiliri, Davidž majchmajtquiztan tjonñi, wejrnacž okznalla.

³¹ Nekz žejlñi žoñinacaqui ninacžquiz ujziča, ch'uj cjejajo. Ninacazti juc'anti kjawchiča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, Davidž majchmajtquiztan tjonñi, wejrnacž okznalla.

³² Jalla nekztan Jesusaqui tsijtscu, ninaca kjawziča. Kjawžcu ninacžquiz tuž pewcziča:

—¿Čhjuluz werj paaj cjii ančhucya?

³³ Nii zur žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, wejtnaca čhjujquiz čjetinžinalla.

³⁴ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz sint'izcu čhjujqui lanlanžinchiča. Jalla nii orapacha cherñi cjissiča. Jalla nekztanaqui Jesusižquiz apziča.

21

JESUSAQUI JERUSALEN WAJTQUIN LUZZIČHA

¹ Jerusalén watja žcatžincan, Betfagé watja irantichiča. Betfagé watjaqui Olivos cjita curu žcatitača. Nicju irantican Jesusaqui pucultan tjaajinta žoñinaca cuchanchiča, tuž cjican:

2 —Jalla nii najwkta watja oka. Jalla nicju mokta ljat azni wachaquiča, nižaza pajk zjič maltum wawchizza naa azniqui. Mokta jeržcu wejtquin akžcaquiča.

3 Jakzilta zoñimiž atajasaž niiqui, nižquiz ančhucqui “Wejt Jiliriz pecča. Wajilla tjepunta cjequiča tii azniqui”, nuž cjan ni zoñžquiz cjequiča. — Jalla nuž mantichiča Jesusaqui.

4 Jalla nii watchiqui profetaž cjiirta taku cumplissiča. Tuquitan nii profetaqui tuž cjiirchiča:

5 “Siñ wajtchiz zoñinacžquiz tuž chiya: Chera, ančuca chawc Jiliri tjonča, humilde kuzziz. Nižaza zjič maltum aznuquiz yawchi tjonauquiča, nižaza nii zjič aznuž maatanpacha tjonauquiča. Jalla ninacaqui carga kuzni aznunacača”.

Jalla nuž cjiirchiča nii profetaqui.

6 Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ojkchiča. Nižaza jaknužt Jesusaqui mantičaja, jalla niicama paachiča.

7 Ninacaqui ljat azni naaža pajk zjičtanpacha akžquichiča. Jalla nuž akžcu, zquitinaca aznunacž juntuñ caruntichiča. Nekztan Jesusaqui yawchiča.

8 Niiž ojk jicz latuquiz muzpa zoñinaca želatča. Ninacž zquiti jiczquiz chjinziča. Yekjapaqui ramuz čjañinaca murchiča jiczquiz chjinzjapa.

9 Tucquin ojki zoñinacami wirquin tjonni zoñinacami chipcan walja wiwi kallantichiča, tuž cjan:

—¡Viva tii Yooz tjuuquiz tjonchi zoñi! ¡David cjita chawc Jiliriz majchmajtquiztan tjonni! ¡Amqui rispittaj cjila! ¡Amquiz honora tjaataj cjila! ¡Yooz Ejpžquin zakaz honora tjaataj cjila! —Jalla nuž wiwchiča.

10 Jesusaž Jerusalén watja luztan, tjapa nii chawc wajtchiz zoñinacaqui walja ispantichi tjojnakchiča. Nižaza walja pewcpewcziča, tuž cjan:

—¿Jectpan teejo?

11 Zoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Tiiqui Jesusa cjita profetala. Nazaret de Galilea, jalla najwktn tjonchiča.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZICHA

12 Jalla nekztan Jesusaqui Yooz timpluquin luzziča. Jalla nicju tuyñinacami kjayñinacami timpluquiztan liwj tirkatchiča zancchuccama. Nižaza paaz campiñi zoñinacž mizami pjocžinchiča; paloma tuyñinacž sillami pjocžinčizakazza.

13 Jalla nuž paažcu tuž cjichiča:

—Yooz Takuqui tuž cjiča: “Wejt kjuyaqui Yoozquin mayiziz kjuyacha”. Ančhuczti tjañinacž kjuyažtakaz paachinčhucca.

14 Jalla nicju tsjii kjaž zur zoñinaca Jesusižquiz macjatžquichiča, nižaza tsjii kjaž zuch zoñinaca. Jesusaqui ninaca čhjetinchiča.

15 Pero timplu jilirinacami lii tjaajiñi maestrunacami jalla nii čhjetiñi milajru cheržcu, žawjchiča. Nižaza ocjalanacaqui timpluquin Jesusižquiz tuž wiwchiča: “¡David cjita chawc jiliriz majchmajtquiztan tjonni! ¡Rispittaj cjila!” Jalla nuž nonžcu timplu jilirinacami lii maestrunacami anča žawjchiča Jesusiž quintra.

16 Nekztan Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjan:

—¿Tinacž čhiita taku ana nonžjo?

Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjan:

—Nonznuča. Nižaza nii puntu Yooz takuqui tuž cjiča:

“Ocjalanacami piz itžni wawanacami wejtajapa honora zumpachaž tjaauquiča. Jalla nuž paaquiča Yoozqui”.

¿Jalla nii cjiirta Yooz taku liichinčuckaya; ana jaa?

¹⁷ Jalla nekztanaqui ninaczquiztan ojkchiča. Betania watja ojkchiča. Jalla nicju alujassiča.

ANA FRUTCHIZ MUNTI

¹⁸ Jakatažuqui wenzlaka Jerusalén watja quejpcan čhjeri eecskatchiča.

¹⁹ Jicz latuquiz higo munti cherchiča. Jalla nii muntiquin macjatchiča, fruta apakžcu lujljapa. Pero fruta ana wajtchiča, čhañchiz alajatača. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii muntiquiz cjichiča:

–Jazic anam iya fruta pookñi cjequiča.

Jalla nii orapacha nii muntiqui kjonchiča.

²⁰ Jalla nižta munti kjonñi cheržcu, tjaajinta žoñinacaqui ispantichiča, nižaza Jesusižquiz pewcziča, tuž cjan:

–¿Kjažtiquiztan nii higo munti ratulla kjonja?

²¹ Jesusaqui tuž kjaaziča:

–Weraral ančhucaquiz cjiwča. Ančhucqui Yoozquin tjapa kuztančuchalaj niiqui, nižaza ana payznakñi kuzzizčuchalaj niiqui, tii irata zakaz paasača. Nižaza juc'ant pajk milajru paasača. Tii curumi mantasača, tuž cjan: “Tekžtan oka. Pajk kotquin tjojsna”. Jalla nuž mantižcu nižta zakaz okasača.

²² Nižaza ančhucqui čhjulumi tjapa kuztan Yoozquiztan mayačhaja, jalla niit jama ančhucaquiz tjaataž cjequiča.

¿JEC JESUSIZQUIZ MANTICHI?

²³ Jerusalén irantižcu Jesusaqui wilta timpluquin luzziča. Jalla nicju tjaajnan, templu jilirinacami wajtchiz jilirinacami nižquiz macjatžquichiča. Nekztan pewcziča, tuž cjan:

–¿Jec am mantichi tii paazjapajo? ¿Jec jilirit am utchi jilirižtakaz cjisjapajo?

²⁴ Jesusaqui ninaczquiz tuž kjaaziča:

–Wejrzał ančhucaquiz tsjii pewcznača. Ančhucqui wejtquiz kjaaznaquiz niiqui, wejrzakal ančhucaquiz maznača, jec wejr mantichi, nii.

²⁵ Wejtquiz kjaaznalla. ¿Jec Juan mantižquichi bautisjapaya? ¿Yoozkaya, žoñinaca, ja'?

Jalla nekztanaqui ninacpora parlatča, tuž cjan:

–¿Jaknužum cjeequi? Učhumž “Yoozqui Juan mantichiča” cjanž kjaaznaquiz niiqui, jalla tiicni učumnacaquiz kjaaznathan, cjan: “Nižtiquiztan ¿kjažtiquiztanž ančhucqui ana nii criichinčucta?”

²⁶ Nižaza učumž “Žoñiqui Juan mantichiča” cjanž kjaaznaquiz niiqui, žoñinacaqui učumnacaquiz ¿kjaž cjiqjejo? –Jalla nuž parlatča. Žoñinacaqui Juanž puntu cjiñiča, Yooz parti parliñi profetača niiqui. Jalla nižtiquiztan ninacaqui žoñinaca eksiča, “Učhum conačhani”, cjan.

²⁷ Jalla nuž parližcu ninacaqui Jesusižquiz cjichiča:

–Ana zizuča wejrnacqui.

Jalla nižta kjaaztiquiztan Jesusaqui cjichiča:

–Wejrmí ana zakal ančhucaquiz maznača, jec wejr mantichi tii paazjapa.

PUCULTAN MAJCHWICH QUINTU

²⁸ Wiruñaquei Jesusaqui tsjii puntu čiichiča, tuž cjan:

–Tii puntu tantiya. Tsjii žoñiqui pucultan majchwichtača. Tsjiizquiz cjichiča: “Wejt maati, tonjiqui uwas frut ajžñi oka”.

²⁹ Nii mantita maatiqui tuž kjaaziča: “Anača”. Jalla niiz wiruñalla niiz kuz campiichiča. Nekztan uwas frut langžñi ojkchiča.

30 Nižaza nii ejpqui tsjii maati cheri ojkcichiča. Niižtan zalžcu, nižtazakaz uwas frut ajžni mantichiča. Jalla niiqui kjaaziča, tuž cjican: “Tata, okasača”. Ultimquiziqui nuž cjisucuqui ana ojkcichiča.

31 Nii pucultanquiztan žjakzilta maati niž ejpž mantitacama paachiya?

Ninacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Primiru mantitaž, jalla niičha.

Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Weraral ančucaquiz cjiwča. Impuesto cobriñinacami, nižaza ujchiz maatakanacami arajpach Yooz wajtquiz ančhucž tuqui luzaquiča.

32 Juan Bautistaqui tjaajni tjonchiča, jaknužt ančhucalaqui kamžtažlaja, jalla nii tjaajinchiča. Pero ančhucqui niž tjaajinta ana criichinčhucča. Impuesto cobriñinacazti nižaza ujchiz maatakanacazti niž tjaajinta criichiča. Jalla nii cherchinčuča ančhucqui. Jalla nižtanaca cheržcumi, ančhucqui ana Yoozquin cjisjapa kuz campiihinčhucča. Ančhucča niž taku ana criichinčhucqui.

ANA WAL PIYUNANACZ QUINTU

33 Jalla tii quintu zakaz nonžna. Tsjii yokchiz patrunaqui uwas zkala čhjacchiča. Nekztan uwas zkal muytata pirka pirkichiča. Nižaza tsjii maz ojt paachiča, uwas kjaz spjijtjapa. Nižaza tsjii campanturiz cherchi kjuychiča, nii zkala itzjapa.

‘Nekztan nii patrunaqui zkal yoka alquilichiča piyunanacžquiz. Nekztan jicz ojkcichiča.

34 Zkala ajz timpu irantižcan, patrunaqui tsjii kjaž piyuna cuchanžquichiča, niž parti zkala ricujajo.

35 Pero nii zkala alquilni žoñinacazti nii cuchanžquita piyunanaca tanchiča. Tsjiuqui kitžtača. Tsjiuqui contača. Tsjiuqui maztan čhajtača.

36 Nekztanaqui patrunaqui wilta piyunanaca cuchanžquichiča, primirquiztan juc’anti. Pero nii zkala alquilni žoñinacazti nižtapacha ana wali paachizakazza.

37 Ultimquiziqui patrunaqui niž persun majch cuchanžquichiča, tuž tantiican: “Wejt ultim maatiuqui rispitzinaa” cjican.

38 Niž majch cheržcu, nii alquilni žoñinacaqui ninacpora palt’ichiča, tuž cjican: “Jalla tiikat liwj tii irinsa tanznačhani. Jalla nižtiquiztan ž-conla, učhumnacaltajapa tii yok irinsa cjejajo”.

39 Jalla nekztanaqui nii žoñinacaqui majch tanchiča; nekztan yokquiztan jwescu conchiča.

40 Jalla nekztanaqui Jesusaqui pewcziča, tuž cjican:

—Jalla nii patrumpacha tjonžcu, žčhjulukat nii alquilni žoñinacžtajapa paachani?

41 Žoñinacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Nii ana wal žoñinacaqui contaž cjequiča, ana importayžcu. Nekztan nii zkal yoka yekja piyunanacžquiz alquilaquiča, zkala ajz timpu niž parti zkala ricujžcu nižquiz tjaata cjisjapa.

42 Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuy pirkiñinacaqui tsjii maz tjojtchiča. Nii tjojta mazqui isquinquiz cjissiča. Juc’ant chekan mazqui cjissiča. Yoozqui nuž utchiča. Učhumqui jalla nii cheržcu ispantichiča”.

Jalla nuž cjiča cijjrta Yooz takuqui. Ančhucqui nii Yooz taku liichinčhucča, žana jaa?

43 Ančucaquiz chiižinuča, ančhucqui nii ana wal alquilni žoñinacžtakazza. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz kjuychiz famillquiztan

chjatkattaž cjequičha. Yekja žoñinacaqui Yooz famillquiz luzaquičha. Yooz kuzcama kamñi žoñinacaqui luzaquičha.

⁴⁴ Nonžna. Maz puntuquiztan zakal chiyučha. Jakziltat nii maz cjen ujquiz tjojtsnačhaja, jalla niiqui pirasužtakaz t'okuntaž cjequičha. Nižaza jakziltiž juntuñ nii mazqui tjojtsnaquič niiqui, pulpužtakaz t'okuntaž cjequičha. Nii žoñinacaqui k'ala akžtaž cjequičha.

⁴⁵ Jalla nii Jesusiž chiita takunaca nonžcu, timplu jilirinacami, fariseo parti jilirinacami tantiichiča, ninacž puntu chiiñi, nii.

⁴⁶ Jalla nuž tantižcu, Jesusa tanz pecatča. Pero ana atchiča, parti žoñinaca eksucu. Parti žoñinacaqui Jesusiž puntu tantiyatča, Yooz taku parliñi profetača, nii.

22

YOOZ KJUYCHIZ FAMILIA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta tjaajinchizakazza. Jalla tuž cjan quint'ichiča:

² –Arapach Yooz kjuychiz familiaqui jalla tužuča. Tsjii chawjc jiliri qui niž majchtajapa zalz pjižsta paachiča.

³ Niž piyunanaca cuchanchiča, invitta žoñinaca kjawžñi. Nii kjawžta žoñinacaqui ana tjonz pecchiča.

⁴ Nekztanaqui yekja piyunanaca cuchanchizakazza, tuž cjan: “Invitta žoñinacžquin mazca, ‘Chjeri lujl tjacžtača. Wejt wacanaca conkatchinča, nižaza cjew animalanacami. Tjappacha listučha, jaziqui pjižstiquin tjonla”.

⁵ Jalla nuž chiyanami nii invitta žoñinacaqui ana cazquichiča. Tsjiiqui zkal yoka ojkičiča. Tsjiiqui tuyžtan ojkičiča.

⁶ Parti invitta žoñinacaqui kjawžñi cuchanta piyunanaca tanzičha. Nekztan kitchičha, conañcama.

⁷ Jalla nekztanaqui nii chawc jiliri qui ninacž quintra žawjziča. Nekztan zulfatunaca cuchanžquichiča, nii piyuna conñinaca conžcajo. Nižaza, ninacž watja ujžcajo.

⁸ Jalla nižta paažcu chawc jiliri qui piyunanacžquiz cjičiča: “Tjappacha zalz pjižstac listučha. Nii primir invitta žoñinacaqui ana tjonz waquiziča.

⁹ Jalla nižtiquiztan ančhucqui pajk calliranž ojklajžca. Jecnacžtanami zalačhaja, jalla ninacžquiz tjonajum cjequičha tii zalz pjižstiquin”.

¹⁰ Jalla nekztanaqui piyunanacaqui call kjutñi ulanchičha, nižaza tjapa niž zaltanaca kjuyquič ajcskatžquichiča, zuma žoñimi, ana zuma žoñimi. Jalla nekztanaqui pjižsta paaz kjuyaqui chjijsi cjišsiča.

¹¹ Jalla nekztanaqui chawjc jiliri qui luzquichiča invitta žoñinaca cheržñi. Tsjii žejlñi žoñi naychiča, ana pjižsta paaz zquiti cutchi želatča.

¹² Jalla nuž nayžcu nii chawjc jiliri qui nižquin paljaychiča tuž cjan: “Jila, žkjažtiquiztan amqui ana pjižsta paaz zquiti cajtchi luzquichamtajo?” Nii žoñiqui ch'uj quirchiča.

¹³ Nekztanaqui chawjc jiliri qui pjižsta atintiñi žoñinacžquiz mantichiča, tuž cjan: “Kjojchanacami kjaranacami čejlžina. Zawnc zumchiquiz tjojta, jalla nicju kaala, nižaza niž izke kjojla”.

¹⁴ Jesusaqui cjičizakazza:

–Kjawžta žoñinacaqui tamača. Illzta žoñinacaqui kolucullača.

IMPUESTO PACZ PUNTU

¹⁵ Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui ojkičiča. Ninacaqui acuerduquiz kazziča, Jesusiž quintra tsjii ujchiz cjiskatzjapa. Jaknužumi Jesusa tsjii ana wali chiikataquičha; jalla nii ujchiz cjiskatz pecatča.

16 Jalla nekztan ninacž partiquiztan yekjap zoñinaca cuchanzquichicha, Herodes parti zoñinacžtanpacha. Jalla nii cuchanta zoñinacaqui Jesusizquiz cjichicha:

—Maestro, wejrnac zizuča, amqui werarapan chiiča, nižaza Yooz kamañ puntuquiztan weraram tjaajiñamča, kjažtami zoñiqui chiičhani, nižaza kjažta zoñimi želachani.

17 Jaziqui amqui tii tantiižinalla. ¿Roman chawc jiliržquin impuesto pacz wali cjesaya? už čanaž wali cjesaj? Jalla nii ziz pecuča.

18 Pero Jesusaqui ninacž ana zuma pinsita intinzuna zizziča. Jalla nižtiquiztan ninacžquiz kjaaziča tuž cjan:

—Ana zum kuzziznaca, ¿kjažtiquiztan ančhucqui wejt quintra uj jwes pecjo?

19 Impuesto pacz paaz tjeezna.

Jalla nekztan tsjii denario cjita paaz zjicčhicha.

20 Jalla nii paaz cheržcu, Jesusaqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjan:

—Tii paazquiz čjecž yujctaya? Nižaza tii cjižrta tjuu, čjecž tjuutaya?

21 Nii quintranacaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Roman chawc jiliržtača.

Jesaqui nekztan cjichicha:

—Roman chawc jiliržtaqui jalla nii jiliržquin tjaasa. Nižaza čhjulut Yooztaqui Yoozquinpan tjaasa.

22 Jalla nuž nonžcu, nii quintranacaqui ispantichicha. Nekztan Jesusizquiztan zarakžcu ojkchicha.

JACATATZ PUNTU

23 Jalla nii noojpacha yekjap saduceo parti zoñinacaqui Jesusa cheri ojkchicha. Saduceo parti zoñinacaqui ana criiñitača, ticziquiztan jacatatz, nii. Jalla nuž cjenami Jesusizquiz pewcziča. Tii quintu quint'ican, pewcziča, tuž cjan:

24 —Maestro, Moisesaqui učhumnacalta cjižrtkalča, tuž cjan: “Tsjii zoñi ticznasaž niiqui, niž tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztan nii ticzi zoñž jilaqui naa žewatan zalz waquiziča, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”.

25 Jaziqui wejrnacporquiz pakallak jilazullca želatča. Jilir jilaqui zalšiča. Nekztan ticziča ana ocjalchiz. Jalla nekztan jilirž jar jilaqui naa žewatan zalszakazza.

26 Nii jilaqui ticzizakazza ana zinta ocjala ecžcu. Nekztan yekja taypir jilžtan nižtakaz watchiča. Nižaza tjappach nii pakallak jilazullquizquiz nižta watchiča.

27 Tjapa nii pakallak jilazullcaž ticztan, naa žewqui ticzinzakazza.

28 Jaziqui ticziquiztan jacatatzcu, naa žewqui ¿jakzilitiž tjun cjejejo? Tjappacha naatancoma zalzitača.

29 Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Ančhucqui tsjii kjutñi kiwkchinčhucča. Ančhucqui Yooz takumi ana zuma zizza. Nižaza Yooz azimi ana pajča.

30 Ticzi zoñinacaž jacatattanaqui zalzqui ana želaquiča. Zoñinacami zoñž maatinacami ana zalznaquiča. Nii timpuquiz zoñinacaqui arajpach Yooz anjilanacažtakaz cjequiča.

31 Pero nii ticziquiztan jacatatz puntu, ¿Yooz tawkquiz ana tuž liichinčhucjo? Tii puntuquiztan Yoozpachaž chiičiqui. Jalla tuž cjan Yoozqui cjichicha:

32 “Wejrqui Abrahamž Yoozza, nižaza Isaacž Yoozza, nižaza Jacobž Yoozza”. Anača ticzi zoñž Yoozqui. Antiz žejtñi zoñž Yoozza.

³³ Jalla nuž chiita nonžcu, nezk žejlñi žoñinacaqui Jesusiž čhiitiquiztan ispantichicha.

JUC'ANT CHEKAN MANTITAQUI

³⁴ Jalla nuž čhižcu Jesusaqui saduceo parti žoñinaca ch'uju paachiča. Jalla nuž ch'uj paatiquiztan fariseo parti žoñinacaqui wilta ajcziča.

³⁵ Tsjii lii maestruqui nižaza fariseo partinacžquiztan uj jwesjapa yanz pecatča. Jesusižquiz pewcziča, tuž cjan:

³⁶ —Maestro, učhum liiquiztanaqui žčhjul mantitat juc'ant chekanaaya?

³⁷ Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tii mantifača juc'ant chekanaqui. “Ančhuca Yooz Ejp Jiliržquiz sirwa, tjapa kuztanami, tjapa animužtanami, tjapa pinsamintužtanami”.

³⁸ Parti mantitanacquiztan cjenaqui jalla niiča chekanaqui.

³⁹ Niž jaru tii mantitaqui žejlča. “Jaknužum persunpachquiz okžñamžlaja, jalla nižta okžñi kuzziz cjistanča žoñinacžquizimi, liijitum mazižtakaz”.

⁴⁰ Jalla nii pizc mantitanacača chekanaqui. Nižaza tjapa Moisés tjaata liimi, nižaza tjapa profetanacaž tjaajintanacami nii pizc mantitanacž par-tiquiztan čhiiča.

CRISTUŽ PUNTU

⁴¹ Fariseo žoñinacaž ajczi želan, Jesusaqui ninacžquiz pewcziča tuž cjan: —Ančhucqui Cristumž puntuquiztan tantiya. žCristuqui jecz majch niiqui?

⁴² Nekztanaqui ninacaqui Jesusižquiz kjaaziča, tuž cjan:

—Davidž majchmajtquiztan tjonñiča niiqui.

⁴³ Jalla nuž kjaaztiquiztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—David jiliriqui Cristuž puntuquiztan čhiican, “Chawc Jiliri” cjichiča. Jalla nuž čhižcu, Yooz Espiritu Santuž čhiikatchiqui.

⁴⁴ Davidaž cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yooz Jiliriqui wejt chawjc Jiliržquiz cjichiča: ‘Wejrqui am kjojch koztan am quintri žoñinaca tječkatača. Nii oracama wejt žew latuquiz julzna’.”

⁴⁵ Jaziqiu Davidaqui “chawjc Jiliri” cjichiča Cristuž puntuquiztan. Jalla nižtiquiztan žjaknužni nii chawjc Jiliri Davidž majchquicjesajo? —Jalla nuž pewcziča Jesusaqui.

⁴⁶ Anaž jecmi kjaazñi atchiča, ana zinta takumi. Jalla nužquiztanpacha ana čhjulumi pewcžñi atchizakazza iya. Jalla nii orquiztanpacha pecunz eksipanča nii quintra žoñinacaqui.

23

ANA ZUM TJAAJININACŽ PUNTU

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nezk žejlñi žoñinacžquizimi niiž tjaajinta žoñinacžquizimi tuž cjichiča:

² —Lii tjaajini maestrunacami nižaza fariseo žoñinacami persun puntuquiztan tuž tantičha, tjaajinz puestuquiz uchtača Moisés liiquiztan punta punta tjaajinzjapa, nii. Jalla nuž tantičha persun amtiqiziqui.

³ Ančhucqui ninacaž tjaajintacama oka. Nižaza ninacaž čhiitacama paa. Pero ninacž kamz jaru, ana kama. Ninacaqui tjaajinča, pero persun tjaajinta jaru ana ojčha, ana cumpliča.

⁴ Ninacaqui walja mantitanaca paača, walja kuzižtakaz žoñinacžquiz jepča. Tjapa ninacž mantitanacaqui anapan atchucača. Jalla nuž cjenami tjapa mantitanaca žoñinacžquiziqui tirapanž ijsijča. Pero ninacapacha anaž čhjulquizimi yanapča nii cumplisjapa.

5 Ninacaqui chjulu paatami paača, zoñinacakaz cherajo. Yujc ayquizimi kjarquizimi cjiirta Yooz taku jweranchiž ojklajčha, nižaza parti zoñinacžquiztan juc'anti lajch chjajlchiz zquiti cujtchiz ojklajčha. Jalla nižtaž ojklajž juztaza.

6 Pjiistiquiz cjen tuccuin panž julz pecča. Nižaza ajcz kjuyquiz cjen tuccuin panž julz pecča honorchiz cjisjapa.

7 Ninacaqui zoñinacž taypquiz cjen rispitztan tsaanta cjis pecča, nižaza "Maestro" cjita cjis pecča.

8 'Ančhucqui anača zoñinacžquiz "maestro" cjita cjis peczqui. Tjapa ančhucqui jilazullquičhucča. Tsjii Maestručhucčkazza. Cristučha nii Maestruqui.

9 Nižaza ančhucqui tii muntuquiz kamcan anaž jeczquizimi "ejp" cjian chiiz waquiziča. Tsjii Ejpchizčhucčkazza. Arajpach Yooz Ejpča niiqui.

10 Nižaza ančhucqui anača zoñinacžquiz "jiliri" cjita cjis peczqui. Tsjii jilirchizčhucča. Cristučha niiqui.

11 Ančhucquiztan jequit jilirižtakaz cjis pecčhaja, jalla niiqui piyu-nažtakaz cjis waquiziča parti zoñinacžquiziqui.

12 Jequit persun honora waytiz pecčhaja, ultimquiziqui ana honorchiz cjequičha. Nižaza jequit humilde kuzzizlaja, jalla niiqui ultimquiziqui honorchiz cjequičha.

13 Lii tjajjiñi maestrunaca, nižaza fariseo parti zoñinaca, ana zuma kuzziz zoñinacčhucča. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Zoñinaca atajiñčhucča, arajpach Yooz wajtchiz ana luzajo. Ančhucpachaž ana luzza, nižaza pecchi cjenami parti zoñinacžquizimi ana luzkatiñčhucča.

14 Lii tjajjiñi maestrunaca, nižaza fariseo zoñinaca, ana zuma kuzziz zoñinacčhucča. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Zew maatakanacžquiztan kjuy cusasanaca kjañiñčhucča. Jalla nuž paažcumi nii maataka incallzjapa ažka ažka Yoozquin maytažoka payiñčhucča ninacžtajapažtakaz. Jalla nuž paatiquiztan ančhucqui juc'anti castictaž cjequičha.

15 'Lii tjajjiñi maestrunaca, fariseo zoñinaca, ana zum kuzziz zoñinacčhucča. Jaziqui ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Ančhucqui jaknužumi ančuca cuzturumpi jaru zoñinaca ojkkatzkaz pecča. Jalla nuž ojkkatzcuqui ančhucqui ni zoñinaca ančucaquiztan pižc wilta wilta juc'anti anawaliž cjiskatčha, infiernuquin casticta cjisjapa.

16 'Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha, zur zoñižtakaz irpiñinaca. Ančhucqui cjiñčhucča: "Jakziltat timplu tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, jalla nii juramintuqui anaž walčha. Pero jakziltat timplu kor paaz tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, jalla nii juramintuqui walčha".

17 Zumzu zur zoñinaca. ¿Jakziltat juc'ant chekanaqui, timpluquin žejlñi korinacakaya, už timplupanej? Timpluž cjen nii korinacaqui walčha.

18 Nižaza ančhucqui cjiñčhucčkazza: "Jakziltat timplu altar tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, jalla nii juramintuqui anaž walčha. Pero jakziltat altarquin uchta ofrenda tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui jalla nii juramintuqui walčha".

19 Zumzu zur zoñinaca. ¿Jakziltat juc'ant chekanaqui, ofrendakaya, už altarapanej? Altaraž cjen nii ofrendaqui walčha.

20 Jakziltat altar tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, nižaza tjapa nii altar juntuñ žejlñinaca tistiwcchiz juramintu paača.

21 Nižaza jakziltat timplu tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, nižaza timpluž Yooz tistiwcchiz juramintu paača.

22 Nižaza jakziltat arajpach tistiwcchiz juramintu paaquiz niiqui, nižaza arajpach Yooz tistiwcchiz juramintu paača. Yoozqui arajpachquin žejlča, nižaza arajpachquiztan mantiča.

23 'Lii tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacčucča. Ančhucqui anawalipanž cjisnaquičha. Ančhucqui diezmos tjaayiñčucča mentquiztan, anizquiztan, cominquiztan. Jalla nii kolta plantanacquiztan ančhucqui diezmos tjaayiñčucča. Pero ančhucqui liiž chekan mantitanac jaru ana kamiñčucča. Yooz kuz jaru ana kamiñčucča, nižaza ana okzñi kuzzizčucča; nižaza ana Yoozquin kuzzizčucča. Jalla nižta chekan lii jaru ana kamiñčucča. Jalla nižta jaru kamz waquiziča, diezmos tjaacanami.

24 Ančhucqui zur irpiñinaca. Tižta irata paayiñčucča. Tsjii žoñiqui kolta zmojalla culčiča ana lujlžapa. Jalla nuž cjenami pajk ana wali animala ana culžcu lujlchiča. Jalla nižta irata paayiñčucča.

25 'Liy tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacčucča. Anawalipanž cjisnaquičha ančhucqui. Wazumi chuwami zawncanaqui ajuntaž cjesača. Jalla nuž cjenami kjuyltan cjujchiž cjesača. Jalla nižtaž ančhucqui. Zawncata curpuqui walikaz chercherča. Ančuca kuzquizti cjujčinacažtakaz žejlča. Tjañi zaazmi anawali paazmi jalla nižta kuzzizčucča ančhucqui.

26 Zur fariseo žoñinaca, primiruqui zuma kuzziz cjisna ajunta chuwažtakaz; nekztanaqui zuma žoñiž tsijthczakaz cjequičha.

27 'Lii tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum kuzziz žoñinacčucča. Anawalipanž cjisnaquičha ančhucqui. Chiw ljocžtan tjarta sipulturužtakazza ančhucqui. Ančuca tsitiqui walikazza. Ančuca kuzti ana walipanča. Sipultura ticzi žoñinacž tsijjnacžtan chjijsi, nižta ana waliča.

28 Jalla nižtaž ančhucqui. Žoñinacaqui ančhuc zuma žoñižtakaz nayča. Pero ančuca persun kuzquizti juc'ant anawalinaca žejlča.

29 'Lii tjaajiñi maestrunaca, nižaza fariseo žoñinaca, ana zum žoñinacčucča. Anawalipanž cjisnaquičha. Ančhucqui profetanacž sipulturunaca azquičiñčucča, nižaza Yooz kuzcama kamñita žoñinacž monumentunaca c'achjalla cjiskatiñčucča.

30 Nižaza nii zuma žoñinacž puntuquiztan tuž cjiñčucča: "Učhum tuquita atchi ejpnacaqui anawali kamchiča. Wejrnacqui nii tuqui timpuiz kamtasaz niiqui, anaž profetanaca conžjapa yanaptasača".

31 Jalla nuž chiican, ančhucpacha chiičha, profeta conñi žoñinacž majchmaatičucča, nii.

32 Jaknužt ančuca tuquita atchi ejpnacaqui anawali paatčaja, jalla nižtakaz payiñčucča.

33 'Zkoražtakaz žoñinaca. Zkoražta sarchiz žoñinaca. Ančhucqui anapanž wira atipasača infiernuquin casticzquiztanaqui. Castictapanž cjequičha.

34 Ančhuc juc'ant casticta cjisjapa, ančucaquiz cuchanžcača profetanaca, nižaza Yooz puntu zuma zizñinaca, nižaza Yooz puntu tjaajiñinaca. Jalla nii žoñinaca cuchanžquichiž cjen, ančhuczti tsjii yekjanaca conaquiča, yekjanaca cruzquiz ch'awcznaquičha, yekjanaca ajcz kjuyquizpacha wjajtaquičha. Nižaza yekjanaca wajtquiztan watja tanzjapa apznaquičha.

35 Jalla nuž paatiquiztan ančuca ujnacquiztanami nižaza ančuca tuquita atchi ejpnacž ujnacquiztanami caztictaž cjequičha. Ančuca atchi ejpnacaqui zuma žoñi conchiča, Abelquiztanpacha asta Berequías majch Zacarias, jalla niicama. Zacariasqui timpluquizpacha contatača, altar žcati.

³⁶ Ančhucaquiz weraral cjiwcha. Tjapa nii uj paatanacquiztan casticta cjequičha tii timpuquiz kamñi zoñinacaqui.

JERUSALEN WAJTCHIZ ZOÑINACŽ PUNTU

³⁷ Nekztan Jesusaqui chiichičha, tuž cjan: Jerusalén wajtchiz zoñinaca, Jerusalén wajtchiz zoñinaca. Profetanaca coničhucčha. Nižaza Yooz cuchanžquita profetanaca maztan čhaciñhucčha. Kjaž wilta wejrqui tii zoñinaca juntas pecchinčha, cwitisjapa. Jaknužt wallpiquei kjar koztan ozmahanaca cwitičhaja, jalla nižta irata tii zoñinaca cwitis pecchinčha. Tii zoñinacazti wira ana nuž cwitiskatz pecchičha.

³⁸ Tii taku nonžna. Ančhuca kjuyanacaqui jaytitaž cjequičha.

³⁹ Ančhucaquiz cjiwčha. Tsii noojiqui ančhucqui wejt puntuquiztan chiyaquičha, tuž cjan: “Yooz jilirž tjuuquiz tjonñi, amqui honorchiz cjla”. Jalla nii noojcama ančhucqui ana wejr wilta cheraquičha.

24

JUDIO TIMPLU PUNTU

¹ Nekztanaqui Jesusaqui timpluquiztan ulanchičha. Nekztan niž tjaajinta zoñinacaqui nižquin macjatžcu, tuž cjichičha:

–Cherzna. Ancha c'achjačha tii timplu kjuyanacaqui.

² Jesusaqui kjaazičha, tuž cjan:

–Tjapa tii timplu kjuyanaca zumpacha cherzna. Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Tsii noojiqui tii kjuyanacaqui k'ala pajltaž cjequičha. Ana zinta tii maznaca pirkita zelaquičha.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTU

³ Nekztan ninacaqui Olivos cjuta curullquin ojkcichičha. Nicju Jesusaž julzi zelani, tjaajinta zoñinacaqui nižquiz jamazit tuž cjichičha:

–Maznalla. Čhjulorat nii amiž chiita wataqui? Nižaza am tjonz siñala, ĵakzilat cjeequiya? Nižaza tii muntu tucuzinz siñala, ĵakzilat cjeequiya?

⁴ Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha tuž cjan:

–Ančhucž cwitaza, ana jecmi ančhucaquiz incallskata.

⁵ Muzpa zoñinacaqui wejt tjuužtan tjonauquičha, “Wejrtčha Cristutqui” cjan. Jalla nuž chižcu tama zoñinaca incalltaž cjequičha.

⁶ Nižaza ančhucqui quira zejlž quintunaca zizaquičha; nižaza yekja quira quintunaca arawasaquičha. Jalla nuž cjenami anaž tsuca. Nuž watstančha. Imazičha tii muntu tucuzinzqui.

⁷ Nacionpora talznaquičha; nižaza quira paaquičha. Nižaza mach'a zelaquičha, nižaza conanaca ojklayaquičha, nižaza walja yoka chekjincan terremotož wataquičha, wacchi yokaran.

⁸ Tjapa tii wattanaqui juc'anti t'akjiz zelaquičha.

⁹ Jalla nekztanaqui ančhucqui jilirinacžquiz intirjitaž cjequičha sufriskatzjapa. Nižaza contaž cjequičha ančhucqui. Nižaza ančhucaž wejtquiz criičiž cjen, tjapa ana criiči zoñinacaqui ančhuca quintraž cjequičha.

¹⁰ Jalla nuž watan, muzpa Yoozquin criiči zoñinacaqui quejpsnaquičha. Yoozquin criiči zoñinacž quintra cjisnaquičha, jilirinacžquin intirjizcama. Criiči zoñinacžquiz ancha čhaawjkataquičha nii quejpsñinacaqui.

¹¹ Muzpa toscara chiinaca ojklayaquičha, tuž cjan: “Yooziž tjaata takučha tiiqui”. Nii toscar takunacžtan muzpa zoñinacžquiz incallaquičha.

¹² Anawalinacaž miraquičha. Zoñinacpora ana zuma munasaquičha.

13 Jakziltat wejt tjonzcama tjurt'iñi kuzziz zelačhaja, jalla niiqui ultimquiz-iqiu liwriitaž cjequiča.

14 Yooziž liwriita žoñinacača Yooz kjuychiz familiaqui. Jalla nii zuma taku tjapa kjutñi tii muntuquiz parliataž cjequiča, tjapa žoñinaca zizajo. Jalla nii wattanaqui tii muntuquiu tucuzinznaquiča.

15 "Tii zakal cjiwča. Tii puntuquiztan Daniel cjita profetaqui cjiyrchiča: "Tsjii nooiqui tsjii juc'ant ana wali akñi žoñi parizaquiča. Yooz chekan kjuyquinkaz luzaquiča". (Tii taku liñiqui intintaza.)

16 Jalla nuž cheržcu Judea yokquin žejlñi žoñinacaqui curunacžquin atipz waquiziča.

17 Nižaza nuž cheržcu kjuj juntuñ žejlñi žoñinacaqui chjujžcu ana kjuja luzla, cusasanaca chjitzjapa.

18 Nižaza pampiquin žejlñi žoñinacaqui persun zquti apti ana quejpžquila.

19 Nii tjuñquiziqui ic maatakanacami k'azllu wawchiz maatakanacami ancha t'akjiri želaquiča.

20 Yoozquinča mayiza ančhucqui, anaj zac timpuquin nižtanaca watsjapa, nižaza anaj jeejz tjuñquiz nižtanaca watsjapa.

21 Tii sufris timpu juc'anti sufris cjequiča yekja sufrisnacquiztanami. Yooz tii muntu paatiquiztan jecchuc anapanča tižta sufrisnacaqui watchiqui. Nižaza tekžtan najwchuc anaž iya juc'anti sufrisqui cjequiča.

22 Yoozqui anaž tii sufrisnaca tucuskatasaz niiqui, tjapa žejlñi žoñinacaqui ticznasača. Yoozqui niž illžta žoñinacž laycu nii sufrisnaca tucuskataquiča.

23 'Nižaza yekjap žoñinacaqui ančhucaquiz chiyasača, tuž cjan: "Tekziča Cristuqui". Yekjapac chiyasača, "Nii nacjuča Cristuqui" cjan. Jalla nuž chiyanami anapanča nii taku criyaquiča ančhucqui.

24 Incallñi žoñinacž tjonauquiča. Yekjapaqui "Cristutča wejrqui" cjequiča. Yekjapaqui "Yooziž tjaata taku mazniñtča wejrqui" cjequiča. Ninacaqui walja ispanitichuca milajrunacaž paaquiča, incallzjapa. Tjapa žoñinacž incallz pecaquiča, asta Yooziž illžta žoñinacami.

25 Ima tižtanacž tjonan wejrqui ančhucaquiz ultim weraral maznuča, ana incallta cjisjapa.

26 Žoñinacaqui "Ch'ekti yokquin cheržquilalla, nicjuča Cristuqui" cjequiča. Jalla nii quintu nonžcu, anapanž okaquiča. Nižaza "Tii kjuyquizza Cristuqui" cjequiča. Jalla nii quintu nonžcu, anapan criyaquiča.

JESUCRISTUQUI WILTA TJONAQUICHA

27 'Ančhucaquiz cjiwča. Jalla tižtal irata tjonauča wejrqui. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Jaknuž lliwlliwñi tuwantan tajuč lliwčhaja, jalla nuž tjonauča.

28 Jakziquin zerwi žejlčhaja, jalla nekzi zkananacž ajcznaquiča.

29 'Nekztanaqui tii sufris timpu wattan, tjuñiqui zumaquiča; kataquiča, ana iya kjanaquiča. Jižmi nižazakaz ana iya kjanaquiča. Warawaranacami pachquiztan tjojtsnaquiča. Nižaza tseecu azziz žejlñinacaqui chjekinškattaz cjequiča.

30 Jalla nekztanaqui arajpachquin wejt siñalaqui parisaquiča. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Jalla nuž wejt siñala cheržcu tjapa ana criiči žoñinacaqui kaaquiča. Ninacaqui wejt tjonz cheraquiča. Wejrqui tsjir taypiz tjonauča walja aztan, nižaza Yooz Epiz aziž tjeežcan.

31 Nižaza wejt anjilanaca cuchanžcača weriž illžta žoñinaca juntjapzjapa, trompeta tjawžcu. Illžtanacaqui tjapa tii muntuquiztanpacha juntaptaž cjequiča.

32 'Ančhucqui higuera munti puntuquiztan zizza, jalla tuž. Higuera muntiqui ch'ojñantiz kallantaquíz niiqui, waj kutunz timpuž kallantaquičha. Jalla nii zizza ančhucqui.

33 Jalla nižta irataž tjapa weriž chiita wattan, tii muntuquwi waj tucuz-inznaquičha. Jalla nuž ančhucaquiz zizkatz pecučha. Jaknužt tsjii zoñiqui kjuy zana žcatžinčhaja, luzjapa, jalla nižta irataž žcatžinchičha tii muntu tucuzinžqui.

34 Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Ima tii timpuquiz kamñi zoñinacaž ticznán, tjapa weriž chiitanaca wataquičha.

35 Arajpachami tii yok muntumi liwj tucuzaquičha. Wejt takunacazti wiraž ana tucuzaquičha.

36 'Pero wejt tjonz tjuñimi, wejt tjonz orami anaž jecmi zizasacha, anaž arajpach Yooz anjilanacami, anaž Yooz Majchmi. Yooz Ejp alajakaz zizza.

37 'Jaknužt Noež timpu watčhaja, jalla nuž wataquičha wejt tjonz tjuñquiziqui.

38 Noež timpuquiz ima tii muntu kjaztan tuzkatta cjen, zoñinacaqui tuž kamñitacha, lujlcan, liccan, zalczan, zalzjapa majtnaca tjaacan. Jalla nuž kamñitacha Noež warcuquiz luz tjuñicama.

39 Kjaz juyzu tjonzcama zoñinacaqui ana čjul tantiyassi žejlchičha. Nekztan kjaz tjontiquiztan tjappacha zoñinacaqui kjazquíz kuzta ticzičha. Jalla nižta irataž wataquičha wejt tjonž tjuñquiziqui.

40 Jalla nii noojiqui pucultan zoñiqui pampiquin cječhani. Tsjiiqui arajpach kjutñi waytižcu chjitztaž cjequičha. Tsjiiqui ectaž cjequičha.

41 Nižazakaz pucultan maatakanacaqui jawuncan želačhani. Tsjaaqui arajpach kjutñi waytižcu chjitztaž cjequičha. Tsjaaqui ectaž cjequičha.

42 'Jalla nižtiquiztan ančhucqui walja naynay želaquičha. Čjulorat wejt, am Yooz Jiliri, tjonachaja, jalla nii ora ana zizzuca.

43 Ančhucqui tii zizza. Kjuychiz zoñiqui tjañi tjonz ora zizasazaž niiqui, walja naynay žejltasacha, nižž kjuya ana tjañiž luzta cjisjapa.

44 Jalla nižta irataž ančhuquwi naynay želaquičha. Tiripintit, ana pinsita orquiz tjonacha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtacha.

PIZC PUNTA PIYUNANACA

45 Tsjii kjuychiz zoñiqui piyunanacžquiz kjuya tjiisičha, cwitisijsapa, nižaza lujlž ora čheri tjaazjapa. ¿Jakzilta piyunat zuma cumpliñi, nižaza zuma cwitiñiya? Nii tantiya.

46 Jalla tižtaž piyunanacaqui. Kjuychiz zoñiž irantižcan tsjii piyunaqui cwitican žejlchičha, jaknužt cumpjiitažlaja, jalla nuž cumplican žejlchičha. Jalla ničha zuma piyunaqui. Nižaza nii piyunaqui cuntintuž cjequičha.

47 Ančhucaquiz weraral cjiwčha. Nii kjuychiz zoñiqui tjapa nižž cusasanaca cumpjiyaquičha nii zuma piyunž kjarquiz.

48 Nii kjuy cumpjiita piyunaqui ana zuma cječaj niiqui, pinsasacha jalla tuž: "Aaaa, wejt patruaqui ana uri tjonasaka", cjan cjequičha.

49 Jalla nekztan parti piyunanacžquiz wjajtasacha. Nižaza ana zum zoñinacžtan cumpant'asacha, lujlcanami liccanami.

50 Jalla nuž kaman, nii kjuychiz patruaqui tiripintitž tjonaquičha, tsjii ana zizta orquiz.

51 Jalla nekztanaqui nii ana zum piyunaqui zuma castictaž cjequičha. Nižaza nii ana zuma piyunaqui chjatkattaž cjequičha. Nižaza infernuquin žejlcan, kaaquičha, nižaza izke kjojaquičha.

25

TUNCA TURAKANACZ QUINTU

1 Tii zakal chiyučha. Arajpach Yooz mantis puntuqui jalla tužuča. Tunca turtakanacaqui micha tanžcu tsjii zalzñi tjowžquin ojkchiča.

2 Pjijskaltanaqui ima ojkcan ana zuma tantiichiča. Tsjii pjijskaltanaqui zuma listu tjaczitača.

3 Nii pjijskaltan ana zuma tantiitazzi turtakanacazti michaka chjitchiča, ana iya parafina chjitchiča, tsjižtan camzjapaqui.

4 Nii pjijskaltan zuma listu ojkchinacaqui wilta camzjapami parafina chjitchiča.

5 Nii zalzñi tjowaqui ana uri tjonchiča. Jalla nižtiquiztan tjaji tjonkatchiča tjappacha. Nižaza tjajchiča.

6 Jalla nekztanaqui chica arama kjawñi jora nonziča, tuž cjan: “Cherzna. Zalzñi tjowa tjonžca. Ulanžca nižaza risiwžca”.

7 Tjapa nii turtakanacaqui žaaziča, nižaza micha teejapa tjacziča.

8 Niiž upaquiztanalla nii pjijskaltan ana zuma tantiyazzi turtakanacaqui tsjii pjijskaltan turtakanaczquiz cjichiča, “Parafina tojnalla, wejtnaca parafina upziča. Nižaza wejtnaca micha tjessa”.

9 Pero nii walja tantiitazzi turtakanacaqui tuž kjaaziča: “Ana atchuca. Wejtnacaltami ančhucaltami anaž wacasacha. Jalla nižtiquiztan ančhucadž oka, jakziquin parafina tuyčhaja, jalla nicju. Ančhucaltajapa kjayžca”.

10 Nii pjijskaltan turtakanacz parafina kjayi ojktan, zalzñi tjowaqui irantizquichiča. Nekztan nii tantitazzi turtakanacaqui zalzñi tjowžtan kjuyquiz luziča, zalz pijjsta paazjapa. Jalla nekztanaqui kjuya chawczičha.

11 Wiruñaqi nii kjayi ojkchi turtakanacaqui quejpžquichiča, tuž cjan: “Wejt Jiliri, Wejt Jiliri, cjetznalla, cjetznalla”.

12 Pero niiqui kjaaziča, tuž cjan: “Ančhuc anal pajučha”.

13 Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninaczquiz chižinchiča tuž cjan:

—Anchucqui walja zuma listu tjacziz cjequičha. Wejt tjonz tjuñi orami ana zizza.

TJAATA PAAZNACA QUINTU

14 Arajpach Yooz kamañaqi jalla tužuča. Tsjii žoñiqui jiczquin ojkz cjen, niž piyunanaca kjawziča. Piyunanaczquiz paaz tjiiziča.

15 Tsjii tsjižquiz pjijska warank paaznaca tjaachiča. Tsjižquiz paa warank paaznaca tjaachiča. Tsjižquizqui tsjii warank paaznaca tjaachiča. Zapa maynižquiz ninacz negocio paaz atñi jama tjaachiča. Jalla nekztanaqui ojkchiča.

16 Nii tsjii pjijska warank paaznaca tanzñi piyunaqui paaztan negocio paachiča. Jalla nuž paadžcu tsjii pjijska warank paaznacžtan canchiča.

17 Nižazakaz nii tsjii paa warank paaznaca tanzñi piyunaqui paaztan negocio paachiča. Jalla nuž paažcu tsjii paa warank paaznacžtan canchizakazza.

18 Nii tsjii warankalla paaznaca tanzñi piyunazti patrunž paaz chjojziča. Yokquiz ojt jwetžcu, jalla nekz chjojziča.

19 Azktan niž wiruñ nii paaz kajžñi patrunaqui quejpžquichiča. Jalla nekztanaqui piyunanaczquiztan kaja cobrichiča.

20 Primiruquii nii tsjii pjijska warank paaznaca tanzñiqui tjonchiča. Jalla niiqui patrunžquiz paaznaca intirjichiča, tuž cjan: “Wejt Jiliri, wejtquiz pjijska warank paaznaca tjaachamča. Nii paaztan trabajžcu, iya pjijsk

warank paaztan canchincha. Jalla tiicha amiž tjaatami nižaza weriž cantami”.

²¹ Patrunaqui nižquiz cjichiča: “Walikazza. Amqui ancha zuma piyunamča. Zuma trabajchamča. Zkoluc paaz zuma trabajtiquiztan, jaziqui juc'anti paaznaca amquiz cumpjyača”. Nižaza cjichiča: “Luzca. Wejtta chica chjipzna. Cuntintum cjee”.

²² Jalla niž wiruñ nii tsjii paa warank paaznaca tanzñi piyunaqui tjonchiča, tuž cjan: “Wejt Jiliri. Wejtquiz paa warank paaznaca tjaachamča. Iya tsjii paa warank paaztan canchinča. Jalla tiicha amiž tjaatami nižaza weriž cantami”.

²³ Niž patrunaqui nižquin cjichiča: “Walikazza. Amqui ancha zuma piyunamča. Zuma trabajchamča. Zkoluc paaz zuma trabajtiquiztan, jaziqui juc'anti paaznaca amquiz cumpjyača”. Nižaza cjichiča: “Luzca. Wejtta chica chjipzna. Cuntintum cjee”.

²⁴ Pero nekztan nii tsjii warank paaznaca tanzñi piyunaqui tjonchiča. Niiqui patrunžquiz cjichiča: “Wejt Jiliri. Amqui c'ar patrunamča. Jalla nii zizzatuča. Amqui ana čjulumi paažcumi canñamča. Nižaza ana čjacžcumi, ajžñamča.

²⁵ Jalla nižtiquiztan ekzinča, nižaza ojkžcu am paaznaca yokquiz chjojchinča. Pero tekziž am paazqui”.

²⁶ Patrunaqui nii piyunžquiz tuž kjaaziča: “Ana zum piyuna. Jayri piyuna. Wejrqui ana čjacžcu ajžñinpanča, nižaza ana čjulumi paažcu canñpanča. Jalla nižtapanim zizla amqui.

²⁷ Jalla nižtiquiztan wejt paaz bancuquiz mekaz uchanchucataž, jalla. Jalla nuž paatasaz niiqui, wejrqui quejpžcu bancuquiztan paaz majchtanpacha ricujtasača”.

²⁸ Jalla nekztanaqui nii patrunaqui nekzi žejlñi zoñinacžquiz cjichiča: “Tii piyunžquiztan nii warank paaznaca kjaña. Nii tunca warank paaznacchiz piyunžquiz tjaa.

²⁹ Jakziltat želinchižlaja, jalla nižquiz iya tjaataž cjequiča, jilacama. Nižaza jakziltat zkoluc želinchižlaja, nižaza ana zuma trabajchižlaja, jalla nižquiztan tjappacha kjañaž cjequiča.

³⁰ Tii ana zum piyuna chjatkata, zawncta zumchiquin. Jalla nicju kaaquiča, nižaza ižke kjojaquiča”.

ZOÑINACA PJALZTAZ CJEQUICHA

³¹ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Tsjii noojiqui wejrqui wilta tjonacha, wejt azi tjeežcan. Rey cjeta Jiliri cjeeča. Tjapa wejt anjilanacžtanpacha tjonacha. Poderchiz tjonacha zoñinaca pjalzjapa. Tsjan chekan juez Jiliritča wejrqui.

³² Wejt yujcquin tjapa tii muntuquiz kamñi zoñinaca juntjaptaž cjequiča. Jalla nekztanaqui wejrqui ninaca pjalznača, jaknužt tsjii awatiriqui uza yekja nižaza cabra yekja pjalznačaja, jalla nuž.

³³ Pjalžcu uuzanacaqui žew latuquiz cjequiča, cabranacasti zkar latuquiz cjequiča.

³⁴ Wejrtča chekan juez jiliritqui. Nekztanaqui wejt žew latu pjalznanacžquiz tuž cjeeča: “Wejt Epiž k'aachita zoñinaca, pichalla ančhucalta tjacžta kamaña tanzjapa. Tii muntu paata ora, niwjtanpacha ančhucalta nii kamaña tjacžtača, Yooztan kamjzapa, nii kjuychiz familia cjsjapa”.

³⁵ Nižaza cjeeča, “Ančhucqui zumanaca paachinčhucča. Weriz čjheri eecsiž cjen, ančhucqui wejtquiz čjheri tjaachinčhucča. Nižaza weriz kjaz

pecan, ančhucqui wejtquiz kjaz onanchinčhucča. Nižaza yekja yokquin ojklayan, ančhucqui wejtquiz tjaz kjuyquiz kjawzinčhucča.

³⁶ Weriz ana zquitchiz cjen ančhucqui zquiti onanchinčhucča. Nižaza laaquichi cjen, wejtquin tjonzinčhucča. Nižaza carsilquiz chajwcta cjen, ančhucqui wejtquin cherzñi tjonchinčhucča”.

³⁷ Jalla nekztanaqui zuma kamañchiz žoñinacqui wejtquin cjequičha: “Wejt Jiliri, ěhjulora am ěhjeri eecsi cherchintaya? Nižaza ěhjeri lujljapa, ěhjulora onanchintaya? ěhjulora am kjaz pecan, onanchintaya?”

³⁸ ěhjulora am yekja yokquin ojklayan tjaz kjuyquiz kjawzintaya? ěhjulora am ana zquitchiz cjen, zquiti onanchintaya?”

³⁹ Nižaza ěhjulora am laaquichi cjen, tjonzintaya? ěhjulora am carsilquiz cjen, amquin tjonzintaya?”

⁴⁰ Jalla nekztanaqui zuma kamañchiz žoñinacžquiz kjaaznača, tuž cjan: “Anchucaquiz weraral cjiwča. Wejrtča chekan juez Jiliritqui. Chjulora wejt ilanacžquiz yanapčhaja, humilde ilanacaž cjenami, jalla niiqui wejtquiztakaz yanapchinčhucča”. Nuž chiyacha pjalz tjuñquiz.

⁴¹ Jalla nekztanaqui wejrqui, chawc juez Jiliri cjan, nii zkar latu pjalžtanacžquiz cjeeča: “Ančhucqui, Yoozqui ančuca quintrača. Jaziqui wejtquiztanž infernuquin oka. Diablužtami niž anjilanacžtami tjacžtača nii infernuqui. Ančhucqui zakaz nii infernuquin wiñaya sufraquičha.

⁴² Weriz ěhjeriz eecsiž cjen, ančhucqui ana wejtquiz ěhjeri onanchinčhucča. Weriz kjaz pecan, ančhucqui ana wejtquiz kjaz onanchinčhucča.

⁴³ Weriz yekja yokquin ojklayan, ana tjaz kjuyquiz kjawzinčhucča. Weriz ana zquitchiz cjen, ana zquiti onanchinčhucča. Weriz laa cjen, nižaza carsilquiz cjen, ančhucqui ana wejr cherzñi tjonzinčhucča”.

⁴⁴ Jalla nekztanaqui ninacaqui cjequičha: “Wejt Jiliri, ěhjulora am ěhjeri eecsi cjen, kjaz pecchi cjenami, yekja yokquin ojklaychi cjen, ana zquitchiz cjen, laa cjen, carsilquiz chawcta cjen, jalla ěhjulora am niža cherchintaya? Niža chertučhaja, yanaptasača”.

⁴⁵ Jalla nektanaqui wejrqui, chawc juez Jiliri cjan, ninacžquiz kjaaznača, tuž cjan: “Anchucaquiz weraral cjiwča. Chjulora wejt ilanacžquiz humilde cjenami ana yanapchižlaja, wejtquiztakaz ana yanapchinčhucča”.

⁴⁶ Jalla nekztanaqui nii ana zuma kamañchiz žoñinacaqui infernuquin cuchantaž cjequičha, wiñaya casticta cjisjapa. Nii zuma kamañchiz žoñinacžti Yooztan chica wiñaya kamžjapa okaquičha.

26

JESUSA TANZ TANTITA

¹ Tjappacha nii chiitanaca žeržcu, Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz cjichiča:

² –Ančhucqui zizza, puc majča pascua pijjstaqui. Jalla nii pijjsta ora wejrqui intirjital cjeeča cruzquiz ch'awcta cjisjapa. –Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

³ Jalla nii oraqui timplu jilirinacami, liy tjaajiñi maestruncami judío wajtchiz jilirinacami ajcziča, Caifás jilirž kjuj patiuquiz. Caifás cjitaqui timplu jilirinacžquiztan chawc jiliritača.

⁴ Jalla nicju ninacaqui palt'ichiča, nižaza kazziča mañžtan Jesusa tanzjapa. Jalla nuž tanžcu, Jesusa conžjapa kazziča.

⁵ Nuž kazcu tuž cjichiča:

–Pijjsta paan Jesusa tanz anaž cjichuca. Zoñinacaqui aptjapznasača.

JESUSIZ ACHQUIZ ASIITI ALZTA

⁶ Jesusaqui Betania wajtquiz želatča, Simonž kjuyquiz. Niiž tuquiqui Simonaquí janchi mojkchi laatača.

⁷ Jalla nezk želan, tsjaa maatak žonqui Jesusižquiz macjatžquichinča. Naaqui tsjii putilla chjitchinča. Nii putillquiz cuza mazk'a ulurchiz asiiti želatča, anča jila walurchiz. Nii putillača zuma alabastro cjita maztan paataqui. Jesusa mizquiz želan naa maatak žonqui niž achquiz zuma asiiti alžinčinča.

⁸ Niiž tjaajintanacaqui nii cheržcu, žawjziča, naa žoña quintra. Jalla nekztan tuž cjichiča:

–¿Kjažtiquiztan tii walurchiz asiiti pertejo?

⁹ Jalla tiiqui antis tuychucatača walja jiluñ, nižaza pori žoñinacžquiz yanapžjapa.

¹⁰ Jesusaqui nii chiiñi nonžcu tjaajintanacžquiz ujziča:

–¿Kjažtiquiztan taa žonatan chjijcisejo? Anača taa žon kjaž cjisqui. Jalla tuž taa žoñaž paataqui wejtquiztan walikazza.

¹¹ Porinacžquiz yanapž pecaquiž niiqui, porinacaqui ančucatan panž želaquiča. Wejrzi ančucatan ana željztanpanča.

¹² Jalla taa maatak žoñqui wejtquiz tii zuma ulurchiz asiiti alžinžcu, wejt curpu tjaczinča, tjatta cjisjapa.

¹³ Ančucaquiz weraral cjiwča. Jakziquinami tii muntuquiziqui liwriiñi Yooz taku parlita cječhaja, jalla nižtazakaz taa maatak žonaž paataqui parlita zakaz cjequiča, jalla naaquiztan cjuñta cjisjapa.

JUDASQUI JESUS TARAZUNAQUICHA

¹⁴ Tuncapan illzta žoñinacžquiztan tsjiiqui Judas Iscariote cjitatača. Jalla niiqui ojkchiča timplu jilirinacžtan parli.

¹⁵ Jalla nuž parlican cjichiča:

–Ančucaquiz Jesusal intirjasaž niiqui, ančucqui ¿kjaž paaz pacas?

Jalla nii orapacha quinsa tunc paaznaca Judasquiz pacchiča.

¹⁶ Jalla nužquiz Judasqui čhjulorat Jesusa tankatchuca cječhaja, jalla nii ora walja kjurchiča.

SANTA CENA PAACHICHA

¹⁷ Jalla nekztanaqui ana liwaturžtan t'anta lujlz pijjzta, jalla nii pijjztaž primir tjuñquiz tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquin macjatžcu tuž pewcziča:

–¿Jakziquin wejrnacqui tjaczñi ojkz pecya, pascu čhjeri lujlzjapaya?

¹⁸ Jesusaqui tuž kjaaziča:

–Watja oka. Tsjii žoñžtan zalaquiča. Niižquiz čjee, “Maestruqui ž-cjiča. ‘Wejt ticz ora wajillača. Am kjuyquiz pascua pijjztał paača wejt tjaajinta žoñinacžtan’”.

¹⁹ Nekztanaqui Jesusaž mantitacama ojkchiča. Nii tokinz't'ita kjuyquiz pascu čhjeri tjaczíča.

²⁰ Weenjapa cjiatan Jesusaqui nii kjuyquiz žejlcan mizquiz julziča niž tuncapan tjaajinta žoñinacžtan.

²¹ Jalla nuž čhjeri lujlcan, ninacžquiz cjichiča:

–Ančucaquiz weraral cjiwča. Tsjii tsjii ančucqui wejt quintra paaquiča, nižaza tarazunaquiča.

²² Jalla nuž čhiitiquiztan tjaajinta žoñinacaqui walja llaquita cjissiča. Jalla nekztan ninacaqui tsjiiza tsjiiza pascu, tuž cjan:

–Wejt Jiliri, ¿wejr cjesajo?

²³ Nekztanaqui Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Anziqui wejtta chicao tii chuwquiztan lujlcha nii tarazunñi zoñiqui.

²⁴ Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñtcha. Jaknužt cjiirta Yooz takuqui cjichaja, jalla niicama okača. Nii tarazunñi zoñiqui anaj maa pjuchquiztan nastčhaja, waliž cjitasača nižtaqui. Wejr tarazuntiquiztan wali chawc ujhiz cjequiča.

²⁵ Jalla nekztanaqui Judasqui, nii tarazunñi zoñiqui, tuž cjichiča:

—Maestro, ¿wejr cjesajo?

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Jesalla, amchiya.

²⁶ Jalla nuž pascua čheri lujlcan Jesusaqui niž persun kjaržtan t'anta tanzicha. Nekztan Yooz Ejpžquin gracias cjan cjaazcu, t'anta kjolziča. Jalla nuž kjolžcu, niž tjaajinta zoñinacžquiz tjaachiča, tuž cjan:

—Lujzna. Jalla tiča wejt curpu cuntaqui.

²⁷ Jalla nekztan persun kjaržtan tsjii wazu tanzicha. Yooz Epžquin gracias cjan tjaachizakazza. Nekztan tjaajinta zoñinacžquin čjalžcu zapa mayni licchiča. Jalla nuž čjalžcu, tuž cjichiča:

—Tii wazquiztan tjapa ančhucqui liczna.

²⁸ Wejt ljocquiztanž cjiča tiiqui. Wejt ljocžtan tsjii ew acta tjulžtaž cjequiča. Wacchi zoñinacž laycu wejt ljocqui tjawktaž cjequiča ninacž uj pertunta cjisjapa.

²⁹ Wejr cjiwča. Uwas kjaz ana iya licača, čhjulorcama wejt Yooz Ejp tjapa mantačhaja, jalla nekztan ančhucatan wilta uwas kjaz licača.

TJAAJINTA ZOÑINACAQUI WICHANZNAQUICHA

³⁰ Nekztan Yooz wirzu itzcu, Olivos cjita curulla ojkchiča.

³¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz tuž cjichiča:

—Jalla tii weenqui tantal cjeeča. Nekztan tjapa ančhucqui ana wejtquin kuzziz tucaquiča. Jalla nuzpan cjiirta Yooz takuqui cjiča: “Uza awatiri contanaqui uuzanacaqui wichanznaquiča”.

³² Wejr jacatatzcuqui ančuca tuqui okayača Galilea cjita yoka.

³³ Nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

—Tjappacha ana amquin kuzziz tucačhani. Wejrzi ana wira nižta cjesača.

³⁴ Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Amquiz weraral cjiwča. Jalla tii weenpacha čjep wilta amqui ana wejr pajñi chican k'otaquiča, ima wallpaž klawan.

³⁵ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz kjaaziča, tuž cjan:

—Wejrqui amtan chicami waztal ticznasača. Anapan amquiztan k'otasača.

Nižaza tjapa nii tjaajintanaqui tsjiika chiichiča.

JESUSAQUI GETSEMANI CJITA YOKQUINCHA

³⁶ Jalla nekztan Jesusaqui niž tjaajintancžtan Getsemani cjita yoka iran-tichiča. Jalla niwjc irantižcu, ninacžquiz cjichiča:

—Tekz julzna ančhucqui. Wejrqui nii nawcju Yooz Ejpžtan parli okača.

³⁷ Jalla nekztan Pedružtan nižaza Zebedeož pucultan majchnacžtan čjitchiča. Nekztanaqui Jesusaqui kuzquiz walja llaquisatča, nižaza ančaž llactazatča.

³⁸ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii čjepultan čjichta tjaajintancžquizi cjiichiča:

—Wejt kuzqui anča llaquissa, ticzmayača. Ančhucqui tekzi žela. Wilaquiča, anača tjajaquiča.

39 Jalla nektzanaqui Jesusaqui tsjii koluc nawjccchuc ojkchiča. Yokquizkaz tuzi t'okžcu Yoozquin mayizichiča, tuž cjan:

–Wejt Yooz Ejp. Tii juc'ant sufris timpu anal watz pecuča. Tii sufrisquiztan liwriichucažlaj niiqui, amqui wejr liwriyalla. Pero anal wejt kuzcama cjis pecuča. Antiz jaknužt am kuz antičhaja, am munañpakaj cjila.

40 Jalla nektzanaqui tjaajintanacžquin quejpžquichiča. Tjajchi zalchiča. Jaziqui Jesusaqui Pedruzquiz cjichiča:

–¿Ančhucqui anapanz wejttan tsjii orami wilasi atya?

41 Tjaji watzj žela, nižaza wilazaquiča. Yoozquin mayizaquiča, ana ujquiz tjojtjapa. Chekapan, ančhuca kuzquwi wilasača. Pero ančhuca curpuzti anaž awantasača.

42 Nektzan Jesusaqui wilta Yooztan parli ojkchiča. Tuž cjan, mayizichiča:

–Wejt Yooz Ejp, tii sufrisquiztan ana liwriita cjichucažlaj niiqui, am kuz munañpakaj cjila.

43 Nektzan wilta tjaajintanacžquin quejpžcu tjajchi zalchiča. Anča tjaji tjonatča.

44 Chjepquiziqui wilta ninacžquiztan ojkchiča, Yooz Ejpžquin parli. Primiru jaknužt parličhaja, jalla nuž zakaz parličhiča.

45 Jalla nektzanaqui tjaajintanacžquin quejpciča. Ninacžquin paljaychiča, tuž cjan:

–Jaziqui tjajchinčhucča ančhucqui, nižaza jeejzinčhucča. Nuzukazza. Wejrquwi ujchiz zoñinacž kjarquiz inturjital cjeeča. Anz nii ora irjatžquiča.

46 Zaazna. Ojkla. Wejr tankatñi zoñiqui nii najwcž tjonča.

JESUSA PRESO CHJICHTA

47 Jesusa nuž chiyan, Judasqui irantižquichiča. Niitača Jesusiž tunčan illzta zoñinacžquiztanqui. Judastan tama zoñinacaqui tjonchiča pajk cuchillunacchiz, nižaza wjajtz carotinacchiz. Timplu jilirinacami wajt jilirinacami ninaca cuchanžquichiča.

48 Tarazunñi Judasqui niž tuquilla nii zoñinacžtan kazzitača, tuž cjan: –Wejrquwi nii zoñžquiz chjulznača. Jalla niž cjequiča nii zoñiqui. Jalla nektzan zuma tanžcu chjichaquiča.

49 Jalla nuž kazcu Judasqui Jesusižquiz macjatchiča, tuž cjan:

–Tjaajiñi Maestru, ¿walikazkay?

Jalla nuž tsaanžcu, chjulziča.

50 Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjan:

–Jila, ¿chjulquin am tjonjo?

Jalla nektzanaqui zoñinacaqui žcatžinžquichiča, nižaza preso chjichi tanchiča.

51 Jalla nuž paan, tsjii tsjii Jesusiž tjaajinta zoñiqui pajk cuchillu joožcu, quintri zoñž cjuñi chjajtžinchiča. Nii cjuñi chjajtžinta zoñiqui timplu jilirž piyunatača.

52 Jalla nektzan Jesusaqui tuž cjichiča:

–Am pajk cuchillu chjojzna, nii cuchill chjojzquiz. Jakziltat pajk cuchillu joojoočhaja, jalla ninacaqui pajk cuchillžtan conta zakaz cjequiča.

53 Wejt Yooz Ejpžquiztan mayasača, wejtquiz yanapžjapa. Jalla nuž maytquiztan wejt Yooz Ejpqui anzpachaž wacchi anjilanaca cuchanžcasacha, tunčan walja tama ejércitonacacama. ¿Nii ana zizya?

54 Pero jalla nižta anal mayača. Jalla tižta watstanča, jaknužt cjiirta Yooz taku chičhaja, jalla nii cumplistanča.

55 Jalla nektzanaqui Jesusaqui nii tjonchi zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui pajk cuchillunacžtan wjajtz carotinacžtan wejr tani tjonch-inčhucča, wejr tjañi cjes, nižtažtakaz. ¿Kjažtiquiztan nižta tjonch-inčhuctajo? Zapurupan ančhucatan željchinča, timpluquiz tjaajincan. Jalla nii oranacaqui anaž wejr tanchinčhucča.

⁵⁶ Tjapa tii watñinacaqui jaknužt tuquita profetanacaž cjiřtčhaja, jalla niit jama cumplistanča.

Jalla nekztanaqui tjapa Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui tsucaña wichanžičha. Jesusa zinalla ecchiča.

CHAWC JILIRINACZ YUJCQUIN CHJICHTA

⁵⁷ Jalla nii Jesusa tanñi žoñinacaqui Caifás cjita jiliržquin chjitchičha. Caifasuqui timplu jilirinacž chawc jiliritača. Caifás kjuyquin liy tjaajiñi maestrunacami wajt jilirinacami ajczitača.

⁵⁸ Pedruqui nii chawc jilirž kjuy patiucoma apziča ažquiztanalla. Nii patiuquin luzcu, julzi želatča wijilñi policianacžtan. Jaknužt Jesusa watčhaja, jalla nii cherezjapa želatča.

⁵⁹ Timplu jilirinacami, wajt jilirinacami, tjapa mantiñi jilirinacami Jesusiž quintra uj jwes pecatča, toscaraž cjenauqi, conkatžjapa.

⁶⁰ Wacchi žoñinacami toscar tawkžtan prisintižquichiča Jesusiž quintra uj tjojtunzjapa. Pero ana čjul uj jwesi atchiča. Ultimquiziqui pucultan toscar tisticunacaqui apantižquichiča,

⁶¹ tuž cjan:

—Tii žoñiqui cjiñičha, “Yooz timplu t'ezinžu, čhjep majquiz wital tsijt-snasacha”.

⁶² Jalla nekztanaqui timplu chawc jiliriqi tsijsičha. Jesusižquiz cjičiča: ¿Kjažtiquiztan am ana kjaazjo? ¿Kjaž cjan tii žoñinacaqui am quintra čhiijo?

⁶³ Jalla nuž čhižinanami Jesusaqui ch'uju željčičha. Jalla nekztanaqui nii timplu chawc jiliriqi nižquiz cjichizakazza:

—Žejtñi Yooz tjuuquiz am juramintu paakatača, werara čhiizjapa. Mazna. ¿Amqui Cristumkaya? ¿Nižaza Yooz Majchpanikaya?

⁶⁴ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Wejrčhay. Amqui jaknužum čhičhaja, jalla nužuča. Wejr zakal ančhucquiz cjeeča. Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Tsjii noojiqui ančhucqui wejr cheraquičha, juc'anti azziz Yooz žew latuquiz julzi. Nižaza arajpachquiztan tsjir taypiquiz wilta tjonacha.

⁶⁵ Jalla nuž kjaaztiquiztan timplu chawc jiliriqi niž persun zquiti wja-řžinčičha, žawjchi kjanapacha tjeezjapa. Nižaza cjičiča:

—Tii žoñiqui persun tawkžtan Yooz quintra čhiičičha. ¿Kjažt iya tisticunaca pecznasajo? Ančhucpacha tiž ana wal takunaca nonzinčhucča.

⁶⁶ ¿Kjažtat cjees?

Ninacaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tiiqui ujchizpanča. Paj ticzla.

⁶⁷ Jalla nekztanaqui Jesusiž yujcquiz llawzižtan tjujti kallantičičha, nižaza wjajtčičha. Partinacaqui yujcquiz čhajczičha,

⁶⁸ tuž cjan:

—Amqui Cristumžlaj niiqui, jazic ¿jequit am čhajczjo? Jalla nii pajalla.

PEDRUQUI K'OTCHICHA

⁶⁹ Nii ora Pedruqui zancu kjuy patiuquin julzi želatča. Nekž želan tsjaa piyuiniqui nižquiz macjatžcu paljayčičha, tuž cjan:

—Amqui ojklajñamla nii Galilea yokchiz Jesusižtan, ¿ana jaa?

⁷⁰ Pedruqui parti žoñinacž yujcquiz k'otčičha, tuž cjan:

—Chjulquiztankam chiichani, anal intintazuča.

⁷¹ Nekztanaqui Pedruqui zan kjutñi žcatžinchiča. Nekztan tsjaa piyuniqiu nii cheržcu parti žoñinacžquiz cjichinča:

—Tii žoñipan ojklayatla tii Nazaret wajtchiz Jesusiztan chica.

⁷² Pedruqui wilta k'otchiča. Juramintužtan tuž cjichiča:

—Nii žoñi anapan pajuča.

⁷³ Jalla niž upaquiztan neks žejlñi žoñinacaqui Pedružquiz macjatžcu, cjichizakazza:

—Chekapan, amqui zakaz Jesusiz parti žoñinacžtan chica ojklajñamla. Am takuqui kjanapachala, ninacaž takukam chiila.

⁷⁴ Nekztanaqui Pedruqui wilta k'otchiča, juramintu paacan.

—Anapal nii žoñi pajuča. Toscana chiichinžlaj niqiu, Yooz wejr casticahani. —Nuž cjichiča Pedruqui. Jalla nii orapacha tsjii wallpi jora kjawchiča.

⁷⁵ Jalla nii wallpa kjawñi nonžcu, Pedruqui Jesusiz chiita taku cjuñziča. Niž tuquiqui Jesusaqui cjichiča: “Ima wallpaž kjawan, čhejp wilta amqui ana wejr pajñi chiican k'otaquiča”. Jalla nuž cjuñžcu Pedruqui nekztan ulanchiča. Nižaza walja kuzquiz sint'ican kaachiča.

27

JESUSAQUI CHAWC JILIRIZQUIN CHJICHTA

¹ Kjanžquitan tjapa timplu jilirinacami, wajtchiz jilirinacami tsjii acuerduquiz luzziča Jesusa conkatžjapa.

² Jalla nekztan Jesusa chejžcu chjitchiča Poncio Pilato cjita chawc jiliržquin. Nii oraquí naciona mantiñi gubernutača Pilatuqui.

JUDASQUI TICZICHA

³ Jesusa tarazonñi Judasqui Jesusa conata cheržcu, kuzquiz walja sint'ichiča. Jalla nuž sint'izcu nii quinsa tunc tjaata paaz tjepunchiča timplu jilirinacžquizimi wajtchiz jilirinacžquizimi.

⁴ Paaz tjepunžcu, tuž cjichiča:

—Wejr uj paachinča. Ana čhjul ujchiz žoñi tarazunchinča.

Ninacazti nižquiz tuž kjaaziča:

—Jalla niqiu, čhjul importejo wejtacaquiztanajo? Niqiu amtakazza.

⁵ Jalla nekztanaqui Judasqui timpluquinpacha nii paaz tjojtunchiča. Nekztan ojkičiča. Persunpacha jora mokžcu, tsjijpscu ticziča.

⁶ Nekztanaqui timplu jilirinacaqui paaz ricujžcu, tuž cjichiča:

—Tii paazqui anaž ućhumqui ofrend cajquiz uchasacha. Tiiča žoñž ljok kjayta paazqui.

⁷ Nekztanaqui ninacaqui kazziča nii paaztan yoka kjayžjapa. Nii yokaqui Campo del Alfarero nižta cjita tjuuchiztača. Yekja wajtchiz ticzi žoñinaca tjatžjatača nii yokaqui.

⁸ Nužquiz tii timpucama nii yokž tsjii tjuuqui Campo de Sangre cjitazakaztača.

⁹ Jalla nuž Jeremías profetž takuqui cumplissiča. Tuqui timpu Jeremiasqui cijrchiča, tuž cjan: “Israel žoñinacaqui nii žoñi tankatz precio utchiča, quinsa tunc paaznaca, jalla nii.

¹⁰ Nii quinsa tunc paaznacžtan Campo del Alfarero cjita yoka kjayaquiča, jaknužt Yooz Jiliriž mantičaja, jalla nuž”.

JESUSAQUI CHAWC JILIRIZ YUJCQUIN ZEJLCHA

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui naciona mantiñi chawc jiliržquin chjichtatača. Nii mantiñi jiliriqiu Jesusizquiz tuž pewcziča:

—¿Amqui judionacž chawc jilirimkaya?

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Am jaknužum chičhaja, nužuča.

¹² Timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami, jalla ninacaž uj tjojtuntan, Jesusaqui anaz čjulumi kjaaziča.

¹³ Jalla nektanaqui Pilato jiliriqiu tuž cjichiča:

—¿Anam am kjaaznaquiya tjapa tii am quintra chiyanacui?

¹⁴ Jesusazti jalla nuž chyanami ana čjulumi kjaaziča. Jalla nižtiquiztan nii mantiñi chawc jiliriqiu ispantichiča. Ana čjul pinsimi atchiča.

¹⁵ Jalla nii pascu pijztiqiz Pilato chawc jiliriqiu tsjii cuzturmupichiztača. Tsjii priz zoñiqui cutzpanikaztača zoñinacaž chiitacama.

¹⁶ Tsjii ana wal zoñiqui Barrabás cjita prisu zakaztača.

¹⁷ Zoñinaca ajcziž cjen Pilatuqui ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakzilta tii tanta zoñinacat liwrii cutžta cjeequi? ¿Barrabás cjeequi? už ¿Jesús, Cristo cjita cjeeja?

¹⁸ Pilato jiliriqiu zizziča, Jesusa chjaawjcu judío zoñinacacui nii intirjichiča, jalla nii.

¹⁹ Pilatuqui niž jusjiis mizquiz julzi želatča. Jalla nicju želan niž tjunqui tsjii zoñi mazñi cuchanzquichinča. Nii mazñi zoñiqui tuž chiichiča: “Am tjun cjiča: ‘Nii zuma zoñžquiz ana mitisaquiča. Nii zoñž cjen tižwan juc’ant ana wali čjuuzinča. Nii zoñžquiz ana mitis waquiziča’”.

²⁰ Pero timplu jilirinacami wajtchiz jilirinacami, nii žejlñi zoñinacžquiz intintiskatchiča, Barrabás cutzna cjejajo, nižaza Jesusa contaj cjila cjejajo.

²¹ Jalla nektanaqui nii mantiñi jiliriqiu wilta zoñinacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakzilta pirit tii pucultan tantanacquiztan liwrii cutznaqui?

Zoñinacacui kjaaziča, tuž cjican:

—Barrabás cutzna.

²² Pilato jiliriqiu wilta ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Tii Cristo cjita Jesusižquiz, ¿čjulul wejr paa-aqui?

Tjappacha nii zoñinacacui kjaaziča, tuž cjican:

—¡Cruzquiz ch’awczna!

²³ Nektanaqui Pilato jiliriqiu cjichiča:

—¿Čjul ul paachi teejo?

Nii zoñinacazti juc’anti kjawchiča:

—¡Cruzquizka ch’awczna! —cjican.

²⁴ Jalla nektanaqui Pilato jiliriqiu naychiča, nii zoñinaca ana intintiskatchuca. Nii zoñinacacui walja žawjchiž ch’ajrapatča. Jalla nektanaqui Pilato jiliriqiu kjaz zjičkatchiča. Nii zjičta kjazquiz kjara awjiča zoñinacž yujcquiz, tuž cjican:

—Tii zuma zoñž ticzqui anaž wejt ul cjequiča. Ančuca už cjequiča.

²⁵ Tjapa nii zoñinacacui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtnacaltazat ul cječhani, nižaza wejtnaca ocjalanacžtami.

²⁶ Jalla nektanaqui Pilato jiliriqiu Barrabás liwrii cutziča. Nektanaqui Jesusa wjajtjapa mantichiča. Nižaza cruzquiz ch’awceta cjejajo, zultatunacžquiz intirjichiča.

²⁷ Jalla nektanaqui nii mantita zultatunacacui jilirž palacio kjuyquin Jesusa chjitchiča. Nektanaqui tjapa nii zultatž tropanaca kjawsassiča, Jesusa muytata.

²⁸ Nektanaqui Jesusa čhjojkchiča. Jalla nuž čhjojkžcu tsjii ljoc murat zquiti tjutzčiča.

²⁹ Nekztan niiz achquiz ch'ap pillužtakaz paažcu scaržinchiča, nižaza žew kjarquiz wara tanskatchiča. Jalla nuž paažcu niiz yujcquiz quillziča, tuž cjan:

—¡Viva tii judío žoñinacž chawc jiliri! —Jalla nuž chiican burla paachiča.

³⁰ Nižaza llawzižtan niizquiz tjujtchiča. Niiž kjarquiztan wara kjañcan, achquiz wjajtchiča.

³¹ Jalla nuž burla paažcu, niizquiztan ljoc murat zquiti čhjojkičiča. Nekztan wilta niiz persun zquiti tjutziča. Jalla nekztanaqui cruzquiz ch'awczjapa Jesusa chjitchiča.

JESUSAQUI CRUZQUIZ CH'AWCTA

³² Jalla nuž Jesusa chjichcan tsjii Cirene wajtchiz žoñi zalžquichiča. Simón cjitatača. Jalla nii žoñiqui Jesusiž cruza kuzkatchiča.

³³ Jalla nuž Gólgota cjita yokquin irantichiča. Nii yokaqui “Ach Tsij yoka” cjitazakaztača.

³⁴ Jalla nicju tsjii vinžtan jaržtan t'ajžta lickatchiča. Pero nii mallžcu, ana licz pecchiča.

³⁵ Cruzquiz ch'awczcu, zultatunacaqui Jesusiž zquiti tanzjapa surtiasičiča. Jalla nuž paatan profetž takuqui cumplissičiča. Nii tuquita profetaqui tuž cjičiča: “Wejt zquiti tanzjapa surtiasaquiča”.

³⁶ Jalla nekztanaqui nijwcpacha ninacaqui wilzjapa julziča.

³⁷ Kjažtiquiztan Jesusa cruzquiz ch'awctatažlaja, jalla nii tabliquiz cjjir-tatača, tuž cjan, “Tiiča Jesusaqui, judío žoñinacž chawc jiliri”. Jalla nuž cjjiržcu ach tsewctuñ nii tabla ch'awczinchiča.

³⁸ Nižaza pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awctatača, tsjiiqui žew latu tsjiiqui zkar latu.

³⁹ Nekz watñi žoñinacaqui iñarcan, acha wewcwziñitača.

⁴⁰ Nižaza tuž cjičiča:

—Amqui cjiñamla, “Timplu t'ezinžcu čhjep majquiztan tsijsnasača”. Jalla nižta payi atasaž niiqui, jazic persunpacha liwriisalla. Yooz Maatimžlaj niiqui, cruzquiztan apakscu, chjijwžcalla.

⁴¹ Jalla nižta irata zakaz iñarchiča timplu jilirinacami, liy tjaajiñi maestruncami, fariseo parti žoñinacami, wajtchiz jilirinacami. Jalla nina-caqui porapat parlasiča tuž cjan:

⁴² —Tiiqui yekja žoñinaca liwriičiča, pero persunpacha anaž liwrii atča. Israel žoñinacž chawc jilirižlaj niiqui, cruzquiztan apakscu, chjijwžquila. Nekztan niizquiz criyasacha.

⁴³ “Tiiča cjiñiqui, Yoozquin tjapa kuzziztča. Wejrtča Yooz Maatiqui”, cjan. Yoozqui tii k'aachichižlaja, jaziqui anzpacha Yooz tij liwriila.

⁴⁴ Nii cruzquiz ch'awcta tjañinacami Jesusižquiz quintra chiichizakazza.

JESUSAQUI TICZICHA

⁴⁵ Taypurquiztan majña kak oracama tjapa nii yokaqui zumchi cjsičiča.

⁴⁶ Jalla nii orapacha Jesusaqui tjapa aztan kjawchiča, tuž cjan:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —Jalla nii takuqui cjiča: “Wejt Yooz, wejt Yooz, ¿kjažtiquiztan wejr jaytichamfajo?”

⁴⁷ Yekjap nekz žejlñi žoñinacaqui jalla nii kjawñi nonžcu, cjičiča:

—Nonžna. Tiiqui Elías profetaž kjaw kjawla.

⁴⁸ Nekztan tsjii tsjiiqui esponja cjita kjaz ch'umñi apti zajtchiča. Jar vinu ch'umkatžcu zjičchiča. Nekztanaqui war puntitžtan chjapžcu, Jesusižquin chjalziča, liquinzjapa.

⁴⁹ Parti žoñinacaqui cjičiča:

—Zela cjee. Antiz chekzla, Elías tii liwrii cunamit tjonachan.

⁵⁰ Nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan wilta kjawchiča. Jalla nuž kjawžcu ticziča.

⁵¹ Jalla nii orapacha pajk timplu cortina chicatquiz juystokaz wjajrziča, tsewctan kozzuc. Nižaza yokac chjekinchiča. Nižaza cur akjinacaqui c'acchiča.

⁵² Nižaza sipulturanacaqui cjetsi cjissiča. Muzpa Yoozquin criichi ticzi zoñinacaqui jacatatchiča.

⁵³ Jesusaž jacatattiquiztan nii parti jacatatchi zoñinacaqui Jerusalén wajtquiz luzquichiča. Jalla nicju muzpa zoñinacaqui ninaca cherchiča.

⁵⁴ Zultat capitanaqui nii Jesusa wijilni zultatunacžtanpacha yoka chjekini cheržcu, nižaza tjapa nii watni cheržcu, walja tsucchiča. Jalla nekztan cjichiča:

—Chekapan tii zoñiqui werar Yooz Maatitakalala.

⁵⁵ Jalla nicju wacchi maatakanacaqui želatča, ažquiztan chekžcan. Nii maatakanacaqui Galilea yokquiztanpacha Jesusa apziča, nii atintizjapa.

⁵⁶ Jalla nii maatakanacaqui tuž cjita tjunchiztača: María Magdale-natača; nižaza Mariiqui Jacob Josež maatača; nižaza Zebedeož tjun želatča. Naaqui majchwichiztača.

JESUSIZ CURPU TJATZTA

⁵⁷ Waj zumznan, tsjii ricach zoñi, José cjita tjonchiča. Arimatea wajtchiz zoñitača. Nižaza Jesusa cumpañt'ini zoñitača.

⁵⁸ Jalla nii zoñiqui Pilato jiliržquin zali ojkičiča. Nuž zalžcu, Jesusiz curpu maychiča. Nekztan Pilato jiliriqui mantichiča nii curpu intirjajo.

⁵⁹ Josequi Jesusiz curpu chjichcu, limpu saban pañžtan capziča.

⁶⁰ Niižta ew sipultura želatča, mazquiztan jwetta. Jalla nii sipulturquiz Jesusiž curpu tjatčiča. Jalla nuž tjatžcu, sipultur zana pajk maztan pjuczčiča. Nekztan ojkičiča.

⁶¹ Jalla nicju María Magdalena, nižaza tsjaa María julzi želatča, sipulturž yucquiz.

SIPULTURA ZUMPACHA PJUCZTA, NIZAZA WIJILTA

⁶² Jakatažuqui, jeejz tjuñijapa tjaczcu, timplu jilirinacami, fariseo parti zoñinacami Pilato jiliržquin zali ojkhizakazza.

⁶³ Jalla nuž zalžcu tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, wejrnacqui tuž cjuñžnuča. Tii toscar chiiñi zoñiqui, žejtcanaqui, tuž cjichiča: “Chjep maj ticziquiztan jacatatača wejrqui” cjican chiiñitača.

⁶⁴ Jalla nižtiquiztan mantizinalla čjep majcama sipultura zumpacha wijilta cjila. Ana zuma wijilta cjequiz niñqui, niž tjaajinta zoñinacaqui ween niž curpu chjichi tjonasača. Jalla nekztanaqui zoñinacžquiz k'otasacha: “Jesusaqui ticziquiztan jacatatchiča” cjican. Nižta toscara juc'ant anawaliž cjesača, primira toscara chiiñiquiztan.

⁶⁵ Jalla nekztanaqui Pilato jiliriqui ninacžquiz cjichiča:

—Jalla tekz zultatunaca žejlča wijilñijapaqui. Ančhucqui oka, nii sipultura zumpachaž chawjčzca, jaknužt atčhaja, jalla nuž.

⁶⁶ Jalla nekztanaqui ojžcu, sipultura zumpacha chawjčzquichiča. Nižaza nii chawjčzta maz latuquiz sinalt'izcu ecchiča. Nižaza nekzpacha nii sipultura wijilni zultatunacami ecchiča.

¹ Kjantati jeejz tjuñi watźcu María Magdalena cjitiqui tsjaa Mariatan sepultura chertzni ojkcichiča, primir siman tjuñi kallznan.

² Tsjii Yooz anjilaqui arajpachquiztan chjijwźquichiča. Nekztan yoka walja chjekinchiča. Anjilaź nii sipultura pjucźta maz cjewźinchiqi. Nekztan Yooz anjilaqui nii maz juntuñ julziča.

³ Anjilaqui ancha kjañchiča liwjliwñiźtakaz. Niźaza ancha chiwitatha niź zquitiqi, kjañiźtakaz.

⁴ Jalla nuź chertzcu wijilni zultatunacaqui walja tsucchiča chjekinzcama. Ticzi zoñiźtakaz cjissiča.

⁵ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui maatakanaczquiz cjichiča:

—Anaź ančhuc eksna. Wejrqui zizuča, ančhucqui Jesusaź kjurča, cruzquiz ch'awcta Jesusa.

⁶ Anaź tekz źejlča. Niiqui jacatatchiča, jaknuźt chiitčhaja, jalla nuź. Pichay, tii sipultura chertzna.

⁷ Nekztanaqui apuraź oka. Niź tjaajinta zoñinaczquiz mazca, tuź cjican: “Jesusaqui ticziquiztan jacatatkalča. Ančuca tuģui Galilea yokquin okay-chiča. Jalla nicjuź ančhucqui Jesusa jacatatchi cheraquiča”. Wejrqui cuchanźquitatha tii puntuquiztan ančucaquiz maznajo. —Nuź cjican paljachiča anjilaqui.

⁸ Jalla nekztanaqui sipultur kjuya chertzcu, maatakanacaqui apura ojkcichiča, ispantichi niźaza walja cuntintu. Zati pariју ojkcichiča tjaajintanaczquin mazni.

⁹ Jalla nuź okan Jesusaqui ninaczquiz parizichiča. Nekztan ninaczquiz tsaanchiča. Nii maatakanacaqui Jesusiźquiz macjatźcu rispitan, quill-tatchiča, Nekztan niź kjojcha źcojzriča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Anaź ančhucqui eksna. Wejt jilanaczquin mazca, Galilea yok kjuťni ojkla ninacaqui. Jalla nicju ninacaqui wejr cheraquiča. Jalla nii maznaquiča.

ZULTATZ QUINTU

¹¹ Jalla nuź nii maatakanacaź okan wijilni zultatunacaqui watja ojkcichiča. Nekztan timplu jilirinaczquin tjapa watchinaca quint'ichiča.

¹² Jalla nekztanaqui timplu jilirinacaqui wajtchiz jilirinaczquin parli ojkcichiča. Nuź parliźcu tsjii acuerduquiz luzziča. Jalla nekztanaqui nii quint'ini zultatunaczquiz paaz tjaachiča,

¹³ tuź cjican:

—Ančhucqui tii wajtchiz zoñinaczquiz cjequiča: “Ween wejtnacaź tjan, niź tjaajinta zoñinacaqui Jesusiź curpu kjañźcu chjitchiča”. Jalla nuźuź cjequiča.

¹⁴ Chawc jiliriqi ančucaź quint'ita nonznaquiz niiqui, wejrnacqui niźtan parlača ančhucqui ana casticta cjisjapa.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii zultatunacaqui nii ch'iizinta paaz tanźcu, ojkcichiča. Jalla nekztan nii paaz laycu toscara chiichiča. Jalla niźta toscar quinto judio zoñinacaqui chiichiñiča anz tii timpuquiziqui.

JESUSIZ MANTITANACA

¹⁶ Jalla nii maatakanacaź maztiquiztan nii tuncaman tjaajinta zoñinacaqui Galilea yoka ojkcichiča, Jesusaź t'okinzt'ita curquin.

¹⁷ Jalla nicju Jesusa chertzcu, niźquiz rispitchiča. Yekjapa kuz turwaysi zelatča, ultimو werara Jesucristo, uź anaj Jesucristo.

¹⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaczquin macjatźcu, tuź cjichiča:

—Wejtquizpacha tjapa mantiz poder tjaatača, arajpachquin źejlñinaca mantizjapami, niźaza tii yok muntuquiz źejlñinaca mantizjapami.

¹⁹ Jaziqui anchucqui cuchnuĉha. Tjapa tii muntu nacionanacŹquin oka. Tjapaman nacionchiz ŹoñinacŹquiz wejtquin kuzziz cjisjapa tjajinŹca. NiŹaza Yooz Ejp, Yooz Majch, Yooz Espiritu Santo, jalla wejtnaca tjuuŹtan criichi Źoñinaca bautizaquiĉha.

²⁰ NiŹaza tjapa weriŹ mantitanaca nii ŹoñinacŹquiz tjajnaquiĉha ninaca cazajo. Zapuru wejrqui anchucatan chica cjeeĉha, tii muntu tucuzinŹcama. Jalla nii anchucqui tiraŹ cjuñaquiĉha. Jalla nuŹoj cjila. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN MARCOS

¹ Liwriiñi takuqui Jesucristo Yooz Majch puntuquiztan jalla tužuča. Jesucristuča Yooz Majchqui.

JUAN BAUTISTAZ PUNTU

² Tuqui timpuqui tsjii Yooz cuntiquiztan chiiñi profeta želatča, Isaías cjita. Nii profetaqui cjiyrchiča tii takunaca:

“Nonžna. Yoozqui Jesucristuž tuqui tsjii zoñi cuchanzcaquiča, tjappacha tjacznažo.

³ Jaziqui ch'ekti yokquin nii zoñž joraqui altu tawkžtan paljayaquiča, tuž cjican: “Tsjii chawc jiliriQUI tjonaučiča. Jaknužt jicz zuma tjacznačhaja, jalla nižta ančuca kuznaca zuma tjaczna. Ančuca kamañanacaqui zuma litjutmapanz' cjee’”.

Nuž cjiyrchiča Isaías cjita zoñiqui.

⁴ Jalla nižtapan Juan Bautistaqui ch'ekti yokquin parizizquichiča. Nižaza zoñinaca bautissiča. Nižaza paljaychiča, tuž cjican:

—Kuznacaž campiya, ujnaca pertunta cjisjapa. Nekztan ančhuc bautisasača.

⁵ Tama zoñinaca Juanžquin ojkchiča, Judea cjita yokquiztan, nižaza Jerusalén cjita wajtquiztan. Jakzilta zoñit persun ujnacquiztan “ujchizpanča” cjican kuzquiz zint'ichaja, jalla niiqui bautistatača Jordán cjita pujkjazquiz.

⁶ Juanž zquitiqui camello chomquiztan watstatača. Nižaza Juanqui zkiz tsjaychiztača. Niiz čheriqui tižtatača: langosto cjita kolta animalanaca, nižaza misq'ui. Jalla nii lujñitača.

⁷ Juanqui ojklaycan zoñinaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Tsjiiqui wejt wirquin tjonča. Jalla niiča wejtquiztan tsjan juc'anti poderchizqui. Niizquiz atintisjapa anal waquisuča, niiz čhjata jeržcu chjojkinimi. Inakaztča wejrqui.

⁸ Kjastankal bautisuča. Nii tjonñi jilirizti Espiritu Santužtan bautisaučiča.

JESUSAQUI BAUTISTATACHA

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui Nazaret cjita wajtquiztan ojkchiča. Nazaaret watjaqui Galilea cjita provinciquintača. Jesusaqui Juanžquin ojkchiča, Jordán cjita pujquin. Nekz Juanqui Jesusa bautissiča.

¹⁰ Jesusaqui kjazquiztan ulancan arajpacha cjetzi cherchiča, nii orapacha. Yooz Espiritu Santo palomažtakaz chjiwžquiñi cherziča. Niiz juntuñpacha irantižquichiča.

¹¹ Nekztan arajpachquiztan tsjii jora paljayžquiñi nonziča, tuž cjican:

—Amča wejt k'ayi Maatimqui. Amiž cjen ancha cuntintutča wejrqui.

JESUSIZTAN DIABLUZTAN

¹² Nekztanaqui Espiritu Santuqui ch'ekti yokquin Jesusa ojklayskatchiča.

¹³ Jalla nicjuž pusi tunc tjuñi kamchiča Jesusaqui. Nekziqui q'uit animalanaca zakaz želatča. Jaziqui Satanás cjita diabluqui Jesusižquiz tjonziča; ujquiz tjojtskatz pecatča. Pusi tunc tjuñi ujquiz tjojtskatz yanznatča. Nekztan Yooz anjilanacaqui tjontjonžquiñitača Jesusa atintizjapa.

JESUSAQUI TJAAJINCHICHA

¹⁴ Wiruñaquí Juanquí carsilquíz chawjctatacha. Nekztan Jesusaquí Galilea cjeta yokquin ojkcchícha. Nii yokquin Yooz liwriñi taku paljaychícha, jaknužt žoñinaca Yooz wajtchiz žoñi cjisaja, nii.

¹⁵ Tuž cjican, paljaychícha:

—Tii timpumiž otča. Anzpacha žoñinacaquí Yooz wajtchiz žoñi cjesača. Kuznaca campiya, “ujchizpanča”, cjican. Nekztan tii liwriñi takuž tjapa kuztan catoka. Tii takuž criya.

CH'IZ TANŃI ŽOŃI KJAWZTA

¹⁶ Tsjii pajk kota želatča, Galilea cjeta. Jesusaquí kot ataran ojklaycan pucultan jilazullca cherchícha; Simón, nižaza Andrés cjetatača. Ninacatača ch'iz tanñinacaquí. Nii ora ch'iz tanz kjazquíz tjojtznatča.

¹⁷ Nekztan Jesusaquí ninaczquíz cjichícha, tuž cjican:

—Ančhucquí, wejtan chicaž ojklayñiž cjee. Anziquí ch'iz tanz langzzizza. Pero wejrquí ančhucaquíz yekja langzquin utznača, Yooztajapa žoñinaca kjawzquí, nii.

¹⁸ Nekztanaquí nii orapacha ninacaquí ch'iz tanz eccu, Jesusižtan chica ojklayñi cjisícha.

¹⁹ Jesusaquí tsjii koloculla nawjcjapa ojkcžu, tsjii pucultan žoñinaca cherchizakazza; Jacobo, nižaza Juan cjetatača. Ninacz ejpquí Zebedeo cjetatača. Nii pucultan žoñinaca warcuquíz želatča, ch'iz tanz azquichcan.

²⁰ Jaziquí Jesusaquí ninaca kjawziča, nižtan chica ojklayñi cjisjapa. Ninacz ejp warcuquíz želatča, piyanacžtan. Pero Jacobžtan Juanžtan ejp ecchícha, Jesusižtan ojklayzjapa.

ZAJRAZ TANTA ŽOŃI

²¹ Nekztanaquí jeejz tjuñi Capernaum cjeta watja luzziča Jesusižtan ninacztan. Nekziquí judío žoñinacz ajcz kjuyquíz luzziča. Nekztan Jesusaquí tjaajinchícha.

²² Chawc jiliri irata tjaajnatča, zuma zizñi. Judiuz lli tjaajñinacaztakaz ana nuž tjaajnatča. Jesusiž tjaajntiquiztan žoñinacaquí ispartichícha:

—jAncha cuzala! —cjican.

²³ Nii ajcz kjuyquízpacha tsjii zajraz tanta žoñi želatča. Nii žoñiquí kjawchícha, tuž cjican:

²⁴ —Jesusa, Nazaret wajtchiz žoñimla. ¿Kjažtiquiztan am wejtnacaquíz mitizi? Wejrnaca aki tjonchamžlani. Jaziquí am pajuča. Zuma Yooz žoñimla. —Nuž cjican, kjawchícha.

²⁵ Nekztan Jesusaquí zajrižquíz ujziča, tuž cjican:

—jCh'uj žela! Tii žoñžquíztan ulna.

²⁶ Nekztan zajraquí nii tanta žoñi chekjinskatžču, nižaza altu tawkžtan kjawžču, ulanchícha.

²⁷ Nižta cheržču, žoñinacaquí ancha tsucchícha. Ninacpora parlassícha, tuž cjican:

—¿Chjulut nižta teejo? Tsjemataž tjaajinla. Walja azziz tawkchizla. Tii žoñiquí zajramiž mantila. Nižaza zajrami tiž taku cazla. —Nuž ispartichi parlassícha.

²⁸ Oralla Jesusiž paataquí mazmaztatača tjapa nii yokaran.

SIMON PEDRUZ AJMUZ MAA

²⁹ Nekztanaquí ajcz kjuyquíztan ulanžču, Jesusaquí Simón, nižaza Andrés, jalla ninacz kjuyquíz luzziča, Jacobžtan Juanžtan, nuž.

³⁰ Simónž ajmuz maaquí ajpsquíz ch'ujlñi conchiz laaquichi želatča. Tjapa curpu walja kjakatča. Jaziquí Jesusižquíz mazziča.

³¹ Jesusaqui macjatžcu, naaža kjara tanžcu, tsijtskatchičha. Nekztanaqui naaža kjakñi cona zarakchičha. Nekztan naa žonquin ninaca atintichinčha.

ANCHA ZOÑINACA CHJETINTA

³² Nekztanaqui nii zez tjuñiž kattan Jesusižquiz tjapa laaquichi zoñinacami, nižaza zajraž tanta zoñinacami zjijctatačha.

³³ Nižaza Jesusaž alujta kjuy zanaran tjapa nii wajtchiz zoñinacaqui ajczičha.

³⁴ Nekztanaqui Jesusaqui tjapaman laa zoñi čhjetinčičha. Zoñinacžquiztan muzpa zajranaca chjatkatchičha. Zajranacaqui Jesusa pajchičha; pero Jesusaqui ana chiikatchičha.

YOOZ TAKU PARLITA

³⁵ Jakawenz tažquui ima kjanžcan Jesusaqui žaazičha, iya zumchi zumchi cjican. Wajtquiztan ulanžcu, ana žoñž žejlz yokquin ojkchičha, Yooz Ejpžtan parli.

³⁶ Wiruñaquei Simonaqui nižž mazinacžtan Jesusa kjuri ojkchičha.

³⁷ Jesusižquiz zalžcu cjichičha:

—Tjapa zoñinacaqui am pewc pewcža.

³⁸ Nekztan Jesusaqui cjichičha, tuž cjican:

—Nacjuñž ojkla, visin watjanacquin. Nicju zakaz Yooz taku paljayzquiz-tančha wejrqui. Jalla niijapa tii muntuquiz tjonchinčha.

³⁹ Nekztanaqui Galilea yokaran ojklaychičha, ajcz kjuyanacquin Yooz taku paljaycan, nižaza zajranaca chjatkacatan.

MOJKCHI JANCHICHIZ ZOÑI

⁴⁰ Tsjii mojkchi janchichiz zoñi želatčha. Niiqui Jesusižquiz tjonchičha. Quillžcu, rocchičha, tuž cjican:

—Wejr čhjetinzim pecčhaj niiqui, wejr čhjetinzim atčha amqui.

⁴¹ Nekztan Jesusaqui nii zoñi okžcu, nižžquiz lanzičha, tuž cjican:

—Wejr am čhjetnasachiya. Jaziqiu čhjetintam cjissa.

⁴² Jalla nuž čhiitiquiztanaqui nii orapacha nii zoñiqui žejtchi cjissičha, mojkchi janchi laa cjitiquiztan.

⁴³⁻⁴⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nii žoñžquiz iwjt'ichičha, tuž cjican:

—iJaziqiu tii čhjul am čhičhiijay! Anačha jecžquizimi čhičhiizquui. Tim-pluquin oka amqui. Nekztan timplu jiliržquin persuna tjeežca. Nižaza čhjetintiquiztan Moisés mantitacama paa. Jaknužt Moisesqui ofrenda uchajo mantičhaja, jalla nuž ofrenda uchaquičha. Jalla nižtiquiztan zoñinaca am žejtchi zizaquičha. Jazic oka amqui. —Nuž mantichičha Jesusaqui.

⁴⁵ Nekztan nii žejtchi zoñiqui tjapa kjutñi ojklaychičha, nii žejtta quintu parlican. Tjapa zoñinacžquin nii quint'ichičha. Jalla nekztanaqui tjapa zoñinacaqui Jesusižtan zalz pecatčha. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui anaž jakzi wajtquizimi luzi atchičha, žoñiž zizan. Ana žoñž žejlz yokuñ ojklaychičha. Nižtami tjapa kjuttan zoñinacaqui nižžquin tjonñitačha.

2

ZUCH ZOÑI CHJETINTA

¹⁻² Tsjii kjaž majquiztan Jesusaqui Capernaum wajta quejpcchičha, persun kjuyquiz. Nii zicuquui, tama zoñinacaqui ajczičha, kjuya chjijpscama. Nižaza anatačha campo kjuy zanaran. Nekztan ajczi zoñinacžquiz Jesusaqui Yooz taku tjaajinčičha.

³ Nuž tjaajnan, pakpaltan zoñinaca tjonchičha, tsjii zuch zoñi kuzi.

⁴ Muzpa zoñi ajcziž cjen, Jesusižquin ana macjati atchiča. Nekztanaqui tsewctan kjuya pjetžcu, pjetquiztan zuch zoñi kjuylichuc chjijunžquichiča, niž tjaz zquitquiziqui.

⁵ Ninacaqui Jesucristužquin tjapa kuztan tjonchiča. Nii nayžcu, Jesusaqui zuch zoñžquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Jilala. Jaziqui am ujnaca pertuntača.

⁶⁻⁷ Kjuyquiz julzi yekjap zoñinaca želatča, judiuž lii tjajjiñi zoñinaca. Ninacaqui kuzquiz pinsatča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan tiiqui nižta chiijo? Anawalipanča tiž takuqui. ¿Ject ujnaca pertunasajo? Yoozpanikazla ujnaca pertunñiqui. —Jalla nuž pin-sichiča lii tjajjiñi zoñinacaqui.

⁸ Jesusaqui persun kuzquiz ninacz pinsita zizziča. Nekztan ninaczquiz paljaychiča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan ančhuca kuz nižta pinsejo?

⁹ ¿Jakzilta takut pjasila chiiž cjesajo? Tii zuch zoñžquiz chiižinsjo, “Am ujnacami pertunta”, ¿cjis pjasila cjesaya? už “Tsijsna. Am tjaz zquiti aptižcu oka”, ¿nuž chiiž pjasila cjesaj?

¹⁰ Tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča wejrqui. Tii muntuquiz jiliritča, ujnaca pertunžapami. Jalla nii zizjapa, ančhucqui tiž chera.

Nekztanaqui zuch zoñžquiz cjichiča:

¹¹ —Amquiz cjiwča, tsijsna. Am tjaz zquitinaca aptaza. Oka am kjuya. —Nuž cjan chuichiča Jesusaqui.

¹² Nekztanaqui nii zuch zoñiqui tsijsiča. Tjaz zquiti aptichiča. Liwž tjappachaž cheran, ulanchiča. Jalla nižta cheržcu tjapa zoñinacaqui walja ispantichi quirchiča, tuž cjan:

—Tižta wira ana cheriñča.

Nekztanaqui Yoozquin honora waytichiča.

LEVI CJITA ZOÑI

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui wajtquiztan ulanžcu, pajk kot ataran wilta ojklayatča. Nuž ojklayan, zoñinacaqui nižžquin macjatžquichiča. Nekztan Jesusaqui ninaczquiz tjajjinchiča.

¹⁴ Wiruñaquí nawjcjapa ojkiča. Jiczquiz ojkan, Leví cjita zoñi cher-chiča, aduanž kjuyquiz julžnan. Levíž ejpqui Alfeo cjitatača. Jesusaqui nižžquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Wejtta chica ojklayñim cjequiča.

Nekztan tsijscu, Jesusižtan ojkiča Leviqui.

¹⁵ Nižaza Levíž kjuya luli ojkiča. Nicju Jesusižtan niž tjajjintanacztan nuž lulan, aduanerunacztan nižaza ujchiz zoñinacztan nekzizakaz lulatča. Muzpa zoñinacaqui Jesusižquin apzitača.

¹⁶ Tsji kjažt judiuž lii tjajjiñi zoñinaca zakaz želatča, fariseož partinacami. Jaziqui Jesusižtan anazum zoñinacztan juntu lulan, naychiča. Nekztan pewcziča niž tjajjinta zoñinaczquiz, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan tii Jesusa aduanerunacztan nižaza ujchiz zoñinacztan lu-
jljo?

¹⁷ Ninacz chiita nonžcu, Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Zuma žejtchinacaqui anaž kullñi pecasača. Laa zoñinacz kullñic pecča. Wejrqui “Zumal kamuča” cjiñi zoñinaczquiziqui ana kjawzñi tjonchinča. Antiz “ujchizpanča” cjiñi zoñinaczquiz kjawzñi tjonchinča.

¹⁸ Juanž tjaajintanacžtan fariseož parti zoñinacžtan, jalla ninacaqui ayunasñipantača. Jaziqui zoñinacaqui Jesusižquiz pewcžni tjonchiča, tuž cjian:

—¿Kjažtiquiztan Juanž tjaajintanacžtan nižaza fariseož tjaajintanacžtan ayunasñejo? Amiž tjaajintanacžti ana ayunasñipanla.

¹⁹ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Zalz pijjstiquiz impittaž cjenaqui, ¿kjažt ayunasasajo? Zalsni zoñžtan pijjstaž paača. Zalsni zoñi želanpacha, anaž ayunasasača.

²⁰ Tii jarquin nii zalsni zoñiž kjantaž cjequiča. Nekztanž ayunasasača.

²¹ Jesusaqui tii takuzakaz chiichiča:

—Anaž jakziltami zijzi zquitquiziqui ew rimintižtan rimintasača. Nižta rimintasaž niiqui, zijzi zquiti juc'anti wjajrskatasacha. Ewqui zijziquiztan jaljznasača. Nekztan juc'antiž tsjelanznasača.

²² Nižaza anaž jakziltami zijzi zkiz luusquiz ew vino alznasača. Nižta alznasaž niiqui, zkiz luus wjajrskatasacha ew vinuqui. Nekztanaqui zkiz luusmi vinumi pizcpacha pertisnasača. Ew vinuqui ew zkiz luusquizpanž alznasača. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

JEEJZ TJUŃI QUINTU

²³ Nekztanaqui tsjii jeejz tjuñi Jesusaqui tirc zkal taypiran okatča tjaajintanacžtan. Zkal taypiran ojkan tjaajinta zoñinacaqui tirc oza kjajpchiča.

²⁴ Nii cherzcu, yekjap fariseonacaqui Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjian: —Cherzna. ¿Kjažtiquiztan nižta paajo? Jeejz tjuñquiziqui nižta anapanča paazqui. Učhum lii quintrala, ¿ana jaa?

²⁵ Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjian:

—Ančhucqui Yooz taku liichinčhucča, ¿ana jaa? Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: učhum tuqita atchi ejp, David cjitaqui, niž mazinacžtan čheri eecskatchiča. Ana čjul čherchiz cjen,

²⁶ Yooz timpluquiz luzziča. Nii ora timplu chawc jiliritača Abiatar cji-taqui. Timpluquin Yooz yujcquiz nonžta t'antanaca želatča. Jalla nii t'anta apiču, lujlchiča David cjitaqui. Nižaza niž mazinacžquiz tojunchiča. Anapantača permitta nii t'anta lujlžqui ina zoñžlaqui. Nižta lujlžcuqui lii quintrala niiqui. Timplu jilirinacžtapankaz nii t'anta lulaj cji-taqui.

²⁷ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz chiižinchizakazza:

—Zoñž laycu jeejz tjuñiqui uchtatača. Nii jeejz tjuñquiztanaqui zoñiča juc'ant chekanaqui.

²⁸ Wejrqui tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñtča. Jeejz tjuñquizimi čjulu paaz cjenami weril mantasača. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

3

KJARA KJOŃCHI ZOŃI

¹ Nekztanaqui Jesusaqui wilta tsjii judionacž ajcz kjuyquiz luzziča. Nekz tsjii kjara kjoñchi zoñi želatča.

² Ujchiz jwesjapa quintri zoñinacaqui Jesusa awayt'atča, jeejz tjuñquiz čhjetnaquiya, už anaž čhjetnasaj.

³ Nekztanaqui Jesusaqui kjara kjoñchi zoñžquiz paljaychiča, tuž cjian:

—Tsijsna. Tii taypiquin cjisna.

⁴ Nekztan parti zoñinacžquiz paljaychizakazza, tuž cjian:

—¿Jeejz tjuñquiziqui učhum liiqui kjažt cjejo? ¿Zoñžquiz zuma paasaya uz zoñžquiz ana zuma paasaja; zoñž wira liwriyasaya uz zoñž wira tic-skatasaja? —Nuž pewcziča Jesusaqui.

Ninacžti ch'ujkuz želatča.

⁵ Nekztan Jesusaqui niiz muytata zejlñi zoñinacz kjutñi chercherziča. Ninaczjapa žawjchiča; nižaza ninacz chojru kuzziz cjen, llaquitatača. Nekztan laa zoñžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Am kjara chjinzna.

Nuž kjara chjinzcu, žejtchi quirchiča.

⁶ Nekztanaqui fariseo zoñinacaqui ulanchiča. Ulanžcu Herodes partinacztan Jesusiž quintra parličiča:

—¿Jaknužt Jesusa conas? —cjican.

JESUSAQUI TJAAJINCHICHA

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajintanacztan ojklaychiča pajk kot ata. Muzpa tama zoñinacaqui apziča.

⁸ Tjapa kjuttan yokquiztan tjonchiča, Galilea yokquiztan, Judea yokquiztan, Jerusalén wajtquiztan, Idumea yokquiztan, Jordán puž najwctan yokquiztan, Tiro Sidón wajtanac kjuttan, tjapa tii yokanacquiztan Jesusižquin tjonchiča, niiz ancha wali paatanaca cheri.

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajintanaczquiz chiiznichiča:

—Wejtta warcuž tjaczina, tii tama zoñinaca ana wejtquiz ts'acjasajo.

¹⁰ Muzpa zoñinacaž čhetintaž cjen, tjapa laa zoñinacaqui Jesusižquin tjonchiča. Niižquiz lanzjapa, ancha ts'acjassiča.

¹¹ Nižaza čhjulorami zajranacaqui nii cherčhaja, niiz yujcquiz quillziča. Jjawan, čhičiča:

—Yooz Matimča amqui, —cjican.

¹² Jalla nekztanaqui Jesusac ninaczquiz walja iwjt'ichiča, tuž cjican:

—Wejtquiztanac anača ančhucqui chiizqui, “Yooz Maatimča”, cjican.

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui tsjii curullquin yawchiča. Niiž kuz pecta zoñinaca illžcu ninaca kjawziča. Nekztan niizquin macjatchiča illzta zoñinacaqui.

¹⁴ Tuncapan zoñi utchiča niiztan kamajo, nižaza Yooz taku parlajo.

¹⁵ Ninaczquiz poderchiz cjiskatchiča, Yooz aztan laa zoñinaca čhetnajo, nižaza zajrami čjatkatajo.

¹⁶ Nii illzta zoñinacaqui tinacatača; Simonatača; niiqui Pedro cjitazakaztača.

¹⁷ Jacobotatača; Zebedeož majchatača niiqui. Juantača; Jacobož lajkatača niiqui. Jacobžtan Juanžtan altu jorchiz cjen Boanerges cjitazakaztača.

¹⁸ Andrestatača. Felipitatača. Bartolomitatača. Mateotatača. Tomasatača. Yekja Jacobotatača; Alfeož majchatača niiqui. Tadeotatača. Yekja Simonatača; tsjii politicutatača niiqui, cananiž partitatača.

¹⁹ Judas Iscariotatača; Jesusiž quintra tarazunchiča niiqui. Jalla nužuča Jesusiž illzta zoñinacaqui.

JESUSIZ QUINTRA CHICHICHA

Nekztanaqui Jesusaqui kjuyquin ojkchiča niiz illzta tjaajintanacztan.

²⁰ Nekziqui muzpa zoñinacaqui ajcsizakaztača. Jesusaqui niiz tjaajintanacztanacu ana čheri luli atchiča, zoñinacaž muzpa ajcziž cjen.

²¹ Nekztanac yekjap zoñinacaqui cjichiča:

—Lucurataž niiqui, —cjican.

Jaziqui zoñiž lucurata cjiñiž cjen Jesusiž parintinacaqui tjonchiča Jesusa čjichi.

²² Nižaza Jerusalenquiztan judiuž lii tjaajiñinacaqui tjonchiča, tuž cjican:

—Jesusaqui Beelzebú cjita zajraž tantača. Nii zajriž jilirž aztan yekja zajranaca čjatkatñiča tiiqui. —Nuž cjichiča.

Beelzebú cjitaqui zajriž jiliritača.

²³ Nekztanaqui nižta chiiñi žoñi kjawžcuqui, Jesusaqui paljaychiča, tuž cjan:

—žJaknužt Satanás cjita zajraqui persunpacha chjatkatasažo?

²⁴ Tsjii wajtchiz žoñinacaqui pižcquiz t'aknsasaž niiqui, tsjiimi tsjiimi quintrasasaž niiqui, nii wajtaqui tjtantaž cjequiča.

²⁵ Nižaza tsjii kjuychiz žoñinacaqui pižcquiz t'aknsasaž niiqui, tsjiimi tsjiimi quintrasasaž niiqui, nii kjuychiz žoñinaca wichansnasača.

²⁶ Satanasaqui persuna t'aknsasaž niiqui, ezasača. Niiž aziqui miransnasača. Anaž azziz cjesača.

²⁷ Jaziqúi anaž jecmi tsjii azziz žoñž kjuyquiziqui luzi atasacha, ima azziz žoñi čejlcanaqui. Anaž niiž kinakunacami jwesi atasacha. Čejlžcu, nekztan kinakunaca jwesi luzasača.

²⁸ Čeka ultimú werara chiyuča, tjapa ujnacami tjapa anazum takunacami pertuntaž cjesača.

²⁹ Pero jakzilta žoñit Yooz Espirituž quintra chiičhaj niiqui, anaž pertunta cjesača. Nii žoñiqui wiñaya ujchiz cjequiča.

³⁰ Žoñiž “Zajraž tantamča amqui,” cjiñiž cjen, nuž paljaychiča Jesusaqui.

JESUSIZ MAATAN LAJKNACŽTAN

³¹ Nekztanaqui Jesusiž maatan lajknacžtan tjonchiča. Kjuy zanquiztan tsijtscu, Jesusa kjawskatchiča.

³² Kjuyltan žoñinacaqui Jesuižquiz muytata julzi želatča. Ninacaqui Jesu-
sižquiz maziča:

—Tekz am maa tjonchinča am lajknacžtan. Am kjawža, —cjan.

³³ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča:

—žJect wejt maajo, wejt jilanacajo?

³⁴ Nii muytata julzi žoñinacž kjutñi čeržcu, Jesusaqui cjichiča:

—Tinacača wejt maaqui, wejt jilanacaku.

³⁵ Jakzilat Yooz mantitacama ojčhaja, niiča wejt jilaqui, wejt cullaqui, wejt maaqui.

4

ZKALA ČHJACZ QUINTU

¹ Wilta Jesusaqui kot atquiz tjaajinčiča. Nekztanac muzpa žoñinacaqui nižžquiz macjatžquichiča. Jalla nekztan Jesusaqui walsiquiz luzziča kot kjutñi. Žoñinacazti kot atquiz žejlchiča.

² Nekztan nii walsiquiztan žoñinacžquiz muzpa tjaajinčiča, tuž cjan:

³ —Nonžna ančhucqui. Tsjii žoñiqui zkal čhjaqui tewččiča. Nekztan zkal semilla wichcan wichcanka čhjacchiča.

⁴ Nuž čhjacan, parti semillanacaqui jicz latuquiz tjojtsiča. Nekzi wežlanacaqui tjonchiča nii semilla luli.

⁵ Parti semillanacaqui maz yokaran tjojtsiča. Maz juntuñaku ljawalatača yokaqui. Nekztan ratulla jecziča nii čhjectaqui.

⁶ Pero sii kjakiqúi nii čhjectaqui ujsiča. Ana kosi zep'i atžcu, ratulla kjoñchiča.

⁷ Parti semillanacaqui ch'ap yokaran tjojtsiča. Nekztan ch'apinacakaz pajkchi, nii čhjectaqui tjtančiča. Ana pookchiča.

⁸ Parti semillanacazti zuma yokquiz tjojtsiča. Nekztan cuza jecziča, pajkchiča, čherčhiča. Jaziqúi nii semillanacaqui quinsatunca sojtatunca, patač čherčhiz zapa zkal ozquiz, nuž pookchiča.

⁹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui chiižinchiča:
—Jakziltažlaja nonzñi cjuñchiz niiqui, nonžla.

CHJACZ QUINTU INTINTISKATTA

¹⁰ Wiruñaqi Jesusa zinalla želan, niž tuncapan tjaajinta žoñinacžtan nekž zejñinacžtan, ninacaqui Jesusa pecunchiča čhjacz quintu.

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjcian:
—Ančucaquiz Yooz tjaajnaquiča ančuca kuzquiz, niž mantita kamaña puntuziztan zizjapa. Yekjap žoñinacžquizzti quintunacžtankaz nii puntuquiztan chiyučha, ana criichi kuzziz cjen.

¹² Jalla nižta chiyučha, chercanpacha ana zizajo, nonzcanpacha ana intinjajo, ana kuz campiizkatajo, ujquiztan ana pertunta cjisjapa.

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui tjaajinta žoñinacžquiz pewczičha, tuž cjcian:
—¿Anača tii zkala čhjacz quintu ziz, ančhucjo? ¿Jaknužt parti weriž chiita quintunaca zizasajo?

¹⁴ Ančucaquiz tjaajnuča. Zkala čhjacz quintuqui jalla tuž cjiča: Jakzil-tat Yooz taku paljayčhaja, jalla niičha nii zkala čhjacñi žoñiqui.

¹⁵ Tsjii semillanacaqui jicz latuquiz tjojtsičha. Čhjurator tsjii žoñinacaqui Yooz taku nonžaja, oralla Satanasaku tjonča, kuzquiztan nonžta taku kjañzjapa. Jalla nižtača nii jicz latuquiz yokažtakaz žoñinacaqui.

¹⁶ Nižaza tsjii semillanacaqui maz yokaran tjojtsičha. Nii maz yokažtakaz žoñinacaqui Yooz taku nonžcu, orallaž catokča. Pero tsjii upacamakaz Yooz tawk jaru kamča.

¹⁷ Ana koz zep'ichiz zkalažtakazza ninacaqui. Yooz taku catoktiquiztan yekjap žoñinacaqui quintrassa, ninaca čhjaawjča. Nižaza pruebanacac tjonča. Nekztan ratulla Yooz taku tjažza, quejpsa.

¹⁸ Nižaza tsjii semillanacaqui ch'ap yokaran tjojtsičha. Nii ch'ap yokažtakaz žoñinacaqui Yooz taku nonža.

¹⁹ Nekztanaqui čhjulquinami pinsičha. Wali jiru cjis pecča; čhjultakimiž pecča. Nekztan kuzqui turwaysa. Nižta kuzziz cjen, Yooz taku tjatanñičha. Ch'ap yokaran čhjacta semillanaca ch'apiž atipta, anaž pakji atča. Jalla nižtaž nii ch'ap yokažtakaz žoñinacaqui. Nužquiz nii žoñž kuzquiz Yooz takuqui anaž pookča.

²⁰ Tsjii semillanacaqui zuma yokquiz tjojtsičha. Nii zuma yokažtakaz žoñinacaqui Yooz taku nonžcu, tjapa kuztan catokča. Nekztanaqui ninacž kuzquiz Yooz takuqui cusaž pookča. Nii zum yokquiz čhjactaqui cusaž čherčha —quinsatunca, sojtatunca, patac čherchiz zapa zkal ozquiz. Jalla nižta Yooz takuqui pookča zuma žoñinacž kuzquiziqui.

MICHA TJEEZ QUINTU

Jesusaqui tsjižžtan quint'ičičha, tuž cjcian:

²¹ —Micha ana tjeeznasača cajun kjuyltan nonzjapa, nižaza tjaž zquit koztan nonzjapa. ¿Jalla nižta cjesajo? Anaž cjesača. Micha tjeezquiči iztacž juntuñ nonznasača, zuma kajajo.

²² Čhjulu čhjojžtami wažtapanikaz cjequičha. Nižaza Yooz puntu ana ziztanacami kjanapacha ziztapanikaz cjequičha.

²³ Jakziltažlaj nonzñi cjuñchiz niiqui, nonžla.

²⁴ Jesusaqui cjichizakazza:

—Weriž chiita taku zuma nonžnalla ančhucqui. Jaknužt ančhuc tjaačhaja, jalla nižtazakaz Yoozquiči ančucaquiz tjaasača; iya zakaz yapznasača Yoozquiči.

²⁵ Jakziltažlaj catokñi kuzziz niiqui, juc'anti zuma kuz tjaataž cjequičha, Yooz taku intintajo. Jakziltažlaj ana catokñi kuzziz niiqui, juc'anti turwayskattaž cjequičha. Jalla nižtiquiztan Yooz takuqui anapan intintiñiž cjequičha. —Nuž tjaajinchiča Jesusaqui.

ZKAL QUINTU

²⁶ Nižaza Jesusaqui iya tjaajinchiča, tuž cjan:

—Yooz wajtchiz zoñinacaqui jalla tužuča. Tsjii zoñiqui zkala čhjacča.

²⁷ Nekztan ween tjačha, majiñ žaaža. Jaknužt zkalaqui jecžaja, pajkčhaja, nii ana zizza zoñiqui.

²⁸ Zkal yokaqui juyžtokaz pookča. Primiruqui zkalaqui jecža, nekztan pjajkallčha, nekztan ozziz cjissa, nekztan čhjerchizza. Nuž pookča.

²⁹ Nekztan zkala wejliž cjen pajk cuchillžtan zkala aja. Zkala ricujz timpučha.

MOSTAZA CJITA SEMILLA PUNTU

³⁰ Jesusaqui tsjii quintužtan tjaajinchiča.

—Yooz wajtchiz zoñinaca, žjalla nii puntu irata čhjulut cjesajo? Ančhucaquiz cjiwčha, tii quintu irata cjesačha, mostaz quintu.

³¹ Tsjii semillaqui mostaza cjitačha. Tjapa semillquiztan juc'ant zkoltal-lačha.

³² Pero čhjecta mostaz semillaqui walja pakji pajkčha, čhjul zkalkuiz-tanami juc'anti. Pajk itzzizza. Layñi wežlanacami itzquiz julžcu, ziwžquiz jeejznasačha. —Nuž tjaajinchiča Jesusaqui.

³³ Jalla nižta quintunacžtan zoñinacžquiz tjaajinchiča, quintu nonžñi otčañcama.

³⁴ Quintunacžtankaz tjaajinchiča. Nekztan niž persun tjaajinta zoñinacžquiz zapa quintumi intintiskatchičha, parti zoñinacaž ana želan.

JESUSAQUI TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTICHA

³⁵ Tsjii nooj tjuñiž kattan, Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz paljay-čičha, tuž cjan:

—Tii kotž najwktuñtanž ojklaj, —cjan.

³⁶ Nekztan parti zoñinaca eccu, Jesusaqui tsjii walsiquiz ojkičha niž tjaajintanacžtan. Nižaza yekja walsanacaqui ninacžtan čica ojkičha.

³⁷ Nekztanaqui tsjii wali pjursanti tjami zalčičha. Jaziqui juc'anti tjamiž cjen walsiquiz anča kjaz luzičha. Walsaqui jozipan kjaz čhjipsičha.

³⁸ Jesusaqui walsa kjuyltan tsjii azquiz tjabatčha, wirquin. Tjaajinta zoñinacaqui Jesusa žiñzičha, tuž cjan:

—¡Tjaajiñi Maestro! ¡Ticzmayala učhumqui! ¿Anam llaquisya?

³⁹ Wajtžcuqui Jesusaqui tjami mantičičha, apaltajo. Kjaz ljojki man-tichizakazza:

—¡Ch'uj žela! —cjan.

Nekztanac tjamimi nižaza kjaz ljojkinacami apaltičičha.

⁴⁰ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—¿Kjažtiquiztan anča tsuchinčhuctajo? ¿Ana wejttquiz kuzzizčhuckaya?

⁴¹ Tjaajinta zoñinacaqui anča ispantichi cjissičha. Ninacpora parlassičha, tuž cjan:

—¿Čhjul zoñit teejo? Tiiž takucama tjamimi nižaza kjaz ljojki cizla.

5

ZAJRAZ TANTA ZOÑI

¹ Nekztanaqui kotž najwctuñtan irantichičha Gadara cjita yokquin.

2-3 Jesusaqui walsiquiztan ulantan, tsjii zajraž tanta žoñiqui campu san-
tuquiztan tjonchiča. Campu santuquin kamñitača. Nižaza anaž jecmi nii
zajraž tanta žoñi theli atatča, jir carinžtanami.

4 Kjaž wilta kjojchami kjarami carinžtan čhejlzinpantača. Čhejlžtiquiztan carinaqui kjoksñipankaztača; t'una kjolzñipankaztača.
Anaž jecmi nii žoñž azquiziqui alcansatča, nii atipzjapaqui.

5 Ween majiñ campu santuran cururan ojklajñitača kjawcan. Maztan
persun janchi chjojriñitača.

6 Ažquiztan nii žoñiqui Jesusa cheržcu, zajtžquichiča, Jesusiž yujcquiz
quillzlaki.

7 Nekztan altu joržtan chiichiča, tuž cjican:

–Jesusa, Arajpach Yooz Maati, ¿kjažtiquiztan am wejtquiz mitisi? Am
roct'uča, anaž wejr tjatnalla, anaž wejr sufriskatalla.

8 Tuquiqui Jesusaqui mantichiča, tuž cjican:

–Zajra, tii žoñžquiztan ulna.

Nuž mantitiquiztan zajraqui chiichiča.

9 Nižaza Jesusaqui pewcziča:

–¿Čhjul tjuuchizamta? –cjican.

Nii zajraqui kjaaziča, tuž cjican:

–Tama cjitaž wejt tjuuqui. Tamača wejrnacqui.

10 Nekztan nii zajranacaqui Jesusižquiz anča rocchiča, ana najwcuñ
ojklayskatajo.

11 Nekziqui tsjii lumquiz tama cuchinacaqui lulatča.

12 Nižtaqui Jesusižquiz rocchiča, tuž cjican:

–Cuchinacžquin wejrnac cuchnalla. Cuchinacžquizkaz luzkatalla.

13 Nekztanac Jesusac cjichiča:

–Oka nižtaqui.

Ulanžcu zajranacami cuchinacžquiz luzziča. Tsjii pizc waranka cuchi-
naca želatča. Zajranacaž luztan cuchinacaqui ispantichiča. Kot kjutñi jira
pariju chjujcuntichiča. Kjazquiz luzcu, ticziča.

14 Nekztanaqui nii cuchi itzñi žoñinacaqui tsucaña zajtchiča. Wajtquinami
jochquinami cwint'ichiča cuchi kjazquiz katta quintu. Nekztan žoñinacaqui
ojkchiča, nii paatanaca cheržñi.

15-16 Jesusižquin irantižcu, zajraž tanta žoñi žejtchi cherchiča. Julzi,
zquitimi cujtzi, žejtchi, nižta cherchiča. Jalla nuž cheržcu nii žoñinacaqui
anča tsucchiča. Ispantichiča. Nekztan nii cheržñi žoñinacaqui yekja
žoñinacžquiz mazziča. Jaknužt nii zajraž tanta žoñi watčhaja, jaknužt nii
cuchinacami watčhaja, nii mazmazziča.

17 Nekztanaqui žoñinacaqui Jesusižquiz rocatča:

–Tii yokquiztan okalla amqui, –cjican.

18 Nekztan Jesusa walsiquiz luznan nii žejtchi žoñiqui Jesusižquiz ro-
catča:

–Amtanpan tira žejlz pecuča, –cjican.

19 Jesusaqui ana munchiča, tuž cjican:

–Am kjuya oka amqui, am jamillanacžquin. Ninacžquiz mazca, “Wejr
okziča Yoozqui. Yooz čhjetintitča wejrqui”, cjican.

20 Nekztanaqui Tunca Wajtanaca cjita yokaran ojklajchiča nii žejtchi
žoñiqui. Nicjuñ jaknužt Jesusaqui nii čhjetinchizlaja, jalla nii maz-
mazquichiča. Jalla nekztanaqui nii maztiquiztan tjapa žoñinacaqui tsuc-
chiča.

²¹ Nekztanaqui Jesusaqui kot najwctuñtan quejppzquichiča walsiquiz. Kot ataran želan, nekziqúi muzpa tama zoñinacaqui niiz muytata ajcziča.

²² Jalla nekztan tsjii Jairo cjita zoñiqui tjonchiča. Judionacž ajcz kjuy jiliritača niiqui. Jesusa cherzcu niiz yujcquiz ezlaki quillziča.

²³ Nekztan Jesusižquiz ancha rocchiča, tuž cjican:

—Ticzmayaž wejt kolta uzqui. Tjonžcalla amqui. Wejt uzaquiz am persun kjaržtan lanžinalla, wejt uz žetajo, ana ticznajo.

²⁴ Nekztanac Jesusaqui niiztan chica nii zoñiž kjuya ojkchiča. Okan tama zoñinacaqui Jesusiž wirquiz apziča, ts'acjascan tejcaw tejwewarascan.

²⁵ Zoñinacž taypiquiz tsjaa laa žon želatča. Tuncapan wata ljoc okiñtača.

²⁶ Tsjii kjaž kullñi zoñinacžquin ojkchinča. Juc'anti sufriskatchiča ninacaqui. Nužquiz inapankaz tjappacha naaža cusasa castassinča. Naa žonqui juc'anti laa cjisnatča; ana wira žeti atatča.

²⁷⁻²⁸ Jesusiž paata quintunaca nonchinča. Nekztan Jesusiž wirquiztan macjatchinča. Tama zoñinacž taypiquiz želan, tuž cjican pinsichinča:

—Niiz zquitikaj lanžnučhaj niiqui, žetaka.

Nekztan niiz zquiti lanžinča.

²⁹ Lanžcu nii orapacha tsijtsiča naaža ljoc ojkñiqui. Zejtchinča. Persun janchiquiz naychinča, nii laaquiztan žejtchi.

³⁰ Jesusaqui persun kuzquiz naychiča, niiz aztan naa žon čhjetinchiča, nii. Nayzcu wir kjutñi cherziča. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Ject wejt zquiti lanzejo?

³¹ Nekztanac niiz tjaažinta zoñinacaqui cjichiča:

—Cherzna. Tama zoñinaca ancha amquiz ts'acjassa. ¿Kjažtiquiztan am nuž pewczjo, “Ject wejr lanzejo?” cjicanajo.

³² Nekztan Jesusac zoñinacž kjutñi chercherziča, jectčhalaj nii lanzi, nii pajzjapa.

³³ Nekztan naa žonqui persun curpu žejtchi nayzcuqui, ekeksan cjarcatcan macjatchinča, Jesusiž yujcquiz quillzinča. Nekztan naaqui tjapa werara mazzinča.

³⁴ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Cullacalla. Tjapa kuztan cričhiž cjen, čhjetinta cjissamča. Jaziqui žejtchipanim cjequiča. Cuntintum okaquiča.

³⁵ Nekztanaqui Jesusiž naa žonaquiz chiyan, tsjii zoñinacaqui tjonchiča; Jairo cjita judio jilirž kjuyquiztan tjonchiča. Nii jiliržquiz cjichiča:

—Am uzqui ticzinča. Anam iya tii maestružquiz molistis waquiziča.

³⁶ Jesusazti nii zoñinacž čiita taku ana catokchiča. Nekztan nii jiliržquiz cjichiča:

—Ana am niic kuz turwayskata. Yoozquin tjapa kuztanpan cjeella.

³⁷ Nekztan Jesusaqui Pedružtan Santiagužtan Juanžtan (Santiaguž lajk) ninacakaz apskatchiča. Partinaca ana apskatchiča Jesusaqui.

³⁸ Nekztan judio jilirž kjuyquin irantižquichiča. Nekzi zoñinacaqui ancha kjawcanž kaatkalča. Nižta cherchiča Jesusaqui. Ancha arnatča nii kaañi zoñinacaqui.

³⁹ Kjuyquin luzcu, Jesusaqui cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan ancha aranjo, nižaza kaajo? Taa uzqui anača ticzin, tjajča.

⁴⁰ Nekztan nii žejlñi zoñinacaqui tjassiča, nii nonžcu. Jesusazti zancuñ nii zoñinaca ulanskatchiča. Nekztanaqui Jesusaqui maa ejpžtan niiz mazi-nacžtan luzziča, jakžiquin naa uz želatčhaja, ničju.

⁴¹ Nekztan Jesusaqui naa uza kjara tanziča. Nižaza altu tawkžtan chichiča:

—Talita cumi, —cjan.

Nii takuqui cjicha, “Usalli, zaazna”.

⁴² Nekztanac nii orapacha naa uzqui. Nekztanaqui nii zoñinacaqui kuz kata tsucchiča. Ancha ispartichiča.

⁴³ Nekztan Jesusaqui zuma iwjt'ichiča, tuž cjan:

—Ana jeczquizimi tii čhjetinta quintu chii chiyaquiča.

Nuž mantizcu, ninaczquiz mantichizakazza, naa uzaquiz čheri tjaajo, nii.

6

NAZARET CJITA WAJTQUIN OJKCHICHA

¹ Nekztanaqui Jesusaqui najwctan persun wajtquin ojkchiča niiz tjaajin-tanacztan.

² Jeejz tjuñquiziqui judionacz ajcs kjuyquiz tjaajinchiča. Nii nonzcuqui zoñinacaqui ispartichiča, tuž cjan:

—¿Jakziquin zizzit tii zoñi tii tjaajinznacaya? ¿Jaknuž zizzit tii tjaajinznacaya? ¿Jaknuž paachit tii milajrunacaya? ¿Jaknužupan teejo?

³ Tiiqui carpintirukazla, María majchča tiic, čana jaa? Tiiž lajknacaqui Jacobo, José, Judas, Simón cjitača. Ninacztan tiiž cullaquinacztan tii wajtquiz učhumnacztan kamčča. —Nuž cjichiča.

Nekztanaqui nii wajtchiz zoñinacaqui Jesusiž quintra muzpa zawjiča.

⁴ Nekztan Jesusac čhiichiča:

—Tjapa zoñinacaqui Yooziž uchta profetzquiz rispita. Pero persun wajtchiz zoñinacami persun parintinacami persun familianacami profetzquiz anaž rispitz pecniča.

⁵ Nekziqui nii wajtquiz tsjii kjažultan zoñi čhjetinchiča, kjaržtan lanžcu. Ana iya milajru paayi atchiča.

⁶ Ana criiñiž cjen Jesusaqui cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan tii zoñinacaqui ana criijo? ¿Kjažt cjisnaquejo?

Nekztanaqui nii wajtquiztan ulanžcu, visinunacz wajtquiztan wajta tjaajinñi ojklaychiča Jesusaqui.

TJAAJINTA ZOÑINACA CUCHANTA

⁷ Jesusaqui niiz tuncapan tjaajinta zoñinaca kjawžcu, pucultan pucultan cuchanchiča:

—Ančhucqui Yooz aztan zajranaca chjatkataquiča, —cjan.

⁸ Jalla nekztanac mantichiča, tuž cjan:

—Ančhucqui anaž čhjulumi chjichaquiča jiczjapaqui, anaža zak quelzmi anaza čherimi anaza paazmi. Tsjii atskaz chjichaquiča.

⁹ Čhjata čhjatžcuča okaquiča. Nižaza tsjii zquitillchizkaz okaquiča, ana pizc zquitichiz.

¹⁰ Ančhucqui jakziquinž alujasačhaja, nekziž kamaquiča, čhjulatorat nii wajtquiztan ulnačhaja, niicama.

¹¹ Jakzilta watjat ančhuc ana chertz pecchaja, nižaza ančuca takumi ana nonz pecchaja, jalla nii wajtquiztan ulnaquiča. Nekztan nii yok pulpu ančuca kjojchquiztan tsajt tsajtsnaquiča, ninacz uj tjeezjapa. Ultim weraral cjiwčča, juyzu tjuñquiziqui Sodomo nižaza Gomorra cjita watjanacchiz zoñinacaqui castictaž cjequiča. Pero nii ana ančhuc pecni zoñinaczti juc'anti castictaž cjequiča. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

¹² Jalla nekztanaqui niiz tuncapan tjaajinta zoñinacaqui Yooz taku paljayi ulanchiča, tuž cjan:

—Ančhucqui tjappacha kuz campiya. Ančuca uj paaznacaqui eca.

¹³ Nekztanaqui zmalı zajranaca chjatkatchičha. Nižaza asiitižtan achquiz tjawkžcu, muzpa laanaca čhjetinchičha.

JUAN BAUTISTA CONTA

¹⁴ Tjapa kjutñi nii yokaran zoñinacaqui Jesusiž ancha wali paata milajrunaca zizzičha. Herodes cjita nacionž chajwc jilirimi zizzizakaztačha. Nii Jesusiž paata milajrunacž puntu nonžcuqi, Herodesaqui cjichičha:

—Juan Bautistala tiiqui. Ticziquiztan jacatatchizłani. Jalla nižtiquiztan walja milajrunaca paazjapa poderchizłani.

¹⁵ Yekjap zoñinacaqui cjichičha:

—Eliás cjita profetila tiiqui.

Yekjapaqui cjichičha:

—Tuquitan Yooz taku parliñi profetažtakazla tiiqui.

¹⁶ Jesusiž quintu nonžcu Herodes cjita nacionž chawc jiliriqui cjichičha:

—Juan Bautistala tiiqui. Wejrqui tiiz acha pootkatchinčha. Anziqıi jacatatchila tiiqui. —Nuž cjichičha Herodesaqui.

¹⁷ Tuquiqui tužu watchičha. Herodiy cjita žonqui Felipež tjuntačha. Felipeitačha Herodes jilaqui. Nekztan Herodesaqui Felipež tjunatan zalsičha. Nekztan Herodiy cjita tjunqui Herodižquiz paljaychičha:

—Nii Juan tankata. Carsilquiz chawjczna. —Nuž cjichinčha naaqui.

¹⁸ Tuquitan Juanqui Herodes cjita jiliržquiz chiižinchičha, tuž cjican:

—Am persun jilž tjunatan zalsamčha amqui. Nuž ana waquisičha. Jaziqui liy quintram kamčha amqui.

¹⁹ Nekztanaqui naa Herodiiqui Juanž quintra ancha žawjchinčha. Conkatzpan pecatčha. Pero ana atchinčha.

²⁰ Juanqui zuma kuzziztačha, ana ujchiz zoñi. Nekztan Herodesaqui Juanžquiz eksičha. Nekztan Herodiyqui ana conkati atchinčha. Herodesaqui Juanž taku nonžcu, walja paysnakchičha. Jalla nuž cjenami Juanž taku jutzazñipankaztačha.

²¹ Wiruñaquei niiz cumpliaños pjiiztiquiz Herodesaqui cusa čherinaca luli kjawzičha. Wajt jilirinaca, sultatž jilirinaca, Galiliquiztan ricach zoñinaca, ninaca kjawzičha. Nii tjuñquiz naa Herodiyqui ancha kuz tjutzinčha, Juan conkatzjapaqui.

²² Nii nooj jakziquin čheri lulčhaja, nicju Herodiyž turqui tsati luzzinčha. Nekztanaqui naa turaž ancha tsajtchinčha. Nii cheržcu, jutzazzičha Herodižtan niiz invitta zoñinacžtanaqui. Nekztan nii Herodes jiliriqui naa turaquiz paljaychičha, tuž cjican:

—Čhjulum pecčhaj niiqui, wejtzquiztan mayaquičha. Amquiz tjaačha.

²³ Jaziqui Herodesac turaquiz juramentužtan čhiichičha, tuž cjican:

—Čhjulu pecanami amiž maytacama čicat wejt nacionami amquiz tjaašačha.

²⁴ Nekztan ulanžcu naa turqui maa pewczinčha:

—Čhjulut wejr mayas, mama? —cjican. Maaqui kjaazinčha:

—Juan Buatistiž acha maya.

²⁵ Nekztan apura jiliržquiz luzquichinčha naa turqui. Maychinčha maaž mantitacama, tuž cjican:

—Anzpacha tsjii chuwquiz Juan Bautistiž achal pecučha.

²⁶ Nekztanaqui nii jiliriqui ancha llactazzičha. Juramentužtan čhiichiz cjen, nižaza niiz mazinacaž nonziž cjen, ana kjaž cjiyi atchičha.

²⁷ Nekztan sultatu cuchanchičha Juanž acha zijjajco.

²⁸ Carsila ojkičha mantia sultatuqui. Nekztanaqui Juanž acha pootžcu chuwquiz zijjčhičha. Naa turaquiz acha tjaatatačha. Nekztan naaqui maaquin acha tjaažquichinčha.

29 Jalla nekztanaqui Juanž acha poota nonžcuqui, Juanž tjaajintanaqui niž curpu mayi tjonchiča, chjitzjapa, yokquiz tjatzjapa.

LULZ CHJERI TJAATA

30 Wiruñaqi Jesusiž cuchanta zoñinacaqui quejpžquichiča. Jesusižquiz cwint'ichiča tjapa ojklaytanacami tjapa tjaajintanacami. Nekztan Jesusaqui ninacžquiz paljaychiča, tuž cjan:

31 —Jakziqunt ana zoñinaca žejlčhaja, nicju tjappachaž ojklalla. Nicju jeejžcaquiča. Ancha zoñinacaž tjontjonžtiquiztan wira ana čherimi lujzucatača.

32 Nekztanaqui Jesusižtan niž tjaajinta zoñinacžtan, jalla ninacakaz ojkičiča; ana žejlz yokquin walsiquiz ojkičiča.

33 Pero eclichi zoñinacaqui ninaca ojkiči cherchiča. Zoñinacaqui ninaca pajžcu tjapa wajtquiztan kjojchuñ zajtchiča. Jaziqui nii zoñinacaqui Jesusiž tuqui irantichiča.

34 Jesusaqui nii yokquin irjatžcuqui walsiquiztan ulanchiča. Nekztan tama zoñinaca cherziča. Nii zoñinaca okziča. Ana awatirchiz uuzanacažtakaz nii zoñinaca želatča. Nekztanac Jesusac walja tjaajinchiča.

35 Ima tjuñ katalla Jesusiž tjaajintanaqui tjonchiča, tuž cjan:

—Ana žejlz yokquizla učumqui. Tjuñiqi wajillaž kataquiča.

36 Jaziqui tii zoñinacaqui joch kjutñimi wajt kjutñimi cuchnalla, nicju čherimi kjajžcajo. Ninacžta čheri ana žejlča.

37 Jesusaqui kjaaziča:

—Ančhucča tinacžquiz čheri tjaa.

Ninacaqui cjichiča:

—¿Tinacžquiz čheri tjaazjapa, paa patac paaztan t'anta kjayi okas?

38 Nekztan Jesusac kjaaziča:

—¿Kjaž t'antat ančhucalta žejljo? Cheržca ančhucqui.

Nekztan cheržcu quejpžquichiča ninacaqui. Nekztan čiichiča, tuž cjan:

—Pjijska t'anta pizc ch'iz žejlča.

39 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Jaziqui pastu yokaran t'aka t'aka tii zoñinaca tjułžna,

40 patacquiztan pataca, pjijska tuncquiztan pjijska tunca.

Nekztan nužupan julziča zoñinacaqui.

41 Nekztanaqui Jesusaqui nii pjijska t'anta pizc ch'iz niž kjarquiz tanzcuqui, tsewcchuc cherziča. Nekztan Yooz Ejpžquin gracias cjan čiichiča. Nekztan t'anta kjolziča. T'una t'una kjolžcu, tjaajintanacžquiz tojziča, parti zoñinacžquiz onajo. Nižaza nii pizc ch'iz tojzizakazza zoñinaca lulajo.

42 Nekztan tjapa zoñinacaqui chjeki cjissiča.

43 Nekztanaqui žejtchi t'anti t'unanacami ch'iz t'unanacami tuncapan canasta chjijpi ricujchiča.

44 Nii t'anta lujlñi luctak zoñinacaqui pjijska warankatača.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKCHICHA

45 Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajintanaca walsiquiz luzkatchiča, nii kota kakajo, Betsaida cjiťa wajtquin kotž najwcchaktan. Ninacž ojktan Jesusaqui parti zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančhuca kjuyaž okaquiča.

46 Zoñinaca cuchanžcuqui Jesusaqui cur kjutñi yawchiča, Yooz Ejpžtan parlisjapa.

⁴⁷ Nii oraqui zumchitača. Curquin Jesusaqui zinallatača. Pajk kotquiz-iqiu nii tjaajinta žoñinaca walsiquiz kjaz kot taypiquintača.

⁴⁸ Jesusaqui curquiztan walsa cherchiča. Tjamiqiu pjursantitača. Nii tjaajinta žoñinacaqui tjapa aztan langznatča, najwccaktan walsa tjakzjapa. Ima kjantatiž cjen ninacžquin ojkchiča Jesusaqui. Kjaz juntuñ ojkchiča, tsjii latu watzjapa.

⁴⁹ Nii tjaajintanacazti Jesusa kjaz juntuñ ojkñi cherchiča. Nekztanac kjawchiča:

—Cuntinaž caa, almaž caa, —cjican.

⁵⁰ Ancha tsucchiča. Nekztanaqiu Jesusaqui paljaychiča, tuž cjican:

—Anača tsuca ančhucqiu. Wejrčča. Tjup kuzziz cjee.

⁵¹ Nekztanaqiu walsiquiz luzziča Jesusaqui. Nii oraqui tjamiqiu zekziča. Jalla nekztanaqiu tjaajintanaqiu ispantichiča. Inakaz cjis-siča.

⁵² Ninacatača ana nii t'anta milajru intintazñinacaqui. Imazi ninacž kuznacatača zizñi.

JESUSAQUI LAA ŽOÑINACA ČHJETINCHICHA

⁵³ Nekztanaqiu pajk kota kajžcuqiu Genesaret cjita yokquiz irantichiča. Nekztan walsa kjaz kot atquiz mokžcu ecchiča.

⁵⁴ Walsiquiztan ulnan žoñinacaqui Jesusa pajchiča.

⁵⁵ Jalla nekztanac nii žoñinacaqui tjapa kjutñi ojkchiča, laanaca zjijczjapa. Jakziqint Jesusa želatčhaja, nicju laa žoñinaca zjijcchiča zquitquiz callžcu.

⁵⁶ Jochiran kolta watjaran pajk watjaran ojklayatča Jesusaqui. Jakziqint ojklayatčhaja, nekzi laa žoñinaca zjijcñipankaztača. Nižaza žoñinacaqui Jesusa rocchiča, laa žoñinaca Jesusiž zquiti lanznajo. Jesusiž zquiti lanzñinacaqui žejtchiča.

7

¿ČHJULUT UJ CJES ŽOÑŽQUIZQUI?

¹ Nekztanaqiu fariseo žoñinacaqui Jesusižquiz macjatchiča, tsjii kjažt judiuž lii tjaajiñnacžtan Jerusalenquiztan tjonchi. Jakziquin Jesusa želatčhaja, jalla nicju ajcsiča.

² Nižaza nekzi Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui čhjeri lulatča, kjara awjz costumbre ana paažcu. Nuž ana kjara awjžcu lulan, cherchiča parti žoñinacaqui. Nekztan quintra chiichiča.

³ Nii fariseo žoñinacaqui ana kjara awjžcu, wira ana lujlñitača. Parti judio žoñinacaqui nižtazakaztača. Jaziqiu tuquita žoñinacž costumbre nužupan chjojñitača.

⁴ Nižaza čhjeri kjayžcu ana kjara awjz costumbre paažcu, ana wira lujlñipantacha. Nužupan ancha costumbre cumpliñinacatača. Wazunacami mazcanacami jir mazcanacami catrinacami nižtanaca ajunñipankaztača.

⁵ Nuž cjen nii fariseo žoñinacaqui judiuž lii tjaajiñnacžtan Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan am tjaajintanaqiu tuquita costumbre ana cumplejo? Ana kjara ajwžcu lujl-la.

⁶ Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Anazum kuzziz žoñinacčučča ančhucqiu. Ultim werara ančhuca pun-tuquiztan chiichiča tuquita Isaias cjita žoñiqiu. Tuž cjican cijjrtkalča: “Tii žoñinacaqui tawkžtankaz Yooz rispitcha; juntuñkazza. Ultimu kuzquiz ana Yooz rispitcha.

7 Inapankaz Yooz sirwiċha tii žoñinacaqui. Tinacaqui žoñž taku tjaajiñiċha, ‘Tiiċha Yooz takuqui’, cĵican”.

–Nuž cĵjrtkalċha Isaias cĵita žoñiqui.

⁸ Jesusaqui cĵichizakazza:

–Nižtapan anċhucqui Yooziž mantita ana cumpliñċhucċha. Žoñž cuz-turumpi cumpliñċhucpankazza. Mazcanacami wazunacami ajunz nižta costumbrenaca cumpliñċhucpankazza.

⁹ Anċhucqui Yooziž mantita tĵatanċha. Anċhuca costumbrekaz tucquin utċha.

¹⁰ Tuquita Moisés cĵita žoñiqui chiižinċiċha:

“Am maa ejp rispita. Nižaza jakziltami niiz maa ejpž quintra ċhaawjkataċhaja, jalla niiqui, contaj cĵila”. Nuž mantichiċha Moisesaqui.

¹¹ Anċhuczi tuž cĵiñċhucċha: “Jakzilta žoñit niiz maa ejpžquiz ċhiyasaċha, tuž cĵican, ‘Wejrqui amquiz anal yanapi atasaaċha. Tĵapa wejt cusasanaca, Yoozquiz tĵaataċha’.

¹² Nuž ċhiyaċhaj niiqui, maa ejp yanapz anaž waquisiċha”. Nuž cĵiñċhucċha anċhucqui.

¹³ Nižtiquiztan anċhuca costumbre ana tĵatzñiž cĵen, Yooz mantitaqui tĵatza. Jalla nižta paayiñċhucpankazza anċhucqui. –Nuž chiižinċiċha Jesusaqui.

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui wilta žoñinaca kĵawziċha, tuž cĵican:

–Anċhucqui, tĵappacha nonžna. Wejt taku intintazñi cĵee.

¹⁵ Anaž zawnctan kĵuylċhuc luzñiqui uj cĵesaċha žoñžquiziqui. Žoñž kuzquiztan ulanñi niiz uj cĵesaċha žoñžquiziqui.

¹⁶ Jakziltažlaj nonžñi cĵuñċiz niiqui, nonžla.

¹⁷ Nekztanac Jesusac žoñinaca eccu kĵuya ojċhiċha. Kĵuya luzcu niiz tĵaajintanacaqui Jesusižquiz nii ana intintazta takunaca pewcziċha.

¹⁸ Jalla nekztan Jesusaqui kĵaaziċha, tuž cĵican:

–¿Anċhucqui nižtazakaz anaž naazyza? ¿Anapanž intintiya? Tužuċha niiqui. Anaċha zawnctan kĵuylċhuc luzñiqui uj cĵesaċha žoñžquiziqui.

¹⁹ Nii lujltaqui kuzquiz ana luzasaċha; pĵuchquizpanž luzza. Nekztan pĵuchquiztan wir ċĵutñi ulanċha zawnċhuc. Jalla nižtiquiztan ċĵjul ċĵjeripankaz lulasaaċha žoñinacaqui.

²⁰ Nekztan cĵichizakazza:

–Kuzquiztan ulanñi niiz uj cĵesaċha žoñžquiziqui.

²¹ Žoñž kuzquiztan tižta ana walinaca ulanċha: anawali pinsiz, adulteri-quiz ojċklayz, yekja maatakžtan žejlz, žoñi konz,

²² tĵañi cĵis, wali jiru cĵis pecz, uj paaz, incallz, anawali kamañċiz cĵis, ċĵjultaki zmaz, anazum takunaca joojooz, mita cĵis, anazum kuzziz cĵis.

²³ Nižtanaca kuzquiztan ulanċha. Jalla nižtanaca uj cĵesaċha žoñžquiziqui.

JESUSIZQUIN KUZUZ MAATAKA

²⁴ Nekztanaqui Jesusaqui tsijtsiċha. Jakziquin Tiro Sidón cĵita watjanaca žejlċhaja, nijċhuc ojċhiċha. Nicĵu tsĵii kĵuquiz alujassiċha. Ana žoñiž paĵta kamz pecatċha. Pero ana paĵta kamzqui anapantaž atċhuca.

²⁵ Jesusiž tĵonta zizcu nii orapacha tsĵaa žonqui Jesusiž yujcquiz quillzlaki macĵatžquichinċha. Naaža uzqui zajraž tantataċha.

²⁶ Sirofenicia cĵita yokċiz žontaċha naaqui. Grecia cĵita taku ċhiyiñtaċha. Jaziqui naa žonqui Jesusa roċċhinċha:

–Wejt uzaquiztan zajra ċĵjatkatžinalla, –cĵican.

²⁷ Nekztan Jesusaqui kĵaaziċha:

—Primiru maatinaca čheri chjeki lujlsa. Maatinacž čheriqui kjañžcu pawčžquin tjojtanz anaž waquiziča.

²⁸ Naaqui kjaazinča, tuž cjan:

—Nužupanzača. Weraram chiiča. Pero pacunacami mis koztan ocjalž tajwka čherinaca lujlča.

²⁹ Nekztanac Jesusac chiičiča:

—Amiž zuma chiitiquiztan zajraqui ulanskatchinča am uzaquiztanaqui. Jaziqi am kjuya quepa.

³⁰ Nekztanaqui kjuya quejpchinča naa žonqui. Nii kjuyquin naaža uz ajpsquiz zelanaui, zajraqui chekapanž ulantkalča.

OŃ ZOŃI CHJETINTA

³¹ Nekztan Jesusaqui Tiro cjita yokquiztan quejpžquichiča. Sidón cjita watja, Decápolis cjita yoka watžcu Galilea cjita kot ataran ojklayčiča.

³² Nicju tsjii oň žoňi Jesusižquiz zjijctatača. Cjacija chiiñizakaztača. Nekztan žoňinacaqui Jesusižquiz rocatča:

—Am kjaržtan tii žoňi lanžinalla, —cjican.

³³ Nekztanaqui Jesusaqui nii žoňi chjitchiča tsjii latu. Nekztan nii oň žoňž cjuñquiz loc'anžtan čhajpziča. Nekztan llawsiztan tjujžcu nii žoňž las lanziča.

³⁴ Nižaza Jesusaqui tsewcchuc cheržcu:

—Aayj, —cjican llactazziča.

Nekztan chiičiča,

—Efata, —cjican.

Nii tsjemat taku cjiča, “Cjetzi cjee”, nii.

³⁵ Nekztanac nii žoňž cjuñinacaqui cjetzi cjissiča. Niiž lasqui zejchizakazza. Cusa chiiñi cjissiča.

³⁶ Nekztanaqui Jesusaqui mantichiča, tuž cjan:

—Tii anam jecžquizimi maznaquiča.

Nekztanaqui žoňinacaqui nii taku ana cassiča. Nekztan Jesusaqui juc'anti ana chiyčiyajo mantichiča. Nekztan nii žoňinacazti juc'anti mazmazziča tjapa kjutñi.

³⁷ Jaziqi walja isphantiča nonžñi žoňinacaqui, tuž cjan:

—Tjapa nižž paatanacaqui ancha zumača. oň žoňimi nonskatñiča. Up žoňimi chiikatñiča. Ancha cusača.

8

JESUSAQUI ČJERI TJAACHICHA

¹ Tsjii nooj muzpa žoňinacaqui wilta ajsciča. Čjeri miranzcama žejlčiča. Nekztan Jesusaqui nižž tjaajintanaca kjawžcu, ninacžquiz paljayčiča, tuž cjan:

² —Chjep maj tii žoňinacaqui wejttan kamčiča. Jaziqi tinacaqui ana čherchizža. Tinacžquiz okžnuča.

³ Ana čjeri tjaažcu kjuya cuchnasž niiqui, jiczquiz čherž kjara tismayasača. Yekjap žoňinacaqui ažquiztan tjončiča.

⁴ Jesusiž tjaajintanacaqui kjaaziča:

—Wazquizza učumqui; anaž čhjulumi žejlča tekziqi. ¿Čhjul čjeri tii žoňinacžquiz tjaasajo, wejrnacjo?

⁵ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—¿Kjaž t'antat ančhucalta žejlya?

Tjaajintanacaqui kjaaziča:

—Pakallaku.

6 Jaziqui Jesusaqui nii zoñinacžquiz chiichiča:

—Ančhucqui, yokquiz julzna.

Nekztanaqui t'anta tanžcu Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichiča. Nekztan t'anta kjolkjolžcu, niiž tjaajintanacžquiz tjaachiča, zoñinacžquiz tojznajo. Nekztan partir paychiča tjaajinta zoñinacaqui.

7 Nii tjaajintanacaqui tsjii kjaž ch'iznacchiztača. Nii tanžcu Jesusaqui wilta Yooz Ejpžquin gracias cjican chiichiča. Nekztan tjaajintanacžquiz chiichiča:

—Tii zoñinacžquiz tii ch'iznaca tojzna, ančhucqui.

8 Nii zoñinacaqui lujlchiča, chjekañcama. Nekztan žejtchi čherinaca tjappacha juntžcu, pakallaku canasta chjijpsiča.

9 Nii lujlñi zoñinacaqui tsjii pusi warankatača. Nekztan Jesusaqui zoñinaca cuchanchiča, kjuya okajo.

10 Jesusaqui tjaajintanacžtan walsiquiz luzcu, Dalmanuta cjita yokquin ojkchiča.

JESUSIZ QUINTRA ZOÑINACA

11 Fariseo zoñinacaqui tjonžcu, Jesusižquiz ch'ayi kallantichiča, tuž cjican: —Amqui Yooztamčhalaj niiqui, milajru tekz paalla nižtaqui.

12 Nekztan Jesusaqui walja llactazcan ujrsiča. Nekztan chiichiča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan milajrukaz pecjo? ¿Tii zoñinacajo? Weraral cjiwčha, milajru ana paasača.

13 Nii zoñinaca eccu, walsiquiz luzcu, ojkchiča, wilta kot nawjktuñtan kajzjapa.

14 Jesusiž tjaajintanacaqui t'anta chjitz tjatsiča. Tsjii t'antakaz želatča walsiquiz.

15 Nekztan Jesusaqui ninacžquiz chiižinchiča:

—Cwitazaquiča fariseož liwaturžquiztan nižaza Herodiž liwaturžquiztan.

16 Nekztan nii tjaajinta zoñinacaqui Jesusiž chiižintiquiztan palt'ichiča, tuž cjican:

—Učhumqui ana t'anta zijjctala. ¿Kjaž cjeequejo?

17 Nekztan ninacaž nuž parlan, Jesusaqui pewcziča:

—¿Kjažtiquiztan t'antiquiztan parli ančhucjo? ¿Anapanž intintiy? ¿Kjažtat ančhucjo? ¿Ančuca kuzqui ana naazñipan, kjažtatajo?

18 ¿Ančuca čhujquiqui anaj cherchiya? ¿Ančuca cjuñimi anaj nonziya? ¿Tii anapanž cjuñkaya?

19 Wejrqui pjijska t'antiztan pjijska warank luctak zoñinaca lulunchinča. ¿Nekztan kjaž canastat nii žejtchi t'anta ricujtatajo?

Ninacaqui kjaaziča:

—Tuncapani.

20 Nekztan Jesusaqui pewczizakazza:

—Wejrqui pakallaku t'antiztan pusi warank zoñi lulunchinča. ¿Nekztan kjaž canastat nii žejtchi t'anta ricujtatajo?

Ninacaqui kjaaziča:

—Pakallaku.

21 Nekztan Jesusaqui pewczizakazza:

—¿Anapanž zuma intintas, ančhucjo?

ZUR ZOÑI ČHJETINTA

22 Nekztan Betsaida cjita yokquin irantichiča. Nekzi tsjii kjažu zoñinacaqui Jesusižquiz tsjii zur zoñi zijjčchiča. Zijjčcu rocchiča:

–Tii lanžinalla, –cjican.

²³ Nekztan Jesusaqui nii zur žoňž kjarcu tanžcu, wajtž tjiya chjitchičha. Nekztan niiz čhujcquiz llawsiztan t'awzičha. Kjaržtan lanžcu pewczičha:

–čJaziqui čhjulatakīnacam cherya?

²⁴ Zur žoňiqui acha waytižcu chercherzičha. Nekztan kjaazičha:

–Žoňi cherchucačha, ojklayñi. Pero ana cusal cheručha; muntinacažtakaz nii žoňinaca cheručha.

²⁵ Jesusaqui nii žoňž čhujcquiz wilta kjaržtan lanzičha, zuma cherajo. Nekztan niiz čhujquī zuma žejtčičha. Nii žoňiqui zuma calaru cherčičha ažkquin.

²⁶ Jesusaqui čhjetinžcu niiz kjuya cuchanchičha, tuž cjican:

–Anam wajtquiz luzaquičha. Anaž jecžquizimi tii čhjetinta chiyaquičha.

čJECT JESUSAQUI?

²⁷ Nekztan Jesusaqui tjaajintanacžtan ojkcčičha, Cesarea de Filipo cjita yok kjutñi. Ojkan Jesusaqui pewczičha:

–čJect wejrjo? čKjažt cjii žoňinaca wejt puntuquiztanajo?

²⁸ Niiz tjaajinta žoňinacaqui kjaazičha:

–Yekjap žoňinaca, “Juan Bautistala”, cjičha. Yekjapac, “Eliasl”, cjičha. Yekjapac, “Tsjii Yooz taku parliñi profetala”, cjičha.

²⁹ Nekztan Jesusaqui pewczičha:

–čAnčhuczi, jaknuž cjii wejt puntuquiztanajo?

Pedruqui kjaazičha:

–Yooziž cuchanžquita Cristumčha amqui, –cjican.

³⁰ Nekztan Jesusaqui mantičičha:

–Anaž jecžquizimi nii maznaquičha.

JESUSAQUI MAZINCHICHA NIIZ TICZ

³¹ Nekztan niiz tjaajinta žoňinacžquiz wilta tjaajñi kallantičičha, tuž cjican:

–Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoňčha. Jaziqui ancha t'akjisačha. Wajt jilirinacami timlu jilirinacami judio tjaajñinacami, ninacaqui wejtquiz čhjaawjkataquičha. Wejrqui contal cjeečha. Nekztan čhjep majquiztan jacatatačha.

³² Jesusaqui nuž kjanacama niiz ticz mazinčičha. Tii mazintiquiztan Pedruqui tsjii latu Jesusa chjitchičha. Nekztan paljayčičha, tuž cjican:

–čKjažtīquiztan nižta čhiijo? Anapan nižta chiyalla amqui.

³³ Jesusaqui wir kjutñi parti tjaajinta žoňinacžquin cherzičha. Nekztan Jesusaqui Pedro ujzičha, tuž cjican:

–Satanás, zaraka wejt yujcquiztan. Amiž pinsita anačha Yooziž pinsita, žoňiž pinsitakazza.

³⁴ Nekztan Jesusaqui nekz žejlñi žoňinaca kjawžcu, čhiizīnčičha, tuž cjican:

–Jequit wejttan chica ojklayz pecčhaj niiqui, primiraqui persun kamañ wiraqui tjažla. Sufrijsapaqui listoj cjila, ticzcama. Nekztan wejttan chicaž kamaquičha.

³⁵ Jakziltat persun kamañ wira ana tjažt pecčhaj niiqui, arajpach kamañaquī ana tjaataž cjequičha. Jakziltat tii muntuquiz Yooz tawk laycu nižaza wejt laycu persun kamañ wira tjažznačhaja, jallā niiqui arajpachquin wižaya kamaquičha.

³⁶ Tsjii žoňiqui tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca canasačha. Pero nekztan infiernuquin okaquiz niiqui, tjapa nii canta cusasanaca, ččhjuljapat sirwasajo? Inakaz cjequičha.

³⁷ Arajpachquin Yooztan kamzqui persun liwriizqui anaž paaztanac kjayasača.

³⁸ Wejrqui cjiwča, tii muntuquiz zoñinaca žejlča, ana Yooz kuzcama ojklayñi, persun kuzcama ojklayñi, ujchizza. Nii zoñinacžtan želan, jakziltat wejtquiztan nižaza wejt tawkquiztan asačhaja, nižaza ana pajñi chiyáčhaj niiqui, jalla niižquiztan wejrzal ana pajñi chiyáčha. Tsjii nooj wejrqui wejt Ejpž aztan tjonáčha zuma arajpach Yooz anjilanacžtan. Nii ora wejtquiztan asñi ana pajñi zoñinacžquiztanaqui wejrzal ana pajñi chiyáčha. Wejrqui tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñičha. —Nuž cjichičha Jesusaqui.

9

¹ Jesusaqui cjichizakazza:

—Ultimu werara wejr cjiwča, tsjii nooj Yoozqui aztan mantaquičha. Ima nii tjuñi tjonan yekjap tekzta zoñinacaqui anaž ticznaquičha.

JESUSAQUI TSJEMATA CJISSICHA

² Sojta tjuñquiztan Jesusaqui čhjepultan tjaajinta zoñinaca chjitchičha, Pedro, Jacobo, Juan, jalla ninacžtan. Pakpaltan tsjii curu yawchičha. Nicju nii čhjepultanž yujcquiz Jesusaqui tsjemat chercherčičjissičha.

³ Niiž zquitiqiu ancha llijatčha. Ancha chiw kjatñižtakaztačha. Anaž jec zoñimi nižta chiwi zquiti cjiskati atčha.

⁴ Nekztan pucultan zoñinaca jecžquichičha; Elías nižaza Moisés cjitatačha ninacaqui. Jesusižtan parlichičha.

⁵ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz paljaychičha:

—Wejt Tjaajiñi. Walikazza tekz žejlzqui. Čhjep chjujlli kjuya kjuyz-nasačha, tsjiiqui amta tsjiiqui Moiesta, tsjiiqui Eliasta.

⁶ Nekztan nii tjaajinta zoñinacaqui ancha tsucchičha. Pedruqui čhjulut chiyi ana zuma tantichucatačha.

⁷⁻⁸ Nekztan ninacžquiz tsjiriqui urpuntichičha. tsewtan tsjirquiztan tsjii joraqui chiižquichičha:

—Wejt k'ay Majčha tiiqui. Tiižquiz nonžna.

Nekztan tjaajinta zoñinacaqui tjapa kjutñi chercherčičha. Anazaka čhjulum tjenchičha. Jesusapankaz želatčha nii chjepultan zoñinacžtan.

⁹ Jesusaqui nii curquiztan chjiwžquican ninacžquiz paljaychičha, tuž cjan:

—Ančhucadž cherta ana jecžquizimi chiichiyaquičha. Werič jacatattan, nekztan chiichiyaquičha ančhucqui. Wejrqui tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñičha.

¹⁰ Ninacpora pewcsarassičha:

—Čhjulut tii jacatatz puntu cjeejo?

Nižtami Jesusiž čhiitacama ojčkichičha.

¹¹ Nekztan Jesusižquiz pewczičha:

—Judiuž lii tjaajiñinacaqui cjiñičha, “Primuruqui Elías profetaqui tjon-stančha”, nii. ¿Kjažtiquiztan nižta chiiya?

¹² Jesusaqui kjaazičha, tuž cjan:

—Ultimupan Elías profetaqui primuru tjonchičha, tjappacha tjaczjapa. Nižaza cjiirta Yooz takuqui tuž cjičha, wejr tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñič puntuquiztan. Tekziqiu ancha sufráčha wejrqui. Čhjaawjtaza iñartaza cjeečha.

¹³ Jaziqui wejr cjiwča, Eliasauqui tjonchila. Nekztan zoñinacaqui Elías ninacž munañparu paachičha. Nužupan cjiirta Yooz takuqui cjičha Elías puntuquiztan. —Nuž cjichičha Jesusaqui.

ZAJRAZ TANTA UZA CHJETINTA

¹⁴ Nekztan parti tjaajinta zoñinacžquiz irantichiča. Nekzi muzpa zoñinacaqui želatkalča. Parti tjaajintanacžtan judiuž lii tjaajiñinacžtan ch'aazatkalča.

¹⁵ Tjappacha Jesusa cheržcu ispanti ch'uj cjichiča. Nekztan tsaani za-tchiča.

¹⁶ Jesusaqui pewcziča, tuž cjan:

¿Ninacžtan čhjulut chiyas?

¹⁷ Tsjii zoñiqui kjaaziča:

—Tjaajiñi Maestro, wejrqui wejt uza amquiz zjijcchinča. Zajraž luztan, upa cjissiča.

¹⁸ Jakziquinami zajraqi wejt uzquiz pankaz luzza. Nekztan t'uckatča. Nekztan yokquiz tjojtša. Atquiztan čh'utukaž jup'okiča. Izkekaž jojča. Ljajtikaž cjissa. Jaziqi amiž tjaajintanacžquiz rocchinča, zajra ch-čhatkato. Ninacaqui ana chjatkati atchiča.

¹⁹ Jaziqi Jesusaqui kjaaziča:

—Ančhucqui, ana criiñi zoñinacžhucpanča. ¿Čhjuloracamat ančhucatan kamac wejrjo? ¿Čjuloracamat ančhucatan awantac wejrjo? Nižtac nii uza zjijcžca.

²⁰ Nekztan nii uzac zjijctatača. Nii zajraqi Jesusa cheržcu uza t'uckatčiča. Nekztan nii uzaqui yokquiz tjojtšiča. Yokquizpacha zunt'ichiča, atquiztan čh'utu jup'okcan.

²¹ Jesusaqui ejpžquiz pewcziča:

—¿Čhjuloratanpacha am uza laacjichitajo?

Niiž ejpqui kjaaziča:

—Koltallquiztanpacha.

²² Tii zajrapan wilta wilta tjojt tjojtkatčhani ujquizimi kjazquizimi tic-skatzjapaqui. Am cunam atčhani. Tii kullžinalla. Okžnalla wejrnacqui.

²³ Nekztan Jesusaqui nii ejpžquiz čhiichiča:

—¿Kjažtiquiztan am nuž cjeej, “Am cunam atčan”, cjanajo? Yoozquin tjapa kuzziz zoñiqui čhjulumpankaz atasacha.

²⁴ Nii uz ejpqui altu joržtan čhiichiča:

—Tjapa kuzziz wejrqui! jJuc'anti Yoozquin kuzziz cjis yanapt'alla!

²⁵ Jesusaqui naychiča, muzpa zoñinaca ajcsquiñi. Nekztan zajra ujziča, tuž cjan:

—Zajra, amqui tii uza upa oñi cjiskatchamča. Wejrqui am mantuča. Tiižquiztan ulna. Anam iya tii uza tanaquiča.

²⁶ Nii zajraqi uza wilta t'uckatčiča. Nekztan ancha kjawcan, ulanchiča. Nii uza ticzižtakaz cjissiča. Nekztan jila parti zoñinacaqui čhiichiča:

—Ticzila tii uzaqui!

²⁷ Nekztan Jesusac kjarallcu tanžcu žinziča. Nekztan nii uzaqui tsijtsiča.

²⁸ Nekztanac tjaajinta zoñinacaqui kjuy luzcu jamazit Jesusižquiz pewcziča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan wejrnacqui ana nii zajra chjatkati atojo?

²⁹ Jesusaqui kjaaziča:

—Ana Yooztan parliscu ana ayunascu, anaž tii zajranacaqui chjatkati atasacha.

JESUSAQUI NIIZ TICZ MAZINCHICA

³⁰ Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajintanacžtan ojkchiča Galilea yoka nuž. Ana žoñiž zizan nekz žejlz pecatča, niiz tjaajinta žoñinacžquiz iya tjaajinzjapa.

³¹ Tuž cjan tjaajinchiča:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Tsjii žoñiqui wejr tarazunaž paaquiča, wejr tankatzjapa. Nekztan tantapal cjeeča. Contal cjeeča. Nekztan čhjep majquiztan jacatatača.

³² Tjaajintanacaqui Jesusiž takunaca ana cusa intintazi atchiča. Nižaza Jesusa iya pewcz ekiča:

—¿Kjažt cjiy, nii am takunacajo? —Nuž cjan, pewcz pecatča, pero.

¿JEC ŽOÑIT TUCQUINAQUI?

³³ Nekztan Capernaum cjita wajta irantichiča. Kjuyquiz luzcu Jesusaqui niiz tjaajintanača pewcziča:

—¿Ojkcan ančhuc čhjuluča parliya?

³⁴ Nekztan anaž čhjulumi kjaaziča. Ojkcan tii puntu parlatča, “¿Ject tucquinaqui cjes?” cjan.

³⁵ Nekztan Jesusaqui julziča. Niiz tuncapan tjaajinta žoñinaca kjawžcu, paljajchiča:

—Jakziltat tucquinac cjis pecčhaj niiqui, wirquinpankaz cjis waquiziča. Mantapaazpankaz waquiziča.

³⁶ Jesusac tsjii uza kjawžcu, tayıquiz tsjitskatchiča. Nii uza žcojzriča, tuž cjan:

³⁷ —Jakzilta žoñit wejt laycu tsjii ocjala sirwičhaja, jalla niiqui wejr sirwiča. Nižaza anaž wejr alaja sirwiča; wejrž cuchanžquiñi nii zakaz sirwiča.

CRISTUZ FAVORA PAAÑI ŽOÑI

³⁸ Nekztan Juanqui cjichiča:

—Tjaajiñi, am tjuužtan tsjii žoñiqui zajranaca chjatkatačča. Niiqui ana učumtan chica ojklayñiča. Nekztan wejrnacqui ujzinča, “Nižta anača paažqui”, cjan.

³⁹ Jesusaqui cjichiča:

—Ana nižta chiya. Jakzilta žoñit wejt tjuužtan tsjii milajru pačhaj niiqui, wejt quintra ana pjazila chiyaquiča.

⁴⁰ Jakzilta žoñizlaja ana učum quintra niiqui, učumnaca partizakazza.

⁴¹ Weraral chiyuča, ančhucqui Cristuž illzta žoñinacpančhucča. Jakzilta žoñit weriž cjen ančhucaquiz tsjii kjazllami onančhaja, jalla niiqui nekztan ultimu juc'ant zumanaca tanznaquiča arajpachquin.

UJQUIZTAN CWITASA

⁴² Nekztan Jesusaqui tjaajinchiča, tuž cjan:

—Wejtquiz criichi žoñinaca žejlča, humilde kuzziz cjiñi. Jakzilta žoñit nižta criichi žoñinaca ujquiz tjojtskatačhaja, jalla niiqui ana wali pača. Nii paañi žoñž jorquiz pajk tjaaj mokžcu, koz kotquiz jacuntiz waquiziča. Jalla nižta tsjan cusaž cjesača nii žoñtaqui.

⁴³ Am kjarat ujquiz tjojtskatz pecčhaj niiqui, pootzna. Infiernuquin pizc kjarchiz ojkzqui, nii ana waliž cjesača. Juc'anti cusaž cjesača tsjii kjarchizkaz arajpachquin luzqui. Infiernuquin ujqui wira ana tjesnasatča.

⁴⁴ Infiernuquizuqui žoñi lujlñi lak'unacami anaž ticznaquiča. Nii asñi ujqui anaž wira tjesnaquiča.

⁴⁵ Nižaza am kjojchat ujquiz tjojtskatz pecčhaj niiqui, pootzna. Infiernuquin pizc kjojchchiz Yooz cuchnasaž niiqui, ana waliž cjesača. Juc'anti

cusaž cjesača tsjii kjojchchizkaz arajpachquin ojkzqui. Infiernuquin ujqui wira ana tjesnasacha.

⁴⁶ Infiernuquiziqui zoñi lujlñi lak'unacami anaž ticznaquiča. Nii asñi ujqui ana wira tjesnaquiča.

⁴⁷ Am čhjujquit ujquiz tjojtskatz pecčhaj niiqui, leczna. Infiernuquin pizc čhjujccchiz Yooz cuchnasaž niiqui, ana waliž cjesača. Juc'anti cusaž cjesača tsjii čhjujccchizkaz arajpachquin ojkzqui.

⁴⁸ Infiernuquiziqui zoñi lujlñi lak'unacami anaž ticznaquiča. Nii asñi ujqui ana wira tjesnaquiča.

⁴⁹ Tjapa zoñinacaqui ujžtan tjacžtaž cjequiča. Zapa wilananacaqui yawčžtan tjacžtapanča, jalla nižta.

⁵⁰ Yacuqui zumača. ¿Yacuž lak'anznasaž niiqui, kjažt wilta ch'uyi cjisnasa? Yawcchizpanž ančhuc želaquiča. Porapat zumaž kamaquiča.

10

JALJTIZ PUNTU

¹ Nekztan Jesusaqui Capernaum wajtquiztan ulanžcu, Judea yokquin ojkchiča; nižaza Jordán cjita puž najwctuñtan ojkchiča. Nicju muzpa zoñinacaqui wilta ajcsiča. Nekztan Jesusaqui wilta tjaajinchiča, jaknužt tjaajnižtažlaj, nii.

² Fariseo zoñinacaqui tjonchiča, Jesusa ujquiz tjojtskatzjapa. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Učhum liiqui kjažt cjeejo? ¿Tsjii luctacaqui persun tjunatan jaljtiz waquizasaya? Tjaajnalla.

³ Jesusaqui ninacžquiz pewcziča:

—¿Moisés cjita zoñiqui, jaknužt ančhucaquiz mantichiya?

⁴ Nekztan ninacaqui kjaaziča:

—Moisesaqui tuž mantichiča, “Tsjii luctacaqui certificado de divorcio tjaasača tjunatan jaljtizjapa. Nekztan jaljtasača.”

⁵ Nekztanaqui Jesusaqui chiižinchiča:

—Ančhuca chojru kuzziz cjen nuž mantitatača.

⁶ Niiž tuquiqui ana nižta mantitatača. Tuqui timpuqui Yoozqui tjappacha paacan, zoñi paachiča luctaka maataka.

⁷ “Nižtiquiztan zoñiqui maa ejpžquiztan zarakaquiča, tjunatan kamzjapa.

⁸ Nekztan nii lucutiñi zoñiqui tsjiikaz cjissa”. Anaž iya pucultan zoñi, pero tsjiikazza.

⁹ Yoozqui tsjii lucutiñi cjiskatchiča. Nekztan lucutiñi zoñiqui anapan jaljtiz waquiziča.

¹⁰ Wiruñaquei niiž tjaajinta zoñinacaqui kjuyquiz Jesusa jamazit pewcziča nii jaljtiz puntuquiztan.

¹¹ Jesusaqui kjaaziča:

—Jakzilta zoñit tjunatan jaljtizcu yekja maatakatan zalžaj niiqui, ujž pača, tuquita tjuna quintra.

¹² Nižaza jakzilta žont persun luctakžtan jaljtizcu, yekja luctakžtan zalžaj niiqui, użakaz pača, tuquita lucž quintra.

JESUSAQUI OCJALANACA K'AACHICHA

¹³ Tsjii nooj zoñinacaqui Jesusižquin ocjalanaca zjičchiča, kjaržtan lanžnajo. Nuž zjižcan Jesusiž tjaajintanacaqui nii ocjala chjaawjchiča.

¹⁴ Nižta chjaawjñi nayžcu Jesusaqui žawjchiča. Nekztan tjaajinta zoñinacžquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Tii ocjalanacaqui wejtquiz tjonaj cjee. Anaž chjaajwa. Tii ocjalanacz kuzziz irata, jalla nižta zoñinacača Yooz wajtchiz zoñinacaqui.

¹⁵ Ultim weraral chiyuča, ocjalanacaqui maa ejpž mantitanaca cazza. Jalla nižta irata zoñinacaqui Yooz mantitanaca caz waquiziča. Ana cazaquiz niiqui, wira ana Yooz wajtchiz zoñinaca cjequiča.

¹⁶ Nekztan Jesusaqui ocjalanaca žcojrzcu k'aachichiča. Zapa maynižquiz kjaržtan lanžcu:

—Yooz am wintijla, —cjichiča.

RICACH ZOÑIŽ QUINTU

¹⁷ Nekztanaqui zoñinaczquiztan Jesusaž zaraktan tsjii zoñiqui zati pariju tjonchiča, niž yujcquiz quillslaki. Nii zoñiqui cjichiča:

—Tjaajiņi Maestro, zumamž amqui. Yooztan wiņaya kamzjapaqui, žčhjul zumanacat wejr paasaya?

¹⁸ Jesusaqui kjaaziča:

—žKjažtiquiztan, “Zumamž amqui”, cjeejo? Anaž jec zoñimi zumaqui, Yoozpankazza zumaqui.

¹⁹ Amqui Yooz mantitanaca zizñamča: “Anača adulteriuquiz ojklayzqui. Anača conzqui. Anača tjaņi cjisqui. Anača toscara chizqui. Anača incallzqui. Am maa ejpča rispitzqui”.

²⁰ Nii zoñiqui kjaaziča:

—Tjaajiņi Maestro, koltallquiztanpacha tjapa tinaca caziņča.

²¹ Jesusaqui nii zoñž kjutņi cherziča, k'aachtican. Nekztan cjichiča:

—Tsjii cusasa pjaltiča amtaqui. Tjappacha am čhjul taki žejlņinaca tuyzna. Poris zoñinaczquiz nii paaz ona. Oka jaziqui. Nekztan am arajpachquin juc'anti ricachum cjequiča. Nuž paažcu wejtquin tjona. Sufrijsapa listu cjee. Nekztan wejttañ chica ojklayņi cjequiča.

²² Walja ricachutača nii zoñiqui. Nekztan nii chiitiquiztan ancha upa kuz cjissiča. Llaquita ojkiča.

²³ Nekztan Jesusaqui tjapa kjutņi chercherziča. Nekztan tjaajintanaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

—žRicahunacztaqui walja ch'amača Yooz wajtchiz zoñinaca cjisqui!

²⁴ Niž tjaajintanaqui Jesusaž chiitiquiztan ancha tsucchiča. Nekztanaqui Jesusaqui wilta paljaychiča, tuž cjican:

—Jilanaca. žJakzilta zoñit tii wir cusasanaczquiz kuz tjaačhaja, jalla ninačzaqui walja ch'amača Yooz wajtchiz zoñinaca cjisqui!

²⁵ Tsjii camello cjita animala žejlča. Nii camelluqui ch'aman acuj cjuņquiz luzasača. Ricahunaczti tsjan ch'aman Yooz wajtquiz luzasača, Yooz mantita zoñinaca cjisjapa.

²⁶ Nii chiitiquiztan tjaajinta zoñinacaqui juc'anti tsucchiča.

—žJequit liwriita cjesajo? —cjican, pewcsassiča.

²⁷ Jesusaqui ninaczquiz cherziča. Nekztanac cjichiča:

—Zoñiqui anaž persunpacha liwrii atasacha. Yoozpankazza liwriiņiqui. Yoozqui jecmi liwrii atasacha.

²⁸ Nekztan Pedruqui Jesusižquiz paljaychiča:

—Nonžna. Wejrnacqui tjappacha ecchinča, amtan chica ojklayzjapaqui.

²⁹ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Weraral ančhucacquiz cjiwča. Jakzilta zoñit Yooz tawk laycu wejt laycu kjuya, jilanaca, cullacanaca, maa, ejp, maatinaca, zkalanaca, jalla ninaca ecačhaj niiqui,

³⁰ tii muntuquiz kjuyanaca, jilanaca, cullacanaca, maanaca, maatinaca, zkalanaca, nižfanaca patac wiltaž ninacztajapa želaquiča. Pero chjaawjta

iñartazaž cjequiča. Jalla nuž cjenami, arajpachquin wiñaya Yooztan zuma kamaquiča.

³¹ Walja anżic tucquin žoñinacaqui wirquin cjisnaquiča ultimquiziqui. Nižaza walja anżic wirquin žoñinacaqui tucquin cjisnaquiča ultimquiziqui.

JESUSAQUI NIIZ TICZ MAZINCHICHA

³² Nekztan Jesusaqui Jerusalén cjita wajtquin okatča tjaajintanacžtan. Jesusača ninacž tuqui ojkhiqui. Nii tjaajinta žoñinacaqui tsucchi okatča. Nii parti apžñinacaqui eksan okatča. Nekztanac Jesusac niiz tuncapan tjaajintanaca kjawžcu, tsjii kjutñi chjitchičha. Nekztan jaknužt niizquiz watačhaja jalla nii mazinchiča.

³³ Jesusac cjichiča:

—Nonžna. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Jerusalén watjaž ojčha učumqui. Jalla nii wajtquin tarazuna paatal cjeeča. Timlu jilirinacžquiz nižaza judío tjaajinacžquiz tantal cjeeča. Nekztan ninacaqui, “Ticzla tiiqui”, cjequiča. Nekztan yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjital cjeeča.

³⁴ Nekztan wejr munu paatal cjeeča. Llawsičtan tjujttal cjeeča. Wjajttal cjeeča. Ultimquiziqui contal cjeeča. Nekztan ticžcuqui čhjep majquiztanac jacatačha.

JACOBZTAN JUANZTAN

³⁵ Nekztanaqui Zebedeož majchnacaqui Jacobžtan Juanžtan Jesusižquin macjatchičha tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, čhjulut amquiztan pecučhaj niiqui, tjaalla.

³⁶ Jesusaqui pewcziča:

—Čhjuluž pecya?

³⁷ Nii pucultan žoñiqui kjaaziča:

Čhjuloram am tjappacha mantáčhaj niiqui, wejrnac julskatalla, tsjiiqui žew kjuttan, tsjiiqui zkar kjuttan.

³⁸ Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Ančhucqui tii mayta ana intintichiñčhucča. Wejrqui tsjii wasu licznača. Nižaza tsjii bautismo bautista cjeeča. ¿Jalla nižtapacha ančhuc sufri atasajo?

³⁹ Ninacaqui kjaaziča:

—Atasačhaj.

Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Wejr irata ančhucqui tsjii wasu licznaquiča. Nižaza tsjii bautismo bautista cjequiča.

⁴⁰ Pero žewquiztan nižaza zkarquiztan julznaj cjičhaj niiqui, wejr ana nii atasacha. Jakžiltižtažlaj nii julz tjacžta niiqui, ninacžtaž cjequiča.

⁴¹ Nekztan nii parti tunca tjaajintanacaqui nuž nonžcu, zawjchiča Jacobuž nižaza Juanž kjutñi.

⁴² Nekztan Jesusaqui tjaajinta žoñinaca kjawziča, tuž cjican:

—Ančhucqui zizza. Tsjii nacionž chawjc jiliriqui nacion nužpachaž cazkatča. Tsjii c'ari patružažtakaz cjissa jilirinacaqui. Jilirinacaqui tjapa žoñinaca rispitskatča.

⁴³ Ančhuczi anača nižta cjisqui. Jakžiltat ančhucquiztan juc'ant chekan žoñi cjis pecčaj niiqui, partinacž piyuna cjis waquiziča.

⁴⁴ Jakžiltat ančhucquiztan anča tucquin cjis pecčaj niiqui, tjapa žoñinacž mantuquizpanž cjis waquiziča.

⁴⁵ Jalla nižtijapa wejr tjonchinča. Tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Pero ana zoñiž sirwita cjisjapa tjonchinča. Antiz zoñinaca sirwisjapa tjonchinča. Zoñinacž cuntiquiztan ticzjapami, zoñinaca liwriizjapami, niijapa tjonchinča wejrqui.

ZUR ZOÑI CHJETINTA

⁴⁶ Nekztan Jesusaqui Jericoquiztan ulanžquichiča tjaajinta zoñinacžtanami tama zoñinacžtanami. Jicz latuquizž tsjii zur zoñi julzi želatča, tomangžcan. Bartimeo cjitatača, Timeož majch.

⁴⁷ Nii Nazaret wajtchiz Jesusa macjatžquiñi nayžcu, nii zur zoñiqui kjawchiča, tuž cjican:

—Jesusa, Davidž Majchimča! ¡Wejr okžnalla!

⁴⁸ Nekztan zoñinacaqui nii zur zoñi ujsiča:

—¡Ch'uj žela! —cjican.

Nekztan nii zur zoñiqui juc'anti kjawchiča:

—¡Davidž Majch, wejrpanž okžnalla!

⁴⁹ Nekztan Jesusaqui tsijtsiča.

—Nii zoñi kjawžca, —cjichiča. Zoñinacaqui nii zur zoñi kjawziča, tuž cjican:

—Tsijsna. Zuti cjee. Jesusaž am kjawža.

⁵⁰ Nekztan niž zquiti cujtžcu, tjojtichiča. Jesusižquin macjatčiča.

⁵¹ Nekztan Jesusaqui nii zoñi pewcziča:

—¿Čhjululm pecya? ¿Kjažum wejr paljay-ya?

Nii zur zoñiqui kjaaziča:

—Tjaajiñi Maestro, ancha zurtča wejrqui. Chertz pecuča.

⁵² Jesusaqui cjichiča:

—Am tjapa kuztan cjen žejtchamča. Jazic oka.

Nii orapacha nii zoñž čhjujquiqui cjetsiča. Cherrñi cjissiča. Nekztan Jesusaž okan nii zoñiqui apziča.

11

JESUSAQUI JERUSALEN WATJA LUZZICHA

¹ Nekztanaquiči pizc wajtquin irantichiča Tsjiiquiči Betfage cjitatača, tsjiiquiči Betania cjita. Jerusalén wajtž žcatillatača, Olivós cjita cur zanquiz. Jesusaquiči tsjii pucultan tjaajinta zoñinaca tuquiči cuchanchiča,

² tuž cjican:

—Jerusalén watja oka. Irantižcu tsjii mokžta aznu cheraquiča. Nii aznuquiči ana zinta zoñiž yawztača. Jalla nii aznu jweržcu wejtquin zjijcaquiča.

³ Yekjap zoñiž pewcznanaquiči, “¿Kjažtiquiztan nižta paa?” cjenaquiči, ančhucquiči tuž kjaaznaquiča, “Chawjc jilirizž pecča”, cjican. “Upaquiztan tii aznuc tjepuntaž cjequiča”.

⁴ Nekztan nii pucultanaquiči ojčkichiča. Tsjii aznu cherchiča, kjuy zanquiz mokžta; callquiztača. Nekztan ninacaquiči aznu jwersiča.

⁵ Yekjap nekž žejlñi zoñinacaquiči pewcziča:

—¿Kjažtiquiztan ančhuc nii aznu jwerjo?

⁶ Jesusiž čhiitacama kjaaziča. Nužquiz nii zoñinacaquiči cutziča.

⁷ Jesusižquin nii aznu zjijcchiča. Nekztan zquitinaca carunsiča, Jesusiž yawzjapa.

⁸ Yekjap zoñinacaquiči ch'ojña ramuzanaca pootžcu, nii jiczquiz čhjinchiča. Zquitinaca čhinchizakazza. Nuž paachiča rispitsjapa.

⁹ Jesusiž tučquin ojkñi žoñinacami Jesusiž wirquin apzñi žoñinacami tjpapacha wiwchiča, tuž cjican:

–¡Viva tii Yooz tjuuquiz tjonchi žoñi! ¡Yooz wintijla!

¹⁰ ¡Tiiž mantaquiča, učhum tuquita žoñiča David cjita, jalla nižta! ¡Yooz wintijla! ¡Viva učhum Yooz!

¹¹ Jalla nužu Jesusaqui Jerusalén watja luzziča. Nižaza timpluquiz luzziča. Tjapa kjutñi chercherchiča. Nekztan tjuñiž zeziz cjen Betania cjita wajtquin ojkchiča niž tuncapan tjaajinta žoñinacžtan.

ANA FRUTCHIZ MUNTI

¹² Jakatažuqui Jesusaqui Betania wajtquiztan ulanžcan, čhjeri eecskatchiča.

¹³ Ažquiztan higer munti cherchiča, ch'ojña chjañchiz. Nii munti cherzñi ojkchiča, “Frutaj žejlž”, cjican. Nii munti irantan, chjañkaz želatča. Anatača frut timplu.

¹⁴ Nekztan Jesusaqui nii muntiž quintra chiichiča:

–Tii muntiquiztan anaž jecmi iya fruta lulaquiča.

Niiž tjaajintanacaqui nii chiita nonziča.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZICHA

¹⁵ Nekztan Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžtan Jerusalén watja iranžicu timpluquiz luzziča. Nekztan timpluquiztan zawncchuc liwj tuyñi žoñinacami kjayñi žoñinacami tjirkatchiča. Paaz campiñi žoñinacž mizami paloma tuyñiž zillami k'ala pjokžinchiča.

¹⁶ Jesusaqui nii timplu patiuran kužñi žoñinaca k'ala jarq'uichiča.

¹⁷ Nekztanac chiižinchiča, tuž cjican:

–Cijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Wejt kjuyača Yooztan parlis kjuyaqui. Jakzilta žoñimi Yooztan parlasača tekziqui.” Ančhucqui tii timplu tjangz kjuyažtakaz paachinčucča.

¹⁸ Nekztan timplu chawjc jilirinacaqui judio lii tjaajiñinacaqui nii quintu zizcu parličiča:

–¿Jaknužt tii Jesusa conas? –cjican.

Tjapa žoñinacžti Jesusiž tjaajintiquiztan ispartichiča:

–Ancha cusala, –cjican.

Nižtiquiztan nii quintri žoñinacaqui Jesusižquiztan eksñitača.

¹⁹ Tjuñiž kattan Jesusaqui wajtquiztan ulančiča niž tjaajinta žoñinacžtan.

ANA FRUTCHIZ MUNTIQUI KJOŇCHIČA

²⁰ Jakawenztažuqui nii higer cjita munti wilta watchiča. Waaa, kjoñchi cherchiča, žep'anacžquiztanpacha.

²¹ Pedruqui Jesusiž tuquita chiita taku cjuñžcu cjichiča:

–Tjaajiñi Maestro, cheržca. Amqui tii muntiž quintra chiichamča. Jaziqui kjoñchiča.

²² Jesusaqui kjaaziča:

–Yoozquiz tjapa kuztan cjee.

²³ Weraral cjiwča, jakzilta žoñit nii najwc curquiz, “Curu, tekztan zaraka. Pajk kotquiz luzca”, nuž cjican chiyasaž niiqui, nižtapachaž curu okasača, ana paysnakasaž niiqui, tjapa kuztan cjesaž niiqui.

²⁴ Jaziqui ančucaquiz chiyuča, čhjulumi Yoozquiztan mayizaquičiž ni-iqui, tjaataž cjequiča, Yoozquin tjapa kuztanž cjee.

²⁵ Nižaza ančhucqui čhjulorat Yoozquiztan mayisaja, nii orac ančuca quintra žoñinacž uj pertunaquiča. Nekztan ančuca Yooz Ejpquiča ančuca ujmi zakaz pertunaquiča.

²⁶ Anthucqui ana zoñž uj pertunasaž niiqui, nižaza arajpach Yooz Ejpqui ančuca ujnaca anazakaz pertunasača.

¿JECT JESUSIZQUIZ MANTICHI?

²⁷ Nekztanaqui Jesusaqui Jerusalén watja wilta quejpciča niiž tjaajinta zoñinacžtan. Jesusaž timpluran ojklayan timplu jilirinacžtanami lii tjaajinacžtanami wajt jilirinacžtanami jalla ninacaqui Jesusižquin tjončiča.

²⁸ Nekztan pewčiča:

—¿Ject jilirit am mantichi, tii paazjapajo? ¿Jec jilirit am utchi jilirižtakaz paazjapajo?

²⁹ Jesusac nekztan kjaaziča:

—Wejrmi jazic ančucaquiz zakal pewcznača. Ančucaž kjaaztan, wejr zakal ančucaž pewcznac kjaaznača, jec jilirit wejr utchi, nii.

³⁰ Tiil pewcznača ančucaquiz. ¿Ject Juan mantichi, bautisjapajo? Yoozkaya už zoñej. Jazicž kjaazna.

³¹ Nekztanac ninacpora ancha ch'aasi kallantichiča, tuž cjican:

—¿Kjažum kjaaznaqueo? “Yooz mantitača”, cjequič niiqui, nekztan “¿Kjažtiquiztan ančhuc nii Juan ana criichinčhuctajo?” nuž cječan tiicni.

³² Učhumqui anapanča chiyi atasača, “Zoñž mantitacha”, cjican.

Zoñinacaqui walja nii Juanžquin rispittiquiztan, cjichiča:

—Werara Yooz taku parliñi profetača Juanqui.

Nižtiquiztan nii jilirinacaqui zoñinaca eksacu,

³³ ana kjaazñi atchiča. Ninacaqui chiichiča:

—¿Jaknužkazlan? Nekztanac Jesusac cjichiča:

—Nižaza wejr ana zakal maznasacha, jec jilirit wejr utchi, nii.

12

ANA ZUM PIYUNANACZ QUINTU

¹ Nekztan Jesusaqui tsjii quintu paljayčiča, tuž cjican:

—Tsjii zoñi želatča, patruña. Nii zoñiqui uwas zkala čhajcchiča. Nekztan pajk uyu pirkichiča nii zkali muytata. Nižaza maz ojt paachiča, uwas kjaz spjižtjapa. Nekztan campanturi cherchi torre pirkichiča, zkala itzjapa.

Nekztan nii patruñaqui zkala partira tjaachiča piyunanaczquiz. Nekztan ažkquin ojkičiča.

² Nekztanaqui zkala ricujz timpuž tjontan nii patruñaqui tsjii piyuna cuchanžquichiča, niiž partir zkala ricujzjapa.

³ Nii partira tanzñi zoñinacaqui patruñaž cuchanžquita piyuna tanžcu kijtchiča. Wjajtchiča. Ana čhjulchiz cuchančiča patruñžquin.

⁴ Nekztan nii patruñaqui tsjižtan wilta cuchanžquichiča. Nii partira tanzñi zoñinacaqui nii patruñž piyuna maztan čhajcchiča. Achquič chjo-jritchiča. Chjaawjkatchiča.

⁵ Nekztan nii patruñaqui wilta tsjii piyuna cuchanžquichiča. Chjep wltiquiziqui piyuna conchiča. Nižta anawali paachiča tsjii kjaž cuchanta piyunanaczquiz. Partiqui wjajttatača. Partiqui contatača.

⁶ Iya tsjii želatča nii patruñž k'ay majch. Ultimquiziqui nii patruñaqui k'ay majch cuchanžquichiča, “Wejt majch rispitta cjequiča”, cjican.

⁷ Nii partira tanzñi zoñinacazti ninacpora parlasiča tuž cjican, “Tsjii nooj tii majchqui ejpž irinsa tanznasača. Tii zkali yokanaca k'alaž ricujasača. Ojklay tiiž conla. Nekztan tsjii nooj učumnacaltaž tjappacha tii zkali yokanaca cjequič, jalla”.

⁸ Nekztanaqui nii majch tanžcu conchiča. Nekztan nii yokquiztan niiž ticzi curpu jwescu, tjojtchiča.

⁹ Nekztan Jesusaqui pewcziča:

—¿Nii uwaz zkalchiz patruaqui, čhjulut paachaja? Wejr cjiwcha, nii patruaqui tjonaučiča. Nekztan nii partira tanzni žoñinaca conaquiča. Nekztan niiz uwaz zkal yokanaca yekjanaczquiz tjaaquiča.

¹⁰ 'Anchucqui Yooz taku liichinčhucča, ¿ana jaa? Tsjii Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuy pirkiñinacaqui tsjii maz tjojtchiča. Nii tjojta mazqui isquinqiz cjssiča. Ultimquiziqui tucquin cjssiča.

¹¹ Yoozqui nuž cjiskatchiča. Nii cheržcu ancha ispartichinčhumča”.

Nuž cjiča cjiirta Yooz takuqui.

¹² Nekztanaqui nii quintri žoñinacaqui Jesusa tanz pecatča:

—Tii quinto wejtnaca quintraž, —cjan.

Nekztan nii žejlñi žoñinaca ekscu, quintri žoñinacaqui Jesusa ecchiča, ana kjaž jciscu. Nužquiz ojkičiča.

TASA TJAAZ PUNTU

¹³ Yekjap fariseo žoñinacaqui Herodes žoñinacztan cuchanzquitatača, Jesusa pewczni. Niiz čhiitiquiztan tsjii anazum taku jwes pecatča.

¹⁴ Jaziqui cjičiča:

—Tjaajiñi Maestro, zizuž wejrnacqui, am werarapan čhiñamča, žoñinacz am quintra čhiichiz cjenami. Nižaza am taku anaj tsjii tsjii čhiichila žoñinacz laycu. Yooztan kamz puntuquiztan werarapan tjaajiñamča. Jazic tjaajznalla tii puntu. Wejrnacqui César cjita jiliržquiz tas paaz tjaayiñča. ¿Nuž walikazkay už anaž wali cjesaj? ¿Nii tas paaz tjaaz waquizasaya, už anaž waquizasaj, jaa?

¹⁵ Jesusaqui ninaca pizc kuzziz zizatča. Nekztan kjaaziča:

—¿Kjažtiquiztan anchucqui wejr ujchiz jwes pecjo? Tsjii paaz zjijca, chertzjapa.

¹⁶ Tsjii paaz zjijcchiča. Nekztan Jesusac pewcziča:

—¿Tii paazquiz, jecz yujctaya? ¿Jecz tjuu cjiirrataya?

Ninacaqui kjaaziča:

—César cjita jilirž tjuuča. Niiz yujcča niiqui.

¹⁷ Nekztan Jesusaqui čhiichiča.

—Čhjulumi jiliržta cjenauqui jiliržquiz tjaa. Nižaza čhjulumi Yoozta cjenauqui Yoozquiz tjaa.

Nuž čhiitiquiztan ninacaqui ancha ispartichiča.

JACATATZ PUNTU

¹⁸ Nekztan yekjap saduceo žoñinacaqui Jesusa chertzni ojkičiča. Jacatatz puntu ana criñipantča. Jesusižquin macjatžcu pewcziča:

¹⁹ —Tjaajiñi Maestro, Moisesaqui učhumnacalta cjiirtkalča, tuž cjan: “Tsjii žoñi ticznasaž niiqui, niiz tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztan nii ticzi žoñiž jilaqui naa žewatan zals waquiziča, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”.

²⁰ Jaziqui pakallak jilazullca želatča. Nii jilir jilaqui zalsiča. Nekztan ticziča ana ocjalchiz.

²¹ Nekztan tsjii taypir jilaqui naa žewatan zalsizakazza. Nekztan ana ocjalchiz ticzizakazza. Nekztan yekja taypir jilaqui naa žewatan zalsizakazza. Nekztan ana ocjalchiz ticzizakazza.

²² Tjappach nii čhakallak jilazullcanacaqui naa žonatan zalsiča. Nekztan tjappacha ana ocjalchiz ticziča. Ultimquiziqui naa žonqui ticzinča.

²³ Jaziqui žoñinaca jacatattanaqui wilta žeti tantanaqui ¿jakzilta jilž tjun naa žon cjequejo? Pakallakuqui naa žonatan zalsiča.

²⁴ Jesusaqui kjaaziča:

—Ančhuca takuqui tsjii kjutñi chiyiñchucpanča. Ančhucqui Yooz takumi Yooz azimi anapan zizza.

²⁵ Ticzi zoñinacaž jacatattanaqui anaž zals zelaquiča. Anaž tjojowami turtakanacami zalznaquiča. Arajpach anjilanaca irataž kamaquiča.

²⁶ Jacatatz puntuquiztan Moisesaqui liwruquiz cjiirtkalča. Liich-inčhucča, ¿ana jaa? Tsjii ujsñi kalquiztan Yoozqui Moisesquiz paljaychiča, tuž cjian: “Abrahamž Yooztča wejrčča. Nižaza Isaacž Yooztča, nižaza Jacobž Yooztča”.

²⁷ Yooz Ejpqui anača ticzi zoñž Yoozqui, zejtñi zoñž Yoozqui. Nižtiquiztan ančhuca takuqui ancha tsjii kjutñipankazza.

¿JAKZILTA YOOZ MANTITAT CHEKANAQUI?

²⁸ Nekztanaqui zoñinacžtan Jesusižtan ch'aasñi nonžcu tsjii judiuž lii tjajñi zoñiqui macjatžquichiča. Jesusaž zuma kjaaztiquiztan nii zoñiqui pewczizakazza, tuž cjian:

—¿Jakzilta Yooz mantitat chekanaqui?

²⁹ Jesusaqui kjaaziča:

—Tii Yooz mantitača chekanaqui: “Nonžna ančhucqui, Israeli wajtchiz zoñinaca. Tsjan chawjc jiliriča ućhum Yoozqui. Ana iya yekja Yooz žejlča. Yoozqui jiliripanča.

³⁰ Ančhucqui tii ančhuca Yoozquiz tjapa kuztan sirwaquiča, nižaza tjapa animužtanami, nižaza tjapa pinsamintužtanami, nižaza tjapa aztanami”. Jalla nii Yooz mantitača chekanaqui.

³¹ Nižtazakaz nii jaru tii Yooz mantitac žejlča. Tuž cjiča: “Jaknužum persunpachquiz okžñamžlaja, jalla nižta okžñi kuzziz cjistanča zoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz”. Tii pizc mantitanacača juc'ant chekanaqui čjul mantitanacquiztanami.

³² Nekztan nii judio tjajñi cjičiča:

—Tjajñi Maestro, werara chičamča. Am čhiitaqui cusača. Tsjii Yoozpankaz žejlča; ana iya želasača.

³³ Tii Yoozquiz sirwispanž waquizila, tjapa kuztan, nižaza tjapa animužtan, nižaza tjapa pinsamintužtan nižaza tjapa aztan. Nii jaruqui jaknužum persunpachquiz okžñamžlaja, jalla nižta okžñi kuzziz cjistanča zoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz. Yoozquin ujta wilana puntumantitami nižaza ofrenda tjaaz mantitami jalla nii mantitanacžquiztan tii pizc Yooz mantitanacača juc'ant chekanaqui.

³⁴ Nii judio tjajñi zoñiqui zuma intintazzi razunchiz čhičiča. Nižta nayžcu Jesusaqui čhičiča:

—Amqui Yooztan kamž jicz cježullača, Yooz mantita zoñi cjisjapa. Nekztan zoñinacaqui iya pecunchi Jesusižquiz pewczñi anaž atatča.

¿CRISTUQUI JECZ MAJCHTATA?

³⁵ Jaziqui Jesusaqui timpluquiz tjajincan, cjičiča:

—Nii judio tjajñinacaqui tuž cjiča: “Davidž majchkazza Cristuqui”.
¿Kjažtiquiztan nuž cjeejo?

³⁶ Arajpach Yooz Espirituqui David čhiikatchiča, tuž cjian:

“Yooz Ejpqui wejt chawjc jiliržquiz cjičiča: ‘Tsji ora wejrqui am kjojch koztan am quintri zoñinaca t'okskatača. Nii oracama wejt žew latu julzna’”.

³⁷ Jaziqui Davidaqui persunpacha cjičiča: “Chawjc jiliriča tiiqui”.
¿Nižtiquiztan jaknužt niž chawjc jiliri niž majchqui cjesajo? —Nuž cjičiča Jesusaqui.

Nii tama žejlñi zoñinacaqui Jesusiž taku nonž juztazziča.

JUDIO LII TJAAJIÑINACA

³⁸ Nižaza tjaajincan Jesusaqui cjichiča:

—Judío lli tjaajiñinacžquiztan cwitazaquiča. Ninacac tol zquitchiz ojklayz juztazñiča. Ninacaqui palazquiz tsaanskatzmi rispitskatzmi jalla niika pecñiča.

³⁹ Ninacaqui ajcz kjuyquiz tucquin julz pecñiča. Nižaza pjijsi quiz lujlcan ancha tucquin cjičjis pecñiča.

⁴⁰ Ninacpacha žewžewanaca t'akjiri cjiskatñiča. Nižaza žoñinaca incal-lzjapa azka Yooztan parlitažoka cjiñiča. Jaziqiu ninacaž juc'anti casticta cjequiča.

OFRENDA PUNTU

⁴¹ Nekztan Jesusaqui ofrenda tjaaz cajun yujcquin julziča. Nekzi žoñinaca paaz uchan cherchiča. Yekjap ricachunacaqui muzpa paaz utchiča.

⁴² Nekztan tsjaa poris žewqui tjonchinča. Pizc paazalla utchinča, koluculla.

⁴³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajinta žoñinacžquiz kjawziča. Nekztan intintiskatchiča:

—Wereral chiyuča, naa poris žewqui nii cajunquiz juc'anti utchinča, tjapa nii parti žoñinacžquiztan cjen.

⁴⁴ Nii parti žoñinacaqui čhjetinta paaz utchiča. Naa poris žewzti tjappacha naatan kamñi paaz utchiča.

13*JUDIO TIMPLUZ PUNTU*

¹ Nekztan timpluquiztan ulnan tsjii tjaajinta žoñiqui Jesusižquiz paljay-chiča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, cheržca. Tii pajk maznacami tii pajk kjuyanacami ancha cusača.

² Jaziqiu Jesusaqui niizquiz chiichiča:

—Tii pajk kjuyanaca cherča amqui. Wejrqui cjiwčha, tsjii nooj ana zinta tii maznacaqui pirkita želaquiča. Tjappacha pajlžtaž cjequiča.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTU

³ Nekztan Olivos cjita curu ojkičiča, timpluž zanquiz. Nekzi Jesusac julzi želatča; ana iya žoñi želatča. Nekztan Pedružtan, Jacobožtan, Juanžtan, Andrestan, ninacaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

⁴ —Maznalla wejnacaquiz. ¿Čhjulorat nii amiž čhiita wataquejo? ¿Ima amiž čhiita watan, čhjulunacat wataquejo?

⁵ Nekztan Jesusaqui kjaaziča:

—Ančhucqui persunpachquiz cwitaza, anača jeczquizimi incallskata.

⁶ Žoñinacaqui wejt tjuu aynakcanž tjonaquiča, tuž cjican: “Wejrtča Cristutqui”, jalla nekztanaqui muzpa žoñinacaqui incallskataquiča.

⁷ 'Ančhucqui quintunaca nonznaquiča, quira žejlz quintunaca, ch'ajwa quintunaca. Nekztan anača tsucaquiča ančhucqui. Nižtapanž wataquiča. Tii muntu tucuzinzqui imaž irjatžquiča.

⁸ Nacionporaž kichjasaquiča. Wajtporaž kichjasaquiča. Tjapa kjutñi yokac chjeknaquiča. Mach'anaca želaquiča. Žoñipora kichjasaquiča. Anča žoñinaca t'akjisaquiča tjapa kjutñi. Sufrišnaca uzcakaž kallza. Wiruñac juc'ant sufrisnaca želaquiča.

⁹ 'Ančhucqui persuna waljaž cwitazaquiča. Žoñinacaqui ančhuc tanžcu jilirinacžquin chjehaquiča. Nekztan ajcz kjuyquiz wjajtažakaz cjequiča ančhucqui. Weriz cjen chawjc jilirž yujcquizimi wajt jilirž yujcquizimi

apantitaž cjequičha. Nekztan wejt puntuquiztan ninacžquiz maznaquičha ančhucqui.

¹⁰ Ima tii muntuž tucuzan, Yooz takuqui tjapa nacionquin maz maztaž cjequičha.

¹¹ Čhjulorat ančhucqui jiliržquiz apantita cječhaja, jalla nii ora anačha eksnaquičha, žkjažt wejr cjeequeje? —cjcianaqui. Nižaza anačha anča čhjulu chiismi pinsaquičha ančhucqui. Nii oraqui Yooz ančhucquiz tjaažnaquičha, čhjul takut chiyáčhaja, nii. Ančhucua persun pinsita inapankazza. Nii oraqui Yooz Espirituqui ančhucquiz chiikataquičha.

¹² Tsjii jilaqui persun jila tarasunaquičha konkatzjapa. Ejpnaquai persun maati tarasunaquičha konkatzjapa. Maatinacami maa ejpž quintra tsijt-snaquičha konkatzjapa.

¹³ Ančhuc weriž cjen tjapa žoñinacáž čhjaawjtaž cjequičha. Jakzilta žoñit ticzcama wejtquiz tjurt'áčhaja jalla niiqui liwriitaž cjequičha.

¹⁴ Daniel cjita Yooz taku parliñi profetaqui cjiirtkalčha, tuž cjian: “Tsjii nooj tsjii juc'ant anawal akñi žoñi želaquičha”. Jakziquin niiqui ana žejlsalaja, nicjuñ želaquičha tii anawaliqui. Čhjulorat ančhucqui nižta cheráčhaja, nii ora curunacquin atipas waquizičha tjapa Judea yokquin žejlñinacauqui. Liiñi žoñiqui intintazla.

¹⁵ Nii kjuy juntuñ žejlñi žoñinacauqui chjiwžcu ana kjuya luzla, čhjulumi čhjichi jwesjapa.

¹⁶ Nii zkalquin žejlñi žoñinacauqui ana kjuya quejpla, zquti apti.

¹⁷ Nii timpuquizičha ic maatakanacami k'azllu wawchiz maatakanacami anča t'akjiri cjequičha.

¹⁸ Yoozquinčha mayiza ančhucqui, anaj zak timpuquin tižtanacac tjonla, nii.

¹⁹ Tii sufris timpu yekja sufrisnacquiztan juc'anti sufris cjequičha. Tuqui timpuqui Yoozqui tii muntu paachičha. Nekztan jecchuc anapanž tižta sufrisnacac watchiqui. Tekztan najwchuc anaž iya juc'anti sufrisqui cjequičha.

²⁰ Yoozqui anaž tii sufrisnaca tucuskataquiz niiqui, tjapa žoñinacáž ticznaquičha. Yoozqui niiz illzta žoñinacáž cjen tii sufrisnaca tucuskataquičha.

²¹ Nižaza yekjap žoñinacauqui ančhucquiz chiyauquičha: “Chera. Ticjučha Cristuqui”. Yekjapac chiyauquičha: “Nacjučha Cristuqui” cjian. Nuž chiichiz cjenami, anapančha nii taku criyaquičha ančhucqui.

²² Incallñi žoñinacáž tjonaquičha. Tsjii incallñinacauqui: “Cristučha wejrqui”, cjequičha. Yekjapazti: “Yooz taku parliñičha wejrqui”, cjequičha. Ninacauqui walja ispanlichuca milajrunacáž paaquičha, incallzjapa. Tjapa žoñinacáž incallz pecaquičha, Yooz illzta žoñinacami.

²³ Ima tižtanacáž tjonan wejrqui ančhucquiz mazinchičha. Nižtiquiztan walja cwitazaquičha ančhucqui. Nižta kuzziz cjee.

¿JAKNUŽT CRISTUQUI TJONAQUI?

²⁴ Nekztanaqui tii sufris timpu wattan, tjuñiqui zumaquičha. Nižaza jiižmi anaž iya kjanaquičha.

²⁵ Warawaranacami tsewctan tjojt-snaquičha. Tseecu azziz žejlñinacauqui čhjekinskattaž cjequičha.

²⁶ Jalla nekztanaqui žoñinacauqui tii tsewctan cuchanžquita Yooz žoñiž cheracuquičha. Wejrqui tsjir taypiquiz tjonačha, walja aztan, anča ispanlichuca.

²⁷ Nekztanaqui tjapa kjutñi nii arajpach Yooz anjilanacauqui cuchanta cjequičha, weriž illztanaca juntjapžcajo. Tjapa yok tjiyquiztanpacha tjapa arajpach tjiyquiztanpacha juntjapžtaž cjequičha.

²⁸ 'Anchucqui tii puntu zizaquiĉha higuera cjita muntiquiztan. Chjulorat nii muntiqui ch'ojnantis cjissaja, jalla nii ora waj kutunz timpu zcatiĉha. Nužupanž zizza anchucqui.

²⁹ Jalla nižtapacha tii veriž chiita watan, anchucqui tuž zizaquiĉha; tii tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñiqui wajillaž tjonacquiĉha, nii. Nižaza tii muntu tucuzinzqui zcatillaĉha.

³⁰ Weraral cjiwĉha, tjapa tii timpuquiz žejlñi zoñinacacqui ana ticznaquiĉha, ima tii veriž chiita watan.

³¹ Arajpachami yokami tucuzacquiĉha. Wejt takunacazti wiraž ana tucuzacquiĉha. Nužupanž cumplisnacquiĉha.

³² 'Wejt tjonz tjuñimi wejt tjonz orami anaž jecmi zizasacĉha, anaž nii arajpach Yooz anjilanacami, anaž Yooz majchmi. Yooz Ejp alajakaz zizza.

³³ 'Anchucqui, persuna naazna, cwitaza, Yoozquin mayiza. Chjulorat nii tjuñi tjonacĉhaja, nii ora ana zizza anchucqui.

³⁴ Jalla tii quintuž irataĉha wejt tjonz tjuñi. Tsjii zoñiqui ažkquin ojcz tantiĉhiĉha. Ima niiž kjuyquiztan zarakcan zapa mayni niiž piyunanacžquiz langz tjaaĉha. Kjuy cwitiñi zoñžquiz zuma cwitajo mantiĉha.

³⁵ Nekztan ojžzcu, ĉjulorat nii kjuychiz zoñiqui quepaĉhaja, jalla nii ora, piyunanacacqui ana zizza, niit už zeztan tjonacĉhaja, niit už chica arama tjonacĉhaja, niit už kjantat ora tjonacĉhaja niit už wentan tjonacĉhaja. Chjulorat tjonacĉhaja, ninacacqui anaž zizza. Nižtiquiztan piyunanacacqui listuž cjila.

³⁶ Jalla nii irata anchucqui listuž cjee. Tiripintit anĉucaž tjajan tjonasacĉha.

³⁷ Wejrqui anchucquizimi tjapa zoñinacžquizimi chiyuĉha, listupanĉha cjee.

14

¿JAKNUŽUM JESUSA TANAS?

¹ Puc majkaz pjaltiĉha pascu pjijztiquinaacqui. Nii orazakaz yekja pjijztaqui kalltiznatĉha, ana liwaturchiz t'anta lujlz pjijzta. Jalla nii ora ĉimplu jiliri-nacžtan judio tjaajiñinacžtan palt'ichiĉha, tuž cjican:

—¿Jaknužum Jesusa incallžcu tanas?

Nižaza nuž tanžcu, Jesusa conzjapa kazziĉha.

² Ninacacqui tantižzcu, cjichiĉha:

—Pjijztiquiz anaž tanz waquizasacĉha. Zoñinacacqui uĉhum quintraž cjis-nasacĉha.

JESUSIZ ACHQUIZ ASIITI ALZTA

³ Jesusaqui Betania cjita wajtquiz želatĉha, Simonž kjuyquiz. Nii Simonacqui tuquitan mojĉhi janchichiz žejlñitaĉha. Nekzi lulan tsjaa maatak žonqui tsjii putillžtan tjonzinĉha. Nii putillquiz cusa mazk'a ulurchiz asiiti želatĉha, nardo cjita, ancha jila walurchiz. Nii putillaacqui zuma alabastro cjita maztan paatataĉha. Nekztan naa maatak žonqui putilla kjolžcu Jesusiz achquiz asiiti alsinĉha.

⁴ Yekjap nekz žejlñi zoñinacacqui žawjziĉha. Ninacpora palt'ichiĉha, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan nii mazk'a ulurchiz asiiti pertejo?

⁵ Naalacqui asiiti tuysalani quinsa patac denario cjita paazuñ. Nekztan nii paazqui poris zoñinacžquiz onansalani.

Naaža quintra chutchiĉha.

⁶ Nekztan Jesusaqui ĉiichiĉha:

—¿Kjažtiquiztan taa žonatan chjijcisejo? Anatha taa žon kjaž cjisqui. Wejtquiziqui walika paachinča.

⁷ Poris žoñinacami panž žejlča. Chjulorami ninacžquiziqui yanapasatča. Wejrqui anal ančhucatan tira želatča.

⁸ Taa žonqui jaknužt payi atčhaja, nii paachinča. Ima wejt curpu tjatan asiitižtan alsinča.

⁹ Chekpacha weraral cjiwčha, jaksiquinami tjapa kjutñimi Yooz taku parlita cječhaja, jalla nicju taaža paata parlita cjequičha, taa maatak žon cjuñznajo.

JUDASQUI JESUSA TANKATZ PINSICHICHA

¹⁰ Nekztanaqui Judas Iscariotiqui timplu jilirinacžquin palt'i ojkcichiča. Jesusiž tuncapan tjaajinta žoñinacžquiztantatča Judasqui.

¹¹ Judas taku nonžcu jilirinacaqui ancha chipchiča:

—Paaz tjaasačha, —cjican.

Nekztanaqui Judasqui tantiichiča, čhjulorali wali cječhaja, Jesusa tankatzjapa, nii.

PASCU ČHJERI LUJLCHICHA

¹² Pjijzta kallñi tjuñi, ana liwaturžtan t'anta lujlz pjijzta, nii tjuñi judio wačhiz žoñinacaqui pascu uuzta conñiča. Nii noojpacha tjaajinta žoñinacaqui Jesusižquiz pewcziča:

—¿Jakziquin wejrnacqui ojkc waquiziya, pascu čhjeri luli tjaczjapaya?

¹³ Nekztan Jesusaqui pucultan tjaajintanaca cuchanchiča, tuž cjican:

—Wajtquin oka. Nekzi tsjii žoñžtan zalaquičha kjaž luuz kužži. Nii žoñž wirquiz apznaquičha.

¹⁴ Jakziquin nii žoñiqui luzačhaja, jalla nicju nii kjuychiz žoñžquiz paljayaquičha, tuž cjican: “Tjaajiñiqui cjichiča: ¿Jakziquin wejt tjaajintanacžtan pascu čhjeri lulasaya? ¿Jaknit nii kjuyajo?”

¹⁵ Nekztan nii kjuychiz žoñiqui tsewcta pisuquin tsjii pajk kjuya tjeeznacučiča ančhucaquiz. Nii kjuya listu tjaczta cjequičha. Jalla nicju učhumqui čhjeri kisnaquičha. —Nuž mantichiča Jesusaqui.

¹⁶ Nužquis nii pucultan tjaajintanacaqui zarakchiča. Watja ojkcichiča. Jesusiž čhiitacama nižtapacha watchiča. Nekztanaqui pascu čhjeri kissiča.

¹⁷ Tjuñiž kattan Jesusaqui tjonchiča tuncapan tjaajintanacžtan.

¹⁸ Čhjeri lujlcan Jesusaqui čhiichiča:

—Weraral cjiwčha, ančhucaquiztan tsjii wejtčan lujlñiqui wejr tarazunaquičha.

¹⁹ Ninacaqui nužquiz llaquita cjissiča. Nekztan ninacaqui Jesusižquiz pewcziča. Tsjiiqui:

—¿Wejrkay? —cjichiča.

Tsjiiic:

—¿Wejrkay? —cjichizakazza.

²⁰ Nekztanac Jesusac kjaazičha:

—Tuncapaniž ančhucqui tsjiiqui wejr tarazunaquičha. Anziqiu niičha wejtčan čhča čhjeri lujlchi.

²¹ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñtča. Wejr okačha, Yooz taku cijirtacama. Jakzilat wejr tarazunačhaja, jalla niiqui juc'anti castictaž cjequičha. Nii tarazuñi žoñiqui anaj maa pjuchquiztan nastčhaj niiqui, juc'ant cusaž cjitasatča.

²² Nekztanaqui čhjeri lujlcan, Jesusaqui t'anta tanžcu Yoozquin gracias cjican čhiichiča. Nekztan t'anta kjolžcu, tjaajintanacžquiz tojzičha, tuž cjican:

—Tanzna. Tii t'antača wejt curpu cuntaqui.

²³ Nekztan tsjii wazu tanzicha. Yoozquin gracias cjican chiichizakazza. Nekztan ninaczquiz tjaatan, tjappacha ninacaqui nii wazquiztan liczicha.

²⁴ Jesusaqui chiichiča:

—Wejt ljocquiztan cjiča tiiqui. Wejt ljocztan tsjii ew acta tjulzta cjequiča. Wejt ljocqui tjapa zořinacz cuntiquiztan tjawktaž cjequiča.

²⁵ Weraral cjiwčha, uwas kjaz ana iya licača, čhjulator Yooz tjapa mančaha, jalla nii oracama.

PEDRUQUI JESUSA ANA PAJŇI TUCAQUICHA

²⁶ Tsjii Yooz wirsu itscu ojkchiča Olivos cjita curullquin.

²⁷ Nekziqui Jesusaqui chiichiča:

—Tii weenaqui tjapa ančhucqui ana wejtquin kuzziz tucaquiča. Nižtapan cjiřta Yooz takuqui cjiča:

“Wejr arajpach Yoozqui awatiri conača. Nekztan uuzanacaqui wichansnaquiča”.

²⁸ Jesusaqui cjichizakazza:

—Nekztan jacatatžcuqui ančuca tuqui okjayača Galilea cjita yokquin

²⁹ Nekztan Pedruqui chiichiča:

—Tjappacha ana amquin kuzziz cječhani. Wejrqui ana wira nižta cjesača.

³⁰ Jesusaqui kjaaziča:

—Weraral cjiwčha, tii weenpacha amqui ana wejr pajņi tucaquiča, Ima wallpaž pizc wiltaž kjawan, amqui čjep wilta wejr ana pajņim chiyaquiča.

³¹ Pedruqui juc'anti tjurt'ichiča, tuž cjican:

—Wejrqui amtan chicami waztal ticznasača. Anapan amquiztanac zarakasača.

Tjapa nii tjaajintanacaqui nižtapacha tjurt'ichiča.

JESUSAQUI YOOZTAN PARLICHICHA

³² Nekztan Getsemani cjita yokquin ojkchiča. Nicju Jesusaqui niž tjaajinta zořinaczquiz chiichiča:

—Tekzi julzna. Wejrqui Yooztan parli okača.

³³ Nekztan Pedružtan Jacobžtan Juanžtan čhjitchiča. Jesusaqui walja llaquita kuzziz turwaysiča.

³⁴ Niiž tjaajintanaczquiz paljaychiča:

—Wejt kuzqui ancha llaquita, ticzučača. Ančhucqui tekzi žela. Wilazaquiča; anača tjajaquiča.

³⁵ Nekztan tsjii koluc tuquinalla ojkchiča Jesusaqui. Yokquizekaz tuzi t'okziča. Yoozquiztan mayizichiča, tuž cjican:

—Tii juc'ant sufris timpu anal wats pecuča. Tii sufrisquiztan liwriychucažlaj niiqui, amquize liwriyalla.

³⁶ Tira maycan cjičiča:

—Yooz Ejp, amqui čhjulumipankam atasača. Tii sufrisnacquiztan liwriyalla. Pero anal wejt kuzcama paaz pecuča. Jaknužt am kuz antičhaj niiqui, jalla nuž am munaņpaj cjila.

³⁷ Nekztanaqui tjaajintanaczquin quejpžquičiča. Tjajchi zalčiča. Nekztanaqui Jesusaqui Pedružquiz cjičiča:

—¿Simona, amquim tjajya?

³⁸ ¿Anam tsjii orami wilazi atya? Wilaza. Yoozquiztan mayiza, ana ujquize tjoztjapa. Ančhucqui ancha kuztanča. Pero ančuca curpuzti anaž awantasača.

³⁹ Nekztan Jesusaqui wilta Yooztan parli ojkchiċha. Tuquiqui jaknużt parličhaja, niżtazaka parličiċha.

⁴⁰ Wilta tjaajintanacżquin quejżquichiċha. Wilta tjaċhi zalchiċha. Anċha tjaċi atipskatchiċha. Ninacaqui Jesusiżquiz ana kjaazni atchiċha.

⁴¹ Jalla nekztan Jesusac ċhjep wilta ojkżcu quejżquichiċha. Nekztan ċhiċhiċha:

–Jaziċui tjaċhinċhucċha, anċhucui, niżaza jeezinċhucċha. Nużukaz. Wejrċui tsewctan cuchanżquita Yooz Zoñtċha. Wejrċui ujchiz zoñinacż kjarċuiz tankattal cjeeċha. Nii ora anziċui irjatżquichiċha.

⁴² Zaazna. Ojċla. Cherżna. Wejr tarazuñi zoñiċui nii nacjuż tjonċha.

JESUSAQUI TANTATACHA

⁴³ Nii ora Jesusaż nuż ċhiyan, tsjiċui tuncapan tjaajinta zoñinacżquiztan tjonċhiċha, Judas ċjita. Tama zoñinacaqui Judastan tjonċhiċha pajk cuchillunacċhiz, niżaza wjaċtz carotinacċhiz. Timplu ċhawċ jilirinacżtan judío lii tjaajiñinacżtan wajt jilirinacżtan ninacaż cuchanżquita tjonċhiċha.

⁴⁴ Tuquitan nii tankatni Judasqui kazziċha Jesusa tankatżjapa. Nuż kazcu, ċjichiċha:

–Tsjiċi zoñil ċhjulznaċha. Niiż niic ċjequiċha. Nekztan zuma tanżcu ċhjichaċquiċha.

⁴⁵ Nii ora Judasqui Jesusiżquiz macjatchiċha:

–Tjaajiñi Maestro, –ċjican.

Nekztan nii ċhjulziċha.

⁴⁶ Nekztan zoñinacaqui Jesusa tanchiċha, preso ċhjitzjapa.

⁴⁷ Tsjiċi nekz tsjċtċi zoñiċui pajk cuchillu jwessiċha. Jalla nekztan tsjan ċhawċ jilirż piyuna ċhjojrċiċhiċha. Tsjiċi ċjuñi pootżcu apakċhiċha.

⁴⁸ Nekztan Jesusac ċhiċhiċha:

–Anċhucui cuchillunacżtan carotinacżtan wejr tani tjonċhinċhucċha, tsjiċi tjañi ċjes, niżtażtakaz.

⁴⁹ Zapuru anċhucaltan zejlċhinċha, timpluċuiz tjaajincan. Wira ana wejr tanchinċhucċha. Pero anziċui jaknużt Yooz taku ċhiċhaja, nużupanż ċmplita ċjila.

⁵⁰ Nekztanaqui tjapa niiż tjaajinta zoñinacaqui tsucaña wċhanziċha. Jesusa zinalla eċliċhiċha.

⁵¹ Tsjiċi tjowaċui Jesusa apziċha, tsjiċi zquiti irzi. Nii tjowac tantazakaztaċha.

⁵² Nekztan nii zquiti cutżcu, k'alapacha tsucaña atipċhiċha.

JESUSA ĊHAWċ JILIRINACŻQUIN ĊHJICHTA

⁵³ Nekztanaqui Jesusaqui ċhjichtataċha timplu tsjan ċhawċ jilirż ċjuya. Nekziċui timplu ċhawċ jilirinacżtan wajt jilirinacżtan judío lii tjaajiñinacżtan ajczitaċha.

⁵⁴ Pedruċui ażquiztan apziċha, ċhawċ jilirż ċjuy patio luzcama. Nii patiuċuiz zultatunacżtan julzi żelatċha, uj latuċuiz kutuncan.

⁵⁵ ċjuyquiziċui timplu jilirinacaqui tjapa jiliri mazinacżtan Jesusiż quintra ċhiñi zoñi ċjuratċha, Jesusa conta ċjisjapa. Ana zinta uj wajtċhiċha.

⁵⁶ Muzpa tama zoñinacaqui Jesusiż quintra toscara ċhiċhiċha. Pero ninacż toscar takuċui anaż wira casatċha.

⁵⁷ Yekċap zoñinacaqui tsjċtscu toscara ċhiċhiċha, tuż ċjican:

–Wejr nonziñċha, tii zoñi tuż ċhiñi, “Tii zoñiż ċjuyta timplu pajlznaċha. Nekztan ċhjep majquiztan yekċa timplu ċjuyatċha, ana zoñiż ċjuyta”. Nuż ċhiñi nonzinċha wejrċui.

⁵⁹ Anaż niżtami zoñinacż takuc casatċha.

60 Ultimquiziqui nii timplu chawjc jiliriqui tsijtsičha zoñinacž taypiquiz. Jesusižquiz pewczičha:

—¿Anam kjaazñi at, kjažtatajo? ¿Kjaž cjican am quintra chii tii zoñinacajo?

61 Jesusaqui ana čhulu tawkžcu, želatčha, ana kjaazičha. Nekztan nii tsjan chawjc jiliriqui wilta pewczičha:

—¿Amqui Cristumkaya? ¿Arapach Yooz Machimkaya?

62 Jesusaqui kjaazičha:

—Jesalla. Wejrčha Cristutqui. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñčha. Tsjii nooj ančhucqui wejr cheraquičha, juc'anti azziz Yooz latuquiz julzi. Nekztan arapachquiztan tsjirquiz tjonachha.

63 Nižta chiitquiztan nii timplu chawjc jiliriqui niiz zquiti wjajrzinčičha, zawjchi tjeezjapa. Nekztan cjichičha:

—¿Kjažtiquiztan iya quintra chiiñi zoñi pecasajo?

64 Ančhucqui nonzinčhucčha. Tiiž takuqui Yooz quintračha. Ana wali-pančha. ¿Čhjulučhum paaqui, kjažum cjeequi? ¿Tantiyalla?

Nekztan tjappacha quintra chiichičha:

—Tii zoñi contaj cjila, —cjican.

65 Nekztan yekjapaqui Jesusižquiz llawsižtan tjtjtčičha, wjajtchizakazza. Nekztan niiz yujc pañžtan tjtžinžcu, cjichičha:

—¡Pajalla, jaziqui! ¿Ject am wjajtchejo?

Nižaza zultatunacaqui Jesusiž yujcquiz čhajzčičha.

PEDRUQUI JESUSA ANA PAJÑI TUCCHICHA

66 Nii ora Pedruqui kjuj patiuquiz želatčha. Nekzi tsjaa zonqui tjonch-inčha. Naa zonqui timplu tsjan chawjc jilirž piyunitačha.

67 Pedruž uj latuquiz kutnan, cherchinčha. Nekztan paljaychinčha:

—Amqui nii Nazaret wajtchiz zoñžtan chica ojklajñamla, nii Jesusižtan.

68 Pedruqui Jesusa ana pajñi chiichičha:

—Nii zoñi anal pajučha. Am takumi anal intintučha.

Nuž chižcu, zancu ulanchičha.

69 Nicju naa žonqui wilta cherchinzakazza. Nii žejlñi zoñinacžquiz maaz-inčha, tuž cjican:

—Tii žoñičha ninacžtan chica ojklajñi.

70 Pedruqui wilta Jesusa ana pajñi chiichičha. Nekztan tsjii upaquiztan nii žejlñi zoñinacaqui Pedružquiz cjichizakazza:

—Chekapan amqui ninacžtan chica ojklajñi žoñimla. Amqui Galilea wajtchiz žoñimla. Nii žoñinacž irataž čhiñamla.

71 Nekztan Pedruqui juramintužtan chiichičha, tuž cjican:

—Wejr toscara čhičinžlaj niiqui, Yooziž castictal cjila. Tii amiž čhiita zoñi ana wira pajučha.

72 Pizcquizic nii orapacha tsjii wallpaqui kjawčičha. Nekztanaqui Pedruqui Jesusiž čhiita taku cjuñzičha. Tuž mazinčhitačha, “Ima wallpaž pizc wiltaž klawan, amqui čhjep wilta wejr ana pajñim tucaquičha”. Nekztanaqui Pedruqui nii cjuñžcu, ancha llaquita cjissičha. Nekztan ancha kaachičha.

15

JESUSA PILATUŽQUIN ČHJICHTA

1 Kjantati timplu chawjc jilirinacžtan wajt jilirinacžtan judío lii tjaa-jñinacžtan tjappacha jilirinacžtan ajczitačha. Nekztan Jesusa čhejlžcu Pilato jiliržquin čhjitchičha. Nekztan niizquiz intirjichičha.

2 Nekztan Pilatuqui pewczičha:

—¿Am judionacž chawjc jilirimya?

Jesusaqui kjaaziča:

—Nužupanzača, amiž chiitacama.

³ Nekztan nii timplu jilirinacaqui Jesusiž quintra čhjultaki tjojtunchičha.

⁴ Pilatuqui pewczizakazza:

—¿Kjažtiquiztan am ana kjaazni atjo? Tjapamanaž am quintra chiila, pero.

⁵ Jesusaqui ana čhjulu tawkžcu želatča. Nužquiz Pilatuqui ana iya čjulumi čhiiziñi atchičha.

ZOÑINACAQUI JESUSIŽ QUINTRA CHIICHICHA

⁶ Pilatuqui pascu pjiztiquiz tsjii piriz žoñi cutžñipantača žoñinacž chiitacama.

⁷ Carsilquiz tsjii kjažultan gobierno quintri žoñinacž chawjcta želatča. Barrabás cjita ujhiz žoñi carsilquiz chawjctazakaztača. Revolucionquiz žoñi conchičha Barrabás cjita žoñiqui.

⁸ Jaziqui žoñinacaqui Pilatu pewczni tjonchičha, tuž cjican:

—Wejtnacalta tsjii žoñi cutžinalla. Tuquitanpacha nuž cutžñampanla amqui.

⁹ Pilatuqui kjaaziča:

—¿Ančhucqui pecya, tii judionacž chawjc jiliri cutžta cjisjapajo?

¹⁰ Jesusa čhjaawjcu, nii timplu jilirinacaqui Pilatužquiz intirjichičha; nii zizziča Pilatuqui.

¹¹ Nekztan nii timplu jilirinacaqui Jesusiž quintra žoñinaca aptjapchičha. Nekztan žoñinacaqui maychičha, Barrabaspangkaz cutžta cjisjapa.

¹² Pilatuqui wilta pewczičha:

—¿Tiizti? ¿Jaknužt wejr paaj cjii ančhucjo? Ančhucqui tii judionacž jiliriča cjinčucla.

¹³ Nii žoñinacaqui kjawchičha:

—i Tii žoñi conzna! i Cruzquiz ch'awczna!

¹⁴ Nekztan Pilatuqui čhiichičha:

—¿Kjažtiquiztan, čjul uj paachit teejo?

Nii žoñinacazti juc'anti kjawchičha:

—i Cruzquiz ch'awczna!

¹⁵ Pilatuqui nužquiz žoñinacž kuz wali cjisjapa Barrabás cutziča. Jesusa cusa wjajtkatžcuqui, Pilatuqui zultatunacžquiz intirjichičha, cruzquiz ch'awcta cjisjapa.

¹⁶ Nekztan nii zultatunacaqui jilirž kjuy patiuquin Jesusa chjitchičha. Nekzi parti zultatunaca ajcznažo kjawziča.

¹⁷ Nekztan Jesusižquiz tsjii morat zquti tjutziča. Nižaza tsjii ch'apirar pillu irata nižtižtan Jesusiž achquiz scarzinchičha.

¹⁸ Nekztan ararcan kjawchičha:

—i Viva tii judío nacionž chawjc jiliri! —cjican.

¹⁹ Nekztan tsjii paržtan Jesusiž achquiz t'etkatchičha; llawsižtan tjujtchičha; rispittažoka quillsičha.

²⁰ Nekztan burla paažcuqui Jesusižquiztan nii morat zquti chjojkžinčičha. Niiž persun zquti tjutziča. Nekztanaqui Jesusa chjitchičha cruzquiz ch'awczjapa.

JESUSAQUI CRUZQUIZ CH'AWCTATACHA

²¹ Tsjii Cirene wajtchiz žoñi želatča, Simón cjita. Pucultan žoñž ejptača niiqui, Rufo, nižaza Alejandruž ejp. Jochquiztan kajkžcatča. Nekz watan mantichičha, Jesusiž cruza kužajo. Nužquiz uytissiča.

22 Nekztan Jesusaqui Golgota yokquin chjichtatača. Golgota cjitaqui tuž cjiča: “Ach Tsjij Yokacha”.

23 Nekztan Jesusižquiz vinu mirrztan t'ajžta tirinchiča. Jesusazti ana licz pecchiča.

24 Jalla nekztanaqui cruzquiz ch'awcžcu, sultatunacaqui zurtiychiča niž zqutinaca tanzjapa, jakzilta sultatut nii zquti tanznačhaja, nii zizjapa.

25 Wenzlaka Jesusaqui cruzquiz ch'awctatača.

26 Kjažtiquiztan tii žoñi cruzquiz ch'awctatažlaja, niiqui cjjirchiča tsjii tawliquiz, tuž cjican: “Tiiqui judionacž chawjc jiliriča”.

27 Jesusižtan chicapacha tsjii pucultan tjañinaca yekja cruzanacquiz ch'awctazakatača, tsjiic žew kjuttan tsjiic zkar kjuttan.

28 Nužupan tuqitan cjjirta Yooz taku cjiča. Nii Yooz taku tuž cjiča: “Ujchiz žoñinacžtan chica uchtača”. Nužquiz nii Yooz takuqui cumplissiča.

29 Žoñinacaqui nekz watcan acha wewcžinchiča; ancha žawjchi, tuž cjican:

—¡Aaj! Amqui timplu pajltasača. Nekztan čhjep majquiziqui wilta kjuytasacha, jalla nuž cjichamča, žana jaa?

30 JaziQUI persunpacha am cruzquiztan zarakalla. Persunpacha liwriyalla amqui.

31 Nižaza nii timplu chawjc jilirinacžtan judío tjaajiñinacžtan parlassiča, Jesusa iñarcan, tuž cjican:

—Yekjapanacžquiz liwriichiča tiiqui. Persunpachazti anaž liwrii atča.

32 Cristužlaj niiqui, Israel nacionž chawjc jilirižlaj niiqui, persunpachaj cruzquiztan apakscu, chjijwžquila. Nekz criyaquiz učumqui.

Žoñinacaqui Jesusa iñarchiča. Niižtan chica ch'awcta žoñimi iñarchizakazza.

JESUSAQUI TICZICHA

33 Taypurquiztan tjapa nii yokac zumchi cjissiča, majñakak oracama.

34 Nii ora Jesusaqui tjapa aztan kjawchiča:

—Eloi, Eloi žlama sabactani? —Tii takuqui cjiča: “Wejt Yooz, wejt Yooz žkjažtiquiztan wejr ecchamtajo?”

35 Yekjap nekz žejlñinacaqui nii taku nonžcu cjičiča:

—Nonžna. Elías kjawža tiiqui, nii tuqitan Yooz taku parliñi profetaqui.

36 Tsjiiqui ninacžquiztan zajtchiča. Nekztan tsjii esponja cjita kjaz licñiquiz jar vinu licskatchiča. Nekztan quejpžcu tsjii parquiz tsjijpchi Jesusižquiz macjatskatchiča nii jar vinu ch'umznajo. Nekztan nii žoñiqui parti žoñinacžquiz chiichiča:

—Tjewžla učumqui. Jaknužukat Eliasac cruzquiztan apaki tjonachani, niž chekžla.

37 Jesusaqui juc'anti kjawchiča. Nužquiz ticziča.

38 Nii oraqui pajk timplu pañu juystokaz chicatquiz wjajrsiča, tsewctan kozcuz.

39 Nii romanž sultatunacž jiliriQUI Jesusiž yujc kjuttan želatča. Tjappacha niž wattanaca cheržcu cjičiča:

—Chekapan Yooz Majchtakalča tii žoñiqui.

40 Nižaza tsjii kjažultan maatakanacaqui ažquiztan chekziča. Nii maatakanacaqui tinacatača: Mariá cjititača, Magdalena wajtchiz žonqui. Nekztan Mariá cjitizakatača, Josež maa, nižaza Jacobž maa (lajktača Jacoboqui). Nekztan Salomé cjititača.

41 Nii maatakanacaqui Jesusa apzitača, nižaza yanapchitača, Jesusa Galilea yokaran ojklayan nii ora. Nekztan ninacaqui Jesusižtan chica

Jerusalenquin tjonchicha. Nii cruzaž nekziqiu muzpa maatakanaca zelatča.

JESUSAQUI TJATZTATACHA

⁴² Nii noojiqiu pijizta tjacz tjuñitacha. Jeejz tjuñi ispirazakaztacha.

⁴³ Nižtiguiztan tjuñiž kattan tsjii José cjita Arimatea wajtchiz zoñiqiu walja tjup kuzziz Pilatužquin ojčkicha. Nekztan Jesusiž curpu maychiča. Walja rispitta jiliritacha niž Josiqiu. Yooz tjapa mantiz timpu tjewznatča.

⁴⁴ Niiž tjontiguiztan, Pilatuqiu ispantichiča, tuž cjican:

—¿Kjažt waj ticzi cjesajo?

Nekztan zultatž jiliri kjawziča, nii pewczjapa.

⁴⁵ Nii zultatž jiliriqiu kjaaziča:

—Jesalla, ticziča, —cjican.

Nekztan Pilatuqiu Jesusiž curpu chjitzjapa permiso tjaachiča José cjita zoñžquiz:

—Nižtaqiu niiž curpu chjichalla, —cjican.

⁴⁶ Nekztan Josiqiu zuma chiw pañu kjaychiča. Jesusiž curpu chjijunžcu nii pañquiz tejlziča. Nekztan tsjii sipulturniz majkziča. Nii sipulturaqiu pajk mazquiz pjettatača. Nii sipulturnž zana tsjii pajk maztan pjuczicha.

⁴⁷ Pucultan maatakanacaqiu Jesusiž curpu tjatni cherchiča. Tsjaaqiu María Magdalena cjititacha. Tsjaac María cjitzakaztacha, yekja Josiž maa.

16

JESUSAQUI JACATATCHICHA

¹ Judionacz jeejz tjuñi jakatažu María Magdalenatan Jacobž maa Mariatan Salomatan, nii čjepultan maatakanacaqiu cusa ulurchiz asiiti kjaychiča, Jesusiž ticzi curpu tjalinzjapa.

² Ancha wentan ninacaqiu sipultura chertzni ojčkichiča tjuñiž tewctanalla.

³ Sipultura ojkan ninacpora parlassiča tuž cjican:

—¿Jequit učhuntaqiu cjetžinaquejo? ¿Nii pjuczta pajk mazjo?

⁴ Nekztan irantižcu, nii pajk pjuczta mazquiz cjetžta cherziča.

⁵ Sipultura luzcu, žew latu kjuyltan tsjii tol chiw zquitchiz tjowa julzi cherchiča. Nužquiz nii maatakanacaqiu ancha tsucchiča.

⁶ Nii tjowaqiu paljaychiča, tuž cjican:

—Anaž tsuca maataka. Ančhucqiu Jesusaž kjurča, nii cruzquiz ch'awcta zoñi. Niiqiu jacatatchiča jaziqui. Anača tekzi. Chernalla. Tii sipulturniz ana žejlča.

⁷ Jazič ančhucqiu oka. Niiž tjaajinta zoñinaczquin mazca. Pedružquizimi zaka mazna. Tuž cjican ančhuc maznaquiča: “Jesusaqiu ančucaž tuqiu okjayaquiča Galilea cjita yokquin. Nekzi Jesusižtan zalaquiča ančhucqiu. Jaknužt tuquitan čiižinchipančhaja, jalla nužuča”.

⁸ Nekztanaqiu nii maatakanacaqiu sipulturnžquiztan ulanžcu, zati pariju quejpcchiča, tsucaña chjekincan. Tsucaña ana čjulumi čiyi atchiča jeczquizimi.

JESUSAQUI MARIA MAGDALENAQUIZ PARIZICHICHA

⁹ Jesusaqiu kjantatilla jacatatžcuqiu primiraqiu María Magdalenaquiz parizichiča. Tuquitan Jesusaqiu naaquiztan pakallaku zajranaca ch-jatkatchitacha.

¹⁰ Naa žonqiu Jesusiž mazinaczquin mazni ojčkichiča. Ninacaqiu llaquita zelatča, kaacan.

¹¹ Nekztan mazinča:

—Jesusaqiu jacatatchiča. Wejrquiu nii cherchinča, —cjican.

Nii nonžcu nii tjaajinta zoñinacaqui ana criichiča. Inapanka chiitažoka naychiča.

¹² Wiruñaqi pucultan tjaajinta zoñinacaž wajtquiztan okan, Jesusaqui parizichizakazza, tsjemata cjissi.

¹³ Nekztan quejpžcu, nii pucultanaqui parti tjaajintanaczquiz mazziča. Nii mazta ana zakaz criichiča.

JESUSAQUI WILTA PARIZICHICHA

¹⁴ Wiruñaqi Jesusaqui nii tuncamani tjaajinta zoñinaczquiz parizichiča, čhjeri lulan. Ninacaqui jacatatta maztaqui ana criichiča. Nekztan ninacz ana criiñi kuzziz cjen ninaczquiz iwjt'ichiča Jesusaqui.

¹⁵ Nižaza Jesusaqui mantichiča, tuž cjican:

–Jazic ančhucqwi okaquiča tjapa kjutñi tii muntu intiru. Tjapa zoñinaczquizimi liwriiñi taku paljayaquiča.

¹⁶ Jakziltat tii taku criiçhaja, jalla niiqui liwriitaž cjequiča; nižaza bautista cjequiča. Jakziltat tii taku ana criiçhaj niiqui, ancha castictaž cjequiča.

¹⁷ Yooz taku criichinacaqui tii milajrunaca paaquiča. Wejt tjuuquiz zajranaca chjatkataquiča. Āekja takunaca chiyauquiča.

¹⁸ Zkora tanžcu zkoržquiz ana chjojrictaž cjequiča. Tsjii veneno ličcu, ana ticznaquiča. Kjaržtan lanžcu, laa zoñinaca čhjetnaquiča. Nižta paaquiča Yooz taku criichi zoñinacaqui.

JESUSAQUI ARAJPACHA OJKCHICHA

¹⁹ Nii taku chiižcu chawjc jilir Jesusaqui arajpacha ojkchiča. Nekzi Yooz žew latuquiz julziča.

²⁰ Nekztanaqui nii tjaajinta zoñinacaqui ulanžcu, tjapa kjutñi Yooz liwriiñi taku paljaychiča. Chawjc jiliripanča Jesucristuqui. Jalla niiča ninaczquiz yanapñiui. Nii Yooz aztan paata milajrunacaqui tuž cjiča: “Tii Yooz takuqui werarapanča”. Nužupanž cjila. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

1-2 Ancha zuma Teófilo, tii cartal amquin cjiyrzcuča, Jesucristuž puntuquiztan. Jesucristuž nasta tjuñquiztanpacha jaknužt watčhaja, jalla niiqui ana tjatziča cherchi zoñinacaqui. Nii cherchi zoñinacaqui wejtnacaquiz tjaajinchicha. Nižaza yekja zoñinacžquiz tjaajinchizakazza Jesucristuž puntuquiztan. Nekztan tsjii kjaž zoñinacaqui Jesucristuž puntuquiztan cji-rchicha niiz jaru niiz jaru.

3 Nižaza wejrqui zumpacha pewcpewczinča jaknužt Jesucristuž nasta tjuñquiztanpacha watčhaja, jalla nii. Jalla nuž pewcpewczcu wejrqui pinsichinča Jesucristuž puntuquiztan cjiyrzapazakaz niiz jaru niiz jaru. “Jalla niic waliž cjesača”, cjican pinsichinča wejt kuzquiz. Jaziqui walja zuma Teófilo, amquin tii cartal cjiyrzcuča,

4 Jesucristuž puntu tjaajintanaca zumpacha zizajo.

JUAN BAUTISTAZ NASTAQUI

5 Ima Juan Bautistaž nasan jalla tuž watchiča. Judea yokquin Herodes cjita pajk jiliriqui mantiñitača. Nižaza Zacarías cjita timplu cwiitiñi zoñi želatča. Niiqui Abías cjita t'akquiztantača. Niiz tjun cjititača Elisabet. Ninacaqui Aarón cjita tuquita atchi ejpžquiztan tjonñitača.

6 Nii pucultan lucutiñ zoñiqui Yooz yujcquiziqui zuma kamañchiztača. Yooz Epiz mantitacama kamñitača. Jalla nuž kaman ana čjul ujmi ninacž quintra tjeezñi atasača jecmi.

7 Ninacaqui ana zinta majchchiztača. Elisabet cjitiqui ana wira matiñitača. Nii oraqui pucultan lucutiñi chawc chawcwatača.

8 Tsjii nooj Zacarías t'akquiztan turnuž tjonatča, Yooz sirwizjapa timpluquiz. Jalla nižtquiztan Zacariasqui Yooz sirwatča timpluquiz.

9 Nii timplu cwiitiñinacaqui tsjii zoñi inzinzu tjaazñi illzñipantakalča. Nekztan Zacarižquiz illziča. Jalla nuž illztaž cjen Zacariasqui Yooz timpluquiz luzziča, inzinzu tjaazñi.

10 Jalla nii inzinzu tjaazñi oraqui tama zoñinacaqui Yoozquin mayizican želatča timplu zancu.

11 Jalla nekztanaqui tsjii Yooz anjilaqui Zacarižquiz parisquichiča timpluquiz. Nii anjilaqui inzinzu altarž žew latuquiz tsijtsiča.

12 Anjila cheržcu Zacariasqui kuz turwaysi cjissiča, ancha tsucchiča.

13 Anjilaqui cjičiča:

—Zacarías, ana am tsuca. Yoozqui amiž mayizitaqui nonziča. Jalla nižtquiztan Yoozqui am Elisabet cjiti tjunaquiz lucmajch wawaž ma-jtkataquiča. Jalla nuž majttan am wawaqui Juan cjita tjuuchiz cjequiča.

14-15 Jalla nii am majchqui walja pajk jiliriz cjequiča Yooz Ejpž yujcquiziqui. Jalla nii majtquiztanaqui, amqui cuntintum cjequiča, walja chipsnaquiča. Nižaza walja zoñinacami chipsnaquiča, am tjunaž majtquiztanaqui. Am majchqui vinumi awarintimi ana licaquiča. Ima maa pjuchquiztan ulnan Yooz Espiritu Santuqui am majch kuzquiz luzaquiča.

16 Am majchqui walja Israel wajtchiz zoñinaca Yooz Ejpžquin wilta sirwizkataquiča.

17 Nižaza am majchqui ima Jesucristuž ojklayan ojklayaquiča, Yooz taku paljaycan. Cjuñzna. Tuqui timpluqui tsjii Yooz puntu paljayñi profeta želatča, Elías cjita. Yooz Espiritu Santuqui nii Eliasquiz Yooziž tjaata taku

paljayskatchiċha. Jalla nii tjaata taku paljaychiċha Eliasqui, ana eksk. Yoozquin tjurt'ini kuzziztacha. Jalla niċtapacha Yooz Espiritu Santuqui am majchquiz Yooziċ tjaata taku paljayskataquiċha. Niiċ paljaytiquiztan eġġtanami maatinacċtanami wilta zumanskataquiċha. Niċzaza am majch paljaytiquiztan ana Yooz kuzcama kamni ŋoċinacami Yooz kuzcama kamni cjisnaquiċha. Jalla niċtiquiztan Israel wajtchiz ŋoċinacaqui Yooz Majch tjonz tjuċi tjewznaquiċha. Zuma kamcan, ninacaqui tjewznaquiċha, Yooz Majch zuma risiwt'isjapa. —Jalla nuċ Zacariċċquiz paljaychiċha nii Yooz anjilaqui.

18 Nekztan Zacariasqui anġilċquiz pewcziċha, tuċ cġican:

—ċUltim werara amiċ chiitajo? ċJaknuċt zizasajo? Wejrqui walja chawc ŋoċtla pero. Wejt maatakami chawc ŋon zakazza.

19 Nii anjilaqui kjaaziċha, tuċ cġican:

—Wejrqui Gabriel cġititċha. Yooz manta payiċtċha. Yoozqui wejr mantiċziċha amquiz tii zuma takunaca maznajo.

20 Amqui weriċ chiita ana criitiquiztan, upam cjisnaquiċha, am maati majtcama. Yooziċ pinsita tjuċiċquiz weriċ chiita takuqui cumplisnaquiċha. —Jalla nuċ chiichiċha anjilaqui.

21 Zacarias timplu kjuyltan aċka ŋelatċha, ulanċquiz oraqui watatċha. Jalla niċtiquiztan tjewzni ŋoċinacaqui kuzquiz pinsichiċha, kjaċtiquiztan ana ulanċquejo, jalla nii. ŋoċinacaqui zancu muzpa tjewznatċha, Zacarias ulanċquizcama.

22 Nekztanaqui Zacariasqui aċktanalla ulanċzquichiċha. Pero ana jaknuċt chii atċhiċha. Jalla niċtiquiztan nii zawnc ŋejlċni ŋoċinacaqui ispantichiċha. “Timplu kjuyltan anġilċtan zalziċlani”, jalla nuċ cġeyassiċha. Upa cġissiċ cġen Zacariasqui ŋoċinacċquiz kjarċtan paljaychiċha.

23 Tsġii kjaċ majquiztan Zacariasqui timplu cwitis turnu cumplichiċha. Nii tjuċinaca ŋerċcu, persun kjuja ojċchiċha.

24 Wiruċnaqui niiċ Elisabet cġiti tjunqui ica cġissinċha. Nekztan Elisabet tsġii pġijska ġiċ kjujuran ŋelatċha. Ana kjuyquiztan kjuja ojċklaychinċha. Naaqui persun kuzquiz pinsichinċha tuċ cġican:

25 “Yooz ġiliriċqui wejr cjuċiċcu, wejtquiz ickatchiċha. Jaziċqui ŋoċinacaqui anaċ iya wejr iċarasachċha”.

JESUCRISTUċ NASTAQUI MAZINTACHA

26 Nekztanaqui soġta ġiċzquiztan Elisabet ickattanaqui, Yoozqui Gabriel cġita anġila cuċhanċquichiċha Galilea cġita yokquin, Nazaret cġita wajtquiz.

27 Nii wajtquiz tsġaa tunsill tur ŋelatċha Mariċ cġiti. David cġita atċhi eġġquiztan tġoniċtacha. Mariċqui Josċ cġita ŋoċċtan kazzintaċha zalzjapa. Yoozqui naa Mariaquiz anġila cuċhanċquichiċha.

28 Naaquiz tjonċcu, anġilaqui paljaychiċha, tuċ cġican:

—Cullacalla, Yooz k'ayamċha amqui. Yooz kjarquizza. Niċzaza Yoozqui amtan chicapachaċha. Yoozqui tġapa maatakċquiztanam amquiz juc'ant wali favoraċ paaquiċha. —Jalla nuċ tsaanchiċha anjilaqui.

29 Anġilċ taku nonċcu Mariċqui ispantichinċha. Kuzquiz pinst'ichinċha, nii tsaantaqui anal intintasaċha, cġican.

30 Nekztanaqui anġilaqui naaquiz cġichiċha:

—Mariċ, ana tsucaquiċ amqui. Yoozqui amquiz wali pajk favora paaquiċha.

31 Jalla niċtiquiztan amqui icaquiċha. Lucmajch wawchizim cġequiċha. Nii wawaqui Jesuċ cġita tjuuchiz cġequiċha.

32 Tsġii nooġiqui nii am majchqui wali pajk ġiliriċ cġequiċha. Araġpach Yooz Eġġ Majchpanċha niiqui. Werar Yooz Eġġqui niiċ Majchquiz pajk mantiċni

cjiskataquiĉha, Israel wajtchiz zoñinacžjapa. Am David cjita atchi ejptaĉha tuquita pajk mantiñiqui. Jalla nižta pajk mantiñi cjequiĉha am majchqui.

³³ Israel wajtchiz zoñinaca wiñayaž mantaquiĉha. Niiž mantitaqui wiñayaž zelaquiĉha. Anaž tucuzinznasaĉha. —Nuž paljaychiĉha anjilaqui.

³⁴ Nekztanaqui Mariiqui anjilžquiz pewczinĉha, tuž cjican:

—¿Jknužt tii cjesaya? Wejrqui Wejrqui jaku luĉta pajuĉha.

³⁵ Nii anjilaqui kjaaziĉha, tuž cjican:

—Yooz Espiritu Santuqui amquiz tjonznaquiĉha. Jalla nuž tjonan arajpach Yoozqui niiz aztan tsjirižtakaz wezcaquiĉha am juntuñ. Nii oraqui Yooz Espiritu Santuqui am t'icznaquiĉha. Jalla nižtiquiztan nii am maatiqui juc'ant zuma lijtum kamañchiz cjequiĉha. Yooz Majchpanĉha niiqui.

³⁶ Nižaza amquiz maznuĉha tuž, am jamillquiztan Elisabet cjitiqui ick-atĉitaĉha, chawc žon cjenami. Tuquiqui zoñinacaqui Elisabet puntuquiztan cjiñitaĉha: “Naa žonĉha ana matñiqui” cjicanaqui. Jaziqui sojta žiizkaz icĉhinĉha.

³⁷ Yoozqui ĉjulumpankaz paasaĉha. —Jalla nuž ĉiichiĉha anjilaqui.

³⁸ Nekztanaqui Mariiqui cjichinĉha:

—Wejrqui Yooz Jiliriz mantitacama kamiñ žontĉha. Yoozqui wejtquizimi amiž ĉiitacama paaj cjila.

Jalla nuž Mariaž ĉiitan, anjilaqui ojĉhiĉha.

MARIAZ ELISABETAQUIN OJKTA

³⁹ Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan Mariiqui zati pariju ojĉhinĉha Judea cjita kolta curunacĉiz yokquin.

⁴⁰ Jalla nicju Zacarias kjuya luzzinĉha. Kjuya luzcu Elisabetaquiz tsaanchinĉha.

⁴¹ Nuž Mariaž tsaanan Elisabeta wawaqui pjuch kjuył cjenpacha kissiĉha. Nekztanaqui nii oraqui Espiritu Santuqui naa Elisabetaquiz luzziĉha nižaza ĉiikatchiĉha.

⁴² Jalla nekztan naaqui alto tawkžtan Mariaquiz paljaychinĉha, tuž cjican:

—Yoozqui amquiz tjapa maatakžquiztanami wali pajk favora paachiĉha. Nižaza ni am majchqui walja honorĉiz cjesaž cjila.

⁴³ ¿Kjažtiquiztan taa arajpach Jiliriz maaqui wejtquin tjonžquejo? Wejrqui inakazĉha. Anal waquisuĉha.

⁴⁴ Amiž tsaanta taku nonžcu, wejt wawaqui pjuchquiz anĉa cuntintu kis kissiĉha.

⁴⁵ Yooziž apayžquita taku criichamĉha, nii Yooziž ĉiita takucama cumplisnaquiĉha, jalla nii criichamĉha. Jalla nižtiquiztan zuma cuntintum cjequiĉha. Nuž cjichinĉha Elisabetqui.

⁴⁶ Nekztanaqui Mariiqui ĉiichinĉha, tuž cjican:

“Wejt Yooz Jiliriz honoral waytaĉha.

⁴⁷ Wejt Liwriñi Yooziž cjen, wejt kuzmi anĉaž ĉipĉha.

⁴⁸⁻⁴⁹ Wejrqui inakazĉha. Yooz mantitacama kamiñ žontĉha. Yoozqui wejtquiz cjuñžquichiĉha. Jaziqui walja azziz Yooz Ejpqui wejtquiz t'icziĉha. Jalla nuž wejtquiz pajk obra paachiĉha. Tekztan nawjĉchuc tjapa zoñinacaqui wejt puntuquiztan parlaquiĉha: ‘Yoozqui naaquiz zuma favora paachiĉha’, cjican. Werar Yoozqui jecžquiztanami juc'anti zumapankazza.

⁵⁰ Yoozqui tjapa niizquin rispitiñi zoñinacžquiz okñipanĉha, watay wata okžñipanĉha.

⁵¹ Yooza walja pajk obranaca paañiqui. Mit kuzziz zoñinacaž pinsitanaca inakaz ĉjissa.

52 Walja azziz jilirinaca jwessa ninacz puestuquiztan. Antiz humilde kuzziz zoñinaca honorchiz cjisatça.

53 Nižaza jakzilat ana cusasanacchiz t'akjiri žejlçhaja, jalla nii t'akjirinaczquiz walja cusasanaca tjaaquiça Yoozqui. Antiz ricachunzcasti laachi kjarquiz ana çhjulchiz quejpkataquiça.

54-55 Nižaza Yoozqui uçhum tuquita atchi ejpnaczquizimi, Abrahamžquizimi, Abrahamž majchmaatinaczquizimi, jalla ninaczquizimi taku tjaachiça, ninaca tirapan okznajo. Jalla nuž okžcu Yoozqui walja yanapça Israel wajtchiz Yooz sirwiñi zoñinaczquin, ninaca ana tjatsñiça". Jalla nuž chiichinça Mariiqui.

56 Tsjii çhjep jiiz Mariiqui Elisabetatan kamchinça. Nekztan quejpchinça naaža persun kjuya.

JUAN BAUTISTAZ NASTA

57 Naa Elisabeta majtz tjuñiqui irantižquichiça. Nekztan lucmajch wawa majtchinça.

58 Jalla nuž cjen, Yoozqui Elisabetaquiz ancha zuma favora paachiça. Jalla nii quinto zizcuqui, Elisabeta wisinunacami jamillanacami naaquin tjonzñi ojkiçiça. Nekztan ninacz tjonžtan, Elisabetaqui ancha cuntintakalça. Ninacami cuntintuzakaztaça.

59 Jalla nekztan quinsakal tjuñiquiztan Zacariastan Elisabetatan simplu ojkiçiça wawa chimpus cuztrumpi paakatçjapa. Nii cuztrumpi paatan ejpž tjuužtan tjuuzkatž pecatça, Zacarias cjican.

60 Wawž maaqui cjichinça:

—Anaž. Tii wejt maatiqui Juan cjita tjuuchizpanž cjequiça.

61 Partinacasti pewcziça:

—¿Kjažtiquiztan nižta tjuuskatz pecjo? Am jamillanacquiztan anaž nižta tjuuqui žejlça.

62 Jalla nekztanaqui wawž ejpžquiz kjaržtan pewcziça, çhjul tjuuchizim pecas, jalla nii.

63 Ejpqui tsjii maychiça, tjuu cjijrzjapa. Nekztanaqui cjijrchiça, tuž cjican: "Wejt maatiqui Juan cjitaž cjequiça". Nekztanaqui tjappacha ispantichiça nii puntuquiztan.

64 Nii orapacha Zacariasqui wilta chiiñi cjissiça. Jalla nuž wilta chii atcan, Yooz honora paljaychiça.

65 Jalla nuž cjen wisinunacami ispantichi quirchiça. Tjapa kjutñi nii Judea yokaran nii quinto ojkiçiça.

66 Tjappacha nii quinto zizñi zoñinacaqui kuzquiz pinsichiça: "¿Tii uzaqui çhjulut cjisnaquejo?" cjican. Yooz kjarquizpantaça nii wawaqui.

67 Nekztanaqui Yooz Espiritu Santuqui Zacarižquiz chiikatchiça. Jalla nižtiquiztan Zacariasqui Yooziž tjaata takucama paljaychiça, tuž cjican:

68 "Yooz Jiliri honorchiz cjilalla. Niiça Israel zoñinacz Yoozqui. Uçhum Yoozqui niž mantitacama kamñi zoñinaczquin cjuñziça. Jaziqui liwriita cjequiça uçhumqui.

69 Yoozqui walja azziz Liwriiñi cuchanžquichiça, uçhumnacaquiz. Davidž majch maatinaczquiztanpacha majttaça nii Liwriiñiqui. David cjitaqui Yooz mantitacama kamñitaça.

70 Tuqui timpuquiztanpacha jalla nužupan Yoozqui taku tjaachiça. Yooz taku paljayñi zoñinacaqui niž jaru niž jaru nii Yooziž tjaata taku mazmazziça.

71 Nii maztaqui tužutaça: 'Liwriitaçhumž cjequiça, uçhum quintra zoñinaczquiztanami, uçhum chjaawjkatñi zoñinaczquiztanami'.

⁷² Yooz Ejpqui uĉhum tuquita atchi ejpnacžquiz taku tjaachiĉha, tuž cjican: ‘Wejrqui anĉhucacquiz tira okzniĉha. Weriz zuma tjaata taku anal tjat-snaĉha’.

⁷³ Nižaza Yooz Ejpqui uĉhum tuquita Abraham ejpžquiz taku juramintužtan tjaachiĉha, nijapami uĉhumjapami.

⁷⁴ Uĉhum quintra žoñinacžquiztanami liwriitanaqui, uĉhumqui ana ekskuc Yoozquin sirwasaĉha.

⁷⁵ Nižaza uĉhumqui Yooz kuzcamakaz zuma lijituma kamaquiĉha. Jalla nuž kamcan uĉhumqui Yooz sirwacuiĉha ticzama’.

⁷⁶⁻⁷⁷ Nižaza Zacariasqui tira paljayĉiĉha, tuž cjican: “Juan, wejt maati, amqui Jesús jilirž tjonz tuqui ojklayaquiĉha, Israel žoñinaca nii zuma tjew-znajo. Amqui jaknužt žoñinacž ujnacami pertunta cjeĉhaja, jalla nii intintiskataquiĉha. Žoñinacž ujnaca pertunta cjen, liwriitaž cjequiĉha. Jalla nuž intintiskattiquiztanami profeta cjitam cjequiĉha amqui, arajpach Yooziž tjaata taku paljayni profeta.

⁷⁸ Yoozqui uĉhum ancha okzñiž cjen uĉhum liwriyaquiĉha. Tsewctanpacha tsjii Liwriiñi cuhanžquichiĉha, uĉhum kuzquiz tjuñižtakaz kjanajo. Jalla nižtiquiztan ew timpužtakaz cjequiĉha.

⁷⁹ Jalla nii Liwriiñiqui zuma kjanacamapanž Yooz zuma kamañ jicz tjeeznaquiĉha, zumchiquiztakaz kamñi žoñinacžquizimi, ticzquiztan eksñi žoñinacžquizimi. Nižaza nii Liwriiñiqui uĉhum zuma irpaquiĉha, Yooz Ejpžtanami uĉhumtanami zumanznajo’.

Jalla nuž cjichiĉha Zacariasqui.

⁸⁰ Nekztanaqui nii Juan cjita uzaqui pajkchiĉha. Zapuru juc’anti Yoozquin tjurt’iñi kuzzižtaĉha. Jalla nekztanaqui tsjii ch’ekti yokquin ojklayaĉha, Israel wajtchiz žoñinacžquiz niž obra tjeezcama.

2

JESUCRISTUZ NASTA

¹ Jalla nii timpuquiz tsjii walja chawc jiliri želatĉha, Augusto cjita. Nii chawc jiliriqui mantichiĉha, tuž cjican:

—Tjappacha žoñinacaqui tjuu apuntiskataquiĉha.

² Nii timpuquiz Cirenio cjita jiliri želatĉha, Siria yokchiz žoñinaca mantiñi. Jalla nii timpuquiz primir censauqui watchiĉha.

³ Nekztanaqui tjapa žoñinacaqui persun watja ojksantaĉha, persun tjuu apuntiskati.

⁴ Jalla nuž cjen José cjita žoñiqui Galilea cjita provinsiquiztan, Nazaret cjita wajtquiztan ulanžquichiĉha. Judea cjita provinsiquin, Belén cjita wajtquin ojkiĉha. Jalla nicju David cjita tuquita atchi ejpqui nassitaĉha. Davidž majchmaatquiztan tjonñitaĉha Josequi.

⁵ Jalla nuž cjen nicju ojkiĉha, tjuu apuntiskati. Mariá cjiti turatan zalz-japa kazzitaĉha Josequi. Nii oraqui naa Mariiqui Espiritu Santuž t’icžtataĉha. Juztan Mariatan pucultan ojkiĉha, tjuu apuntiskati.

⁶ Belén wajtquin irantižcu, Mariá majts oraqui tjonchiĉha.

⁷ Jalla nicju Mariiqui primir wawa majtchinĉha, Belén wajtquiz, animalž tjaž kjuyquiz. Wawaqui pañ awallžtan capžtataĉha. Jalla nuž capžcu animalž tjaž kjuyquiz t’apžtataĉha. Anaž iya alujamintu wajtchucataĉha.

AWATIRINACAQUI JESUSIZQUIZ RISPITI TJONCHICHA

⁸ Belén wajt žcatiran uuzi itzñi awatirinaca želatĉha. Awatirinacaqui pakara uuzi itzñitaĉha pamparanpacha.

⁹ Jalla nuž želan tiripintit Yooz anjilaqui jeczquichiča. Tsewctan ninacz kjutni walja kjanžquichiča. Nuž cheržcu ninacaqui ancha tsucchiča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui cjichiča:

—Ana tsuca ančhucqui. Zuma quintul zjiczcuča. Tsjii Liwriiñiqui tjapa zoñinacztajapa cuchanžquitača. Jalla niž cjen zoñinacaqui zuma cuntintuž cjequiča.

¹¹ Tii zeziqiu Davidž wajtquiziqui tsjii wawa majttača. Jalla niiqui Jesucristo Yoozza, ančhuc Liwriiñi.

¹² Ančhucqui nii wawa wachaquiča pañ awallžtan capžta; nižaza animalž tjajz kjuyquiz t'apžta wachaquiča. Jalla nuž wažtaž cjen siñala cuntaztakaz cjequiča. Jalla nuž cjenaqui ančhucqui zizaquiča, chekapan wereraž čhiitkalala, niiqui. —Nuž cjichiča anjilaqui.

¹³ Jalla nekztan anjilžtan chica tama Yooz anjilanacaqui tsewctan jeczquichizakazza. Yooz anjilanacaqui Yooz honora waytichiča, tuž cjican:

¹⁴ —Tsewcta arajpach Yooz honorchiz cjilalla. Nižaza tii yokquiziqui Yooz okžta zoñinaca zuma cuntintu kuzziz cjilalla.

¹⁵ Jalla nuž čhižcu, Yooz anjilanacaqui tsewc arajpacha quejpciča. Nekztan nii awatirinacaqui porapat parlasiča, tuž cjican:

—Anjilaž maztaqui arajpach Yoozquiztan tjonchikalala. Tsjii Liwriiñi majttakalala. Jalla nii cheriž Belén watjaž ojklalla.

¹⁶ Jalla nekztanaqui awatirinacaqui zati pariju ojkiča. Belén wajtquin animalž tjajz kjuyquiz luzziča. Nekzpacha awatirinacaqui zalčiča Mariatan Juztan wawa t'apzi.

¹⁷ Ninacztan zalžcu tjappacha Yooz anjilaž čhiitanaca nii wawž puntuquiztan quint'ichiča.

¹⁸ Awatirinacaž nuž maztiquiztan, tjappacha nonžni zoñinacaqui ispan-tichiča.

¹⁹ Mariizti persun kuzquiz nii mazta chjojchinča. Nii mazta puntuquiz pinsican walja pinsamintu aptazzinča.

²⁰ Awatirinacaqui uuzi ichi quejpciča. Nižaza Yooz honora paljay-čiča, tuž cjican:

—Yoozza chekanaqui. Ancha waliča učhumž nonžtanaca, učhumž cher-tanacami. Yooz anjilaž čhiitacama nižtapacha cherchinčhumla. —Jalla nuž cjican Yooz honora waytisiča awatirinacaqui.

JESUSAQUI TIMPLUQUIN CHJICHTAČHA

¹¹ Majtiquiztan quinsakal tjuñquiziqui jalla nekztan nii wawžquiz chim-puz cuztrumpi paachiča. Ima Mariaž ican, Yooz anjilaqui Mariaquiz čhiichiča, “Jesús cjita cjequiča amiž primir majtta wawaqui”. Jalla nižtiquiztan nii anjilaž čhiita tjuužtan tjuuzkatchiča.

²² Tuquitanpacha tsjii taku mantichiča Moisesqui, tuž cjican: “Majžcu ima puši tunc tjuñiž cjen, maatakanacaqui Yooz sirwiz cuzturumpinaca ana payi atasacha. Pusi tunc tjuñiž tjonan, timpluquiz tsjii cuztrumpi paazpanča. Jalla nekztanaqui wilta Yooz sirwiz cuztrumpiž paasacha”. Jalla nižtiquiztan majtta tjuñquiztan pusi tunc tjuñi pjožkan Juztan Mariatan ninacz wawa chjitchiča Jerusalén cjita watja. Jalla nicju timpluquin ojkiča wawa Yoozquin cumpjii.

²³ Tsjii Yooz liiqui tuž cjichiča, “Primir lucmajch wawa majžcu, Yoozquin cumpjitaž cjequiča Yooz sirwajo”. Nuž Yooz lii ut'aysiž cjen lii jaru cumplichiča.

²⁴ Yooz mantita lii jaru nii lucutiñiqui ojkiča. Yooz liiqui zakaz cjiča: “Tsjii pariza paluma uz tsjii pariza wežla palomažtakaz Yoozquin tjaas-panča”. Jaziqiu nužupan Yoozquin tjaachiča.

²⁵ Nii timpuqui Jerusalenquiz tsjii Simeón cjita zoñi želatĉha. Nii zoñiqui Yooz kuzcama kamñitaĉha; Yooz lii jaru kamñitaĉha. Nižaza Israel wajtchiz zoñinacž Liwriiñi tjewziĉha. Simeonqui Espiritu Santuž irpita zoñipantaĉha.

²⁶ Espiritu Santuqui Simeonquiz taku tjaachiĉha, tuž cjican: “Ima ticzcán, amqui Yooz cuchanžquita Liwriiñi Jiliri cheraquiĉha”.

²⁷ Jalla nuž taku tjaatiquiztanaqui Espiritu Santuqui Simeón irpichiĉha timplu kjutñi. Nii oraqui Jesusiž maa ejpqui nii timpluquin chjitchiĉha. Nekziqui Jesusižquiz mantita lii jaru cumplichiĉha.

²⁸ Jesusa cjita wawa cherzcu, Simeonqui kjaržtan kaaziĉha. Jalla nuž kaažcu, Yooz honorchiz cjeajo, tuž cjichiĉha:

²⁹ —Yooz Tata, wejrqui amiž mantitacama kamiñ zoñtĉha. Tuquiqui wejtquiz taku tjaachamĉha. Anziqui amiž chiita taku cumplichamĉha. Jaziqui tižtiquiztanaqui cuntintul ticznasaĉha.

³⁰ Jaziqui wejt persun ĉhujcžtan tii amiž cuchanžquita Liwriiñi cherch-inĉha.

³¹ Tjappacha tii muntuquiz žejlñi zoñinacžtajapa tii Liwriiñi cuchanžquichamĉha.

³² Tii Liwriiñiž cjen, Israel zoñinacžquizimi parti zoñinacžquizimi Yooz kamañ jicž tjeežtaž cjequiĉha, liwriita cjeajo. Nižaza tii Liwriiñiž cjen, Israel wajtchiz zoñinacaqui zuma honorchiz cjišnaquiĉha. —Jalla nuž ĉiichiĉha Simeonaqui.

³³ Simeonž ĉiitiquiztan Jesusiž maa ejpqui ninacž kuzquiz ispantichiĉha.

³⁴ Nekztanaqui Simeonaqui ninacžta Yoozquin mayizichiĉha walikaz cjeajo. Nižaza Jesusiž maaquiz paljaychiĉha, tuž cjican:

—Werarapanĉhay, tii wawaž cjen walja Israel wajtchiz zoñinaca liwriitan-panž cjequiĉha. Nižaza tii wawaž cjen yekjapa Israel wajtchiz zoñinaczi ujquin tjojtznaquiĉha. Tiiqui walja chawc jiliripanž cjequiĉha. Pero walja zoñinacaqui nii anaž rispitaquiĉha, Yooziž cuchanžquita cjenami.

³⁵ Tii wawaž cjen zoñinacž kuzquiz pinsitanacaqui pajtaž cjequiĉha. Nižaza María, amqui tii wawaž cjen ancha llaquitam cjequiĉha. —Jalla nuž maziĉha Simeonaqui.

³⁶⁻³⁷ Nii oraqui tsjaa Ana cjiti žon želatĉha, timpluquiz zakaz. Naataĉha Yooz taku paljayiñ profetqui. Jalla naaqui Fanuelž majtaĉha, Aser cjita t'akquiztan. Pakallawk wata zalztiquiztan, naaža lucuqui ticziĉha. Anziqui walja chawc žontaĉha. Quinsakalc tunca pusin watchiztaĉha naa žewqui; timpluquinžtan anapan ulniñtaĉha. Ayunascan Yoozquin mayizican, Yooz Ejpžquin sirwiñtaĉha majiñami weenami.

³⁸ Jesús cjita wawa timpluquiz želan, nii orapacha Ana cjiti žonqui nii wawžtan zalchinĉha. Nuž zalžcu Yoozquin sparaquiž cjichinĉha. Nekztan nii wawž puntu paljayi kalltichinĉha Jerusalén watja liwriiž tjuñi tjewžñinacžquiz.

JESUSAQUI PAJKCHICHA

³⁹ Tjapa Yooz mantita lii cumplizcuqui Jesusiž maa ejpqui Galilea yokquin quejpchiĉha. Niiž persun watja Nazaret cjita quejpchiĉha.

⁴⁰ Jalla nii wajtquinaqui nii uzaqui pajkchiĉha. Tsjan tjupi y nižaza tsjan ĉhultaki zizñi cjissiĉha. Yooz Ejpqui nii walja cwitichiĉha, nižaza yanapchiĉha.

⁴¹ Zapa wata niiž maa ejpqui Jerusalenquin ojkchiĉha, pascua pjižsta payi.

⁴² Jesusaqui tuncapan wajtchiz cjen, niiž jamillžtan Jerusalenquin ojkchiĉha pascua pjižsta cuztrumpi payi.

43 Jalla nekztan pjiista žeržcuqui, quejpcchiča ninacaqui. Jesús uzazti Jerusalén wajtquiz eclichiča. Niiž maa ejp ana ecliiñi naychiča.

44 Niiž maa ejpqui pinsatča, “Niiž mazinacžtanž caa”, cjan. Jalla nuž cjen niiž maa ejpqui ojkcchiča tsjii nooj intiru. Pero tjuñi kattan, Jesusa kjurchiča jamillanacžquin nižaza ocalž maziran.

45 Maa ejpqui Jesusa ana wači atchiča. Jalla nekztanaqui Jerusalén watja quejpcchiča, jalla nicju kjurzjapa.

46 Tsjii čjep majquiztan, maa ejpqui Jesús watchiča timplu kjuyla. Timpluquiz Israel lii tjaajiñi maestrunacžtan želatča. Maestrunacž takunaca nonznatča. Y nižaza maestrunacžquiz pewcznatča Jesuaqui.

47 Nii uzaž paljayta taku nonžcu tjapa zoñinacaqui ispantichiča, nii uzaž nuž čjulumi zizñiž chyan.

48 Jalla nekztanaqui nuž žejlñi cheržcu, ispantichi cjsiča maa ejpmi. Nekztanaqui niiž maaqui chiižinčinča:

–Aay, tii wejt uza jay. ¿Kjažtiquiztan am nižta eclichamta? Am ancha llaquita kjurchinča wejrnacqui. –Jalla nuž maaqui niižquiz chiižinčinča.

49 Jalla nekztanaqui Jesusaqui maaquiz kjaaziča, tuž cjan:

–¿Wejr tjapa kjutñi kjurchamkaya? Wejt persun Ejpž kjuyquiz žejlstanpantača wejllaqui. ¿Jalla nii ana zizzat amya?

50 Jalla nuž chyan niiž maa ejpqui ana intintaziča.

51 Nekztanaqui Jesusaqui maa ejpžtan Nazaret cjita watja ojkcchiča. Nicju irantižcu maa epž mantitanaca cazñipanikaztača. Maaqui jalla niiž nuž wattanacquiztan kuzquiz chjojčinča.

52 Jalla nekztan Jesusaqui tsjan pajkchiča. Nižaza tsjan zizñi pinsam-intuchiztača. Yooz Ejpmi zoñinacami niiž cjen cuntintutača.

3

JUAN BAUTISTAQUI YOOZ TAKU PALJAYCHICHA

1 Zacarías Juan cjita majchqui Yooz taku paljayi kallantichiča. Jalla nii timpuquiz tii jilirinaca želatča. Tsjiuqui Tiberio cjitatača, juc’ant chawc jiliritača niuqui. Tunca pjijskan wata jiliri cjan mantichiča. Nižaza tira mantiñipantača. Tsjiizuñqui Poncio Pilato cjitatača. Niiqui mantichiča Judea cjita yokquin. Tsjiizuñqui Herodes cjitatača. Niiqui Galilea yokquin chawc jiliritača. Niiž lajkqui Felipe cjitatača. Nii Felipiqui Iturea cjita yoka, Traconite cjita yoka, jalla nii pizc yokquin mantiñitača. Tsjiizuñqui Lisaniaš cjitatača. Niiqui Abilinia cjita yokquin mantiñitača. Nii timpuqui ninacatača pajk jilirinacaqui.

2 Nižaza nii timpuqui Anatan Caifastan timplu chawc jilirinacatača. Nii timpuqui Juanqui želatča tsjii ch’ekti yokquin. Jalla nuž želan Yoozqui Juanžquiz takunaca paljaychiča.

3 Nekztan Juanqui tjapa kjutñi Jordán puj yokaran ojklaychiča. Nicju zoñinacžquiz paljaychiča, tuž cjan:

–Ančucqui kuznacaž campiya; Yoozquin kuzziz cjisna. Nekztan ančuca ujnaca pertunta cjequiča. Jalla nekztanaqui bautistaž cjesača. –Jalla nuž paljaychiča Juanqui.

4 Tuquita tsjii Isaiás cjita Yooz taku paljayñi profeta želatča. Niiž cjiirta takucama watchiča. Jalla tuž cjan, cjiirchiča:

“Ch’ekti yokquin tsjii zoñiqui altu tawkžtan paljayžcaquiča, tuž cjan: ‘Tsjii chawc jiliriž tjonagučiča. Jaziqi zuma kamañ jicž tjaczna. Tsjii zuma jicztakaz ančuca kuznacaž zumpacha tjaczna, y nižaza zuma lijitumapanž cjee.

5 K'awanaca liwj tjattjatzna. Curunacami lumanacami zumpachaž wjajržna, nii jicz zuma zok'o okajo. Nižaza nii t'ojonacaqui zumpacha kujjzcatzna. Jalla nuž zuma kamañ jicz tjacznacuiča.

6 Nii chawc jiliriz tjonan, tjapa tii muntuquiz žejlñi zoñinacami Yooz Epiž cučanžquita Liwriñiz cheraquiča' ”.

Jalla nuž cjican cjjrchiča nii Isaías cjita zoñiqui.

JUAN BAUTISTAQUI ZOÑINACŽQUIZ CHIIZINCHICHA

7 Nekztanaqui zoñinacaqui tjapa watjanacquiztan ulanžquičiča, Juanž bautista cjisjapa. Juanqui nii zoñinacžquiz cjichiča:

—Zkora irata incallñi zoñinaca. Yooz Ejpqui ujchiz zoñinaca wajillaž casticaquiča. ¿Ject ančhucaquiz nii mazzejo? ¿Nii casticu atipzjapa wejtquinž tjonya?

8 Kuz campiichinčhucžlaj niiqui, zumapankaz kamaquiča, ančhuca campüta kuz kjana tjeezjapa. Ančhucqui anaž mit kuzziz porapat chiyasaquiča, tuž cjican: “Wejrnacqui Abrahamž majchmaatinacžquiztanpacha tjoninča. Yoozqui anaž wejrnaca casticasača”. Jalla nižta ana chiichiž waquisiča ančhucqui. Yoozqui tii maznacquiztan Abrahamž majchmaatinaca paasača.

9 Ančhucqui tsjii frut muntiztakazza. Ana zuma fruta pookñi muntiqui k'aachtaz cjequiča jir ačtan. Jalla nuž k'aachtiquiztanaqui, ujtaž cjequiča. Jalla nižta irataž ančhucaquiz wataquiča. Ana zuma kamañchiz zoñinaca castictaž cjequiča. —Nuž cjican paljaychiča Juanqui.

10 Jalla nekztanaqui zoñinacaqui Juanžquiz pewcziča:

—¿Jaziqui čjulul paaqui wejrnacjo?

11 Nekztanaqui Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jequit pizc almillchiz cječaj niiqui, tsjii almillaqui ana almillchiz zoñžquin tjaasača. Tsjii wacchi čhjerchiz zoñiqui tsjii ana čhjerchiz zoñžquin niž čheri tojnaquiča. —Nuž cjichiča Juanqui.

12 Jalla nekztanaqui tsjii impuesto cobriñi zoñinacaqui Juanžquin tjonchiča, bautista cjisjapa. Nekztanaqui Juanžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Tjaajiñi, ¿wejrnacqui čjulul paaquiya?

13 Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Lii jaruž cobraquiča. Anaž juc'anti cobraquiča ančhucqui.

14 Nižaza tsjii zultatunacaqui Juanžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Wejrnaczi čjulul paaquiya?

Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui zoñžquiztan anaž čjulumi kjañasača. Nižaza anaž fuerziyasača. Nižaza zoñžquizimi ana inapankaz tjojtñasacha, tsjii cusasa packatzjapami. Nižaza ančhuc persun suelduchiz cuntintupanž cjee. —Jalla nuž cjican kaaziča Juanqui.

15 Tjapa zoñinacaqui Yooziž cučanžquita Cristuž tjonž ancha tjewznatča. Jalla nižtiquiztan zoñinacaqui kuznacquiz pinsičiča: “Juanqui Cristužlani” cjican.

16 Pero Juanqui tjappacha nii zoñinacžquiz cjichiča:

—Nonžna. Wejrqui kjaztankał bautisuča. Tsjiizuñ wejt wirquin tjonča.

Jalla niiqui Espiritu Santužtanami arajpach ujžtanami bautisauquiča. Jalla niiča wejtquiztan tsjan juc'ant poderchizqui. Anal niž čhjata chjojkzinimi atasacha, nižquiz atintsjapa. Inakaztča wejrqui.

17 Juanqui tira paljaychiča, tuž cjican:

—Ančhucqui trigo zkalažtakazza. Nii tjoñi jiliriqui trigonaca kjojaquiča. Nekztan itsanacami zuma trigumi pjalznaquiča. Nii zuma triguqui ricu-
jtaž cjequiča. Niž persun kjuyquin majcztaž cjequiča. Nii itsanacazi

liwj ujžtaž cjequiča, ana tjesñi ujquiz. Jalla nižta irataž ančucaquiz wataquiča.

¹⁸ Jalla nuž žoñinacžquiz chiižinchiča Juanqui. Nižaza yekja chiižintanacami paljaychiča, zuma Yooz taku paljaycan.

¹⁹ Nižaza wiruñaqi Juanqui Herodes cjita jiliržquiz iwjt'ichizakazza. Herodes cjita jiliriqi niž jilž tjunatan zalsiča. Felipe cjitatača niž jilaqui. Nižaza Herodesqui iya anawalinaca paachitakalča. Nekztan Juanqui Herodesquiz iwjt'ichiča tjapa niž anawali paatiquiztan.

²⁰ Herodeszti ana nonziča. Juc'anti anawalinaca paachiča, Juan carsilquiz chawjczcama.

JESUCRISTUZ BAUTISTA

²¹ Juanqui ima carsilquiz chawcta želan, walja žoñinaca bautissiča. Nižaza Jesusa bautissizakazza. Jesusaqui bautista cjiscu Yooz Ejpžquin mayizatača. Nii orapacha arajpacha cjetziča.

²² Yooz Espiritu Santuqui tsjii palumažtakaz chjiwžquichiča Jesusiž juntuñ. Nižaza arajpachquiztan tsjii altu jora paljayžquiñi nonziča. Nii joraqui tuž cjican chiižquichiča:

—Amča wejt ultim k'ayi Maatimqui. Amiž cjen anchal cuntintutča wejrtqui.

JESUCRISTUZ TUQITA ATCHI EJPNACACHA TINACAQUI

²³ Jesusaqui nii oraqui quinsatunc watchiztača. Jalla nekztanaqui niž Yooz Epiz tjaata trabajo kallantichiča. Jesusiž tuqita atchi ejpnacaqui tinacača. Primero Josež maati cjitažtakaztača. Josequi Eliž majčtača.

²⁴ Eliqui Matatž majčtača. Matatqui Leviž majčtača. Leviqui Melquiz majčtača. Melquiqui Janaž majčtača. Janaqui Josež majčtača.

²⁵ Josequi Matatias majčtača. Matatiasqui Amos majčtača. Amosqui Nahumž majčtača. Nahumqui Esliz majčtača. Esliqui Nagaiž majčtača.

²⁶ Nagaiqui Maatž majčtača. Maatqui Matatias majčtača. Matatiasqui Semeiž majčtača. Semeiqui Josež majčtača. Josequi Judaž majčtača.

²⁷ Judaqui Joanaž majčtača. Joanaqui Resaž majčtača. Resaqui Zorobabelž majčtača. Zorobabelqui Salatielž majčtača. Salatielqui Neriž majčtača.

²⁸ Neriqui Melquiz majčtača. Melquiqui Adiž majčtača. Adiqui Cosamž majčtača. Cosamqui Elmodamž majčtača. Elmodamqui Erž majčtača.

²⁹ Erqui Josuež majčtača. Josuequi Eliezerž majčtača. Eliezerqui Jorimž majčtača. Jorimqui Matatž majčtača.

³⁰ Matatqui Leviž majčtača. Leviqui Simeonž majčtača. Simeonqui Judaž majčtača. Judaqui Josež majčtača. Josequi Jonanž majčtača. Jonanqui Eliaquimž majčtača.

³¹ Eliaquimqui Meleaz majčtača. Meleaqui Mainanž majčtača. Mainanqui Matataž majčtača. Matataqui Natanž majčtača.

³² Natanqui Davidž majčtača. Davidqui Isaiž majčtača. Isaiqui Obedž majčtača. Obedqui Booz majčtača. Boozqui Salmonž majčtača. Salmonqui Naasonž majčtača.

³³ Naasonqui Aminadabž majčtača. Aminadabqui Aramž majčtača. Aramqui Esromž majčtača. Esromqui Fares majčtača. Faresqui Judaž majčtača.

³⁴ Judaqui Jacobž majchtača. Jacobqui Isaacž majchtača. Isaacqui Abrahamž majchtača. Abrahamqui Tarež majchtača. Tarequi Nacorž majchtača.

³⁵ Nacorqui Serugž majchtača. Serugqui Ragauž majchtača. Ragauqui Pelegž majchtača. Pelegqui Heberž majchtača. Heberqui Salaž majchtača.

³⁶ Salaqui Cainanž majchtača. Cainanqui Arfaxadž majchtača. Arfaxadqui Semž majchtača. Semqui Noež majchtača. Noequi Lamecž majchtača.

³⁷ Lamecqui Matusalenž majchtača. Matusalenqui Enocž majchtača. Enocqui Jaredž majchtača. Jaredqui Mahalaleelž majchtača. Mahalaleelqui Cainanž majchtača.

³⁸ Cainanqui Enós majchtača. Enosqui Staž majchtača. Setqui Adanž majchtača. Adanqui Yooziž paatiquiztan Yooz maatitača.

4

SATANAS CJITA DIABLUQUI JESUSA UJQUIZ TJOJTSKATZJAPA PECATČHA

¹ Jesusiž kuztan Yooz Espíritu Santuž kuztan tsjii kuzziztača. Jalla nuž cjen Jesusaž Jordán cjita pujquiztan okan, Espíritu Santuqui Jesusa chjitchičha ch'ekti yokquin.

² Jalla nii ch'ekti yokquin žejlchičha pusi tunc tjuñi. Jalla nuž želanaqui nii Satanás cjita diabluqui Jesusa ujquiz tjojtskatzjapa pecatčha. Jalla nii pusi tunc tjuñi Jesusaqui ana čjери lujlchičha. Jalla nižtiquiztan pusi tunc tjuñiquiztan ana lujlchiž cjen čjери eeckatchičha.

³ Jalla nekztanaqui nii diabluqui cjichičha:

—Ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, amqui tii mazquiztan t'anta tuckatalla. —Nuž diabluqui čhičhichha.

⁴ Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Zoñinacaqui anaž čjheržtan alaja žetasačha. Yooz takučha chekanaqui, jalla niičha ultim čjherižtakazqui, Yooztan wiñaya žetjapaqui”.

⁵ Jalla nekztanaqui nii diabluqui Jesusa chjitchičha tsjii pajk cur puntiquin. Jalla nicju tjapa tii muntuquiz žejlñi yokanaca tjeezičha tsjii ratukaz.

⁶⁻⁷ Nekztanaqui diabluqui Jesusižquiz cjichičha:

—Wejt yujcquiz quillsnaquiž niiqui, nižaza wejr rispitaquiž niiqui, tjapa tii yokquiz žejlñinaca amquiz tjaataž cjequičha. Wejrqui tjapa tii yokanaca tjaačha, am mantisjapa. Tii yokquiz žejlñinaca amtaž cjequičha tjappacha. Tii tjappacha wejtquiz tjaatatačha. Jaziqui wejrqui jakziltizquiz tjaaz pecučhaja, jalla nižžquin tjaasačha. —Jalla nuž cjichičha diabluqui.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Satanás, wejtquiztan zaraka. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Ultim arapach Yoozquinakž rispita. Nižaza nii alaja sirwa. Niikazza Yooz Jiliričha”, nuž cjican cjijrtačha.

⁹⁻¹¹ Nekztanaqui nii diabluqui Jesusa chjitchičha Jerusalén cjita watja. Nicju timplu pjurniquin chjitchičha. Nekztan cjichičha:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Yooz Ejpqui nižž anjilanaca mančičha, am cwitisjapa. Ninacž kjaržtan am cwitaquičha, ana am kjojcha čhjojritža cjejajo čjul mazquiztanami”. Nuž cjijrtačha. Jaziqui ultim Yooz Maatimžlaj niiqui, tsewctan kossuc tii yokquiz layžcalla.

¹² Nekztanaqui Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Zoñiqui ultim arajpach Yooz ana inakaz nuž yanznaquiča”.

¹³ Jalla nekztanaqui diabluqui ana čhulu iyas pinsiñi cjišičha, Jesusa uqviz tjojtscatzjapaqui. Nekztanaqui tsjii kjažtapacha nižquiztan zarakjiča. Wiruñ wilta uqviz tjojtscatz yanznaquiča.

JESUCRISTUQUI YOOZ PUNTU PALJAYCAN OJKLAYCHICA

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui quejžquičiča Galilea cjita yokuin. Walja Espiritu Santuž azziztača. Tjapa yok kjutñi niž quintuqui ancha ojkčiča.

¹⁵ Galilea yokquin želan judío ajcz kjuyanacquizimi tjaajiñitača. Niž tjaajintiquiztan tjapa žoñinacaqui niž honora waytichiča.

NAZARET CJITA WAJTQUIN OJKCHICA

¹⁶ Nekztanaqui niž persun watja ojkčiča, Nazaret cjita. Jalla ničaža niž pajkta watjaqui. Jeejz tuñ nojiqui ajcz kjuyquin luzziča, niž cuztrumpi jaru. Jalla nii ajcz kjuyquin željcan, tsjitsičha Yooz taku liizjapa.

¹⁷ Nekztanaqui Isaías cjita profetaž cjijrta Yooz taku, jalla nii libruqui chjalztatača Jesusa liyajo. Nii libro cjetžcu wajtčiča tii cjijrta taku. Nekztan liičiča, tuž cjan:

¹⁸ “Yooz Espiritu Santuqui wejt kuzquiz žejlča. Wejrqui illztača, pori žoñinacžquiz zuma taku maznajo. Nižaza wejrqui cuchanžquitača llaquizñi žoñinaca ana llaquiz llaquizajo. Nižaza wejrqui cuchanžquitača tanta žoñinacžquiz maznajo, ‘Liwriitaž cjequiča ančhucqui’ cjan. Nižaza wejrqui cuchanžquitača zur žoñinacž čhujqui čhjetnajo. Nižaza wejrqui cuchanžquitača ana zuma langzkatta žoñinaca liwriyajo.

¹⁹ Yooz Ejpqui žoñinacžquiz zuma favora paaquiča. Jalla nuž nii zumanaca paazjapa Yooz Espiritu Santuqui wejttan chicapachača”.

Jalla nuž Yooz taku cjijrtača.

²⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii libro pjucžcu ajcz kjuya atintiñi žoñžquiz intirjichiča. Nekztan nužquiz julziča. Tjappacha nekž žejlñi žoñinacaqui tira nižquin chekznatča.

²¹ Nekztanaqui paljayi kallantichiča, tuž cjan:

—Tonjpacha tii cjijrta Yooz taku cumplissičha ančhucž nonžnan.

²² Nekztanaqui žoñinacaqui čhiichiča, tuž cjan:

—Walikazza tii Jesusaqui.

Niž zuma čhiita takunacquiztan ispantichiča. Ninacpora parlassičha, tuž cjan:

—¿Anaj tiic Juz maatiya?

²³ Nekztan Jesusaqui tuž čhiichiča:

—Ančhucquiztan žoñi wejtqiz čhiyačhani, “Am kullñi žoñimžlaj niiqui, ima wejr kullcan, am persunpacha kullalla”. Wejrqui Capernaum wajtquin milajrunaca paachinča, jalla nii quintu nonzinčhucča. Jaziqui ančhucqui wejtqiz tuž čhiyačhani: “Nižtapacha tii am persun wajtquin paažinalla”. Nuž wejtqiz čhiyačhani.

²⁴ Jesusaqui tirapan paljayičiča, tuž cjan:

—Wereral čhiyuča. Yekja wajtchiz žoñinacaqui tsjii Yooz taku paljayñi profeta zuma risiwasatča. Persun wajtchiz žoñinacžti nii Yooz taku paljayñi profetžquiz anaž juyzu paača.

²⁵ Tuquiqui tsjii Elías cjita Yooz taku paljayñi profeta želatča. Nii timpuqui walja žewžew maatakanaca želatča Israel wajtquinaqui. Čjep wata sojta jiižiz ana wira čhijinčiča. Jalla nižtiquiztan walja mach'atača. Ana čheri želatča nii wajtquinaqui.

²⁶ Israel wajtquin walja zewzew maatakanaca želanami, Eliasqui ninačžquin ana cuchantatača. Pero Sarepta cjita wajtquin tsjaa žew želatča, Sidón cjita wajtž žcati. Jalla naa yekja wajtchiz žewaquin cuchantatača Eliasqui. Jalla nužupan cjetča.

²⁷ Nižaza tuqui timpuzakaz tsjii Eliseo cjita Yooz taku paljayñi profeta želatča. Nii timpuqui walja mojkchi janchichiz laa žoñinaca želatča; lepra cjita conača niiqui. Pero Eliseuqui persun wajtchiz laa žoñinacžquiz ana čjulumi čjetinčiča. Antiz tsjii Naamán cjita Siria wajtchiz žoñžquiz čjetinčiča. –Jalla nuž čhičiča Jesusaqui.

²⁸ Jalla nuž čhiita nonžcu, tjappacha nii ajcžñi žoñinacaqui muzpa zawjčiča Jesusiž quintra.

²⁹ Ninacaqui walja tsjitsiča. Nekztanaqui wajtquiztan Jesusa ulan-skatchiča. Nii watjaqui pajk waranc k'aw žcati želatča. Jalla nuž k'aw kjutñi Jesusa čjitchiča, nii k'awquiztan kossuc tjojsjapa.

³⁰ Ultimquiziqui Jesusazti ninacž taypi watchiča. Ana čjulumi kjaž cjita ojkčiča.

TSJII ZAJRAZ TANTA ZOÑI ČJETINTA

³¹ Nekztanaqui Jesusaqui ojkčiča Capernaum cjita watja Galilea cjita yokuin. Jalla nicjuqui jeež tjuñ nooj Jesusaqui tjaajinčiča ajcz kjuyquin.

³² Niiž tjaajintiquiztan žoñinacaqui walja ispantichiča. Jesusaqui pajk jilirž tawkžtan tjaajinčiča.

³³ Jalla nii ajcz kjuyquiz tsjii zajraž tanta žoñi želatča. Nii žoñiqui kjawčiča, tuž cjican:

³⁴ –¡Ay! Jesusa, Nazaret wajtchiz žoñimča. ¿Kjažtiquiztan am wejt-nacaquiz mitizi? ¿Kjažtiquiztan wejrnac aki tjon amjo? Wejrui am pajuča. Yooziž zuma cuchanžquita Žoñimča amqui. –Jalla nuž cjichiča nii zajraqui.

³⁵ Nekztanaqui Jesusaqui nii zajrižquiz ujziča, tuž cjican:

–¡Ch'uj žela! ¡Tii žoñžquiztan zaraka!

Jalla nekztanaqui žoñi tjojtcu zajraqui ulančiča žoñinacž cheranpacha. Ana nii žoñi čhjoiritžcu, ecchiča.

³⁶ Nekztan tjapa žoñinacaqui ispantichiča. Jalla nekztan parlassiča, tuž cjican:

–¿Čjul mantiñi takumekaz čhiila tiiqui? Walja azziz tawkchizza. Tii žoñiqui zajramiž mantila. Tiiž mantitiquiztan zajramiž ulanla. –Nuž ispantichi parlassiča.

³⁷ Tjapa kjutñi nii yokaran Jesusiž ispantichuca paatanacquiztan walja parlasñitača.

SIMON PEDRUZ AJMUZ MAA ČJETINTA

³⁸ Nekztanaqui Jesusaqui nii ajcz kjuyquiztan ulanžcu ojkčiča. Nekztan Simonž kjuyquin luzziča. Jalla nekž Simonž ajmuž maa ch'ujlñi cona laacjichi želatča. Tjapa curpu walja kjakchi želatča. Nii žejlñi žoñinacaqui Jesusižquiz roct'ichiča:

–Čjetinžinalla, –cjican.

³⁹ Nekztanaqui Jesusaqui naa laa žona kjutñi chutjatchiča. Nekztan laa žon čjetinčiča. Ch'ujlñi conaqui apaltichiča nužquiz. Nii orapacha naa žonqui žaazinča, nekztanaqui ninaca atinti kallantichinča.

TJAPAMAN LAA ZOÑINACA ČJETINTA

⁴⁰ Nekztanaqui tjuñiz kattan, zoñinacaqui tjpaman laa zoñinaca zjiic-chičha, Jesusa chejtnajo. Nekztan Jesusaqui zapa maynižquiz persun kjaržtan lanzičha. Jalla nuž lanžcu čhjetinchičha.

⁴¹ Nižaza tsjii kjaž laa zoñinacžquiztan zajranaca ulanskatchičha. Jalla nuž lanskatan zajranacaqui kjawchičha:

–Yooz Maatimčha amqui, –cjican.

Nii zajranacaqui zizatčha, Yooziž cuchanžquita Cristupankazza Jesusaqui, jalla nii. Jalla nižtiquiztan Jesusazti zajranacžquiz ujzičha, tuž cjican:

–Jalla wejt puntuquiztan anapančha chiichiisqui.

JESUSAQUI YOOZ ZUMA KAMAÑ PUNTU PALJAYCHICHA

⁴² Niž jakakattaž wentan Jesusaqui wajtquiztan ulanchičha, ana zoñž žejlz yokquin. Pero nii wajtchiz zoñinacazti walja nii kjurchičha. Nižtami kjurni zoñinacaqui irantichičha jakziquin Jesusa želatčhaj, jalla nicju. Nii zoñinacaqui Jesusaž atajs pecatčha, ana jakziquinami okajo.

⁴³ Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

–Yekjap watjanacquin jaknužt zoñinacaqui Yooz zuma kamañchiz kamz waquizičhaja, jalla nii paljayzquiztančha wejrqui. Jalla niijapa wejrqui tii muntuquiz cuchanžquitačha.

⁴⁴ Jalla nuž paljaycan Jesusaqui ojklaychičha Galilea yokaran. Jalla nuž ojklaycan ajcz kjuyquizimi paljayñitačha.

5

JESUCRISTUQUI MILAJRU PAACHICHA

¹ Tsjii nooj Jesusaqui tsjii pajk kot atquin želatčha. Genesaret cjitačha nii pajk kotaqui. Jalla nekž želan walja zoñinacaqui nižžquin tjonchičha. Yooz taku nonzjapa nižž muytata ancha ts'acjasatčha.

² Jesusaqui pizc laachi warcu cherchičha kot atquiz. Tsjii ch'iz tanñi zoñinacaqui warcunaca ecchitačha. Ninacaqui ch'iz tanz rednaca awjnatčha.

³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Simón cjita zoñž warcuquiz luzzičha. Simonžquiz nii warcu koluc atskatchičha kot mor kjutñi cheechi. Jesusaqui warcuquiz julžcu, žejlñi zoñinacžžquin tjaajñi kallantichičha.

⁴ Jalla nuž zoñinacžquiz tjaajñi žeržcu, Simonžquiz cjichičha:

–Tii warcu am chjicha tsjan kos kjutñi. Jalla nekztan am ch'iz tanz rednaca tjojtžna.

⁵ Simonaqui kjaazičha tuž cjican:

–Wejt Tjaajñi Maestro, zeziqui wejrnacqui pakara langzinčha, pero ana zinta ch'iz tanchinčha. Nižtaqui amiž mantanaqui wejt ch'iz tanznaca tjojtžnačha.

⁶ Nekztanaqui ch'iz tanz tjojtžcu, walja muzpa ch'iz tanchi joozičha, redmi wjajrzñi kallantichičha.

⁷⁻⁸ Nii oraqui ninacž mazinaca yekja warcuquintačha koluc azkquinalla. Ch'iz tanz wjajrzñi kallantiquiztan mazinaca kjaržtan wilzcu, kjawzičha yanapi tjonajo. Nii mazinacaqui irantižcu, nii pizc warcuquiz ch'iztan chji-jpsičha. Ch'iztan jos nii kotquiz kos julžñi tjurchičha nuž wacchi ch'iz tanziz cjen. Nii cheržcu, Simón Pedruqui Jesusiz yujcquiz quillzičha. Nekztan cjichičha:

–Wejt Yooz Jiliri, ancha ujchiz zoñtčha wejrqui. Amtan chica ojklayzqui anal waquizučha.

⁹ Jalla nii wacchi ch'iz tanchiz cjen, Simonaqui walja ispantichičha, nižaza nižž mazinacami.

10 Tsjii pucultan mazinacaqui Jacobžtan Juanžtan cjitatača. Ninacaqui Zebedeož majchnacatača. Jacobžtan Juanžtan nižaza ispartichi cjissiča. Jesusaqui Simonžquiz cjichiča:

—Ana am tsuca. Jalla tekztan nawjkchuc jaknuž ch'iz juntichamžlaja, jalla nižta irata amqui zoñinacam juntaquiča Yooztajapaqui.

11 Jalla nekztanaqui warcunaca yokquin irantiskatžcu, ninacaqui tjpapacha ecchiča. Nižaza nii ch'iz tanz langz jaytichiča Jesusižtan čiča ojklayzjapa.

MOJKCHI JANCHICHIZ LAA ZOŃI ČHJETINTA

12 Tsjii noojiqui Jesusaž tsjii wajtquiz želan, tsjii mojkchi janchichiz laa zoñi tjonchiča. Jesusa cheržcuqui, niiz yujcquiz puct'ichiča yokquiz-pacha. Jalla nekztanaqui rocchiča, tuž cjan:

—Wejt Jiliri, wejr čhjetnalla. Am wejr čhjetinzim pecchaj niiqui, wejr čhjetinzim atča amqui.

13 Nekztanaqui Jesusaqui kjaržtan lanziča, tuž cjan:

—Wejr am čhjetnasachiya. Jaziqi čhjetintam cjissa.

Jalla nuž čhiitiquiztanaqui nii orapacha nii zoñiqui žejtchi cjissiča mojkchi janchi laaquiztan.

14 Nekztanaqui Jesusaqui nii zoñi mantichiča ana jeczquizimi nuž nii čhjetinta puntu čhiichiyajo. Nižaza cjichiča:

—Timpluquin oka amqui. Timplu jiliržquin persuna tjeežca. Nižaza čhjetintiquiztan Moisés mantitacama paa. Jaknužt Moisesqui ofrenda uchajo mantičhaja, jalla nuž ofrenda uchaquiča. Jalla nižtiquiztan zoñinaca am žejtchi zizaquiča. Jazic oka amqui. —Nuž mantichiča Jesusaqui.

15 Jalla nuž ana chiyajo mantičiž cjenami, Jesusiž paata puntu juc'anti juc'anti parlita cjissiča tjapa kjutni zoñinacžquin. Jalla nii quintu nonžcuqui, ju'anti zoñinacaqui ajcsquichiča Jesusiž taku nonzjapa. Nižaza laanacami ajczquichiča Jesusaž čhjetinta cjisjapa.

16 Jalla nižtiquiztanaqui Jesusaqui nii zoñinacžquiztan zarakžcu ana zoñinacž žejlz yokquin ojkchiča. Jalla nii yokquin Yooz Ejpžquin mayzichiča.

ZUCH ZOŃI ČHJETINTA

17 Tsjii nooj niiz wiruñ Jesusaqui tjaajnatča. Jalla niiran fariseo cjita zoñinacaqui julzi želatča, nižaza judiuž kamañ lii tjaajiñi zoñinaca želatča. Jalla ninacaqui tjapa Galilea watjanacquiztan tjonchiča, nižaza Judeaquiztan, nižaza Jerusalenquiztan. Nižaza Jesusaqui laa zoñinaca čhjetincan, Yooz azi tjeeziča.

18 Jalla nekztanaqui tsjii kjaž zoñinacaqui tsjii zuch zoñi zjicchiča tjaž zquitzquiz callžcu. Irantižcu kjuyquiz majcz pecatča. Jesusiž yujcquiz nonzinz pecatča.

19 Pero muzpa zoñinacačaž ajcsiž cjen, ana Jesusižquin macjati atchiča. Nekztanaqui kjuya yawžcu, tsewctan kjuya pjetchiča, tejanaca apakžcu. Pjetquiztan nii zuch zoñi tsewctan kjuylichuc majcchiča tjaž zquitzquiz callžcu. Kjuyltan žejlñi zoñinacž taypi nuž Jesusiž yujcquin apjatchiča.

20 Ninaca tjapa kuztan tjonchi nayžcu Jesusaqui laa zoñžquiz cjichiča:

—Jilala, jaziqi am ujnacaqui pertuntača.

21 Jalla nekztanaqui judiuž kamañ lii tjaajiñinacžtan fariseonacžtan kuzquiz pinsi kallantichiča, tuž cjan: “¿Ject tii zoñejo? ¿Kjažtiquiztan nižta čhiijo? Yooz quintra unawalipanla tii zoñž takuqui. ¿Ject ujnaca pertunasajo? Yoozpanikazla unacaqui pertunñiqui”. Jalla nuž pinsicchiča nii zoñinacaqui.

22 Jesusaqui persun kuzquiz ninacaž pinsita naychiča. Nekztan ninačquiz paljaychiča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan anchuca kuz nižta pinsejo?

23 ¿Kjasilta takut pjasila chiiz cjesajo? Tii zuch zoñžquiz chiižinsjo, “Am ujnacami pertunta”, ¿cjis pjasila cjesaj? už “Tsijtsna. Am tjjaz zquiti aptižcu oka”, ¿nuž chiiz pjasila cjesaj?

24 Tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča wejrqui. Tii muntuquiz jiliritča, ujnaca pertunzjapa. Razunal chiyuča. Jalla nii zizjapa ančhucqui tiž chera.

Nekztanaqui zuch zoñžquiz cjichiča:

—Amquiz cjiwča, tsijtsna. Am tjjaz zquitinaca aptaza. Oka am kjuya. —Nuž cjan chiichiča Jesusaqui.

25 Nii orapacha nii zuch zoñiqui tsijtsiča, zoñinacaž cheranpacha. Tjjaz zquiti aptižcu, persun kjuya ojkchiča. Yooz honora waytican ojkchiča.

26 Jalla nižta cheržcu tjapa zoñinacaqui walja ispantichi quirchiča. Ekeksan ninacaqui Yooz honora waytichizakazza. Nižaza ninacpora parlassizakazza:

—Tonj tjuñiqui walja ispantichucanaca cherchinčhumča.

LEVI CJITA ZOÑIQUI JESUSIZQUIN KUZIZ CJISSIČHA

27 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ulanchiča. Jalla nuž ulanžcu tsii Levi cjita zoñi cherchiča. Impuesto cobriñi zoñitača niiqui. Impuesto cobriñi puestuquiz julzi želatča zoñinacžquiz cobrican. Jesusaqui nii zoñžquiz cjichiča:

—Wejttanž ojkla.

28 Nekztanaqui Leví cjita zoñiqui tsijtsiča. Impuesto cobriz langz apatžcu, Jesusižtan chica ojkchiča.

29 Nekztanaqui Jesusižtan pijista paazjapa, Leviqui persun kjuyquiz zuma čheri tjaczicha. Čheri lujlcan Jesusaqui impuesto cobriñinacžtan nižaza yekja ujchiz zoñinacžtan chica julzi želatča.

30 Jalla nii cheržcu, fariseo zoñinaca nižaza judiuž li tjaajiñi maestrunaca jalla ninacaqui Jesusiž tjaajinta zoñinacžquiz chuchi kallantichiča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan impuesto cobriñinacžtanami ujchiz zoñinacžtanami čheri lujl ančhucjo?

31 Nekztanaqui Jesusaqui nuž nonžcu kjaaziča ninacžquiz, tuž cjan:

—Wiw zoñinacaqui kullñi zoñi anaž pecasača. Antiz laa zoñinacaž pechiya.

32 Wejrqui “zumal kamuča” cjiñi zoñinacžquiziqui anal kjawžñi tjonchinča. Antiz “ujchizpanča” cjiñi zoñinacžquiz kjawžñi tjonchinča, ninaca Yoozquin kuziz cjisjapa.

AYUNAS PUNTU

33 Jalla nekztanaqui zoñinacaqui Jesusižquiz chiichiča, tuž cjan:

—Juanž tjaajintanacami fariseož tjaajintanacami walja ayunasñiča. Y nižaza ninacž cuzturumpi jaru walja Yoozquin mayiziñiča. Pero amiz tjaajinta zoñinacazti ana ayunasñipanla. ¿Kjažtiquiztan nižtajo? Čheriz lujlža, nižaza mazk'a kjaz licžla, nižtakazla. —Nuž cjan uj tjojtunz pechiča nii zoñinacaqui.

34 Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjan:

—Zals pijstiquiz zoñinacaž impittaž cjenau, ¿kjažt zalsñi zoñitajapa ayunasasajo? Nii zalsñi zoñi želanpacha anaž ayunasasača.

35 Tii jarquin nii zalsñi zoñiž kjañtaž cjen, jalla nekztanž ayunasasača.

³⁶ Tsjii taku chiichizakazza, tuž cjican:

—Anaž jecmi tsjii ew zquitquiztan riminta apakasača, tsjelanzi zquti rimintisjapa. Jalla nuž paaquič niiqui, nii ew zquti pertisnaquiča. Nižaza nii ew riminta apjattaqui tsjel zquitquiztan tsjemata cjequiča.

³⁷ Nižaza anaž jecmi tsjii zijzi zkiz luusquiz ew vino alznasača. Nižta alznasaž niiqui, zkiz luus wjajrskatasacha ew vinuqui. Nekztanaqui zkiz luusmi vinumi pizcpacha pertisnasača.

³⁸ Ew vinuqui ew zkiz luusquizpanž alznasača. Nekziqiu zkiz luusmi vinumi zumapanž cjesača.

³⁹ Y nižaza t'amchi vinu ličzcu, anaž ew vinu pecasača. “Wejta t'amchi vinuqui walikazza”, cjican cjequiča. Nižtazakaz žoñinacaqui Yooziž tjaata ew kamaña ana pecasača.

6

TSJII JEEJZ TJUÑQUIZ WATTA

¹ Tsjii jeejz tjuñ nooquiu Jesusaqui zkali taypiranž okatča niž tjaajinta žoñinacžtan. Jalla nuž ojkan niž tjaajinta žoñinacaqui tric oza kjaipčiča. Nuž kjaipčicu kjaržtan kjojčiča. Nekztan lujlčiča.

² Nii cheržcu tsjii kjažultan fariseo žoñinacžtan ninacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui nižta paajo? Jeejz tjuñquiziqui nižta anapanča paazqui. Učhum lii quintrala, ¿ana jaa?

³ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui Yooz taku liichinčhucpanča, ¿ana jaa? Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: učhum David cjeta tuquita atchi ejpquiu nižta mazinacžtan čjjeri eecskatchiča.

⁴ Čjjeri eecznanaqui arajpach Yooz timpluquin luzziča. Nicju Yooz yucquiz nonžta t'antanaca želatča. Jalla nii t'anta aptižcu, lujlčiča. Nižaza nižta mazinacžquiz tojunchiča. Anapantača permitta nii t'anta lujlsqui ina žoñzlaqui. Nižta lujlžcuqui, lii quintrala niiqui. Timplu jilirinacžtapankaz nii t'anta lulaj cjetaqui.

⁵ Nižaza Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz žoñtča. Jeejz tjuñquizimi čjulu paaz cjenami mantasača. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

KJARA KJOŇCHI ŽOŇI ČHJETINTA

⁶ Nižta wiruñ jeejz tjuñquiziqui Jesusaqui luzziča judionacž ajcz kjuyquiz. Jalla nii ajcz kjuyquin tjaajni kallantichiča. Nicju tsjii žoñi želatča žew kjara kjoñchi.

⁷ Nižaza judiuž lii tjaajiñinacžtan, fariseonacžtan želatča. Nii žoñinacaqui Jesusaž awayt'atča, jeejz tjuñquiziqui čhjetnaqui anaž čhjetna, jaa, jalla nii. Jalla nuž awayt'atča, Jesusiž quintra nii jaru aptisjapa.

⁸ Pero Jesusaqui nižta ana wali pinsitanaca kuzquiz nayčipanča. Jalla nekztanaqui kjara kjoñchi žoñžquiz paljayčiča, tuž cjican:

—Tsijsna. Tii taypiquin cjisna.

Nuž čhiitiquiztanaqui nii žoñiqui nii taypiquin tsijsiča.

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui parti žoñinacžquiz paljayčizakazza, tuž cjican:

—Wejrqui ančhucquiz tsjii pewcsnasača. ¿Jeejz tjuñquiziqui učhum lii kjažt cjeejo? žoñžquiz zuma paasaya uz žoñžquiz ana zuma paasaja. Žoñž wira liwriyasaya uz žoñž wira ticskatasaja. Ančhucqui zumpacha zizza, zuma paazqui učhum lii jaruča jeejz tjuñquizimi. —Jalla nuž cjican, čhižinčiča Jesusaqui.

10 Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiz muytata zejlñi zoñinacž kjutñi chercherziča. Nekztan kjara kjoñchi zoñžquiz cjichiča:

—Am kjara chjinzna.

Nii zoñiqui nuž kjara chjinzcu niiz kjara zejtchi quirchiča.

11 Quintra zoñinacazti nii cheržcu walja žawjchiča Jesusiž quintra. Jalla nekztanaqui ninacpora pewcsarasiča, jaknužt Jesusiž quintra paa-as, jalla nii.

TUNCAPAN APOSTOLONACA ILLZTA

12 Niiz wiruñaqi Jesusaqui tsjii curullquin ojkchiča Yooz Ejpžquin mayizi. Ween pakara Yooz Ejpžquin mayizichiča.

13 Tjuñiž tjewctanalla, niiz tjaajinta zoñinaca kjawziča. Kjawžcu, Jesusaqui tuncapani illziča niiz mantita apostolonaca cjisjapa.

14 Nii illzta apostolunacaqui tuž cjita tjuunacchiztača: Simonatača; nižaza niiz tsjii tjuuqui Pedro cjitazakaztača. Andreštača, Simonž lajk Jacobotača. Juantača. Felipetača. Bartolometača.

15 Mateotača. Tomasatača. Jacobotača; niiqui Alfeo cjita zoñž majčtača. Simonatača, nižaza niiqui Canaan t'akquiztantatača.

16 Judastača, Jacobž lajk; nižaza Judas Iscariotitača; jalla niiqui Jesusiž quintra tarazunchiča.

17 Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiz illztanacžtan chjiwžquichiča curullquiztan. Pampiquin irantižcu, niiz tjaajinta zoñinacžtan tsijsiča. Nicju wacchi zoñinaca želatča, tjapa kjuttan Judea yokquiztan, nižaza Jerusalén wajtquiztan, nižaza Tiro yokquiztan, nižaza Sidón yokquiztan, jalla nii yokanacquiztan tjonchiča. Nii zoñinacaqui Jesusiž takunaca nonžñi irantižquichiča. Yekjapanacaqui tjonchiča laanacaztan čhetinta cjisjapa.

18 Nižaza yekjapanacaqui tjonchiča zajranacaz tantiquiztan liwriña cjisjapa. Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaca čhetinchiča.

19 Jesucristuqui čhetinz azziztača. Nižaza Jesusaqui tjapa nii zejlñi laanaca čhetinchiča niiz aztan. Tjappacha laa zoñinacaqui Jesusa lanz pecatča, čhetinta cjisjapa.

JESUSIŽ TJAAJINTANACA

20 Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajinta zoñinacž kjutñi cherziča. Nekztan paljaychiča, tuž cjan:

—Ančhucqui porinaca, Yooz mantita zuma kamañaqi ančhucaltajapača. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjee.

21 Čheri eecsñinaca, wiruñ Yoozqui ančhucquiz wali cjiskataquiča, tsjii čheržtan chjekchižtakaz. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjee.

Llaquitanaca, anžic ančhuc kaačan. Wiruñaqi ananiž chipchipaquiča. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjee.

22-23 'Ančhucqui, Yooz Majchquin sirwiñi zoñinacžhucča. Quintra zoñinacaqui ančhucquiz chjaawjkatča. Nižaza jakurpayaquiča. Nižazaž ch'aanaquiča. Nižaza iñaraquiča. Ančhucquiz ana zumapanž nayaquiča. Jalla nuž cjenami anča cuntintuž cjee. Ančhuczi arajpachquin ojžcu, wali kamañ wira tanznaquiča, tsjii chawc premiužtakaz. Nižtapan tuquitanpacha tii zoñinacž tuquita atchi ejpnacaqui Yooz sirwiñi profetanacžquiz chjaawjkatñipantatača. Jalla nižtiquiztan anžiqui cuntintuž cjee.

24 'Ančhucqui ricahunaca, cuntintukaz tii wirquiz kamchinčhucča. ĩWiruñ anawalipanž ančhucquiz wataquiča!

25 'Ančhucqui zuma cusasanacchiz kamchinaca, poriztakaz cjisnaquiča. Yoozquin ana cjuñziž cjen t'akjiriž cjisnaquiča. Ana walnacquiztan chipchinaca tsjii nooiqui ananiž kaaquiča nižaza llaquitaž cjequiča.

26 'Anchucqui, Yooz taku chiitazoka cjiñi zoninacchuccha. Tjapa zoñinacaqui anchuca honora waytaquiz niiqui anchucaquiz juc'ant anawaliž cjequičha. Tuquitanpacha tii zoñinacž tuquita atchi ejpnacaqui nižtapan honora waytichičha toscara chiichiiñinacžquiz.

QUINTRA ZOÑINACŽTANAMI ZUMA KUZZIZPANŽ CJEE

27 'Anchucqui, wejt taku nonzñinaca, anchucaquiz tuž cjiwčha: Anchuca quintra zoñinacžtanami zuma kuzzizpanž cjee. Y nižaza zumapanž ninacžtan paa, nižaza anchuca chjawjkatñinacžtanami zumapanž cjee.

28 Nižaza anchuca quintra laykiñi zoñinacžquiz zuma tawkžtan paljaya anchucqui. Nižaza anchuc iñariñi zoñinacžtajapa zuma tawkžtan Yoozquin may'ižina.

29 Jakziltamiž am yujcquiz kichasaž niiqui, ana nižtapacha amqui kicha. Anačha cutjatzqui. Nižaza jakziltamiž am ira kjañasaž niiqui, nii kjañaj cjee.

30 Nižaza jakziltamiž amquiztan mayi tjonasačha, nuž tjaa. Jakziltamiž amquiztan kjañasačha, nuž kjañaj cjee. Anam amqui quijasachha.

31 Jaknužt anchucqui parti zoñinaca anchucatan zuma kamz pecchaj niiqui, jalla nižtapacha anchucqui zoñinacžtan zuma kama.

32 Yekjapanacaqui anchucatan zumaž munazičha. Anchucqui ninacžtan alajapankaz zuma munazaquiz niiqui, žkjažtiquiztan anchucqui "Zumal paa-učha" cjican chiyasajo? Nižta iratazakaz pačha anawal kuzziz zoñinacami.

33 Yekjapanacaqui anchucaquiz yanapčha. Anchucqui ninacžtan alajapankaz yanapaquiz niiqui, žkjažtiquiztan anchucqui "Zumal paa-učha" cjican chiyasajo? Nižta iratazakaz pačha anawal kuzziz zoñinacami.

34 Yekjapanacaqui anchucaquiz onza. Anchucqui ninacžtan alajapankaz onzaquiz niiqui, žkjažtiquiztan anchucqui "Zumal onznučha" cjican chiyasajo? Nižta irata zakaz pačha anawal kuzziz zoñinacami. Nekžtan tsjii onzñizakaz tjewza.

35 Pero anchucqui quintra zoñinacžtanami zuma munazizpanž waquizičha. Nižaza anchucqui quintra zoñinacžquizimi yanapž panž waquizičha. Nižaza anchucqui onžcumi anaž tjewz waquizičha "Niimiž onz, jaa" cjicanaqui. Jalla nuž kamtiquiztanaqui Yoozqui anchucaquiz tsjii pajk honora tjaaquičha. Nižaza nuž kamtiquiztan anchucqui tjeeža werar arajpach Yooz maatinacaž, nii. Nižaza nuž kamcanaqui Yooz irataž kamčha. Yoozqui okžñizakaza quintra zoñinacžquiziqui.

36 Yooz Ejpqui walja okžñipančha. Nižta irata anchucqui okžñi kuzziz cjee.

ZUMA KAMAQUIČHA

37 'Anchucalaqui anačha zoñinacž uj paatanaca chii chiizqui. Jalla nuž zoninacž uj paatanaca chii chiyauiz niiqui anchucqui juc'ant ujchiz cjequičha Yooz yujcquiziqui. Nižaza zoñinacžquizimi "Amqui Yooziž castictaj cjila", cjican chiyauiz niiqui anchucqui Yooziž casticta zakaz cjequičha. Nižaza jakzilta zoñit anchuca quintra uj paačhaja, jalla niizquiz pertunz waquizičha. Nekžtan Yoozqui anchucaquiz ujnaca zakaz pertunaquičha.

38 Anchucqui okžñi kuzziz zoñinacžquizimi tjaa. Jalla nuž tjaan Yoozqui anchucaquiz juc'anti tjaaquičha. Jalla tuž Yoozqui tjaaquičha. Anchuca quelzquiz chjijpi tjaaquičha. Tsajtsucu tsajtsucu nižaza walja kala ts'aczcu tjaaquičha. Jakziltat tuptalla tjaačhaja, jalla niizquiz nuž tuptalla zakaz Yoozqui tjaaquičha. Nižaza jakziltat čjuñi kuzziz tjaačhaja, jalla niizquiz nuž čjuñi zakaz Yoozqui tjaaquičha.

39 Jesusaqui tsjii takunacžtan chiichičha, tuž cjican:

—¿Jaknužt zur zoñiqui yekja zur zoñi irpiñižtakaz zuma chjichasajo? Pucul-tanpachaž ojtquiz tjojtšnasača. Jalla nižtaž ana zuma cjcjiñi zoñinacaqui.

⁴⁰ Tsjilla cjesača. Tsjii tjaajinta zoñiqui niž tjaajiñižquiztan anaž juc'anti cjesača, aunguimi istutižcu tjaajiñi maestrupanikaz cjequiča. —Jalla nuž tjaajinčiča Jesusaqui.

UJ PUNTUQUIZTAN

Nižaza Jesusaqui tjaajinčiča, tuž cjan:

⁴¹ —Amqui am jilž čhujcquiz tsjii cjuhilla cherasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan am persun čhujcquiz pajk cjuhči ana cherjo?

⁴² Am persun čhujcquiz nii pajk cjuhči ana cherasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan am jilžquiz chiijo, “Jila, am čhujcquiztan nii cjuhilla apakžinača”, cjanajo? Ana zum zoñiča amqui. Primeruqui am persun čhujcquiztan pajk cjuhči apakalla. Nekztan zuma cherasača. Y nižaza am jilž čhujcquiztan cjuhilla apakasača. —Jalla nuž tjaajinčiča Jesusaqui uj puntuquiztan.

ZOÑINACAQUI PAJTAZ CJESACHA NINACZ KAMTIQUIZTAN

⁴³ Nižaza zoñinacž kamañ puntuquiztan Jesusaqui tjaajinčiča tuž cjan:

—Tsjii zum muntiquiztan ana zum frutanaca anawira pookasača. Nižaza tsjii ana zum muntiquiztan zum frutanaca anazakaz pookasača.

⁴⁴ Nižaza zapa muntinaca niž frutanacquiztan pajza. Jalla nižtiquiztan tsjii ch'ap muntiquiztan higo fruta anaž pooki atasača. Nižaza tsjii ch'ap muntiquiztan uwas fruta anaž pooki atasača.

⁴⁵ Tsjii zuma kuzziz zoñiqui zuma takunaca paljayñipanča. Tsjii ana zuma kuzziz zoñiti ana zuma takunaca paljayñipanča. Jaknužt kuzquiz pinsichaja, jalla nuž chiiča zoñinacami.

⁴⁶ Jesusaqui cjichizakazza:

—Ančhucqui anaž weriž chiitacama kamča. Jaziqi, ¿kjažtiquiztan ančhucqui wejt tjuu aynakjo, wilta wiltajo, “Wejt Jiliri, wejt Jiliri”, cjanajo?

⁴⁷ Yekjap zoñinacazti wejtquin tjonžcu wejt takunaca tjapa kuz nonža Nižaza weriž chiitacamaž kamča. Jalla tižtaž nii zoñiqui.

⁴⁸ Jalla nii zoñiqui kjuya kjuychiča. Primeraqui yoka jwetchiča, maz zalzjapa. Nii mazquin zalžcu, jalla nii maz juntuñ chjucziča nii kjuy simintu. Nekztan kjuya pirkichiča. Wiruñaquí tsjii puju kjaz chjijpi ojkchiča, walja pjatsi. Nekztanaqui nii kjazqui ojkchiča, kjuya t'eznata. Pero anapan t'ezni atchiča. Nii kjuyaqui maz juntuñ kjuytatača.

⁴⁹ Yekjap zoñinacazti wejt taku ana tjapa kuz nonža. Nižaza weriž chiitacama anaž kamča. Jalla tižtaž nii zoñiqui. Jalla nii zoñiqui kjuyazakaz kjuychiča, ana maz simintuchiz. Wiruñaquí nižazakaz tsjii puju pjatzi, kjazqui kjuya t'ezinsjapa ojkchiča. Nekztanaqui nii kjuyaqui ezziča. K'ala kuztača. Jalla nižtaž nii ana weriž chiitacama kamči zoñiqui.

7

TSJII CHJETINTAQUI

¹ Jesusaqui nuž paljayz žeržcuqui, Capernaum cjita watja ojkchiča.

² Nicju tsjii romano zultat jiliri želatča. Niž ancha zuma piyunaqui ancha laatača, ticzmayatača.

³ Nii zultat jiliriqui Jesusiž quintu zizcu, tsjii kjažultan judionacž jilirinaca cuchanzquichiča, Jesusižquiz rocžcajo niž piyuna čhjetnajo.

⁴ Jalla nekztanaqui mantita zoñinacaqui Jesusižquiz macjatchiča. Nekztanac ancha roct'ichiča, tuž cjan:

—Tii zultat jiliriqúi ancha zumača. Jalla nižtiqúiztan yanapchuca-panča.

⁵ Učhum watja walja rispitiñiča. Nižaza tsjii učhumž ajcz kjuya kjuykatchiča niqúi.

⁶⁻⁷ Nekztanaqúi Jesusaqúi nii rocñinacžtan ojkcñiča. Kjuya žcati cjisnan, nii zultat jiliriqúi tsjii niž mazinaca cuchanzquichiča, Jesusižquiz čii, tuž cjan:

—Wejt jiliri, am yujcquizic anal waquizuča, am wejt kjuyquiz luzajo. Wejrqui persunpacha eksinča am kjuri ojczjapa. Am ojczquí ch'amaž cjesača. Tekztanpacha tsjii taku chiyalla. Nuž amiž čiihtiquiztanac žetaquiča wejt piyunaqúi.

⁸ Wejrmí wejt jiliriž mantitacama ojklayiñča. Nižaza wejt zultatunacaqúi weriž mantitacama ojklayiñča. Jaziqúi tsjiimil mantuča, “Oka” cjan. Nekztan ojkcñiča. Nižaza tsjiimil kjawznuča. Nekztanac tjonča. Nižaza tsjiimil mantuča, “Tižta paa” cjan. Niimi zakaz paača. Nižtakaz amqui mantasača, wejt piyuna žetajo.

⁹ Jalla nižta taku nonžcu, Jesusaqúi, čiičiča:

—Cusapachaž čiiča nii žoñiqúi, —cjan.

Nekztanaqúi apsní žoñinacž kjutñi chersiča. Čeržcu tuž cjichiča:

—Čekapan tii žoñiqúi juc'ant Yoozquin kuzzizza tjapa Israel wajtchiz žoñinacžquiztanami.

¹⁰ Nii jiliriž cuchanta žoñinacaqúi jilirž kjuya irantižcu čekapan laa piyuna žejtchi zalčiča.

TSJII ŽOÑI JACATATCHI

¹¹ Wiruñaqúi Jesusaqúi tsjii Naín cjita watja ojkcñiča, niž tjaajinta žoñinacžtan nižaza tama žoñinacžtan.

¹² Wajt žcati irantižcu, tsjii alma callñi cherčiča. Jalla nii ticziqúi zinta maatiča. Niž maaqúi žewtača. Walja nii wajtchiz žoñinacaqúi cumpañtatča.

¹³ Čeržcu, Jesucristu jiliriqúi naa maatak žonaquiz okziča, tuž cjan:

—Ana kaa amqui.

¹⁴ Nekztanaqúi Jesusaqúi žcatžinčiča. Almiž cajuna lanziča. Alma callñinacaqúi nužquiz tsjitsiča. Nekztanaqúi Jesusaqúi ticzi žoñžquiz cjichiča:

—Jilala, amquiz cjiwča, “Zaažna”.

¹⁵ Jalla nii čiihtiquiztanaqúi nii ticzi žoñiqúi žaaziča. Nekztanac čii kallantičiča. Nekztanaqúi Jesusaqúi niž maaquiz intirjichiča.

¹⁶ Jalla nuž čeržcu, tjappacha tsucchiča. Nižaza tjappacha Yoozquin honora waytichiča, tuž cjan:

—Učhum wajtquizpacha tsjii chawc Yooziž cuchanzquita žoñiqúi jecсила, oré. Yoozquí niž wajtchiz žoñinaca yanapi tjončiča.

¹⁷ Jalla nekztanaqúi tjapa Judea yokaran nižaza nii yok tjiyaran Jesusiž zuma paata quintu ojkcñiča.

JUAN BAUTISTAQÚI JESUCRISTUZ PUNTU ZIZ PECCHICHA

¹⁸ Juan Bautistaž tjaajinta žoñinacaqúi nii žoñi jacatatchi quintu quint'ichiča Juanžquiz. Jalla nižtiqúiztan Juanqui Jesusiž quintu zizizakazza. Nekztanaqúi pucultan niž tjaajintanaca kjawziča.

¹⁹ Nekztan Jesusižquin cuchanzquichiča, nižžquin pewcznajo, tuž cjan:

—Cristuqúi tjonitaž cjila. ¿Amqui Yoozquiztan cuchanzquita Cristumpankaya; uz yekjaž tjonasaj?

20 Juanž cuchanta zoñinacaqui Jesusizquin žcatžinchiča. Jalla nekztanaqu irantižcu, cjichiča:

—Juan Bautistaqu wejrnacž cuchanžquiča amquiz pewcznajo: “Cristuqu tjonitaž cjila. ¿Amqui nii Cristumkaya, uj yekjaž tjonasaj?”

21 Nii orapacha nuž irantitiquiztan Jesusaqui walja žejlñi laanaca čhjetinchiča. Nižaza zajraž tanta zoñinaca čhjetinchiča. Nižaza zur zoñinacž čhjujqui čhjetinchiča.

22 Jalla nekztanaqu Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Juanžquin quepa. Amiž chertanaca nonžtanaca quint'izca. Weriž paatanaca mazca. Zur zoñinaca chertzñi cjissila. Nižaza coj zoñinaca zuma kjojchchiz ojklayñi cjissila. Nižaza mojkchi janchichiz zoñinacami zuma janchichiz žejtñi cjissila. Nižaza oñ zoñinacami nonžñi cjissila. Nižaza ticzi zoñinaca jacatatchi cjissila. Nižaza pori zoñinacžquiz Yooz liwriñi taku paljaytapanča.

23 Jakžiltat weriž paatanaca, chiitanaca nonžcu ana kuz turwayzižlaj niiqui, walipanikaz cjequiča.

JUAN BAUTISTAZ PUNTU

24 Juanž cuchanžquita zoñinacž ojktan, Jesusaqui Juanž puntuquiztan čhiichiča. Tjapa zoñinacžquiz tuž cjichiča:

—¿Čhju lu ch'ekti yokquin chertzñi ojkhinchuctaya? ¿Tsjii tjamiž tjizinta kalu chertzñi ojkhinchuctaya? Anapanž jaz.

25 ¿Tsjii finu zquitchiz zoñi chertzñi ojkhinchuctaya? Anapanž, jaz. Finu zquitchiz zoñinaca chawc jilirž kjuyquiz žejlča. Nižaza wali jiru kamñi cusasanachiz zoñinaca chawc jilirž kjuyquiz žejlča.

26 Nekztanac, ¿čhju lu chertzñi ojkhinchuctajo? Yooz taku paljayñi profeta chertzñi ojkhinchučha. Nužupanča. Juanqui Yooz yujcquiz juc'antiča parti Yooz taku paljayñi profetanacžquiztanaqui.

27 Juanž puntuquiztan Yooz tawk libruquiz cijirtača tuž cjican: “Yooz Ejpqui tsjii zoñi cuchanžcaquiča ima Cristuž Yooz taku paljayi ojklayan. Nii zoñiqui Israel zoñinacžquiz Cristo zuma tjewskataquiča”.

28 Juan Bautistača parti zoñž maatiquiztan tsjan juc'antiqui. Pero tjapa Yoozquin kuzziz zoñimi Yooz maati cjequiča. Čhju lu Yooz maatimi zoñž maatiquiztan tsjaa juc'antiča. —Jalla nuž cjichiča Jesucristuqu.

29 Jalla nuž nonžcuqui tjapa Juanž bautistaž zoñinacami cjichiča:

—Žumapanča Yooz Ejpqui, —cjicanaqui. Nužuzakaz cjichiča impuesto cobriñi zoñinacami, Juanž bautista cjicanaqui.

30 Pero fariseo zoñinacazti judiož lii tjajañinacžtanpacha Yoozquin kuzziz puntuquiztan čhižinta ana juyzu paachiča. Nižaza Yooziž cuchanžquita Juan Bautista ana rispitchiča. Nižtiquiztanaqui ana Juanž bautistatača.

31 Jesucristo Jiliriqui cjichiča:

—¿Kjažtat tii timpuquiz žejlñi zoñinacajo? ¿Jectnaca iratatajo tinacajo?

32 Ocjala irataž tiinaca, ¿ana jaa? Ocjalanacaqui palazquin uzincan niiz mazinacžquiz altu tawkžtan kjaw kjawča, tuž cjican: “Wejrnacaz pincallu pjujtan, ana tsajtchinčučha ančhucqui. Wejrnacaz llaquita itsan, ana kaachinčučha”. Jalla nižta ocjala iratača tii timpuquiz žejlñi zoñinacaqui.

33 ¿Kjažtiquiztan nižta iratajo? Juan Bautistaqu tjonchiča. T'anta ana lujlñitača. Vinumi ana licñitača. Jalla nižtiquiztan ančhucqui čhiichinčučha: “Zajriž tantača niiqui”, cjican.

34 Wiruñiqui wejrqui tjonchinča. Čhjulumi lujlchinča. Nižaza čhjulumi licñinča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui wejt quintra čutča: “Walja lujlñiča licñiča tiiqui. Jalla tiipanča ujchiz zoñinacž maziquiya, nižaza impuesto cobriñinacami”. Nuž čhiyiñčučha.

³⁵ Tuž zakal cjiwča: Yooz puntu zuma zizñi zoñinacaqui Yooz tjaajinta puntu tježa.

JESUSAQUI TSJII FARISEO ZOÑŽ KJUYQUIN LUJLCHICHA

³⁶ Wiruñaqi tsjii fariseo zoñiqui Jesusa luli kjawziča. Nekztanaqui niiz kjuya ojkchiča Jesusaqui. Niiz kjuya irantižcu misquiz julziča lujljapa.

³⁷ Nii wajtquizpacha tsjaa ancha ujchiz maatak zonqui želatča. Jesusa luli ojkchi quinto zizcu, fariseo zoñž kjuya irantižquichiča alabastro cjita maz putillžtan. Nii putillaqui zuma uluraz aceiti chjijpitača.

³⁸ Nižaza naaqui ancha kaacan Jesusiž kojch latuquiz julzinča. Jalla nekztanaqui naaža čhujc kaj čhjojan Jesusiž kojcha awjzñi kallantichinča. Nekztan naaža persun charžtan Jesusiž kojcha chjuzinčinča, zuma kjoñipacha. Nekztan Jesusiž kojcha chjulsinča. Nekztanaqui Jesusiž kojchquiz nii zuma uluraz aceitižtan tjajlzinčinča.

³⁹ Jalla nuž cheržcuqui, fariseo impitñi zoñiqui persun kuzquiz pin-sichiča, tuž cjican: “Ti zoñiqui ultim werar Yooz taku paljayñi zoñizlaj niiqui, tiiqui zizkalal, taa maatak zoñ ancha uj payiñča, jalla nii. Taa zoñžti tiiz kojcha zakal lanlanžla”.

¿JAKZILTAT JUC'ANTI YOOZQUIN K'AACHIÑI CJESAYA?

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui fariseo zoñžquiz cjichiča: —Simona, amquiz tsjii taku chiyasača.

Nekztan nii Simón cjita fariseuqui kjaaziča, tuž cjican: —Tjaajiñi, wejtquiz chiyalla.

⁴¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Tsjii pucultan zoñiqui denario cjita paaz kajatača. Tsjii zoñiqui 500 denario cjita paaz kajatača. Tsjiižuñžti 50 denario kajatača.

⁴² Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ana wira pjojki atchiča. Nižtami ana wira pjojki atchiž cjen nii kajñi zoñiqui nii pucultan zoñinacžquiz cjichiča: “Ančucaž kajžta paazqui anal cobrača. Jaziqiu nužquizpanikal pertunača”.

Nekztanaqui Jesusaqui fariseo zoñžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Jaziqiu kjaaznalla amqui. ¿Jakziltat nii pucultan zoñžquiztan nii ana cobriñi zoñžquiz juc'anti k'aachiñi cjesaya?

⁴³ Jalla nekztanaqui Simón cjita fariseuqui kjaaziča, tuž cjican:

—Nii pajk kaja ana cobrita zoñiqui juc'ant k'aachiñi cječhani.

Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Razunam čhiča.

⁴⁴ Nekztanaqui naa maatak zona kjuťni cheržcu Jesusaqui Simonžquiz cjichiča:

—Wejrqui am kjuya luzquichinča. Amqui anam kjaz onanchamča, tii wejt kojcha awjzjapa. ¿Taa maatak zon cherkay? Taa maatak zonžti persun čhujc kajlliztan wejt kojcha awjzinča. Nekztanaqui persun charžtan chjuzinča.

⁴⁵ Amqui wejtquiz anam chjulzamča. Naazti nuž luzcu wejt kojchami chjul chjulzinčinča.

⁴⁶ Amqui wejt achquiz ana aceitimi alžinčamča. Naazti wejt kojchquiz-imi zuma uluraz aceite alzinča.

⁴⁷ Jalla nižtiquiztan amquiz čhižinuča tužu. Walja naaža ujnaca pertun-quiztan taa maatak zonquiu juc'anti wejr k'ayachtiča. Jakziltat ujlliquiztan pertunta cječhaja, jalla niiqui anaž juc'anti k'ayachtiča.

⁴⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui naa maatak zonaquiz cjichiča:

—Am ujnacaqui pertuntača.

⁴⁹ Nekztan parti impitta zoñinacaqui nii nonžcu ninacpora parla kallantas-
siča, tuž cjan:

—¿Ject tii zoñejo? Wali ujnacamiž pertunla. Ujquiztan zoñinacamiž per-
tunča.

⁵⁰ Jesusaqui naa maatak žonaquiz cjichiča:

—Amiž criitiquiztan jaziqui amqui liwriitača. Jaziqui cuntintum
okaquiča.

8

MAATAKANACAQUI JESUSIZQUIZ YANAPCHICHA

¹ Wiruñaquei Jesusaqui wacchi watjanacaran jochinacaran ojklaychiča. Jalla nuž ojklaycan Yooz mantita zuma kamaña, jalla nii puntu paljaychiča. Niž tuncapan illta apostolonaca nižtan chicapachatača.

² Nižaza tsjii kjažultan niž čhjetinta maatakanaca cumpañtichiča, ni-
nacžtan chica. Niž tuquiqui nii maatakanacaqui zajraž tantatača, y nižaza
conanacchiztača. Jalla nii maatakquiztan tsjaaqui María Magdalena cjiti-
tača. Jalla naaquiztan pakallak zajranaca ulanchitača.

³ Nižaza tsjaa žon želatča, Juana cjiti, Chuza cjita zoñž tjuntača. Naaža
lucuqui Herodes cjita jiliri yanapñi secretariotača. Nižaza tsjaa Susana
cjiti žon želatča. Nižaza tsjii kjažultan iya maatakanacaqui apsnitača. Nii
maatakanacaqui persun cusastan atintiñitača Jesusižquiz.

CHJACZ QUINTU

⁴ Walja zoñinacaqui watjanacquiztan Jesusa cheri ulanžquichiča. Walja
zoñinacaž nuž juntazziž cjen, Jesusaqui tsjii quinto quint'ichiča, tuž cjan:

⁵ —Tsji žkala čhjacñi zoñiqui žkal čhjaqui ojkičiča. Nekztan žkal semilla
wichcan wichcan čhjacchiča. Čhjacan, parti semillanacazti jiczan tjojt-
siča. Nii tjojtsi semillaqui tjecantatača, y nižaza wežlanacaž lujtatača.

⁶ Tsji parti žkal semillanacazti maz yokaran tjojtsiča. Nii tjojtsi semil-
lanacaqui jecžcanpacha nužquiz kjoñchiča. Anaž umit yoka želatča.

⁷ Parti žkal semillanacazti ch'ap yokaran tjojtsiča. Nuž juntu pakan
ch'apinacakazza atipchiqui.

⁸ Parti žkal semillanacazti zum yokquiz tjojtsiča. Nekztan pajkchiča.
Nuž pajkžcu, zuma čheri pookchiča, patac čhjerchiz zapa chjojlluquiz. —
Nuž quint'ižcu Jesusaqui altu tawkžtan cjichiča:

—Jecčhalaj cjuñchiz niiqui, ž-nonžna.

⁹ Jalla nekztanaqui niž tjaajinta zoñinacaqui Jesusižquiz pewcziča:

—¿Jaknužt chii tii am takojo? —cjan pewcziča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča tuž cjan:

—Ančhucaquiz Yoozpachaž tjaajnaquiča ančhua kuzquiz, niž man-
tita kamañ puntuquiztan, nii. Yekjap zoñinacžquizzti quintunacžtankaz
chiyuča Yooz mantita kamaña puntuquiztan. Jalla nužquiz weriž chiita
quinto nonžcuqui parti zoñinacaqui ana wira intintiñž cjissa. Weriž čhi-
tquiztanaqui ana wira tantiñž cjissa.

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz cjichiča:

—Jalla tižta puntunacquiztanž čhiča wejt žkala čhjacz quintuqui. Yooz
takuča nii žkal semillanacaqui.

¹² Nii jiczan zejlñi zoñinacaqui Yooz taku nonziča. Yooz taku
nonžtanaqui, diablu cjita zajraqui tjonza, ninacž kuz turwayžinzjapa.
Jalla nuž paača diabluqui, nonžni zoñinacaž Yooz taku ana criyajo, y nižaza
ninacaž ana liwriita cjejajo.

¹³ Nižaza nii maz yokaran žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Yooz taku nonžcupacha cuntintuž catokča. Pero Yoozquin tjapa kuzzizpan ana nonža. Tsjii pacamakaz catokča. Čhjul pruebaž tjonanami ratullaž quejpsa.

¹⁴ Nižaza nii ch'ap yokaran žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Yooz taku nonžcu anaž tjapa kuztan catokča. Cusasanacapankaz cherza; nižaza wali jiru kamspanž pecča; nižaza pijistanacapankaz pecča. Jalla nižtiquiztan čhjul ana walinaca tjontan, ninacž kuznaca turwayskatča. Persun kuzquiz pectiquiztanaqui Yooz taku tjaža. Jalla nižtiquiztan ana zuma kamasacha. Ana pookñi zkalažtakaz kamča.

¹⁵ Nii zum yokquiz žejlñi žoñinacaqui Yooz taku nonziča. Tjapa kuztan Yooz taku nonža. Tjapa kuztanž catokča. Nižaza Yooz takucama zuma kamča Yoozquin tjurt'iñi kuzziz. Jalla nižtiquiztan zuma pookñi zkalažtakaz kamča, zumapankaz kamča.

MICHA TJEEZ QUINTU

¹⁶ Jesusaqui tjaajinčiča tuž cjan:

—Anaž jecmi miča tjeznasača cajun kjuyltan nonzjapa, už tjaž zquit koztan nonzjapa. Miča tjez nonz juntunpanž nekzipan tewznasača kjuyquiz luzñi žoñinačzquin kjanajo.

¹⁷ Čhulu čhjožtami wažtapanikaz cjequiča. Nižaza ana Yooz puntu ziztanacami kjanapacha ziztapanikaz cjequiča.

¹⁸ Weriz čiita taku zuma nonžnalla ančhucqui. Jakziltažlaj catokñi kuzziz niiqui, juc'anti zuma kuz tjaataž cjequiča, Yooz taku intintajo. Jakziltažlaj ana catokñi kuzziz niiqui, juc'anti turwayskattaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan Yooz takuqui anapan intintiñiž cjequiča, “intintuča wejrqui” čiichiž cjenami. —Jalla nuž tjaajinčiča Jesusaqui.

JESUCRISTUZ FAMILIA PUNTU

¹⁹ Wiruñaqi Jesusiž maatan niž lajknacžtan irantižquichiča, jakziquin Jesuac želatčaja, jalla nicju. Pero nižžquin ana macjati atčiča. Kjuyquiz walja žoñinaca želatča.

²⁰ Jalla nekztanaqui tsjii žoñiqui Jesusižquiz mazziča, tuž cjan:

—Am maami am jilanacami kjuj zancu žejlča. Am cherz pecča.

²¹ Jesusaqui nekztan kjaaziča, tuž cjan:

—Yooz taku nonžñi žoñinacaqui y nižaza Yooz takucama kamñi žoñinacaqui, nilanapanča wejt familia cuntaqui, wejt maa cuntaqui, y nižaza wejt jilanaca cuntaqui.

JESUSACHA TJAMIMI KJAZ LJOJKIMI MANTIÑIQUI

²² Tsjii nooj Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžtan luzziča tsjii warcuquiz. Nekztanaqui tuž cjičiča:

—Tii kotž nawjktuñtanž ojklaj.

²³ Jalla nuž ojkan Jesusaqui tjajčiča. Nekztanaqui tiripintit wali pjursanti tjami zalčiča. Jalla ni tjamiž cjen warcuqui kjaz ljojkiztan julzmayaž cjisnatča, kjaz čhjipi.

²⁴ Nekztanaqui Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui Jesusa zinčiča, tuž cjan:

—Tjaajiñi Maestro, Tjaajiñi Maestro, kotquiz julzmayaž cjis učhumqui. Ticznačan učhumni. —Jalla nuž čiitiquiztanaqui Jesusaqui žaaziča. Nekztanaqui tjamžquiz nižaza kjaz ljojkimi mantičiča apaltajo. Jalla nuž mantitiquiztanaqui tjamimi kjaz ljojkimi apaltičiča. Čh'ujupan cjissiča. Nužquiz walikazača.

²⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz čiizzinčiča, tuž cjan:

—¿Ana wejtquin kuzziz cjissinčuckaya? —Nuž pewcztiquiztan, nii tjaajinta zoñinacazti tsucchi ispantichi cjissičha. Nižtiquiztan ninacpora parlasčičha, tuž cjican:

—¿Ject tii zoñejo? Tjamimi kjazmi tiž mantitacamaž ojkčha, tiž chiita takukaz cazza.

TSJII ZAJRAZ TANTA ZOÑI CHJETINTA

²⁶ Nižtami Gadara cjita yokquin irantichičha, kotž nawjktuñtan, Galilea cjita yokž nawjktuñtan.

²⁷ Jesusa yokquiz chjiwžtan tsjii nii wajtchiz zoñiqui macjatžquichičha. Ažk watanaca zajraž tantapantakalčha nii zoñiqui. Zajraž tantiquiztan ana zquiti cutñitakalčha. Nižaza ana kjuyquizimi kamñitakalčha. Campu santuran kamñitakalčha.

²⁸⁻²⁹ Jesusa cheržcu, niž yujcquiz tuzi t'okzičha yokquizpacha; kjawcan puct'ichičha. Nekztanaqui Jesusaqui zoñi tanñi žajra mantichičha zoñžquiztan ulnajo. Nii chiitiquiztan zajraqui kjawchičha, tuž cjican:

—Jesusa, Arajpach Yooz Maati, ¿kjažtiquiztan am wejtquiz mitisi? Am roct'učha, anaž wejr tjanalla, anaž wejr sufriskatalla.

Tuquiqui wilta wilta zajraqui nii zoñi tanñitakalčha. Nižaza nii wajtchiz zoñinacaqui zajraž tanta zoñi čhejlñitakalčha, y nižaza carinžtan mokñitakalčha. Jalla nuž mokiitiquiztanami čhejlitiquiztanami carina kojžcu atipasñipankaztakalčha. Jalla nekztan zajraqui nii zoñi ch'ekti yokaran zajt zajtskatchičha.

³⁰ Nekztanaqui Jesusaqui nii pewczičha, tuž cjican:

—¿čhjul tjuuchizzamta?

Nii zajraqui kjaazičha:

—Tama cjaž wejrqui, —cjican.

Tama zajranacaqui nii zoñžquiz lusñitakalčha.

³¹⁻³² Zcati cururan wacchi cuchinacaqui lujlcan žejlñitakalčha. Jalla nižtiquiztan zajranacaqui Jesusižquiz rocchičha, tuž cjican:

—Anaž wejr nac casticta cjejajo mantalla. Nii cuchinacžquin luzkatalla. —Jalla nuž mantiskatz pecchičha zajranacaqui. Nekztanaqui Jesusaqui nuž mantichičha.

³³ Jalla nekztanaqui nuž mantitiquiztan zajranacaqui zoñžquiztan ulanžcu cuchinacžquin luzi ojkchičha. Cuchinacžquin luzcuqui cuchinaca tjiiranchičha tsjii k'aw kjutñi. Nekztanaqui nii cuchinacaqui kossucpacha tjojsičha nii barranc k'awquiz. Nižaza kotquin tjojsičha. Jalla nužquiz tjapa ticzičha.

³⁴ Cuchi itzñinacaqui nii cheržcu walja tsucchi zajtchičha. Watjaran jochi-ran quintu quint'ican ojklaychičha.

³⁵ Nii quintu nonžcu walja zoñinacaqui ojkchičha nii paatanaca cheri. Jesusižquin irantižcu, nii zajraž tanta zoñi žejtchi cherchičha. Nii zoñiqui julzi želatcha Jesusiž kojch latuquiz, zquiti cujtchi. Nižaza zuma tawkchiztačha, ana lucuratžtakaztačha. Jalla nuž cheržcu, nii cheri tjonchi zoñinacaqui nužquiz ispantichičha.

³⁶ Nii zoñi čhjetioñi cherchi zoñinacaqui quint'ichičha parti zoñinacžquiz, jaknužt Jesusaqui zoñi čhjetinčhaja, jalla ni.

³⁷ Nii quintu nonžcu, tjapa Gadara cjita yokquiz žejlñi zoñinacaqui Jesusižquiz roqui kallantichičha nawjk okajo. Nii zoñinacaqui cuchinacž pertisiž cjen waljaž eksnatčha. Jalla nižtiquiztanacqui Jesusaqui tsjii warcuquiz luzičha, ojkszjapa.

³⁸ Nii zajriquiztan čhjetinta zoñiqui Jesusižquiz rocchičha, tuž cjican:

—Amtan chical ojkkatalla.

Pero Jesusaqui kjaazičha, tuž cjican:

—Tekz am žela.

³⁹ Am kjuya oka. Zoñinacžquizim amqui quint'aquiča jaknužt Yoozqui am čhjetintčhaja, jalla nii.

Nekztanaqui nii zoñiqui ojkcichiča. Jalla nuž ojkcucu tjapa kjutñi watjaran quint'ichiča, jaknužt Jesusaqui nii čhjetintčhaja, jalla nii.

JESUCRISTUCHA LA A ZOÑI ČHJETINŇI

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaž kotž nawjktuñtan quejppžquitan, žejlñi zoñinacaqui tjapa kuz risiwchiča. Tjappacha Jesusiž tjonz tjewsitača. Nekztanaqui niiz tjontiquiztan cuntintutača.

⁴¹ Jalla nekztan tsjii Jairo cjita zoñiqui irantižquichiča; ajcz kjuy jiliritača. Nii zoñiqui Jesusiž yujcquiz puct'ichiča. Nekztanaqui rocchiča niiz kjuya okajo.

⁴² Nii orauki nii zoñž zinta majtqui ticzmayatača. Tuncapan watchiztača naa majtqui. Nekztan Jesusaqui jilirž kjuya ojkcichiča. Jesusaž okan, walja zoñinacaqui ts'acjascan apziča.

⁴³ Jalla ninacžtan juntu tsjaa laa maatak žonqui okatča. Tuncapan wata inturu ljok ojknī laa t'akjisichintakalča. Nižaza medicunacžquiz kullkatjawi ancha castassinča, ana čhjulchiz cjissintača. Nuž kullkatžcumī ana wira žetatča.

⁴⁴ Nekztanaqui naa laa žonqui Jesusiž wir kjuttan macjatchinča. Niiž zquit tjiuquiz lanzinča. Nii orapacha nuž lanžcuqui žejtchinča. Nižaza ljok ojknīmi tsijtsiča.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Ject wejr lanzejo?

Tjappacha ninacaqui ana zizñi čhiichiča, nuž pewcžtiquiztan. Jalla nuž cjen Pedruqui niiz mazinacžtan cjichiča:

—Tjaajiñi Maestro, tii zoñinaca ancha amquiz ts'acjassa, nižaza tjapa kjuttanž am tewjctewjčča. Jaziqui čkjažtiquiztan am nuž pewcžjo, “¿Ject wejr lanzejo?” cjicanajo?

⁴⁶ Nekztanac Jesusaqui cjichiča:

—Tsjii tsjiuqui wejr lanziča. Wejr persun kuzquiz naychinča wejt aziqui tsjii čhjetinčiča, jalla nii.

⁴⁷ Naa maatak žonqui waj nuž Jesusiž kuzquiz pajta ziztiquiztan, cjarcatcan macjatchinča. Nekztan Jesusiž kjojchquiz quillzinča. Tjapa zoñinaca želan naaqui mazzinča, nii orac lanzintaž naaqui, jalla nii. Nižaza nii lanžcu nii orapacha žejtchi quirchinča naaqui. Jalla nuž cjican mazzinča Jesusižquiz.

⁴⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Cullacalla, tjapa kuztan criichž cjen čhjetinta cjissamča. Jaziqui cuntintum am okaquiča.

⁴⁹ Jesusaž ima naatan parla žeržnan, tsjii zoñiqui tjonchiča Jairo cjita zoñž kjuyquiztan. Nii Jairuqui ajcz kjuy jiliritača. Tjonchi zoñiqui Jairužquiz cjichiča:

—Am majtqui ticzinpanča. Anam iya tii Maestružquiz molistis waquiziča.

⁵⁰ Jalla nii takunaca nonžcuqui, Jesusaqui Jairužquiz cjichiča:

—Ana am nic kuz turwayskata. Yoozquin tjapa kuzziz cjee. Nekztan am uzqui žetaquiča.

⁵¹ Jairuž kjuya irantižcu, Jesusaqui anaž jecmi kjuyquiz luzkatchiča. Jesusižtan Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan, naa uza maa ejpžtan jalla ninacakaz luzkatchiča.

⁵² Nii kjuyquiz žejlŋi žoŋinacaqui tjappachaž kaatkalča. Nižaza naa uzaž ticziž cjen walja llaquitatakalča. Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Anaž kaa. Taa uzgui anača ticzin, antiz taa uzgui tjajča.

⁵³ Nuž Jesusiž čhiitiquiztan nii žejlŋi žoŋinacaqui tjassiča nii nonžcu. Ticzinpanča nuž zizziča parti žoŋinacaqui.

⁵⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui naa uza kjara tanzinčiča, y nižaza altu tawkžtan čhiičiča, tuž cjan:

—Kolta cullacalla, žaazna.

⁵⁵ Nii orapacha wilta žejtchin cjissinča. Nižaza nii orapacha tsijsinča. Nekztan Jesusaqui mantichiča naa uzaquiz čjeri tjaaznajo.

⁵⁶ Naaža maa ejpqui nuž jacatatchiž cjen anča ispantichiča. Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz paljayčiča:

—Anaž jecžquizimi čhiičiyaquiča tii čjetinta quinto, —nuž cjichiča Jesusaqui.

9

APOSTOLUNACA CUCHANTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tuncapan illzta apostolonaca kjawziča. Nekztan ninacžquiz mantiz azi tjaachiča, tjapaman zajranaca čjatkatzjapa, nižaza tjapaman laanaca čjetinzjapa.

² Nižaza Jesusaqui ninacžquiz mantichiča Yooz zuma kamañ puntuquiztan paljayajo, y nižaza laa žoŋinaca čjetnajo.

³ Nižaza cjichiča:

—Ančhucqui anaž čjulumi čjichaquiča, jiczquin ojkan. Anaza ajtsmi, anaza žak quelsmi, anaza čjerimi anaza paazmi. Nižaza zinta zquitakaz čjichaquiča.

⁴ Jakzi kjuyquinami irantižcuqui nii kjuyquin alujasaquiča. Jalla nicjuž kamaquiča, nii yokquiztan ojkcama.

⁵ Yekjap wajtchiz žoŋinacaqui ančhuc anaž risiwz pecaquiž niiqui, nii wajtquiztanž ulnaquiča. Nižaza ančuca kojchquiz zcachi pulpūnaca tsajt tsajtsnaquiča. Jalla nii tsajt tsajtstaqui siñalaž cjequiča ninacž quintra, ančhuc ana risiwchiž cjen.

⁶ Jalla nekztanaqui Jesusiž nuž taku tjaatiquiztan apostolonacaqui niž mantitacama ojkičiča. Tjapa jochinacž kjutŋi ojkičiča, liwriŋi Yooz taku paljayan, y nižaza laanaca čjetincan.

JUAN BAUTISTAZ PUNTU

⁷ Tsjii chawc jiliriqui Herodes cjita želatča. Jesusiž quinto zizcu, ana čjulumi naazipanča nii oraqui. Inakaz želatča. Jesusiž quinto nonžcu yekjapanacazti cjichiča:

—Juanqui ticziquiztan jacatatchižlani.

⁸ Yekjapanacazti čhiičiča tuž cjan:

—Tiila Eliasqui; jecžquichila.

Eliás cjitaqui tuqita Yooz taku paljayŋi profetatača. Yekjapanacazti Jesusiž puntu čhiičiča, tuž cjan:

—Tiila tsjii tuqita Yooz taku paljayŋi profetaqui, jacatatchila.

Jalla nuž cjenami Herodes cjita jiliriqui inakaz cjissiča.

⁹ Nii Herodesqui tuž cjichiča:

—Wejrpanča mantichintqui, Juanž acha muržcajo. Anziqui wacchi milarju paata quintunaca nonznučha. ¿Jectpan nii milajrunaca paañejo? ¿Juanpan cjesajo?

Jalla nekztanaqui Herodesqui Jesusižtan walja zalz pecčiča.

ZOŇINACŹQUIZ CHJERI TJAAZ MILAJRU

10 WiruŇaqui JesusiŹ illzta apostolonacaqui cutjatchiĉha. Nekztan JesusiŹquiz quint'ichiĉha jaknuŹt kamtĉhaja, jalla ninaca. Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaca chjitchiĉha tsjii ana Źejlz yokquin, Betsaida cjita wajtŹ zcati.

11 NuŹ ojka zizcu, ŹoŇinacaqui walja apziĉha. Nekztanaqui nuŹ apŹtiquiztan Jesusaqui zuma risiwchiĉha. NinacŹquiz paljaychiĉha Yooz manŹta zuma kamaŇ puntu. NiŹaza laanaca ĉhjetinchiĉha.

12 Zezi cjee ora JesusiŹ tuncapan illzta apostolonaca niizquin macjatchiĉha, tuŹ cjican:

—Tii ŹoŇinaca cuchna joch kjutŇi wajt kjutŇi okaj cjee; tjajz kjuya kjurŹcay cjee; niŹaza lujlz ĉheri kjurŹcay cjee. Tekziqiu anaŹ ĉjulumi Źejlĉha. Jalla nuŹ cuch waquiziĉha amqui.

13 Pero Jesusaqui niiz illzta apostolonacŹquiz chiiŹinchiĉha, tuŹ cjican:

—AnĉhucŹ antiz ĉheri tjaa.

Ninacaqui kjaaziĉha, tuŹ cjican:

—AnaŹ wejtnacalta ĉjulumi Źejlĉha. Pjijska t'antallŹtan pizc ch'izlliŹtan, niŹtallakaz wejtnacalta Źejlĉha. TinacŹquiz tjaaŹjapa anapan wacasaĉha. TinacŹquiz tjaasjapa, ĉĉheri kjayi okasaya?

14 Nii ŹejlŇi ŹoŇinacaqui pjijska warank luctakataĉha. Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaaŹjintanacŹquiz cjichiĉha:

—TjulŹna tii ŹoŇinacaqui pjijska tuncquiztan pjijska tunca jalla nuŹ t'aka t'aka tjulŹna.

15 Jalla nuŹ niiz mantitacama paachiĉha. Nekztan tjappacha julziĉha.

16 Nekztanaqui Jesusaqui persun kjarquiz nii pjijska t'anta nii pizc ch'iz tanzĉha. NuŹ tanŹcu arajpach kjutŇi cherziĉha. Nekztan Yooz EjpŹquin sparaquiz cjichiĉha, jalla nii t'antiquiztan, ch'izquiztan. Jalla nekztanaqui t'unŹcu niiz tjaaŹjintanacŹquiz ĉhalziĉha, parti ŹoŇinacŹquiz tojznajo.

17 Nekztanaqui tjapa nii ŹoŇinacaqui ĉjekaŇcama lujlĉiĉha. Jalla nuŹ lujltanaqui Źejtĉi t'anta ch'iz t'unanaca tuncapan canasta ĉhjippi ricujĉiĉha.

JESUSACHA YOOZIZ CUCHAŇŹQUITA CRISTUQUI

18 Tsjii nooj ana ŹoŇinaca Źelan, Jesusaqui Yooz EjpŹquin mayizatĉha. Niiz tjaaŹjinta ŹoŇinacapanataĉha niiztan ĉhicapachaqui. Jesusaqui ninacŹquiz pewcziĉha:

—ĉJaknuŹt pinsi ŹoŇinacaqui wejtn puntuquiztanajo?

19 Nekztanaqui nii tjaaŹjintanacaqui kjaaziĉha, tuŹ cjican:

—Yekjap ŹoŇinacaqui cjiĉha, Juan BautistaŹ amqui. Yekjapanacazti zakaz cjiĉha, Elĉas amqui. Yekjapanacazti cjiĉha, tuquita Yooz taku paljayŇi profetaŹlani jacatatchini, —jalla nuŹ cjiĉha.

20 Jaziqui nekztanaqui Jesusaqui wilta pewcziĉha, tuŹ cjican:

—Anĉhuczti, ĉwejt puntuquiztan kjaŹzaŹ cjeejo?

Pedruqui kjaaziĉha, tuŹ cjican:

—YooziŹ cuchanŹquita Crustumĉha amqui.

21 Jalla nekztanaqui Jesusaqui zumpacha niiz tjaaŹjintanacŹquiz iwjŹt'ichiĉha, ana jecŹquizimi niŹta maznajo.

JESUSAQUI NIIZ PERSUN TICZ MAZZICHA

22 NiŹaza Jesusaqui cjichiĉha:

—Yooz cuchanŹquita ŹoŇtĉha wejrqui. Pero walja sufristanĉha; niŹaza wajt jilirinacami timplu ĉhawc jilirinacami judioŹ lii tjaaŹjiŇinacami wejr ana jiliriŹtakaz nayaquiĉha. NiŹaza wejr conta cjistanĉha. NiŹaza ĉhjep majquiztan jacatataĉha.

²³ Wiruñaquí tjapa ní žejlñi žoñinacžquíz paljaychiča, tuž cjan:

—Jequit wejttan chica kamz pecčhaj níiqui, primiraquí persun kamañ wira tjatžla. Nižaza čjul pruebanaca watanami zapuru wejttan chicapacha cje, aunquimi persun wirami apt'ačhani.

²⁴ Jakziltat persun kamañ wira ana tjats pecčhaj níiqui, arajpach kamañaquí ana tjaataž cjequiča. Jakziltat wejt laycu persun kamañ wira tjatžnačhaja, jalla níiqui arajpachquin wiñaya kamaquiča.

²⁵ Arajpachquin wiñaya kamañ wira pertaquíz níiqui, žiti muntuquíz žejlñi cusasa čjuljapat sirwasajo?

²⁶ Nižaza quintra žoñinacž želan, jakziltat wejtquiztan wejt tawkquiztan ana pajñi chiyaquíz níiqui, wejrqui nižtakal nížquiztan ana pajñi chiyacha wejt mantiz timpuquíz, nekziqí. Tsjii noojuquí walja poderchiz quejpžcača wejt Yooz Ejpž aztan, nižaza wejt Yooz Ejpž anjanacžtanpacha. Mantizjapa quejpžcača.

²⁷ Weraral cjiwča. Tsjii žoñinaca tekz žejlcanpacha anaž ticznaquiča ima Yooz mantiz timpuquíz kallantan.

JESUSAQUI TSJEMATAZ CJISSICHA

²⁸ Tsjii quinsakal tjuñquiztan Jesusaquí curulla yawchiča Yooz Ejpžtan parli. Nižaza čjepultan níž illzta žoñinaca chjitchiča, Pedružtan, Jacobžtan, Juanžtan; jalla ninacaquí Jesusižtan chica ojkičiča.

²⁹ Yooz Ejpžtan parlican, Jesusiž yujcni níž cujtta zquitimi walja llijñi kjanapanikaz cjissiča, chiwicamatača.

³⁰ Nii orapacha pucultan luctak žoñiqui parisizquičiča, Jesusižtan parlisjapa. Nii pucultanaquí Moísestan Eliastantača.

³¹ Nii pucultanaquí walja chiw kjana llijñi taypíquíz tjonatča. Jesusiž ticz puntu parlatča. Jerusalén wajtquíz jaknužt ticznačhaja jalla níi puntu.

³² Nii oraquí Pedružtan níž mazinacžtan ančaž tjaji tjonkatatča pero níi cheržcu ninacž tjajimi zajtčiča. Jesusiž tježta honora cherchiča níi pucultan žoñinacž nížtan želan. Walja chiwi llijñi kjanñi cherchiča.

³³ Pucultan žoñinacž Jesusižquiztan zarakan, Pedruquí cjičiča:

—|Wejt Tjaajiñi Maestro, tekz žejlžquí walipankazza! Jaziquí čjep chjujlli kjuya kjuysla, tsjiiquí amta, tsjiiquí Moísesta, tsjiiquí Eliasta, jalla nuž. Pedruquí ana zuma tantižcu čiichiča.

³⁴ Jalla nuž Pedruž čhyan, tsjii tsjirižtakaz macjatžquičiča. Nekžtan ninacžquíz urpuntičiča. Jalla nuž urpuntitiquiztan níi čjepultan illzta žoñinacaquí walja tsucchiča.

³⁵ Tsjirquiztan tsjii jora čhižquíñi nonziča, jalla tuž cjan:

—Jalla tiiča wejt k'ayi Maatiquí. Jalla tiiz čiíta taku nonžna.

³⁶ Jalla nuž níi joraž čiitan, Jesusaquí zinalla želatča. Nii čjepultan illžtanacaquí nužquíz ch'uju quirchiča. Ana jeczquízimi níi čerta puntu čiichiča.

TSJII ZAJRAZ TANTA ŽOÑI ČHJETINTA

³⁷ Níž jaka tažu curquiztan chjijwžquičiča. Walja žoñinacaquí Jesusižtan zalí tjončiča.

³⁸ Nii tama žoñinacžquiztan tsjii žoñiqui altu tawkžtan paljaychiča, tuž cjan:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, wejt zinta majch cheržinžcalla.

³⁹ Wilta wilta zajraž tantača. Nii zajraquí ančaž kjaw kjawkatča. Nižazaž t'uckatča. Atquiztan ch'utuž jupokskatča. Persun janchiž čhojritskatča. Nížquiztan ana zarakz pecča.

40 Amiž tjaajinta žoñinaczquiz rocchinča, wejt majch čhjetžinajo. Ana atchipanča.

41 Jalla nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Tii žoñinacajay ana criiñipanča. ¡Walja ujnacchizčhucpanča ančhucjay! ¿Čhjul oracamat ančhucatan wejr želaquiya? ¿Čhjul oracamat ančuca ujquiztan wejr awantaquiya? Nižtaqui am majch zjičzcalla.

42 Nii žoñž laa majch Jesusižquiz macjatan, zajraqui yokquiz tjojtchiča. Wilta t'uckatchičha. Jalla nekztanaqui Jesusaqui zajra ujziča. Nii žoñž majch čhjetinžcu, nižž persun ejpžquiz intirjichiča.

43 Nii Yooz aztan paata obra cheržcu tjapa žoñinacaqui ispantichiča. Žoñinacz ispantichi želan, Jesusaqui nižž tjaajinta žoñinaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

44 —Tjapa kuztanž tii weriž paljayta nonžna ančhucqui. Anaž tjazna. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñičha. Quintra žoñinaczquiz wejr intirjital tarazuntal cjeeča.

45 Jalla nuž chyan nižž tjaajinta žoñinacaqui ana intintazziča. Nižzaa nii chiitaqui ana kjanzt'itatača, ninaca intintajo. Ana intintazcum, pewcz eksnatča nižž chiita taku kjana intintisjapa.

YOOZ YUJCQUIZ, ¿JECT TUCQUIN CJES?

46 Wiruñiqui nižž tjaajinta žoñinacaqui ninacpora ch'aassi kallantichiča, jakziltat ninaczquiztan tucquin cjes, jalla nii.

47 Ninacz kuz pinsita zizcu Jesusaqui tsjii uza tsijtskatchičha nižž latuquiz.

48 Nekztan ninaczquiz paljaychiča:

—Jequit wejt cuntiquiztan tsjii uza risiwčhaj niiqui, wejrpacha risiwčha. Nižzaa jequit wejr risiwčhaja, nižzaa risiwčha wejr cuchanžquiñi. Jakziltat ančucaquiztan wirquin nayta cjecijyačhaja, jalla niičha tucquin zuma honorchizqui.

49 Wiruñiqui Juanqui cjichiča:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, tsjii žoñiqui am tjuu chiican zajranaca chatkatchičha. Nii cheržcu wejrnacqui ujzinča, “Ana nižta paa”, cjican. Nii žoñiqui anača učhumnacatan ojklajñi.

50 Pero Jesusaqui cjichiča:

—Anaž nuž atajča, jalla. Nižta paañiqui anača učhumnacatan quintra. Jakziltazlaja ana učhumnacatan quintra, jalla niiqui učhum favoraž paacha.

TSJII OJKTA PUNTU

51 Jalla nekztanaqui Jesusiž arajpacha ojcz tjuñi žcatžinžcatča. Jalla nižtiquiztan walja p'ektichiča Jerusalén watja ojczjapa.

52 Nižž tuqui žoñinaca cuchanchičha, alujamint kjuya kjuržcajo. Jalla nekztanaqui nii cuchanta žoninacaqui Samaria cjita yokquin tsjii watja macjatchičha.

53 Nii Samaria wajtchiz žoñinacazti ana kjuyquiz kjawz pecatča Jesusaž Jerusalén watja ojcz cjen.

54 Nii quintu nonžcu Jacobžtan Juanžtan Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, ¿kjažt cjes? Wejrnacqui arajpachquiztan uj mantizquila, cjiwčha, ninaca tjananzjapa. Jaknužt tuqui timpu Elías cjita Yooz taku paljayñi profeta paatčhaja, jalla nuž. Jalla nuž waliž cjesaž, žana jaa?

55 Jalla nuž chiitiquiztan Jesusaqui ninacz kjuťñi cherziča. Nekztanaqui ujziča, tuž cjican:

—Ančuca kuzqui ana waliča. Anaž tantiyassa ančhucqui.

⁵⁶ Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñt'cha. Wejrqui tsewctan tjonch-in'cha, ujchiz zoñinaca liwriizjapa. Ana tjonchin'cha ujchiz zoñinaca tjatanz-japa.

Jalla nekztanaqui yekja watja ojkchi'cha.

JESUCRISTUZTAN CHICA OJKLAYZ PUNTU

⁵⁷ Jiczquiz okan, tsjii zoñiqui Jesusižquiz cjichi'cha:

—Wejt Jiliri, jakziquinam ojk'chaja amqui, wejrqui chicapachal ojklayz pecu'cha.

⁵⁸ Nekztan Jesusaqui nižquiz kjaazi'cha, tuž cjican:

—Kitinacami kjuychizza. Nižaza wežlanacami tjurchizza. Wejrzti anal kjuychizza, tjajzjapami.

⁵⁹ Wiruñaquei yekja zoñžquiz tuž cjichi'cha:

—Wejttan chicaž ojklaya.

Nii zoñiqui kjaazi'cha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, primiraqui wejt ticzi ejp tjatznacha.

⁶⁰ Nekztan Jesusaqui kjaazi'cha, tuž cjican:

—Ticzižtakaz ana zuma kamañchiz kamñi zoñinacaqui, jalla ninacaj ticzi-naca tjatžla. Amqui ojkla, Yooz mantita zuma kamañ puntuquiztan paljayz-japa.

⁶¹ Wiruñaquei yekja zoñiqui Jesusižquiz cjichi'cha:

—Wejt Jiliri, amtan chica ojklayz pecu'cha. Pero primiraqui wejt familianacžquiz wejt ojklayz puntu mazinžquiz pecu'cha.

⁶² Nekztan Jesusaqui kjaazi'cha, tuž cjican:

—Jakzilat Yooztajapa langžni kallti'chaja, jalla niiqui tirapan Yoozta langz waquizi'cha, ana wir kjutni cheržcu. Jakzilat wir kjutni cherznasaž niiqui, nižaza tuquita kamañ wirquiz quejps pecasaž niiqui, jalla niiqui anaž Yooz mantita zuma kamaña tanznasa'cha.

10

JESUSAQUI YOOZ LANGZQUIN ZOÑINACA CUCHANCHICHA

¹ Jalla wiruñaquei Jesusaqui pakallak tunc zoñinaca illzi'cha. Jalla nuž illzcu Jesusaqui niž tuqui tjapa kjutni pucultan pucultan cuchanchi'cha, jakziqaint okāchaja, jalla nii.

² Ima cuchancan ninacžquiz cjichi'cha:

—Tsjii puntul chiižinasacha. Zkalaqui walja zejl'cha. Pero zkala ajžni zoñinaca'cha upaqui. Yooz Ejpquik zal Patruna'cha. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpžquiztan mayiza, zkala ajžni zoñinaca cuchanžcajo.

—Jalla nuž paljaychi'cha Jesusaqui, zoñinaca'cha zkalažtakaz.

³ Nižaza Jesusaqui niž cuchanžquita zoñinacžquiz cjichi'cha:

—An'chucqui uuzanacažtakaz cuchnu'cha. Tanñi kitinacaž cheechi zoñinacž taypiquin ojklayaqui'cha an'chucqui. Jazi'qui persunpachaž cwitazaqui'cha.

⁴ Nižaza anaza quelsmi chjichaqui'cha, anaza paaz pulsami. Ana enenzcu jiczquizic okaqui'cha.

⁵ Tsjii kjuya luzcu, an'chucqui tsaanaqui'cha, tuž cjican: “Tii kjuychiz zoñinacaqui walipankaj cjila”.

⁶ Nicju zuma kamñi zoñinaca želaquiz niiqui, walipankaz cjequi'cha nii kjuychiz zoñinacaqui. Nižaza nii kjuyquiz zuma kamñi zoñinaca ana želaquiz niiqui, an'chucaž tsaanta takuqui nužquizkaz cjequi'cha.

⁷ Kjuyquiztan kjuya ana ojklayaqui'cha. Tsjii kjuya irantižcu, nekzpachapan kamaqui'cha. Chjulut nii kjuychiz zoininacaqui onachaja jalla niicž lujlznaqui'cha. Langžni zoñinaca pacta cjis waquizi'cha.

⁸ Tsjii watja irantižcu nii wajtquiz jakziltakat ančhuc kjawžnachaj niiqui, jalla nekziqiu lujlznaquičha čhju lu onanami.

⁹ Nižaza nekz žejlfi laanaca čhjetnaquičha. Nižaza paljayaquičha, tuž cjan: “Yooz mantita zuma kamaña ančhucaquiz zcatžinzquičha”.

¹⁰⁻¹¹ Nižaza tsjii wajtquiz irantižcuqui, jalla nii wajtquiz anaž ančhuc kjawznaquič niiqui, calli kjutniž ulnaquičha, nii wajt žoñinacžquiz tuž cjan: “Tii wajt pulpu wejt naca kjoichquiz zcatchipan cjen, jalla tii wajt pulpu tjappacha tsajt tsajtsnača. Jalla tii tsajtstaqui siñalaž cjequičha ančhuca quintra. Pero ančhucqui tuž zizla, Yooz mantita zuma kamaña ančhucaquiz zcatžinzquičhača”. Jalla nuž chiižcuqui, nii ana ančhuc kjawžni wajtquiz-tan okaquičha.

¹² Wejr cjiwčha ančhucaquiz; casticz tjuñquiziqui nii wajtchiz žoñinacaqui juc'anti castictaž cjequičha, nii tuquita Sodoma cjita wajtchiz žoñinacžquiztanaqui.

YOOZQUIN ANA JUYZU PAAŃI ŽOŃINACŽ PUNTU

¹³ ¡Corazín wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz anawaliž wataquičha! ¡Nižaza Betsaida wajtchiz žoñinaca, ančhucaquiz anawaliž wataquičha! Ančhuca watjanacquiziqui walja milajrunaca paatatača. Tiro Sidón cjita watjanacquiz nii milajrunaca paataž cjitasaž niiqui, walipan nii wajtchiz žoñinacaqui werar Yoozquiz cjuñžniž cjitasača, “Ujchizpantčha; pertunalla”, cjanacaqui. Nižaza ninacž uj sint'izcu nii wajtchiz žoñinacaqui llaquita kuz kjanapacha tjesni cjitasača, lutu zquitchiz cujtžcu, nižaza achquiz kjupžtan tjalžcu, jalla nuž.

¹⁴ Jalla nižtquiztan ančhucqui casticu tjaaz tjuñquiziqui juc'anti castictaž cjequičha nii Tiro Sidón cjita watjanacchiz žoñinacžquiztanaqui.

¹⁵ Capernaum wajtchiz žoñinaca, žkjažtquiztan ančhucqui pinsejo, “Yoozqui učhum honorchiz cjiskataquičha”, cjanajo? Anaž nuž cjesača. Pero ančhuczi kozzuc tjojttaž cjequičha infiernuquin sufrijsapa, parti ujchiz žoñinacžtan chica.

¹⁶ Nekztan Jesusaqui niž tjaajinta žoñinacžquiz tuž cjichiča:

–Jakzilat ančhuca taku nonžaj niiqui, nižaza wejt takumi nonža. Nižaza jakzilat ančhuca taku ana nonž pecčhaj niiqui, nižaza wejt taku anaž nonž pecča. Nižaza jakzilat wejt taku ana nonž pecčhaj niiqui, nižaza werj cuchanžquičha Yooz Ejp anaž nonž pecča.

CUCHANTA ŽOŃINACAQUI QUEJPZQUICHICHA

¹⁷ Wiruñaqu i nii pakallak cuchanta žoñinacaqui ancha cuntintu quejpzquičhiča, tuž cjan:

–Wejt jiliri, am tjuu chiižcu, am aztan zajranacami ulanskatchinča.

¹⁸ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

–Jesalla, tsjii rayužtakaz Satanás cjita diabluqui arajpachquiztan tjojt-sičha. Jalla nuž cherchinča.

¹⁹ Wejrqui ančhucaquiz wejt azi tjaazinča. Jalla nižtquiztan ančhucqui zkorami yek'achuncami tjecznaquič niiqui anaž kjaž cjisnasača. Nižaza nii wejt aztan tjapa quintranaca atipaquičha.

²⁰ Zajranacaž ulantiquiztan ančhucqui anaž ancha chipchipasača. Antiz ančhuca tjuunaca arajpachquin apuntiquiztan, nekztanž ančhucqui chipchip wazuquičha.

CUNTINTU ŽOŃINACA

²¹ Nii orapacha Jesusaqui ancha cuntintutača Yooz Espiritu Santuž cjen. Nekztan cjichiča:

—Yooz Tata, arajpachquinami yokquizimi ampancha wali chawc jilir-imqui. Am puntunaca humilde zoñinacžquiz tjeezamcha, intintajo. Pero tii muntuquiz wali estudiantinacami zizñinacami am puntunaca anaž intintazziča, chjojžtažtakaz ninacžquiziqui. Jalla nužupanča am munañpaqui, Yooz Tata. Jalla nižtiquiztan am honora waytuča.

22 Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Yooz Tata, tjapa amiž ziztanacami wejtquiz tjaačinčamča. Anaž jecmi wejt kuz zizza. Yooz Tata, am panikaz wejt kuz zizza. Nižaza am kuz anaž jecmi zizza. Wejr panikal zizuča. Nižaza Yooz Tata, jakziltižquiz wejrqui am kuz zizkatz pecučhaja, jalla ninacazakaz am kuz zizaquiča.

23 Jesusaqui niž tjaažinta zoñinacžtan zina želatča. Ninacžquiz cheržcu cjichiča:

—Anchucqui zuma paatanaca cherčinčhucča. Jakziltat weriž paatanaca persun chjujčžtan cherchižlaja, cuntintuž cjesača.

24 Wacchi tuquita Yooz taku paljayñinaca nižaza tuquita chawc jilirinaca, jalla ninacaqui weriž zuma paatanaca cherz pecatča. Pero ana cherchiča. Nižaza ninacaqui Yooz puntu takunaca nonz pecatča. Pero ana nonziča. Jaztankaz ančhucqui tii cherčinčhucča, nižaza nonzinčhucča. Jaziqui cuntintuž cjee.

ZUMA KUZIZ ZOÑINACA

25 Wiruñaquei tsjii judiož lii tjaažiñi zoñiqui tsijsiča. Nekztanaqui Jesu-sižquiz paljaychiča, Jesusa lii quintra chiikatzjapa. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Tjaažiñi Maestro, Yooztan wiñaya kamzjapa žchjulut paaz waquizisaya?

26 Nekztanaqui Jesusaqui nižquin kjaaziča, tuž cjican:

—¿Kjaž cjijrtat učum liquiziya? ¿Jaknuž liichamtajo?

27 Nii lii tjaažiñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Zoñinacžlaqui Yoozquin tjapa kuzziz cjistanča. Yoozquin tjapa anmužtanami sirwistanča, nižaza tjapa aztanami, nižaza tjapa pinsamintužtanami. Tjapa kuzziz Yoozquin cjistanča. Nižaza jaknužt persunpachquiz okžnamžlaja, jalla nižta okžni kuzziz cjistanča zoñinacžquizimi, ljiitum mazižtakaz.

28 Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Walikam kjaaza. Jalla nuž amiž kjaaztacama kamaquič niiqui, Yooztan wiñayam kamaquiča.

29 Jesusiž chiitiquiztan nii lii tjaažiñiqui atipz pecatča. Jalla nekztanaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jec Zoñinacžquiz wejrlaqui okstankaya?

30 Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž quint'ican:

—Tsjii zoñiqui Jerusalén wajtquiztan okatča, Jericó cjita wajt kjutñi. Nuž jicžquiz okan, tsjii kjažultan tjañinacžtan zalziča. Tjañinacaqui nii zoñi ki-jtchiča, nižaza tjapa niž zquitinaca niž paaznaca kjañchiča. Nekztanaqui zuma chjojricama ana žaañipacha ecchiča. Nužquiz ticzmaya želatča.

31 Nekztan tsjii icliz jiliriqui nii jicziñpacha okatča. Pero chjojrichta zoñi cheržcu, tsjii latu chjuužcu watchiča.

32 Niž jarupachaqui tsjii timpluquiz sirwiñi zoñiqui nii jicziñpacha ojchizakazza. Nižaza nii chjojrichta zoñi cheržcu, nawcjuñ zakaz chju-uziča.

33 Jalla nekztanaqui tsjii Samaria wajtchiz zoñiqui nii jicziñpacha tjonchiza-kazza. Jalla nuž nii kijčhta chjojrichta zoñi cheržcu, ancha okziča.

³⁴ Jalla nekztanaqui kijchta zoñžquiz macjatchiċha. Chjojricama cheržcu kullzinċiċha aceitižtan vinžtan. Nuž kullžcu chjojri jeržinċiċha zumpacha. Nekztanaqui persun aznuquiz tewžcu chjitchiċha, tsjii alujamintuquin. Jalla nicju cwitichiċha.

³⁵ Jaka tažuqui ima wilta jicz ojkan nii Samaria wajtchiz zoñiqui persun paaz jescu, pizc billete pacċiċha alujamintuchiz zoñžquiz. Nekztan cjichiċha, “Tii chjojriċhta zoñi am cwitizinala. Tii paaz ana alcansaquiz niiqui, wejrqui pjojkaċha, quejžpžcuqui”.

³⁶ Jaziqui, ċjakziltat nii ċhjepultiquiztan chjojriċhta zoñžquiz zuma okzikaya, lijitum mazižtakazya? ċJaknužum am tantii? Kjaaznalla.

³⁷ Jalla nekztanaqui nii lii tjaajiñiqui kjaaziċha, tuž cjican:

–Nii oksñi zoñipanċha zuma mazižtakazqui.

Nekztanaqui Jesusaqui cjichiċha:

–Jaziqui oka, nužuzakaz ammi paalla.

³⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tira ojkiċha. Ojkan tsjii wajtquin luzziċha. Jalla nicju Marta cjiti žonqui naaža kjuyquiz Jesusa kjawzinċha.

³⁹ Martiqui cullacchiztaċha, Marija cjititaċha. Mariiqui Jesusiž kjojch latuquiz julzinċha, nii chiiñi nonzjapa.

⁴⁰ Martizti naaža kjuy lurañquiz kuz tjaatċha. Nekztan Jesusižquiz macjatchinċha, tuž cjican:

–Wejt Jiliri, taa cullaquiqui wejr zinallakal tii kjuya lurañnacquiz jakjurpayċha. Ana wejr yanapċha. ċAnam wejtquiztan sint’iya? Am chiižinžinalla, wejr yanapajo.

⁴¹ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz kjaaziċha, tuž cjican:

–Marta, Marta, kjuy lurañnacžquiz kuz tjaachiž cjen am kuzqui turwayzikalala. Jalla nižtiquiztan anċha llaquitamkalala amqui.

⁴² Tsjii zintallapanikaz zejlċha chekanaqui. Mariiqui nii zuma illzinċha. Naaqui kuz tjaaċha wejt taku nonzjapa. Anaž jecmi taa cullaqui wejt taku nonžtiquiztan apaki atasaċha.

11

YOZ EJPŽQUIN MAYIZIZ PUNTU

¹ Tsjii nooj tsjii yokquin Jesusaqui Yooz Ejpžquin mayizataċha. Nuž mayiziz žeržtanaqui niž tjaajintanacžquiztan tsjii tjaajinta zoñiqui pewcziċha tuž cjican:

–Jaziqui wejt Jiliri, Yooz Ejpžquin mayiziz tjaajznalla. Jaknužt Juanqui niž tjaajinta zoñinacžquiz Yooz Ejpžquin mayiziz tjaajinċižlaja, jalla nuž.

² Nekztanaqui Jesusaqui tjaajinċiċha, tuž cjican:

–Yoozquin mayizizqui tužuċha:

“Uċhum arajpach Yooz Ejp, am tjuuqui zuma honorchiz cjilalla. Nižaza am mantiz timpu irantizquilalla. Nižaza am munañpaj cjilalla tii yokquizimi tsewc arajpachquinami.

³ Nižaza tonjtjapa nižaza zapurutijapa ċhjeriž tjaazcalla, azziz cjisjapa.

⁴ Wejrnacqui pertunchinċha wejtnacaquiz ana zuma paañi zoñinaca. Jalla nižtiquiz amqui wejtnaca ujnacaž pertunalla. Nižaza ċjul anawalinacami wejtnacaquiz ana watkatala. Antiz ċjul anawalinacquiztanami liwriyalla”.

⁵ Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichizakazza:

–Tsjii zoñiqui amiguchiztaċha. Nii amiguqui chica aramaž kjuyquiz tjonċiċha, tuž cjican: “Amigo, ċhjep t’antaž kajžnalla.

⁶ Wejt kjuyquiz tsjii zoñi irantizquichiċha jiczquiztan. Anaž wejttaċ ċjulumi zejlċha nižquiz tjaazjapa”.

7 Nekztanaqui nii zoñiqui kjaaziča kjuyltan, tuž cjan: “Anaž wejr chiizina. Kjujami zuma chawjcztacha. Nižaza wejt ocjalanacaqui ajpquiz wejtan chizaž tjaičha. Anaž zaazñi atasacha. Nekztan anal chjulumi tjaayi atasacha”.

8 Amiguž cjenami ana tjaayi zaaz pecchiča. Pero nižtami tjaayi zaaziča, ana iya molistita cjeajo.

9 Jaziqui cjiwča, Yooz Ejpquiztan maya, nekztan Yooz Ejpqui ž-tjaaquiča. Nižaza zuma kamaña kjurzna, nekztan wachaquiča. Nižaza kjuy chawjczquiztan t'oc t'oczaquiča, nekztan cjetžtaž cjequiča.

10 Mayñi zoñinacami ninacž mayta tjaataž cjequiča. Nižaza kjurñi zoñinacami nuž kjuržcu wachaquiča. Nižaza chawjczquiztan t'oc t'ocñi zoñinacžquizimi cjetžtaž cjequiča. Jalla nužuča Yooz Ejpžquin mayizizqui.

11 ¿Kjažt tsjii ejpqui ančucporquiz t'anta mayñiz majchquiz “Tiž t'antaqui” cjan tsjii maz chjalznasajo? Anapanž nuž cjesača. Nižaza, ¿kjažt ejpqui ch'iz mayñi majchquiz “Tiž ch'iziqui” cjan zkorakaz chjalznasajo? Anaž nužupan chjalznasacha.

12 Nižaza ¿kjažt ejpqui wallpi ziñi mayñi majchquiz “Tiž wallpi ziñiqui” cjan yek'achunca chjalznasajo? Anaž nužupan chjalznasacha.

13 Jaziqui ančucqui ana zum kuzziz cjenami zuma cusasapanikaz tjaasača persun maatinacžquiziqui. Ancha zuma kuzziz Yooz Ejpqui juč'ant zumanaca ančucaquiz tjaasača. Jakziltat Espiritu Santo mayačhaja, jalla nižquiz arajpach Yooz Ejpqui Espiritu Santo cuchanžcaquiča, ni mayñinacž kuzquiz.

JESUSIZ QUINTRA CHIICHICHA

14 Wiruñaju zajraqui tsjii zoñi upa cjiskatchičha. Nekztanaqui Jesusaž nii zajra ulanzkattan, nii upa ana chiñi zoñiqui chii kallantichičha. Nekztan nuž paatiquiztan nekž žejlñi zoñinacaqui walja ispantichičha.

15 Yekjap zoñinacaqui Jesusiz quintra chutchičha, tuž cjan:

—Tiiqui anawal zoñikalala. Zajranacž Beelzebú jilirž aztan yekja zajranaca chjatkatča.

16 Yekjap quintra zoñinacaqui yanz pecatča, arajpach Yooz aztan milajru paañi, ana arajpach Yooz aztan paañi, jalla nii. Yanzjapa pewczičha:

—Jaziqui arajpach milajru paala, —cjan.

17 Pero Jesusaqui ninacž kuz zizziča. Jalla nižtiquiztan paljaychičha, tuž cjan:

—Tsjii nacionchiz zoñinacaqui t'aka t'aka cjisnaquiz niiqui, ninacaž kichasiz cjen, nii nacionaqui tjatantaž cjequiča. Nižaza tsjii famillchiz zoñinacaqui chaasaquiz niiqui, ninacaž kichasiz cjen nii famillaqui tjatantaž cjequiča.

18 Nižaza Satanás cjita zajraž partimi t'aka t'aka cjesaž niiqui, ultimu tjatantaž cjesača. ¿Kjažt nii zajranacž azi tjurasajo? Anaž azziz cjesača. Anapanž tjurasacha. Jaziqui ančucqui tuž cjiča, wejrqui zajranacž Beelzebú cjita jilirž aztan yekja zajranaca chjatkatča, jalla nuž cjiča ančucqui.

19 Pero wejrqui anaž nužu jalla. Nonžna. Ančuca partinacami zajranaca chjatkatñizakazza. ¿Jecž aztan ninacac chjatkatjo? ¿Beelzebú cjita zajriž aztan chjatkatjo? Anaž cjesača. Ančuca parti zoñinacaž paatiquiztan intintiz waquiziča, zajriž aztan anapan zajranaca chjatkatasača, jalla nuž intintiz waquiziča. Jalla nižtiquiztan ančucqui kjanapachača ana zuma razunchizqui.

²⁰ Jaziqui ultim werara Yooz aztanpankal wejrqui zajranaca chjatkatučha. Yooz aztan chjatkattiquiztan, kjanapacha tjeeža, Yooz mantiz kamañ timpu irantizquičha, jalla nii.

²¹ Tsjiilla quint'asača. Tsjii walja armichiz zoñiqui persun kjuya walja tjurt'initača. Jalla nižtiquiztan kjuyquiz chjojtanaca segurotača.

²² Nuž armichiz cjen cuntintu želatča. Nekztanaqui tsjii tsjan tjup zoñiqui tjončiča. Armichiz zoñi atipžcu, tjapa niž armanaca kjañčiča. Nekztan tjapa niž chjojta cusasanaca kjañchizakazza. Nekztan tjup zoñiqui niž mazinacžquiz kjaña cusasanaca tojunchiča.

²³ Nonžna. Jakziltat ana wejt favora cječaj niiqui, wejt quintracha. Nižaza jakziltat Yooztajapa zoñinaca ana juntjapi yanapčhaj niiqui, wejt quintra Yoozquiztan zoñinacaž wichanskatča.

ZAJRIZ PUNTU

²⁴ Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Tsjii zakal quint'asacha. Tsjii zajraqui zoñžquiztan ulanžcu kjoñ yokaran ojklayčiča, jeejzjapa kjurcan. Ana jeejz watžcuqui, niž kuzquiz pinsichiča, tuž cjan: “Jaziqui wejr quepaka jakziquiztan ulanžquitučhaja, jalla nicju”.

²⁵ Jalla nuž quejpczu niž ulanta zoñžquiz zalčiča. Nii zoñž kuzqui tsjii zuma pewža kjuyažtakaztakalča, nižaza zuma žcayi azquičta kjuyažtakaztakalča.

²⁶ Jalla nuž zaltiquiztan nii zajraqui pakallak juc'ant anawali zajranaca zjijqui ojkčiča. Ninaca zjijčcu, tjapa nii zajranacaqui zoñž kuzquiz luzziča. Jalla nižtiquiztan nii zoñiqui juc'ant anawaliž cjišičha tuquita kamzquiztan, tsjan ana zuma.

²⁷ Jesusaž nuž quint'an, tsjaa maatak zonqui nii žejlñi zoñinacžquiztan altu joržtan paljayčiča, tuž cjan:

—Honorchiz cjila am matiñ maaqui, am jwessinž cjen.

²⁸ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Juc'ant honorchiz cjila Yooz taku nonžninaca. Nižaza Yooz tawk jaru kamñinaca.

ZOÑINACAQUI SIŅALA CHERKAZ PECATCHA

²⁹ Tsjan tsjan zoñinacaqui Jesusiž muytataž ajcizatča. Nekztanaqui Jesusaqui paljayi kallantičiča, tuž cjan:

—Jazta timpu zoñinacaqui ana zum kuzzizza. Milajru siňala paañipankaz pecča. Tuqui timpuqui Jonás cjita zoñiqui želatča, Yooz taku paljayñi. Jalla nižta paljayzqui tsjii siňalažtakazza, Yooziž cuchanžquita cjan. Wejrzakal Yooz taku paljayučha. Anaž iya čjul siňalami želasača tii zoñinacžtaqui.

³⁰ Yooz Ejpqui Ninive cjita wajtchiz zoñinacžquiz Jonás cjita zoñi cuchanžquičiča, casticu tjaz tjuñi maznajo. Jalla niitača siňalaqui, nii timpuqui kamñi zoñinacžtaqui. Nižaza Yooz Ejpqui arajpachquiztan wejr cuchanžquičiča. Jalla wejrtča siňalaqui, jazta timpuquiz kamñi zoñinacžtaqui. Anaž iya čjul siňalami tjaataž cjequičha.

³¹ Pjalz tjuñquiziqui, jazta timpuquiz kamñi zoñinacaqui pjaltaz cjequičha, zuma, ana zuma, jalla nii. Ana zuma zoñinacaqui castictaž cjequičha. Nonžna. Tuqui timpuqui tsjaa maatak jilir želatča, wartuñtan watja mantiñ. Pjalz tjuñquiziqui naaqui jakatatžcu jazta timpuquiz kamñi zoñinacž uj kjana tjeznaquičha, jazta zoñinaca casticta cjejajo. Naaqui muzpa azkquiztanpacha tjonchinča Salomón cjita jiliržquiz zali, niž zuma razun taku nonžni. Però tekzi wejrqui želuča Salomonžquiztan tsjan chekan jiliriqni. Però jazta timpuquiz kamñi zoñinacaqui wejt taku anaž nonž pecča. Nižtiquiztan juc'ant ujchizza, nižaza juc'ant castictaž cjequičha.

³² Nižaza pjalz tjuñquiziqui Nínive wajtchiz zoñinacaqui jacatatžcu jazta timpuquiz kamñi zoñinacž uj kjana tjeeznaquičha. Jonás cjita zoñiž Yooz taku paljaytiquiztan, nii Nínive wajtchiz zoñinacaqui Yoozquin kuzziz cjissičha. Pero tekzi wejrqui želuča Jonasquiztan tsjan chekan jiliriqui. Nižaza wejrčha tsjan chekan Yooz taku parliñtqui. Pero jazta timpuquiz kamñi zoñinacazti anal Yoozquin kuzziz cjissičha, weriž paljayta Yooz taku nonžcu. Nižtiquiztan juc'ant ujchizza. Nižaza juc'ant castictaž cjequičha.

KJANQUIZ KAMZ QUINTU

³³ Nekztanaqui Jesusaqui quint'ichiča tuž cjican:

—Anaž jecmi tsjii lámpara tjeezcu, chjojzakwep nonznasačha, nižaza anaž tsjii cajon kjuylami nonznasačha. Nii lamparaqui tsecupanž tsjiip-snasačha, kjuyquiz luzñi zoñinacžquiz kjanajo.

³⁴ Zoñž čhjujquiqui persun kuz lamparažtakazza. Zoñž čhjujqui zumažlaj niiqui nižaza zoñž kuzmi zumazakazza, zuma kjanquiztakaz kamčha. Pero zoñž čhjujqui ana zumažlaj niiqui, kuzmi ana zumazakazza, zumchiquiz-takaz kamčha.

³⁵ Zuma kjanquizim kamčhaj niiqui, persun kamaña zumaž cwitaza-quičha, ana zumchi kamañchiz cjisjapa.

³⁶ Tsjii zoñiqui kjanquiztakaz zumapankaz kamčhaj niiqui, nižaza ana čhjul ana waliquiz kamčhaj niiqui, liwj niž kamtanaca zumaž cjequičha, jaknuž tsjii lámpara wali kjančhaja, jalla nuž.

ANA ZUM KUZIZ ZOÑINACŽ PUNTU

³⁷ Jesusaž chiyan, tsjii fariseo zoñiqui Jesusa čhjeri luli kjawzičha, niž jkuyquin. Pucultanaqui kjuya irantižcu, kjuya luzzičha. Nekztan mizquiz julzičha.

³⁸ Jesusaqui kjara awjz custurumpi ana cumplichičha ima lujlcan. Jalla nii cheržcu fariseo zoñiqui ispantichičha. Jesusaqui persun kuzquiz naychičha fariseo zoñiž ispantita.

³⁹ Nekztanaqui Jesusaqui nižquiz paljaychičha, tuž cjican:

—Tsji zoñiqui tasanaca chuwanaca zawnctankaz awjza, nižaza chjujža. Nižta iratačha ančhucqui fariseonaca. Ančhucqui zawnctankaz limpučha. Pero kjuyltanaqui ančuca kuzqui walja cjujchinacchizpančha. Ančuca kuzquiz tjangz zizza, nižaza čhjul anawali paazmi zizza.

⁴⁰ ¡Zumzu zoñinaca! Yoozqui curpumi kuzmi paachičha. ¿Jalla ančhucqui anaž nii zizjo?

⁴¹ Ančuca cusasanacquiztan zoñinacžquiz tjaaz waquizičha. Ančhucqui tjapa zoñinacžtan okžni kuzziz cjesaž niiqui, ančuca kuzmi zumapanž cjesačha Yooz Ejpž ujyquiziqui, ana kjara awjz cuzturumpi paažcumi.

⁴² ¡Ayii pori fariseonaca! Ančhucqui Yoozquin diezmos tjaayiñčhucčha, nižaza tjapa plantanacquiztanami diezmos tjaayiñčhucčha. Jalla nuž paa-can walikazza. Pero nuž tjaacanami ančhucqui ana lijituma zuma kamañquiz kamchinčhucčha, nižaza ana Yoozquin kuzzizčhucčha. Zuma kamzmi, nižaza Yoozquin kuzzizqui, jalla niičha chekanaqui. Pero diezmos tjaazmi zakaz cumpliz waquizičha.

⁴³ ¡Ayii pori fariseonaca! Ajcz kjuyquiziqui tucquin julzkaz pecčha, nižaza honorchizkaj cjiw cjičha ančhucqui. Nižaza ančhucqui jakzi calliranami zuma rispitchizkaž wejr tsaanja cjičha ančhucqui.

⁴⁴ ¡Ayii pori fariseonaca! Nižaza ¡ayii pori lii tjaajiñinaca! Ana lijitum kuzzizčhucčha. Ančuca liiqui cjičha jakziltat tsjii sipultur juntufi ojkchaja jalla niiqui Yoozquin ana macjatasachha. Jalla nižta irata ančhucqui zoñinacžquiz ana Yoozquin macjatskatčha. Pero zoñinacaqui ančucaž puntu

cjińcha, “Yooz zońinacaĉha ninacaqui”. Anĉhucqui ninaca incallĉha, ana zuma kuzziz cjen. Anĉhucqui ana pajta sipulturaĉtakazza.

⁴⁵ Jalla nuĉ chiitiquiztan tsjii lii tjaajińiqui kjaaziĉha, tuĉ cjan:

–Tjaajińi Maestro, jalla nuĉ chiiĉcu, wejtnacaquiz ana zumam chiiĉha.

⁴⁶ Nekztanaqui Jesusaqui cjiĉiĉha:

–ĵAyii pori lii tjaajińinaca! Anĉhucqui parti zońinacĉquin niiz jaru niiz jaru ch'ama cuzturumpinaca yapchinĉhucĉha: kuzi cuntaĉtakaz jepzinĉhucĉha. Ch'ama cuzturumpinaca yapchiĉ cjenami, anĉhucqui anaĉ tsjii loc'anĉtanami yanapz pecĉha, zońinaca nii cuzturumpinaca cumplajo.

⁴⁷ ĵAyiii! Anĉhucqui ancha t'akjiriĉha. Anĉhucua tuquita atĉi ejpnacaqui Yooz taku paljayńi profetanaca conĉiĉha. Anĉhucpacha nii paljayńinacĉ sipulturanaca kjuyńiĉha, niwjtanaqui anĉhucqui rispittaĉkaz cjiĉha. Pero anĉhucqui anaĉ ultimu rispitiĉha.

⁴⁸ Tuquiqui anĉhucua ejpnacaqui nii Yooz taku paljayńinaca conĉiĉha. Nuĉ conĉi cjenami anĉhucuaquiztan walikazza. Anzimi anĉhucqui sipulturanaca kjuyĉha, zuma zońiĉtakazza. Pero ultimquiziqui anĉhucqui ninacaĉ paljayta Yooz taku anazakaz nonz pecĉha.

⁴⁹ Jalla niĉtiquiztan Yooz Ejpqui anĉhucua puntuquiztan zuma razun taku chiĉiĉha, tuĉ cjan: “Wejrqui wejt taku paljayńi profetanacami apostolonacami cuchanĉcaĉha. Nekztanaqui yekjapanaca nii Yooz taku paljayńinacĉquiztan contaĉ cjequĉiĉha. Yekjapazti kijĉtaĉ cjequĉiĉha”.

⁵⁰ Tii muntu kalltiz, niwctanpacha Yooziĉ cuchanĉquita zońinaca conĉiĉha anĉhucua tuquita atĉi ejpnacaqui. Anĉhucqui niĉta ana wal kuzzizakazza. Jaziqui Yoozqui jazta timpuquiz ųejlńi zońinacĉquiz zakaz casticaquĉiĉha.

⁵¹ Tsjii Zacarĉas cjita zońiĉqui altarĉtan timpluĉtan, jalla nii taypiquiz conataĉha. Abel contiquiztanami Zacarĉas contiquiztanami niĉzaa tjappacha contanacquiztanami Yooz Ejpqui jazta timpuquiz ųejlńi zońinacĉquiz casticaquĉiĉha.

⁵² ĵAyii pori lii tjaajińinaca! Liwrińi Yooz taku liiĉcu, zizcu, zońinacĉquiz ana nii tjaajinchinĉhucĉha. Yooz taku tsjii llave irata tanzinĉhucĉha. Nii llave tanĉcanpacha anĉhucmi liwrińi Yooz jiczquiz ana luzzinĉhucĉha. Y niĉzaa nii llave tanĉcu, ana cjetzinĉinĉhucĉha, liwrińi Yooz jiczquiz zońinaca luzajo.

⁵³ –Jalla nuĉ chiiĉinĉcu Jesusaqui ojĉkiĉha.

Nii lii tjaajińinacĉtan nii fariseonacĉtan, jalla ninacaqui muzpa ųawjĉhi cjissiĉha Jesusiĉ quintra. Niĉzaa ninacaqui Jesusiĉquiz wiltan wiltan pewcziĉha,

⁵⁴ Jesusiĉ quintra tsjii ujĉĉiĉ jwezjapa. Jesusiĉ kjaaztiquiztan uj tjojtunz pecatĉha.

12

FARISEO ZOŃINACA

¹ Jesusaĉ nuĉ tjaajnan, zmali wacĉi zońinacaqui tjonĉiĉha, waranka waranka. Niĉzaa zmali porapat tewksascan tewksascan tjonĉiĉha. Primer-aqui Jesusaqui niiz tjaajinta zońinacĉquiz paljayĉiĉha, tuĉ cjan:

–Fariseo zońinacaqui anaĉ ultimu Yoozquin kuzzizza. Anaĉ lijitum Yooz zońinacaĉha, aunquimi lijitum zońiĉtakaz cjiĉińi cjenami. Ninacĉquiztan zumpacaĉ cwit'azaquĉiĉha, ana ninaca irata cjisjapa.

² Tsjii noojiĉqui tjapa chjoĉzakuń paatami tjeeĉtaĉ cjequĉiĉha. Niĉzaa tjapa chjoĉzakuń pinsitami ziztaĉ cjequĉiĉha. Tsjii noojiĉqui zońĉ ultim kuz tjeeĉtaĉ cjequĉiĉha.

³ Nižaza jamazit chiitanacami kjana ziztaž cjequiča. Chjozakuñ chitanacami tjapa žoñinacaqui zizaquiča.

¿JECŽQUIN EKS WAQUIZIYA?

⁴ Jaziqui ančhucqui, wejt mazinaca, tuž wejr chiizinuča. Anača eksqui tii curpu alaja conñizquiziqui. Curpu conžcu anaž iya čhjulumi payi atasacha.

⁵ ¿Jecžquin antiz ančhucqui eks waquiziya? Yooz Ejpžquin eks waquiziča. Yooz Ejpqui žoñž curpu žeti tucuzinskatžcu žoñž animumi infiernuquin tjojtžapa azzizza. Jalla nižquizza chekanaqui eksqui.

⁶ Tsjii pjijska wežlaqui pizc paazkaz cwističa. Anača juc'ant valorchiz cjen, Yooz Ejpqui zapa wežlallami cjuñča.

⁷ Pero zapa žoñžquiz juc'anti cjuñča. Nižaza ančhuca ach charami kanžintača, zintallquiztan zintalla. Anaž ančhucqui tsuca. Nii wežlanacžquiztan ančhucča juc'ant valorchizqui. Yooz Ejpqui ančhuc juc'ant cwitaquiča wežlanacžquiztan.

JESUCRISTUZ FAVORA CJEE

⁸ Ančhucaquiz cjiwča: Jakzilat parti žoñž yujcquiz wejt favora cječhaj niiqui, nižaza wejrqui Yooz anjilanacž yujcquiz nii žoñž favorazakal chiyacha.

⁹ Jakzilat parti žoñž yujcquiz wejr ana pajñi nicačhaj niiqui, nižaza wejrqui Yooz anjilanacž yujcquiz nii žoñž quintra ana pajñi zakal cjeeča.

¹⁰ Jakzilta žoñit Yooz Epiž cuchanžquita Žoñž quintra chiyachaj ni-iqui, pertuntaž cjesača. Pero jakzilta žoñit Yooz Espiritu Santuž quintra chiyachaj niiqui, anapanž wira pertuntaž cjequiča.

¹¹ Wiruñaquei ančhucqui juezanacž yujcquin nižaza jilirinacž yujcquin chjichtaž cjequiča, ajc kjuyquiz. Jalla nuž chjichtiquiztan ana kuz turwaysi cjequiča, jaknužt chiyachaja, nižaza jaknužt tjurt'azalaja, jalla nii.

¹² Ančhuca chiiz ora Yooz Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz chiizjapa tjaažnaquiča, jaknužt chiizalaj, jalla nii.

CWITAZA, ZMAŽŇI KUZZIZ ANA CJSJAPA

¹³ Tsjii žoñiqui Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Wejt Tjaajiñi Maestro, wejt jilžquiz chiinalla, wejt parti irinsa tjaa-ajo.

¹⁴ Nekztanaqui Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Jila, ¿kjažtiquiztan amqui wejr jiliriztakaz cheržjo? Anapanž wejr juez partirtqui, ančhuca quija azquitzjapaqui.

¹⁵ Nižaza Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Persun kuzquiz naazna, nižaza cwitaza ana zmazñi kuzziz cjisjapa. Žoñž wira kamañaquei anaž niž wacchi cusasanacžquiztan yatisinsa.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tii quintu quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii ricach žoñi želatča. Nii žoñž yokquiziqui zkalanacaqui ancha cusa pookchiča.

¹⁷ Jalla nuž pooktiquiztan nii ricach žoñiqui kuzquiz pinsichiča, tuž cjican: “¿Kjažt wejr cjequejo? Wejt yaaz kjuyanacaqui tii ajzta zkal čhjeri anaž wacasača”.

¹⁸ Jalla nekztanaqui pinsichiča, tuž cjican: “Aaaa. Tuž jazic cjeeka. Wejt zkala yaaz kjuyanaca pajlnaka. Nekztanaqui tsjan pajk kjuyanaca kjuysnaka. Jalla nekž tjappach zkal čhjeri yaaznaka, nižaza tjapa wejt cusasanaca”.

19 Jalla nekztanaqui nii ricach zoñiqui niiz persun kuzquiz cjichiča: “Aaaa. Wejrqui zmali cusasanaca yaazinča, nižaza zmali čherinaca yaazinča, azk wata tjurñipacha. Jeeznaka, nižaza cusa lujlsnaka, licsnaka. Nižaza cuntintul cjeeka”.

20 Pero Yoozqui nii zoñžquiz cjichiča, “Zumzu zoñimča amqui. Tižwanpacha amqui ticznaquiča. Am zkal čherimi am cusasanacami nii yaasztanacami inamayaž cjequiča, ¿čhjuljapat cjeequi neejo? ¿Jeczapan cjeequi neejo?”

21 Jaknužt nii ricach zoñžquiz watchizlaja, jalla nižta irataž wataquiča persunjapankaz cusasa juntjapñi zoñinacžquiziqui. Nižta zoñinacaqui Yooz yujcquiziqui poripanž cjisnaquiča.

YOOZ EJPQUI NIIZQUIN KUZIZ ZOÑINACA CWITICHA

22 Jalla nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajinta zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančhucaquiz tuž cjiwča. Zoñiqui žejtzjapaqui lujlz čheri pecča. Jalla nuž cjenami, ančhucqui anača čherinacžquiz kuzqui llaquizizkatzqui. Nižaza zoñiqui curpu wali cjisjapa zquiti pecča. Jalla nuž cjenami ančhucqui anača zqutinacžquiz kuzqui llaquizizkatzqui.

23 Zoñž žetiqui čherquiztan juc'anti importiča. Nižaza persun curpumi zquitquiztan ju'canti importiča.

24 Wežlanacžquiz cherna. Anaž zkalami čjacča. Nižaza anaž ajza. Nižaza ana čheri yaaz quetallchizza. Nižaza ana čheri yaaz kjuychizza. Jalla nuž cjenami nii wežlanacžtaqui lujlz čherinacami panž žejlča. Yooz Ejpkaž čheri tjača. Pero ančhucqui Yooz yujcquiziqui wežlanacžquiztan juc'antiž importiča. Jaziqui ančhucaquiz zakaz Yoozqui lujlz čheri tjaaquiča, žejtzjapaqui.

25 Anaž jec kolta zoñimi persunpacha tsjan lajcha paki atasacha, llaquiziñi kuziz cjenami anča lajcha pecni kuziz cjenami.

26 Jalla nižta ana atchucažlaj niiqui, ¿kjažtiquiztan lujlz čherinacžquizimi zqutinacžquizimi ančhuca kuzqui llaquizizkatjo?

27 Plantanacž pjajkallaž cherna. Anaž langza. Anaž kawanča. Yoozqui nii pjajkallanacaž pajkkatča. Zmali finu zquiti cujtžcumi anaž jecmi pjajkallquiztanami juc'ant c'achalla cjesača. Nižaza finu zquiti cujtžcumi nii anča ricachu Salomón jiliričiqui anača pjajkallquiztan juc'ant c'achaqui.

28 Plantanačqu tšjii upacamakaz c'achallača. Nekztanaqui jakatažu kattažu tšjii jurnuquiz tjujfunzjapa ujtčača. Jalla nuž cjenami Yooz Ejpkaž nii plantanacami nižta cwitiča. Ančhucča Yoozquin ana tjapa kuziz zoñinaca. Ančhuczi Yooz yujcquiziqui čhjul plantaquiztanami juc'antiž importiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančhuc juc'anti cwitiča; zquitčiz panž cjequiča.

29 Jalla nižtiquiztan ančhucqui ana anča llaquiziñi kuziz ojklaya, čhjul čheri kjurzquiztanami.

30 Tii muntuquiz ana Yoozquin criichi zoñinacaqui anča llaquiziñi kuziz ojklaya nižta cusasanaca kjurcan. Ančhucqui anača nižta llaquiziñi kuziz ojklayzqui. Werar Yooz Ejpkaž čhucča. Yooz Ejpqui zizza, čhjulut ančhuc pecčaj, jalla nii. Ančhucqui čheri, zquiti, cusasanaca pecča, žejtzjapa, jalla nii zizza Yooz Ejpqui.

31 Nižtiquiztan ančhucqui Yooz Ejpžquinpankaz walja kuziz cjee. Nižaza niž mantita zuma kamañquiz kuziz cjee. Nekztanaqui Yooz Ejpqui ančhucaquiz čhjulumi cawalikaz tjaaquiča.

ARAJPACHQUIN CUSASANACCHIZ ZOÑINACA

32 'Nižaza Yooz Ejpqui ančuca uchaquiča mantiñi puestuquiz. Jalla nužuča Yooz munañpaqui. Tii muntuquiz željcan anaž eksna, ančhucqui wejt uuzanacchucča, aunqui kolucullami.

33 Ančuca cusasa žejlñinaca tuysna. Nekztan t'akjiri kamañi žoñinacžquiz tojna. Tii muntuquiz željcan jaknužt ančucaqui zuma žak quels tjaczaja, jalla nižta irata zuma munaziñi kuz tjacz waquiziča wiñaya zuma kamzjapa. Arajpachquin zuma cuntintu kamzjapa, ančuca kuz tjaczna, zuma azquicha. Tii muntuquiziQUI tjañ žoñiqui ančuca cusasanaca kjañasača. Arajpachquin tjañ žoñinaca ana luzasača. Nižaza tekziQUI tjujtami cjurimi ančuca zquitinaca lulasača. Arajpachquin tjujtami cjurimi ana želasača.

34 Jakziltat tii muntuquiz walja cusasanachizlaja, tii muntuquiz kamañ wirquiz kuz tjaacha. Pero jakziltat arajpachquin kamañ wirquiz kuz tjaachaja jalla niiQUI arajpachquin walja cusasanacchiz cjequiča.

KUZ TJACZI CJEE

35 Nižaza Jesusaqui tii quintu quint'ichiča, tuž cjian:

—Arajpachquin ojkszjapa ančhucqui kuz zuma tjaczi tjewžna, tsjii tjeežta lamaparažtakaz.

36 Tiztažtakaz cjee. Tsjii patrunaqui zalsñi pjiistiQUIN ojKchiča. Piyunanacaqui patrunž cuttižquiz tjewža, niž irantižquitan kjuj zan chawjcz cjetžinzjapa. Jalla nižta irata ančhucqui Yooz tjonz tjuñi zuma tjewžna.

37 Weraral cjiwča. Patrunaž tjonz oraQUI jakzilta piyunanacat tjaji wajtsi tjewznačhaja, jalla ninacaqui cuntintuž cjee. Jalla nii piyunanacaqui patrunž misquiz julskataž cjequiča. NekztanaQUI nii patrunapachaž čheri tjaaquiča, nižaza ninacžquiz atintaquiča. Jalla nižta irata Yoozqui paaquiča niž tjonz tjewžñinacžquiz.

38 Chica aramami, kjanatimi, čhjulorakat nii patrunaqui irantižquičhani. Nii oraQUI jakzilta piyunanacat tjaji wajtsi tjewz tjewznačhaja, cuntintuž cjequiča.

39 Tsjiilla zakaz cjiwča, ančucaž zizjapa. Tsjii kjuychiz žoñiqui čhjulorat tjañi tjonačhaja, jalla nii ora zizaQUI niQUI, tjaji wajtsipan tjewznaquiča, nii tjañi ana luzkatzjapa, nižaza ana tjangskatzjapa. Tjañi tjonz ora zizcu, anapan niž kjuja nužkaz ecasača.

40 Ančhucmi nižaza Yooz tjonz tjuñi walja listu tjacziž tjewžna. Tirip-intit tsjii ana pinsita oraQUI wejrQUI quejpcacha. Wejrtča tsewctan cuchanžquita Yooz ŽoñtQUI.

PIZC PUNTA PIYUNANACA

41 Jalla nekztanaQUI PedruQUI Jesusižquiz pewcziča, tuž cjian:

—Wejt Jiliri, žtii quintu quint'ichamča wejtnacaltajapakazkaya? už žtjapa žoñinacžtajapa, jaa?

42 Jesús JiliriQUI kjaaziča, tuž cjian:

—Tsji kjuj cwitiñi žoñi želatča zuma cumpliñi, nižaza zuma intintiñi. Nii kjuychiz tuyñuQUI zuma žoñž kjarquiz niž kjuja ecchiča, tjapa nii kjuyQUI žejlñinacžtan. Čheri tjaaz ora čheri tjaajo, jalla nuž zakaz ecchiča nii žoñž kjarquiz. Žject nii zuma cumpliñi žoñejo?

43 Jalla tiča nii žoñiqui. Kjuj tuyñu quejpsquizcama jakzilta žoñit niž kjuja zuma cwitican žejlčhaja, jalla niča zuma cumpliñi žoñiqui. Nižaza cuntintuž cjequiča nii zuma cwitiñi žoñiqui.

44 WejrQUI weraral cjiwča. Kjuja tuyñuQUI cumpliñi žoñž kjarquiz tjapa kjuj cusasanaca ecasača.

⁴⁵ Tsjemata cwtitiñi zoñi zakaz želatča. Nii zoñiqui kuzquiz pinsichiča, “Kjuychiz tuyñuqui anaž uri tjonasaž, jaz”, cjican pinsichiča. Jalla nekztanaqui nii kjuychiz luctaka cjiñi maataka cjiñi piyunanaca wjajtñitača. Nižaza nii zoñiqui persun lujlsquin licsquin kuz tjaachiča.

⁴⁶ Tiripintit tsjii ana pinsita nooj kjuychiz tuyñuqui quejžquichiča. Tsjii ana zizta ora quejžquichiča. Jalla nižtiquiztan kjuychiz tuyñuqui nii ana zuma cwtitiñi zoñžquiz juc'anti anawaliž casticu tjaaquicha. Nii ana zuma zoñiqui jaknužt ujchiz zoñinacaž castictaž cječhaja, jalla nižtapacha castictaž cjequiča.

⁴⁷ Tsjii piyunaqui zumpacha niž patrunaž pecta langz zizziča. Niiž patrunž langz zizcanpacha, ana langziča. Jalla nuž zizcanpacha, ana langztiquiztanaqui juc'anti castictaž wjajtzaž cjequiča.

⁴⁸ Nižaza jakzilta piyunat ana niž patrunaž pecta langz zizzaja, jalla nižta cjenpacha ana cumpličhaja, jalla niiqui upa casticta cjequiča. Jakzilta zoñžquiz wacchi cusasanaca cwitajo tjaatčhaja jalla nii zoñiqui tjapa nii cusasanacquiztan quint'istanča. Jakzilta zoñžquiz wacchi cusasanaca cwitajo cumpjiita cječhaja, jalla nii zoñiqui cusasanacchiz tuyñužquiz quint'istanča tjapa cumpjiita cusasanacquiztan.

IYA TJAAJINTA

⁴⁹ Tsjilla zakaz quint'ichiča Jesusaqui, tuž cjican:

—Tekz werjqui tsjii uj peksñižtakaz tjonchinča. Nii uj peks oraqui wajiz cjila.

⁵⁰ Wejrqui tsjii wali pajk prueba watača bautismužtakaz. Nižaza nii watscama, ancha llaquital cjeeča.

⁵¹ Weriz tjontiquiztan zoñinacaqui anazumquin cjequiča; t'aka t'akaž cjequiča, wejtquiz criichinaca, ana wejtquiz criichinaca, jalla nuž.

⁵² Tii timpuquiztan nawjkchuc tsjii famillanacami t'aka t'akaž cjequiča. Tsjii famillquiz pjijskaltan cječhani, čjepultanac quintraž cjequiča pucul-tan zoñžjapaqui.

⁵³ Nižaza ejpžtan persun majchtan quintraž cjequiča. Nižaza majchžtan persun ejpžtan quintraž cjequiča. Nižaza maatan persun tjunmat matatan quintraž cjequiča. Nižaza naa tjunmat matatan persun maatan quintraž cjequiča. Nižaza kjan maatan wazatan quintraž cjequiča. Nižaza wazatan kjanatan quintraž cjequiča. Jalla nuž cjisnaquiča, wejtquiz criichinacžtan ana wejtquiz criichinacžtan.

KUZ CAMPIYA, ANA CASTICTA CJEYAJO

⁵⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui zoñinacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui cjiñčhucča, wacchi tsjirinaca tajatan ulanžcaquiz niiqui, “chijnáčhani”, nuž cjiñčhucča. Nekztan jalla nuž chijnž watača.

⁵⁵ Nižaza wariant quera queržcaquiz niiqui, “kjutñit cječhani”, nuž cjinčhucča. Nekztan jalla nuž kjutñiž watača.

⁵⁶ ¡Hipócrita cheechi zoñi! Ančhucqui jana ljiitum kuzziz zoñinaca! Tjamž puntu tsjirž puntu walja zizñi chiiñčhucča. ¿Kjažtiquiztan Yooz siñalanaca ana tantiyasajo? Kuz campiya, ima casticz ora irantan.

⁵⁷ Nižaza ¿kjažtiquiztan kamz puntu ana tantiyasajo, jaača zuma kamčhaja, jaača ana zuma kamčhaja, jalla nii?

⁵⁸ Jakziltat am quijžcu jiliržquin chjichačhaja, jalla nižquiztan pertunam mayzaquicha ana enenžcu, ima jiliržquin irantican. Am quija ana pertunaza cjenauqui, nii jiliriqui policiquiz am intirjasacha. Nekztanaqui nii policiaqui am carsilquiz chawcwasacha.

⁵⁹ Nekztanaqui wejrqui cjiwcha, carsilquiztanaqui anapanim ulnasača, liwǵ tjappacha paczcama. Anziqúi kuz campiya; Yoozquiztan pertuna maya, ana casticta cjeajajo.

13

YOOZQUIN KUZZIZ CJEE

¹ Nii orapacha tsjii kjaž žoñinacaqui quintu zjiicchiča, Jesusižquiz mazñi. Tuž cjican quint'ichiča. Pilato cjeta jiliriqúi tsjii Galilea wajtchiz žoñinaca conkatchiča. Nii conta žoñinacž ljocqui animal ljocnacžtan t'ajziča. Tuquiqui animala contkalča, Yoozquin ofrenda tjaazjapa.

² Jalla nuž nonžcu Jesusaqui cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan Galilea wajtchiz žoñinacžquiz nuž anawali watchitajo? ¿Parti Galilea wajtchiz žoñinacžquiztan juc'ant ujchiz ninacajo? ¿Jalla nižtazaž ančhuc pinsiya?

³ Ančhucqui anača nižta pinsa. Ančhucqui Yoozquin kuzzizpan cjee. Ana nižta cjisnaquiz niiqui, ančhucaquiz juc'ant anawaliž watasacha.

⁴ Jesusaqui quint'ichizakazza, tuž cjican:

—Tsjii tunca quinsakalcuni žoñinacaqui ticziča Siloé cjeta wajt campanturi jalla ninacž juntuñ pajlžtiquiztan. ¿Kjažtiquiztan nižta watchitajo? ¿Parti Jerusalén wajtchiz žoñinacžquiztan juc'ant ujchiz ninacajo? ¿Jalla nižtazaž ančhuc pinsiya?

⁵ Ančhucqui anača nižta pinsa. Ančhucqui Yoozquin kuzzizpan cjee. Ana nižta cjisnaquiz niiqui, ančhucaquiz juc'ant anawaliž watasacha.

ISRAEL ŽOÑINACŽ PUNTUQUIZTAN

⁶ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tsjii quintu zakaz quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii žoñiqui niž yokquiz jiwš muntinaca čhjacchiča. Tsjii nooj ojkchiča “jiwsa pookchižcaa” cjican, ojkchiča. Irantižcu, muntinacquiz ana čhjul jiwš frutanaca watchiča.

⁷ Jalla nižtiquiztan nii yoka cwiñi: žoñžquiz cjichiča: “Chera, čhjep wata jiwš frutanaca kjuri tjončinča. Ana jiwš frutanaca pookchikalča. Jaziqúi tii muntinaca k'atzna. Inapanikaz žejlča.”

⁸ Jalla nekztanaqui nii yoka cwiñi žoñiqui patrúnžquiz cjichiča: “Wejt patruna, tii watcamakaz žela cjee. Wejrqui yokal zumpacha kjullznača, nižaza wanžtan wanit'ača.

⁹ Jalla nižtiquiztanaqui jiwš frutanaca pookž atčhani. Anapan pookaquiž niiqui, nekztanaqui k'atžtaž cjequiča”. —Jalla nuž quint'ichiča Jesusaqui.

TSJAA MAATAK ŽONQUI ČJETINTATAČA

¹⁰ Tsjii jeejz tjuñquiziqui, Jesusaqui ajcz kjuyquiz tjaajnattča.

¹¹ Jalla nekž želatča tsjaa laa maatak žon. Tunca quinsakalcun watanaca laatača. Tsjii zajraqúi naa žon taj chutu paatkalča. Nižtiquiztanaqui anawira ts'iru tsjitsniñtača, ana čhjul paazjapami.

¹² Jesusaqui naa žon cheržcu, kjawziča, nekztan tuž cjichiča:

—Cullacalla, am laaquiztan liwriita cjequiča.

¹³ Nekztanaqui Jesusaqui niž kjaržtan lanziča naa žonaquiz. Jalla nii orapacha naa žonqui ts'iru cjissinča. Nižtiquiztan Yooz Ejpžquin honora paljayčiča.

¹⁴ Nii ajcz kjuy jilirizti Jesusižjapa žawjziča, nii jeejz tjuñquiz čjetintiqtiztan. Nekztanaqui nii jiliriqui žoñinacžquiz cjichiča:

—Sojta tjuñikaz langz waquiziča. Jalla nii langz tjuñiran laanacaqui tjonsa čjetintaž cjisjapa. Anača jeejz tjuñquiziqui tjonzqu.

15 Jalla nekztanaqui Jesús Jiliriqúi nii jiliržquíz cjichiča:

—Ana zum kuzziz žoñinaca. Jeejz tjuñquiziqui tjapa ančhucanacaqui wacami aznumi cutzniñchucča, kjaz liqui okajo, žana jaa?

16 Taa maatak žonqui Abrahamž majch maatquiztan tjoniñča. Tunca quinsakalcun wata chututača, Satanás cjita zajraž nuž chutu paañiz cjen. Žkjažt tii jeejz tjuñquiziqui taa laa žonqui ana čhetinta cjesajo? Jeejz tjuñquizmi čhetinzpanikazza.

17 Jesusiz nuž čhiitiquiztanaqui tjapa niž quintra žoñinacaqui azzi quirchiča. Parti žoñinacazti cuntintutača, Jesusaž nuž pajk milajrunaca paachiž cjen.

YOOZ MANTAPARU OJKŇI ŽOŇINACŽ PUNTU

18 Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Tiztača Yooz mantaparú ojkŇi žoñinacž puntuqui. Jalla nii puntuqui intintazkatasacha, mostaz cjita semillž puntu čhiitiquiztan. Jalla tužuča.

19 Tsjii mostaza cjita semilla žejlča, ancha zkoltalla. Žoñiz čhjectan, walja pakjiž pajkča, tsjii pajk muntiz, nizta pakji. Nižaza nii mostaz muntiquiz wežlanacaqui tjuraž paasacha. Jalla nužupan Yooz mantaparú ojkŇi žoñinaca yapaquiča, mostaz munti pajkñila, jalla nižta irata.

20 Nižaza Jesusaqui cjichiča:

—Tii takunacžtanzakaz Yooz mantaparú ojkŇi žoñinacž puntu intintazkatasacha. Jalla tužuča.

21 Tsjaa maatak žonqui čhjep tupu jac'uztan levaturžtan t'ajzinča. Nekztanaqui tjappacha nii t'anti masaqui t'amchiča. Jalla nižta iratača, tjapa kjutŇi tii muntuquiz žoñinacaqui Yooz mantita kamañchiz cjisnaquiča.

LIWRITA ŽOŇŽ PUNTU

22 Wiruñaqúi Jerusalén jiczquíz ojkcan, Jesusaqui tjaaajinchiča. Jakziran watatčaja, jalla nii watjaran jochiran tjaaajinchiča.

23 Nuž tjaaajan, tsjii žoñiqui Jesusizquíz pewcziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, žkoluckaz liwriita žoñinacajo?

Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

24 —Ančhucqui tjapa kuz cjee, arajpach ojkŇi zkoz jicz zanquíz luzjapa. Wejrqui ančhucquíz cjiwča. Casticz tjuñquiziqui tjapa žoñinacaqui luz pecaquiča. Nii oraqui anaž ataquiča. Jalla nižtiquiztan anziqúi liwriiŇi zanquíz luzjapa, tjapa kuz cjee.

25 Tsjii noojiqui arajpach kjuychiz tuyñuqui tsijsnaquiča liwriiŇi zana chawjczjapa. Ančhucqui, zawnctan cjiñinaca, nii chawjczta zanquíz t'ok t'okaquiča, tuž cjican: “Wejt jiliri, cjetznalla, cjetznalla”. Kjuychiz žoñiqui kjaaznaquiča, tuž cjican: “Anal ančhuc pajuča. Žcneactčhuckazlaj ančhucqui?”

26 Jalla nuž čhiitiquiztan ančhuczti zakaz chiyachani, tuž cjican: “Amtan chica lujlchinča. Nižaza wejtnaca wajt calliran tjaaajinchamča”.

27 Pero nii arajpach kjuychiz tuyñuqui kjaaznaquiča, tuž cjican: “Ančhucqui anapal pajuča, cjiwla. Wejtquiztan oka, tjapa ančhucqui ana zuma kuzzizchucča”.

28 Nekztan Jesusaqui cjichiča:

—Abrahamžtan, Isaacžtan, Jacobžtan, tjapa Yooz taku paljayŇi profetanacžtan, tjappacha ninacaqui arajpach Yooz kjuyquíz želaquiča. Ančhuczti zawnctanpanikaz želaquiča. Jalla nuž zawnctan žejlcan ančhucqui kaaquiča, nižaza izkež jojaquiča, ana luzzucadž cjen.

29 Tjapa kjuttan criichi žoñinacaqui arajpach Yooz kjuyquin luzauquiča, užatan, wartan, tajatan, tuwantan, nuž tjapa kjuttan. Nižaza nii luzzi

žoñinacaqui arajpach Yooz kjuyquiz cusa atintitaz cjequiča. Yooz čhjeri luli julznaquiča.

³⁰ Nižaza Yoozqui arajpachquin yekjap tii muntuquiz wirquin cjiñi žoñinaca tucquin cjiskataquiča. Nižaza yekjap tii muntuquiz tucquin cjiñi žoñinaca wirquin cjiskataquiča.

JERUSALEN CJITA WAJTQUIN TICZ PUNTU

³¹ Jesusiž taku žeržtan, nii noojpacha, tsjii kjaž fariseo žoñinacaqui tjonchiča, tuž cjican:

–Tekztan am oka. Herodes cjita jiliriqui am conz pecča.

³² Jalla nekztanac Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

–Ančhucqui nii mañus Herodesquin oka. Niižquin chiižca, tuž cjican: “Tsji kjaž tjuñi tirapal Yooz obranacal paa-uča, zajranaca chjatkatcan, laanaca čhetincan. Nekztan tsjii kjaž tjuñquiztan wejt obra žerznača”.

³³ Pero wejrqui tsjii kjaž tjuñi tiral kamača, Jerusalén wajtquin ticzcama. Jerusalén wajtquin Yooz taku paljayñi profetanacaqui ticstanča.

³⁴ ‘Jerusalén, Jerusalén wajtchiz žoñinaca! Ančhucqui Yooz taku paljayñinaca coničhucča. Nižaza Yooziž cuchanžquita žoñinaca maztan čhajaquičhucča. Wallpiqui persun ozmahanaca kjarž koztan juntiñil, jantey. Jalla nižta irata wejrqui tii wajtchiz žoñinaca juntiz pecuča. Ančhuczti ana wira wejtquin tjonz pequičhucča.

³⁵ Jalla nižtiquiztan ančhuca wajt yokaqui ana Yooz kjarquiz žejlča. Nižaza wejrqui cjiwča. Tsjii noojiqui ančhucqui wejt puntuquiztan chiyaquiča, “Honorchiz cjila, tii Yooziž cuchanžquita žoñiqui”. Jalla nii oracama, ančhucqui wejr ana wila cheraquiča.

14

TSJII CURPU TJUUCHI ŽOÑIQUI ČHJETINTATACHA

¹ Tsjii jeež tjuñquiziqui Jesusaqui tsjii fariseo jilirž kjuya luli ojkchiča. Yekja fariseo žoñinacaqui Jesusa awayt'atča.

² Nižaza nii kjuyquiz želatča tsjii curpu tjuuchi žoñi. Jesús žcati želatča.

³ Nii cheržcu Jesusaqui fariseo žoñinacžquiz lii tjaajiñinacžquiz, jalla ninačžquiz pewcziča, tuž cjican:

–ČJeež tjuñquiziqui tsjii laa žoñi čhjetnasaj? už čana čhjetnasaj?

⁴ Ninacazti ch'ujukaz cjisiča. Nekztanaqui Jesusaqui laa žoñi kjawžcu, čhjetinčiča. Nekztan laa žoñžquiz cjichiča:

–Oka amqui –cjicanaqui.

⁵ Nekztanaqui Jesusaqui fariseo žoñinacžquiz tuž cjichiča:

–Jeež tjuñquiz cjenami aznumi wacami tujquiz tjojtsiž cjen okžcu, čanaž joožnasajo?

⁶ Jalla nuž čhiitiquiztanaqui ana jaknuž kjaazñi atchiča.

PJIJZTA PUNTU

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui nii kjuyquin lujlcan jalla tižta cherchiča. Kjawžta žoñinacaqui tucquin julz kjuratča, nižaza honorchiz cjis pecatča. Jalla nižta cjicjiñi cheržcu, Jesusaqui, tuž cjichiča:

⁸ –Amqui tsjii zalzñi pjijztiquiz kjawžta cjesaž niiqui, anača tucquinpan julzqui. Am jarupacha tsjii juc'ant jilir žoñiqui tjonasaž niiqui, am tucquin julzpantaž cjesača.

⁹ Jecčhalaj pucultan ančhucqui kjawzi, jalla nii kjawzñi žoñiqui amquiz chiyasača, “Am julz tii juc'ant jiliržquin tjaa”, cjican. Jalla nižtiquiztanaqui amlaqui azanpanti wirquin julz cjesača. Am aziž cjesača.

10 Ana ništa paa. Antiz tuž cjee. Tsjii zalžni pjijztiquiz kjawztaž cjesaž niiqui, wirquinpankaz julzqui. Nekztan ni kjawzni žoñiqui irantizcuqui, amquin chiyasača, tuž cjan: “Wejt k'ayi jila, ticchuc watžca, tucquin julžca”. Jalla nuž kjawžcu tucquin tjulztiquiztan parti žoñinacž hjujcuquiziqui honorchizim cjesača.

11 Jakzilta žoñit parti žoñinacžquiz persun honora chii chiyachaj niiqui, wiruñiqui ni žoñiqui ch'ujukaz cjesača. Pero humilde kuzziz žoñizti honorchiz cjiskattaž cjequiča.

12 Nižaza Jesusaqui ni kjawzni žoñžquiz cjichiča:

–Chjeri tjaasim pecchaj niiqui, anam kjawznaquiz am persun mazinacžquiz, nižaza am persun jilanacžquiz, nižaza am persun famill parintinacžquiz, nižaza am ricach visinunacžquiz, jalla ninacžquiz alaja anam kjawznaquiča. Ninaca čjeri luli kjawznasaž niiqui, ninacaqui am zakaz kjawznasača. Nižtiquiztan amzakam čjeri tanznaquiča. Nižtiquiztan ana gastichim cjequiča.

13 Ana ništa paa. Antiz tuž cjee. Chjeri tjaasim pecchaj niiqui, kjawznaquiča pori žoñinaca, zuch žoñinaca, coj žoñinaca, zur žoñinaca, jalla ninacžquiz kjawznaquiča.

14 Nuž paažcu cuntintum cjequiča. Ninacaqui anaž čjulumi tjepñi atasacha. Yooz zuma kamañchiz žoñinacž jacatatž tjuñiz tjontan, jalla nekzim amqui tjepuntam cjequiča.

15 Jalla nuž Jesusiz chiita taku nonžcu, tsjii julzi žejlñi žoñiqui Jesusizquiz cjichiča:

–Arajpach Yooz Ejpž kjuyquin lujlñinaca cuntintuž cjequiča.

16 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ni žoñžquiz quint'ichiča, tuž cjan:

–Tsjii nooj tsjii žoñiqui pajk pjijzta paachiča. Tuquiqui walja žoñinaca kjawskatchiča pjijztiquiz.

17 Pjijzta čjeri lujl ora piyunaqui kjawžta žoñinacžquiz cuchanžquitača, tuž cjejajo: “Tjappacha listu tjacžtača, jaziqui ž-tjona”.

18 Nekztanaqui kjawžta žoñinacaqui pasinza mayizichiča. Tsjii žoñiqui cjichiča: “Anzilla yoka kjaychinča. Jalla ni cheržquistanča. Jalla nižtiquiztan amqui wejr pasinzt'alla”.

19 Tsjiižti cjichiča: “Anzilla tunca waca kjaychiñča. Jalla ni waca yanstanča. Jalla nižtiquiztan zumaž pasinzt'alla”.

20 Tsjiižti cjichiča: “Anzilla tjunatan zalinča. Nižtiquiztan anal oki atasacha”.

21 Ni cuchanžquita piyunaqui quejpžcu patrunžquiz tjappacha quint'ichiča, jaknuž žoñinacat kjaaztčhaja, jalla ni. Nuž quint'itiquiztan ni patrunaqui walja žawjchi cjissiča. Nižaza piyunžquiz cjichiča: “Uri ojklayžca calliran nižaza wajt tjiyaran. Pori žoñinaca zijjczna, nižaza zuch žoñinaca, cojonaca, zuranaca, jalla ninaca kjawžca”.

22 Wiruñiqui ni piyunaqui mazziča tuž cjan: “Wejt patruna, amiž mantitacama ojklaychinča. Nižaza iya julz campo žejlča”.

23 Nekztanaqui patrunaqui cjichiča piyunžquiz: “Wilta ojklayžca callinacaran jicznacaran. Žoñinaca kjawkjawcan ojklayžca kjuyquiz chjijsnajo. Kjawžta žoñinacžquiz tjonkatžca”.

24 Nekztan Jesusaqui cjichizakazza:

–Wejrqui cjiwča. Weriž primira kjawžta žoñinacaqui anapan čjeri lulasacha wejt arajpach pjijztiquiziqui. –Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

JESUCRISTUZQUIN KUZZIZ PUNTU

25 Walja žoñinacaqui Jesusa apziča. Nekztanaqui Jesusaqui tsijtsco žoñinacž kjuñi quejpchiča, tuž cjan:

26 —Jakzilta zoñit wejtquin kuzziz cječhaj niiqui, niiz persun ejpmi, maami, tjunmi, maatinacami, persun jilanacami, persun cullaquinacami, nižaza niiz persun kamañ wirami, jalla ninacžquiztanami wejtquin juc'anti kuzziz cjistanča. Anaž wejtquin juc'anti kuzziz cjequiž niiqui, anaž wejt partir zoñi cjichuca cjesača.

27 Jakzilta zoñit wejt partir zoñi cjis pecčhaj niiqui, tjapa kuztanž wejtquiz cjistanča niiz persun wira apt'iz cjenami.

28 Tsjilla cjesača. Jequit tsjii campanturi kjuyz pecčhaj niiqui, primiruqui gasto zumpacha tantiistanča, paaz wacata ana wacata, jaknuž nii campanturi tsajczjapa, jalla nii.

29 Ana zumpacha tantiizcu kallantaquiz niiqui, nekztan ana tsaqui atchucaž cjesača. Jalla nuž ana tsajcni cheržcu parti zoñinacaqui nii zoñžquiz iñarasacha,

30 tuž cjican: “Nii zoñiqui campantur kjuyi kallantichiča. Nekztan ana tsaqui atchiča. Ana zuma tantiichiča”. Jalla nuž tjasaquiča.

31 Nižaza jakzilta chawc jilirit quira zalz pecačhaj niiqui, primiruqui zumpacha tantiistanča, niiz tunca warank zultatunaca tsjiizunž paatunc warank quintra zultatunacžquiz atipata, ana atipata, jalla nii.

32 Ana atipchucažlaj niiqui, quintra jiliržquin ažquin cjen cumisiuna cuchansa, nužquiz pasinza paajo, acuerdo luzjapa.

33 Jalla nižta, ima wejtquiz kuzziz cjen, zumpacha tantiiz waquiziča. Jakzilta zoñit čhjultakquiztanami anaž wejtquiz juc'anti kuzziz cjequiž ni-iqui, anapanž wejt parti zoñi cjesača.

34 ‘Yacuqui zumača. Yacuqui lak'ansnasaž niiqui, ¿jaknuž wilta zuma cjesajo?

35 Anapanž cjesača. Anaž yokjapa sirwasača, nižaza anaž yok kulljapa sirwasača. Jalla nuž ana sirwanami tjojtspanikazza. Jakziltažlaj cjuñchiz niiqui, zumpacha nonžna Yooz puntu intintisjapa.

15

KATCHI UUZI QUINTU

1 Impuesto cobriñi zoñinaca nižaza ujchiz zoñinaca Jesusižquiz mac-
jatžquichiča, niiz taku nonzjapa.

2 Jalla nižtiquiztanaqui fariseo zoñinacžtan lii tjaajiñinacžtan jalla ni-
nacaqui Jesusiž quintra chutchiča, tuž cjican:

—Tii zoñiqui ujchiz zoñinacami risiwñipanikazza, nižaza ninacžtan chica
čheri lujlñiča.

3 Jalla nižtiquiztan Jesusaqui ninacžquiz quint'ichiča tuž cjican:

4 —Tsjii zoñiqui patak uuzichiztača. Nekztanaqui tsjiilla katchiča. Jalla
nekztanaqui parti uuzinaca ilakz yokquin ecchiča, katchi uuzi wajtzcama.
¿Jakziltat ančhucquiztan ana nižta paajo?

5 Nižaza katchi uuzi wajtzcuqui, azkar juntuñ tjojtžcu, awatiriqui
tjonchiča, ancha cuntintu.

6 Nižaza kjuya irantižcuqui žcatinta visinunacžquiz nižaza mazinacžquiz
kjawziča, tuž cjican: “Wejtan cuntintuž cjee. Wejt katchi uuziqui wajtch-
ińča”.

7 Nižaza wejrqui cjiwča, jalla nižta iratača arajpachquinaqui. Tsjii
ujchiz zoñiqui Yoozquin kuzziz cjesaž niiqui, arajpachquin žejlñinacaqui
anča cuntintuž cjisnaquiča. Llatunc tunc llatuncani ana Yoozquin kuzziz
zoñinaca želachani: “Wejrnaqui zuma kamok”, cjicanaqui. Pero araj-
pachquinaqui ninacžquiztan juc'anti cuntintuž cjequiča nii zinta Yoozquin
kuzziz zoñiž cjen.

KATCHI PAAZ QUINTU

⁸ Jesusaqui quint'ichizakazza, tuz cjan:

—Nižaza tsjaa tunca paazziz žon želatča. Nekztanaqui tsjii paaz tjančinča. Paaz tjanžcu, lámpara pekzinča. Nižaza kjuya pewchinča, zumpacha. Nuž zuma pewcan, katchi paaz wajtčinča.

⁹ Nii paaz wajtzu, mazinacžquiz nižaza žcatinta visinunacžquiz kjawzinča, tuž cjan: “Wejtjan cuntintuž cjee. Wejt katchi paaz wajtčinča”.

¹⁰ Wejrqui cjiwča. Nižaza arajpachquinaqui Yooz anjilanaqui cuntintuž cjequičha čhjulorami tsjii ujchiz žoñiqui Yoozquin kuzziz cjisnačhaja, jalla nii oraqui.

EJPZQUIZTAN ZARAKCHI MAJCH QUINTU

¹¹ Nižaza Jesucristuqui tii quintu zakaz quint'ichiča, tuž cjan:

—Tsjii žoñi želatča, pucultan lucmajch ocjalchiz.

¹² Nii upaňazta majchqui ejpžquiz cjichiča: “Tata, irinsaž wejtquiz tjaall amqui”. Jalla nekztanaqui ejpqui irinsa t'akžinčiča pucultan majchnacžquiz.

¹³ Tsjii kjaž majquiztan upaňazta majchqui irinsa tuychiča. Nekztan tjappacha niž cusasanaca juntjapžcu, ažkquin ojkičiča yekja nacionquin. Nekztan nii nacionquin tjappacha niž cusasanaca gastichiča, ana zuma kamcan.

¹⁴ Nužquiz tjappacha cusasanaca miržcuqui, upaňazta majchqui ana čhjulchiz cjišičha, žoñi maya. Nižaza nii nacionquiz čheri upsiča. Upaňazta majchqui čherž kjara passiča.

¹⁵ Nekztanac niiqui langz kjuri ojkičiča. Tsjii žoňžquiz langz wajtchiča. Nii patruaqui jochi mantichiča, cuchi ichajo.

¹⁶ Anča čheri eeczkatchiča nii ejpžquiztan zarakchi majchqui. Ana čhulu lulimi onantaž niiqui. Jalla nekztanac cuch lulinacami čhajpinacami lujlnatakaztača.

¹⁷ Jalla nekztanaqui kuzquiz pinsiskatchiča, tuž cjan: “Tjappacha wejt ejpž piyunanacaqui cusa čherinaca lujlčhani. Nižaza zejčhinacami zejčhani. Wejrzi tekzi t'akjiri želuča; čherž kjara pascu, ticz atučhani.

¹⁸ Quepaž wejrqui, tira wejt ejpžquin. Nižaza wejt ejpžquin cjeeča: ‘Wejt Tata, Yooz quintra am quintra uj paachinča.

¹⁹ Wejrqui anam am maati cjichucača. Kjažllami tsjii am piyunažtakaz uywalla’”. Jalla nuž cjan pinsičiča.

²⁰ Nekztanaqui ejpžquin zarakchiča; ejpž kjuy kjuťni ojkičiča. Ažkquin cjen ejpqui niž majch pajčiča. Kuzquiz anča okziča, anča k'aaztičiča. Nekztan majch zali zajtčiča. Majch žcojžcu, čhulziča.

²¹ Nekztanaqui majchqui ejpžquiz cjichiča: “Tatay, wejrqui Yooz quintra, am quintra uj paachinča. Jaziqi wejr am maati anaž cjichuca”.

²² Jalla nekztanaqui ejpqui piyunanacžquiz cjichiča: “Uri, jila walurchiz zquiti jwesanzca. Nii zquitztan wejt majch tjuťzna. Niž loc'anquiz zurtija majčžina. Nižaza zapato tjuťzna.

²³ Nekztanac ančhucqui walipunt cjew wacaž zjičžca conzjapa. Pjiztaž paaquičha. Zuma čheriž lulaquičha.

²⁴ Wejt majch ticzižtakaz katchitača. Jaziqi ticziquiztan jacatachižtakaz tjončiča. Nižtami nižtan zalčinča”. Jalla nekztanaqui pjizta payi kallantichiča.

²⁵ Jalla nuž upaňazta majch tjonž ora, niž jilaqui joch yokquintača. Kjuy žcati irantižcan, pjizta nonziča, tsajtñi wayliž jora.

²⁶ Jalla niŕtquiztanaqui jilir majchqui tsjii tsjii piyuna kjawziĉha. Nuŕ kjawŕcu, “ĉĉjulut wat?” cĵican, pewcziĉha.

²⁷ Piyunaqui kjaaziĉha, tuŕ cĵican: “Am lajkqui tjonchila. Wiwusa anazak kjaŕ cĵissi tjonchĉha. Niŕtquiztan am ejpqui walipunt cjew wac conkatchĉha, pĵijzta paazjapa”.

²⁸ Jalla nii quintu zizcu, jilir majchqui walja ŕawjĉhĉha. Pĵijztiquiz ana luz pecatĉha. Nuŕ cĵen ejpzakazza nii roqui ulanŕquichi luzcajo.

²⁹ Nekztanaqui jilir majchqui ejpŕquiz cĵiĉhĉha: “Kjaŕ watanaca wejrqui am sirwichinĉha. Niŕzaza am mantitacama okintaĉha. Jalla nuŕ cĵenami ana wira tsjii cabrallami onanŕamtaĉha, wejt mazinacŕtan pĵijzta paazjapami.

³⁰ Anziqui tii am ana cazŕi majchqui tjonchĉha. Tiiqui ana zuma kamcan am paaz gastichila, ana zum maatakanacŕtan zejlcan. Nuŕ paata cĵenami, niŕŕtajapa tsjii walipunt cjew waca conchamĉha”.

³¹ Jalla nekztanaqui niŕ ejpqui kjaaziĉha, tuŕ cĵican: “Wejt maati, amqui wejt ĉhicaŕ kamŕampanla. Tjapaŕ wejtac ŕejl-la, niic amtacamaĉha.

³² Tii am lajkqui ticziŕtakaztaĉha. Jaziĵqui ticziĵiztan jacatatchiŕtakaz tjonchĉha. Niŕzaza katchitaĉha. Jaziĵqui waŕtaĉha. Jalla niŕtquiztan ancha cuntintuŕ cĵen pĵijzta paaz waquiziĉha”.

16

CUSASANACA CWITINĪ PIYUNA QUINTU

¹ Niŕzaza Jesusaqui niŕ tjaajinta ŕoŕinacŕquiz tsjii quintu zakaz quint'ĉhĉha, tuŕ cĵican:

–Tsĵii ricach ŕoŕi ŕelatĉha. Niiŕ kjuy cusasanaca cwitajo tsjii piyuna utĉhĉha. Wiruŕnaqui yekja ŕoŕinacaqui nii patrunŕquiz mazziĉha, tuŕ cĵican: “Tii am piyunaqui am cusasanaca ancha anawali gastiŕĉha”.

² Jalla nekztanaqui patrunaqui piyunŕquiz kjawziĉha, tuŕ cĵican: “ĉĉjul quintut am puntuĵiztan nonojo? Jaziĵqui jaknuŕum amqui wejt cusasa cwitizĉhaja, jalla nii wejtquiz quint'alla. Amiŕ ana zuma cwitichiŕ cĵen anam iya wejt cusasa cwitasaĉha”.

³ Nekztanaqui nii piyunaqui pinsiĉhĉha, tuŕ cĵican: “ĉJaziĵqui kjaŕt wejr cĵisnaquejo? Wejt patrunaqui wejrŕ jakjurpayla nii wejt langzquiztanaqui. Jaziĵqui ana ancha langziŕ cĵisnula wejrqui. Wejtta azi ana ŕejlĉha, ŕkal yokquiz langzjapa. Niŕzaza ŕoŕŕquiztan tomangz eksnuĉha, azuĉha.

⁴ ĉJalla nuŕ ana langŕŕi atĉhiŕ cĵen, ĉĉjulut paa-as?” Nekztan piyunaqui cĵiĉhĉha: “Aaaa. ĉĉjulut paa-as, nii zizuĉha wejrqui. Nekztan ŕoŕinaca wejr atintiŕiŕ ŕelaĉhan. Wejr kjawznaĉhan ninacŕ kjuyquizimi”.

⁵ Jalla niŕ pinsita jaru piyunaqui zina zina patrunŕ kajĉhi ŕoŕinaca kjawziĉha. Tsĵii primira kajĉhi ŕoŕŕquiz pewcziĉha, tuŕ cĵican: “ĉKjaŕum wejt patrunŕquiz kajĉhamta?”

⁶ Kajŕi ŕoŕiĵqui kjaaziĉha, tuŕ cĵican: “Patac turril aceite kajĉhinĉha”. Jalla nekztanaqui piyunaqui cĵiĉhĉha: “Tiŕ am factura. Uri julzna. Yekja factura paa. Pĵijska tunca turril aceitekaz cĵijrzna”.

⁷ Wiruŕnaqui tsĵiizuŕ kajĉhi ŕoŕŕquiz pewcziĉha, tuŕ cĵican: “Am, ĉkjaŕum kajĉhamta wejt patrunŕquiz?” Kajŕi ŕoŕiĵqui kjaaziĉha, tuŕ cĵican: “Patac quintal tiricu”. Nii piyunaqui cĵiĉhĉha: “Tiŕ am factura. Niŕzaza yekja factura paa, quinsakal tunca quintal tiricukaz cĵijrzna”.

⁸ Jalla nii piyunaŕ nuŕ paan patrunaqui nii anawal piyuna c'uŕĉhi paĉhĉha, niŕŕ cusasanaca cwitini. Jalla niŕtaŕtakaz anawali kamŕi ŕoŕinacaqui tii muntuĵiz cusasquin kuzziz kamĉha. Jalla nuŕ kamcan ninacaqui c'uŕĉhi tjoĵknakŕiĉha zuma kamŕi ŕoŕinacŕquiztan juc'anti.

9 'Wejrqui cjiwtha. Tii ujchiz muntuquiz kamcanaqui žejlñi cusasanaca gastis waquizičha, zuma paacan tsjii zuma amigo tanzjapa. Jalla nekztan tičcu ančhucqui kjawztaž cjequičha niiz arajpach kjuyquin.

10 'Jakzilta žoñit koluc cusasanaca zumpacha cwit'ačhaj niiqui, nižaza wacchi cusasanaca zumpachazakaz cwit'aquičha. Nižaza jakzilta žoñit koluc cusasanaca ana zuma cwit'ačhaj niiqui, nižaza wacchi cusasanaca ana zuma cwit'ichiž cjequičha.

11 Nižaza jakzilta žoñit tii ujchiz muntuquiz žejlñi cusasanaca ana zumpacha cwit'asačhaj niiqui, jalla nižta ana zuma kamchiž cjen, Yoozqui werar arajpach cusasanaca ni cwitiñijapa ana tjaasačha.

12 Jakzilta žoñit Yooziž tjaata cusasanaca ana zuma cwit'ačhaj niiqui jalla nižta ana zuma kamchiž cjen, Yoozqui arajpach cusasanaca tjaaz cjen pacha ana tjaasačha.

13 'Anaž jakzilta piyunami pizc patruña sirwi atasačha. Piyunaqui tsjii patruñquizkaz kuz tjaasačha. Tsjiižuñ patruñaž jaytaquičha. Nižaza nii piyunaqui tsjii patruñquizkaz zumpacha sirwaquičha. Nii tsjii patruñquiz anapan zuma sirwi atasačha. Yoozmi paazmi žejlčha pucultan patruñažtakaz. Pero žoñinacaqui pucultižquiz kuz ana tjaasačha. Tsjii patruñquizpankaz zuma sirwasacha.

14 Anča paaz pecñi fariseo žoñinacaqui tjapa Jesusiž chiita taku nonzičha. Jalla nuž nonžcu Jesusa iñarchičha.

15 Jesusaqui nižtiquiztan cjichizakazza:

—Ančhucqui cusa žoñižtakaz ojklayiñchucčha žoñž yujcquiziqui. Yoozti ančhuca kuz zizza. Tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui ana zuma kuzziz žoninacž honorakaz waytičha. Yooz Ejpzti nii ana zuma kuzziz žoñinaca čjaawjñipančha.

LII PUNTU

16 Nižaza Jesusaqui cjichičha:

—Juan Bautistaž tjonzcama, Moisés mantita lii azziztačha. Nižaza Yooz taku paljayñi profetž tjaajintanacami azziztačha, Juan Bautistaž tjonzcama. Nii timpuqui jalla nii mantita takunaca azziztačha. Pero Juan Bautistaž tjon-tiquiztan, liwriiñi Yooz taku nižaza Yooz mantita kamañ puntu paljayzqui, jalla niičha tsjan chekanaqui. Jaziqui walja žoñinacaqui Yooz mantita kamañquiz luzjapa tjapa kuz tjaacha.

17 Jalla nuž cjenami tjuñimi warawarami yokami katasacha. Pero tjapa nii arajpach Yooz liizti anaž wira katasacha.

JAKJURPAYZ PUNTU

18 Nižaza Jesusaqui cjichičha:

—Jakzilta žoñit niiz maataka jakjurpayžcu yekja maatakžtan zalsnačhaj niiqui, jalla nuž cjenaqui adulterio uj paacha. Nižaza jakzilta žoñit jakjur-payta maatakžtan zalsnačhaj niiqui, adulterio uj zakaz paacha.

RICACH ŽOÑŽTAN PORI ŽOÑŽTAN QUINTU

19 Nižaza Jesusaqui tsjii quinto zakaz quint'ichičha, tuž cjan:

—Tsjii wali jiru ricach žoñiqui želatčha. Zuma finu zquiti cujtzñitačha. Nižaza zapuru pjijztakaz anča cusa čjjeri lujlchičha.

20 Nii oraqui tsjii pori žoñi želatčha Lázaro cjita. Niiz janchiqui walja zkira cjižtchitačha. Zapuru ricach žoñž kjuy zanquiz julzi žejlñitačha.

21 Nii ricachuqui žejtchi čjjerinaca tjojtñitačha. Nii pori žoñizti tjojtta žejtchi čjjerinaca lujlz pecñitačha. Pacunacaqui pori žoñžquiz macjatžcu niiz zkiranaca issañitačha.

²² Tsjii noojiqui nii pori zoñiqui ticziča. Nekztanaqui Yooz anjilanacaqui nii chjitchiča Yooz illzta zuma yokquin, Abraham cjita zoñžtan čiča želajo. Wiruñaquí nii ricachu zoñiqui ticzizakazza. Nekztanaqui yokquiz tjažtatača.

²³ Nii ricachu zoñiqui infernuquin sufrican želatča. Nicju sufrican, tsewc kjutñi cherchiča. Ažquiztan cherchiča Abrahamžtan Lazaružtan.

²⁴ Jalla nuž cheržcu, kjaawčiča, tuž cjan: “Abraham tatay, wejr okznalla. Lázaru cuchanžca, niž loc'ana kjaztan t'awžcu, wejt lasquiz lanznajo, ch'uñkatajo. Tii asñi ujquiz anchal sufruča”.

²⁵ Abrahamzti cjichiča: “Jila, cjuñznalla, muntuquiz kamcan, ancha cusa kamchamča. Lazaruzti t'akjiri kamčiča. Jaziqui anziqiu Lazaruqui kuztača, ancha cuntintuča. Amzti ancha sufriča.

²⁶ Nižazakaz Yoozqui pajk pal k'awa utchipanča wejtnacquiztanami amquiztanami. Jaziqui tekztan nawjkchuc ojkz pecñinacaqui anaž okasača. Nižaza nawjktan tjonz pecñinacaqui anaž tjonasača”.

²⁷⁻²⁸ Jalla nekztanaqui nii ricuqui cjichiča: “Abraham tatay, wejtta pjijskaltan jilanaca žejlča. Jaziqui am rocuča, wejt ejpž kjuyquin Lázaro cuchanžinžcalla, ninacžquiz paljayajo, nižaza tii infernuquiz ana tjonajo”.

²⁹ Pero Abrahamqui nižquiz kjaaziča, tuž cjan: “Ninacžta žejl-la Moisés cjiirtami nižaza Yooz taku paljayñi profetanacž cjiirtami. Nii cjiirtanacquiz cazla, kuz tjaala”.

³⁰ Jalla nekztanaqui nii ricuqui kjaaziča tuž cjan: “Razunam čiiča, Abraham tatay. Pero tsjii zoñiqui ticziquiztan ninacžquin okačhaj niiqui, Yoozquin kuzziz cjiskatačhani”.

³¹ Nekztanaqui Abrahamqui cjichiča: “Ninacaqui Moisés mantita taku nižaza Yooz taku paljayñinacž taku ana criyačhaj niiqui, tsjii ticziquiztan jacatatchi zoñž takumi ana zakat criyačhani”. —Nuž quint'ichiča Jesusaqui.

17

UJQUIZ TJOJTJA PUNTU

¹ Nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz cjichiča:

—Ujquiz tjojtskatñi zoñinaca žejlñipantča. Pero Yoozqui nii ujquiz tjojtskatñi zoñinacaqui anawaliž watkataquiča.

² Jakzilta zoñit Yoozquin kuzziz zoñi ujquiz tjojtskatačhaj niiqui, nižta ana zum zoñinacaqui koz kot kjazquin tjojttaž waquiziča, tsjii pajk taj maztan jorquiz mokžinta. Jalla nuž tsjan cusaž cjesača nii ujquiz tjojtskatñi zoñtaqui.

³ Nižta zoñinacžquiztan ančhucqui walja cwitassa, ana ujquiz tjojtsjapa. Tsjii am jilanacžquiztan am quindra uj paačhaj niiqui, jalla nižquiz žumpacha čuižina, niž kuz campiita cjeajo. Nekztan niž kuz campiita cječhaja, jalla nii uj paañi zoñžquiz pertunaquiča amqui.

⁴ Zapa wiltami nii am quindra uj paañi zoñiqui pertuna mayizičhaj niiqui, amqui pertunaquiča, tsjii nooj pakallawk wiltam am quindra uj paanamí.

YOOZQUIN KUZZIZ PUNTU

⁵ Wiruñaquí Jesúsiz illzta zoñinacaqui Jesusa jiliržquiz paljayičiča tuž cjan:

—Juc'anti Yoozquin kuzziz cjisjapa yanapalla.

⁶ Nuž maytiquiztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tsjii mostaz semillaqui aunqui koltallami wali pakji pakñiča. Jalla nižta iratača ančhucqui. Yoozquin walja kuzzizčhucčhalaj niiqui, mila-runacami zakaz paasača. Walja Yoozquin kuzziz želanaqui, tii sicómoro

cjita muntiquiz cjesača, tuž cjican, “Tekztan pajlta cjee, nižaza kotquin tjojtta cjee”. Jalla nuž chiitiquiztan nižtapachaž cjesača.

PIYUNZ PUNTU

⁷ Jesusaqui cjichizakazza:

—Tsjilla chiyasača. Ančhucacuztan piyunchiz zoñi želasacha. Piyunaqui joch yokquiztan tjonasacha, uywanaca itzcu, nižaza zkala yoka kjullžcu. Jalla nuž langzquiztan tjontanaqui, anapanž ančhucqui cjesača, “Watžca, julzna, tiičha lujlzna” cjicanaqui.

⁸ Ančhucqui antiz piyunžquiz cjesača, “Chjeriž apura kisna. Nižaza wejr atintisjapa, zumpacha tjaczna. Wejrqui lulača, licača. Nekztanž amqui lulaquiča, nižaza licaquiča”. Jalla nuž tsjii piyunžquiz cjesača.

⁹ Jakzilta piyunat niž patrunž mantitanaca paachaj niiqui, patruanaqui sparaquiz cjesajo?

¹⁰ Ančhucqui Yooz piyunažtakazza. Jalla nižtiquiztan tjapa Yooz mantitacama kamcan, ančhucalaqui chiiz waquiziča, tuž cjican, “Wejrnacqui am piyunitča. Inakaztča wejrnacqui. Jaknužt paaz waquizičhaja, jalla niikaz paayinča”.

MOJKCHI JANCHICHIZ ZOÑINACA CHJETINTATACHA

¹¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jerusalén watja ojkan, Samaria cjita yoka Galilea cjita yoka ni tayıpıquin watchičha.

¹² Nekztanaqui tsjii watjallquız, waj irantawc cjen, tuncaltan mojkchi janchichiz zoñinacaqui Jesusižquin zali tjonchiča. Azkquiztan Jesusižquız chižinchiča.

¹³ Altu tawkžtan tuž cjichiča:

—Jesusa, Jiliri, wejtnacaquız okznalla!

¹⁴ Jalla nii laanaca cheržcu, Jesusaqui cjichiča:

—İcliz jiliržquin persun janchi tjeezñi oka.

Jalla nuž ojkan, laanacaqui žejtchi quirchiča.

¹⁵ Tsjii tsjiiqui persun janchi žejtchi cheržcu cuttichiča, Jesusiž kjutñi, altu joržtan Yooz honora waytican quejpčhiča.

¹⁶ Jalla nuž Jesusižquin wilta zalžcu, niž yujquız quillziča, nižaza tuzi t'okziča yoka iranta. Jesusižquız ancha sparaquiz cjichiča. Nii zoñiqui Samaria wajtchiz zoñitača.

¹⁷ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—¿Ančhucqui anataj tuncaltanpacha žejtchinčhucjo, tii laaquiztanajo? ¿Jakziquint tsjii partınacajo?

¹⁸ Amqui anaž tii wajtchiz zoñila. Am zinakaz quejpžquila Yoozquin honora wayticanaqui.

¹⁹ Nekztan Jesusaqui nii zoñžquız cjichiča:

—Tsijsna, oka. Amiž tjapa kuz criitiquiztan, jaziqui čhjetintamča.

YOOZ MANTIZ TJUÑI PUNTU

²⁰ Nekztanaqui fariseo zoñinacaqui Jesusižquız pewczičha, tuž cjican:

—¿Chjulorat Yooz Epiž mantiz tjuñi irantižcaquiya?

Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Yooz Epiž mantiz tjuñiqui anača cherchuca.

²¹ Anača “tekzipan” cjican nii tjuñi tjeeznasacha. Nižaza anača “nii nawjk” cjican nii tjuñi tjeeznasacha. Yooz mantizgui zoñinacz kuzquızpachača. Jalla nižtiquiztanac Yooz mantizqui anaž cherchuca cjesača.

²² Jalla nekztanaqui Jesusaqui niž tjaajintanaczquız cjichiča:

–Tsjii sufris timpuqui irantizcaquiča ančucaquiz. Jalla nekztanac ančucquī wejr arajpachquiztan quejpsquīni cherz pecaquiča, tsjii noojilami. Pero weriž arajpachquītan želan, anaž wejr cheri atasacha. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča.

²³ Nižaza nii sufris timpuquiziqui žoñiqui Cristuž puntuquiztan parlaquiča, tuz cjican: “Arajpachquiztan chijjwžquichiča. Tekzi žejlča”. Tsjuizti zakaz chiyaquiča, “Nii nacjuča Cristuquī” cjican. Pero ančucquī anaž nicju okaquiča, nižaza nii chiita taku anaž criyaquiča.

²⁴ Tsjii liwjljwñi rayu cjita tjonñila, jantey, jalla nuz liwjtayžcaquiča, liwjpacha irantaž kjanžnaquiča. Jalla nižta irata wejrqui arajpachquiztan wilta tjonacha. Weriz tjonan, tjappacha zizasacha. Jalla nižtaž wejt tjonz tjuñiz cjequiča.

²⁵ Anziquī primiraquī wejrqui walja sufristanča. Nižaza tii timpuquiz kamñi žoñinacžquiztan anapan criital cječa. Ana werj cherz pecaquiča.

²⁶ Jaknužt Noež kamta timpuquiz watčaja, jalla nižtazakaz wataquiča ima weriž tjonan. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča.

²⁷ Noež timpuquiz jalla tuž kamñitača žoñinacaquī. Zuma čjeri lujlñitača, nižaza licñitača. Nižaza zalžñitača, nižaza zalžjapa tjaañitača. Jalla nuž žoñinacaquī kamčiča asta Noež pajk kjuyquiz luzcama. Yooz kamañquiz kamzquī ana importayñitača. Jalla nekztanaquī kjaz juyzuquī tjonchicha. Jalla nii juyzuquiziqui tjappacha anawalī kamñi žoñinacaquī ticziča.

²⁸ Nižaza jaknužt Lot cjita žoñž timpuquiziqui watčaja, jalla nižtazakaz wataquiča ima weriž tjonan. Lujlñitača, licñitača, kjayñitača, tuyñitača, čjacñitača, y nižaza kjuya kjuyñitača. Yooz kamañquiz kamzquī ana importayñitača.

²⁹ Jalla Lotž Sodoma cjita wajtquiztan ulantan, tiripintit uj azupri chijñi tjonchicha. Nuž chijintiquiztan tjappacha užcu ticziča.

³⁰ Wejt tjonz tjuñquiziqui nižta iratazakaz wataquiča. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča.

³¹ ‘Nii wejt tjonz tjuñquiziqui jakziltat kjuy zawncu želačaja, anaž kjuy cusasanaca aptiñi luz waquiziča. Nižaza jakziltat joch yokquin želačaja, anaž wajt kjuya cuttis waquiziča.

³² Lotž tjuna puntuquiztan cjuñzna.

³³ Jakziltat persun kamañquiztan ana jaytačaja, jalla niiquī anaž arajpachquin kamaquiča. Nižaza jakziltat persun kamañ wira jaytičaja, jalla niiquī arajpachquin wiñaya kamaquiča.

³⁴ Nižaza wejrqui cjiwča. Weriz tjonan nii arama pucultan tsjii kjuyquiz tjajaquiča. Jalla nuž tjan, tsjiiquī arajpach kjutñi waytižcu chjichtaž cjequiča, tsjiuzti pachpiquiz nii kjuyquiz ectaž cjequiča.

³⁵ Nižaza pucultan maatakanaca chica jawuncan, tsjaaquī arajpach kjutñi waytižcu chjichtaž cjequiča. Tsjaazuñti pachpiquiz ectaž cjequiča.

³⁶ Nižaza pucultan luctakanaca joch yokquin želan, tsjiiquī arajpach kjutñi waytižcu chjichtaž cjequiča, tsjiizuñti nii joch yokquinpacha ectaž cjequiča.

³⁷ Jalla nižta tjaajinta takunaca nonžcu, niiž tjaajinta žoñinacaquī pewcziča, tuž cjican:

–Wejt Jiliri, žjakziquin tižtanaca wataquiya?

Jalla nekztanaquī Jesusaquī kjaaziča, tuž cjican:

–Jakziquin ticzi janchi žejlčaja, jalla nicju cunturinacaquī muzpa ajcsñiča. Jalla nižta irata jakziquin ana wali paañinacaquī žejlčaja, jalla nicju ana walinaca wataquiča.

18

ZEW ZONATAN JUEZ JILIRZTAN QUINTU

¹ Nekztanaqui Jesusaqui tjaajinchicha, zoñinac̄laqui Yoozquin mayizipan̄cha, ana upa kuzcan, jalla nuž tjaajinchicha.

² Tjaajincan jalla tuž quint'ichicha:

—Tsji juez jiliri tsji wajtquiz želat̄cha. Yooz ana rispitñitācha, nižaza ana čhjul zoñimi rispitñitācha.

³ Nii wajtquizpacha želat̄cha tsjaa zew maatak žon. Tsji nooj naa žonqui juez jiliržquin ojkc̄inchicha, tsji quija quijsquizjapa, nižaza naaža quintriztan naa zumpacha azquichajo.

⁴⁻⁵ Azkapan juez jiliri qui ana naaža quija nonz pecchicha. Niiž wiruñ nižtami pinsichicha, tuž cjican: “Taa zew žonqui tirapanikal quijžtan wejr molisticha. Yoozmi zoñimi wejta anaž importicha. Jalla nuž cjenami taaža quija nonznācha, wejtuiz ana tira molistajo tii quijžtan. Wejrqui ana azquichačhaj niiqui, naaž tjonjonanaqui wejt žawjwat zjičnachi”.

⁶⁻⁷ Nekztanaqui Jesús Jiliri qui cjichicha:

—Jalla nuž čhiichicha nii anawal juez jiliri qui. Nižaza Yooz Ejpqui niž illzta zoñinac̄ quijanaca azquichaquicha. Ninacaqui majiñami weenami Yoozquin kaz mayizicha. Ninac̄ž mayizituiztan Yoozqui ana enenžcu ni nac̄ž quintranaca azquichaquicha.

⁸ Wejrqui cjiw̄cha, tsji noojiqui Yooz Ejpqui niž illztanac̄ quija apuraž atintaquicha. Yooziž tsewctan cuchanžquita Zoñi tjonan, Yoozqui ultimupan niž illztamiž quija azquichaquicha. Nii tjonž tjuñquiziqui, žtii yokquiz žejlñi zoñinacaqui Yoozquin kuzziz želasaya?

YOOZQUIN MAYIZIZ PUNTU

⁹ Tsji zoñinacaqui želat̄cha, persun honora waytican, nižaza parti zoñinaca iñarcan. Jalla nii zoñinac̄žquiz tii quintu quint'ichicha Jesusaqui, tuž cjican:

¹⁰ —Pucultan zoñinacaqui timpluquin ojkc̄ichicha, Yoozquin mayiza. Tsji qui fariseo partiquiztantācha. Tsji žižquiqui impuesto cobriñi zoñitācha.

¹¹ Fariseo zoñiqui tsjitchi mayiziñitācha, tuž cjican: “Yooz Tata, amquiz sparaquiz cjiw̄cha. Wejrqui anācha nii yekja zoñinaca iratitqui. Ninacācha tjañinacaqui, nižaza ninacācha ñejonacaqui, nižaza ninacācha adulteriuquiz ojklayñinacaqui. Nižaza wejrqui anācha tii impuesto cobriñi iratitqui.

¹² Wejrqui pizc wilta simanquiz ayunasiñcha. Nižaza tjapa weriž cantiquiztan tsji tunca parti tjayiñcha”.

¹³ Jalla nii impuesto cobriñi zoñižti wirquin acha colzi želat̄cha. Ana tsewčhuc cherzipanž želat̄cha. Jalla nuž persun ujhiz cjen persun tuži čhajcan želat̄cha. Nižaza cjichicha: “Yooz Tatay, wejr ujhizpant̄cha. Wejr okznalla”.

¹⁴ Jazi qui ančucaquiz cjiw̄cha. Nii impuesto cobriñi zoñiqui Yooz Epiž yujcquiziqui niž ujuiztan liwriit̄cha. Niiž kjuya pertunta ojkc̄ichicha. Nii fariseo zoñižti Yooz Epiž yujcquiziqui tira ujhizpantācha. Ana pertunta cjissicha. Persun honora waytiñi zoñinacaqui ultimquiziqui azipanž cjesācha. Nižaza ultimquiziqui humilde kuzziz zoñinac̄zi honorchiz cjiskattaž cjequicha.

OCJALANACZ KUZ PUNTU

¹⁵ Tsji nooj zoñinacaqui Jesusižquin ocjalanaca zjičchicha, kjaržtan lanzajo. Nuž zjičcan, Jesusiž tjaajinta zoñinacaqui ocjala zjičñi zoñinaca ujzičha.

¹⁶ Nuž nonžcuqui Jesusaqui kjawzicha, tuž cjican:

—Ocjalanaca wejtquin tjonaj cjee, ana čhižina. Tii ocjalanac̄ž kuz irata jalla nižta kuzzizza Yooz Epiž mantita kamañchiz zoñinacaqui.

¹⁷ Tii razunazakal chiyučha. Ana tii ocjalanacž kuz irata Yoozquin kuzziz-zalaj niiqui, ana Yooz Ejpž arajpach watja luzasača.

LIWRIITA CJIS PUNTU

¹⁸ Wiruñaquí tsjii jiliriqui Jesusižquiz pewczičha, tuž cjan:

—Tjaajiñi Maestro, zumača amqui. Arajpach wajtquin wiñaya kamzjapa, ¿hjulut paasaya?

¹⁹ Nekztanaquí Jesusaquí kjaaziča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan amqui wejtquiz “zumačham” cjeejo? Anaž jecmi zumaquí, Yoozpankazza zumaquí.

²⁰ Amqui Yooz mantitanaca zizza: “Anača adulteriuquiz ojklayzqui. Anača žoñimi conzqui. Anača tjañi cjisqui. Anača toscarami chiizqui. Am maa ejpča rispizqui”.

²¹ Nekztanaquí nii jiliriqui cjichiča:

—Wejrqui koltallquiztanpacha tjapa nii lii jaru cumpliñča.

²² Jalla nuž nii žoñiž čhiita nonžcu, Jesusaquí cjichiča:

—Tsjii llakaz pjaltiča amtaquí. Tjappacha am čhjulak cusasanaca tuysna. Nekztan porinacžquiz nii paaz ona. Jalla nuž onanžcuqui tsewcta arajpachquin juc'ant ricachum cjequiča. Jaziquí nekztan wejttañi chica ojklayñi cjesača.

²³ Nii oraquí walja ricachutača nii žoñiqui. Jalla nuž Jesusiž čhiitiquiztan nonžcu, walja llactazziča.

²⁴ Nii žoñi llaquita cheržcu, Jesusaquí cjichiča:

—Ricachunacžtaquí walja ch'amača Yooz kamañ jiczquiz luzqui, Yooz mantita kamañquiz cjisjapaquí.

²⁵ Tsjii camello cjeta pajk animalaquí ch'aman acuj cjuñquiz luzasača. Ricachunacžtaquí tsjan ch'amača Yooz jiczquiz luzqui, Yooz mantita kamañquiz cjisjapaquí.

²⁶ Jalla nii nonžcu, nonžni žoñinacaquí cjichiča:

—¿Jequit liwriita cjesajo?

²⁷ Nekztanaquí Jesusaquí cjichiča:

—Žoñiqui anaž persunpacha liwrii atasacha. Yoozpankazza liwriiñiqui. Yoozquí jecmi liwrii atasacha.

²⁸ Nekztanaquí Pedruquí cjichiča:

—Wejt jiliri, wejrnaquí tjappacha ecchinča, amtan chica ojklayzjapa.

²⁹ Jalla nekztanaquí Jesusaquí kjaaziča, tuž cjan:

—Wereral chiyučha. Jakzilta žoñimi kjuya, maa ejp, jilanaca, cullaquinaca, tjun, maatinaca, jalla ninaca ecčhaj niiqui, Yooz mantita kamañquiz ojklayzjapa,

³⁰ tii muntuquiz žejlcan juc'anti tjaataž cjequiča. Y nižaza arajpachquin ojžcu, Yooztan wiñaya cuntintu kamaquiča.

JESUSAQUI NIIZ PERSUN TICZ ORA MAZZICHA

³¹ Nekztanaquí Jesusaquí niiz tuncapan tjaajintanaca tsjii latu kjawziča, tuž cjan:

—Jaziquí Jerusalén watjaž ojkla. Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Žoñičha. Tuquitanpacha Yooz taku paljayñi profetanacaquí wejt puntuquiztan mazincan cjjirchiča. Jalla nii Jerusalén wajtquin ninacž mazinta taku tjappacha cumplisnaquiča.

³² Yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjital cjeeča. Nižaza ancha iñartal cjeeča; arartal cjeeča. Nižaza llawzižtan tjujtal cjeeča.

³³ Nižaza wjajtal cjeeča. Nekztanaquí contal cjeeča. Pero ticžcuquí čhjep majquiztan jacatatača.

³⁴ Jalla nii tjaajinta zoñinacaqui Jesusiž chiita ana zinta intintazatča, čhjul puntuquiztan chiičhaja, jalla nii. Nii takuqui ana intintichuc takužtakaztača.

ZUR ZOŇI ČHJETINTA

³⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jericó cjita wajt žcati irantatča. Jalla nuž irantan tsjii zur zoñi jicz latuquiz julži želatča, niiqui kjaraz čhinchjinačha onajo.

³⁶ Walja zoñinaca watwatñi nonžcu, zur zoñiqui pewczičha, tuž cjican:
—Ķjažtiquiztan tama tama zoñinaca watwat?

³⁷ Nekztanaqui zoñinaca kjaazičha, tuž cjican:

—Jesusa, nii Nazaret wajtchiz zoñiqui watča tii jiczquiz.

³⁸ Jalla nii zizcu, zur zoñiqui altu joržtan kjawčičha, tuž cjican:

—Jesusa, Davidž maati, wejr okznalla! Ana wali želučha.

³⁹ Nii Jesusiž tuqui ojknī zoñinacaqui nii zur zoñi ujzičha, ch'uj želajo. Zur zoñizti juc'anti altu joržtan kjawčičha, tuž cjican:

—iDavidž majch, wejr okznalla!

⁴⁰ Nekztanaqui altu joržtan chiiñi nonžcu, Jesusaqui tsijtsičha. Zur zoñi zjijquī cuchanchičha. Zur zoñi žcatžinžcu Jesusaqui pewczičha, tuž cjican:

⁴¹ —Ķčhjulut amta wejr paaquiya?

Nii zur zoñiqui kjaazičha, tuž cjican:

—iWejt Jiliri, čhjujczquiz cjetžinalla!

⁴² Nekztanaqui Jesusaqui cjichičha:

—Am čhjujczquī cjetžtaj cjsla. Amiž tjapa kuz criitiquiztanaqui, čhjetintamčha.

⁴³ Nii orapacha zur zoñiqui cherñi cjissičha. Nekztanaqui Jesusižtan chica ojklayatča, Yoozquin honora waytican. Jalla nižta paata cheržcu, tjapa zoñinacaqui Yoozquin honora waytichizakazza.

19

JESUSIZTAN ZAQUEOZTAN

¹ Jalla nekztanaqui Jerusalén wajt kjutñi ojkan Jesusaqui Jericó cjita watja luzzičha; nekztan nii wajt taypiquiz watchičha.

² Nicju tsjii ricach zoñi želatča Zaqueo cjita. Nii zoñiqui impuesto cobriñiž jiliritačha, ancha ricachutačha.

³ Nižaza nii zoñiqui Jesusa pajz pecatča. Kolta zoñitačha. Jalla nižtiquiztan wacchi zoñinacz taypiquiz cjen, Jesusižquin anatačha cherchucha.

⁴ Nekztan Zaqueoqui tucquin zajtžcu tsjii sicómoro cjita munti yawčičha, Jesusa cherzjapa. Nii munti, jicz latuquiz želatča, Jesusiž watz žcatipan.

⁵ Nii munti nuž watcan, Jesusaqui tsewcchuc cherzičha. Nuž cheržcu cjichičha:

—Zaqueo, apura chjijwžca. Tonj tjuñi am kjuyquiz kamstančha.

⁶ Jalla nuž čhiitiquiztan Zaqueoqui apura chjijwžquichičha. Ancha cuntintu Jesusa risiwchičha.

⁷ Jalla nii cheržcu, tjappacha nii zoñinacaqui Jesusiž quintra chuchčičha, tuž cjican:

—Jesusaqui nii ujchiz zoñž kjuya kami ojčha.

⁸ Jalla nekztanaqui Zaqueoqui tsijtscu, Jesusa Jiliržquiz cjichičha:

—Wejt Jiliri, tii zizza. Porinaczquiz tjaa-ačha chicata wejt cusasa žejlñinaca. Nižaza jakzilta zoñžquiztan wejr incalltučhaja, jalla nii zoñžquiz wejr tjepnačha pajkpic wiltiquiztan juc'anti.

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

–Tonj tjuñi tii kjuychiz zoñinacaqui liwriitača, Yooz kamañquiz luzjapa. Tii zoñiqui Abraham cjita majchmaatiquiztanpacha tjonñiča.

¹⁰ Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Wejrqui tii muntuquiz tjonchinča, ujchiz zoñinaca kjawzñi, nižaza ninaca liwrii.

PIYUNANACZQUIZ PAAZ INTIRJITA QUINTU

¹¹ Jerusalén wajtz žcati želan, zejlñi zoñinacaqui pinsichiča, tuž cjican: “Anzilla Yooz mantiz tjuñiqui tjonachani”. Jalla nuž pinsitiquiztan, nižaza nii zejlñi zoñinaca niž čhiita taku nonznan, Jesusaqui tii quintu paljaychiča,

¹² tuž cjican:

–Tsjii zoñi želatča rispitta famillquiztan. Nii zoñiqui azkquin yekja wajtquin ojkičiča, chawc jilir nombramiento tanzjapa. Nuž tanžcu quejpačaučiča.

¹³ Ima ojkan, nii zoñiqui tunca niž piyunanaca kjawziča. Kjawžcu zapa maynižquiz tsjii pajk valorchiz paaz intirjichiča. Nižaza ninaczquiz cjichiča: “Tii paaztan negociož paaquiča, wejt quejpsquizcama”.

¹⁴ Nii zoñž persun wajtchiz zoñinacaqui nii walja chjaawjkatchiča. Jalla nižtiquiztan niž wirquin tsjii cumizuna mantichiča, tuž cjejajo: “Tii zoñi anaž pečča učhum chawc jiliri cjsjapa”.

¹⁵ Nižtami chawc jiliri nombritatača. Nekztan niž yoka quejpciča, mantizjapa. Niž irantžcuqui, kjawzñi cuchanchiča niž paaz intirjita zoñinaczquin, jaknužt zapa mayni paaztan cančhaja, jalla nii zizjapa.

¹⁶ Primir piyunaqui prisintichiča, tuž cjican: “Wejt patruna, am paaztan canchinča tunca wiltan wiltan juc’anti”.

¹⁷ Nii chawc jiliri qui nii piyunž honora paljaychiča, tuž cjican: “Anča waliča. Zuma piyunamča amqui. Nii zkoluc paaztan zumpacha trabajchamča. Jazi qui amqui jilirim cjequiča, tunca watja mantiñim cjequiča”.

¹⁸ Tsjii piyunazti prisintichizakazza, tuž cjican: “Wejt patruna, am paaztan canchinča pjijska wiltan wiltan juc’anti”.

¹⁹ Nii chawc jiliri qui paljaychiča, tuž cjican: “Jazi qui jilirim cjequiča. Pjijska wajtquiztan mantiñim cjequiča”.

²⁰ Nekztanaqui tsjii piyunazti prisintichizakazza, tuž cjican: “Wejt patruna, tiž am paazqui. Tsjii pañquiz žcucžcu chjojchinča.

²¹ Amqui walja cumpliskatñi patrunamča. Jalla niztiquiztan am eksinča. Ricujñamča ana amiž nonztaqui. Nižaza ajžñamča ana amiž čhjectaqui”.

²² Nekztanaqui nii chawc jiliri qui chiižinchiča, tuž cjican: “Ana zum piyunamča amqui. Am persun chiita takuqui am uj tježža. Amqui zizzamča, wejrqui kjanapanžlani cumpliskatiñ zoñitni, jalla nii. Ana weriž nonztaqui ricujñihalani. Ana weriž čhjectaqui ajžničhalani.

²³ Nižtiquiztanaqui, čkjažtiquiztanam amqui wejt paaz ana bancuquiz majczinjo? Bancuquiz majczintiquiztan wejrqui paaz machtanpacha ricujsača, tekz quejžcu”.

²⁴ Nekztanaqui nii patrun jiliri qui parti zoñinaczquiz mantichiča, tuž cjican: “Intirjita paaz kjañzna. Nii tunca paazziz zoñžquiz tjaa”.

²⁵ Zoñinacaqui cjichiča: “jWejt Jiliri! Tunca paazzizza nii zoñiqui”.

²⁶ Patrun jiliri qui kjaaziča, tuž cjican: “Ančucaquiz tii razunal cjiwča. Jakzilta zoñit niž wacchi tjaata cusasa zuma cwitača, jalla nižquiz juc’anti tjaata cjequiča. Nižaza jakzilta zoñit niž koloculla tjaata cusasa ana zuma cwitačhaja, jalla nižquiztan asta nii zkolocullami kjañtaž cjequiča”.

²⁷ Nižaza nii jiliriqúi mantichiča, tuž cjan: “Nii wejt quintra zoñinacaqui ana wejr pecchiča ninacz chawc jiliri cjisjapa. Jaziqú zjiyczna ticju. ¡zjiyczcu wejt yujcquiz conzna!” Jalla nuž mantichiča nii jiliriqúi.

JESUSAQUI JERUSALENQUIN LUZZICHA

²⁸ Jalla nuž quint'izcu, Jesusaqui Jerusalén watja tira ojkičiča.

²⁹ Betfagé cjita nižaza Betania cjita watjanaca žcatžincan, nižaza Olivos cjita curulla žcati želan, jalla nekztan pucultan niž žjaajinta zoñinaca cuchanchiča,

³⁰ tuž cjan:

—Nii nawjka watja oka. Jalla nicju ančhucqui mokta aznu wačhaquiča. Anaž jecmi nii aznuqúi yawchi. Jalla nekztanaqui moktiquiztan jweržcu, tekz zjiycza.

³¹ Jalla nuž jweržcu zjiycawc cjen cunamit zoñimiž pewcznačan, “¿Kjažtiquiztan tii aznu jwerjo?” cjanacaqui. Jalla nii puntu pewctiquiztan ančhucqui kjaaznaquiča, tuž cjan: “Jesusa Jiliriž tii aznu pecča”.

³² Nekztanaqui nii pucultan tjaajintanaqaquí ojkičiča. Jaknužt Jesusa čhičhaja, jalla nuž cjitacama watchiča. Jalla nuž tsjii mokta aznu watchiča.

³³ Jalla nuž jweran, nii aznuž tuyñunacaqui pewczičha, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan nii aznu jwer ančhucjo?

³⁴ Tjaajintanaqaquí kjaaziča, tuž cjan:

—Jesusa Jiliriqúi tii aznuž pecča.

³⁵ Nekztanaqui Jesusižquiz čhjitchiča. Nekztan zqutinaca jepžcu ninaqaquí Jesusižquiz yawkatchiča.

³⁶ Nii aznuqíz Jesusaž jicziqíz okan, zoñinacaqui zquti čjinčiča, zqutinac juntuñ okajo chawc jilirižtakaz.

³⁷ Olivos cjita curulla watan, Jerusalén watja tjenziča. Jalla nekztanaqui tjapa niž žjaajinta zoñinacaqui altu joržtan Yooz honora wayti kallantichiča. Čhipčipcan Yooz honora waytičiča, tjapa Jesusiž paata milajrunaca čerčhiž cjen.

³⁸ Nižaza cjičiča:

—¡Chawc Jiliri! ¡Yooz tjuuquiz tjonchi jiliri! ¡Honorchiz cjiča! ¡Arajpacha žejlñinaca cuntintuž cje! ¡Arajpach Yoozquin wali honorchiz cjiča!

³⁹ Jalla nuž Jesusižquiz honora waytitiquiztan tsjii žejlñi fariseo zoñinacaqui paljayčiča, tuž cjan:

—Tjaajñi Maestro, tii am apžñi zoñinaca ujzna č'uj želajo.

⁴⁰ Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Ančhucaquiz cjiwčha, tii zoñinacz č'uj cjisnaquila niqúi, tii maznacamiž altu joržtan čiyasača, wejt honora waytizjapa.

⁴¹ Jerusalén watja žcatžincan, jalla nii watja čeržcu, Jesusaqui nii wjtchiz zoñinacz cjen kaachiča,

⁴² tuž cjan:

—Jerusalén wjtchiz zoñinaca, tonj tjuñquiziqui wejt puntuquiztan intintaz-tasaž niqúi, zuma cuntintuž cjtasača. Walipankaz kamtasača. Ančhuca kuznaca jeejskatz pecuča. Pero wejt puntuquiztan ančhucaquiztan čhjojžtača. Jaziqúi ančhucqui Yooz zumanaca anaž čerasača.

⁴³ Wejt puntu ana intintaziž cjen walja anawali tjuñinacz tjonacaquiča. Nii tjuñinaciziqui ančhuca quintra zoñinacaqui tii wjtž tjiya tsjii pirka quintra paaquiča. Tjapa kjuttanz ančhuca wjt muytata quintrarionacaqui zelaquiča.

⁴⁴ Nižaza ančhuca wjt pirkami k'ala pajltaž cjequiča. Tii wjtchiz zoñinaca ocjalanacztanpacha contaž cjequiča. Nižaza tjappacha k'ala

pampa nonžtaž cjequiča, anaž maz tawkitami želaquiča. Yoozqui anchucaquiz tsjii liwriiñi cuchanžquichiča; ančhuczi nii liwriiñiqui ana pajchinčhucča. Jalla nižtiquiztan tii wataquiča. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

JESUSAQUI TIMPLU PEWZICHA

⁴⁵ Jerusalén watja irantižcu, Jesusaqui timpluquiz luzziča. Timpluquiztan zawnchuc liwj tuyñinacami kjayñinacami tjirkatchiča.

⁴⁶ Ninacžquiz cjichiča:

—Cijirta Yooz takuqui tuž cjicha: “Wejt kjuyaqui Yoozquin mayiziz kjuyača”. Ančhuczi tii wejt kjuya tjañi žoñinacž kjuyažtakaz paachinčhucča.

⁴⁷ Jalla nekztanaqui zapuru Jesusaqui tjaajnatcha timpluquiz. Pero timplu jilirinacami lii tjaajiñi maestrinacami wajt jilirinacami, jalla ninaczi jaknužt Jesusa coni atas, jalla nii kaznatča.

⁴⁸ Pero tjappacha nii wajtchiz žoñinacaqui Jesusiž taku nonzjapa kuz tjaatča. Jalla nižtiquiztan ana jaknužquiztanami nii conz puntuqui asip-tiskatz atatča.

20

¿JEC JESUSIZQUIZ MANTICHI?

¹ Zapuru Jesusaqui timpluquiz žoñinacžquiz tjaajnatcha, y nižaza liwriiñi Yooz taku paljayatča. Jalla nuž tjaajnan, tsjii nooj timplu jilirinaca, lii tjaajiñi jilirinaca, wajt jilirinaca, jalla ninacaqui Jesusižquiz macjatchiča.

² Nuž macjatžcu Jesusižquiz paljaychiča:

—Jaziqui am chiyaquiča. ¿Jec am mantichi tii paazjapajo? Nižaza ¿jec jilirit am utchi jilirižtakaz cjisjapajo?

³ Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrmi jazic ančhucquiz zakal pewcznača.

⁴ ¿Jec Juan mantižquichi bautisjapajo? ¿Yoozkaya uz žoñinaca, ja? Kjaazna.

⁵ Jalla nuž chiitiquiztanaqui ninacpora ch'aasi kallantichiča, tuž cjican:

—¿Jaknužum cjeequi? “Yooz mantitača” cjican učhum kjaaznaquiž niiqui, “¿Kjažtiquiztan ančhuc nii Juan ana criichinčhuctajo?” jalla nuž cječhan tični.

⁶ “Žoñiž mantitacha Juanqui” cjican učhum kjaaznaquiž niiqui, tjapa žoñinacaqui učhum conačhani maztan čhjaczawi. Tii žoñinacaqui Juanž puntuquiztan cjiñiča, niiqui werarapanča Yooz taku paljajñi profetaqui, jalla nii.

⁷ Nuž palt'izcu nii jilirinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrnacqui anal zizuča, jequit Juanqui bautisajo mantižquitčhaja, nii.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Nižaza wejrqui ana zakal maznasača, jec jiliriž mantita paa-učhaja wejrqui, nii.

ANA WAL PIYUNANACA QUINTU

⁹ Nekztanaqui Jesusaqui žoñinacžquiz paljaji kallantichiča. Paljaycan tii quintu quint'ichiča, tuž cjican:

—Tsjii patrun žoñiqui uwasanac zkala čhjacziča. Nekztan nii zkala partira tjaachiča piyunanacžquiz. Nekztanaqui ažkquin ojkcichiča ažk tjuñi kami.

¹⁰ Uwasa ajz kujicha timpu tjontan patrunaqui piyuna cuchanžquichiča niž partir zkala ricujzjapa. Nii pachpiquei partira langžñi žoñinaczi patrunaž cuchanžquita piyuna kijchcu čjatkatchiča. Ana čjulchiz cuchanchiča.

11 Nekztanaqui patrunaqui wilta tsjiižtan piyuna cuchanžquichiča. Nekztan partir yokquiz kamñi zoñinacaqui patrunaž cuchanžquita piyuna ch'aanchiča, nižaza kijtchiča, nižaza ana čjulchiz cuchanchiča parunžquin.

12 Nekztanaqui patrunaqui tsjiižtan cuchanžquichiča. Nii partira zoñinacaqui cuchanžquita piyuna chjojritchiča, nižaza chjatkatchiča.

13 Nižtami nii yokchiz patrunaqui pinsichiča, tuž cjan: “¿Čhjulut wejr paas? Wejt k'ayi majch cuchnača. Jalla nuž cheržcuqui nii partira zoñinacaqui rispitačhani”.

14 Pero partira zkala langžni zoñinacazti cuchanžquita majch cheržcu, ninacpora parlassiča, tuž cjan: “Tiiqui tjappacha tii irinsa tanznačhani. Jaziqi ticž conžla. Nekztan učhumž tii zkal yokac tanznaquiča”.

15 Nuž pinsitiquiztan partira langžni zoñinacaqui cuchanžquita majch yok tjiya jwescu conchiča.

Jaziqi pewcznuča:

–Nii zkal yokchiz patrunaqui ¿čhjulukat nii zoñinacžtanac paačhani?

16 Wejrqui cjiwča. Tjonžcu zkal yokchiz patrunaqui partira langžni zoñinaca conaquiča. Nekztanaqui patrunaqui niž zkal yoka yejkžquin tjaznaquiča.

Jalla nuž nii quintu nonžcu, zoñinacaqui cjichiča:

–jYooz munañpaqui anaj nii cjila!

17 Jesusaqui ninacž kjutñi cheržcu cjichiča:

–Wejt puntuquiztanaqui cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuy pirkiñinacaqui tsjii maz tjojtchiča. Nekztanaqui tjojtta mazqui isquinquiz cjissiča. Ultimquiziqui tucquin cjissiča”.

18 Nii maz cjen jakziltat ujquiz tjojtsnačhaja, jalla niiqui pirasužtakaz t'okuntaž cjequiča. Nižaza jakziltuž juntuñ nii mazqui tjojtsnaquič niiqui, pulpužtakaz t'oknaquiča.

–Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

TASA PACZ PUNTU

19 Jesusaqui nii quintu chiyatča quintra zoñinacž puntu. Jalla nižtiquiztan timplu jilirinaca, nižaza lii tjaajiñi maestrunaca, jalla ninacaqui Jesusaqui tanž pecatča nii orapacha. Pero parti zejlñi zoñinaca eksku, ana tani atchiča.

20 Pero nii quintranacaqui Jesusižquiz tiraž awayt'atča. Nižaza tsjii kjažt awayt'ini zoñinaca mantichiča, Jesusižtan ojklajajo zuma zoñižtakaz. Nuž čhica ojklajcan Jesusižquiztan ana zuma taku jwes pecatča, uj tjojtunžjapa. Jalla nuž uj jwezanžcu nii wajt chawc jiliržquiz intirjiz pecatča.

21 Jalla nuž awayt'ican Jesusižquiz pewcziča tuž cjan:

–Tjaajiñi Maestro, zizuž wejrnacqui, am werarapan tjaajiñamča. Kjažtam parti zoñinacac chiyaj cjee, amqui werarapankaz čhiñamča Yooz kamañ puntuqui.

22 Jaziqi tjaajznalla tii puntuquiztan. Wejrnacqui César cjita chawc jiliržquiz tas paaz tjaayiñča. ¿Jalla nuž tas paaz tjaazqui wali cjesaya, uz anaž wali cjesaj?

23 Pero nuž pewcztiquiztan nonžcu Jesusaqui ninacž pizc kuzziz naychiča. Nekztanaqui cjichiča:

–¿Kjažtiquiztan ančhucqui chawc ujquin wejr tjojtskatž pecjo?

24 Tsjii paaz zjičca, cherzjapa.

Paaz zjičžcu, Jesusaqui cjichiča:

–¿Tii paazquič jecž yujčta? ¿Nižaza tii paazquič jecž tjuu cjiirtata?

Ninacaqui kjaaziča:

–César cjita jilirž yujčča, niž tjuuzakazza.

²⁵ Nekztanaqui Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

–Chjulumi jiliržta cjenauqui jiliržquiz tjaa. Nižaza čjulumi Yoozta cjenauqui Yoozquiz tjaa.

²⁶ Anaž jecmi Jesusižquiztan ana wal taku jwesi atasacha nii željñi žoñinacz yujcquiz cjanpachauqui. Jalla nuž Jesusiž kjaaztiquiztanaqui ninacaqui ispantichiča; ch'uju cjišsiča.

ZOÑINACA JACATATZ PUNTU

²⁷ Wiruñauqui tsjii kjažt saduceo cjita žoñinacaqui Jesusižtan zali ojkcichiča. Nii saduceo žoñinacaqui tjajjiñitacha, ticzi žoñiqui anapan jacatatasacha, nuž cjiñitacha. Jalla nii jacatatz puntuquiztan Jesusižquiz paljaychiča,

²⁸ tuž cjan:

–Tjajjiñi Maestro, Moisesauqui učumnacalta cjiirtkalča, tuž cjan: “Tsjii žoñi ticznasaž niiqui, niijž tjun ana ocjalchiz cjesaž niiqui, nekztan nii ticzi žoñž jilaqui naa žew žon tjunatan zals waquiziča, nii ticzi jilž cuntiquiztan ocjala paazjapa”.

²⁹ Jaziqui pakallak jilazullca želatča. Jilir jilaqui zalsiča. Nekztan ticziča ana ocjalchiz.

³⁰ Nekztanaqui tsjii taypir jilaqui žew žon tjunatan zalsizakazza. Nekztan ticzizakazza ana ocjalchiz.

³¹ Nekztanaqui yekja taypir jilaqui žew žon tjunatan zalsizakazza. Niijž jaru niijž jaru naa tjunatan zalsiča tjapa nii pakallak jilazullcanacaqui. Nižaza tjappacha ticziča jilazullcanacaqui. Ana ocjala ecchipanča.

³² Ultimquiziqui naa maatak žonqui ticzinča.

³³ Jaziqui žoñinaca jacatattanaqui, žjakzilta jilž tjunt cjequejo naa žonjo? Tjappacha nii pakallak jilazullcaqui naa žonatan zalsiča. –Jalla nuž pewcziča saduceo quintra žoñinacaqui.

³⁴ Jalla nižta puntuquiztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

–Tii muntuquiz žejlcanaqui luctakami maatakami zalza; nižaza maatinaca zalsjapa tjaača.

³⁵ Jakziltat Yoozquin kuzzizlaj niiqui ticziquiztan jacatatzcu, arajpach wajtquin želaquiča. Nicju žejlcan ana zalznaquiča. Nižaza anaž zalzmi želasača.

³⁶ Arajpachquin žejlcan, žoñinacaqui anjilažtakaz cjequiča; ana ticznasača. Nižaza jalla nuž jacatatiquiztanaqui Yooz žejtñi maatinacapanča.

³⁷ Yooz tawk libruquiz tsjii ujsñi kal quinto žejlča. Nii quinto quint'ican Moiespachača učum zizkatchi, žoñinaca ticziquiztan jacatattñi, jalla nii. Nii Yooz tawk libruquiz Moisesqui cjiirchiča, tuž cjan: “Yooz jiliriqui Abrahamž Yoozza. Nižaza Isaacž Yoozza. Nižaza Jacobuž Yoozza”.

³⁸ Nii žoñinacz cerpu ticziž cjenami, žejtča. Yoozqui anača ticzi žoñž Yoozqui. Niiča žejtñi žoñž Yoozqui. Tjapa Yoozquin kuzziz žoñinacaqui žejtchipan žejlča.

³⁹ Jalla nekztanaqui tsjii kjaž lii tjajjiñi maestrinacaqui cjichiča:

–Zuma Tjajjiñi Maestro, walim čičhamča.

⁴⁰ Jesusiž walja zizñi zizñi čičican quintra žoñinacaqui eksiča iya pewczjapaqui. Panž atiptatača ninacaqui.

JESUSAQUI TSJII PEWCZICHA

⁴¹ Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

–Žoñinacaqui tuž cjiñiča: “Cristuča Davidž Majchqui”. Žkjažtiquiztan nuž cjeejo?

⁴²⁻⁴³ Davidpachača cjichi Salmos cjita libruquiz, tuž cjan:

“Yooz Ejjpqui wejt chawjc jiliržquiz cjichiča: ‘Am kjojch koztan am quintri zoñinaca t’oksnacha, jalla nii t’okscama wejt žew latuquiz julzi žela amqui’ ”.

44 Davidpachača Cristuž puntuquiztan “Wejt chawjc jiliriča” cjan chi-ichiča. Jalla nižtiquiztan, ¿jaknužt Cristo chawjc jiliri cjanpacha Davidž majch cjesajo?

JUDIO LII TJAAJIŃI MAESTRUNACZ PUNTU

45 Tjapa zoñinacaž nonznan, Jesusaqui niž tjaajinta zoñinacžquiz paljay-ichiča, tuž cjan:

46 –Lii tjaajiŃi maestruncžquiztan cwitaza. Ninacaqui tol zquitchiz ojklaz justasŃiča, walja honorchiz cjisjapa. Nižaza palazquiz ojklaycan zuma rispitchiž tsaanskatž pecŃiča. Nižaza ajc kjuyquiz tucquin julž pecŃiča. Nižaza pjijstiquiz lujlcan ancha tucquin julžcu honorchiz cjskaz pecŃiča.

47 Nižaza ninacpacha žew maatakž cusasanaca tanzjapa, incallča. Zoñinaca incallžjapa Yooztan ažka parlitazoka cjiŃiča. Yoozquin tjapa kuzziz zoñinacažtakaz tjeez pecča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui juc'ant tsjan anawaliz castictaž cjequiča.

21

OFRENDA PUNTU

1 Tsji nooj timpluquiz zejlcjan, Jesusaqui wali jiru ricach zoñinaca cher-ichiča ofrend cajquiz paaz uchni.

2 Nižaza tsjaa poris žew maataka cherchiča. Naa žewqui pizc paazalla utchiŃiča.

3 Jalla nii cheržcu Jesusaqui cjichiča:

–Tii razunal cjiwča. Taa poris žew zonqui ofrend cajquiz juc'ant jila utchiŃiča, tjapa parti zoñinacžquiztan.

4 Parti zoñinacaqui žejtchi paaz utchiča. Naa poris žewzti tjappacha naaža paaz utchiŃiča; ana iya žejlča, čheri kjayzjapa.

JUDIUZ TIMPLU PUNTU

5 Yekjap zoñinacaqui timplu puntuquiztan parlatča, nižaza nii timpluquiz zejłni c'achja maznac puntuquiztan parlatča, nižaza nii Yoozquiz ofrenda tjaata puntuquiztan parlatča. Jalla nuž nonžcu timplu puntuquiztan Jesusaqui chiichiča, tuž cjan:

6 –Tsjii nooj tjapa tii timplu pajltaž cjequiča. Ana zinta tii maznaca pirkita želaquiča.

TII MUNTU TUCUZINZ PUNTUQUI

7 Jalla nekztanaqui Jesusižquiz pewcziča, tuž cjan:

–TjaajiŃi Maestro, ¿čhjulorat tii amiž čhiita wataquejo? Ima amiž čhiita takunaca watan, ¿čhjulut siŃalaztakaz cjequejo?

8 Nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

–Ančhucqui persunpachquiz cwitaza, anača incallskata. Walja zoñinacaqui wejt tjuu aynakanž tjonaquiča, tuž cjan: “Wejrtča Cristužqui”. Nižaza “Wajillaž Cristuž tjonaquiča”. Nuž cjanž ojklayaquiča. Jalla nuž chiyanami ančhucqui anača criya, nižaza anaž ninacžtan apznaquiča.

9 Čhjulorat quira zalz quintumi nižaza kichas zalz quintumi želačaj niiqui ančhucqui wiraž ana tsucaquiča. Nuž: watanami imaž tii muntu tucuzinžqui irjatžcaquiča. Jalla nižta ana walinacača primiraqui watanqu.

10 Jesusaqui tira paljaychiċha, tuż cjan:

—Tsjii nacionżtan tsjii nacionżtan kichasaquiċha nacionpora. Nacionnacquitzan quiranaca zalassaquiċha.

11 Niżaza pajk terremotonacaż wataquiċha, yokaż ċhekinkatcan. Niżaza parti yokaran wali ċawc mach'a želaquiċha. Niżaza parti yokaran anawal cona želaquiċha. Niżaza arajpachquin anawali ispantichucanacaż parizaquiċha, pajk siñalażtakaz wataquiċha.

12 'Pero ima tiżtanaca watcan anċhucqui tantaż cjequiċha, niżaza kijċhtaż cjequiċha. Niżaza ajcz kjuyquin ċhjichtaż cjequiċha uj jwesanzjapa. Niżaza carsilquiz ċhawctaż cjequiċha. Niżaza wali ċhawjc jilirż yujcquin ċhjichtaż cjequiċha. Jalla niżtanacaż anċhucquiz wataquiċha, anċhucważ wejtquin kuzziz cjen.

13 Jilirż yujcquiz ċhjichta cjen, anċhucqui wejt favoraż tjurt'aquiċha.

14 Ima jilirż yujcquiz tjurt'ican anċhucqui anċhucwa kuzquiz ana tantiiz waquiziċha, jaknużt tjurt'aċhaja, jalla nii.

15 Tjurt'iñi ċhiiz oraqui weril zizñi taku tjaajżcaċha anċhucwa kuzquiz. Nii anċhucważ zizñi taku ċhiitiquiztan anaż jecmi anċhucwa quintra kjaazñi atasacċha. Inakaz cjisnaquiċha.

16 Anċhucqui tarasuntaż cjequiċha. Maa ejp, jilanaca, famillanaca, mazinaca, jalla ninacżquiztanami tarasuntaż cjequiċha anċhucqui. Nekżtan yekjap anċhucwaquiztan contaż cjequiċha.

17 Niżaza wacċi tii muntuquiz kamñi žoñinacaqui anċhucwaquiz ċjaawjkataquiċha, weriż cjen.

18 Jalla nuż cjenami anaż zinta anċhucwa ach ċharami pertiskatta cjequiċha.

19 Niżaza sufrichiż cjenami jakziltat zumpacha Yoozquin tjurt'ichi ċjeċhaja, Yoożtan wiñaya cuntintu kamaquiċha.

20 Jesusaqui ċjichizakazza:

—Jerusalén watja zultatuż muyuntita cjen, anċhucqui naaznaquiċha, ul-timu nii watjaqui t'ezintaż ċjeekalaka, jalla nuż cjequiċha anċhucqui.

21 Jalla nuż naazcan, Judea yokquin žejlñi žoñinacaqui cur kjutñi zajtcu atipz waquiziċha. Niżaza Jerusalén wajtċiz žoñinacaqui wajtquiztan ulanz waquiziċha. Niżaza joch yokquin žejlñi žoñinacaqui ana wajtquin quejpsquiz waquiziċha, atipz waquiziċha.

22 Nii noojiqui Yoozqui Israel žoñinaca casticaquiċha. Casticz puntuquiztan tjapa Yooz tawk libruquiz ċjirtaqui ċumplisnaquiċha.

23 ¡Ic maatakanacajay! ¡Wawa t'ichiñi maatakanacajay! Anċha ana wali sufraciċha. ¡Tjapa tii yokquiz žejlñi žoñinacajay! Anċhaż llact'azaquiċha, castictaż cjequiċha.

24 Žoñinacaqui quirquiz ticziż cjequiċha. Yekjap žoñinacacazti tanżcu ċhjichtaż cjequiċha yekja nacionquin. Niżaza yekja wajtċiz žoñinacaqui tii wajtċiz žoñinaca mantaquiċha, nii yekjanacż timpu tucuzinżcama, niżaza Yooz munañpa timpucama.

25 'Jalla nekżtanacqui tjuñquizimi jiiżquizimi warawarquizimi, jalla ninacżquiz siñalanaca wataquiċha. Niżaza pajk kot ljojkiż kjawaquiċha. Jalla niżtiquiztan tii yokquiz žejlñi žoñinacaqui walja tsucċi kuzziz cjequiċha, niżaza turwayżinta kuzziz cjequiċha.

26 Arajpachquin žejlñi kjananacami ċhekinkattaż cjequiċha. Jalla nii ċherżcu žoñinacaqui pinsaquiċha, tii muntu kjażt wataquejo, jalla nii. Tii muntu tucuzinż tjewznaquiċha. Jalla niżta watan žoñinacaqui tsucscukaz tismayaquiċha.

²⁷ Jalla nekztanaqui zoñinacaqui wejr; nii tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñi, quejpzquiñi cheraquiča. Walja kjančan wejt azi tjeežčan tsjir taypiquiz tjonacha.

²⁸ Jalla nižta anawalinaca wati kallantan, ančhucqui walja Yoozquin kuzziz cjee. Achamiž wayta, tsewcchucča chernana. Wajillaž ančuca ultim liwriiz tjuñi tjonacuiča.

²⁹ Nižaza Jesusaqui tii quintu quint'ichiča tuž cjan:

—Higo muntiquiztan naazna; čjul muntimi naazna.

³⁰ Ančhucmi tsjii munti ch'ojñapachaž c'ajan tuž zizza, kjutunz timpu žcatžinča, jalla nii.

³¹ Jalla nižta irataž tii weriž chiitanaca watan, ančhucqui tuž zizaquiča, Yooz mantiz tjuñi žcatžinča, jalla nii.

³² Tii razunal cjiwča. Ima tjapa tii timpuquiz kamñi zoñinacaž ticznán, tjapa weriž chiitanaca wataquiča.

³³ Arajpachami yokami tucuzinzaquiča. Wejt takuzti anapanž tucuzinzaquiča, panž cumplisnaquiča.

³⁴ Ančhucqui persunpachquiz cwitaza. Ančhucqui anaž turpi kuzziz cjee. Ana wali kamz cjen, nižaza licz cjen, nižaza tii wir cusasanacžquiz kuz tjaaz cjen, jalla nuž cjen zoñinacaqui turpi kuzzizza. Ana zuma kaman Yooz tjonz tjuñi tiripintit ančhuc tanaquiča

³⁵ tsjii trampaqui tiripintitž tanža, jalla nižta irataž Yoozqui tii muntuquiz ana wali kamñi zoñinaca tiripintit tanaquiča, casticžjapa.

³⁶ Ančhuczi listu tjaczi tjewzñi cjee. Zapuru ančhucqui Yoozquiztan azziz cjisjapa mayiza, tjapa watñi anawalinacquiztan atipžjapa, nižaza tsewtan cuchanzquita Yooz Zoñiž yujcquiz zuma prisintizjapa.

³⁷ Jalla nuž tjaajinchiča Jesusaqui. Majiñqui Jesusaqui timpluquiz tjaajnatča zapuru. Weenqui Olivos cjita curullquin želi okatča.

³⁸ Tjapa zoñinacaqui wentan timpluquiz tjonatča Jesusiž taku nonžni.

22

JESUSA TANZ TANTIITA

¹ Jalla nekztanaqui ana liwaturchiz t'anta lujlž pijjsta irantižcatča. Nii pijjstaqui pascua cjitatača.

² Nii oraqui timplu jilirinacami lii tjaajiñi maestrinacami, “žJaknužt Jesusa conas?” cjan kazziča. Pero ninacaqui parti zoñinaca walja ekskua, ana conit atčiča.

³ Jalla nekztanaqui Satanás cjita zajraqui Judas kuzquiz luzziča. Judasqui Iscariote cjitazakaztača. Judasqui parti tuncapan illzta zoñinacžquiztan nekztantača.

⁴ Judasqui timplu chawc jilirinacžtanami, timplu zultatž jilirinacžtanami parli ojčkichiča. Ninacžtan zalžcu, parličiča, jaknužt ninacž kjarquiz Jesusa intirjas, jalla nii.

⁵ Jalla nuž Judas parlitiquiztan quintra zoñinacaqui ancha cuntintutača. Paaz tjaaz compromitchiča.

⁶ Jalla nižtiquiztan Judasqui asiptichiča, “Way” cjan. Nekztanaqui tantiya kallantichiča, jaknužt ana tama zoñi želan Jesusa intirjas, jalla nii.

SANTA CENA PAACHICHA

⁷ Jalla nekztanaqui ana liwaturchiz t'anta lujlž pijjstaqui irantižquichiča. Nii pijjstiquiz tsjii uuzi wilana conspantača, pascua pijjsta paazjapa.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui pucultan niž tjaajintanaca cuchanchiča. Pedružtan Juanžtan ninacatača. Ima cuchancan ninacžquiz tuž cjičiča:

—Ančhucquiz oka, učumnacaž pascua čhjeri lujlžjapa, tjaczca.

⁹ Nekztanaqui nii pucultan tjaajintanacaqui Jesusizquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakziquin wejrnacqui čhjeri tjacznaquiya?

¹⁰ Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucqui watja luzcu, tsjii zoñžtan zalaquiča kjaz luuz kuzzi. Nii zoñž wirquiz apznaquiča, jakziquin luzačhaja, jalla nekz.

¹¹ Jalla nekz luzcu nii kyuychiz zoñžquiz paljayaquiča, tuž cjican: “Wejt Tjaajiñi cjiča: ¿Jakziquin visitz kjuya žejlya, wejt tjaajintanacžtan pascu čhjeri lujlžjapaya?”

¹² Nekztanaqui tsewcta pisuquiz tsjii pajk kjuya tjeeznaquiča ančhucquiz. Nii kjuya listu tjaczta cjequiča. Jalla nekz čhjeri lujlž tjacznaquiča.

¹³ Jalla nekztanaqui nii pucultanaqui ojkčiča. Nekztan Jesusiz čiitacama watchiča. Jaziqi nekziqi pascu čhjeri kissiča.

¹⁴ Pascu čhjeri lujlž ora cjen, Jesusaqui niiz illzta zoñinacžtan misquiz julziča.

¹⁵ Jalla nuž julžcu Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui ančhucatan tii pascu pjjsta čhjeri lujlžjapa ancha pecchinpanča, ima ticzan.

¹⁶ Ančhucquiz cjiwča, ančhucatan ana iya tii pjjsta paača, čhjuloracamat Yooz ultimu tjapa mantačhaja, jalla nii oracama. Nekztan tii pjjsta wilta paa-atha.

¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui persun kjaržtan wasu tanziča. Nekztan Yooz Ejpžquin sparaquiz cjichiča. Nekztanaqui niiz illztanacžquiz cjichiča:

—Tii wasu tanžna. Ančhuccama tojžcuqui liczna.

¹⁸ Tekztan nawjkhuc wejrqui uwas jakzqui anal iya licača, čhjuloracamat Yooz tjapa mantačhaja, niicama.

¹⁹ Jalla nii licžcuqui, Jesusaqui persun kjaržtan t'anta tanziča. Nekztan Yooz Ejpžquin sparaquiz cjichiča. Nekztanaqui t'anta kjolžcu niiz illztanacžquiz tjaachiča, tuž cjican:

—Tiiča wejt curpuž cuntaqui. Tii wejt curpuqui intirjitaž cjequiča ančhucaya. Nižaza wejr cjuñžcu, tii lujlžnaquiča.

²⁰ Nekztan čhjeri lujlžcu, wasu tanziča. Nekztan niiz tuqui čiita taku irata čiichizakazza, tuž cjican:

—Wejt ljocqui ančhucaya laycu tjawktaž cjequiča. Wejt ljocžtan ew žejtz kamaña ut'aytaž cjequiča. Tii wazuquiztan licžqui wejt ljoc cuntiquiztanča.

²¹ Wejt quintra tarasunñi zoñiqui wejttañ chicapachača tii misquiz.

²² Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñiča. Wejrqui Yooz Epiž munañpi jaru jalla nii kamañ jicžquiz okača. Wejt quintra tarasunñi zoñžquizti anawaliz cjisnaquiča.

²³ Jalla nuž čiitiquiztan tjaajinta zoñinacaqui ninacpora pewcsassiča:

—¿Jequit wejrnacquiztan nii tarasunñi zoñi cjes? —Nuž cjican ninacpora pewcsassiča.

¿JEQUIT TUCQUIN CJEEQUI?

²⁴ Jalla niiz wiruñaquei nii tjaajintanacaqui ch'aassiča, ject tucquin naazi cjeequi, jalla nii.

²⁵ Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Chawc jilirinacaqui persun wajtchiz zoñinaca mantiniča anawal parunažtakaz. Nižaza nii jilirinacaqui mantita zoñinacžquiz jilirž honorakaz waytiskatča, “walipan paacha tii jiliriqi”, cjican.

26 Ančhuczti anaž nižta paaz waquizizča. Antiz ančhucqui tižta paaz waquizizča. Jakziltat tsjan chawc jilirizlaj niiqui, tjowažtakaz cjis waquizizča. Nižaza jakziltat mantiñizlaj niiqui, piyunažtakaz cjis waquizizča.

27 ¿Ject tuccuin chekan zoñejo? ¿Misquiz julžni zoñej chekanaqui? Už žnii misquiz atintiñi zoñej, jaa? Tii razunal cjiwčha: Misquiz julžni zoñičha tuccuin chekanaqui. Jalla nuž cjenami wejrqui ančhucaporquiz atintiñi zoñiztakaztča.

28 'Ančhucqui wejttan chica žejlchinčhucpanča wejtquiz anawali watanami. Wejtquiztan ana zarakchinčhucča.

29 Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhuc uchača, mantiñi jilirinaca cjisjapa. Jaknužt wejt Yooz Ejpqui mantiñi jiliri cjisjapa wejr utčhaja, jalla nižta.

30 Jalla nuž cjen ančhucqui arajpach wajtquin wejttan chica želaquičha, nižaza wejttan chica lulžnaquičha. Nižaza nekziqui wejttan chica jilirž sillquiz julžnaquičha tuncapan Israel t'akquiz zoninaca pjalzjapa.

SIMON PEDRUQUI JESUSA ANA PAJŇI CHIYAQUICHA

31 Nekztan Jesusaqui cjichiča:

–Simona, Simona, tiim zizaquičha amqui. Satanasqui am pecča, niiz parti cjskatzjapa. Trigožtakaz layinz pecča, ujqiz tjojtskatzjapa.

32 Simona, am laycu tjurt'izinchinča ana juč'anti upa kuzziz cjejajo. Amqui Yoozquin tjapa kuztan quejžcu am jilanaca yanapaquičha tjup kuzziz tjurt'ajo.

33 Nekztanaqui Simonaqui cjichiča:

–Wejt jiliri, wejrqui listučha amtan chica ojkzjapa; carsilquizimi lusasača; nižaza amtan chicapachami ticsnasača.

34 Jalla nuž čhiitiquiztanaqui Jesusaqui cjichiča:

–Pedro, amquiz chiyučha, ima wallpaž kjawan, amqui wejt puntuquiztan nicaquičha. Čjep wilta wejr ana pajñim chiyaquičha.

JESUSIZ CHIIZINTA TAKUNACA

35 Jalla nekztanaqui Jesusaqui paljayčičha, tuž cjican:

–Tuquiqui wejrqui ančhuc cuchanchinča ana quelzziz, nižaza ana paazziz, nižaza ana yekjat čhjatchiz. Jalla nuž okan žančhucquiz čhjulut pjaltichiya?

Nekztanaqui ninacaqui kjaaziča:

–Anaž čhjulumi pjalfičičha, –cjican.

36 Nekztanaqui Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

–Anziqui jakziltat quelzziz cječhaja, nižaza quelzqui čhjicha. Nižaza jakziltat paazziz cječhaja, nižaza paazqui čhjicha. Jakziltat ana armichiz žejlčhaja, persun chaquita tuyžla, arma kjayžjapa.

37 Ančhucquiz chiyučha. Wejt puntuquiztanaqui Yooz takuqui tuž cjiča: “Castictaž cjequičha anawal zoñinacztan chica”. Wejt persunquiz cumplistanča niž cjižrt a Yooz takuqui. Nižaza tjapa cjižrt a Yooz takuqui wejt puntuquiztan cumplistanča.

38 Jalla nekztanaqui ninacaqui cjichiča:

–Wejt jiliri, tekzi pizc arma žejlčha.

Jesusaqui kjaaziča:

–Nužquizka cjila, –cjican.

JESUSAQUI YOOZ EJPZQUIN MAYIZICHICHA

39 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ulanchičha. Olivos cjita curullquin ojkčičha, jalla nicju ojkñipantča. Tjaajinta zoñinacaqui Jesusizquiz apziča.

40 Olivos cjita curulla irantižcu, Jesusaqui cjichiča:

—Yooz Ejpžquin mayiza ana ujquiz tjojtsjapa.

41 Nekztanaqui Jesusaqui niiz tjaajintanacžquiztan zoñiz maz čhjecta, jalla nužullquin ojkcichiča. Jalla nicju quillsiča Yooz Ejpžquin mayizizjapa.

42 Mayizican cjichiča:

—Yooz Tata, amqui munaquiz niiqui, wejr liwriyalla tii sufrisquiztan. Pero anal wejt kuzcama ojcz pecuča. Jaknuž am kuz munčhaja, jalla niicama ojcz pecuča.

43 Jalla nii oraqui arajpachquiztan tsjii Yooz Epiž cuchanžquita anjilaqui jeczquichiča, Jesusa azi tjaazjapa.

44 Jesusaqui jalla nuž ancha llact'azcan, tjapa aztan Yoozquin mayizatčha. Jalla nuž mayizan ancha pjalñi pjatziča ljocžtakaz čhjujatčha yok kjutñi.

45 Yoozquin mayiziz žeržcu, tsijsiča Jesusaqui. Nekztanaqui niiz tjaajintanacžquiz quejpcichiča. Ninaca llaquizinpantiž tjabatčha. Nuž cjen Jesusaqui tjañi zalchiča.

46 Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—¿Ančhucqui kjažtiquiztan tja-j? Zaazna, Yoozquin mayiza ana ujquiz tjojtsjapa.

JESUSA PRESO TANTA

47 Jesusaž ima parla žerznan, walja zoñinaca tjonchiča. Judas cjita zoñiqui tucquinpan tjonchiča. Judasqui nii tuncapan illzta zoñinacž partiquiztančha. Nekztan Jesusižquin macjatchiča čhjulzjapa.

48 Jesusaqui Judasquiz cjichiča:

—Judas, ¿wejr tsjii čhjulžcum amqui tarazunaquiya? Wejrčha Yooz cuchanžquita zoñtqui.

49 Jesusižtan žejlñi zoñinacaqui jalla nižta cheržcu, pewczičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿cuchillu armižtan tjurt'aquiya?

50 Tsjii nii tjaajintanacžquiztan timplu jilirž piyuna čhjojritchiča, žew cjuñi chjajtžinchiča.

51 Pero Jesusaqui cjichiča:

—Nužquizkaz cjee. Armižtan ana iya tjurt'aquiča.

Nekztanaqui nii orapacha Jesusaqui nii piyunž cjuñi lanžcu čhjetinchiča.

52 Timplu chawc jilirinacami nižaza timplu zultatž jilirinacami, nižaza wajt jilirinacami, jalla ninacami Jesusa preso chjichi tjonchiča. Ninacžquiz paljaychiča Jesusaqui, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui cuchillu armižtan, nižaza tuñžtan tjonch-inchucta, wejr tanzjapaya? ¿Wejrqui tjañ zoñtkaya?

53 Zapuru timpluquiz kamchinča ančhucatan chica. Nii oraqui wejr ana kjaž cjichinčhucča. Pero anziča ančuca tanz oraqui. Tii orakaz zumchiquiz kamñinacaqui mantasatha.

PEDRUQUI JESUSA ANA PAJÑI CHIICHICHA

54 Jalla nekztanaqui zoñinacaqui Jesusa preso tanchiča. Tanžcu timplu chawc jilirž kjuya chjitchiča. Pedruqui ažkquiztanalla apziča.

55 Jalla nii jilirž kjuy patio taypiquiz tsjii uj luminaru taaziča. Zoñinacaqui uj muytata julzi želatčha. Nižaza Pedruqui ninacžtan chica julzi želatčha.

56 Jalla nuž uj kjanquiz julzi želan, tsjaa piyun žonqui Pedro žejlñi cherch-inča. Nekztan naaqui cjichinča:

—Tii zoñiqui nii zoñžtan chica ojklayñitala, niž žtiic, ¿ana jaa?

57 Pedruzti nuž cjitiquiztan nicchiča, tuž cjican:

—Cullaca, nii zoñi anal pajuča.

⁵⁸ Jalla niiž wiruñpacha, tsjiizuñ Pedro cherchizakazza. Jalla nuž cherzcu, cjichiča:

—Amqui nii parti zoñimla.

Nekztanaqui Pedruqui kjaaziča; tuž cjan:

—Anapanča wejrqui.

⁵⁹ Tsjii orquiztanaqui yekja zoñiqui paljaychizakazza, tuž cjan:

—Ultim werara, tii zoñiqui nii zoñžtan chica ojklayñipantala. Tiiqui Galilea wajtchiz zoñizakazla.

⁶⁰ Jalla nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

—Jila, čjulukam nižta chiičhani, anal zizuča.

Jalla nuž chiyan nii orapachaqui tsjii wallpi jora kjawchiča.

⁶¹ Jalla nuž wallpi jora kjawan, Jesusaqui Pedruž kjutñi kjutzcu cherzquichiča. Jalla nižtiquiztan Pedruqui, Jesús Jilirž tuqui chiita cjuñiča. Tuquiqui Jesusaqui cjichiča: “Ima wallpaž kjawan, amqui wejt puntuquiztan nicaquiča. Chjep wilita wejr ana pajñim chiaquiča”.

⁶² Jalla nuž watzcu, Pedruqui ulanchiča. Nuž ulanzcu ancha kaachiča, Jesusa ana pajñi chiižcu.

⁶³ Jesusa itzñi zoñinacaqui walja iñarchiča. Nižaza Jesusa wjajtchiča.

⁶⁴ Nižaza Jesusiž čhujcqui chawjczinžcu yujcquiz kijtchiča, tuž cjan:

—¡Tantiyalla! ¿Ject am kijchjo?

⁶⁵ Nižaza niiž quintra čjul anawalinacami chiichiča, nuž iñarchiča.

JESUSA JILIRINACZ YUJCQUIZ CHJICHTA

⁶⁶ Tjuñiž tjewctanalla, tjapa judío jilirinacaqui juntassiča, wajt jilirinacami, timplu jilirinacami, lli tjaajiñinacami, jalla ninacami. Jalla nekztanaqui Jesusa chawjc parliz kjuya chjitchiča. Nicju ajczi jilirinaczquin apantichiča. Nekztan jilirinacaqui nižquiz pecunchiča, tuž cjan:

⁶⁷ —Jaziqui am chiya, ¿ampanim Cristumpanikaya?

Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Wejrqui “jesalla” cjež niiqui, anaž wejr criyaquiž ančhucqui.

⁶⁸ Nižaza wejrqui ančhucquiza pewcznaž niiqui, anaž wejr werara kjaazta cjeeča. Nižaza wejr anaž cujtznaquiča

⁶⁹ Wejrqui tsewctan cuchanzquita Yooz Zoñčha. Tekztanpacha wejrqui tjapa azziz Yooz Ejpž žew latuquiza julzil cjeeča. —Jalla nuž kjaaziča Jesusaqui.

⁷⁰ Jalla nekztanaqui tjapa nii žejlñi zoñinacaqui pecunchiča, tuž cjan:

—¿Am Yooz Majčimpanikaya?

Nekztan Jesusaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Wejrpanča, ančhucz pecunča, jalla nužupanča.

⁷¹ Jalla nekztanaqui ninacaqui cjichiča:

—Čhjul juc'antiž tisticu tumpasajo? Učhumpachala niiž persun ata chiiñi nonztaqui, ana wali chiichiča, “Yooz Majčha wejrqui” cjan.

23

JESUSIZTAN PILATO CJITA JILIRZTAN

¹ Jalla nekztanaqui tjapa nii žejlñi jilirinacaqui tsijtsiča. Nekztanaqui Jesusa chjitchiča Pilato cjita jiliržquin.

² Jalla nicju uj tjojtñi kallantichiča, tuž cjan:

—Wejrnacqui tii zoñi wajtchinča, tii wajtchiz zoñinaczquiza anawaliž aptjapcan zelatča. Jalla nuž wajtchinča. Tii zoñizakaz cjiča: “Učhumqui Romanž jilirž tasa ana tjaaz waquiziča” jalla nuž cjiča tiiqui. Nižaza

cjiĉha, “Wejrtĉha Yooz cuchanžquita Cristutqui”. Nuž cjican, cjiĉha, “Wejrtĉha chawc jiliritqui”.

³ Jalla nekztanaqui Pilato cjita jiliriĉqui tuž pewcziĉha:

—¿Judío wajtchiz zoñinacž chawc jilirim amya?

Nekztan Jesusaqui kjaaziĉha, tuž cjican:

—Jalla nužupanĉha, am nuž čiita, jalla nii.

⁴ Nekztanaqui Pilatuĉqui timplu chawc jilirinacžquiz, nižaza žejlñi zoñinacžquiz cjichiĉha:

—Anal tii zoñžquiz ĉjul ujmi waĉhuĉha.

⁵ Nii zoñinaczi ancha ujquiz tjojtskatz pecatĉha. Jalla nižtiquiztan cjichiĉha:

—Tii zoñiĉqui niž tjaajintižtan waljaž tjojktila tjapa Judea yokquin žejlñi zoñinacaqui. Primiraqui Galilea yokquinž nižta paatĉha tiiqui. Jaziĉqui tekzi nižtazakaz paatĉha.

JESUSA HERODIZQUIZ CHJICHTA

⁶ Jalla nuž nonžcu, Pilatuĉqui pewcziĉha, tuž cjican:

—¿Tiiqui Galilea yokchiz zoñikaya?

⁷ “Jesalla” cjican kjaaztan, Pilatuĉqui Herodes cjita Galilea chawc jiliržquin nii Jesusa cuchanĉiĉha. Herodesqui Jerusalén wajtquiz želatĉha nii ora.

⁸ Jesusa cheržcuĉqui Herodesaqui ancha cuntintutaĉha. Walja nižž puntuquiztan quintunaca nonĉiĉha. Jalla nižtiquiztan ažkanaca Jesusižtan zalz pecatĉha. Jesusa milajru paañi cherz pecatĉha.

⁹ Herodesaqui walja pewcñi kallantichiĉha. Pero Jesusazti ana kjaazñi žejlĉiĉha.

¹⁰ Jalla nicju zakaz timplu jilirinacami lii tjaajiñinacami chicapacha želatĉha. Ninacaqui walja Jesusiž quintra čiichiĉha, uj tjojtunzjapa.

¹¹ Herodesaqui zultatunacžtan Jesusa iñarchiĉha. Burla paachiĉha. Zultatunacaqui Jesusižquiz chawc jilirž punchu tjužtiĉha. Jalla nekztanaqui Herodesaqui wilta Pilatužquin cuchanžquichiĉha.

¹² Nii oraqui Herodestan Pilatužtan amigo pajassitaĉha. Niiž tuquiqui quinrataĉha.

JESUSA PILATUŽQUIN CUCHANTA

¹³ Jalla nekztanaqui Pilatuĉqui juntjapĉiĉha timplu jilirinacami wajt jilirinacami, nižaza zoñinacami.

¹⁴ Juntjapžcu, cjichiĉha:

—Anĉhucqui wejtkuiz tii zoñi zjiĉchinĉhucĉha, tuž cjican: “Tii zoñiĉqui zoñinacaž aptjapñiĉha”. Nekztanaqui anĉhuca yujcquiz tižžquiz pecunchinla. Jalla nuž pecuntiquiztan tii zoñž ujqui ana watchinpanla, anchucaž tii zoñžquiz uj tjojtuntiquiztanaqui.

¹⁵ Herodesaqui nižazakaz ana ĉjul ujmi watchiĉha. Jalla nižtiquiztan wilta wejtkuin cuchanžquitatĉha. Ziza anĉhucqui, tii zoñiĉqui anapanž ticz waquiziĉha.

¹⁶ Jaziĉqui cunkal casticaĉha, nekztanaqui cutsnaĉha.

¹⁷ Nii pjištiquiz cjenauqui Pilat jiliriĉqui cuzturumpichiztaĉha, tsjii pres zoñi liwrii cuts, jalla nii. Nii cuzturumpi paañitaĉha zoñinacž kuz wali cjisjapa.

¹⁸ Jalla nuž Pilatuž čiitiquiztanaqui tjappacha nii zoñinacaqui kjawi kallantichiĉha, tuž cjican:

—¡Panž ĉhjiĉla tiiqui! ¡Antiz Barrabás cutsla!

¹⁹ Jalla nii Barrabasqui carsilquiz chawctataĉha, nii wajtkuin jilirž quintra zoñinaca aptjaptkalĉha, y nižaza zoñiž contkalĉha. Jalla nižtiquiztan carsilquiz chawjctataĉha.

20 Pilatuqui Jesusa cuts peccan zoñinacžquiz wilta paljaychiča.

21 Nii zoñinacazti juc'anti altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—¡Cruzquiz ch'awczna! ¡Cruzquiz ch'awczna!

22 Chjep wiltiquiz Pilatuqui paljaychiča tuž cjican.

—Tii zoñi, ¿chjul anawali paachejo? ¡Wejrqui tii zoñž uj ana wachula! ¡Anaž ticz waquiziča tiiqui! ¡jaziqui cunkal casticača, nekztanac cutsnača!

23 Pero nii zoñinacazti juc'anti kjawchiča, “Cruzquiz ch'awczna” cjican. Timplu jilirinacami zoñinacami ancha kjawchiča, Pilatuž kuz atipscama.

24 Jalla nuž kjawtiquiztan Pilatuqui ninacž kuzcama paachiča. Jesusa cruzquiz ch'awczcajo mantichiča.

25 Nižaza Pilatuqui Barrabás cjita zoñi cutziča zoñinacž kuzcama. Nii Barrabasquiz carsilquiztača, jilirž quinta zoñinaca aptjaptiquiztan, nižaza zoñi contiquiztan. Pilatuqui Jesusa intirjichiča nii zoñinacž kuzcama wali cjejajo.

JESUSA CRUZQUIZ CH'AWCTA

26 Jalla nekztanaqui zultatunacaqui Jesusa chjitchiča, cruzquiz ch'awczjapa. Jalla nuž chjichan tsjii zoñi tanzichiča cruza tjuzjapa. Nii zoñiqui Cirene wajtchiztača, Simona cjitatača. Jochquiztan tjonatča. Jalla nuž Simona tanžcu zultatunacaqui Jesusiž cruza tjuzziča. Nekztan Jesusiž wirquiz ojkkatchiča.

27 Walja zoñinacaqui apznatča. Walja maatakanaca kaacan kjawcan ancha llaquita apzicha.

28 Pero Jesusaqui maatakanacžquiz cheržcu paljaychiča, tuž cjican:

—Jerusalén wajtchiz maatakanaca, wejtquiztan ana kaa. Ančhuca persunjapa nižaza ančhuca maatinacžquiztan kaa.

29 Tsjii ora tjonauqiča. Nii oraqui zoñinacaqui sufris cjen chiyauqiča, “Ana majtñi maatakanacaqui cuntintuž cjequiča. Nižaza anaž icchi maatakanacaqui cuntintuž cjequiča. Nižaza anaž piz t'ichiñi maatakanacaqui cuntintuž cjequiča”.

30 Nii ora zakaz zoñinacaqui walja sufris cjen curunacžquiz paljayaqiča, tuž cjican: “Wejtnac juntuñ tjojtžca”. Nižaza lumanacžquiz cjequiča, “Wejrnacž chjojsna, tsjii tjatta cunta”.

31 Tsjii ch'ojñi muntiquiz tižta paaquiči, kjoñ muntiquiz juc'ant ana wali paaquiča. —Jalla nuž paljaychiča Jesusaqui.

32 Zultatunacaqui pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awczjapa chjitchiča Jesusižtan chica.

33 Calavera cjita yoka irantižcu, Jesusa cruzquiz ch'awczhiča. Nižaza nii pucultan tjañinaca cruzquiz ch'awctazakaztača, tsjii tjañizti žew latuquiztan, tsjii tjañizti zkar latuquiztan.

34 Cruzquiz ch'awctan, Jesusaqui cjichiča:

—Yooz Tatay, tii zoñinaca pertuna, chjulut paačhaja, anaž intintiča ninaqui.

Nii ora zultatunacaqui Jesusiž zquti tanzjapa, zurtiyassiča.

35 Jalla nekzi zoñinacaqui walja chekznatča. Jilirinacami ancha burla paachiča, tuž cjican:

—Tiiqui yekjanaca liwriichiča. Ultim werar Cristumčhalaj niiqui, Yooziž illztamčhalaj niiqui, persunpacha liwriyalla.

36 Nižaza zultatunacaqui burla paachiča. Macjatžcu jar vinu tirinchiča.

37 Nižaza cjichiča:

—Amqui judionacž chawc jilirimčhalaj, niiqui, persunpacha liwriyalla.

38 Nižaza cruzquiz Jesusiž ach juntuñ litranaca cjiirtatača. Chjep tawkquiztan cjiirtatača, griego taku, latín taku, hebreo taku. Jalla tuž cjiirtatača: “Tiiča judionacž chawc jiliriqui”.

39 Tsjii ch'awcta tjañi žoñiqui Jesusižquiz ana wal taku chiichiča, tuž cjian:

—Amqui Cristumčhalaj niiqui, persunpacha liwriyalla. Nižaza wejr-nacmiž liwriya.

40 Tsjii ch'awcta tjañizti nii tjañ mazquiz ujziča, tuž cjian:

—Amqui cruzquiz ch'awctazakazza. ¿Am anam Yooz eks, kjažtatajo?

41 Učhumqui ujquiztan sufristanča. Cruzquiz ch'awcta cjispanz waquiziča. Tii žoñizti ana čjul ujchizza.

42 Nekztan nii tsjii tjañ žoñiqui Jesusižquiz paljaychiča, tuž cjian:

—Jesusa, čjulorat amqui mantiz kallantačhaja, jalla nii ora wejr čjuñznalla.

43 Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjian:

—Weraral amquiz cjiwčha, tonjtanpacha amqui wejttan chica cjequiča, Paraíso cjita zuma yokquinaqui.

JESUSAQUI TICZICHA

44 Nii oraqui taypuruž cjisnatča. Tjapa nii yokaqui zumchi cjisniča, majñakak oracama.

45 Tjuñiqui zumchi cjisizakazza. Nižaza pajk timplu cortina chicata wjajrziča.

46 Jalla nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan kjawchiča, tuž cjian:

—Yooz Tatay, am kjarquiz wejt animu cumpjiyuča.

Jalla nuž čiižcu, ticziča.

47 Jalla nuž watchi cheržcu tsjii romanž zultat jiliriqui Yooz honora paljaychiča, tuž cjian:

—¡Ultim weraratakalča, tiiqui lijitum žoñitakalča! Ana ujchiztakalča.

48 Nižaza nuž watchi cheržcu tjapa nii cherñi žoñinacaqui ancha llaquita ojkičiča.

49 Jesusiž mazinacami nižaza nii Jesusa Galilea wajtquiztan apzi maatakanacami ažkquiztan chekzcan quirchiča. Tsijsucakaz cheksiča nii watñiqui.

JESUSIŽ CURPU SIPULTURQUIZ TJATZTA

50 Tsjii zuma žoñi želatča José cjita. Yooz mantitacama kamñitača. Judea yokquin Arimatea wajtchiz žoñitača. Judiuž jilirinacž partitača.

51 Nii zuma Josequi Yooz mantiz tjuñiž tjewšnipantača. Nižaza niiqui anatača Jesusa conž kuzzizqui parti jilirinacžtanaqui.

52 Nekztan Pilatužquin ojkičiča Jesusiž curpu mayi.

53 Nekztanaqui Josequi Jesusiž curpu cruzquiztan apakžcu tsjii wali pajk pañužtan capziča. Nekztanaqui sipulturniž tjažziča. Nii sipulturniž wali pajk mazquiz pjettakalča. Anatakalča yekja almami tjatta niiqui.

54 Jeejz tjuñi žcatžintiquiztan, žoñinacaqui tjacznatča jeejz tjuñquiz žejlzjapa.

55 Nii Galilea yokquiztan Jesusižtan chica tjonchi maatakaqui Juzquiz apziča, Jesusiž sipulturnu cheri, jaknužt tjažtažlaja, nii cheri.

56 Jalla nekztanaqui persun kjuya quejpžcu, zuma ulurčiz aceitenaca nižaza tjažlinz cremanaca jalla nii tjacziča. Nekztanaqui jeejz tjuñquiziči jeejiča, judiuž lii jaru.

24

JESUSAQUI JACATATCHICHA

¹ Tumincuqui simana kalltiznan maatakanacaqui Jesusiz sipultura ojkchiicha walja wentan. Tjaczta ulurchiz aceitenaca chjitchiicha, Jesusiz curpu tjajlinzjapa. Jalla nuž okan yekja maatakanacaqui cumpant'ichizakazza.

² Jalla nicju irantižcu nii sipulturu pjuczta mazqui cjetžta cherziča.

³ Nekztanaqui sipulturniquiz luzziča. Pero Jesusiz curpuqui ana wajtchiča.

⁴ Jalla nižtiquiztan ninacz kuz turwayskatatča. Ana jaknužquin zizi atchiča, čhju lu paachuca, jalla nii. Nuž želan pucultan luctak žoñižtakaz tsijtsi cherziča. Ninacz zquiti walja lijatča. Maatakanacztan chica cjissiča.

⁵ Jalla nuž cheržcu walja tsucchiča maatakanacaqui. Tuzi t'okziča. Jalla nuž cjen pucultan luctakaztakaz anjilaqui chiižinchiča maatažquiz, tuž cjan:

—čKjažtiquiztam ančhucqui ticzinacporquiz žejtñi žoñi kjurjo?

⁶ Anaž tekz žejlča niiqui. Jacatatchiča niiqui. Ančhucž cjuñzna, Galilea yokquiz ojklayan Jesusaqui nižta mazinchipanla, jalla nii.

⁷ Nicju Jesusaqui mazinchiča, “Yooz Epiž cuchanzquita Žoñtča wejrqui. Ujchiz žoñinacz kjarquiz intirjital cjeeča. Nižaza cruzquiz ch'awčcu contal cjeeča. Pero čhjep majquiztanaqui jacatatača”. Jalla nuž Jesusaqui mazinchiča.

⁸ Jalla nuž chiyan maatakanacaqui cjuñziča Jesusiz mazintanaca.

⁹ Jalla nekztanaqui sipulturniquiztan quejžcu, tjappacha quint'ichiča niž tuncamani illzta žoñinaczquiz, nižaza tjapa nekz žejlñi žoñinaczquiz.

¹⁰ Jalla nii quint'iñi maatakanacaqui tižta tjuuchiztača: Maria Magdale-natača, Juanatača, Jacobuž maatača Mariiqui, nižaza tsjii kjaž yekja maatakanacatača. Jalla ninacaqui Jesusiz illzta žoñinaczquiz quint'ichiča, jaknužt watchi, jalla nii.

¹¹ Jalla nii maatakanacz quint'ita anapan criichiča Jesusiz illzta žoñinacaqui.

—čHjulukat lucuratažtakaz chiičhani nii maatakanacaqui? —jalla nuž cjičiča Jesusiz illzta žoñinacaqui.

¹² Jalla nuž ana criižcumi Pedruqui ulanžcu sipulturu cheržñi zajtchiča. Colžcu sipulturu kjuylchuc cherziča. Nii capžta pañunaca tsjii latu chjo-jkžta želatča. Jalla nii cheržcu, walja kuzquiz pinsican ojkchiča, čhjulut watčhaja, jalla nii.

EMAUS CJITA WAJTQUIN OJKTA

¹³ Nii noojpacha pucultan Jesusiz tjaažinta žoñinacaqui Emaús cjita watjaž okatča. Emaús watjaqui tsjii tuncaman kilometrotača Jerusalén wajtquiz-tan.

¹⁴ Jiczquiz ojkan, ninacpora parlassatča, tjapa Jesusiz puntu watchi-naca, jalla nii.

¹⁵ Nuž parlasan, Jesusapachača žcatžinžquichi. Nekztan ninacztan chica ojkchiča.

¹⁶ Jesusižtan chica ojkanami, nii pucultanaqui anapan pajñi cjissiča.

¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaczquiz pewczičha, tuž cjan:

—Jiczquiz ojkan, ččhjul puntu ančhucqui parlasjo? čKjažtiquiztan llaquita ančhuc ojko?

¹⁸ Tsjižnuñqui Cleofás cjitatača. Jalla niiqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tjapa zoñinacaqui Jerusalén wajtquiz wajtchi quintu zizza. Am nekz zejlcán, ¿nii watchinaca anam ziz, jaa?

19 Nekztanaqui Jesusaqui kjaaziča, tuž cjican:

—¿Ĉjulu watchitaya?

Nekztanaqui nii pucultanaqui cjichiča:

—Tii quintu zejłča. Tsjii Jesusa cjeta zoñi želatča, Nazaret wajtchiz zoñi. Yooz taku paljayñi profetatača niiqui. Yooz Ejpž yujcquizimi zoñinacž yujcquizimi walja Yooz aztan milajrunaca paachiča. Nižaza Yooz taku zumapan parličiča.

20 Jalla nekztanaqui uĉhum timplu jilirinacami uĉhum wajt jilirinacami nii Jesusa intirjichiča cruzquiz ch'awczjapa, conzjapa.

21 Wejrnaqui cjetuča, “Niiqui Israel wajtchiz zoñinaca liwriyaa” cjichinatača. Nižaza tonjtanpacha ĉjep majča, tižta watchiqui.

22-23 Wejnacaquiztan tsjii kjaž maatakanacaqui wentan Jesusiž sipulturu cherzñi ojkiča. Jalla nekztanac “Jesusiž curpu ana zejłča” cjičan tjončiča. Tjonžcu quint'ichiča, tižta. Sipulturquin anjilanaca chertkalča. Anjilanacaqui cjitkalča “Jesusaqui vivo žejtchiča” cjican. Jalla nuž quint'itkalča maatakanacaqui. Jalla nuž quint'itiquiztan tsucchiniča wejrnaqui.

24 Jalla nii quintu nonžcu tsjii kjažt wejnaca mazinacaqui sipulturu cherzñi ojkiča. Nii maatakaž quint'ita, jalla nižtapacha cherziča. Pero Jesusa ana cherčiča.

25 Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Ancha ana intintiñi anĉhucqui. ¿Kjažtatajo? ¡Ancha ch'aman criichinĉhucča tjapa Yooz taku paljayñi profetanacž cjiirtaqui!

26 Ima honorchiz mantican, Cristuqui nuž sufrispantaž niic, ¿ana jaa?

27 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tjaajñi kallantichiča, tjapa cjiirta Yooz takunaca niž puntuquiztan, jalla nii. Tjaajincan, Moisés cjiirta libruquiztan kallantichiča. Nižaza tjappacha Yooz taku paljayñi profetanacž libruquiztan tjaajinčiča niž persun puntuquiztan.

28 Jalla nekztanaqui jakziquin ojktĉhaja, jalla nicju irantitan, Jesusaqui tira wajt cjichitacha.

29 Nii pucultan zoñinacaqui Jesusižquiz rocatča, tuž cjican:

—Wejtnacatan žela. Tjuñi zezillaž cjissa, joz zumča.

Nekztanaqui Jesusaqui ninacžtan chica tsjii kjuyquiz želi luzziča.

30 Nekztanaqui tjapa ninacaqui misquiz julziča. Nuž julžcu Jesusaqui t'anta tanzicha niž kjaržtan. Nekztanaqui Yooz Ejpžquin sparaqiz cjichiča. Nekztan ninacžquiz tojziča.

31 Nuž paan nii pucultan zoñinacaqui Jesusa pajñiž cjissiča, ĉhjujqui cjetžintaztakaz. Pero nii orapacha Jesusaqui liwj katchiča.

32 Nii pucultanaqui ninacpora parlassiča, tuž cjican:

—Uĉhumnacatan jiczquiz okan nižaza Yooz taku tjaajnan, uĉhumnaca kuzqui ancha zint'atča. Jalla nižtataž, ¿ana jaa?

33 Jalla nekztanaqui ana tjewžcu Jerusalén watja quejpciča. Jalla nicju Jesusiž tuncaman illžta zoñinacžtan zalčiča, yekja mazinacžtan juntazzi.

34 Ninacaqui cjichiča:

—Ultim werara jacatatchipanča Jesusa Jiliriqi. Simonaqui zakaz cherčiča.

35 Nekztanaqui nii pucultanaqui zakaz quint'ichiča, jaknužt jicquiz okan, ninacžquiz watĉhaja, jalla nii. Nižaza jaknužt Jesusižquiz pajtĉhaja t'anta tojznan, nii quint'ichizakazza.

JESUSAQUI TIRIPINTIT PARIZICHICHA

³⁶ Jalla nuž parlan, Jesusapachača ninacž taypiquiz tsijsiqui. Jesusaqui ninacžquiz tsaanchičha, tuž cjican:

—jZuma kuzziz cjee!

³⁷ Ninacaqui ancha isphantichi cjissičha, ancha tsucchiča. Pinsichiča, “Almaž caa” cjican.

³⁸ Pero Jesusaqui cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan ančhucqui tsucchinčhucta? ¿Kjažtiquiztam wejt puntuiztan ančuca kuzquiz turwaysita?

³⁹ Wejt kjaraz cherna. Wejt kojchaž cherna. Wejrpachača. Lanzna. Chera. Tsiji alma animuqui ana janchichizza, nižaza ana tsijichizza. Ančhucqui cherča, wejrtča janchichizmi tsijichizmi.

⁴⁰ Jalla nuž chiican, Jesusaqui kjaranaca kojchanaca tjeziča.

⁴¹ Jalla nekztanaqui nii žejlñi zoñinacaqui kuzquiz pinsichiča, “Jesusaqui žejčha werara, ana werara”, nii. Nižtami cuntintutača. Ispantichi želan, Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucalta ¿čhjulul lujljapa žejl?

⁴² Nekztanaqui Jesusižquiz tjaachiča ch'iz canca, nižaza mazk'a.

⁴³ Jesusaqui nii čheri tanžcu lujlchiča ninacaž cheran.

⁴⁴ Nekztanac cjichiča:

—Tuquiqui ančhucaltan žejlcan ančucaquiz mazinchintača, jaknužt wejtquiz watstantažlaja, jalla nii. Jaziqui cumplispantača tjapa wejt puntuiztan cijjrta Yooz takunaca. Moisesqui wejt puntuiztan cijjrchiča, nižaza tuqita Yooz taku paljayñi profetanacaqui cijjrchičakazza wejt puntuiztan. Nižaza salmos cjiťa liwruquiz cijjrta zakaztača wejt puntuiztan. Jalla nii tjapa cumplispantača.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Yooz taku tjaajincan zumpacha intintiskatchičha.

⁴⁶ Nižaza cjichiča:

—Jalla tuž cijjrtača. Cristuqui ticspantača. Nižaza čhjep majquiztan jacatatspantača.

⁴⁷ Nekztan Cristuž mantita kamañquiz kamcan zoñinacaqui tjapa kjutñi nacionanacaran liwriñi taku paljaystanča. Jerusalén wajtquiztan liwriñi taku paljayi kallantistanča. Jalla tuž cjican, paljayaquiča, “Yoozquin kuzziz cjee, nižaza kuznaca campiya, ujnaca pertunta cjišjapa”.

⁴⁸ Ančhucqui jalla nižtapacha paljayaquiča. Tisticunacača ančhucqui.

⁴⁹ Yooz Ejpqui ančucaquiz taku compromitchičha ančuca kuzquiz Espiritu Santu cuchanzjapa. Wejrqui ančucaquiz wajilla cuchanzcača nii wejt Yooz Epiž compromitta Espiritu Santo, jalla nii. Nižaza tii Jerusalén wajtquizpachaž kamla, tsewctan cuchanzquita Espiritu Santuž azi tanzcama.

JESUSA ARAJPAHQWIN CHJICHTA

⁵⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninaca chjitchičha wajtž tjiya, Betania cjiťa watjacama. Jalla ničju kjara waytižcu, ninacžquiz cjichiča:

—Yooz Ejpqui ančucaquiz zuma yanapla.

⁵¹ Jalla nuž chižcuqui, Jesusaqui ninacžquiztan zarakchiča. Tsewchucpacha waytiscu chjichtatača.

⁵² Nii ecta zoñinacaqui Jesucristuž honora paljayžcu Jerusalén cjiťa watja ancha cuntintuž cuttižquichiča.

⁵³ Jalla ničju ninacaqui timpluquiz pan žejlchiča, Yooztajapa honora waytican. Jalla nužoj cjiťa. Amén.

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN JUAN

YOOZ TAKU CJITACHA JESUCRISTUQUI

¹ Ima tii muntu želan Jesucristo želatča. Jalla niičha Yooz Taku cjita. Nižaza Yooz Ejpžtanča. Niimi Yoozzakazza.

² Primirquiztanpacha niiqui Yooz Ejpžtanpanča.

³ Jalla niž cjen Yoozqui tjappacha paachiča. Tjapa niž paatacamača. Anaž yekjaž paataqui žejlča.

⁴ Jalla nižakazza žeti tjaachiqui. Nižaza žejtcan žoñinacaqui persun kuzquiz zuma kamaña zizasacha. Tsjii kjanažtakaz Jesucristuqui Yooz zuma kamaña žoñž kuzquiz zizkatñičha.

⁵ Jaknužt tsjii kjanaqui zumchiquiz kjančhaja, jalla nižta Jesucristuqui zumchiquiz ojklayñi žoñinacž kuzquiz zuma kamaña zizkatča. Nii zumchiquiz ojklayñi žoñinacača ana zuma kamañchizqui. Pero Jesucristuž cjenpankaz Yooz zuma kamaña zizasacha.

⁶ Tsjii Yooziž cuchanžquita žoñi želatča, Juan cjita.

⁷ Nižaza Jesucristučha zuma kamaña zizkatñiqui. Juanqui Jesucristuž puntuquiztan mazñi tjonchiča, tsjii kjanažtakaz. Nižaza testicu cunta Jesucristuž puntu werara mazzinchiča. Tjapa žoñinacžquiz nuž mazzinchiča, Jesucristužquiz criyajo.

⁸ Juanqui anača ultim Yooz zuma kamaña zizkatñiqui. Antiz tsjii testicu cunta tjonchiča, nii Yooz zuma kamaña zizkatñiž puntuquiztan mazzinjapa.

⁹ Jesucristučha ultimu Yooz zuma kamaña zizkatñiqui. Jalla niičha zapa žoñinacž kuzquiz Yooz zuma kamaña zizkatñiqui. Nižaza Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiča.

¹⁰ Jalla nuž tjonžcu tii muntuquiz kamchiča. Nižaza niičha tjapa tii muntuquiz žejlñinaca paañiqui. Niž paataž cjenami tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui Jesucristo ana pajz pecchiča.

¹¹ Jesucristo Yooz Majchqui niž persun wajtchiz žoñinacžquiz tjonchiča. Pero nii žoñinacžti Jesucristo ana pajz pecchiča.

¹² Pero jakziltami nii Jesucristo pajz pecchaja, nižaza nižquin tjapa kuztan criičhaja, jalla ninacaqui ultim Yooz maatinacapanž cjissa.

¹³ Jalla nuž muñchiča Yoozqui. Anaž persun maa ejpž kuzcama, nižaza anaž persun kuzcama, nižaza anaž žoñiž pinsitacama, antiz Yooziž pinsitacama žoñinacaqui Yooz maatinaca cjissa.

¹⁴ Yooz Taku cjita Jesucristuqui tii muntuquiz tjonžcu, žoñž curpuchiz wejtnacatan juntu kamchiča. Jalla tii muntuquiz kamcan Jesucristuqui Yooz zuma okžñi kuz tjeeziča. Nižaza Yooz ljižtum kamañ puntunacami werara tjeeziča. Tii muntuquiz kaman, wejrnacqui niž ancha zuma arajpach kamaña cherchinča. Niičha Yooz Ejpž zinta Majchqui. Jalla nižtquiztan niž tjeežta arajpach kamañaqui niž kamañapankalča.

¹⁵ Juanqui nii Yooz Majch puntu mazzinchiča, tuž cjican:

–Jalla tiž puntuquiztan tuqui čiichinča, tuž cjican: “Tsjiiqui tjonča wejť jarupacha. Jalla niičha wejťquiztan juc'ant chekanaqui. Ima weriž nasan pan želatkalča niiqui”.

¹⁶ Nii Yooz Majchqui tsjan juc'ant zuma kuzziz cjen učhumnacaquiz zuma arajpach kamañchiz cjiskatchičha juc'anti juc'anti.

17 Tuqwi timpu Moisesqui lii mantitanaca zoñinac̄quiz tjaachiča. Jaziqui Jesucristuqwi Yooz zuma okzñi kuz zoñinac̄quiz tjeeža. Nižaza zoñinac̄quiz Yooz zuma kamañchiz cjiskatča, nižaza Yooz puntunaca zizkatča.

18 Jesucristučha Yooz Majchqui. Anapanž jec zoñimi Yooz cherchiqui. Niiž zinta Majch alajakazza Yooz cherchiqui. Nii Yooz Majchqui Yooz Ejpžtan tsjii kuzzizpankazza. Jalla nižtiquiztan niičha Yooz puntunacami werara zizkatñiqui.

JUAN BAUTISTAZ CHIITA TAKU

19 Juanž mazzintaqwi Jesucristuž puntuquiztan jalla tužuča. Jerusalén wajtchiz judío zoñinacaqwi Juanž puntuquiztan iya ziz pecatča. Nekztan timplu jilirinacami timpluquiz sirwiñinacami Juanžquin pewczñi cuchanžquitatača. Ninaca pewczičha, tuž cjican:

—¿Amqui jequimtaya?

20 Juanqui zumpacha mazzinčiča. Nii pewczñi zoñžquiz ana nicčiča. Mazzincan tuž cjichiča:

—Wejrqui anača Cristutqui, ančucaž tjewžtaqui.

21 Jalla nekztanaqwi nii pewczñi zoñinacaqwi wilta pewczičha tuž cjican:

—¿Jequimt amjo? ¿Elías cjita profetamkaya?

Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anača Eliastqui.

Nekztanaqwi ninacaqwi pewczičha, tuž cjican:

—Nii profeta tjoníž cjizpacha, ¿niimi amya?

Juanqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejr anača niitqui.

22 Jalla nekztanaqwi ninacaqwi cjichiča:

—¿Jecpant amjo? Wejrnacqui quintu chjitstanča wejrnac cuchanžquiñinac̄quin. Am persun puntuquiztan ¿kjažum cjii?

23 Nekztan Juanqui tuž kjaaziča:

—Wejrčha alto joržtan ch'ekti yokquin paljayiñtqui. Tuž paljayiñča: “Yooz Jiliržtajapa zuma kamañ jicz tjaczna”. Jaknužt Isaías cjita profeta chiitčhaja, jalla nuž paljayiñča.

24 Nii pewczñinacaqwi fariseo zoñinac̄aż cuchanžquitatača, Juanžquin.

25 Ninacaqwi pewczizakazza tuž cjican:

—Nižtaquí amqui anaž Cristumni, nižaza anaž Eliasni, nižaza anaž nii tjonñi profetamni. Ana nižta zoñimžlaj niiqui, ¿kjažtiquiztan am judío zoñinaca bautisjo?

26 Juanqui ninac̄quiz kjaaziča tuž cjican:

—Wejrqui kjaztankaz bautisiñča. Judío zoñinac̄quiztan tsjiiqui žejlča, jalla niiqui ančhucqui anaž pajča.

27 Jalla niiqui wejt jaruž tjončha. Jalla nuž cjenami niičha wejtquiztan juc'ant tsjan chekanaqwi. Jalla nii atintizjapa wejrqui anal waquizuča, niíž zapat čiqui jwerzinimi, anaž cjichuca.

28 Betábara cjita yokquin nuž Juanžquiz pecuntatača. Betábara cjita yokaqwi Jordán cjita pužž tuunača. Jalla nicju Juanqui bautisatča.

UZI WILANAZTAKAZZA JESUCRISTUQUI

29 Jakatažuqwi Juanqui Jesusa tjonñi cherčiča. Jalla nuž cheržcu, tuž cjichiča:

—Cherzna. Tiiča Yoozquiztan cuchanžquita zoñi, uuzi wilanažtakaz. Jalla tiiqui tii muntuquiz žejlñi zoñinac̄ cuntiquiztan ticznaquičha. Ujchiz zoñinac̄ laycu ticznaquičha, ninac̄aż ujnacquiztan ana casticča cjejajo.

³⁰ Wejrqui tiiz puntuquiztan mazzinchinča tuž cjican: “Wejt wirquin tjonča tsjuiqui. Jalla niiča wejtquiztan juc’ant tsjan chekanaqui. Ima weriž nasan, niiqui želatkalča”.

³¹ Wejrqui persunpacha tii žoñi anal zizaytuča, jecčhalaj, jalla nii. Wejrqui Yooz mantita jaru kjaztan bautisiñča, Israel wajtchiz žoñinacžquiz nii pajkatta cjisjapa.

³² Nižaza Juanqui Jesusiž puntuquiztan tuž chiichizakazza:

—Wejrqui arajpachquiztan Yooz Espiritu Santo palumažtakaz chjiwžquini cherchinča. Nekztan nii palumaqui Jesusiž juntuñpacha cjisquichiča.

³³ Tuquiqui wejrqui persunpacha tii žoñi anal zizaytuča, jecčhalaj, jalla nii. Pero Yoozqui wejr mantichiča kjaztan bautisajo. Nižaza wejtquiz tuž cjichiča: “Espiritu Santuqui jecžquiz chjiwžcačhaja, nižaza nižquiz želačhaja, jalla niiča Espiritu Santužtan bautisñiqui. Jalla nii cheržcu nižquiz pajaquiča”.

³⁴ Jaziqui nižtapan cherchinča, jalla nižtquiztan wejrqui ančhucaquiz maznuča, tiiča werar Yooz Maatiqui, cjican.

ANDRESTAN PEDRUŽTAN

³⁵ Jakatažuqui Juanqui pucultan niž tjaajinta žoñinacžtan tsijtsi želatča.

³⁶ Jesusaž nijcchuc ojklayan, Juanqui nižquin cheržcu tuž cjichiča:

—Cherzna. Tiiča Yoozquiztan cuchanžquitaqui. Uuzi wilanažtakaz cjequiča.

³⁷ Nii pucultan Juanž tjaajintanacaqui jalla nuž chiiñi nonžcu Jesusižquiz apziča.

³⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wir kjutñi cheržcu, ninaca apzquini naychiča. Ninacžquiz cjichiča:

—žčhjuluz ančhuc kjurya?

Nii apzñi žoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Rabbí. (Rabbí cjita takuqui Tjaajiñi Maestro cjiča ninacž tawkquiztan.)
¿Jakziquinam am kamyá?

³⁹ Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Picha. Wejtta oka, cherzjapa.

Jalla nekztanaqui tjonžñi ojkičiča, jakziquin kamchitazlaja, jalla nicju. Tjuñi zezi cjen nii pucultanaqui Jesusižtan kamchiča nii zeztan ween pakara.

⁴⁰ Tsjii pucultiquiztan Andrés cjitatača, Simón Pedruž lajkača. Jalla niiqui Juanž chiiita nonžcu Jesusa apziča.

⁴¹ Pero Andresqui ima Jesusižtan ojklayan niž Simón cjita jila kjuri ojkičiča. Jalla nižtan zalžcu, tuž mazziča:

—Wejrqui Mesiastan zalchinča. (Ninacž tawkquiztan Mesías cjita tjuuqui Cristuž cjicha. Cristo cjita tjuuqui “Yooz illzta” cjiča.)

⁴² Jalla nekztanaqui Andresqui niž jila Jesusižquiz zjičchiča. Jesusaqui nii cheržcu, tuž cjichiča:

—Amqui Simona cjitamča, Jonás majch. Tekztan najwccchuc Cefas cjita cjequiča. (Cefas cjita tjuuqui Pedro cjiča, ninacž tawkquiztan. Pedro cjita tjuuqui “maz” cjiča.)

FELIPŽTAN NATANAELŽTAN

⁴³ Jakatažuqui Jesusaqui Galilea yokquin ojkw pinsichiča. Jalla nuž okawk cjen, Felipe cjita žoñžtan zalchiča. Nižquiz tuž cjichiča:

—Wejtanpanim chica ojklayaquiča.

⁴⁴ Nii Felipiqui Betsaida wajtchiz žoñitača. Andrestan Pedružtan nii wajtchiz žoñinacžakaztača.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Felipiqui Natanael kjuri ojkchiča. Jalla niižtan zalčcu cjichiča:

–Tsjii žoňžtan zalchinča. Niiž puntuquiztan Moisesqui cjjrchipantala Yooziž tjaata liy librunacquiz. Nižaza niiž puntu profetanacaqui cjjrchizakztača. Niiqui Jesusa cjitača, Josež majch. Nazaret wajtchiz žoňičha nii Jesusaqui.

⁴⁶ Jalla nuž nonžcu Natanaelqui tuž cjichiča:

–¿Nazaret wajtquiztan zuma žoňi želasajo? Anaž jaz.

Felipiqui niižquiz tuž kjaaziča:

–Cheržquily.

⁴⁷ Jesusaqui Natanael cjita žoňi macjatžquiňi cheržcu, tuž cjichiča:

–Cheržca. Nii žoňičha lijitum Israel wajtchiz žoňiqui, ana incallňiqui, nižaza zuma kuzzizza.

⁴⁸ Jalla nekztanaqui Natanaelqui Jesusižquiz pewcziča tuž cjican:

–¿Jaknužum am wejr pajjo?

Jesusaqui niižquiz kjaaziča tuž cjican:

–Ima Felipe am kjawznan, wejrqui am cherchinča, higo munti koztan.

⁴⁹ Natanaelqui tuž cjichiča:

–Tjaajiňi Maestro, am Yooz Maatimkalala, Israel žoňinacž chawc Jilirimkalala.

⁵⁰ Nekztanaqui Jesusaqui niižquiz cjichiča:

–Wejrqui chiičinča, am higo munti koztan žejlňi cherchinča, nii. Jalla niža chiiťquiztan alaja wejtquizim kuzziz cjsamča. Pero wiruňaqui juc'ant pajk obranaca cheraquiča amqui.

⁵¹ Nižaza Jesusaqui cjichizakazza:

–Ančhucacquiz weraral cjiwča. Ančhucqui arajpacha cjetsi cheraquiča, nižaza Yooz anjilanacaqui wejt juntuň chjijwžquiňi yawžquiňi cheraquiča. Wejrtča tsewctan cuchanžquita Yooz Žoňťqui.

2

ZALZ PJIJZTA

¹ Chjep majquiztan tsjii zalz pjiizta želatča Caná wajtquin, Galilea yokquin. Jesusiž maa nicju želatča.

² Nižaza Jesusaqui niiž tjaajinta žoňinacžtanpacha nii zalz pjiiztiquiz kjawžtatača.

³ Jalla nuž pjiizta paan vino upzitača. Jalla nekztanaqui Jesusiž maaqui niižquiz cjichinča:

–Vino upziča.

⁴ Jesusaqui naaquiz tuž kjaaziča:

–Maataka, ¿kjažťquiztan nii puntu wejtquiz chiijo? Wejt langz ora imaziča.

⁵ Pero naaqui nekz atintiňi sirwizunacžquiz cjichinča:

–Tiiž mantitacama ančhucž paaquiča.

⁶ Jalla nicju sojta pajk maz luuznaca želatča. Judío žoňinacaqui ajunz cuzturumpi paazjapa luuznaca joojooňitača. Zapa luuzquiz quinzakal tunc litro, patač litro, nuž kjaz luzňitača.

⁷ Nekztan Jesusaqui nii pjiizta paaňi sirwizunacžquiz mantichiča, tuž cjican:

–Tii luuznacquiz ančhucqui kjaz chjijpznaquiča.

Nekztanaqui luuz joracama kjaznaca chjijpziča.

⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

–Jaziqui tsjii zkoluculla coozna. Nekztan pjiizta paañi patrunžquiz chjicha.

Jalla nuž niiz čhiitacama chjitchiicha.

⁹Nii pjiizta paañi patrucaqui mallziča nii kjazquiztan vino tucchi. Jakz-iqiztan tjonchi nii vino, jalla nii ana zizatča. Sirwizunacakaz zizatča. Nii-nacaž kjazqui cootkalča. Jalla nuž nii vino mallžcu pjiizta paañi patrucaqui nii zalzñi tjowa kjawziča.

¹⁰Nekztan tuž cjichiča:

–Chjul žoñimi zuma vino panž tjaača primiraqui. Nekztan kjawžta žoñinacaž zuma vino lictan nii jaru ana zuti zuma vino zakaz tjaača. Amzti tii oracama tii ancha zuma vino čhjojcham, ¿kjažtatajo?

¹¹Jalla niitača Jesusaž primer paata milajruqui. Caná de Galilea wajtquiz paachiča. Jesusaqui nii milajru paacan, niiz arajpach kamañami azimi tjeeziča. Jalla nižtiqiztan nižtan chica ojklayñi žoñinacaqui niizquizimi tjapa kuz cjissiča, nižaza criichiča.

¹²Jalla niiz wiruñ Capernaum wajtquin ojkičiča. Niiž maatan, niiz lajk-nacžtan, niiz tjaažinta žoñinacžtan, jalla ninacaqui nižtan chica ojkičiča. Jalla nicju tsjii kjaž maj kamchiča.

TIMPLU PEWZA JESUCRISTUQUI

¹³Judío žoñinacž pascua pjiizta wajillatača. Jalla nižtiqiztan Jesusaqui Jerusalén watja ojkičiča.

¹⁴Jalla nicju timplu patiuquiz luzcu, animala tuyñinaca cherchiča. Vaca-naca, uuzinaca, nižaza palumanaca jalla nižtanaca timplu patiuquiz tuyñi cherchiča. Nižaza paaz campiñinaca ninacž puestuquiz julzi cherchiza-kazza.

¹⁵Jalla nižtanaca cheržcu Jesusaqui poota zkizquiztan lazu paachiča. Jalla nekztanaqui nii laztan zancchuc liwj tirkatchiča vacanacami, uuzi-nacami tjapa nii tuyñinacžtanpacha. Nii paaz campiñi žoñinacž paazmi k'ala witzinchiča, nižaza ninacž mizanacami pjokžinchiča.

¹⁶Nekztan paluma tuyñi žoñinacžquiz ujziča tuž cjan:

–Tjapa tinaca jwesa. Wejt Yooz Ejpž kjuya anača tuyz kjuya tjaczqui.

¹⁷Jalla nekztanaqui niiz tjaažinta žoñinacaqui cjiirta Yooz taku cjuñziča. Yooz tawk libruquiz tuž cjiirtkalča: “Am kjuya respitta cjskatz pecuča. Nuž pectiquiztan akztal cjeeča”.

¹⁸Jalla nekztanaqui judío žoñinacaqui niizquiz pewcziča tuž cjan:

–Jalla nižtanaca paazjapa, ¿ject am mantichejo? Yoozqui am mantichizlaj niiqui, tsjii siñala milajruž tjeežna.

¹⁹Jesusaqui tuž kjaaziča:

–Tii timplu pajlžta cjequiča. Nekztan čhjep majquiz wila tsijtsnača.

²⁰Jalla nižta chiiñi nonžcu judío žoñinacaqui cjichiča:

–Tii timplu kjuycanaqui pusi tunc sojtan wata kjuytala pero. ¿Amqui čhjep majquizkaz tii timplu tsijtsnasažo? Anapan niim atasacha amqui.

²¹Jalla nuž nii timplu puntuquiztan čhiican Jesusaqui niiz persun curpu puntuquiztanž chiyatča.

²²Jesusaž ticziqiztan jacatattan niiz tjaažinta žoñinacaqui nii čhiita cjuñziča. Nekztan Yooz takumi criichiča, Jesusaž jacatatz punto cjiirta. Nižaza Jesusiž čhiitanacami criichizakazza.

²³Pascua pjiiztiqiz Jesusaqui Jerusalén wajtquiz želatča. Jalla nicju želan walja žoñinacaqui niizquin criichiča. Niiž paata milajrunacami siñalanacami, nii cheržcu criichiča.

²⁴ Jesusaqui niiz persun kuzquiz zoñinacž kuz, jaknužt cječhaja, jalla nii zizatčha. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui nii juntuñ criichi zoñinacžquiz ana juyzu paachičha.

²⁵ Jesusaqui persunpacha zoñinacž kuz jaknužt cječhaja jalla nii zizatčha. Jalla nižtiquiztan niiqui anaž jec tjaajžnimi pecatčha zoñinacž kuz puntuquiztanaqui.

3

JESUSIZTAN NICODEMUZTAN

¹ Tsjii fariseo zoñi želatčha, Nicodemo cjita, judío zoñinacž jiliritačha.

² Jalla nii Nicodemuqui tsjii ween Jesusižquin tjonžni ojkchičha. Nekztan Jesusižquin paljaychičha, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, zoñiqui ana Yooz poderžtanžlaj niiqui, nekztan ana milajrunaca paasačha, amiž paata milajru, nižtanacami. Jalla nižtiquiztan wejrqui zizučha, Yoozquiztan tjonchamčha, Yooz obra tjeežni nižaza Yooz puntu tjaajiñi.

³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui niizquiz cjichičha:

—Amquiz weraral cjeečha. Jequit ana pizc wilta nassi cječhaja, jalla niiqui arajpach Yooz wajtquiz ana kamasaccha.

⁴ Jalla niža chiitiquiztan nii Nicodemo cjita zoñiqui tuž pewczičha:

—Pero, ¿kjaž tsjii zoñiqui wilta majtta cjesajo? Wilta majtta cjisjapa, ¿maa iczquiz wiltaž luzasajo?

⁵ Jesusaqui tuž kjaazičha:

—Ultimu werarapal cjiwčha. Jequit kjazquiztanami Espiritu Santužquiztanami ana nassi cječhaja jalla niiqui arajpach Yooz wajtquiz ana luzasaccha.

⁶ Jequit maa ejpžquiztankaz nassaja, jalla niiqui zoñž kamañchizkazza. Pero jequit Yooz Espiritu Santuquiztan zakaz nassaja, jalla niiqui Yooz Espiritu Santuž kamañchizza.

⁷ Weriž chiitiquiztan anam am ispantaquičha. Tjapa zoñinacaqui pizc wilta nastanpančha cjiwčha.

⁸ Nicjumi ticjumi tjamiqui tjamčha. Nii tjamž jora nonžcanami jakziquiztan tjamžquičhaja, jakzitchuc ojkchaja, jalla nii ana zizzuca. Jalla niža irataž Yooz Espiritu Santuqui jecž kuzquizimiž luzasaccha. Nižaza ana Yoozquin criichi zoñinacaqui criichi zoñinacž kamaña cherčha. Pero nii Espiritu Santuž tjaata kamaña ana intintazucačha.

⁹ Jalla nekztanaqui Nicodemuqui wilta pewczičha, tuž cjican:

—¿Jaknužupan cjes teejo?

¹⁰ Jesusaqui niizquin tuž kjaazičha:

—Amqui Israel zoñinacžquiz tjaajiñi maestrumla. ¿Jalla tii weriž chiita ana intintazzucakaya?

¹¹ Ultimupan wejr cjiwčha. Wejrqui tii puntuquiztan intintazcu chiyučha. Weraraž chiyučha, tii weriž zizta nižaza cherta puntunacami. Jalla nuž cjenami amqui weriž chiita anam catokčha.

¹² Tii muntuquiz watfi puntuquiztan chiyana ana intintazza amqui. Jaziqui juc'ant altu razunžtan arajpach Yooz puntuquiztan chiyanami, ¿jaknužt am intintasajo?

¹³ Anaž jecmi arajpachquin yawchiqui. Wejrpankal arajpach Yooz puntuquiztan zumpacha zizučha. Wejrqui arajpachquiztan chijjwžquichinčha. Wejrqui arajpachquiztan cuchanžquita Yooz Zoñtčha.

14 Nižaza wejrqui cruzquiz waytital cjistanča. Jaknužt Moisesqui tsjii korquiztan paata zkora pajk tuñquiz waytītčhaja, jalla nižta wejrqui waytital cjistanča,

15 wejtquin criichi zoñinacžquiz ew kamaña tjaazjapa, ninaca Yooztan wiñaya kamajo, ana infernuquin sufrajo.

YOOZ EJPCHA ZOÑINACŽQUIZ OKŽÑIQUI

16 Yooz Ejpqui tii muntuquiz žejlñi zoñinacžquiz ancha okžquichipanča. Jalla nižtquiztan niiz zinta Majch cuhanžquichiča, zoñinacžquiz ew kamañchiz cjiskatzjapa. Jakziltat niiz zinta Majchquiz criyačhaja, ew kamañchiz cjequiča Yooztan wiñaya kamzjapa ana infernuquin sufrajo.

17 Yooz Ejpqui niiz Majch tii muntuquiz cuhanžquichiča. Niiž cjen zoñinaca liwriita cjesača infernuquin ana casticta cjisjapa.

18 Jakziltat Yooz Majchquiz criyačhaja, jalla niiqui ana infernuquin casticta cjequiča. Pero jakziltat Yooz Majchquiz ana criyačhaja, jalla niiqui infernuquin castictapanž cjequiča, Yooz zinta Majchquiz ana criitquiztan.

19 Yooz zinta Majchča Yooz kamaña tjeezñiqui zuma kjanažtakaz. Jalla nuž cjenaqui tii muntuquiz tjontan, zoñinacaqui ana wali kamañchiz kamzpanž pecatča, zumchiquiz kamzpanž pecatča. Nižaza ninacaž ana wali kamtanacaž cjen Yooz kamañchiz cjis ana pecchipanča. Jalla nižtquiztan castictapanž cjequiča.

20 Tjapa ana wali kamñinacaqui Yooz kamaña tjeezñižjapa quintrača. Nižaza Yooz kamaña tjeezñižquiz anaž cherez pecča, ninacž ana wali kamtanaca ana tjeezta cjisjapa.

21 Pero jakziltat werar Yooz kamañ jaru kamz pecčhaja, jalla niiqui Yooz kamaña tjeezñižquiz macjatžquiča kjanapacha tjeezjapa, niiz zuma kamtanaca Yooz aztan kamtača, nii. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

JUAN BAUTISTAZ CHIITA

22 Jalla nuž Nicodemužtan parližcu, Jesusaqui tjaajintanacžtan Judea yokquin ojkcichiča. Jalla nicju niiz tjaajintanacaqui bautiscan žejlčiča.

23 Nižaza Juan bautiscan zakaz želatča. Salim cjita wajt žcati Enón cjita wajtquin želatča. Jalla nicju wacchi kjaz želatča. Nekztan zoñinacaž tjonatča bautista cjisjapa.

24 Jalla nižtanaca watchiča, ima Juanqui carsilquin chawcta cjen.

25 Jalla nekztanaqui Juanž tjaajinta zoñinacžtan tsjii kjaž judío zoñinacžtan ch'aassiča, ajunz cuzturumpi puntuquiztan.

—Juanž tjaajintanacaqui nižquin mazañi tjončiča, tuž cjan:

—Tjaajiñi maestro, tsjiiqui amtan chica želatča Jordán puž tuuna. Amqui niiz puntuquiztan mazzinčamča. Jalla niiqui tekz žejlča bautiscan. Nižaza tjapa zoñinacaqui nižtan ojczpanž cjissa.

27 Juanqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Yooz Ejpqui wejtquiz tsjii kamaña tjaachiča; nižaza tsjii puestuquiz wejr utchiča. Jaknužt Yoozqui zoñžquiz kamaña tjaatčhaja, jalla nii jaru žoñiqui kamz waquiziča.

28 Ančhucpacha weriž čhiita nonzinčucča. Wejr cjichinča: Anača wejr Cristutqui. Wejrzi niiz tuqui cuhanžquita zoñtča.

29 Tsjii zalz pijiztiquiz zalzñi tjowaqui yanapñi mazinacžquiztan tsjan impörtantiča. Nii zalzñi tjowaqui tjunchizza. Yanapñi mazinacaqui jalla nii nonžcu cuntintuča, nižaza chipchipča. Jalla nižta iratača anziqiu. Wejrqui Jesusiž quintu nonžcu ancha cuntintuča.

³⁰ Niiqui juc'anti juc'anti tucquin cjistanča. Wejrzi niižquiztan juc'anti juc'anti wirquin cjistanča.

JESUSACHA TSEWCTAN TJONCHI ZOŇI

³¹ Nii tsewctan tjonchi zoŇiča tjapa zoŇinacžquiztan juc'anti chekanaqui. Tii yok muntuquiz kamŇi zoŇinacaqui tii yokjapakaz kamaŇchizza. Nižaza tii yokjapa kamaŇa puntuquiztankaz parliča. Nii tsewctan tjonchi zoŇizti tjapa zoŇinacžquiztan juc'antiča.

³² Nii tsewctan tjonchi zoŇi qui arajpachquin čhjulut chertčhaja, nonžtčhaja, jalla nii zoŇinacžquiz mazziča. Jalla nii zumanaca maztiquiztanami zoŇinacaqui anaž wira criiz pecča.

³³ Jakziltat niž mazta criičhaja, niiqui tjurt'aquiča, Yooziž čhiita takuqui werarapankalala, cjan.

³⁴ Yooziž cuchanžquita zoŇi qui Yooz takupanž parliča. Yooz Espiritu San-tučha niž kuzquiz željŇipan, yanapzjapa. Jalla nižtiquiztan Yooz takupanž parliča.

³⁵ Yooz Ejpqui niž Majch k'aachiča. Jalla nižtiquiztan tjappacha tjaachiča niž Majch kjarquiz.

³⁶ Jalla nižtiquiztan jakziltat Yooz Majchquiz criyačhaja, jalla niiqui Yooz-tan wiŇaya kamaquiča. Nižaza jakziltat ana Yooz Majchquiz criyačhaja nižaza ana cazačhaja, jalla niiqui anapanž Yooztan kamasučha. Nižaza Yooz Ejpqui cjiča, nii zoŇi qui castictaž cjequiča.

4

JESUSIZTAN SAMARIA WAJTCHIZ MAATAKZTAN

¹ ZoŇinacaqui Jesusižquiz walja tjonchiča nižtan chica ojklajzjapa, Juanžquiztan juc'ant tama. Nižaza Juanžquiztan juc'anti zoŇinaca bautis-siča. Jalla nii quintu ojklayan, fariseo zoŇinacaqui nii quintu nonchiča. Nekztan Jesusižtan quintrazi kallantichiča. Nii zizziča Jesusaqui.

² Jalla nuž nii Jesusiž bautis quintu ojklajchiž cjenami, Jesusaqui anaž bautis-siča. Antiz niž tjaajinta zoŇinacakaz bautisatča.

³ Pero fariseo zoŇinacaqui Jesusiž puntuquiztan nonžcu, Jesusižtan quintrazi kallantichiča. Jalla nižtiquiztan Jesusaqui Judea yokquiztan zarakhiča, Galilea yokquin quejžquizjapa.

⁴ Jalla nii jiczquiz ojkan, Samaria yoka nuž watstantača.

⁵ Jalla nuž Samaria yokquin ojkan Sicar cjita wajtquin irantichiča. Tuqui timpu Jacob cjita zoŇi qui niž Josė cjita majchquiz tsjii yoka tjaachi-tača. Nii yok žcati Sicar cjita watja želatča.

⁶ Jalla nicju tsjii kjaz tuj želatča, Jacobž tuj cjitatača. Jesusaqui jiczquiz ojktiquiztan otchiča. Nekztan tuj latuquiz julziča. Nii oraqui taypur wajitača.

⁷⁻⁸ Nekztanaqui niž tjaajinta zoŇinacaqui watja luzziča lujlz čhjeri kjayz-japa. Jesusaž nuž zinalla želan, tsjaa Samaria wajtchiz maatakqui nii tujquin kjaz cooyi tjonchinča. Jesusaqui naaquiz paljaychiča:

—Kjaz onalla, —cjan.

⁹ Jalla nuž kjaz tomangztiquiztan naa Samaria wajtchiz maatak zonqui cjinčinča:

—Amqui judío zoŇimla. Wejrqui Samaria wajtchiz žontča. Ćkjažtiquiztan amqui wejtquiztan kjaz mayjo?

(Judío zoŇinacžtan Samaria wajtchiz zoŇinacžtan porapat ana parliŇipanla, pero.)

¹⁰ Jalla nekztanaqui naa maatakaž čhiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui amquiztan kjaz maychinča. Pero amzti wejt puntuquiztanami nižaza Yooziž tjaaz puntuquiztanami intintitasaž niiqui, jalla nekztan wejtquiztan žejtñi kjaz maytasacha. Nižaza nii žejtñi kjaz tjaatam cjitasača.

11 Jalla nekztanaqui naa maatakqui tuž cjichinča:

—Señor, am anaj kjaz coozizzamla. Tii tuj koziča. ¿Jakzictanam nii žejtñi kjaz tjaasajo?

12 Učhum Jacob cjita tuquita ejpqui tii tuj ecanchiča. Nižaza tii tujquiztan kjaz licñitača, nižaza niž maatinacami, nižaza niž animalanacami. ¿Amqui nižquiztan juc'antim cjes, kjažtatajo?

13 Jalla nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Jakziltat tii tuj kjazquiztan licħaja, jalla niiqui wiltaz kjaz pecaquiča.

14 Pero jakziltat weriž tjaata kjaz licħaja, jalla niiqui anaž iya kjaz pecniž cjequiča. Weriž tjaata kjazqui niž persun kuzquiz tsjii jalzurižtakaz cjisnaquiča wiñaya žejtjapa.

15 Jalla nekztanaqui naa maatak žonqui nižquiz cjichinča:

—Señor, nii kjaz tjaalla, ana iya kjaz peczjapa, nižaza tii tujquiz ana iya kjaz cooyi tjonzjapa.

16 Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Oka, am luctaka kjawžca. Nekztan wiltam wejtquin tjonaquiča.

17 Naa maatak žonqui tuž kjaaziča:

—Ana luctakchiztħa.

Jalla nuž kjaaztiquiztan Jesusaqui tuž cjichiča:

—Amqui weraram chiiča, “Ana luctakchiztħa” cjicanaqui.

18 Amqui pjijska luctakchiztakalala amqui. Jalla nižtiquiztan aniziqui am lucum cjiħaja, jalla niiqui anaž am ultim lucuqui. Jaziqui weraram chiiča.

19 Jalla nekztanaqui naa maatak žonqui Jesusižquiz tuž cjichinča:

—Señor, amħa profetaqui, nuž tantiyuča.

20 Wejtnaca tuquita ejpnacaqui tii curquiz Yooz rispitiħitača. Anħuc judio žoñinacazti cjiñchucħa, Jerusalén wajtquin Yooz rispitsa, nii.

21 Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz tuž kjaaziča:

—Maataka, weriž chiita taku criya. Tsjii tjuñi tjonħa. Jalla nii tjuñquiziqui anaž tii curquizimi nižaza anaž Jerusalén wajtquizimi Yooz Ejp rispitaquiča.

22 Anħucqui Yooz ana zuma pajžcu rispitiħa. Wejrnaczi Yooz lijituma pajžcu rispituħa. Judio partiquiztanž Yooziž cuchanžquita Liwriñiqui tjonħa.

23 Nii tjonž tjuñquiziqui, nižaza anzimi, werar Yooz Ejp rispitiħinacaqui kuztanami animužtanami Yooz rispitaquiča. Nižaza Yooz Ejpž kuzcama weraraž rispitaquiča. Jalla nižta rispitiħinacaž Yooz Ejpqui pecħa.

24 Yooza ana janchichizqui, animužtakaz. Jalla nižtiquiztan nižquin rispitiħinacaqui kuztanami animužtanami nii rispitanħa. Nižaza Yooz kuzcama werara rispitanħa.

25 Jalla nekztanaqui naa maatak žonqui Jesusižquiz cjichinča:

—Tsjii noojiqui tsjii Yoozquiztan cuchanžquita cjitaqui tjonaquiča. (Mesias, nižaza Cristo cjitazakazza niiqui.) Jalla nii tjonžcu wejtnacaquiz tjapa Yooz puntuquiztan tjaajnaquiča.

26 Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz tuž cjichiča:

—Werjħa niitqui, amquiz paljayuča.

27 Jalla nuž parlan Jesusiž tjaajnta žoñinacaqui quejpžquichiča. Nuž Jesusaž tsjaa Samaria wajtchiz žonatan parliñi cheržcu, ispantichiča. Anħa ispantižcu tjapa nii tjaajntanacaqui ana pewczñi atħiča, “Naaquiztan

¿chjulum pec?” cjan, uż “¿Kjażtiquiztan naa žonatan parli?” cjan ana pewczñi atchiča.

²⁸ Nekztanaqui naa maatak žonqui kjas luuz eccu, watja ojkchinča. Nekztan žoñinaczquin tuż quint'ichinča:

²⁹ –Ojklay, tsjii žoñiz cheržquily. Niiqui tjapa weriž kamta puntu zizza. Wejtquiz nü puntu chiichiča. ¿Anaj tii Yooz cuchanzquita Cristo cjesaya?

³⁰ Nekztanaqui žoñinacaqui wajtquiztan ulanzquichiča, jakziquin Jesusa želatčhaja, jalla nicju.

³¹ Ima nii žoñinacz irantizcan, niiz tjaajintanacaqui Jesusižquiz chiizinchiča, tuż cjan:

–Tjaajiñi Maestro, čjululla mekaz lujlžnalla.

³² Jesusazti ninaczquiz cjichiča:

–Wejtac yekja lujlž žejlča. Jalla nii lujlžqui ančhucqui anaž pajča.

³³ Jalla nuž chitiquiztan niiz tjaajintanacaqui ninacpora pewcassiča, tuż cjan:

–¿Jequit tiizquiz lujlž čjjeri zjijcanchi cjesajo?

³⁴ Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

–Wejrqui wejt cuchanzquiniž kuzcama kamuča. Nižaza niiz pecta langz cumpluča. Jalla niiča wejtta lujlž čjjeri cuntaqui.

³⁵ Ančhucqui cjinčuča, “Zkala ajzquinaqui pajkpic jiiž pjaltiča”, jalla nuž cjinčuča. Pero wejr ančhucquiz cjiwča, “Nii žoñinaczquin cherna. Pookchi zkalanacaztakaz ninacaqui. Ricujz pečča.

³⁶ Jakziltat nii pookchi zkalanaca ricujačhaja, jalla niiqui pactaž cjequiča. Nižaza nii ricujta žoñinacaqui Yooztan wiñaya kamaquiča. Jalla nižtiquiztan zkala čjacañimi ajzñimi nuž chicapacha cuntintuž cjequiča.

³⁷ Tii zkala puntuquiztan chiiatqui werarapančha. Jalla tuż cjiča: “Zkala čjacañiqui tsjiča. Nižaza zkala ajzñiqui yekjačha”.

³⁸ Wejrqui ančhuc cuchanzquichinča, ana amiž trabajta zkala ricujzjapa. Yekjanacačha nii zkalac trabajchi Yooz taku paljaycan. Ančhucqui nii trabajtiquiz yapzinčuča, ultimquiziqui Yooztajapa ricujta cjisjapa.

³⁹ Jalla nekztanaqui wacchi Samaria wajtchiz žoñinacaqui niizquiz criichiča, naa maatak žonaž maztaž cjen. “Niiqui tjapa weriž kamta puntu zizza”, jalla nuž cjan mazzinča naaqui.

⁴⁰ Nižaza Jesusižquiz tjonžcu, nii Samaria wajtchiz žoñinacaqui Jesusižquiz rocchiča, tuż cjan:

–Wejtnacatan kamt'alla.

Nekztanaqui Jesusaqui ninacztan puc maj kamchiča.

⁴¹ Jalla nuž niiz persuna tjaajintiquiztan iya juc'anti nii žoñinacaqui niizquiz criichiča.

⁴² Ninacaqui naa maatak zonaquiz tuż cjichiča:

–Wejrnacqui criyuča. Anaž amiž maztiquiztankaz criyuča. Antiz niiz taku persuna nonžcupan criyuča. Chekapan, tiiqui Yooz cuchanzquita Cristukalča, žoñinaczquiz liwriñiqui. Anzil nii zizuča wejrnacqui, niiz tjaajinta taku nonžcu.

TSJII CHJETINTAQUI

⁴³ Puc majquiztan Jesusaqui Galilea yokquin ojkchiča.

⁴⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tuż chiichiča:

–Tsjii Yooz cuntiquiztan chiiñi profetaqui niiz persun wajtchiz žoñinaczquiz ana rispittača.

⁴⁵ Jalla nekztanaqui Galilea irantitan, nii žoñinacaqui Jesusa zuma risi-wchiča. Nii žoñinacaqui Jerusalén ojkchizakaztača, pascua pijizta payi.

Jalla nicju žejlcan tjapa Jesusaž paatanaca cherchiča. Jalla nižtiquiztan nii žoñinacaqui Jesusa zuma risiwchiča.

⁴⁶ Galilea yokquin žejlcan, Jesusaqui Caná cjita watja wilta ojkchiča. Tuquiqui nii wajtquiz kjazquiztan vino tuckatchiča. Tsjii pajk jilirž secretariuqui Capernaum wajtquiz želatča. Nii secretariuž majchqui laatača.

⁴⁷ Jesusaž Judea yokquiztan Galilea tjonchi quintu zizcu, nii secretariuqui Jesusa roqui ojkchiča niž kjuyquin tjonžcajo, nižaza niž majch čhjetnajo. Niž majchqui ticzmayatača.

⁴⁸ Jalla nekztan Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Ančhucqui sinalanacami milajrunacami ana cheraquiž niiqui, ana criyasača.

⁴⁹ Nekztan nii secretariuqui cjichiča:

—Señor, ima wejt majch ticznan wejt kjuyquin tjonžcalla.

⁵⁰ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Am kjuya quepa, am majchqui žetaquiča.

Nekztan nii secretariuqui jalla nuž Jesusaž chiitan nii criichiča. Jalla nekztan kjuya quejpchiča.

⁵¹ Jalla nuž niž kjuya okan, niž piyunanacaqui nižquin zalžquichiča, tuž cjan:

—Am majchqui žejtchiča.

⁵² Jalla nuž chiitiquiztan nii secretariuqui pewcziča, čhjulora niž majch žeti kallantichi, jalla nii. Niž piyunanacaqui cjichiča:

—Zezcu taypuruž paztanalla nii kjakñi ch'ujlñiqui apaltichiča.

⁵³ Nii ejpqui cjuñziča, nii orapacha Jesusaqui cjichiča, “Am majchqui žetaquiča”. Jalla nižtiquiztan nii ejpqui tjapa kuztan Jesusižquiz criichiča, tjapa niž kjuychiz žoñinacžtanpacha.

⁵⁴ Judea yokquiztan Galilea quejpžcu, Jesusaqui nii milajru paachiča. Jalla nižtanaqui pizc wilta milajru paachiča.

5

LAA ŽOÑI ČHJETINTA

¹ Wiruñiqui judío žoñinacaqui pijzta paatča. Jalla nuž paan, Jesusaqui Jerusalén watja quejpžquichiča.

² Jerusalén wajtquiz tsjii pajk zana želatča, uuzi zana cjita. Jalla nii žcati tsjii žoñiž paata coča kjažjapa želatča. Nii cochaqui Betesda cjitatača Hebreo tawkquiztan. Nii coch muytata pjijska kjuyallanaca želatča.

³ Jalla nekzi wacchi laanaca želatča, zuranaca, zuch žoñinaca, ana tsi-jtñinaca. Nii laa žoñinacaqui kjaz kizkiz tjewznatča.

⁴ Awiz awizaqui tsjii anjilaqui nii cochquiz tjoñiča kjaz tjarni. Jalla nuž nii kjaz tjarnan, primera kjažquiz luzzi žoñiqui žejtchi cjisñitača, čhjul laaquiztanami.

⁵ Tsjii laa žoñiqui quinsa tunc quinsakalcun wata laa želatča.

⁶ Jesusaqui nii laa žoñi cherchiča. Nekztan Jesusaqui zizzi cjissiča, nii žoñi ažk watanaca laachitača, nii. Jalla nuž zizcu nii laa žoñižquiz pewcziča tuž cjan:

—¿Žejtchi cjissim pecya?

⁷ Nii laa žoñiqui kjaaziča tuž cjan:

—Señor, anaž jecmi tii kjaz tjarnan wejr luzkatñi žejlča. Luz pecuča, pero yekjakaz wejt tuqui luzza, tii kjažquizqui.

⁸ Nekztanaqui Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Zaazna, am tjaž zquiti apta, ojklaya.

⁹ Jalla nii orapacha žejtchi cjissičha. Niiž tjajz zquiti aptižcu ojkchiča. Jeež tjuñquiz nii čhetintaqui watchičha.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan judío žoñinacaqui nii čhetinta žoñžquiz tuž čhižinchiča:

–Jeež tjuñquiziqui, anača tjajz zquiti joojooz cjitaqui. Lii quintrala niiqui.

¹¹ Nii čhetinta žoñiqui tuž kjaaziča:

–Jalla nii wejr čhetiñi žoñiqui wejr mantichiča, tuž cjican: “Tjajz zquiti aptižcu, oka”. Jalla nuž cjichiča.

¹² Nii judío žoñinacaqui pewcziča tuž cjican:

–Ject amquiz nuž cjichejo, “Tjajz zquiti aptižcu oka”, cjicanajo?

¹³ Jesusaqui nii oraqui walja nekz žejlñi žoñinacž taypquiztan katchičha. Jalla nižtiquiztan nii žoñiqui ana pajchiča, ject nii čhetinčhaja, jalla nii.

¹⁴ Niiž wiruñ Jesusaqui nii laaquiztan žejtchi žoñžtan zalchiča timpluquin. Nekztan nižžquiz cjichiča:

–Jila, amqui žejtchamča. Jaziqui ana wilta uj paaquičha. Uj paaquiz niiqui, amquiz juc'ant anawalim cjisnasacha.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii žoñiqui judío žoñinacžquin mazñi ojkchiča, Jesusača nii čhetiñi žoñiqui, jalla nii mazziča.

¹⁶ Nii Jesusaž nižta jeež tjuñquiz čhetintiquiztan judío žoñinacaqui Jesusiž quintra cjissičha; conz pecatča.

¹⁷ Ninacžquiz Jesusaqui tuž cjichiča:

–Wejt Yooz Ejpqui tiraž langža, wejrmi nižtapachal langznuča.

¹⁸ Jalla nižta čhiitiquiztan nii judío žoñinacaqui juc'ant žawjchiča, nižaza juc'anti conz pecatča. Jesusaqui jeež tjuñquiz ana permitta langz mantichiča, judío žoñinacž lii quintra. Nižaza “Yooz Ejpča wejt persun Ejpqui” cjican čhiichiča. Nuž cjican “Wejrmi Yoozakaztča” cjichiča. Jalla nižtiquiztan nii judío žoñinacaqui Jesusiž quintra juc'anti aptichiča, conzjapa.

JESUCRISTUCHA YOOZ MAJCHQUI

¹⁹ Nižaza Jesusaqui tuž cjichiča:

–Ančucaquiz weraral chiyučha. Wejrtča Yooz Majchqui. Pero persun kuczama anal paasacha. Yooz Epiž tjaata obranacal paa-uča. Jaknužt Yooz Ejpqui obra paačhaja, jalla nužzakaz wejr Yooz Majchqui obra paa-uča.

²⁰ Yooz Ejpqui wejr k'aachiča, nižaza tjapa niž paata obranacami wejtquiz tjeēja. Nižaza Yooz Ejpqui juc'anti pajk obranacaz tjeeznaquičha, ančhuc ispanitichi cjejajo.

²¹ Jaknužt Yooz Ejpqui ticzinaca jacatatskatčhaja, nižaza wilta žeti tjaačhaja, jalla nižta zakaz wejrqui žeti tjaača, wejt munañpicama.

²² Yooz Ejpqui persunpacha ana casticu tjaača. Pero wejtquiz tjapa niž mantiz poder intirjichiča castictu tjaazjapa.

²³ Jalla nuž intirjichiča, tjapa žoñinaca wejtquiz rispitažo, jaknužt Yooz Ejpžquin rispitchaja, jalla nuž. Jakziltat wejtquiz ana rispitchaja, jalla niiqui wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpžquin ana zakaz rispitcha.

²⁴ Ančucaquiz weraral chiyučha. Jakziltat weriž čhiita taku nonžcu tjapa kuztan catokčhaja, nižaza wejr cuchanžquiñižquiz kuz tjaačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamča. Nižaza ana casticta cjequičha. Infiernuquin ojkñi jiczquiz eccu, arajpach ojkñi jiczquiz kamča, Yooztan wiñaya kamzjapa.

²⁵ Ančucaquiz weraral chiyučha. Tsjii timpu tjonča, nižaza anzimi nii timpuča. Anziqui ticzižtakaz kamñi žoñinacaqui wejt taku nonznaquičha. Jakziltat wejt taku nonžcu tjapa kuztan catokačhaja, jalla niiqui ew kamañchiz kamaquičha. Yooz Majchtča wejrqui.

²⁶ Yooz Ejpqui persunpacha žejtkatz poderchizza. Nižaza wejt Yooz Ejpqui nii poder wejtquiz intirjichiča.

²⁷ Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Jalla nižtiqiztan Yooz Ejpqui pjalz puestuquiz wejr utchiča. Jaziqui arajpachquin kamzmi nižaza infiernuquin casticzmi jalla nii mantznaca wejtquiz intirjichiča.

²⁸ Tii weriž čhiitiqiztan ana ispanta. Tsjiu timpu tjonča. Jalla nii timpuquiz tjapa ticzinacaqui wejt joraž nonznaquiča. Nekztan sipulturnquiztanž žaaznaquiča.

²⁹ Zuma kamchinacaqui jacatataquiča Yooztan wiñaya kamzjapa. Ana zuma kamchinacazti jacatataquiča infiernuquin casticta cjisjapa.

YOOZ EJPZTAN YOOZ MAJCHTAN

³⁰ Wejrqui persun kuzquiztanac anal pjalznasača. Jaknužt wejt Yooz Ejp mantichaja, jalla niicamal pjalznuča. Anal wejt kuzquiztan pjalz pecuča. Antiz wejr cuchanžquiñiž kuzcama pjalz pecuča. Jalla nižtiqiztan weriž pjaltaquí lijitumača.

³¹ Wejrkal persunpacha wejt favora chiyasaž niiqui, weriž čhiita taku anaž walasača.

³² Pero yekja tisticu wejt favora žejlča. Jalla niiča Yooz Ejpqui. Niiž wejt puntuquiztan čhiita takuqui werarapanča. Jalla nii zizuča.

³³ Ančucqui Juanžqiztan awczñi cuchanžquichinčucča wejt puntuquiztan. Niiž kjaaztaqui werarapanča.

³⁴ Zoñiž wejt favora werara čhiñiž cjenami, wejtquiz anaž anča importiča. Yooz Ejpča wejt favora ultim werara čhiñiqui. Nuž cjiwčha, ančuc wejtquiz criyajo, ančuc liwriita cjisjapa.

³⁵ Juanqui tsjiu tjeezta lamparažtakaz kjanatča. Jalla nuž kjančan nii Juanqui wejt puntu kjanž'ichiča. Nižaza tsjiu upacamakaz niiž kjanquiz ančucqui cuntintu kamchiča.

³⁶ Juanqui wejt favora čhiichiča. Pero tsjiu žejlča Juanžquiztan juc'anti. Jalla niiča Yooz Ejpqui. Niiqui wejt favora zakaz čhiiča. Nižaza wejt Yooz Ejpqui wejr mantichiča obranaca cumplizjapa. Tii obranacquiztan wejr pajtapan cjesača, Yoozquiztan tjončin, ana Yoozquiztan tjončin, nii. Tii weriž paata obranaca kjanapacha tjeeža, Yooz Epiž wejr cuchanžquita, jalla nii.

³⁷ Wejr cuchanžquiñi Yooz Ejppacha wejt favora čhiiča. Ančucqui niiž persun jora ana nonznasača nižaza niiž tsiti ana cherasača.

³⁸ Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča. Pero ančucqui wejtquiz ana criiča. Jalla nižtiqiztan niiž takumi ančuca kuzquiz ana zakaz catokča.

³⁹ Ančucqui cjiirta Yooz taku ančaž istutiča. Nekztan ančucqui tantiča, "Yooz taku istutičičiž cjen wejrnacqui Yooztan wiñaya kamaka," cjan. Pero nii cjiirta Yooz takunacaqui wejt puntuquiztanž čhiiča.

⁴⁰ Jalla nuž istutižcupacha, ančuczti anaž wejtquiz macjatž pecča, Yooz Ejpžtan wiñaya kamzjapaqui.

⁴¹ Zoñinacaž tjaata honora wejtquiz anaž importiča.

⁴² Ultimu ančucqui ana Yoozquin kuzzizčucča. Nii zizuča.

⁴³ Wejt Yooz Ejpž cuntiquiztan tjonchi cjenami, ančucqui anaž wejr criiča. Pero yekja žoñiqui persun kuzcama ančucaquiz tjonasaž niiqui, niižquiz criyasaž, jaz.

⁴⁴ Ančucqui ančucporož honorchiz cjejas pecča. Ančucqui Yooziž tjaata honorchiz cjisjapa anaž importiča. Jaziqui, žaknužt ančuc wejr criyasažo?

⁴⁵ Ančhucqui Moisés liiquiz kuz tjaachiž cjen, pinsaquiča, Yooztan wiñaya kamaka, jalla nii. Pero nii Moisespacha ančuca ujnacaž tjeznaquiča, Yooz Ejpž yujcquiziqui. Anača wejrqui Yooz Ejpž yujcquiz ančuca ujnaca tjezninťqui.

⁴⁶ Moisesqui wejt puntuquiztan cjjrchiča. Jalla niťtquiztan ančhucqui Moisés cjjirta criitasaž niiqui, wejtquiz zakaz criitasača.

⁴⁷ Ančhucqui nii Moisés cjjirtanaca ana criičaj niiqui, ¿jaknuž weriž chiitanaca criyasajo?

6

JESUSAQUI CHJERI TJAACHA

¹ Jalla nuž chiižcu Jesusaqui Galilea cjita kotž nawjctuiťtan ojkchiča. Nii kotaqui Tiberias, cjitazakaztača.

² Walja zoñinacaqui niĩžquin apziča, milajrunaca paañi cheržcu nižaza laanaca čhjetinchi cheržcu.

³ Pero Jesusaqui tsjii curu yawchiča niĩž tjaajintanacžtan. Jalla nicju julziča.

⁴ Nii oraqui judío zoñinacž pascua pjjizta zcatitača.

⁵ Acha waytižcu, Jesusaqui walja zoñinaca apžquĩni cherchiča. Nekztanaqui Felipžquiz paljaychiča, tuž cjican:

—¿Jakziquiztan lujlž čhjerinaca kjayžcaqui, tii tama zoñinacžquiz luli tjaaz-japaya?

⁶ Jesusaqui nuž chiichiča Felipe yanzjapa, jaknužt kjaazñi, jalla nii. Nii ora Jesusa persun kuzquiz zizatča, jaknužt nii zoñinaca luli tjaačhaja, jalla nii.

⁷ Nekztanaqui Felipiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Paa patac pajk paaz walurchiz t'anta anaž alcansasača, zapa mayni zkoluccama lujlž cjenami.

⁸ Tsjii tjaajintauqui, Andrés, cjitatača, Simón Pedruz lajk. Jalla niiqui tuž cjichiča:

⁹ —Tekz tsjii uza žejlča, pjijska siwat t'antichiz, pizc ch'izziz. Pero ¿tama zoñinacžquiz wacas teejo?

¹⁰ Nekztanaqui Jesusaqui mantichiča:

—Tjappacha nii zoñinaca, julznajo.

Jalla nii yokaqui walja pastu yokatača. Nekziqui tsjii pjijska warank luctak zoñinaca julziča.

¹¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui nii t'anta tanžcu, Yoozquin gracias cji-can cjichiča. Nekztanaqui tjaajintanacžquin tjaachiča. Jalla nii tjaajintanaquai partir paychiča nii julzi zoñinacžquiz. Nužuzakaz nii pizc ch'iztan tojžcu, lujlkatchiča, jaknužt zapa mayni pecatčhaja, jalla nuž.

¹² Jalla nuž nii zoñinacaž chjekchiž cjen, Jesusaqui niĩž tjaajintanaca mantichiča, tuž cjican:

—Nii žejtchi t'unanaca ricuja, ana čhjulumi pertita cjeyajo.

¹³ Nekztanaqui zoñinacaž lujlž žeržtan, niĩž tjaajintanacaqui nii pjijska siwat t'antiquiztan žejtchinaca ricujchiča. Tuncapan canasta chjijpi ricu-chiča.

¹⁴ Nekz žejlñi zoñinacaqui Jesusiž paata milajru cheržcu, tuž cjichiča:

—Čekapani, tiikalala nii tjonñi profetaqui.

¹⁵ Jesusaqui ninacž kuzquiz naychiča. Ninacaqui Jesusa pgorzaž majkz pecatča, ninacž chawc jiliri cjeyajo. Jalla niťtquiztan Jesusaqui ninacžquiztan zarakžcu cur punt kjutñi yawchiča, zina žejljzapa.

JESUSAQUI KJAZ JUNTUÑ OJKCHA

¹⁶ Tjuñiž kattan niž tjaajinta žoñinacaqui kot atquin chjijwžquichiča.

¹⁷ Nii curquiztan chjijwžcu warcuquiz luzziča, Capernaum watja iran-tizjapa. Jalla nekztanaqui kotquiz oki kallantichiča. Ween zumchitača. Jesusaqui imapanž ninaczquin tjonatča.

¹⁸ Kotquiz okan tsjii pjursant tjamiqi tjamžquichiča. Jalla nižtiquiztan kjaz ljojkinacaqui waljaž ljojkinžquichiča.

¹⁹ Tsjii tupu zkoloc jilalla ojkič cjen, ninacaqui Jesusaž warcuquin žcatžinžquiñi cherchiča. Jesusaqui kjazuntuñ tjonatča. Pero Jesusižquiz ana pajatča nii zumchiquiz cjen. Jalla nekztan ninacaqui anča tsucchiča.

²⁰ Nekztan Jesusaqui ninaczquiz tuž cjichiča:

–Werjtča. Anača tsuca.

²¹ Jalla nuž chitiqiztan ninacaqui Jesusa warcuquiz cuntintu luzkatchiča. Kot tayıquiztača. Pero nii ratupacha kot atquin cjisšiča, jakži wajtquin okatčaja, jalla nicju.

ZOÑINACAQUI JESUSA KJURCHA

²² Jakatažuqi nii kotž nawjctuñtan ecta žoñinacaqui Jesusa ana cherchiča. Zezcu zeztan tsjii warcukaz želatča. Jesusaqui warcuquiz ana luzziča. Niiž tjaajinta žoñinacakaz warcuquiz ojkičiča. Pero jakziquin Jesusaqui želatčaja, ana zizziča nii ecta žoñinacaqui.

²³ Nekztan yekja warcunacaqui irantizquichiča Tiberias cjita wajtquiztan. Jakziquin nii žoñinaca t'anta lujlchižlaja, jalla nicju irantizquichiča. Ima lujlkatcan, Jesús Jiliriqi Yoozquin parličiča gracias cjican.

²⁴ Nekzi ecta žoñinacaqui Jesusami niž tjaajintanacami ana nekž cheržcu warcunaczquiz luzziča. Capernaum watja ojkičiča Jesusa kjuri.

JESUCRISTUZ CHIITA TAKU

²⁵ Kot tsjii latuquin irantižcu, žoñinacaqui Jesusižtan zalčiča. Jalla nuž zalžcu nižquiz pewcziča tuž cjican:

–Tjaajiñi Maestro, žčjulora tekž irantižquichamtajo?

²⁶ Jesusaqui ninaczquiz tuž kjaaziča:

–Ančhucacuz ultim werarał chiižinuča. Zezcu ančhucqui t'anta lujlch-inčhucča chjekjañcama. Jalla nižtiquiztanž ančhucqui wejr kjurča. Weriz paata milajru anaž intintazza ančhucqui. Jalla niž intintaztasaz niiqui anaž wejr kjurtasača čheri lujlžapakaz. Antiz wejr kjurtasača, Yooz puntu tsjan zizjapa.

²⁷ Anača miranzñi čherquinaqui kuz tjaazqui. Tsjii ratujapakazza ni-iqui. Antis ana miranzñi Yooz čherquiñiča kuz tjaa. Yooz Ejpžtan wiñaya kamzjapača niiqui. Nii Yooz čheriqui wejrqui ančhucacuz tjaasača. Yooz Ejpqi niijapa wejr utchipanča. Wejrqui tsewtan cuchanzquita Yooz Žoñtča.

²⁸ Jalla nekztanaqui nii žoñinacaqui pewcziča tuž cjican:

–žčjulu obranacat paaz waquisasaya, Yooz munañpa cumplisjapaya?

²⁹ Jesusaqui ninaczquiz kjaaziča, tuž cjican:

–Yooz cuchanzquita Žoñžquiz kuz tjaa; nižquiz criya. Jalla niiča Yooz munañpaqui.

³⁰ Nekztanaqui ninacaqui cjichiča:

–žAmqui čjul milajrum tjeeznas, wejrnac cheržjapajo? Nekztan amquin criyasača. žčjul obram paa-as?

³¹ Učhum tuquita atchi ejpnacaqui ch'ekti yokquin maná cjita čheri lujlčiča. Nižaza nii puntuquiztan Yooz tawk libruquiz tuž cjiřtača: “Moisesqui ninaczquiz arajpachquiztan tjonñi čheri tjaachiča”.

³² Jalla nuž čhiitquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Ančucaquiz ultim weraral čhiizinuča. Moisesqui ančuca atchi ejpnacžquiz čheri tjaachiča. Pero Moisesqui anača tjaachiqui ultim werar arajpach t'anta čheriqui. Wejt Yooz Ejpča ultim werar arajpach t'anta čheri tjaachiqui.

³³ Jalla nii Yooziž tjaata t'antaqui arajpachquiztan chjijwžquichiča. Jalla niiča tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz arajpach žeti tjaañiqui.

³⁴ Nekztanaqui ninacaqui Jesusižquiz cjichiča:

—Señor, nii t'anta čheri panž tjaalla.

³⁵ Jalla nekztanaqui Jesusaqui tuž cjichiča:

—Wejrtča arajpach žeti tjaañi t'antitqui. Jequit wejtquin tjonachaja jalla niiqui ana wira čheri eeczñiz cjequiča; nižaza jequit wejtquiz criyačhaja, jalla niiqui ana wira kjaz kjara pasñiz cjequiča.

³⁶ Tuqui wejrqui ančucaquiz čhiichinča, “Ančhucqui wejr cheržcumi wejtquiz ana criichinčhucča”.

³⁷ Yooz Ejpqui wejt mantuquiz cjisjapa žoñinaca intirjichiča. Tjapa nii intirjita žoñinacaqui wejtquiz tjonacuiča. Nižaza jakziltat wejtquiz tjonachaja, jalla niiqui ana weriž čjatkattaž cjequiča.

³⁸ Wejrqui arajpachquiztan ana wejt persun kuzcama payi tjonchinča. Antiz wejrqui wejr cuchanžquini Yooz Ejpž kuzcama payi tjonchinča.

³⁹ Jalla tiiča wejt Yooz Ejpž kuzqui. Niiž kuz tuž pecča, wejr ana zinta niž intirjita žoñinaca pertiskatajo, nižaza ninaca jacatatskatajo.

⁴⁰ Nižaza tiiča wejt Yooz Ejpž kuzqui. Niiž kuz tuž zakaz pecča, jequit wejr pajachaja, nižaza wejtquin criyačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquiča. Nižaza wejrqui ninaca ticziquiztan jacatatskatača ultim juyzu pjalz tjuñquiziqui. Jalla nužuča wejt Yooz Ejpž kuzqui.

⁴¹ Tuqui Jesusaqui čhiichiča, tuž cjican:

—Wejrtča arajpachquiztan tjonchi t'antitqui. Jalla nii čhiitquiztan judío žoñinacaqui niž quintra chutchiča.

⁴² Ninacaqui cjichiča:

—¿Anaj tii Jesusac Jus maatejo? Učhumqui niž maa ejpžquiz pajla. ¿Kjaz tiizti “Arajpachquiztan tjonchinča” cjican chiyasajo?

⁴³ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui anaž nuž wejt quintra chucha.

⁴⁴ Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča. Nižaza niiča wejtquiz macjatskatñiqui. Jakziltat wejt Epiž macjatskatta cječaj niiqui jalla ninacakaz wejtquiz tjonasača. Anažlaj wejt Epiž macjatskatžquitaqui, wejtquiz anaž tjonasača. Nižaza jacatatz tjuñquiziqui wejtquiz criichinacaqui jacatatskatača, ninaca Yooztan wiñaya kamzjapa.

⁴⁵ Profetanaqaqui tuquitan tuž cjiyrchiča: “Yoozqui tjapa niž partir žoñinacžquiz tjaajnaquiča”. Jalla nižtiquiztan jequit wejt Epiž tjaajinta nonžaja, nižaza catokčhaja, jalla niiqui wejtquiz tjonča, nižazaž criiča.

⁴⁶ Jalla nuž wejt Yooz Epiž tjaajinta cjenami, anaž jecmi persun čhjujčztan Yooz Ejp cherchiqui. Wejr alajača Yooz Ejp cherchintqui. Wejrqui Yooz Ejpžquiztan tjonchinča.

⁴⁷ Ančucaquiz ultim weraral chiyuča. Jequit wejtquiz criyačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamčha; nižaza arajpachquin žejtñiz cjequiča.

⁴⁸ Wejrtča arajpach žeti tjaañi t'antitqui.

⁴⁹ Ančuca tuquita atchi ejpnacaqui ch'ekti yokquin maná cjita t'anta lujlchiča. Pero nii t'anta lujlchiž cjenami, ninacaqui ticzizakazza.

50 Wejrtča arajpachquiztan tjonchi t'antitqui. Jequit wejt t'antiquiztan lulačhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquičha; arajpachquin zejtniž cjequičha.

51 Wejrqui arajpachquiztan tjonchinča. Jaziqui wejrpanča žeti tjaañi t'antitqui. Jequit tii t'antiquiztan lulačhaja, jalla niiqui Yooztan chica wiñaya kamaquičha. Tii wejt curpuqui t'anta cuntacha. Wejt curpuqui tjaa-acha, tii muntuquiz žejlñi zoñinaca Yooztan wiñaya kamajo.

52 Jalla nuž chiitiquiztanaqui nii judío zoñinacaqui ninacpora ch'aazi kallantichiča, tuž cjican:

—¿Kjaž tiiž persun curpu učhum lulajo tjaasajo?

53 Jesusaqui nekztanaqui cjichiča:

—Ančhucaquiz weraral chiyučha. Jequit ančhucaquiztan wejt curpu ana lulačhaj niiqui, nižaza wejt ljoc ana licačhaj niiqui, jalla niiqui anapanž ultimu arajpach žejtz wirchiz cjesača. Anapan Yooztan wiñaya kamasacha.

54 Jequit wejt curpu lulačhaj niiqui, nižaza wejt ljoc licačhaj niiqui, jalla niičha Yooztan chica wiñaya kamñiqui. Nižaza nii zoñinacaqui tsjii tjonz tjuñquiziqui weriž jacatatskattaž cjequičha, Yooztan wiñaya kamzjapa.

55 Wejt curpuqui ultimu arajpachquin zejtkatñi čheričha. Nižaza wejt ljocča ultimu arajpachquin žejtzjapa liczqui.

56 Jequit wejt zejtkatñi curpu lujlčhaja, nižaza wejt zejtkatñi ljoc licčhaja, jalla ninacača wejtan tsjii kuzzizqui. Nižaza wejrtča ninacžtan tsjii kuzzizqui.

57 Wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpča arajpach zejtni kamañchizqui. Wejrmi niž cjen arajpach zejtni kamañchiztča. Nižaza jequit wejtquiztan lujlčhaja, jalla niičha weriž cjen arajpach zejtni kamañchizqui.

58 Wejrtča nii arajpachquiztan tjonchi t'antitqui. Jalla tii t'antaqui anača nii maná cjita t'anta irataqui. Nii maná t'anta lujlchiž cjenami, ančhuca tuquita atchi ejpnacaqui tuczicha. Jequit tii wejt t'anta lulačhaja, jalla niiqui arajpachquin wiñaya žetaquičha.

59 Jalla nuž Jesusaqui tjaajinchiča Capernaum wajtquiz ajcz kjuyquiz.

TSJII ZOÑINACAQUI ANAZ CRIICHA

60 Jalla nižta tjaajinta nonžcu walja nižquiz apzñinacaqui tuž cjichiča:

—Tii chiitaqui ch'amača intintazqui. ¿Jequit tiiž tjaajintižquiz criyasajo?

61 Jesusaqui persun kuzquiz zizziča, tsjii apzñi zoñinacaqui niž chiitiquiztan chutchičha jalla nii. Jalla nižtiquiztan tuž cjichicha:

—¿Tii chiitiquiztan chuchya, wejtquiztan zarakz pecya?

62 Tuquiqui arajpachquin wejr želatča. Ančhuqui wejr wilta arajpachquin ojkní cheraquiz niiqui, nekztan žjaknužt ančhuc cjeequi?

63 Tsjii zoñi qui animuž cjen žejtča. Niiž curpuqui curpukazza, ana wiñaya zejtničha. Nižaza weriž chiita takuqui ančhuca animunaca arajpachquin žetñi cjiskatasacha, Yooztan wiñaya kamajo.

64 Yekjapanacaqui ančhucaquiztan wejtquiz ana criičha.

Jesusaqui primirquiztanpacha zizziča, jequit nižquin ana criichi cječhaja, jalla nii Nižaza zizziča, jequit niž quintr tarazuna paachaja, jalla nii.

65 Jalla nekztanaqui Jesusaqui tuž cjichiča:

—Wejrqui cjichinpanča, “Yooz Ejppankazza zoñinaca wejtquiz macjatskatñiqui, wejtquiz criizjapa. Jequit wejtquiz macjatžquichi cječhaja, jalla niiqui wejtquiz tjonča, nižaza criičha. Pero jequit ana macjatžquichi cječhaja, jalla niiqui anapan wejtquiz tjonasacha, criizjapa”.

⁶⁶ Jalla nekztanaqui walja nii apzñinacaqui Jesusižquiztan zarakchiča. Niižtan chica ana iya ojklaychiča.

⁶⁷ Nekztanaqui Jesusaqui niiz tuncapan tjaajintanaczquiz pewcziča, tuž cjan:

—¿Ančhuczakaz zarakz pecya?

⁶⁸ Nekztanaqui Simón Pedruquy kjaaziča, tuž cjan:

—Wejt Jiliri, ¿jecžquin wejrnac okasajo? ¿Yooz puntu tjaajinta cjisjapajo? Am takunacakazza werara tjaajintaqui, jaknužt Yooztan wiñaya kamčhaja, nii.

⁶⁹ Wejrnacqui amquiz criichinča. Nižaza zizñi cjissinča, amqui Yooz cuchanzquita Cristumpanča; wiñaya žejtñi Yooz Ejpž Maatimča.

⁷⁰ Jesusaqui nekztan tuž cjichiča:

—Wejrqui ančhuc illzinča, tuncapani. Jalla nižta cjenami tsjii ančhucakuiztan diabluz mantuquiz žejlča.

⁷¹ Jalla nuž chiican Jesusaqui Judas Iscariote, niiz puntuquiztan chiichiča. Simonž majhtača niiqui. Judasqui tuncapan illzta žoñinaczquiztanpachača. Niiqui tarasunažcu, Jesusa intirjaquiča quintra žoñinacz kjarquiz.

7

JESUSIZ LAJKNACAQUI NIIŽQUIN ANA CRIICHA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Galilea yokaran ojklaychiča. Judea yokquin ana ojklayz pecatča. Jalla nicju judío žoñinacaqui Jesusa conz pecatča.

² Nii timpuqui tsjii judío žoñinacz pjijztaqui žcatitača. Nii pjijzta paazjapa chjujlla kjuyanaca kjuychiča.

³ Jalla nižtiquiztan Jesusiž lajknacaqui niizquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Ana tekz žela amqui. Judea yokquin oka. Jalla nicju am apzñinaca žejlča. Jalla ninaczquiz amiž paata obranaca cherskata.

⁴ Jakziltami žoñinaczquiz persun poder cherskatz pecčhaja, jalla niiqui anaž chjojzacuñ obranaca paača. Jaziqui amqui obranaca paaz poderchiz-zamžlaj niiqui, kjanapacham žoñinaczquiz tjeeznaquiča.

⁵ Jesusiž lajknacami ana niizquin criichiča.

⁶ Nekztan Jesusaqui ninaczquiz cjichiča:

—Ančhucqui čjulorami pjijzta okasača. Wejt ojcz oraqui imaziča.

⁷ Tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui ančhucatan ana chjaawjkatasatča. Wejtantzi chjaawjkatča. Wejrqui kjanapacha tjeeznuča ninacaž ana wali paatanaca. Jalla nižtiquiztan wejttan quintrača.

⁸ Ančhuckaz pjijzta oka. Wejrqui anal okasača. Wejt ojcz oraqui imaziča.

⁹ Jalla nuž chiižcu, nii Galilea yokquin eclichiča.

JESUSAQUI PJIJZTA OJKCHICHA

¹⁰ Niiz lajknacaž pjijzta ojktanaqui Jesusaqui chjojzacuñ ojkhizakazza, žoñinaca ana cherajo.

¹¹ Judío žoñinacazti Jesusa kjurchiča nii pjijzta paañi žoñinaczporquiz, tuž cjan:

—¿Jakziquin nii žoñi želasaya?

¹² Wacchi nii pjijztiquin žejlñi žoñinacaqui Jesusiž puntu parlatča. Yekjap žoñinacaqui cjetča: “Niiča zuma žoñiqui”. Yekjap žoñinacazti cjetča: “Niiča ana zuma žoñiqui. Žoñinaczquiz tsjii kjutñi tjaajincan incallñiča”.

13 Pero judío jilirinaca ekskcu, anaž jecmi Jesusiž favora cuza kjana parlatča, antiz jamazitž parlatča.

14 Pjijzta taypi cjisnan, Jesusaqui timpluquin luzcu tjaainginčičha.

15 Jesusaž nuž tjaaingan judío žoñinacaqui ispantichičha, tuž cjican:

—¿Kjaž tii žoñiqui zizñi zizñi tjaainasajo, ana instutiižcojo?

16 Jalla nuž nii judío žoñinacaž parlitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Weriž tjaaingtaqui anača wejt kuzquiztan jwesta. Antiz wejr cuchanžquiniž kuzquiztan tjončha.

17 Jakziltat Yooz kuzcama kamz pecčhaj niiqui, nii žoñiqui zizaquičha, weriž tjaaingtaqui Yoozquiztan tjonchičha, nii. Anača wejt persun kuzquiztan tjonchiqui.

18 Jakziltat persun kuzcama tjaainginčhaja, jalla niiqui persun honorakaz waytiz pecčha. Pero wejrqui Yooz kuzcama tjaainguča. Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichičha. Jaziqúi Yooz honora waytiz pecučha. Weriž tjaaingtami kamtami Yooz kuzcamapankazza. Werarapanča. Ana zinta toscara chiyasača.

19 ‘Moisesqui ančhucaltajapa lii ecchičha, ¿ana jaa? Jalla nuž ecchiž cjenpacha, anaž jecmi ančhucaquiztan nii lii jaru kamchinčucčha. ¿Kjažtiquiztan ančhucqui wejr conz pecjo, ančhuca lii quintrajo?

20 Jalla nižtiquiztan nii žoñinacaqui kjaaziča tuž cjican:

—Amqui zajraž tantamčha. ¿Ject am conz pecjo?

21 Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča tuž cjican:

—Tsjii pajk obra paachinčha jeejz tjuñquiz. Jalla nižta paatiquiztan ančhucqui ispantichinčucčha. Pero weriž paata obra ana intintazz-inčhucčha.

22 Nonžna. Moisesqui janchiquiz chimpuz cuzturumpi ančhucaquiz mantichičha. Primirquiztanpacha ančhuca atchi ejpnacatača nuž mantichiqui. Wiruñauqui Moisés zakaz nuž mantichičha, nii jaru. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nii lii jaru žoñž janchiquiz chimputa cjskatiñčucčha, jeejz tjuñquizimi.

23 Moisés lii rispittapanž cjisjapa, ančhucqui jeejz tjuñquiz cjenami žoñž janchiquiz chimputa cjsiñčucčha. Jalla nižtiquiztan ¿kjažtiquiztan ančhucqui wejt quintra žawj-jo, weriž jeejz tjuñquiz žoñž curpu čhetintiquiztanajo?

24 Ančhucqui, Yooz kuzmi nižaza žoñž kuzmi ana zizcuqui, anača uj jwez peczqui. Ujchiz jwez peccuqui zuma ujchiz jwezpanča.

¿JAKZIQUIZTAN TJONCHI JESUSAJO?

25 Jalla nekztanaqui yekjap Jerusalén žejlñi žoñinacaqui pewczičha, tuž cjican:

—Tiičha nii conz pecta žoñi, ¿ana jaa?

26 Pero tekz žejl-la, anaž chjojzacuñ tjaainginla; kjanaž tjaainginla. Nižž quintra žoñinacaqui ana kjažmi cjlja. Jaziqúi, ¿jilirinacami pajkay, tiiqui Yooz cuchanžquita Cristokay? Anapanž cjesača.

27 Wejrnaacqui zizučha, jakziquiztan tii žoñi tjonchizlaja, jalla nii. Pero Cristuž tjonžcuqui anaž jecmi zizaquičha jakziquiztan tjončhaja, jalla nii.

28 Jalla nekztanaqui Jesusaqui timpluquin tjaaingcan, alto tawkžtan tuž cjichičha:

—Ančhucqui cjiñčucčha, nii žoñi pajučha, nižaza jakziquiztan tjonchizlaja, nii. Ultimu ančhucqui wejr ana pajča. Wejrqui persun kuzquiztan ana tjonchinča. Antiz cuchanžquita tjonchinča. Nii wejr cuchanžquinižquiqui zuma lujitumača. Nižaza ančhucqui nii ana pajča.

29 Pero wejrqui niižquiztan tjonuĉa. Nižaza niiqui wejr cuchanžquichiĉa. Jalla nižtiquiztan wejrqui nii pajuĉa.

30 Jalla nižta chiitiquiztan ninacaqui preso tanz pecatĉa. Jesusiž preso tanta cjis oraqui imazitaĉa. Jalla nižtiquiztan ana jakziltami tanzñi atĉiĉa.

31 Jalla nuž tanz pecñi žoñinaca želanami walja žoñinacaqui Jesusižquin criichiĉa. Nii criichinacaqui tuž cjichiĉa:

—Yooz cuchanžquita Cristo tjonžcuqui, ĉtii žoñžquiztan juc'ant cuza mila-jrunaca paasajo?

ZULTATUNACA CUCHANTA

32 Jalla nekztanaqui fariseo žoñinacaqui Jesusiž puntu chiitanaca nonžcu, ninacaqui timplu jilirinacžtanpacha Jesusa preso tani zultatunaca cuchanžquichiĉa.

33 Jalla nižtiquiztan Jesusaqui cjichiĉa:

—Wejrqui tsjii kjaž žiizkal anĉucatan želaĉa, jalla nekztan wejr cuchanžquinižquin quepaĉa.

34 Jalla nekztan anĉucqui wejr kjuraquiĉa. Jalla nuž kjurcan anaž wejr wachi ataquiĉa. Nižaza anĉucqui anaž oki atasatĉa, jakziqunt wejr želaĉaja, jalla nicju.

35 Jalla nekztanaqui nii judio žoñinacaqui ninacpora pewcsasiĉa, tuž cjican:

—ĉJakziqunt tii okas, ana watžta cjisjapajo? ĉYekja yokquin kamñi judio žoñinacžquin nižaza nekz žejlñi žoñinacžquin okas teejo, ninacžquin tjaajinz-japajo?

36 ĉĉHjulut tiiž chiitac cjes? “Anĉucqui wejr kjuraquiĉa, pero wejr ana wachi ataquiĉa”, cjican. Nižaza “Anĉucqui anaž oki atasatĉa, jakziqunt wejr želaĉaja, jalla nicju” cjican. Jalla nuž chiyanaqui, ĉĉhjulut cjes?

37 Jalla nekztanaqui pjijzta tucužinž tjuñquiziqui wali chwaw tjuñitaĉa. Jalla nii tjuñquiziqui Jesusaqui tsijtscu, alto tawkžtan paljaychiĉa:

—Jakziltat kjaž kjara passaja, jalla niiqui wejtquiz macjatžca, wejt wiñaya žejtkatñi kjaž liczjapa.

38 Jeqit wejtquiz criyaĉaja, jalla niiž kuzquiztan walja zumanaca ul-naquiĉa jaknužt tsjii zuma jalzurquiztan zuma kjaznaca ulanĉaja, jalla nižta. Jalla nuž Yooz tawk libruquiz cjijrtaĉa.

39 Jalla nuž chiican Jesusaqui Espiritu Santuž puntuquiztan chiichiĉa. Wiruñaquei Yooz Espiritu Santuqui Jesusižquiz criichinacž kuzquiz luza-quiĉa. Pero Jesusaqui imaž ticznatĉa, nižaza imaž tsewc arajpacha okatĉa. Jalla nižtiquiztan imazitaĉa Espiritu Santo tjaataqui.

CRISTUŽ PUNTU PARLITA

40 Jalla nuž Jesusaž chiita nonžcu yekjap žoñinacaqui cjichiĉa:

—Chekapan tiĉa nii tjonñi profetaqui.

41 Yekjapazti tuž cjichiĉa:

—Tiiĉa Yooziž cuchanžquita Cristuqui.

Yekjapanacaqui cjichiĉa:

—ĉKjaž Galilea žoñinacžquiztan Cristuc nasasajo? Anaž cjesaĉa.

42 “Cristuqui Davidž majchmajtquiztan naspanĉa, nižaza Belén cjita wajtquin nasaqueiĉa. Nii watjaqui Davidž watja cjitaĉa”. Jalla nuž cjiĉa Yooz takuqui.

43 Jalla nuž parližcu nii žoñinacaqui t'aka t'aka cjissiĉa, Cristuž puntuquiztan ch'aazcu.

44 Yekjapanacaqui Jesusa preso tanz pecattha. Jalla nuž peccanami, ana jaknužumi payi atchiča.

45 Timplu zultatunacaqui timplu jilirinaczquinami fariseonaczquinami quejpchiča, ana Jesusa preso tani atžcu. Nii jilirinacaqui zultatunaczquiz cjichiča:

—¿Kjažtiquiztan ančhuc nii ana zjijejo?

46 Nii zultatunacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž jecmi chiča, jaknužt nii žoñi chiyatčhaja, jalla nužuqui. ¿Yooziž cuchanžquita nii žoñejo?

47 Jalla nektanaqui fariseo žoñinacaqui tuž cjichiča:

—¿Ančhuczakaz incallskatchinčhucž, jaz?

48 Tjapa učum jilirinacami nižaza tjapa fariseo žoñinacami nižquinaqui ana criichipanla.

49 Tii ana lii pajñi žoñinacaqui, jalla ninacakazza nižquin criichiqui. Ninacaqui Yooziž castictapanž cjequiča.

50 Nicodemo cjitatača tsjiiqui ninaczquiztan. Tuquiqui ween chjojzacuñ Jesusižquin zina ojkchiča. Jalla niiqui ninaczquiz cjichiča:

51 —Učhum liiqui tuž cjiča, “Tsjii žoñiqui ima casticta cjican, primero kjawžta cjequiča, niž persun razuna nonžta cjisjapa”. Nuž cjiča učum liiqui, ¿ana jaa?

52 Nektanaqui ninacaqui kjaaziča tuž cjican:

—¿Am zakaz Galileauiztanajo? Yooz taku istutiya. Anaž jec profetaqui Galileauiztan tjonasača. Jazim zizaquič, jaz.

53 Jalla nektanaqui tjappacha persun kjuya ojkchiča.

8

ADULTERIUQUIZ OJKLAYŇI ZON

1 Jesusaqui Olivos cjita curulla ojkchiča.

2 Jakatažuqui kjantati timplugun quejpžquichiča. Tjapa neks žejlñi žoñinacaqui nižquin tjonchiča. Jesusaqui julžcu wilta tjaajinchiča.

3 Jalla nuž julzi tjaajnan, lii tjaajiñinacami fariseonacami tsjaa maatak žon zjijcchiča. Jalla naa maatak žonqui adulterio paachiž cjen tanstkalča. Žoñinacaqui jalla nuž tanžcu naa maatak žon Jesusiž yujcquiz zjijcchiča. Nižaza nii žejlñi žoñinacz taypiqueiz tsjitskatchiča naa žonqui.

4 Nektanaqui ninacaqui Jesusižquiz tuž paljaychiča:

—Tjaajiñi Maestro, taa maatak žonqui adulterio paañipacha tanassinča.

5 Moisés liiquiz tuž mantitača, “Tižta adulteriuquiz cjićjiñi žoñinacaqui čhajc jawi conz cjitača”. Am, ¿kjažum cjiy?

6 Jalla ninacaqui nuž paljaychiča, Jesusa kjaz cjiñit cjes, jalla nii zizjapa. Nižaza Jesusiž chiiťquiztan ućhiz jwez pecattha, niž quintra tsjii uj tjojtunzjapa. Jalla nektanaqui Jesusaqui pachpiqueiz colžcu yokquiz cjiiri kallantichiča, niž loc anžtan.

7 Pero ninacaqui tirapanž Jesusižquiz pewcnatča, “Am, ¿kjažum cjii?” cjican. Jalla nektan Jesusaqui zumpacha acha waytižcu, ninaczquiz cjichiča:

—Ančhucaquiztan jakžiltapirižlaj ana ućhiz, niiqui primiru taa maatak zonaquiz maztan čhajczkazza.

8 Jalla nuž chiižcu wilta colžcu yokquiz tira cjiiratča.

9 Jalla nuž Jesusiž chiiťquiztan nii žoñinacaqui persun ućquiztan sintičiča. Nektanaqui mayat mayat ch'uju ulñi kallantichiča. Čhawc žoñinacz primiraqui ulanchiqui. Nektan tjappacha nii žoñinacz ulantan, Jesusaqui naa maatak žonatan, nuž pucultankaz, eclichča.

10 Jalla nekztanaqu Jesusaqu wilta acha waytichiča. Anaž jecmi zelatča. Naa maataka alajakaztača. Nekztan naaquiz cjichiča:

–Cullaca. ¿Jakziquin amquiz uj tjojtunñi zoñinacajo? ¿Ana jakziltami am castiqui atchikaya?

11 Naa maatak zonqui cjichinča:

–Wejt Jiliri, anaž jakziltami wejr castiqui atchiča.

Nekztanaqu Jesusaqu naaquiz cjichiča:

–Wejrmi anal am ujquiztan casticača. Jaziqui oka amqui, anam iya uj paaquiča. –Nuž pertunchiča Jesusaqu.

KJANAŽTAKAZ JESUCRISTO

12 Wiruñaqu Jesusaqu zoñinacžquiz wilta paljaychiča, tuž cjican:

–Wejrqui tii muntuquiz žejlñi zoñinacžquiz zuma kamaña tjeeznuča, tsjii kjanažtakaz. Jakzilat wejt kamañ jaru kamačhaja, jalla niiqui anawal zumchiquiz anaž kamaquiča. Nižaza nii zuma kamañchiz zoñinacača wiñaya Yooztan kamñinacaqui.

13 Jalla nekztanaqu nii fariseo zoñinacaqui cjichiča:

–Am alaja am persunjapa chiiča. Jalla nižtiquiztan anaž walča.

14 Jesusaqu kjaaziča, tuž cjican:

–Tii weriž chiitaqu wejt persunjapa cjenami walča. Wejrqui zizuča jakziquiztan tjontučhaja, nižaza jakzit wejr okačhaja, jalla nii. Anchuczi anaž nii zizza.

15 Ančhucqui zoñiž pinsita jarukaz wejtquiz uj tjojt pecča. Pero wejt kuz ana zizza. Wejrzi anal nižta uj tjojtinča.

16 Pero weril tsjii zoñžquiz “Uj paachamča” cjeež niiqui, wejrqui weraral chiyuča nii zoñiž uj paañiž cjen. Anal wejt kuzquiztankaz chiyuča. Wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpž kuzcamakal wejrmi chiyuča. Wejrmi wejt Yooz Ejpmi tsjiikaz chiyuča.

17 Ančuca liiquiz tuž cjiirtača: “Pucultan tistic zoñinacaqui tsjiikaz chiyauiz niiqui ninacž chiitaqu walča”.

18 Wejrqui persun puntuquiztan chiyuča. Nižaza wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpqui wejt puntuquiztan zakaz chiiča. Jaziqui weriž chiitaqu panž walča.

19 Jalla nekztanaqu ninacaqui Jesusižquin cjichiča:

–¿Jakziqint am Ejpjo?

Jesusaqu tuž kjaaziča:

–Ančhucqui wejr anaž ultimu pajča, nižaza wejt Ejpmi anaž pajča. Wejr ultimu pajčhaj niiqui, wejt Ejp zakaz pajasacha.

20 Nuž tjaajincan Jesusaqu timpluquiz želatča. Jakziquin ofrenda utz cajanaca želatčhaja, jalla nekž želatča. Nuž želan, anaž jecmi Jesusa preso tanchiča. Jesusa preso tanta cjis oraqui imazitača.

JESUSA OJKZ PUNTU

21 Jalla nekztanaqu Jesusaqu wilta ninacžquiz cjichiča:

–Wejr okača. Jalla nekztanaqu ančhucqui wejr kjuraquiča. Pero jakziqint wejr okačhaja, jalla nicju ančhucqui anaž oki atasacha. Ančhucqui ticznaquiča persun ujquiztan ana pertunta.

22 Nekztanaqu nii judío zoñinacaqui cjichiča:

–Tiiqui chiiča, “Jakziqint wejr okačhaja, jalla nicju ančhucqui ana oki atasacha”, cjicanž chiiča. ¿Tiiqui persunpacha curpu conasaya?

23 Nekztanaqu Jesusaqu tuž cjichiča:

–Ančhucqui tii kozta yokchiz zoñchuckazza. Wejrzi tsewcta yokchiz zoñtča. Ančhucqui tii yokquiz žejlñi zoñž kuzcama kamiñchucča. Wejrzi ana tii yokquiz žejlñi zoñž kuzcama kamiñča.

24 Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquiz chiichinča, ančhucqui ticznaquičha, persun ujquiztan ana pertunta. Ultimupan ančhucqui weriž chiitauqui ana catokaquiz niiqui, ticznaquičha, persun ujquiztan ana pertunta.

25 Jalla nekztanaqui ninacaqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Jequimt amjo?

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Jaknužt wejt persun puntuquiztan chiintčhalaja, jalla nižta zoñtpanča wejrqui.

26 Ančhuca puntuquiztan wejtta walja chiiz zejlča, ančhuca uj tjeezjapa. Pero wejt chiizqui anača wejt kuzquiztanqui. Antiz wejr cuchanžquiniž kuzcamapankazza. Wejr cuchanžquiniqui werara chiiñipanča. Wejrqui nižquiztan nonžtanaca maznuča tii muntuquiz zejlñi zoñinacžquiz. Jalla nižtiquiztan weriž chiitauqui ančhuca puntuquiztan ultim werarača. —Jalla nuž chiichičha Jesusaqui.

27 Jalla nuž Yooz Ejpž puntuquiztan chiyan, nii judío zoñinacaqui ana intintazziča.

28 Jalla nekztan Jesusaqui cjichičha:

—Wejrqui tsewctan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Chjulorat ančhucqui wejr tsewccchuc waytita cheračhaja, jalla nii ora ančhucqui zizaquičha, werarača wejt persun puntuquiztan chiitauqui, nii. Wejrqui anal wejt persun kuzquiztan kamuča. Antiz wejt Yooz Epiž kuzcama kamuča. Wejt waytiz oraqui jalla nižzakaz zizaquičha.

29 Wejr cuchanžquiniqui wejtta chicaž zejlča. Wejrqui niž kuzcamapan kamuča. Jalla nižtiquiztan wejt Ejpqui anaž wejr zina ecča.

30 Jalla nuž Jesusiž chiitiquiztan muzpa zoñinacaqui nižquin criichičha.

LIWRIIZ PUNTU

31 Jalla nekztanaqui Jesusaqui nižquiz criichi judío zoñinacžquiz cjichičha:

—Ančhucqui weriž chiita tawkquiz tjapa kuztan tjurt'aquiz niiqui, ultim werara wejt partir zoñinaca cjequičha.

32 Nižaza Yooz takučha ultim weraraqui, nii zizaquičha. Jalla nuž werara zizcu liwriitaž cjequičha.

33 Nii ana criichi judío zoñinacaqui Jesusižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrnacqui Abrahamž majchmajtquiztan tjoninča. Jaziqui Yooz wajtchiz zoñinactča wejrnacqui. Yekjaž mantuquiz anaž wira zejlchinča. Amzti, ¿kjažtiquiztan chiichamta, “Ančhucqui liwriitaž cjequičha” cjicanajo?

34 Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Ančhucaquiz weral chiyučha. Jakziltat uj paacan kamčhaja, jalla niiqui ujž mantuquiz kamčha.

35 Tsjii mantita piyunaqui patrunž kjuyquiz kamchi cjenami ultimu anaž nii kjuychiz famillž partiquiz želasača. Antiz nii famillž majchqui jalla niičha famillž partiquiz zejlñipanča.

36 Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz Majchiz liwriita cjequiz niiqui ultim werara liwriita cjequičha, Yooz kjuychiz famillquiz cjisjapaqui.

37 Wejr zizuča, ančhucqui Abrahamž majchmajtquiztan tjoninčhucča, nii. Pero jalla nuž cjenami, ančhucqui weriž chiitanaca anapan catokča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui wejr konz pecča.

38 Wejrqui chiyučha, wejt Yooz Epiž chiitanaca, jalla nii. Ančhuczti ančhuca epiž chiita jaru pača.

39 Ninacaqui tuž kjaaziča:

—Wejtnaca atchi ejpča Abrahamqui.

Pero Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Ančhucqui ultimu Abrahamž majchmajtčhuc cjičhaj niiqui, niiz kamta irataž kamčhani.

⁴⁰ Yoozquiztan nonžtanac jaru werara chiichinča. Jalla nuž werara chiitiquiztan ančhuczti wejr conz pecča. Abrahamqui ana nižta paachiča.

⁴¹ Ančhucqui persun epiz kamta irataž kamčha.

Nekztanaqui ninacaqui cjičhiča:

—Wejrnacqui anača adulteriuquiz kamfi maa ejpžquiztan tjonifiqui. Wejtnaca maa ejpnaca zizuča. Nižaza wejrnacqui tsji arajpach Ejpchizkazza. Yoozza niiqui.

⁴² Jesusaqui nekztan cjičhiča:

—Ančuca ejpqui Yoozzalaj niiqui, ančhucqui wejtta zuma munazitasacha. Wejrqui Yooz Ejpžquiztanča; niizquiztan tjonuča. Niiz pinsitiquiztan tekz ti muntuquiz želuča. Anal wejt kuzcamakaz tjonchinča. Wejt Yooz Ejpqui wejr cuchanzquichiča.

⁴³ ¿Kjažtiquiztan ančhucqui weriž chiitanaca ana intintazasajo? Ančhucqui weriž chiitanaca anapanž kuztan nonz pecča, nekztan.

⁴⁴ Ančuca ultim ejpqui diabluča. Niiz kuzcama kamz pequiñchucča. Primirquiztanpacha niča žoñi confiqui. Nižaza diabluqui werara chizquiztan ana juyzu paañiča. Anapanča werar taku chiñi niiqui. Niiz ana zum kuzcamapan toscar takunaca chiča. Niipankazza toscara chiñi. Nižaza niča toscar chiñinacz ejpqui.

⁴⁵ Wejrqui ančucaquiz weralar chiyuča. Ančuca diablu ejpchiz cjen, weriž werara chiitanaca ana criñchucča.

⁴⁶ ¿Ject ančucaquiztan tsji weriž paata uj tjeenasajo? Wejrqui Yooz taku werarapan chiyuča. ¿Kjažtiquiztan wira ana wejtquiz crii ančhucjo?

⁴⁷ Yooz partir žoñinacaqui Yooz takuž nonža. Ančhuczti anapanča Yooz partira. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz taku ana nonz pecča.

IMA ABRAHAM ZELAN, JESUCRISTUQUI ZELATCHA

⁴⁸ Nekztan judio žoñinacaqui Jesusižquiz kjaaziča tuž cjan:

—Amqui anawal Samaria wajtchiz žoñimžlani. Zajraž tanta žoñimžlani. Nužupanča.

⁴⁹ Jesusaqui ninaczquiz tuž kjaaziča:

—Wejrqui anača zajraž tantitqui. Wejt Yooz Ejpž honora waytuča. Ančhuczti wejr iñarcan wejtquiz anaž honora tjaacha.

⁵⁰ Wejrqui persun honora ana waytiz pecuča. Tsjiiqui žejlča. Jalla niča wejt honora waytiz pecniqui. Jalla niča lijituma pjalzniqui.

⁵¹ Wejrqui ančucaquiz weraral chiyuča. Jequit weriž chiitacama kamčhaja, jalla niiqui ana ticziñi cjequiča; Yooztan wiñaya kamaquiča.

⁵² Jalla nuž chiitiquiztan judio žoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Jalla nuž amiž chiitiquiztan wejrnacqui zizzinča, zajraž tantapanimkalal amqui. Abraham ticziča; profetanacami ticzizakazza. Amzti cjiča, “Jequit weriž chiitacama kamčhaja, ana ticziñi cjequiča”, nii.

⁵³ Amqui wejtnacz ticzi Abraham ejpžquiztan tsjan jilirim cjes, ¿kjažtatajo? Yooztajapa chiñi profet žoñinacami ticziča. ¿Chjul žoñipanin amz cjesajo?

⁵⁴ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Wejt persun honora waytaž niiqui, jalla nuž waytita honoraqui anaž walča. Wejt Yooz Ejpča wejt honora waytifiqui. Jalla niiz puntu ančhucqui “Wejtnaca Yoozza” cjiñchucča.

⁵⁵ Ančhucqui nii Yoozqui anapan pajča. Wejrkal nii pajuča. “Wejrqui Yooz Ejp anal pajuča”, cjesaž niiqui, wejrqui toscaral cjesača, ančhuc irata. Yooz Ejp pajuča; nižaza niiz chiitacama kamuča.

⁵⁶ Tuquita atchi Abraham ejpqui wejt tjonž tjuñi nonžcu, walja cuntintutača. Nižaza wejt tjonž tjuñi zizcu, walja chipchiča.

⁵⁷ Jalla nuž čhiitiqiztan nii judio žoñinacaqui Jesusižquiz cjichiča:

—Amqui imazi pijzka tunc watchizzam pero. ¿Jaknužt amzti Abraham pajcham cjesajo?

⁵⁸ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Ančhucacuiz ultim wereral cjiwča. Ima Abraham želan, wejrqui žejlchinča.

⁵⁹ Jalla nuž čhiitiqiztan judio žoñinacaqui maznaca aptichiča. Jesusa maztan čhajc pecatča. Jesusazti čhjojziča. Nekztan timpluqiztan ulanchiča. Nekz žejlñi žoñinacž taypiqiztan atipassiča.

9

ZUR ZOŇI ČHJETINTA

¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui jiczquiz ojkchiča. Nii jicz latuquiz tsjii zur žoñi želatča. Majtiqiztanpacha zuratača.

² Jalla nii žoñi cheržcu Jesusiž tjaajinta žoñinacaqui pewcziča, tuž cjican:

—Tjaajiñi Maestro, ¿kjažtiqiztan zurapan majttata? ¿Niiž maa ejpž ujquiztan nižta zura majtta cjesaya? Už ¿persunž ujquiztan cjesaj?

³ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Anaž niiž persun ujquiztanami, nižaza anaž niiž maa ejpž ujquiztanami zura majttatača. Antiz zura žejlča, niiž zuržquiz Yooz obra tjeežta cjisjapa.

⁴ Jaknužt žoñinaca majiñ langžaja, jalla nižta irata wejrnacqui tii muntuquiz žejlcan langstanča. Wejt cuchanžquiñiž tjaata obranaca langstanča. Zumz timpu wajillača. Zumchi cjenaqui anaž jecmi langzuca.

⁵ Tii muntuquiz žejlcan wejrqui žoñinacžquiz Yooz zuma kamaña tjeeznuča, tsjii kjanažtakaz.

⁶ Jalla nuž čhižcu, Jesusaqui yokquiz tjujtziča. Nekztan nii tjujtžta llawsa yok pjilžtan tjarziča. Jalla nii aptižcu nii zur žoñž čhjujquiz tjalžlzinčiča.

⁷ Nekztanaqui nii zur žoñžquiz cjichiča:

—Siloé cjita coch paata kjazquin oka. Jalla nicju čhjujqui awjžca.

Siloé cjita tjuuqui “Cuchanžquita” cjiča ninacž tawkquiz. Jalla nekztanaqui nii zur žoñiqui ojkžcu čhjujqui awjziča. Nekztan cherni cjissiča. Cherni quejpžquichiča.

⁸ Jalla nekztan niiž žcati kamñi žoñinacami nižaza niižquiz pajñi žoñinacami nii žejtchi cheržcu, tuž cjichiča:

—¿Anaj tiiqui nii paaz tomtomangžñi žoñiya? Tuquiqui julzi žejlñitala.

⁹ Yekjapanacaqui cjetča:

—Niipansala.

Yekjapac cjetča:

—Anapanž nii tiiqui. Nižtažtakazla, pero.

Pero nii žejtchi žoñipachača cjičiqui:

—Wejrpantča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui niižquiz pewcunchiča:

—¿Kjažum am jazic cher, kjažtatajo?

¹¹ Niiqui ninacžquiz kjaaziča tuž cjican:

—Nii Jesusa cjita žoñiqui llawsižtan yok pjilžtan tjarziča. Jalla nuž tjaržcu wejt čhjujquiz tjalžlzinčiča, tuž cjican: “Siloé cjita kjazquin oka. Jalla nicju ajunžca”. Jalla nekztanaqui ojkchinča wejrqui. Čhjujqui ajunžcu cherni cjissinča.

¹² Jalla nekztanaqui nii žejtchi žoñžquiz pewczizakazza tuž cjican:

—¿Jakziquin nii žoñiya?

Niiqui tuž kjaaziča:

—Anal zizuča.

¹³ Jalla nekztanaqui jakatažuqui nii zurquiztan čhjetinta žoñiqui fariseo partinacžquin chjichtatača.

¹⁴ Jeejz tjuñquiz Jesusaqui nii milajru paachiča.

¹⁵ Fariseo žoñinacaqui nii zurquiztan čhjetinta žoñžquiz wilta pecunchiča, tuž cjan:

—¿Anziqui kjažtam cherya?

Nii žoñiqui tuž kjaaziča:

—Llawsižtan pjilžtan tjaržcu, wejt čhjujqui tjalžinčiča. Jalla nekztan wejt čhjujqui ajunžcu, cherñi cjissinča. JaziQUI cheruča.

¹⁶ Tsji fariseo žoñinacaqui nii Jesusižjapa quintra chiichiča, tuž cjan:

—Nii žoñiqui anaž Yooz partiquiztan cjesača. Niiqui ana jeejz tjuñimi rispitchila.

Yekjapazti cjetča:

—¿Kjažt ujchiz žoñiqui nižta milajrunaca paasajo? Anaž cjesača.

Jalla nižtiquiztan Jesusiž puntuquiztan t'aka t'aka cjissiča.

¹⁷ Jalla nuž t'aka t'aka cjiscu, wilta nii zurquiztan čhjetinta žoñžquiz pecunchiča, tuž cjan:

—¿Amqui kjažum cji, am čhjujqui čhjetiñi žoñž puntu?

Nii žoñiqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui cjiwča, jalla niiča Yooz cuntiquiztan chiiñi profet žoñipanqui.

¹⁸ Tuquiqui nii žoñiqui zuratača, jaziQUI cherñi cjissiča. Pero nii judío žoñinacaqui nii milajru ana criiz pecatča. Jalla nekztan nii žoñž maa ejp kjawziča, pewczjapa.

¹⁹ Jalla tuž pewcziča:

—¿Tiic am majchkaya? ¿Tiic zurapan majttatakaya? ¿Kjažt tiizti cherñi cjesajo?

²⁰ Nii maa ejpqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tiipanča wejtnaca majchqui. Nižaza zurapan majttatača. Jalla niikal chiyasača.

²¹ AnziQUI cherñi cjissizlani, jalla nii puntuquiztanaqui anal zizuča. Nižaza jecčhalaj tiž čhjujqui čhjetinchi anal zizuča. Tiika pewcnani. Pajk žoñiča tiiqui. Tiipachaž razunaqui tjaasača.

²² Nii judío žoñinacaqui tsji acuerduquiz parlassitača, jakzilat Jesusiž puntuquiztan “Tiiča Cristuqui” cjan chiyachaja, jalla niiqui ajcz kjuyquiztan chjatkataž cjanča. Jalla nii acuerduquiz parlassitača. Jalla nižtiquiztan nii zur žoñž maa ejpmi ekziča; ana kjanacama chiiz pecatča.

²³ Jalla nižtiquiztan ninacaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Tiika pewcnani. Pajk žoñiča tiiqui.

²⁴ Jalla nekztanaqui nii judío žoñinacaqui nii zurquiztan čhjetinta žoñi wilta kjawziča. Nekztan tuž cjichiča:

—Yooz honora wayta. Anača Jesusiž honora waytizqui. Wejrnaca zizuča, nii čhjetinñi cjita žoñiqui walja uj paañipanča.

²⁵ Jalla nekztan nii zurquiztan čhjetinta žoñiqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui anal zizuča, uj paañi ana uj paañi, nii. Pero wejrqui zuratača. JaziQUI cheruča. Jalla nužupan zizuča.

²⁶ Wilta nižquin pecunchiča, tuž cjan:

—¿Jaknužt paachitajo? ¿Jaknužt am čhjujqui čhjetintajo?

²⁷ Nii žoñiqui tuž kjaaziča:

—Ančucaquiz chiichinsala. Weriž chiita ana nonz pecča. ¿Kjažtiquiztan wilta wilta wejr chiijaj cjeejo? ¿Ančuczakaz nižtan chica ojklayni cjis pecjo?

²⁸ Jalla nekztanaqui nii judío žoñinacaqui nii zurquiztan čhetinta žoñžquiz ch'aanichiča tuž cjan:

—Amqui nii žoñž jaru ojčča. Wejrnaczi Moisés jaru okuča.

²⁹ Yoozqui Moisesquiz chiichiča. Jalla nii zizuča. Tii žoñžquiztanaqui anal zizuča, jakziquiztan tjončhaja, jalla niimi.

³⁰ Jalla nekztanaqui nii čhetinta žoñiqui tuž cjichiča:

—Tiiča ispantichuca. Ančucqui jakziquiztan tjončhaja, nii ana zizza. Wejtquiz pero čhujqui čhetinžinčiča.

³¹ Učhumqui zizla. Yoozqui ujchiz žoñinacž mayiztaqui anaž nonznasatča cjiča. Yooz rispiti žoñinacžquizimi nižaza Yooz kuzcama kamni žoñinacžquizimi, jalla ninacžquiz nonznasatča Yoozqui cjiča.

³² Anawira tsjii zur žoñž čhujqui čhetinta quintu žejlñitala, tuquitan-pachami.

³³ Nii žoñiqui ana Yooz partiquiztanžlaj niiqui, ana čjul pajk obrami pačhani.

³⁴ Jalla nekztanaqui nii judionacaqui tuž cjichiča:

—Amqui ujchizpan majttamtača. ¿Jaziqui wejtnacaquiz tjaajinzim pec, kjažtatajo?

Jalla nekztan nii zurquiztan čhetinta žoñi ajcz kjuyquiztan chjatkatchiča.

ZURANZ PUNTUQUIZTAN

³⁵ Jalla nuž chjatkattiquiztan Jesusaqui zizziča. Jalla nekztan nii žoñžtan wilta zalžcu, tuž cjichiča:

—¿Tsewtan cuchanžquita Yooz Žoñžquizim criya?

³⁶ Nii čhujqui čhetinta žoñiqui tuž kjaaziča:

—Señor, maznalla, ¿ject niiqui? Wejrqui nižžquin criyasača.

³⁷ Jesusaqui nižžquin kjaaziča, tuž cjan:

—Anziqui werim cherča. Niiča wejrtqui, amtan parliñtqui.

³⁸ Jalla nekztanaqui nii žoñiqui Jesusiž yujcquiz rispitan quillziča, tuž cjan:

—Wejt Jiliri. Amquiz criyuča.

³⁹ Jesusaqui nižžquiz cjichiča:

—Wejrqui tii muntuquiz tjončiča, žoñinaca pjalzjapa. Tsjii žoñinaca žejlča ana zuma kamañchiz. Pero ninacž ujquiztan kuz zintiča, “ujchizpanča wejrqui” cjan. Wejrqui tjončinča ninaca zuma kamañchiz cjiskatzjapa. Tsjii žoñinaca žejlča. Jalla ninacaqui ana zuma kamañchizzakazza. Pero “Yooz puntu zuma zizuča” cjiñiča. Jalla nuž chichiyamani ninacača zur žoñinacžtakaz. Jalla nii tjeezjapa, tii muntuquiz tjončinča.

⁴⁰ Jesusaž nuž chijan yekjap fariseo žoñinacaqui nižžcati želatča. Ninacaqui nii chiita nonžcu, pewcziča tuž cjan:

—¿Wejrnacmi zur žoñinacžtakaz cjesajo? Anaž cjesača.

⁴¹ Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Ančucqui persun kuzquiz zur žoñižtakaz naytasaj niiqui, ančucqui anaž ančuca ujquiztan casticta cjitasača. Pero “Wejrnacqui Yooz puntu zuma zizuča” cjanž chiila. Jalla nižtiquiztan ančuca ujquiztan casticta cjequiča.

10

UUZANACZ QUINTU

¹ Jesusaqui zakaz cjichiča:

—Ančhucaquiz wereral chiyuča. Jakziltat uuzi uyquiz ana zan kjutan luzzaja, yekja latuquiztan chjojzacuñ luzzaja, jalla niča ana wal tjañiqui. Uuzanaca kjañzjapa luzza.

² Pero jakziltat uuzi uy zanquiztanpan luzzaja, jalla niča uuzi itzñi awatiriqui.

³ Nižaza uy zana cwitiñi zoñiqui uy zana cjetziñiča nii uuzawatiri luzzaja. Nižaza nii uuzanacaqui awatiriz jora pajča. Nii awatiriqui uuzawatiri tjuucu tjuucu kjawža, nižaza uyquiztan jwessa.

⁴ Jalla nuž tjapa niž uuzanaca jwescu, niž uuzanacz tucquinž ojčča. Nižaza nii uuzanaca niž wirquiz apža, jora pajčcu.

⁵ Tsjii ana pajta zoñž wirquiziqui anaž apža, antiz nii ana pajta zoñžquiztan zajtča, niž jora ana pajčcu.

⁶ Jalla nuž Jesusaqui quint'ichiča. Pero nonžñi zoñinacazti ana wira intintazčiča, čhjul puntuquiztan čhičhaja, jalla nii.

ZUMA AWATIRI

⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta ninaczquiz čhičhiča, tuž cjican:

—Ančhucaquiz wereral chiyuča. Wejrtča uuzi uy zantqui.

⁸ Ima weriz tjonan, zoñinacaqui tjonchiča, “Yoozquiztan tjonuča”, cjicanaqui. Pero tjañicamača tjapa nii tjonchi zoñinacaqui. Uuzawatiri tjangžninacača ninacaqui. Pero ninacz wirquiziqui wejt uuzanacaqui ana apžiča.

⁹ Wejrtča uuzi uy zantqui. Jakziltat weriz cjen Yooz jamillquiz luzzaja jalla ničiqui liwriitaž cjequiča. Jalla ničiqui Yooz uuzawatiri cuntaž cjequiča. Uuzawatiri uyquiz luznaquiča, zaž ulnaquiča, zuma pastu watzjapa. Liwriita-paž cjequiča.

¹⁰ Tjañi cjičjiñi zoñinacaqui tjonča, cjisñi, coni, nižaza tirkati, jalla nii alaja tjonča. Wejrtči tjončinča, zuma kamaña tjaazjapa, ančhuc anča zuma kamañchiz cjiskatzjapa.

¹¹ Wejrtča zuma awatirtqui. Tsjii zuma awatiriqui niž uuzanacz laycu ticznasača.

¹² Pero yekjapanacaqui paca tanzjapakaz uuzawatiri ichñiča. Jalla ninacaqui tsjii uuzawatiri tanñi animalaž tjonan uuzawatiri eccu zatasacha. Nii uuzawatiri anača persun uuzanaca. Jalla nuž uuzanaca ectan nii anawal animala tjonchiqui uuzanacz tanča, nižaza witča. Anača nižta zuma awatiriqui.

¹³ Nii anawal awatiriqui paca tanzjapakaz uuzawatiri ichñiča. Ana nii uuzanaczjapa juyzu paañiča, čhjulunacat watačhaja, jalla nii. Jalla nižtiquiztan uuzanaca eccu, anawal animalquiztan zatasacha.

¹⁴⁻¹⁵ Wejrtča zuma awatirtqui. Jaknužt wejt Yooz Ejpqui wejtquiz pajčhaja, nižaza wejrmi wejt Ejpžquiz pajučhaja, jalla nižtača wejrqui wejt uuzanaczquiz pajuča, nižaza wejt uuzanacaqui wejtquiz pajča. Wejrqui wejt uuzanacz laycu ticznača.

¹⁶ Wejtta zakaz žejlča yekja uuzanaca ana tii uyquiz cjiñiqui. Wejrqui nii uuzanaca ricujquiztanzakaztča. Jalla ninacaqui wejt taku cazaquiča. Tjapa wejt uuzanacaqui tsjii tamaž cjequiča, nižaza tsjii awatirchiz.

¹⁷ Wejt uuzanacz laycu ticznača, nižaza jacatatača. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui wejr k'aachiča.

¹⁸ Anaž jecmi wejr ticzkatasacha. Antiz wejrqui persun kuzquiztan ticznača. Nižaza poderchiztča jacatatzjapa. Jalla nii poder wejt Yooz Ejpqui wejtquiz tjaachiča.

19 Jalla nuž Jesusiz chiita taku nonzcu judío zoñinacaqui wilta t'aka t'aka cjissičha.

20 Tsji zoñinacaqui cjichičha:

—Zajraž tantala. Lucuratala tiiqui. ¿Kjažtiquiztan tiiz chiita ančhucqui nonžo?

21 Yekjapac cjichičha:

—Tiiqui anaž zajraž tanta zoñiža chiičha. ¿Nižaza zajraž tanta zoñiqui tsji zur zoñi čhetnasajo? Anaž cjesača.

TSJII ZOÑINACAQUI JESUSA ANA NONZ PECCHA

22 Zac timputača. Nižaza Jerusalén wajtquin timplu cumpleañ pijjzta paatča.

23 Jalla nii oraqui Jesusaqui timpluquin ojklayatča, Salomón cjita kjuy patiuran.

24 Jalla nuž ojklayan judío zoñinacaqui Jesusiz muytata ajczičha, tuž cjican: —¿Čhjulorcama amqui wejnaca kuz turwayskataquejo? Amčhalaj Cristumž niiqui, tsjiika kjanacama chiizna.

25 Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaazičha:

—Ančhucquiz nuž cjichinča. Pero weriz chiitami ana criichinčhucča. Jaknužt wejt Yooz Ejp mantačhaja, jalla nii mantita jaru zuma obranacal paa-uča. Jalla nii obranacaž cjen, ančhucqui zizasača, werjtča Cristo už anažlaj Cristo, nii.

26 Ančhuczti ana wejtquiz criičhucča. Ančhucqui anača wejt uuažtakazi, jaknužt tuquiqui chiitučhaja, jalla nii.

27 Wejt uuzanacaqui wejt jora pajča, nižaza wejrqui wejt uuzanaca pajuča. Nižaza nii wejt uuzanacaqui wejtquiz apžquičipancha.

28 Wejrqui ninacžquiz zuma kamaña tjaa-uča, Yooztan wiñaya kamzjapa. Anapan infiernuquin okasača. Nižaza anaž jecmi wejt kjarquiztan ninaca kjañasacha.

29 Wejt Yooz Ejpqui wejt kjarquiz tjaachičha. Jalla niiqui tjappachquiz-tanami juc'ant azzizza. Jalla nižtiquiztan anaž jecmi Yooz Ejpžquiztan wejt uuzanaca kjañasacha.

30 Wejtjan wejt Yooz Ejpžtan tsji kuzziztča.

31 Jalla nuž chiitiquiztan nii judío zoñinacaqui maztan aptiču wilta Jesu-sizquiz čhajc pecatča.

32 Nekztan Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Wejrqui Yooz Ejpž aztan zuma obranacal ančhucquiz tjezinča. Nii zuma obranaca Yooz kuczama paachinča. ¿Jakzilat nii zuma obranacquiztan wejr maztan čhajc pecjo?

33 Nii judío zoñinacaqui tuž kjaazičha:

—Anal am čhacača, zuma obriquiztan. Yooz quintra chiitiquiztan am čhacača. Amqui zoñimkazza. Pero Yooztakam cjičjičha.

34 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichičha:

—Ančhuca liiquizpacha tuž cjiirtapanča: “Yoozqui cjiča: ‘Ančhucqui Yooztakazza.’”

35 Cjiirta Yooz takuqui anaž niiqui atasacha. Jalla nii zizza učhumqui. Yoozqui niž taku catokñi zoñinacž puntuquiztan cjichičha, “Ančhucqui Yooztakazza”, cjicanaqui.

36 Yoozqui wejr ut'aychičha tii muntuquiz cuchanžquizjapa. Jalla nižtiquiztan wejrqui cjichinča, “Wejrtča Yooz Majchtqui”. Jalla nuž chiitiquiztan, ¿kjažt ančhucqui Yooz quintra chiiñi cjeejo?

³⁷ Wejrqui wejt Yooz Epiž mantita obranaca ana paayiñ cjitasaž niiqui, wejtquiz criiz ana waquiziča.

³⁸ Pero wejt Yooz Epiž mantita obranaca paayiñča. Jalla nižtiquiztan wejtquin criya. Weriz chiitiquiztan anača wejtquiz criyačhaj niiqui, weriz paata obranacqiztan mekaž wejtquiz criyalla. Wejtquin criyaquiz niiqui, ančhucqui intintazaquičha, wejtčan Yooz Ejpžtan tsiikazza, jalla nii. Wejt Yooz Ejpqui wejt kuzquiz žejlča, nižaza wejrqui wejt Yooz Ejpž kuzquiz želuča. —Jalla nuž čhičičha Jesusaqui.

³⁹ Nekztanaqui wilta Jesusa preso chjitz pecatča. Pero Jesusaqui ninacžquiztan atipassiča.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Jesusaqui Jordán puž tuuna ojkčiča. Jakziquin Juanqui primero bautistčhaja, jalla nicju želatča.

⁴¹ Walja žoñinacaqui nižtan zali ojkčiča. Ninacaqui tuž cjichičha:

—Chekapan, tjapa Juanž čhiita tiž puntuquiztan werarapanča. Ana čhjul milajru paachi cjenami, Juanqui tiž puntuquiztan werarapan čhiñitakalala.

⁴² Jalla nicju želan walja nekž žejlči žoñinacaqui Jesusižquiz criičičha.

11

LAZARO TICZICHA

¹ Tsjii laa žoñi želatča, Lázaro cjita. Betania wajtchiz žoñitača. María, nižaza naaža cullaqui, Marta, jalla nii pucultanaqui Betania wajtchizzakaztača.

² Mariiqui nii laa Lazaruž cullaquitača. Nižaza Mariiqui Jesusa Jilirž kjojchquiz zuma ulurchiz asiiti alžinchintača. Nekztan naaža persun ach čaržtan Jesusiž kjojčanaca čhjužžinchintača.

³ Jalla nuž nii pucultan maatakanacaqui Jesusižquiz mazñi cuchanžquičičha, tuž cjan:

—Wejt Jiliri, amiž pecta k'aachita amigo laa cjichičha.

⁴ Jesusaqui nii mazta nonžcu, cjichičha:

—Niž laacjitiquiztan ana ticznaquičha. Antiz niž laacjitiquiztan Yooz azi tjeežtaž cjequičha. Nižaza Yoozqui honorchiz cjequičha. Nižaza Yooz Majchqui honorchiz zakaz cjequičha.

⁵ Jesusaqui Martaquiz, naaža cullaqui Mariaquiz, nižaza ninacž jila Lazaružquiz, jalla ninacžquiz ančaž k'aachičičha.

⁶ Jalla nuž cjenami Lazaruž laa quintu nonžcu, Jesusaqui iya puc majžtan kamčiča, jakziquin kamatčhaja, jalla nicju.

⁷ Jalla nii puc majquiztan niž tjaajintanacžquiz cjichičha:

—Wilaž Judea yokquin okla.

⁸ Nekztanaqui niž tjaajintanacaqui cjichičha:

—Tjaajiñi Maestro, ažk tsjii kjaž majkaz nekžta žoñinacaqui am maztan čhajc pecatla, conzjapaqui. ¿Wila am nicju ojkž pecya?

⁹ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—Tsjii noojuqui tuncapan orchizza, majiñqui. Jakziltat kjanquiz ojkčhaja, anaž ezasača. Jalla nižta iratača wejt kjanquiz ojkči žoñinacaqui. Ima niž ticz ora irantižčan, walikaz cjequičha.

¹⁰ Jakziltat ween zumchiquiz ojkčhaja, jalla niiqui ezasača, kjanaž ana želanaqui. Jalla nižtača ana wejt kjanquiz ojkči žoñinacaqui. Ana Yooz kuzcama kamtiquiztan anawalquiz tjojtsnasača.

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichičha:

—Učhum Lázaro amiguqui tjačha. Pero wejrqui Lázaro tjažil wajtskatača.

¹² Jalla nekztanaqui niž tjaajintanacaqui cjichičha:

—Jiliri, tjačhaj niiqui, nuž cjenaqui upallat cjissani; žetaquiz, jaz.

¹³ Niiž tjaajintanacaqui tsjii kjutñi intintazziča. Jesusaqui Lázaro ticz puntuquiztan čhiichiča. Niiž tjaajintanacaqui ultimu tjaž puntuquiztan intintazziča.

¹⁴ Jalla nižtiquiztan Jesusaqui kjanapacha čhiichiča tuž cjan:
—Lazaruqui ticziča.

¹⁵ Ana nicju žejlchiž cjen wejrqui cuntintuča. Jalla nuž cjenča ančhucaltajapaqui waliqui, wejtquiz juc'anti criči cjisjapa. Jazic nii cheriž ojkla.

¹⁶ Nekztanqui Tomasaqui, niiž mazinacžquiz cjichiča:
—Učhumnac zakaz ojkla, tiižtan chica ticzñi.
Tomasaqui “Pacha” cjita žoñizakaztača.

JESUSACHA JACATATSKATŇIQUI

¹⁷ Betania watja irantižcu, Jesusaqui zizziča, Lazaruž ticžtaqui nižaza tjattaqui pajkpic tjuñitača.

¹⁸ Betania watjaqui Jerusalén wajtquiztan pizc kilómetro jilallatača.

¹⁹ Jalla nii žcati želan walja žoñinacaqui Martaquiz nižaza Mariyaquiz kuzñi tjonzitača, ninacž jila ticziž cjen.

²⁰ Martiqui Jesusaž waj irantižquiñi quinto nonžcu, Jesusižquin zali ojkh-inča. Mariiqui kjuyquin elichintača.

²¹ Jesusižtan zalžcu, Martiqui paljaychinča, tuž cjan:
—Wejt Jiliri, am tekz žejltašaž niiqui, wejt jilaqui ana ticzi cjitasača.

²² Jalla nuž cjenami wejrqui zizuča, čhju amiz Yoozquiztan mayiztami tjaataž cjequiča. —Jalla nuž Jesusižquiz čhiichinča Martiqui.

²³ Jesusaqui naaquiz cjichiča:
—Am jilaqui jacatataquiča.

²⁴ Martiqui cjichinča:
—Wejrqui zizuča, tii muntu tucužinžtan, jacatatz tjuñiquiziqui jacatataquiča.

²⁵ Nekztan Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Wejrtča jacatatskatitñi, nižaza arajpach žeti tjayiñtqui. Jakziltat wejtquiz cryačhaja, ticzi cjenami, wila žetaquiča.

²⁶ Nižaza jakzilta žejtñi žoñimi wejtquiz cryačhaja, jalla niiqui anaž wira ultimu ticznasača. Arajpachquin wiñaya žetaquiča. ¿Jalla nii crii amya?

²⁷ Naaqui tuž kjaazinča:

—Cryuča, wejt Jiliri. Nižaza cryuča, amqui Cristumča; nižaza Yooz Maatimča tii muntuquiz tjonchiqui. Jalla niiqui cryuča.

MARIAQUI JESUSIZTAN ZALI ULANCHINCHA

²⁸ Jalla nuž čhižcu, Martiqui naaža Marii čullaqui kjawzñi ojkhinča. Nekztan Mariaquiz jamazit čhiichinča, tuž cjan:

—Tjaajiñi Maestruqui tekz tjonchiča. Am kjawzca cjiča.

²⁹ Jalla nuž nonžcu Mariiqui apura žaazinča. Jesusižquin zali ojkhinča.

³⁰ Jesusaqui imaž watja irantižcatča, jakziquin Marti nižtan zalčhaja, jalla niiranž želatča.

³¹ Lázaro jilaž ticziž cjen, Mariaquiz kuzcan žoñinaca kjuyquin želatča. Jalla ninacaqui María apura žaazcu ulanñi cheržcu wirquizpacha apziča. Ninacaqui cjichiča, “Lázaro jilž sipulturquin kayit ojčhane” cjan.

³² Jesusižtan zalžcu Mariiqui niiž yujcquiz quillzinča, tuž cjan:

—Wejt Jiliri, tekzim cjitčhaj amqui, wejt jilaqui anaž ticzi cjitasača.

³³ Jesusaqui naa María kaanž cheržcu, nižaza naatan tjonñi judio žoñinaca kaanž zakaž cheržcu, persun kuzquiz anča sint'ichinča, nižaza anča llaquita cjissiča.

34 Jalla nekztan pewcziča, tuž cjican:

—¿Jakziquin tjatchinčhuctaya?

Ninacaqui cjichiča:

—Jiliri, niiž cheržinžcalla.

35 Nekztanaqui Jesusaqui kaachiča.

36 Jalla nuž cheržcu zoñinacaqui cjichiča:

—Cherzna. Lázaro jila anchaž k'aachichiča.

37 Yekjapa ninacazti cjichiča:

—Tiiqui zur zoñž čhjujqui čhjetinchiča. ¿Anaj tiic Lázaro jila čhjetnasaya, ana ticzi cjisjapaya?

LAZARO JACATATSKATTA

38 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ancha kuzquiz sint'ican, sipulturnuin macjatchiča. Sipulturaqui pajk mazquiz pjetatača. Nižaza pajk maztan pjucztatača, nii sipulturn zana.

39 Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Nii maz cjewžna.

Martiqui, nii ticzi jilž cullaquiqui, cjichinča:

—Wejt Jiliri, pajkpic tjuñi tiiz ticztaqui. Jalla nižtiquiztan tiiqui chjonančizłani.

40 Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichiča:

—Amqui wejtquiz criyaquiz niiqui, Yooz azi tjeežtam cheraquiča. ¿Anaj werj nuž amquiz čhiichinpanejo?

41 Jalla nekztanaqui nii sipultura mazqui cjewžtatača. Nekztanaqui Jesusaqui arajpach kjutni cheržcu, tuž cjichiča:

—Yooz Ejp, weriž mayizta nonžniž cjen gracias amquin cjiwča.

42 Weriž mayiztaqui nonžñampanča amqui. Jalla nii zizuča. Tekz tsijtchi zoñinacžtajapa nuž chiyuča, amča wejr cuchanžquichi, jalla nii criyajo.

43 Jalla nuž mayizicu, Jesusaqui alto tawžžtan mantichiča tuž cjican:

—Lázaro, nekztan ulanžca, ticchuc tjona.

44 Nii ticziqui ulanžquichiča, kjarami kjojchami jweržintapacha, nižaza niž yujcmi tsjii pañžtan ch'okžinta. Nekztanaqui Jesusaqui nekž žejłni zoñinacžquiz mantichiča:

—Nii jweržina. Nekztan ojklajaj cjee.

JESUSA CONZJAPA KAZZICHA

45 Jalla nižtiquiztan muzpa judío zoñinacaqui Jesusižquin criichiča. Ninacaqui Mariaquiz cumpantižcu Jesusiž paata milajru cherchiča.

46 Yekjap nekž žejłni zoñinacazti fariseo zoñinacžquin mazni ojkcichiča. Nicju tjapa Jesusiž paatanaca quint'ižquichiča.

47 Jalla nuž nonžcu fariseo partir zoñinacami timplu jilirinacami tjapa jilirinaca ajeskatchiča. Nekztan jilirinacžquiz pewcziča, tuž cjican:

—Nii zoñiqui anchaž milajrunaca paača. ¿Učhumnacqui kjaža cjeequi nii zoñžtan?

48 Jalla nužkaž milajrunaca tira paañizłaj niiqui, tjapa zoñinacaqui nižquincama criyachani. Jalla nuž cjenaqui roman jilirinacaqui zultatunaca cuchanžcačhani, učhum timplu pajlžjapani, nižaza učhum naciona akžjapani.

49 Nii wataqui Caifás cjitaqui uchtatača timplu chawc jiliri. Jalla niiqui paljaychiča, tuž cjican:

—Ančhucqui ana zizni zoñinacžtakaz, ¿kjažtatajo?

50 Učhum wajtchiz zoñinacztajapa nii Jesusac ticstanča, tjapa učhumnaca ticz cjenquiztanpacha. Jalla nuž waquiziča. Tjapa tii naciona akžinasaz niiqui, jalla niiz ana wali cjesača. Nuž ana waquiziča.

51 Nii timplu chawc jiliriqi anača persun kuzquiztan čhiichiqui. Timplu chawc jiliriž cjen, Yoozza nuž čhiikatchi. Jalla nuž čhiican, Jesusiž puntu mazinčiča, Jesusaqui nii wajtchiz zoñinacztajapa ticznaquiča.

52 Anazaž nii wajtchiz zoñinacztajapakaz ticznaquiča. Tjapa zoñinacztajapa ticznaquiča. Yooz partiquiz kamñi zoñinacaqui tjapa kjutñi tii muntuquiz wichanziča. Jalla ninacaqui Jesusaqui tjapa nacionquiztan ricujaquiča. Tsjii Yooz jamillajapa ricujaquiča.

53 Jalla nuž palt'izcu nii noojtanpacha judío jilirinacaqui Jesusa conzjapa kazziča.

54 Jalla nižtiquiztan Jesusaqui chjojzacuñ ana kjanacama ojklayčiča Judea cjita yokquiz. Jerusalén žcati yokquiztan ojkcčiča Efraín wajtquin. Efraín watjaqui č'ekti yok žcatitača. Jalla nicju niž tjaajintanacžtan kamčiča.

55 Judío zoñinacž pascua pjijzta wajillatača. Jalla nižtiquiztan walja zoñinacaqui jochinacquiztanami zkolta watjanacquiztanami Jerusalén watja ojkcčiča ima pascua pjijzta tjonan. Ajunz cuzturumpi payi ojkcčiča. Ana nii cuzturumpi paaquiz niiqui, ana pascua pjijzta paasača.

56 Nii tjonči zoñinacaqui Jesusa kjuratča. Timpluquin tsijtchi žejlcan ninacpora Jesusiž puntu pewcsassiča, tuž cjan:

—¿Am jaknužum tantii? ¿Tii pjijztiquiz Jesusac tjonasaya?

57 Nižaza fariseo partir zoñinacami timplu jilirinacami ordena tjaachiča, jequit Jesusa čeračhaja, jalla niiqui ninacžquiz maztanča, Jesusa preso tanta cjisjapa.

12

ASIITI TJAJLZINTA QUINTU

1 Pascua pjijzta wajilla sojta tjuñiž cjen Jesusaqui Betania watja ojkcčiča, Lazaruž kjuya. Niž tuquiqui Jesusaqui ticziquiztan nii Lázaro jila jatatskatchitača.

2 Jalla nicju Jesusižquiz rispitan zuma čheri tjaczinčiča. Martiqui čheri atintichinča. Lazaruzti mizquiz želatča, Jesusižtan čhica lujlcan nii parti zoñinacžtanpacha.

3 Jalla nuž lulan Mariiqui medio litro zuma ulurchiz asiiti zjijčchinča. Nii asiitiqui zuma legal nardo cjita asiititača, wali precuichiztača. Jalla nii asiitižtan Jesusiž kojchquiz alžcu tjalžlžinčinča. Nekztan naaža persun ach čaržtan čhjujžinčinča. Walja zuma ulurchiztača. Tjapa nii kjuyquiziqui nii zuma ulura čhijjpsitača.

4 Jalla nuž asiiti alžinñi čeržcu, Judas Iscariote cjita Simonž majchqui chutchiča. Jalla niiqui Jesusiž tjaajinta zoñinacž partiquiztantača. Nižaza niipacha niž wiruñ Jesusiž quintra tarasunaž paaquiča. Jalla nii Judasqui naa Mariaquiz paljayčiča, tuž cjan:

5 —¿Kjažtiquiztan tii aceite ana 300 paazuñ tuytata, pori zoñinacžquiz yanapzjapajo?

6 Judaszi anaž porinaca importayatča. Tjañi zaañitača. Niiž kjarquiztača paaz pulsaqui. Nižaza nii utžta paaznacquiztan tjangñitača. Jalla nižtiquiztan nuž čhiichiča.

7 Jalla nekztanaqui Jesusaqui Judasquiz cjichiča:

—Ana naaquiz nuž cjee. Ima wejť ticz tjuñi tjonan, naaqui wejťtajapa tii aceite čhjojčhinča, wejť zuma tjaťta cjisjapa.

⁸ Tii muntuquiz porisanacac panž žejlča. Wejrzi ančucatan ana tira zelača, tii muntuquiz.

LAZARUZAKAZ CONZ PECCHA

⁹ Walja judío žoñinacaqui Jesusiž quintu zizziča, Betania wajtquin žejlči, jalla nii. Jalla nekztan nicju ojkčiča, Jesusa chertzni, nižaza Lázaro chertzni. Jesusaqui Lázaro ticziquiztan jacatatskatchičha.

¹⁰ Jalla nuž Lázaro jacatatskatta quintu nonžcu timplu jilirinacaqui Lazaruzakaz conz kazziča.

¹¹ Jalla nii Lazaruž jacatattaž cjen, walja judío žoñinacaqui nii jilirinacž čhiitanaca ana cazziča. Nekztan zarakžcu, Jesusižquiz apoyčiča. Nižaza nižquin criičičha.

JERUSALEN WAJTQUIN LUZTA QUINTU

¹² Walja žoñinacaqui Jerusalén watja tjonžcu, nekz želatča pascua pijzta paazjapa. Jakatažuqui žoñinacaqui zizziča, Jesusaqui wajtquin wajllaž irantžquičha, jalla nii.

¹³ Jalla nekztan chjañinacžtanpacha ramuza cjita munti itsa kjajpčiča. Jalla nuž nii ramuz itsanac manžcu, wajtž tjija Jesusa risiwi ulančiča, tuž kjawcan:

—jYoozqui honorchiz cjila! jYooz Jilirž tjuuquiz tjonči žoñi rispittaj cjila! jIsrael chawjc jiliri rispittaj cjila!

¹⁴ Jesusaqui tsjii aznu cusicžcu, yawčiča, jaknužt Yooz tawk liwruquiz cjiirtčhaja, jalla nuž.

¹⁵ Cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

—Sión wajtchiz žoñinaca, anaž eksna. Cherna. Aznuquiz yawchi am chawjc jiliriz tjonča.

¹⁶ Jalla nuž watan nii ora niž tjaajintanacaqui anaž intintazatča, kjažtiquiztan niža wat, jalla nii. Jesusa arajpacha ojktan, jalla nekztan ninacaqui intintazzi cjissiča. Jalla nii ora cjuñziča, tuquitan cjiirta Yooz takuqui tjapa nii watchinaca mazinčiča, nii. Nii cjiirtanac jaru, nužcama watchičha.

¹⁷ Niž tuquiqui Jesusaqui Lázaro ticziquiztan jacatatskatchičha. Nekztan kjawžcu sipulturquiztan ulanskatžquičičha. Jalla nii cherñi žoñinacaqui parti žoñinacžquiz walja parličičha tjapa nii milajru paatiquiztan.

¹⁸ Jalla nižtiquiztan Jesusaž paata milajru zizcu, walja žoñinacaqui Jesusižquin zali ojkčiča.

¹⁹ Jalla nuž cheržcu fariseo žoñinacaqui ninacpora tuž cjičičha:

—Wejrnacqui jazicž cheručha. Tjapa žoñinacaqui nižquin ojczpanž cjiskalala. Nižaza wejrnacqui anaž čjulumi kjaž cjiyi atchuca cjesaž, jaz.

GRIEGO WAJTCHIZ ŽOÑINACA

²⁰ Nii pijzta ojkči žoñinacžporquiz tsjii kjaž griego wajtchiz žoñinaca želatča. Ninacaqui Jerusalén watja ojkchizakazza, Yooz rispiti.

²¹ Ninacaqui Felipižquin tjončiča. Felipiqui Betsaida wajtchiztača, nižaza Galilea yokchiztača. Felipižquiz rocčiča tuž cjan:

—Señor, wejrnacqui Jesusižtan zalz pecučha.

²² Nekztanaqui Felipiqui Andrežquiz mazni ojkčiča. Nekztanaqui pucultanaqui Jesusižquiz mazni ojkčiča.

²³ Jalla nuž maztiquiztan Jesusaqui cjičičha:

—Wejrqui tsewtan cuchanžquita Yooz Zoñtča. Jaziqui wejt ticz ora wajičha. Jalla nekztanaqui wejrrqui honorchiz cječa.

24 Ančhucaquiz weraral chiyuča. Tsjii čhjecta trigo semillaqui yokquiz tjažta, katča. Jalla nižta čhjecta cjen, ew zkala jecža, nižaza pookča. Ana nižta čhjecta cjequiz niiqui, nužquizkaz žejlča semillaqui.

25 Jalla nižta iratača tii čhiitaqui. Jakziltat persun kuzcamakaz kamz pecčaja, jalla niiqui ultim zuma kamaña pertaquiča. Pero jakziltat tii muntuquiz žejlcan persun kuzcama ana kamz pecčaja, nižaza Yooz kuzcama kamz pecčaja, jalla niiqui wiñajapa zuma kamañchiz cjequiča.

26 Jakziltat wejtquiz sirwačhaja, jalla niiqui wejttan chica ojklaysa čjul sufrizquiztanami. Nekztan jakziquin wejr želačhaja, jalla nicju wejttan chica wejt sirwiñinaca zakaz cjequiča. Nižaza jakziltat wejtquiz sirwačhaja, jalla nižquiz wejt Yooz Ejpqui honoraž tjaaquiča.

JESUSIZ TICZ MAZINTA

27 'Anziqui wejt kuzqui ancha turwaysiča. ¿Kjaž cjisnaqui? Yooz Ejp, tii sufrisquiztanž liwriyalla. ¿Nuž cjis wali cjesaya? Anača. Wejrqui tii muntuquiz tjonchinpanča, sufrisjapaqui.

28 Yooz Ejp, am munañpaj cjila; ampacha rispittaj cjila. —Nuž cjichiča Jesusaqui. Jalla nii orapacha arajpachquiztan tsjii joraqui paljayžquichiča, tuž cjan:

—Wejrqui rispittiča, nižaza rispittapan cjeeča, amiž cjen.

29 Nekz žejlči žoñinacaqui jalla nii čhiiči jora nonžcu, cjichiča:

—Tsjii jorjorči želatča —nuž cjichiča.

Yekjapanacaqui tuž cjichiča:

—Tsjii anjilaž paljayžquichila.

30 Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Anaž wejtajapa nii jora čhižquichiča, antiz ančucaltajapača.

31 Werič ticztaž cjen tii muntuquiz žejlči žoñinacaqui pjalžtaž cjequiča. Nižaza tii muntuquiz mantiči diablucui atiptaž cjequiča, čjatkattaž cjequiča.

32 Yooz Zoñiča wejrqui. Jaziqui tii yokquiztan cruzquiz waytital cjeeča. Nekztan tjapa wejt partir žoñinacžquiz wejtquin macjatskatača, wejtquin criizjapa.

33 Jalla nuž čhiican Jesusaqui jaknužt ticznačhaja, jalla nii čhiichiča.

34 Nekz žejlči žoñinacaqui tuž cjichiča:

—Učhumnacqui učhum liquiztan zizziča, Cristuqui wiñaya žetaquiča. ¿Kjaž amqui chiyasajo, Yooz Zoñi cruzquiz waytita cjequiča, cjanaja? ¿Ject tii Yooz Zoñejo?

35 Jalla nekztanaqui Jesusaqui cjichiča:

—Wejrqui tsjii upacamakal ančucatan želača Yooz kamaña tjeežcan, tsjii kjanažtakaz. Jalla nuž wejt kjana želan, ančucqui zuma kamañchiz kama. Zumči cjis wajillača. Nii zumči cjen, ana tsucaquiča. Jakziltat anawal zumchiquiz kamčhaja, jalla niiqui jakzitchuc ojkčhaja, jalla nii ana zizza.

36 Jaziqui tsjii kjanažtakaz werič želan, wejtquiz criya, zuma Yooz kamaña tjeežñinaca cjisjapa.

Jalla nuž čhižcu Jesusaqui ojkchiča. Nekztan ninacžquiztan čhjojziča.

ISAIAS CJIJRTA TAKU CUMPLISSICHA

37 Ninacaž cheran walja milajrunaca paachiča Jesusaqui. Jalla nuž paachiž cjenami parti žoñinacaqui ana nižquin criichiča.

38 Jalla nuž ana criitiquiztan Isaías cjita profetž takunaca cumplissiča. Isaías cjita Yooz cuntiquiztan čhiiči profetaqui tuž cjichiča:

“Yooz Jiliri, ¿ject wejtnacaž chiita taku criijo? Nižaza am azi tjeeznan, žoñinacaqui anapaž intintazza”.

³⁹ ¿Kjažt žoñinacaqui criyasajo? Isaiasqui tuž cjichiča:

⁴⁰ “Yoozqui tii žoñinaca zur žoñižtakaz cjiskatchičha, ana cherfi žoñinacažtakaz cjeajo. Nižaza chojru kuzziz cjiskatchičha, ana intintazfi kuzziz cjeajo. Jalla nuž cjen ana wejtquin macjatžcaquiča, liwriita cjeajo”.

Nuž cjiyrchiča Isaiasqui,

⁴¹ tuquitan Jesusaž tjeežta honora puntu zizcu.

⁴² Jila parti ana criichiž cjenami, muzpa žoñinacaqui Jesusižquiz criichiča, nižaza jilirinacami. Pero fariseo žoñinaca ekscu ana kjanacama cjiicji-ichiča. Jamazit criichiča, ana ajcz kjuyquiztan chjatkatta cjeajo.

⁴³ Žoñinacaž rispitta cjis pecatča, Yoozquiztan cjen juc’anti. Jalla nižtiquiztan jamazit criichiča Jesusižquiz.

JESUSIZ CHIITA TAKU

⁴⁴ Jalla nekztanaqui Jesusaqui altu joržtan chiichiča tuž cjan:

–Jakziltat wejtquiz criiħhaja, jalla niiqui wejr cuchanžquinižquiz nužuzakaz criiħhaja.

⁴⁵ Nižaza jakziltat wejr cherħhaja, jalla niiqui wejr cuchanžquinižquiz nužuzakaz cherħhaja.

⁴⁶ Wejrqui tii muntuquiz tjonchinħhaja, Yooz kamaħha tjeezjapa, tsjii kjanažtakaz. Jakziltat wejtquiz criiħhaja, jalla niiqui anawal zumchiquiz ana tira kamaquiħhaja.

⁴⁷ Jakziltat weriž chiita nonžcu ana catokaħhaja, jalla niiz quintra tii ora anal chiyuħhaja. Wejrqui žoñinacž quintra chiizjapa ana tjonchinħhaja. Antiz žoñinaca liwriizjapa tjonchinħhaja.

⁴⁸ Jakziltat wejtquiz ana criiħhaja, nižaza werj ana cherz pecħhaja, nižaza weriž chiita taku ana catokħhaja, jalla niičha persun quintra cjiicjiñiqui. Pjalz tjuñquiziqui weriž chiita taku ana catoktiquiztan jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui ultimquiz ninaca casticaquiħhaja.

⁴⁹ Wejrqui anal persun kuzquiztan chiiñħhaja. Antiz wejr cuchanžquini Yooz Ejpž mantita jaru chiiñħhaja, nižaza niž mantitacama tjaajniñħhaja.

⁵⁰ Wejt Yooz Epiž mantitacama kamzqui arajpachquin Yooztan wiħaya kamzjapapanħhaja. Jaziqui weriž chiitaqui Yooz Epiž mantitacama chiiħhaja.

13

JESUSAQUI PIYUNAZTAKAZ KJOJCHANACA AWZICHA

¹ Ima pascua pijjzta tjonan, Jesusaqui zizziħha niiz ticz ora wajitaħha, jalla nii. Nižaza zizziħha, tii muntu eccu niiz Ejpžquinž okaquiħhaja, nii. Tii muntuquiz žejlcan Jesusaqui niiz pecta mazinaca walja k’aachichiħhaja, ultim werarapan. Ticzcama k’aachichiħhaja.

² Pascua pijjzta paacan, Jesusaqui niiz tjaajintanacžtan ħjjeri lujlchiħhaja. Judas Iscariote cjita Simonž ħicapacha nekz želatħhaja. Judas kuzqui diabluz mantuquiz cjiskatchiħhaja. Diabluz mantitaž cjen Judasqui tarzuna paaz pinsichiħhaja, Jesusa tankatzjapa.

³ Jesusaqui zizziħhaja, Yooz Ejpqui tjapa mantiznaca niiz kjarquiz tjaachiħhaja. Nižaza niiqui Yooz Ejpžquiztan tjonchiħhaja, nižaza Yooz Ejpžquin quepaquiħhaja. Jalla nii zizziħhaja Jesusaqui.

⁴ Jalla nuž zizziž cjenami, piyunažtakaz cjissiħhaja. Misquiztan tsjitscu, niiz juntuħta zquiti chjojksiħhaja. Nekztanaqui toalla aptižcu, nižtan tsjaasiħhaja.

⁵ Jalla nekztanaqui tsjii purinquiz kjaz alžcu, niiz tjaajintanacž kjojcha awjžiñi kallantichiča. Nekztan nii tsjaazta toallžtan kjojchanaca chjujžinchiča.

⁶ Nižaza Jesusaqui Simón Pedro cjita žoñžquiz niiz kjojcha awjžiñi macjatchiča. Nekztan Pedruqui Jesusižquiz cjichiča:

—Wejt Jiliri, žamqui wejt kjojcha awjžinz pecya? Ana wejt kjojcha awjžinz waquiziča.

⁷ Jalla nuž čiitiquiztan Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Tii weriž paataqui amqui ana intintazza anziqiu. Tii jarquinam intintazaquiča.

⁸ Pero Pedruqui cjichiča:

—Wejt Jiliri, amqui wejt kjojcha anapanim awjžinasaćha.

Jesusaqui niizquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui am kjojcha anal awjžinaž niiqui, anam wejt partiquiz cjesaćha.

⁹ Jalla nekztanaqui Simón Pedro cjitaqui tuž cjichiča:

—Wejt Jiliri, ana wejt kjojcha alajakaz awjnasaćha, wejt kjarami achami awjžinalla.

¹⁰ Jesusaqui niizquiz tuž cjichiča:

—Tsjii ajunta žoñiqui anaž wilita wilita ajunz pecčha, antiz kjojchakaz ajunz pecčha. Nekztan limpuž niiqui tjappacha. Ančhucqui limpuča, pero tsjiiqui ana limpuča ančhucqui.

¹¹ Jesusaqui zizziča, jakziltat tarsuna paazcu nii tankatačhaja, nii. Jalla nižtiquiztan nuž čiichiča Jesusaqui, “Tsjiiqui ana limpuča ančhucqui” cjicanaqui.

¹² Nekztan Jesusaqui ninacž kjojchanaca awjawjžiñžcu, niiz juntuñta chjojka zquiti aptichiča. Zquiti cujtžcu wilita misquiz julziča. Nekztan ninacžquiz cjichiča:

—ŽTii weriž paata ančhucqui intintazziñčuckaya?

¹³ Ančhucqui wejr “Tjaajiñi Maestruz” cjiča, nižaza “Jiliriz” cjiča. Jalla nužupanča wejrqui. Jalla nižtiquiztan nužpan čiiz waquiziča.

¹⁴ Wejrčha werera ančuca jiliritqui nižaza Tjaajiñi Maestruzqui. Jaziqiu wejrqui ančuca kjojcha ajunžinčinča. Jalla nižta irata ančhucmi piyunanacažtakaz, porapat yanaparassa, nižta kjojchanaca ajunz tjepi.

¹⁵ Jazic nižta paachinča, ančhuc nižtapacha paajo.

¹⁶ Ančhucquiz ultim wereral chiyuča. Tsjii piyunaqui niiz jiliržquiztan anača juc'anti Nižaza tsjii cuchanžquitaqui niiz cuchanžquinižquiztan anača juc'anti.

¹⁷ Ančhucqui tii puntu intintazzaj niiqui, jalla nii jaru kamz waquiziča. Nekztan cuntintuž cjequiča ančhucqui.

¹⁸ Wejrqui weriž illtanaca pajuča. Nižaza tsjiizuñ pajuča. Niiz puntuquiztan cijjrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsjii wejtta chica lujlñiqui wejt quintraž cjisnaquiča”. Jalla nii cijjrta Yooz takuqui cumplisnaquiča. Tjapa ančuca puntuquiztan anal chiyuča.

¹⁹ Pero anziqiu ima tankatan ančhucquiz chiyuča jaknužt wejr tanta cječhaja, nii puntu kjanzt'uča. Jalla nižtiquiztan wejr tantanaqui, ančhucqui wejtquiz criyaquiča, wejrčha Yoozquiztan cuchanžquitaqui, jalla nii.

²⁰ Ančhucquiz wereral chiyuča. Jakziltat weriž cuchanžquita žoñinaca risiwčhaja, jalla niiqui wejr zakaz risiwčha. Nižaza jakziltat wejr risiwčhaja, jalla niiqui wejr cuchanžquinižquiz risiwtažtakaz cjequiča.

²¹ Jalla nuž chiižcu Jesusaqui persun kuzquiz ancha llaquita sint'ichiča. Jalla nekztan tuž kjanapacha cjichiča:

–Ančhucaquiz weraral chiyuča. Tsjii ančhucaquiztan wejr tankataquiča.

²² Jalla nuž chiiťiquiztan niž tjaajintanaquai porapat chersassiča, kuzquiz pinsican, “Ĵakziltižjapa chiičhaja?” jalla nii.

²³ Tsjii ancha k'aayi tjaajinta žoňi Jesusiž latuquiz žcati julzi želatča.

²⁴ Jalla nekztan Simón Pedruqui nii žcati žejlňižquiz kjaržtan paljaychiča. “Ĵecžquiztanpan chii? Maznalla”, cjicanaqui.

²⁵ Jalla nižťiquiztan nii žcati žejlňi žoňiqui Jesusižquiz pewcziča tuž cjican:

–Wejt Jiliri, Ĵject am tankatňi žoňiqui?

²⁶ Jesusaqui tuž kjaaziča:

–Jecžquizkat wejrqui čher mazquiquiz t'awžcu tii t'anta tjaachaja, jalla niž cjequiča niiqui.

Jalla nekztanaquai nii t'anta t'awžcu, Judas Iscariotiquiz tjaachiča. Niiqui Simonž majčtača.

²⁷ Jalla nii t'awžta t'anta tanžtanaquai, Satanás cjita diabluqui Judas kuzquiz luzziča. Nekztanaquai Jesusaqui Judasquiz paljaychiča, tuž cjican:

–Čhjulum paačhaja, apura paa.

²⁸ Nii parti mizquiz julzi žoňinacaqui ana intintichiča, nii Jesusiž čiiťa.

²⁹ Yekjapanacaqui tantiyatča, jalla tuž: Judas paaz pulsa tanzňiž cjen, Jesusaqui nižquiz mantichižlani pijizta paazjapa čhjulunaca kjayžjapani. Yekjapanacazti zakaz tantiyatča, jalla tuž: Judas paaz pulsa tanzňiž cjen, Jesusaqui mantichižlani, pori žoňinacžquiz paaz onanzjapani.

³⁰ Judasqui nii t'anta tanžcu nii orapacha ulanchiča. Nii oraqui weentača.

EW MANTITAQUI

³¹ Jalla nuž Judas ulantanaquai, Jesusaqui cjichiča:

–Wejrtča Yooz cuchanzquita Žoňťqui. Jaziqi wejrqui wejt Yooz tjaata kamaňa tjeeznuča, honorchiz cjisjapa. Nižaza weriž cjen Yooz Ejpqui honorchiz cjequiča.

³² Jalla nižťiquiztan Yooz Ejpqui wejtquiz zakaz honorchiz cjiskataquiča. Jalla niiqui wajillaž wataquiča.

³³ Weriž pecta jilanaca, tsjii upacamakaz ančhucatan želača. Nekztan ančhucqui wejr kjuraquiča. Pero jaknužť tuquiqui žoňinacžquiz chitučhaja, jalla nižtapachal anziqi ančhucaquiz tuž chiyuča: Jakziqint wejr okačhaja, jalla nicju ančhucqui ana oki atasacha.

³⁴ Wejrqui tsjii ew mantita ortina ančhucaquiz tjaa-uča: “Porapat zuma munazizpanča, jalla nii. Jaknužť wejrqui ančhucatan zuma munazitučhaja, jalla nižta ančhucqui porapat zuma munazaquiča”.

³⁵ Ančhucaž nii ortina mantita jaruž kaman, tjapa žoňinacaqui zizaquiča, ančhucča weriž tjaajinta žoňinacapan.

PEDRUQUI K'OTAQUICHA

³⁶ Jalla nekztanaquai Simón Pedruqui nižquiz cjichiča:

–Wejt Jiliri, Ĵam jakzim okaquiya?

Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

–Jakziqint wejr okačhaja, jalla nicju anaž apžňi atasacha anziqi. Tii jarquinaqui amqui wejtquin tjonauquiča.

³⁷ Pedruqui cjichizakazza:

—Wejt Jiliri, ¿kjažtiquiztan anxic ana am apzñi atasajo? Anzimi amquiztanami weril ticznasača.

³⁸ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—¿Wejtquiztan ticznasaya? Ultim wereral amquiz cjiwča: Ima quer wallpaž kjawan, amqui čhjep wilta wejr ana pajñim toscara chiyaquičha.

14

ARAJPACHA OJKZ PUNTU

¹ Wejt tjaajinta zoñinaca, Yooz Ejpžquin criyiñčhucča nižaza wejtquiz zakaz criya. Ana turwayzi kuzziz cjee.

² Wejt Ejpž arajpach kjuyquin wacchi campu žejlča, kamzjapa. Ana nižta žejltasaž niiqui wejrqui ančhucquiz maztasacha. Jaziqui wejrqui okača ančhucaltajapa campu tjaczquizjapa.

³ Jalla nuž campu tjaczñi ojkžcu, wital quejppčacača ančhuc chjichi, wejttañ kamzjapa. Jakziqunt wejr želačhaja, jalla nicju ančhuc zakaz želaquičha, weriž chjichtaž cjen.

⁴ Ančhucqui jakziqunt wejr okačhaja, niiqui zizza. Nižaza wejt ojkz jicz zizza.

⁵ Nekztanaqui Tomasqui cjichiča:

—Wejt Jiliri, jakziquinam am okačhaja, anal zizuča wejrncacqui. ¿Kjažt am ojkz jicz zizasaya?

⁶ Jesusaqui nižquiz tuž kjaaziča:

—Wejrtča jicz cuntitqui, arajpachquin irantizjapaqui. Nižaza wejrtča werarapankaztqui. Weriž cjen werar Yooz kamaña zizasacha. Nižaza wejrtča žeti tjaayiñtqui, Yooztan winaya kamzjapa. Weriž cjenpankaz Yooz Ejpžquin iranti atasacha.

⁷ Ančhucqui wejr ultim pajtasaz niiqui, ančhucqui wejt Yooz Ejp zakaz pajtasacha. Jaztanpacha weriž cjen ančhucqui wejt Yooz Ejp pajča, nižaza weriž cjen ančhucqui Yooz Ejp cherča.

⁸ Nekztanaqui Felipiqui cjichiča:

—Wejt Jiliri, Yooz Ejp cherkatalla, nužquiz niimi bastakal cjeeča.

⁹ Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Felipe, ančhucatan ažkpacha žejlchinzala. ¿Anapanim wejr pajjo? Jakzilat wejr cherčhaja, nižaza Yooz Ejp cherča. ¿Kjažt am nuž cjeejo, “Yooz Ejp cherkata”, cjanajoj?

¹⁰ Wejrmi Yooz Ejpmi tsjii kuzzizza. ¿Jalla nii anam crii amya? Weriž ančhucquiz čhiitaqui anaž persun kuzquiztan chiyučha, antiz Yooz Ejpž cuntiquiztan chiyučha. Yooz Ejpqui wejt kuzquiz žejlča. Jalla nižtiquiztan niž cjen obranacal paa-učha.

¹¹ Wejrmi Yooz Ejpmi tsjii kuzzizza. Jalla nii criyaquičha, jaziqui. Weriž čhiitiquiztan ana criyasaz niiqui, weriž paata obranaca cheržcu mekaz criyalla.

¹² Werarapan ančhucquiz chiyučha. Jakzilat wejtquiz criican tjapa kuzziz cječhaja, jalla niiqui weriž paata obranaca irataž zakaz paaquičha, nižaza weriž paata obranacquiztan juc'ant pajk obranaca paaquičha, weriž Yooz Ejpžquin ojktiquiztan.

¹³ Wejtquiz tjapa kuzziz cjen, ančhucqui čhjul mayiztami Yooz Ejpžquiztan mayačhaj niiqui, jalla nii mayiztiquiztan wejrkal čhjulumi tjaa-ača. Jalla nuž tjaa-ača, weriž cjen Yooz Ejp juc'ant honorchiz cjisjapa. Wejrtča Yooz Majchqui.

¹⁴ Ančhucqui wejtquiz tjapa kuzziz cjen čhjul mayiztami mayačhaja, jalla nii mayiztiquiztan wejr tjaa-ača.

ESPIRITU SANTUZ PUNTU

15 Ančhucqui wejttan tjapa kuztan munazaquiz̄ niiqui, weriž tjaata ortinanaca cazaquičha.

16 Wejrqui Yoozquiztan mayačha, tsjii tjurt'iziñi cuchanžquizjapa. Nii tjurt'iziñiqui ančuca kuzquiz wiñayaž kamaquičha. Yooz Espiritu Santučha niiqui.

17 Nii tjurt'iziñiqui werara intintazkataquičha. Ana criichi zoñinacž kuzquiz anaž luzasačha. Ninacaqui nii tjurt'iziñi ana cherasačha, nižaza ana pajasačha. Nii tjurt'iziñiqui ančuca kuzquiz žejlčha. Jalla nižtiquiztan nii pajčha ančhucqui. Nižaza wiñaya ančuca kuzquizpacha želaquičha.

18 Wejrqui ančhuc anal ecačha maa ejp wajchallažtakaz. Ančucaquin wilta tjonučha.

19 Tsjii upacamakaz, nekztan ana criichi zoñinacaqui ana iya wejr cheraquičha. Ančhuczi wejr wilta cheraquičha. Nižaza jacatažcu wiñajjapa žetačha. Weriž žejtchiž cjen, ančhuc zakaz wiñaya žetaquičha Yooztan kamcan.

20 Jacatažtanaqui ančhucqui zizaquičha, wejrqui wejt Yooz Ejpžtan tsjii kuzzizza. Nižaza ančhucqui wejttan tsjii kuzzizza. Nižaza wejrqui ančhucatan tsjii kuzzizza.

21 Jakziltat weriž mantita ortinanaca catokčhaja, nižaza cumpličhaja, jalla niiqui ultimuz wejttanž munazičha. Nižaza jakziltat wejttan munazičhaja, jalla nižtan zakaz wejt Yooz Ejpqui munazičha. Nižaza wejržakal nižtan munazučha. Nižaza wejrqui ni žoñžquiz kjanacama wejt puntu zizkatačha.

22 Nekztan Judas (anačha Iscariotiqui) tuž pewczyčha:

–Wejt Jiliri, žkjažtiquiztan amqui wejtnacaquizkaz pajkataquiya, am puntuquiztan zuma zizjapaya? Nižaza žkjažtiquiztan parti zoñinacžquin am persuna ana pajkataquiya? Žkjažtiquiztan nuž cjeejo?

23 Jesusaqui tuž kjaazičha:

–Jakziltat wejttanpan munazičhaja, jalla niiqui weriž chiita taku cazza, nižaza wejt Yooz Ejpqui nižtan munazičha, nižaza wejrnacqui nižquin tjonučha, niž kuzquiz kamzjapa.

24 Jakziltat wejttan ana munazičhaja, jalla niiqui weriž chiita taku ana cazza. Weriž chiita takuqui anačha wejt persun kuzquiztan. Antiz wejr cuchanžquiñi Yooz Ejpž kuzquiztanpančha weriž chiita takuqui.

25 Ančhucatan iya žejlcan ančucaquiz tii puntunaca chiyučha.

26 Wejt wiruñ weriž cjen Yooz Ejpqui tsjii tjurt'iziñi cuchanžcaquičha. Yooz Espiritu Santučha nii tjurt'iziñiqui. Jalla niiqui wejt cuntiquiztanž cjequičha. Niiqui ančucaquiz tjapa Yooz puntunaca tjaajnaquičha, nižaza tjapa weriž chiita takunaca cjuñkataquičha.

27 Wejrqui ančuca kuznaca jeejzkatučha. Ančuca kuznaca jeejzkatžcuqui okačha. Zoñinacaqui anapanž zoñž kuz nižta jeejzkatasačha. Ančuca kuznacaqui anačha turwaysi cjee, nižaza anačha eksna.

28 Ančhucqui weriž chiita nonzinčučha: Okaðha, nižazal ančucaquiz wital tjonučha, jalla nii. Ančhucqui wejttan zuma munaztasaj̄ niiqui, chipchiž cjtasačha, nii weriž chiitaž cjen. Wejrqui wejt Yooz Ejpžquin okačha. Wejt Yooz Ejpqui wejtquiztan juc'antičha.

29 Ima ojkan ančucaquiz anziq̄i mazinčinčha, jalla nuž wattan wejtquiz tjapa kuztan criyajo.

30 Tii muntuquiz žejlñi zoñinacž mantiñiqui tjončha. Jalla nii anawal mantiñi diabluqui Judasquiz cuchanžquičha, wejr tankatzjapa. Jalla

nižtiquiztan tsjii upacamakaz ančhucatan parlučha. Pero nii anawal mantiñiqui wejtquiztan anačha juc'ant azzizqui. Jazic niiqui wejr anaž man-tasačha.

³¹ Wejrqui wejt Yooz Epiž mantitacama okačha. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz željñi žoñinacaqui zizaquičha, wejrqui Yooz Ejpžtan zuma mu-nazičha, jalla nii. Jaziqui žaažna. Tekžtan ojkla.

15

UWAS MUNTI PUNTU

¹ Wejrčha chekan ligitumtqui, tsjii zuma uwas muntiztakaz. Wejt Yooz Ejpqui nii munti cwitiñičha.

² Nii uwas muntiquiztan skoz uwas piz itzanacaž pajkčha. Jakzilta uwas piz itzat ana čherchiz pajkčhaja, nii ana čherñi itzaqui c'utžtaž cjequičha. Nižaza nii munti cwitiñiqui čherñi itzanaca zumpachaž azquichaquičha, juc'ant čheri pookajo. Yooz Ejpčha nii munti cwitiñiqui.

³ Weriz čhiitiquiztan ančhucqui zuma kuzziz cjissinčhucčha.

⁴ Nižaza wejrqui ančhucatan tsjii kuzzizčha. Jalla nižta ančhucqui wejt-tan tsjii kuzziz cjee. Tsjii muntiquiztan ojknii piz itzaqui nii muntiquiztan apakta cjequiz niiqui, ana čherchiz cjisnasačha. Antiz nii zuma muntiquiz pajknii itzanacakaz čherasačha. Jalla nižta nii munti itzanaca irataž ančhucqui. Ančhucqui wejttan ana tsjii kuzziz cječaj niiqui, ana zuma kami atasacha. Antiz wejttan tsjii kuzziz cječaj niiqui, nekzipanž zuma kamaña nižaza zuma obranaca tjeeznasačha.

⁵ Wejrčha nii zuma uwas muntiztakaztqui. Ančhuczti nii uwas piz pajknii itzanacažtakazza. Jakziltat wejttan ultimu tsjii kuzzižlaj niiqui, nižaza wejrmi nižtan tsjii kuzziz cjesaž niiqui, jalla niičha ancha zuma kamaña nižaza zuma obranaca tjeezñiqui. Jakziltat wejttan ana tsjii kuzzižlaj niiqui, Yooz yujcquiz ana čjul zum obranacami tjeeznasačha.

⁶ Jakziltat wejttan ana tsjii kuzzižlaj niiqui, Yoozquiztan čjatkattaž cje-quičha. Nekztanaqui ana zuma kamañchiz cjen kjoñchi itsanacažtakaz cjequičha. Jalla nižtiquiztan nii kjoñchi itsanacažtakaz ricujtaž cjequičha ujquin ujzapa.

⁷ Ančhucqui wejttan tsjii kuzzižlaj niiqui, nižaza weriz tjaažinta takunaca catokaquiz niiqui, nekztan wejtquiztan čjulumiž mayasačha. Nekztanaqui amiž mayiztiquiztan tjaataž cjequičha.

⁸ Ančhucqui walja zuma obranaca tjeezñiz cjen, Yooz Ejpqui honorchiz cje-quičha. Nižaza ančuca zuma obranacchiz cjen ančhucqui weriz tjaažinta žoñinacčhucčha, jalla nii kjanapachaž tjeeznaquičha.

⁹ Jaknužt wejt Yooz Ejpqui wejttan zuma munazičhaja, jalla nižtapacha wejr ančhucatan zuma munazučha. Weriz ančhucatan munazñiz cjen, jalla niipanž cjuñžna.

¹⁰ Ančhucqui weriz mantita ortinanaca cumplaquičha. Jalla nekztan wejrqui ančhucatan tirapan munaziñil cjeečha. Wejrqui wejt Yooz Epiž mantita ortinanaca cazzinčha. Jalla nižtiquiztan niiqui wejttan tirapanž munazičha. Jalla nižta irata ančhucatan wejttan cjequičha.

¹¹ Jalla nii puntunaca ančucaquiz chiyučha, wejttan chica cuntintuž cjisjapa, nižaza ančuca kuznacami ancha cuntintu cjisjapa.

¹² Weriz mantita ortinaqui tužučha, jaknužt wejr amtan zuma munazi-čhaja, jalla nižta irata ančhucqui porapat munazaquičha.

¹³ Jakziltat persunpacha niž mazinacž laycu ticžaja, jalla niiqui, ancha munaziñi kuz tjeeža. Jalla nižta žoñžquiztan anaž juc'ant munaziñi kuzziz žoñic želasačha.

14 Ančhucqui weriž mantitacama kamaquiz̄ niiqui, nekzipanča ančhucqui wejt̄tan munaziñiqui.

15 Tekztan najwčhuc anal ančhucaquiz̄ “wejt̄ piyunanacača” cjan cjesača. Tsjii piyunaqui čjulut patruna paachača, ana zizza. Wejrqui tjapa wejt̄ Yooz Epiž chiitaqui ančhucaquiz̄ zizkatchinča. Jalla nižtiqiztan tekztan najwčhuc ančhucaquiz̄ “wejt̄ mazinacapanča” cječa.

16 Ančhucqui ana wejr̄ illzinčhucča. Wejr̄zti ančhuc illzinča, nižaza apóstol puestuquiz̄ utchinča, Yooz taku parli okajo, nižaza walja zoñinaca wejt̄quiz̄ criiskatajo. Nižaza nii wejt̄quiz̄ criichi zoñinacaqui wejt̄quiz̄ tiraž tjurt̄ačiča. Wejt̄quiz̄ kuzziz cjen, čjul mayiztami Yooz Ejpžquiztan mayachača, jalla nii mayiztaqui tjaataž cjequiča.

17 Wilta ančhucaquiz̄ mantuča:

Porapat zuma munazaquiča.

CRICHI ZOÑINACAQUI CHJAAWJKATTA CJEQUICHA

18 ‘Ana criichi zoñinacaž ančhucatan chjaawjkatan, cjuñzna, jalla nižta ninacaqui wejt̄tan chjaawjkatchiča.

19 Ana criichi zoñinacž partiraž cjitasaž niiqui, ančhucqui ninacžquiz̄ mu-nazita cjitasača. Pero wejrqui ančhuc illzinča. Jalla nižtiqiztan anača ana criichi zoñinacž partira ančhucqui. Nižaza nižtiqiztan ančhucqui ana criichi zoñinacžquiz̄ ana munazita cjequiča, nižaza chjaawjtaž cjequiča.

20 Weriž chiitac cjuñzna. Wejrqui cjichinča, “Tsjii piyunaqui niž patr̄nžquiztan anača juc’anti”. Ana criichi zoñinacaqui wejt̄quiz̄ sufriskatchiča. Nižaza ninacaqui ančhucaquiz̄ zakaz sufriskataquiča. Weriž tjaajinta taku ana catokchiča. Jaziqui ančhucaž tjaajinta taku ana zakaz catokaquiča.

21 Pero ana criichi zoñinacaqui ančhuca quintra cjequiča, ančhucaž wejt̄quiz̄ kuzziz cjen. Nii quintranacaqui wejr̄ cuchanžquini anaž pajča. Jalla nižtiqiztan ančhucaquiz̄ quintraža.

22 Wejrqui ninacžquiz̄ Yooz taku mazni ana tjontasaž niiqui, ninacaqui ana nii pajk ujhiz cjitasača. Pero wejrqui wejt̄ puntuquiztan kjana-pacha ninacžquiz̄ chiichinča. Jalla nižtiqiztan ninacaqui ana čjulumi chiyi atasacha, casticz tjuñquiziqui. Nižaza ninacžquiziqui anaž pertunac želasača.

23 Jakziltat wejt̄quiz̄ chjaawjkatčhaja, jalla niiqui wejt̄ Yooz Ejpžquiz̄ zakaz chjaawjkatča.

24 Wejrqui ninacž yujcquiz̄ walja milajru obranaca paachinča, jakzilta wali zoñžquiztanami juc’anti. Pero anapanča wejt̄quiz̄ criiz pecchiča. Jaziqui pajk ujhiz cjisicha. Jalla nižta obranaca anal paatasaž niiqui, ninacaqui ana nii pajk ujhiz cjitasača. Pero nižta obranaca paachinča. Nižaza ninacaqui weriž paata milajrunaca cherchiča. Jalla nuž cheržcumi, wejt̄quizimi wejt̄ Yooz Ejpžquizimi chjaawjchipanča.

25 Jalla nuž ninacaž chjaawjtaqui cjiirta Yooz taku cumplissiča. Ninacž liiquizpacha cjiirta Yooz takuqui, tuž cjiča: “Wejt̄quiz̄ chjaawjchiča ana čjul razunžča”.

26 ‘Wejrqui Yooz Ejpžquiztan ančhucaquiz̄ Yooz Espiritu Santo cuchanžcača. Jalla nii Yooz Ejpžquiztan tjonchi Espiritu Santuqui wejt̄ puntuquiztan wereraž intintazkataquiča, nižaza ančhucaltajapa tjurt̄ižinaquiča. Jalla nii Espiritu Santuqui tjonžcu wejt̄ puntuquiztan zizkataquiča.

27 Primirquiztanpacha ančhucqui wejt̄tan chica ojklaychinčhucpanča. Jalla nižtiqiztan ančhuczakaz wejt̄ puntuquiztan zizkataquiča.

16

PRUEBANACAZ TJONAQUICHA

1 Tjapa weriž chiitanacaqui ančhucaquiz chiichinča, čhjul sufrisquiztanami tirapan wejtquin kuzziz cjisjapa, nižaza ana wejtquiztan zarakzjapa.

2 Jazta timpuquiz ančhucqui ajcz kjuyanacquiztan chjatkattaž cjequiča. Nižaza tsjii sufris ora tjonaquiča. Jalla nii oraqui jecmit ančhuc conačhaja, jalla nii conñi žoñiqui cjequiča, “Wejrtča Yooz sirwintqui. Jalla nižtiquiztan nii žoñi conchinča”, nuž cjequiča.

3 Nii ančhuc conñi žoñinacami wejtquizimi wejt Yooz Ejpžquizimi anapan pajča. Jalla nižtiquiztan ančhuc conasača.

4 Tjapa weriž chiitanacaqui ančhucaquiz chiichinča, ančhucaquiz yanapzjapa. Nii sufris ora tjontanaqui jalla tii weriž chiitanaca cjužznaquiča. Primirquiztanpacha tii sufris puntuquiztan ančhucaquiz jjanacama ana chiichinča. Ančhucatan kamiñtača. Jalla nižtiquiztan tii sufris puntu ana chiiz pecchintača.

ESPIRITU SANTUZ PUNTU

5 ‘Pero anz wajilla wejr cuchanžquiñižquin okača. Ančhucaquiztan anaž jakziltami wejr pewcža, “Jakzit okačhaja?” jalla nii.

6 Ančhucqui ancha llaquita cjinčinčucča, jalla nuž weriž chiiñiž cjen.

7 Pero wejrqui werara takunaca chiyučha. Weriž ojktanaqui waliž cjequiča ančhucaltaqui. Wejrqui anal okasaž niiqui, tjurt’ižiñi Espiritu Santuqui anaž tjonasača. Pero wejr ojžcuqui nii Tjurt’ižiñi cuchanžcača.

8 Jalla niiqui tjonžcuqui, ana criichi žoñinacž kuzquiz ninacž persun uj tantiyaskataquiča. Nižaza Yooziž mantita kamañ puntu tantiyaskataquiča, nižaza nii Espiritu Santuqui Yooz casticz puntu tantiyaskataquiča.

9 Espiritu Santuqui ana criichi žoñinacž kuzquiz persun uj tantiyaskataquiča, wejtquiz ana criichiž cjen.

10 Nižaza nii Espiritu Santuqui ana criichi žoñinacž kuzquiz Yooziž mantita kamañ puntu tantiyaskataquiča, weriž Yooz Ejpžquin ojkhiz cjen. Jalla nižtiquiztan ančhuc zakaz wejr ana iya cheraquiča.

11 Tii muntuquiz mantiñi diabluqui Yooziž yatisinžtača, ana wali-panča, nii. Jazic niiqui castictaž cjequiča ultim juyzuquiz. Jalla nižtiquiztan Espiritu Santuqui ana criichi žoñinacžquiz Yooz casticz puntu tantiyaskataquiča.

12 ‘Iya juc’anti kjažumi ančhucaquiz chiižinznaca žejlča wejttaqui. Pero anziqui ančhucqui anaž nii intintazasača.

13 Werar intintazkatñi Espiritu Santuqui tjonžcu, ančhucaquiz tjaajnaquiča tjapa weraranaca. Anaž persun kuzquiztan tjaajnaquiča, antiz Yoozquiztan nonžtanaca tjaajnaquiča. Nižaza tekztan najwčhuc čhjulul watačhaja, jalla nii zakaz tjaajnaquiča.

14 Espiritu Santuqui wejt puntuquiztan ančhucaquiz tjaajnaquiča. Jalla nuž tjaajniž cjen wejrqui honorchiz cječa.

15 Tjapa Yooz Epiž chiitaqui wejrpankazza chiiñtqui. Tsjiikaztča wejrnacqui. Jalla nižtiquiztan wejrqui chiichinča, Espiritu Santuqui wejt puntuquiztan ančhucaquiz tjaajnaquiča, nii.

CUNTINTUZ CJEQUICHA

16 ‘Upaquižtancama ančhucqui wejr ana cheraquiča. Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan wejr wilta cheraquiča.

17 Nekztanaqui yekjap tjaajintanacaqui porapat pewcsassiča, tuž cjan:

—¿Kjažt cjii tjeejo, tuž cjicanajo? “Upaquižtancama ančhucqui wejr ana cheraquiča. Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan wejr wilta cheraquiča”. Nižaza tiiqui “Wejrqui Yooz Ejpžquin okača”, cjiča. Jalla nuž cjican, ¿kjažt cjii teejo? ¿Ĉjul puntut chii teejo?

¹⁸ Ninacaqui cjichizakazza:

—“Upaquižtancama” chiicanaqui, ¿kjažt cjii teejo? Anača intintazzuca tiž chiitaqui.

¹⁹ Jesusaqui persun kuzquiz zizatča, ninacaqui nižquin tsjii pewcz pecatča, jalla nii. Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz tuž cjichiča:

—Wejrqui chiichinča, tuž cjican: “Upaquižtancama ančhucqui wejr ana cheraquiča, nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan wejr wilta cheraquiča”. Jalla nuž chiican, ¿kjažt cjii? ¿Jalla niiča ziz pecya?

²⁰ Ultim weraral ančhucquiz cjiwča. Ančhucqui llaquita cjequiča, nižaza kaaquiča. Ana criichi zoñinacazti cuntintuž cjequiča. Ančhucqui llaquita kuzziz cjenami, tsjii kjaž majquiztan ancha chipchipcan cuntintuzakaz cjisnaquiča.

²¹ Nonžna. Majtz ora irantižcan tsjaa maatak žonqui janchinaca walja mizkatiñča. Nekztan wawa majtžcuqui, naa maatak žonqui wawchiz cjen ana janchi mizkattami cjuñiča. Wawchiz cjen, ancha cuntintuča naaqui.

²² Jalla nižta irataž ančhucqui anziqui llaquita kuzzizta. Pero wejrqui am wilta cherača. Jalla nii oraqui ančuca kuznaca cuntintuž cjequiča. Nižaza nii ančuca cuntintu cjis kuzqui anaž jecmi wilta nižta llaquita cjiskatasacha.

²³ Nii orquiztan najwecchuc ančhucqui zizni cjiscu wejr anaž iya pewcnaquiča. Ančucaquiz weraral chiyuča. Wejtquiz tjapa kuztan cjen, ančhucqui Yooz Ejpžquiztan ĉjulumi mayačhaja, jalla nekztan weriž cjen nii mayiztaqui tjaataž cjequiča.

²⁴ Tii oracama ančhucqui anaž ĉjulumi maychinčhucča wejt tjuuquiz. Mayiza, nekztanaqui tjaataž cjequiča, ančuca kuz juc’anti cuntintu cjisjapa.

JESUSIZ CHIITANACA

²⁵ “Tii oracama wejrqui ančucaquiz ch’aman intintazzuc takunaca chichinča. Tsjii tjuñiqui tjonča. Jalla nii tjuñiquiztan nižta ch’aman intintazzuc takunacami anal iya chiyacha. Antiz Yooz Ejpž puntuquiztan jalla niil kjanacama chiyacha.

²⁶ Nii oraqui ančhucqui wejt tjuuquiz ĉjulquiztanamiž mayizaquiča. Nekztan wejrqui ančhucaltajapa anal iya maynacha wejt Yooz Ejpžquiztanqui.

²⁷ Ančhucqui wejtjan munazichinčhucča. Nižaza wejtquiz criichinčhucča, wejrqui Yooz Ejpžquiztan tjonchi, jalla nii. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejppacha ančhucatan munaziča.

²⁸ Wejrqui Yooz Ejpžquiztan tii muntuquiz tjonchinča. Nižaza tii muntuquiztan, wejt Yooz Ejpžquin quepača.

²⁹ Jalla nekztanaqui niž tjaajintanaqui cjichiča:

—Jaziqui ultimu kjanacama chiichamča, ana ch’aman intintazzuc takunacžtan.

³⁰ Jaziqui zizuča, amqui tjapa ĉjulumi zizñampanča, nii. Ampankam wejtnaca kuzmi zizza. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui anal iya pewcnasacha. Nižaza wejrnacqui ultim chekpacha criyuča, amqui Yooz Ejpžquiztan tjonchamča, jalla nii.

³¹ Jesusaqui ninacžquiz tuž kjaaziča:

—¿Jaziqui ančhucqui ultim chekpacha criichinčhucjo?

³² Tsjii ora wajičha. Anzpachačha nii oraqui. Nii oraqui ančhucqui wichanziž cjequičha, nižaza zina zina wichanziž cjequičha. Wejrqui zinalla ectal cjeečha. Pero wejr zina ecta cjenami, wejrqui ana zina cjeečha. Wejt Yooz Ejpž wejtan chica cjequičha.

³³ Jaziqui tjappacha tii takunaca ančhucquiz chiichinčha, wejtquiz kuzziz cjen, cuntintu cjisjapa. Tii muntuquiz žejlcan ančhucqui sufraquičha. Walja tjup kuzzizpan cjee. Wejrqui tjapa liju atipchinčha.

17

JESUSIZ YOOZ EJPZTAN PARLITA

¹ Jalla nuž chiižcu Jesusaqui tsewcchuc arajpach kjutñi cherzičha. Nekztan Yooz Ejpžtan parličičha, tuž cjan:

—Yooz Tatay. Wejt sufris ora tjončha. Wejrtčha am Majchtqui. Wejtquiz honorchiz cjiskatalla. Nekztan wejrqui amquiz juc'ant honorchiz cjiskatačha.

² Tjapa žoñinaca mantizjapa, jalla nii poder wejtquiz tjaachamčha. Jakzil-tami amqui wejtquiz intirjichaja wejt parti cjisjapa, jalla ninacžquiz arajpachquin wiñaya kamkatačha wejrqui.

³ Amčha zinta werara Yoozqui. Nižaza wejrtčha Jesucristutqui; amiž cuchanžquita Zoñičha. Wejt parti žoñinacaqui amquizimi wejtquizimi pajčha. Jalla nižtiquiztan arajpachquin učhumtan wiñaya kamaquičha.

⁴ Tii muntuquiz kamcan amquiz honorchiz cjiskatchinčha. Nižaza amiž mantita obranaca žerzinčha.

⁵ Jaziqui, Yooz Tatay, amquin wila quejpžcu, arajpachquin amtan chica želaquičha. Nekztan wejtquiz honorchiz cjiskatalla. Ima tii muntu želan, wejrqui amtan chica honorchiztala. Jalla nižta tuquita honorchiz irata wila wejtquiz honorchiz cjiskatalla.

⁶ Amqui žoñinaca illzamčha, wejt partiquiz cjisjapa. Jalla nii žoñinacžquiz intintazkatchinčha am puntuquiztan. Ninacaqui amtačha. Nižaza wejt parti cjisjapa wejtquiz tjaachamčha. Nižaza ninacaqui am takunac jaru kamčha.

⁷ Jaziqui wejt partir žoñinacaqui zizza, tjapa weriž chiitaqui amquiztan tjonñicamačha, jalla nii.

⁸ Amiž chiita takunacacama ninacžquiz tjaajinchinčha. Jalla nekztan ninacaqui weriž tjaajinta catokchičha. Nižaza weriž tjaajinta žoñinacačha zizñipanqui, wejrqui amquiztan tjonchinčha, jalla nii. Nižaza criichipančha, amqui tii muntuquiz wejr cuchanžquichamčha, nii.

⁹ Jaziqui ninacžtajapa amquiz mayizučha. Ana criichi žoñinacžtajapa anal mayizučha. Antiz wejt partir žoñinacžtajapakaz mayizučha, amiž illžñiž cjen.

¹⁰ Amtačha tjapa wejt partir žoñinacaqui. Nižaza wejttačha ninacaqui. Jalla ninacaž cjen wejrqui honorchizza.

¹¹ Wajilla ana iya tii muntuquiz kamačha. Nii wejt partir žoñinacaž eclaquičha. Tii muntuquiz tira želaquičha ninacaqui. Wejrzi amquin quejpžcačha. Zuma arajpach Yooz Tatay, tii žoñinaca wejtquiz tjaachamčha. Jaziqui am aztan tinaca tirapan cwitalla, tsjii kuzziz cjejajo, jaknužt učhumqui tsjii kuzzizlaja, jalla nižta.

¹² Tii muntuquiz tinacžtan kamcan, tii žoñinaca cwitichinčha, am aztan. Nižaza tinacžquiztan tsjitsinčinčha čhjulquiztanami ana kjaž cjisnajo. Tsji-iqui pertissipančha. Jalla nuž pertisjapa nii Judas Iscariotiqui žejltkalčha. Jalla nuž cjen tuquita cijirta Yooz taku cumplissičha.

13 'Anziqui wejrqui amquin quejpcacha. Iya tsjii zkolucztan tii muntuquiz kamcan wejrqui tinaczquiz chiižinuča, wejtquiz criichi žoñinacz wejržtapacha cuntintu cjejajo.

14 Wejrqui tinaczquiz am taku tjaajinchinča. Jaknužt wejrqui ana criichi žoñinacz partiquiz ana želatučhaja, jalla nižta irata wejtquiz criichi žoñinacaqui ana žejlča ana criichi žoñinacz partiquiz. Jalla nižtiquiztan ana criichi žoñinacaqui ninaczquiz chjaawjča.

15 Amquiztan ana mayizuča, wejt žoñinacz tii muntuquiztan chjichtaž cjisjapa. Antiz amquiztan mayizuča, ana wal diablužquiztan wejt žoñinaca tsjtsinta cjisjapa.

16 Jaknužt wejrqui ana criichi žoñinacz partiquiz ana želatučhaja, jalla nižta irata wejt žoñinacaqui ana žejlča, ana criichi žoñinacz partiquiz.

17 Amiž čhiitaqui ultim werarača. Am takuž cjen wejtquiz criichi žoñinaca zuma kamañchiz cjskata. Čjul ana zuma kamañquiztanami zarakskata.

18 Jaknužt amqui tii muntuquiz žejlñi žoñinacz kjutñi wejr cučanžquičhaja, jalla nižaza wejrqui tii muntuquiz žejlñi žoñinacz kjutñi wejt žoñinaca cuchnuča.

19 Wejtquiz criichi žoñinacztajapa ancha kuztanča wejrqui ticjapa. Nižaza am werar tawk jaru kamtiquiztan tii žoñinaca t'akžinuča amta cjejajo.

20 Wejrqui tii tekžta žoñinacztajapa alaja anal mayizuča, antiz tjapa wejtquiz anzimi wiruñami criichi žoñinacztajapa mayizuča. Tii tekžta žoñinacz Yooz taku paljaytiquiztan yekjapanacaqui wejtquiz criyaquiča. Jalla ninacztajapa zakaz mayizuča.

21 Jalla tjapa ninacztajapa mayizuča tsjii kuzziz cjisjapa. Yooz Tatay, amqui wejttan tsjii kuzzizza. Nižaza wejrqui amtan tsjii kuzziztča. Jalla nižta irata ninacaqui učumnacaquiz tsjii kuzziz cjila. Jalla nuž mayizuča, tii muntuquiz žejlñi žoñinaca criyajo, am wejr cučanžquiči, jalla nii.

22 Amiž wejtquiz tjaata arajpach kamaña, jalla nii kamaña ninaczquiz cjskatchinzakazza, tsjii kuzziz cjejajo, jaknuž učumqui tsjii kuzzizalaja, jalla nižta.

23 Jaknužt amqui wejttan žejlčhaja, jalla nižtača wejrqui ninacztan želača, ninaca tsjii kuzzizpan cjejajo. Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui zizaquiča, amqui wejr cučanžquičiča, jalla nii. Nižaza žoñinacaqui zakaz zizaquiča, amqui ninacztan munaziča, jaknužt amqui wejttan munazičhaja, jalla nižta.

24 Yooz Tatay, amqui wejtquiz tii žoñinaca tjaachamča, wejtquiz criyajo. Jalla tinacaqui wejttan chica kamñijapa pecuča, jakziquin wejr želačhaja, jalla nicju. Jalla nuž juntu žejlcan tinacaqui wejt arajpach kamaña kjana cheraquiča. Ima tii muntu želan, wejttan munaziñiž cjen amqui wejtquiz nii arajpach kamaña tjaachamča. Jalla nii kamaña cheraquiča wejt partir žoñinacaqui.

25 Ultim lijitum Tatayi ana criichi žoñinacaqui am anaž pajča. Wejrzi am pajuča. Nižaza jalla tinacaqui zizza, amqui wejr cučanžquičamča, jalla nii.

26 Am puntuquiztan tinaczquiz zumpacha intintazkatchinča. Nižaza wejrqui tiral intintazkatuča, ninacz zuma munazizjapa, jaknužt učumqui zuma munazičhaja, jalla nižta. Nižaza am puntuquiztan ninaczquiz intintazkatuča, wejr ninacztan tsjii kuzziz cjisjapa.

JESUSAQUI TARAZUNTACHA

¹ Jesusaqui nuž chiižcu niiz tjaajintanacžtan ojkchiča. Cedrón cjita k'awž tsjii latuquin ojkchiča. Jalla nicju ch'ojñi muntinaca želatča. Nijcchuc luzziča.

² Jesusaqui nii yokquin kjaž wilta ajczñipantakalča niiz tjaajintanacžtan. Tarazunñi Judasqui nii yoka pajchiča.

³ Jalla nicju Judasqui zultatunacami, nižaza timplu wijilñi zultatunacami, jalla ninaca chjitchiča. Timplu jilirinacami, fariseo žoñinacami jalla ninacača nii timplu wijilñi zultatunaca cuchanchiqui. Ninacaqui irantichiča michanacžtan teyanacžtan pajk cuchillunacžtan, nižaza wjajtz carotinacžtan. Jalla nižtanacžtan irantichiča.

⁴ Jesusaqui čhjulut watačhaja, jalla nii tjapa zizatča. Nii tjonchi žoñinacžquiz macjatžcu, pewcziča, tuž cjican:

—¿Jectča kjur ančhucjo?

⁵ Jalla ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrnacqui kjuruča Jesusa, nii Nazaret wajtchiz žoñi.

Jesusaqui tuž kjaaziča:

—Wejrtča niitqui.

Judas, nii tarazuñi žoñiqui ninacžtan chica tsijtchi želatča.

⁶ Jesusaž “Wejrtča niitqui” cjitiquiztan nii tanñi žoñinacaqui wir kjutñi ažcu porapat tewksarascu yokquiz tjojtassiča.

⁷ Jesusaqui wilta pewcziča:

—¿Jectpan ančhuc kjurjo? —cjican.

Ninacaqui wilta kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrnacqui kjuruča Jesusa, nii Nazaret wajtchiz žoñi.

⁸ Jesusaqui nekztan zakaz cjichiča:

—Wejrtča cjichinsala. Ančhucqui wejr kjurča. Jaziqiu tii parti žoñinaca cuznaquičha.

⁹ Jalla nekztan Jesusaž tuqui chiita taku cumplissičha. Tuquiqui Jesusača chičhiqui, jalla tuž: “Yooz Epiž wejtquiz tjaata žoñinacaqui ana tsjiimi pertichinča”.

¹⁰ Simón Pedruqui pajk cuchillchiztača. Jalla nii cuchillu jwescu, Pedruqui timplu jilirž piyunž žew cjuñi pootžcu chjajtzinchiča. Jalla nii cjuñi chjajtzinta žoñiqui Malco cjitatača.

¹¹ Nekztanaqui Jesusaqui Pedružquiz cjichiča:

—Am cuchillu cuchillž žejlžquiz quijtžna. Wejt Yooz Ejpž pinsita kuz jaru wejtlaqui sufristanča. ¿Anaj wejr tii sufrasajo?

JESUSAQUI CHJICHTACHA

¹² Jalla nekztanaqui zultatunacami, zultatž comandantimi, nižaza judío timplu wijilñi zultatunacami, jalla ninacaqui Jesusa tanžcu kjara jw-eržinchiča.

¹³ Nekztan Anás cjita jilirž kjuyquiz chjitchiča. Anasqui Caifás ajmuž ejptača. Jalla nii wata Caifasqui timplu chawjč jiliritača.

¹⁴ Nii Caifasqui tuquiqui tuž cjitkalča: “Učhumnacaltajapa tsjii žoñi ticstanča, tjapa žoñinaca ana conta cjeyajo”.

¹⁵ Jesusa chjichan, Simón Pedružtan tsjii tjaajinta žoñžtan Jesusa apziča. Nii tsjii Jesusiž tjaajinta žoñiqui timplu jilirž pajtatača. Jalla nižtiquiztan Jesusižquiz apžcu nii timplu jilirž patiuquin luzziča.

¹⁶ Pedruqui ana pajtaž cjen zancu eclichiča. Nekztan nii tsjii luzzi tjaajinta žoñiqui ulanzquichiča, naa ulanz zanquiz cwiitiñi žonaquin paljayzjapa. Jalla nuž paljayžcu patiuquiz Pedro luzkatchiča.

¹⁷ Nekztan naa cwiitiñi žonqui Pedružquiz pewczinča, tuž cjican:

—¿Anaj am zakaz nii zoñžtan chica ojklayñamtajo?

Nekztan Pedruqui chiichiča:

—Anaž wejr, —cjican.

18 Ch'uñuriž cjen piyunanacami timplu zultatunacami uj taaziča carpunžtan. Nekztan nii uj parazquiz tsijtchi kutnatča. Ninacztan chica Pedruqui tsijtchi zakaz želatča, kutuncan.

TIMPLU CHAWJC JILIRZQUIN APANTITA

19 Jalla nekztanaqui timplu chawjc jiliriQUI Jesusa pecunchiča, niž tjaajinta zoñinacz puntuquiztanami nižaza niž persun tjaajintami.

20 Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Tjapa zoñinacz yujcquiz tjaajinchinča. Učhum ajcz kjuyquizimi timpluquizimi tjaajinchinča. Timpluquiz tjapa zoñinaca ajczniča. Ana chjozaka tjaajinchinča.

21 ¿Kjažtiquiztan nuž wejr pecunjo? Weriz tjaajinta nonzñi zoñinaczquiz pewczna, čhjulut tjaajintučaja, jalla nii. Jalla ninacaqui weriz tjaajintanaca zizza.

22 Jalla nuž chiitan, tsjii neks tsijtchi žejlñi zultatuqui Jesusa yujcquiz kjaržtan tsjajpchiča, tuž cjican:

—¿Jalla nuž timplu jiliržquiz kjaazkaya?

23 Jesusaqui nii zultatžquiz kjaaziča, tuž cjican:

—Wejr ana zuma čhiitučaj niiqui, ¿jaknužt cjican ana zuma čhiichintajo? Zumal chiyuča. ¿Kjažtiquiztan am wejr tsjajpjo?

24 Jalla nekztanaqui Jesusa kjara jweržintapacha cuchanchiča Caifás timplu chawjc jiliržquin.

PEDRUQUI K'OTCHICHA

25 Jalla nii oraqui Simón Pedruqui tsijtchi želatča nii ujquiz kutuncan. Tsjii tsjii neks žejlñi zoñiqui Pedružquiz cjichiča:

—Amqui nii zoñžtan chica ojklayñamča, ¿ana jaa?

Pedruqui toscara čhiichiča:

—Anača wejrqui, —cjican.

26 Jalla nekztanaqui tsjii timplu jilirž piyunaqui Pedružquiz pewczizakazza. Nii piyunaqui nii cjuñi chjajtžinta piyunž familiatača. Jalla tuž cjican pewcziča:

—Nii munti yokquin nii zoñžtan chica am cherchinla, ¿ana jaa?

27 Pedruqui wilta toscara čhiichiča. Jalla nuž wilta toscara chiyani, nii orapacha tsjii querwallpi jora kjawchiča.

PILATUZQUIN CHJICHTA

28 Jalla nekztanaqui Caifás cjita zoñžquiztan Jesusaqui chjichtača pajk mantiñiz kjuyquin. Waj kjantatitača. Nii judío zoñinacapacha nii pajk mantiñiz kjuyquin ana luzziča, ninacz cuzturumpi cjen. Jalla nuž luztasaz niiqui, pascua pijizta čjjeri ana lujtasača.

29 Jalla nižtiquiztan Pilatuqui ninaczquiz paljayi ulanzquichiča, tuž cjican:

—Ančhucqui, ¿čhjul už tii zoñž quintra jwes pecya?

30 Zoñinacaqui tuž kjaaziča:

—Tii zoñiqui ana čhjul pajk ujnacami paatasaz niiqui, anal wejrnacqui tii intirjitasacha.

31 Nekztanaqui Pilatuqui ninaczquiz cjichiča:

—Ančhuckaz chjicha, ančuca lii jaruž justicia paažca.

Nii zoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtnacalta zoñi conzqui lii quintrača.

³² Niiz tuquiqui Jesusaqui chiiikalcha, persun ticz puntuquiztan, jaknužt ticznačhaja, jalla nii. Nižaza niiz chiitaqui cumplisnaquiča.

³³ Pilatuqui wilta niiz kjuyquin luzquichiča. Jesusa kjawžcu, niizquiz pewcziča, tuž cjican:

—¿Judío zoñinacž chawc jilirimkaya?

³⁴ Jesusaqui niizquiz kjaaziča, tuž cjican:

—¿Amqui jalla nuž persun kuzquiztan wejr pewczya? Uz ¿yekja zoñinaca amquiz nuž pewczna cjichi jaa?

³⁵ Pilatuqui tuž kjaaziča:

—Wejrqui judío zoñt, ¿jaa? Am persun wajtchiz zoñinacami nižaza am persun timplu jilirinacami, jalla nii zoñinacača wejtquin am intirjichiqui. ¿Čhjul uj paachamt, amjo?

³⁶ Jesusaqui nekztan cjichiča:

—Wejtla mantizqui anača tii muntuquiztan. Tii muntuquiztan wejtla mantiz cjesaž niiqui, wejt piyunanaca kichaskatasacača wejt quintra zoñinacžquiz, ana wejr intirjita cjisjapa. Pero wejtla mantizqui anača tii muntuquiztanaqui.

³⁷ Nekztan Pilatuqui cjichiča:

—¿Nižtaqui amčhalani mantiñi jilirinqui?

Jesusaqui cjichiča:

—Jesalla, wejr mantiñi jilirtchiya, am chiiča jalla nuž. Tii muntuquiz tjonžcu nassinča, werara puntu tjaajinzjapa. Jakziltat nii werara tjaajinta jaru kamčhaja, jalla niiqui weriž chiita taku nonža.

³⁸ Jalla nuž chiitiquiztan Pilatuqui cjichiča:

—Werara puntuqui, ¿čhjulut neejo?

Jalla nuž pewčcu Pilatuqui wilta ulančiča judío zoñinacžquin parli. Ninacžquiz cjichiča:

—Wejrqui tii zoñžquiz ana čhjul ujmi jwesi atuča.

³⁹ Pascu pjijztiquiz ančhucalta tsjii custurumpi žejlča, wejtla tsjii preso tanta zoñi cutzqui. ¿Tii judío wajtchiz chawjc jiliri cutznaquiya? ¿Jalla nuž cutskatz pecya?

⁴⁰ Judío zoñinacaqui kjawchiča:

—¡Tii zoñi ana cutzna! ¡Barrabás cutzna! —cjican. Barrabasqui tsjii anawal jañi zoñitača.

19

PILATUQUI JESUSA CUTZ PECCHA

¹ Jalla nekztanaqui Pilatuqui wilta kjuyłchuc Jesusa majcchiča. Nekztanaqui Jesusižquiz wjajtajo mantichiča.

² Nekztan zultatunacaqui ch'apquiztan tsjii pillužtakaz paachiča. Jalla nii paatižtan Jesusiž achquiz tewžinchiča. Nižaza jilirž murat zquiti tutziča.

³ Jalla nuž paažcu niizquin macjatchiča,

—¡Viva, judío zoñinacž chawjc jiliri! —cjican.

Nižaza Jesusiž yujcquiz kjaržtan tsjajpchiča.

⁴ Nekztan Pilatuqui judío zoñinacžquin wilta ulanžquichiča. Nekztan ninacžquiz cjichiča:

—Cherzna. Ančhucaž intirjita zoñi ticju jwescača, ančhuc zumpacha intintazajo. Wejrqui tii zoñžquiz anal čhjul ujmi jwesi atuča.

⁵ Jalla nekztan Jesusaqui ulanzkatžquichiča. Ch'apquiztan paataqui achquiz tewžinta, nižaza jilirž murat zquiti tjutžta. Nekztanaqui Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

–Tiiča ančhucaž intirjita žoñiqui.

⁶ Timplu jilirinacami, nižaza timplu wijilñi zultatunacami nii cheržcu, alto joržtan kjawcan, chiichiča:

–¡Cruzquizkaz ch'awczna! ¡Cruzquizkaz ch'awczna! –cjican.

Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

–Way, nižtacž hjicha ančhucqui, nižaza cruzquiz ch'awczca. Pero wejrqui ana čjul ujmi tižquiz jwesi atchinča.

⁷ Nekz žejlñi judionacaqui tuž kjaaziča:

–Wejrnacqui liichiztča. Wejtnaca lii jaru tii žoñic ticstanča, tiiqui “Wejrtča Yooz Majch” cjican ojklaychiž cjen.

⁸ Jalla nii chiita taku nonžcu, Pilatuqui tsjan eksiča Jesusižquiztan.

⁹ Jalla nižtiquiztan Pilatuqui niž kjuya wilta luzziča Jesusižquin pewczjapa. Jalla tuž pewcziča:

–¿Jakziquiztan žoñipant amya?

Jesusazti ana čjulumi kjaaziča.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan Pilatuqui nižquiz wilta paljaychiča, tuž cjican:

–¿Kjažtiquiztan am ana wejtquiz kjaazjo? Wejrqui mantasača, am cutzjapa. Nižaza mantasača cruzquiz ch'awczjapa, ¿Jalla nii ana ziz amjo?

¹¹ Jesusaqui nižquiz kjaaziča, tuž cjican:

–Yoozqui amquiz mantiz poder ana tjaatasaz niiqui, amtaqui mantiz poder ana žejltasača. Yooz amquiz mantiz poder tjaachiž cjenkaz wejr mantasača. Jalla nižtiquiztan jecčhalaj amquiz wejr intirjichi, jalla ninača amquiztan juc'ant ujchizqui.

¹² Jalla nuž nonžcu Pilatuqui Jesusa ancaž jaknužumi cutz pecatča pero nii judío žoñinacžti kjawžcan chiichiča, tuž cjican:

–Tii žoñi cutznaquiž niiqui, am zakaz César tsjan chawjc jilirž quintra paaquiča. Jakziltat “Wejrtča chawjc jiliritqui” cjican čečhaj niiqui, César chawjc jilirž quintraž paača.

¹³ Pilatuqui jalla nuž nonžcu, zultatu mantichiča, Jesusa zancchuc jwescajo. Zancchuc jwesquichiča Gabata cjita patiuquin. Gabata tuž cjiča, maznacžtan curta, jalla nii. Jalla nicju Pilatuqui jusjiiz julzquiz julziča.

¹⁴ Jalla nii tjuñiqui tjacz tjuñitača jaka pascua pjijztaž cjen. Nižaza taypurutača. Nekztanaqui Pilatuqui nii judío žoñinacžquiz cjichiča:

–Tiiča ančhuca chawjc jiliriqui.

¹⁵ Ninacaqui kjawchiča, tuž cjican:

–¡Ticžla tiiqui! ¡Ticžla tiiqui! ¡Cruzquiz ch'awczla!

Nekztan Pilatuqui ninacžquiz cjichiča:

–¿Kjažt ančhuca tsjan chawjc jiliri ch'awcznas?

Nii timplu jilirinacaqui tuž kjaaziča:

–Wejtnacaltaqui zinta tsjan chawjc jiliri žejlča, César cjitača.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Pilatuqui ninacž kuzcama Jesusa intirjichiča cruzquiz ch'awcta cjisjapa.

CRUZQUIZ CH'AWCTACHA

¹⁷ Jalla nekztanaqui Jesusaqui chjichtatača. Persuna cruza kuzi ojkkatchiča Ach Tsij cjita tjuuchiz yokquin. Nii yokaqui hebreo tawkquiz Gólgota cjitatača.

¹⁸ Jalla nicju cruzquiz ch'awctatača, nižaza niiztan chica tsjii pucultan zoñinaca yekja cruzanacquiz ch'awctazakaztača, Jesusiž porap kjuttan, Jesusazti ninacž taypiqueiz.

¹⁹ Nižaza Pilatuqui tsjii letrero paakatchičha, tuž cjican: “Jesusa Nazaret wajtchiz zoñi. Judionacž tsjan chawjc jiliri”. Jalla nii paažcu Jesusiž ach juntuñ cruzquiz ch'awczinčičha.

²⁰ Chawc wajt žcati Jesusaqui cruzquiz ch'awctatača. Jalla nižtiquiztan walja judío zoñinacaqui niiz letrero ličičha. Nii letreruqui čhjep tawkquiztan cijrtatača, hebreo tawkquiztanami, griego tawkquiztanami, nižaza latin tawkquiztanami.

²¹ Nii letrero cheržcu timplu jilirinacaqui Pilatužquiz cjichičha:

—Ana cijjra, “Judionacž tsjan chawjc jiliri” cjecanaqui. Antiz cijjra, “Tii zoñiqui cjiča, ‘Wejrtča judionacž tsjan chawjc jiliritqui’”. Jalla nuž cijjra.

²² Pilatuqui tuž kjaaziča:

—Jaknužt cijjrchinžlaja, nužupanikaz cjequičha.

²³ Zultatunacaqui Jesusa cruzquiz ch'awczcu niiz zquiti ricujčičha. Nižaza pajkpic partiquiz tojziča, nii pajkpaltan zultatunacaqui. Tsjii pajk tol zquiti qui ana ch'ucuchiz watzatača, tsewcchuc kozzuc pakjipacha.

²⁴ Jalla nižtiquiztan nii zultatunacaqui porapat kazasiča, tuž cjican:

—Anachum wjajrla. Antiz surtiila. Tii zquiti qui jeczquizkat surti cayachani niiztaž cjequičha.

Jalla nuž paatan cijjra Yooz takuqui cumplissičha. Cijjra Yooz taku tuž cjiča: “Ninacžpora wejť zquiti tojziča, nižaza parti zquiti qui surtiyas- siča”. Jalla nuž paachiča nii zultatunacaqui.

²⁵ Jalla nekz Jesusiž cruz žcati tsijsiñ želatča, Jesusiž maa; nižaza niiz maa cullaqui; nižaza María (Cleofas tjuntača); nižaza María Magdalena; nii pajkpaltan želatča.

²⁶ Jesusaqui niiz maa cherchiča. Nižaza niiz pecta tjaajinta zoñi naaža žcati tsijťhi želatča. Jalla nuž cheržcu Jesusaqui niiz maaquiz cjichičha:

—Maataka, tiičha am maati cunta.

²⁷ Nekztanaqui nii tjaajinta zoñžquiz cjichizakazza:

—Taača am maaqui.

Jalla nekztanpacha nii tjaajinta zoñiqui Jesusiž maa ricujžcu persun kjuya čhjtichičha.

JESUSAQUI TICZA

²⁸ Jalla nekztanaqui Jesusaqui zizziča, tjapa Yooz Epiž tjaata langznaca liwť žeržtapantača, jalla nii. Nekztan cjichičha:

—Kjaz kjaral paznuča.

Jalla nuž cjican, cijjra Yooz takuqui cumplissičha.

²⁹ Jalla nekzi tsjii ojch želatča jar vinchiz. Jalla nekztanaqui kjaz ch'umñi esponja t'awziča nii vinquiz. Nekztan hisopo cjita munti parquiz čhapžcu, Jesusiž atquin ch'iizinčičha.

³⁰ Jesusaqui nii jar vinu ličžcu, nekztan cjichičha:

—Tjapaž cumplissay. —Jalla nuž chiižcu Jesusaqui acha colžcu ticziča.

³¹ Pascua pijjzta tjacz tjuñitača. Niiž jakatažu jeejz tjuñitača, nižaza chawc pijjzti tjuñitača. Jalla nižtiquiztan judío zoñinacaqui nii cruzquiz ticziž curpunaca anaž nuž tsjijťapacha čhjelinz pecatča. Jalla nižtiquiztan nii judionacaqui Pilatužquin maychiča, cruzquiz ch'awceta zoñinacž lis tsjij kjolkjolinajo, apura ticskatsjapa. Nekztan ticžtan cruzquiztan apakz- nasača.

³² Nekztan Pilatuqui zultatunaca mantichiča, nii cruzquiz ch'awctanacž lis kjolzjapa. Primir tjañž lismi kjolžinchiča. Nižaza tsjii tjañž lizmi kjolžinchičakazza.

³³ Nekztanaqui Jesusižquiz macjatžcu, nii zultatunacaqui cherziča, ticzi, jalla nii. Jalla nižtiquiztan nižž lismi ana kjolžinchiča.

³⁴ Pero tsjii zultatuqui Jesusiž ch'ill kjuttan chjapžinchiča pajk cuchillžtan. Jalla nuž chjaptan ljocmi kjazmi lewchiča.

³⁵ Wejrpacha jalla nii cherchinča. Jalla nižtiquiztan werara ticlarchinča nii puntuquiztan, ančhuczakaz criyajo. Weriž ticlarta takuqui werarapanča.

³⁶ Jalla tii watchi puntunacquiztan cjiirta Yooz takuqui cumplissiča. Cjiirta Yooz takuqui jalla tuž cjiča: “Anaž jakzilta nižž tsjijmi kjoltaž cje-quiča”.

³⁷ Nižaza tsjii cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Ninacaqui ninacaž chjapta zoñiqui cheraquiča”.

JESUSAQUI TJATZTACHA

³⁸ Jalla nekztanaqui tsjii Arimatea wajtchiz zoñiqui, José cjita, Pilatužquin mayi ojkičiča. Josequi Jesusiž curpu maychiča tjaztjapa. Josequi chjojkaza Jesusiž chiita tjaajintanaca catokchiča, ana jecžquizimi mazcu. Parti judío jilirinacžquiztan eksiča. Jalla nuž maytan Pilatuqui permiso tjaachiča. Jalla nekztanaqui Josequi ojkičiča Jesusiž curpu chjichi.

³⁹ Nižaza Nicodemo cjita zoñiqui Jesusiž curpu tjaczñi tjonchiča. Jalla nuž Jesusiž curpu tjaczjapa zjičchiča, tsjii quintala zuma ulurchiz mirržtan aloestan t'ajžta. Nižž tuquiqui Nicodemuqui Jesusižquin ween tjonzitača.

⁴⁰ Josežtan Nicodemžtan Jesusiž curpu tjaczčiča. Nižaza nii mirržtan aloestan jalla ninacžtan zuma pañunacžtan Jesusiž curpu capziča, jaknužutazlaj nii judío zoñinacž cuzturumpi, jalla nuž.

⁴¹ Jesusiž cruzquiz ch'awcta yokquin muntinaca želatča. Nii muntinac yokquiz tsjii ew sepulturu želatča, ana jec ticzimi tjaztatača nii ew sepulturquiz.

⁴² Judionacž jeejz tjuñimi pascua pjijzta tjuñimi wajillatača. Pero nii ew sepulturuqui žcatillatača. Jalla nižtiquiztan nii sepulturquin Jesusiž curpu tjačhiča.

20

JESUSAQUI JACATATCHICA

¹ Semana kalltiznan nii tuming wenz chawjc kjantati María Magdalena sepulturquin ojkičhinča. Nekztan cherchinča sepultura pjucžta maz, cjetžtatača.

² Jalla nekztan María Magdalenqui zati pariju ojkičhinča, Simón Pedružquin, nižaza nii Jesusiž pecta tjaajinta zoñžquin. (Jalla ničiča tii liwru cjiirni Juan cjitaqui.) Jalla naa Mariiqui ninacžquiz paljaychinča, tuž cjan:

—Jesus Jilirž curpu sepulturquiztan chjichtača. Nižaza jakziquin chjichcu tjaztatačlani anača zizzuca.

³ Jalla nekztanaqui Pedružtan nii tsjii pecta tjaajinta zoñžtan ulanžcu sepultura chertzni ojkičiča.

⁴ Ninacac pucultan juntu zatatača. Nii tsjiiqui tsjan apura zajtčiča Pedružquiztan. Jalla nuž zajtžcu Pedruž tuqui sepulturquin irantichiča.

⁵ Irantižcu sepulturuquiz colžcu chercherziča, nii Jesusiž curpu tejlžta pañunaca nekzikaz cherziča. Pero ana luzziča.

⁶ Niiž wiruñ Simón Pedruqui irantichizakazza. Jalla niiqui sepulturquiz luzzicha. Nižaza niiqui Jesusiž curpu tejlžta pañunaca cherzicha.

⁷ Jesusiž acha jeržinta pañu morokpachalla tsjii latu nonžtatača. Parti pañunacžtan anatača juntu.

⁸ Jalla nekztanaqui nii tuqui irantiñi zoñiqui sepulturquiz luzzizakazza. Jalla nii pañunaca cheržcu, crüchicha, Jesusa jacatatchi, jalla nii.

⁹ Cjijrta Yooz takuqui Jesusaž ticziquiztan jacatatz puntuquiztan chiiča. Pero Jesusiž tjaajintanaquai nii cjijrta Yooz taku imaž intintazatča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Pedružtan Juanžtan, jalla nii pucultanaqui kjuya quejpchicha.

MARIA MAGDALENAZ QUINTU

¹¹ Maria Magdalena cjitiqui sepultur zancu želatča, kaacan. Jalla nuž kaacan sepultur kjutñi colžcu cherzinča.

¹² Nekz sepulturquiz pucultan anjilanaca chiw zquiti cutchi želatča. Jakziquiz Jesusa tjažtatažlaja, jalla nekz julzi želatča. Tsjiiqui ach kjuttantača, tsjiiqui kjojch kjuttantača.

¹³ Nii anjilanaquai naaquiz pewczicha:

—Cullacalla, ¿kjažtiquiztan am kaa? —cjican.

Naaqui tuž kjaaziča:

—Wejt Jilirž curpu chjitchicha. Jakziquin chjittakazlani, anal zizi atuča.

¹⁴ Jalla nuž chiižcu, kjutzquichinča. Jalla nuž kjutžcu Jesusa tsijtsi cherziča. Pero Jesusa ana pajchinča nii ratu.

¹⁵ Nekztan Jesusaqui naaquiz pewczicha, tuž cjican:

—Cullacalla, ¿kjažtiquiztan am kaa? ¿Jequim kjurya?

Mariiqui persun kuzquiz pinsichinča: “Munti yoka cwitiñi zoñiž caa”, cjican. Jalla nižtiquiztan nižquiz cjichinča:

—Señor, amqui Jesusiž curpu chjitchamžlaj niiqui, maznalla, jakziquin nii curpu cjichamta. Nekztan wejrqui niž curpu chjichasača.

¹⁶ Jesusaqui nekztan naaquiz cjichicha:

—¡María!

Mariiqui nuž chiiñi nonžcu zumpacha kjutzinča. Nekztan Jesusižquiz chiičinča:

—¡Raboni! —cjican. Nii takuqui hebreo tawkquiz “Maestro” cjiča.

¹⁷ Nekztanaqui Jesusaqui naaquiz cjichicha:

—Wejr cutzna. Wejrqui imazil Yooz Ejpžquin okuča. Jaziqui mazñi okaquiča weriž tjaajinta jilanacžquin. Tuž cjican maznaquiča: “Wejrqui Yooz Ejpžquin okača. Jalla niiqui wejt Ejpča, nižaza ančhuca Ejpzakazza. Nižaza niiča wejt Yoozqui, nižaza ančhuca Yoozqui”.

¹⁸ Jalla nekztanaqui María Magdalenqui Jesusiž tjaajintanačžquin mazñi ojkinča, tuž cjican:

—Jesusa Jiliri cherchinča.

Nekztan ninacžquin Jesusiž chiitanaca mazzinča.

JESUSAQUI WILTA PARIZICHICA

¹⁹ Tumincuqui jalla nii nooj ween niž tjaajintanaquai tsjii kjuyquiz želatča. Kjuya zuma chawjchitača, quintra zoñinaca eksu. Jalla nuž cjen Jesusaqui tsijtsi ninacž taypiquiz parizichicha. Nekztan ninacžquiz tsaanchiča, tuž cjican:

—Ančhucqui walikaz cjee.

²⁰ Jalla nuž tsaanžcu, Jesusaqui ninacžquiz tjeezicha niž pjetta kjaranacaž, nižaza niž chjapta ch'illa. Jalla nekztanaqui ninacaqui Jesús Jiliri cheržcu, ancha chipchi cuntintutača.

21 Jalla nekztanaqui Jesusaqui wilta ninacžquiz tuž čhiichiča:

—Walikaz cjee. Jaknužt Yooz Ejpqui wejr cuchanžquichiča, jalla nižta zakaz wejrqui ančhucacqui cuchanžcača.

22 Jalla nuž čhiican, Jesusaqui ninacž kjutñiž pjujziča, tuž cjan:

—Ančhucqui, Yooz Espiritu Santuž tanzna.

23 Jakzilta žoñž ujnaca ančhucqui pertunaquiz niiqui, Yooz Epiž pertuntaž cjequiča. Nižaza jakzilta žoñž ujnaca ančhucqui ana pertunaquiz niiqui, ana pertuntaž cjequiča.

WILTA PARIZICHICA, TOMAS ZELAN

24 Nii oraqui nii tuncapan illzta žoñnacžquiztan tsjiiqui ana želatča, Tomás cjan. Niž tsjii tjuuqui “Pacha” cjitatača. Jesusa tjonz, nii ora ana želatča.

25 Wiruñacqui parti tuncapan tjaajintanaacqui Tomasquiz quint'ichiča, tuž cjan:

—Jesús Jiliri wejrnac cherchinča.

Pero Tomaszi tuž cjičiča:

—Anal criyasača. Wejrqui Jesusiž clawžtan pjetta kjarami ana cheraž niiqui, nižaza nii pjetquiz ana wejt kjar loc'ana chjapznaž niiqui, nižaza niž ch'ill pjetquiz wejt kjarana chjapznaž niiqui, jalla nižtiquiztan anal criyasača.

26 Quinsakal tjuñquiztan nii tjaajintanaacqui wilta kjuyquin želatča, Tomastanpacha. Kjuy chajwčhiž cjenami, Jesusaqui ninacž taypiquiz tsijtsi parizichiča. Nekztan ninacžquiz tsaanchiča, tuž cjan:

—Ančhucqui walikaz cjee.

27 Jalla nekztanaqui Tomasquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Wejt kjarana chernca. Am kjar loc'ana tekz chjapzna. Nižaza am kjarana zjičca, wejt ch'illquiz chjapzna. Anapan tira ana criiñi kuzziz cjee. Antiz criya, wejtquiz kuzziz cjee.

28 Tomasquiz tuž kjaaziča:

—¡Wejt Jiliri! ¡Wejt Yooz!

29 Jesusaqui nekztan nižquiz cjičiča:

—Jazičca Tomás, amqui wejr chernca criichamča. Ana wejr chernca criichinacqui, juc'ant waliž cjequiča.

30 Jesusaqui niž tjaajintanačž cheran walja milajrunaca paachiča. Parti milajrunacakaz tii libruquiz cjičrtatača.

31 Jalla tekz cjičrtana milajrunacaqui wejrqui cjičrchinča ančhucqui criyajo, Jesusaqui Cristuča, nižaza Yooz Majchča, jalla nii. Nižaza cjičrchinča, ančhuc Cristužquin kuzziz cjisjapa, arajpachquin wiñaya kamzjapa.

21

JESUSAQUI WILTA PARIZICHICA

1 Niž wiruñ Jesusaqui niž tjaajintanačžquiz wilta parizichiča, Tiberias kot atquin. Jalla tuž watchiča.

2 Nekz želatča, Simón Pedružtan, “Pacha” cjita Tomastan, Caná de Galilea wajtchiz Natanaelžtan, Zebedeož majchnacžtan, nižaza tsjii pucultan iya tjaajintanačžtan. Jalla ninaca juntu želatča.

3 Nekztan Simón Pedruqui cjičiča:

—Wejrqui ch'iz tani okuča.

Nii partinacqui cjičiča:

—Wejrnacmi amtan chical okača.

Jalla nekztan kotquin ojkičiča. Nicju tsjii warcuquin luzziča. Pakara langzcanami ana čjul ch'izmi tani atčiča.

4 Kjanžcanalla, Jesusaqui kot atquin parizizquichiča. Nii tjaajintanacaqui ana zizatčha, nii Jesusažlaj, jalla nii.

5 Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Jilanaca, žana čjul ch'izmi tanchinčhuckaya?

Ninacaqui kjaaziča:

—Ana čjul, —cjican.

6 Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Nii warcuž žew latuquiz ch'iz tanz tjojtzna. Jalla nekz ch'iznaca tanz-naquiča.

Jalla nuž tjojtziquiztan wacchi ch'iznaca tanziča. Wacchi ch'iznaca tanchiž cjen, wirataž ana warcuquin joozucu.

7 Nii Jesusaž ancha k'aachita žoñiqui Pedružquiz cjichiča:

—Niiča Jesús Jiliriqui.

Nuž chiitiquiztan nii orapachalla Pedruqui niž chjojka zquiti cutžcu, kot kjazquin luzziča, kjaz juntuñ narcan Jesusižquin ojkzjapa. Warcuquiz langzcan, ana zquitchiztača, calzunsillo alaja.

8 Parti tjaajintanacaqui warcuquiz ojkchiča ch'iz tanzquiz ch'iznaca joočan. Nii ch'iz tanzqui ch'iznacžtan chjijppachatača. Nii joočan kot atquin macjatžquichiča. Ninacaqui kot atquiztan patac metruž jalla nužquinkaztača.

9 Nekztanaqui kot atquin irantižcu, warcuquiztan ulanchiča. Nižaza uj paraza cherchiča, ch'iz tjucta. Nižaza t'anta želatča.

10 Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Tsjii kjaž ančhucadž tanta ch'iznaca zjijca.

11 Jalla nuž maytiquiztan Simón Pedruqui warcuquiz luzcu nii ch'iznaca kot atquin joožquichiča. Nii ch'iz tanzqui pajk ch'iznacžtan chjijpitača, patac pjijska tunca quinsani ch'iznacchiztača. Jalla nuž wacchi tanchiž cjenami, nii ch'iz tanzqui ana wjajrzyča.

12 Jesusaqui ninacžquiz cjichiča:

—Picha. Čjjeriž lujl-lay.

Ana ultimu pajžcumi anaž jecmi nii tjaajintanacžquiztan pewcžni atatčha, “žject amya?” cjicanaqui. Ninacaqui “Jesús Jilirizłani” nuž kuzquiz pin-sičiča.

13 Jalla nekztanaqui Jesusaqui ninacžquin žcatžinžquichiča. T'anta tanžcu, ninacžquiz tjaachiča, nižaza ch'iz zakaz ninacžquiz tjaachiča.

14 Ticziquiztan jacatatžcu, tii čjjep wiltiquiziqui Jesusaqui niž tjaajintanacžquiz parizichiča.

SIMON PEDRUŽQUIZ CHIICHICHA

15 Jalla nuž čjjeri lujltiquiztan, Jesusaqui Simón Pedružquiz pewcziča, tuž cjican

—Simón, Jonás maati, žamqui tii žoñinacžquiztan wejttan juc'anti munazkaya?

Pedruqui tuž kjaaziča:

—Jesalla, wejt Jiliri. Amqui zizza, wejr am pecučha, jalla nii.

Nekztan Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Wejt žoñinacžquiz arajpach čjjeri tjaa. Ninacača uuzanacžtakazqui.

16 Nekztan Jesusaqui Pedružquiz wilta pewcziča, tuž cjican:

—Simón, Jonás maati, žamqui wejttan zuma munazkaya?

Pedruqui tuž kjaaziča:

—Jesalla, wejt Jiliri. Amqui zizza, wejr am pecučha, jalla nii.

Jesusaqui nižquiz cjichiča:

—Wejt žoñinaca cwita. Ninacača uuzanacžtakazqui.

17 Nekztanaqui Jesusaqui čhjep wiltiquiziqui Pedružquiz pewczičha:

–Simón, Jonás maati, ¿amqui wejr peckaya? –cjican.

Pedružqui jalla nuž čhjep wilta pewcztiquiztan llaquita cjissičha. Jalla nekztanaqui Pedružqui tuž kjaazičha:

–Wejt Jiliri, amqui tjapa zizñampanča. Amqui zizza, wejr am pecučha, jalla nii.

Nekztan Jesusaqui nižquiz cjichičha:

–Wejt zoñinaczquiz arajpach čjjeri tjaa.

18 Ultim weraral amquiz chiyučha. Amqui tjowa cjicanaqui zquiti kujtžcu jakziquinam ojkz pecčhaja, ojknamtächa. Pero chawczuzti, amqui kjaram waaznaquičha. Yekja zoñiqui am zquiti tjutznaquičha, nižaza ana amiž ojkz pecta, jalla nijcchuc chjichta cjequičha.

19 Jalla nuž chiižcu, Jesusaqui mazinchičha, jaknužt Pedro ticstančhalaja, nižaza jaknužt Pedruž cjen Yoozquin honora tjaataž cjechaja, jalla nii. Nekztan nuž chiižcu, Jesusaqui Pedružquiz tuž cjichičha:

–Wejt kamañquizka kama.

TJAAJINTA K'AYI ZOÑI

20 Nekztanaqui Pedružqui wir kjutñi kjutžcu, Jesusiž tjaajinta k'ayi zoñž kjutñi cherzičha. Nii tjaajinta k'ayi zoñiqui pascu pjijztiquiz čjjeri lulan, Jesusiž latuquiz želatčha. Niiqui Jesusižquiz pewczitačha, tuž cjican: “Wejt Jiliri, ¿ject am tankataquiya?”

21 Jalla nii tjaajinta zoñž kjutñi cheržcu, Pedružqui Jesusižquiz pewczičha, tuž cjicha:

–Wejt Jiliri, ¿tii zoñžquiz čhjulut wataquiya?

22 Jesusaqui Pedružquiz tuž kjaazičha:

–Wejt tjonzcama tii zoñž žejtz munaž niiqui, ¿čhjulut amquiz importiya? Wejt kamañquizka kama amqui.

23 Jalla nuž Jesusaž čhiitiquiztan, tii quintu ojkchičha, nii tjaajinta k'ayi zoñiqui ana ticznaquičha, jalla nii. Pero Jesusaqui ana nižta čhiichičha, “Amqui ana ticznaquičha” cjican. Pero Jesusaqui cjichičha, “Wejt tjonzcama tii zoñž žejtz munaž niiqui, ¿čhjulut amquiz importiya?” Jalla nužkaz cjichičha.

24 Wejrpachačha nii tjaajinta k'ayi zoñiqui. Wejrqui tii cartiquiz cjjirtnaca maznučha. Nižaza tii liwruquiz cjjiručha. Nižaza criichi zoñinacaqui zizza, weriž mazta taku werarapanča.

25 Nižaza iya juc'anti Jesusaž paatanaca žejlčha. Tjapa nižž paatanaca cjjirta cjesaž niiqui, nii cjjirta liwrunaca tjapa tii muntuquiz chjijpsnasačha. Nižaza iya juc'anti želaquičha. Nužukazza. Amén.

LOS HECHOS DE LOS APOSTOLES

¹ Zuma Teófilo, tuqui wejrqui tsjii libro cjiŕchinča tjapa Jesucristuž puntuquiztan. Jesusiž ojklaytanacami tjaajintanacami cjiŕchinča, nasta tjuñquiztan,

² arajpacha quejpsquiz tjuñicama. Ima arajpacha quejpžcan Jesuŕiztan Espíritu Santužtan apostolonacžquin mantichiča, jaknužt kamz waquizičhaja, jalla nii.

³ Jesusaqui ticziquiztan jacatatžcu tii yokquiz iya pusi tunc tjuñi žejlchiča niiz apostolonacžquiz persuna tjon tjonzjapa. Tjon tjonžcan, kjanapacha tjeeziča, “Jacatatchinča”, cijcan. Nižaza jaknužt Yooz mantuquiz kamz waquizičhaja, jalla nii tjaajinchiča.

⁴ Tsjii nooj niiz apostolonacžtan juntjapžcu, Jesusaqui ninacžquiz chiizinchičha, tuž cijcan:

—Anacha tii Jerusalén wajtquiztan ulnaquičha. Tekziča tjewznaquičha ančhucqui, wejt Yooz Epiž chiita taku cumpliscama. Niiqui Espíritu Santo cuchanžcaquičha; jalla niicamaž tjewznaquičha. Tuquitan wejrqui anchucaquiz nii puntu paljaychinpantača.

⁵ Juan Bautistaqui kjaztan bautissipanča. Anziqui tsjii kjaž majquiztan ančhucqui Espíritu Santužtan bautistaž cjequičha. —Nuž cjichiča Jesusaqui.

JESUCRISTUQUI ARAJPACHQUIN QUEJPCHICHA

⁶ Apostolonacaqui Jesuŕiztan juntjapsi cjen, pewcziča, tuž cijcan:

—Wejt Jiliri, žanzpacha amqui tii Israel wajtchiz žoñinaca ninacž quintranacžquiztan liwriyaquiya? ¿Tii žoñinaca persuna mantisjapaya?

⁷ Nekztanaqui Jesusaqui ninacžquiz kjaaziča, tuž cijcan:

—Yooz Ejppankazza timpunacaqui mantiñiqui, čhjulator tii tii watačhaja, jalla nii. Nižaza Yoozqui ančhucaquiz ana zizkatz munča, čhjulator tii Israel žoñinaca liwriita cječhaja, jalla nii.

⁸ Pero Espíritu Santuž ančhuca kuzquiz luztan, ančhucqui tjup kuzziz cjequičha. Jalla nekztan ančhucqui wejt puntuquiztan paljayñi ojklayaquičha Jerusalén wajt yokaran, nižaza Judea yokaran, nižaza Samaria yokaran, nižaza tjapa kjutñi. —Jalla nuž cjichiča Jesusaqui.

⁹ Nekztan apostolonacaž cheran Jesusaqui ninacž taypiquiztan tsewcchuc waytissiča. Yooz Epiž chjichtatača arajpacha. Nužquiz tsjir taypiquiz katchičha Jesusaqui. Ana iya tjenchiča.

¹⁰ Nekztanaqui tsewcchuc cheksnan, pucultan chiw zquitchiz žoñinacažtakaz jeczquichiča ninacž žcati.

¹¹ Nii pucultan anjilanaquiu tuž cjichiča:

—Galilea žoñinaca, žkjažtiquiztan ančhucqui tsewcchuc chekžqui? Jesusaqui ančhucaquiztan arajpacha chjichtača. Pero tsjii nooj nii Jesusapacha wilta tii muntuquiz quejpžcaquičha, jaknužt tsjir taypiquiz katčhaja, jalla nuž tsjir taypiquizzakaz jeczcaquičha. Nuž tjonaquičha. —Nuž cjichiča anjilanaquiu.

MATIASQUI ILLZTA APOSTOL CJISSICHA

12 Jalla nekztanaqui apostolonacaqui Olivos cjita curullquiztan chji-jwžquizcu, Jerusalén watja quejpchicha. Jerusalén watjaqui nii curullquiz-tan žcatitača, jeejz tjuñquiz jaknužt judiuž lii jaru ojcz waquizichaja, jalla nuzullquin ojcztača.

13 Jerusalén watja irantižcu apostolonacaqui alujta kjuya luziča; tsewcta altu pisuquin alujtatača. Nii apostolonacaqui tinacatača: Pedrotacha, Jacobotacha, Juantacha, Andrestacha, Felipitacha, Tomastacha, Bartolomitacha, Mateotacha, Jacobo cjita Alfeož majchtacha, Simonatača (niiqui cananista cjita partir žoñitacha), nižaza Judas cjita Jacobož majchtacha. Jalla ninacatača apostolonacaqui.

14 Tjapa ninacaqui tsjii kuzziz Yoozquin mayizizjapa ajcajczñipantača. Ninacžtan chica želatča Jesusiž lajknacžtan, Jesusiž maatan, nižaza yekja maatakanacžtan. Tjappacha Yoozquin mayizican želatča.

15 Tsjii noojiqui jalla nuž chicapacha želan Pedruqui tsjitsiča, nii Yoozquin criichi žoñinacž taypiquiz. Nii oraqui tsjii patac paatuncani nužquintakalča nii criichi žoñinacaqui. Pedruqui ninacžquiz cjichiča:

16 –Jilanaca, cullaquinaca, Judasqui Jesusa tanñi žoñinaca irpichiča. Tuquitan jalla nii Judas puntuquiztan Espiritu Santuqui Davidžquiz maz-inchiča, Yooz tawkw liwruquiz cjiirta cjisjapa. Nižaza nii Espiritu Santuž mazintaqui cumplispantača. Jaziqui cumplissiča.

17 Judasqui učum partiquiztantacha. Nižaza Yoozta langžñiquiz uch-tatača.

18 Nii anawali paañi Judasqui Jesusa tarasunta paaztan tsjii yoka kjay-chiča. Nekztan, kozzuc achchiz tjojtscu, walu pjatsi ticziča.

19 Tjapa Jerusalén wajtchiz žoñinacaqui nii Judas quinto zizza. Jalla nii quinto nonžcu, Judas kjayta yoka tjuuskatchiča, Acéldama cjan. Acéldama tjuuqui ninacž tawkwiztan “Ljoc Yoka” cjiča.

20 Judas puntuquiztan Salmos cjita liwruquiz tuž cjiirtača: “Niiž kjuyaqui jaytataj cjiča. Nižaza ana jecmi nii kjuyquiz kamla”. Salmos cjita liwruquiz tuž zakaz cjiirtača: “Niiž puestuquiz yekja uchta j cjiča”.

21 Pedruqui tira čiichiča, tuž cjan:

–Jalla nii Yooz takuž cjen učumnacquiztan tsjiiqui illza, Judas puesto tanzñijapa. Jaziqui nii puesto tanzñi žoñiqui tjapa wejrnacž Jesusižtan ojklajta timpu cumpant'ichi žoñinacžquiztan illza cjistanča.

22 Juanž bautis timpu jalla nijtanpacha Jesusa arajpacha ojczcama, jalla nii timpu cumpant'ichi žoñinacžquiztan nii žoñiqui illza cjistanča. Nekztan nii žoñiqui wejtnacatan chicapacha cjequiča, Jesusaž jacatatta puntu pal-jayzjapa. –Nuž cjichiča Pedruqui.

23 Nekztanaqui pucultan žoñi illsiča, tsjiiqui Judas puesto tanzñijapa. Tsjiiqui José cjitatača, nižaza Josiqui Barsabás cjitazakaztača. Nižaza Josiqui Justo tjuuchizzakaztača. Tsjiizuñqui Matias cjitatača.

24 Nekztan nii ajczñi žoñinacaqui mayizichiča, tuž cjan:

–Jesús Jiliri, amqui tjapa žoñinacž kuz zizza. Jaziqui tii pucultiquiztan amiž illza apóstol tjeeznalla.

25 Niiqui Judas puestuquiz uchtaž cjequiča, amquin sirwiñiž ojklajzjapa. Judasqui nii puestuqui pertichiča anawali uj paažcu. Jaziqui infernuquin ojkičiča. Jalla nuž niižtaqui waquizichiča. –Jalla nuž mayizichiča.

26 Nekztanaqui ject Jesusiž illza, jalla nii zizjapa, zurtiassiča, nii pucul-tiquiztan jakziltižquiz nii zurti cayačhaja, jalla nii. Jalla nuž zurtiascu, nii zurtiqui Matiasquiz caychiča. Jalla nekztan Matiasqui nii parti tuncaman illza apostolonacžtan juntu cjissiča. Lijitum apóstol nužquiz cjissiča.

2

YOOZ ESPIRITU SANTUQUI TJONCHA

¹ Pentecostés cjita pjiista tjuñquiz tjapa Jerusalén zejlñi criichi zoñinacaqui juntassičha tsjii kjuyquizkaz.

² Tiripintit tsewctan tsjii chawc tjamž joražtakaz nonzičha. Tjapa nii kjuya zmali kjaazkatchičha.

³ Jalla nekztanaqui uj lastakaz jeczquichičha zapa mayni ninacz juntuñcama t'akžta, yekja yekja. Jalla nuž zapa maynižquiz nii ujnacaqui želatčha.

⁴ Jalla nuž tjonžcu Espiritu Santuqui tjapa ninaczquiz luzzičha. Nekztan ninacaqui parijunaca yekja yekja taku chiichiichičha, jaknužt nii Espiritu Santuž chiikatčhaja, jalla nii.

⁵ Nii timpunacaqui Jerusalén wajtquin wacchi judío zoñinaca kamñi želatčha, ninacz cuzturumpi jarupan paañi. Nii judío zoñinacaqui tjapa kjuttan ajczquichitačha.

⁶ Jalla nii suyniñi jora nonžcu, zoñinacaqui juntassičha. Zapa mayni nii zoñinacaqui persun taku nonzičha. Nekztan ana tantiichuca, čhjulut watačhaja, nii.

⁷ Jalla nižtiquiztan ninaca ancha kuz turwaysi cjissičha. Ispantichi ninac-pora parlassičha, tuž cjican:

—¿Tjapa nižta chiichiñinacaqui anaj Galilea wajtchiz zoñinacajo?

⁸ Zapa mayni učhum persun takuž nonža. ¿Jaknužupan teejo? —Jalla nuž cjichičha.

⁹ Nekz želatčha Partia zoñinaca, nižaza Media zoñinaca, nižaza Elam zoñinaca, nižaza Mesopotamia zoñinaca, nižaza Judea zoñinaca, nižaza Capadocia zoñinaca, nižaza Ponto zoñinaca, nižaza Asia yokchiz zoñinaca,

¹⁰ nižaza Frigia zoñinaca, nižaza Panfilia zoñinaca, nižaza Egipto zoñinaca, nižaza Africa zoñinaca, nii Afric yokaqui Cirene yokž nawjktuñtan. Nižaza Roma wajtquiztan tjonñi zoñinaca želatčha. Yekjapanacaqui judío maa ejpchiz zoñinacatačha. Yekjapanacaqui ana judío maa ejpchiz cjenami judionacz cuzturumpi paañi zoñinacapantačha.

¹¹ Nižaza želatčha Creta wajtchiz zoñinaca, nižaza Arabia zoñinaca. Nii zoñinacaqui parlassičha, tuž cjican:

—Wacchi watjanacchiz zoñinacala učhumtanaqui. Pero zapa mayni učhum persun takunacaz nonžla. ¡Nii tjapa takunacztan chiñinacaqui Yooziž ispančiuca paatanaca quint'ila!

¹² Jalla nuž chiichiñi nonžcu tjappacha ispantichečha. Kuz turwaysi cjissičha. Nekztan pewcsassičha, tuž cjican:

—Nii puntuquiztanac, ¿kjažt cjeejo?

¹³ Yekjapanacaqui iñarchičha, tuž cjican:

—Aaaa, ninacaqui licchikazza.

PEDRUQUI ZOÑINACŽQUIZ PALJAYCHICHA

¹⁴ Nekzpacha tsijtsi želatčha nii tuncapan illzta apostolonaca. Jaziqui Pedruqui altu joržtan paljaychičha, tuž cjican:

—Judea yokquiz kamñi zoñinaca, nižaza Jerusalén wajtquiz zejlñi zoñinaca, wejť taku zumpachaž nonžna. Čhjuluzłaja, jalla niil kjanzt'ačha.

¹⁵ Ančhucqui “Tii zoñinaca licchikaz” cjican pinsičha. Pero tii zoñinacaqui anačha licchi. Anzic wenzłakačha.

¹⁶ Anziqui Joelž cjiřta Yooz taku cumplissa. Nii Joelqui Yooz cuntiquiztan mazinčičha, tuž cjican:

17 “Yoozqui tuž cjičha, Tii timpu tucuzinžtan wejrqui tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz wejt Espiritul tjaačha. Wejt Espiritu Santuž kuzquiz luzziz cjen, ančhuca maatinacaqui lucmajch cjiñi tjunmata cjiñi wejt takuž parlaquičha. Nižaza Espiritu Santuž cjen tjojowaqui visionanaca cheraquičha. Nižaza chawc chawcwanacaqui wiyquin chjuuznaquičha.

18 Jalla nii timpuquiz wejt sirwiñinacžquiz luctaka cjiñi maataka cjiñi wejt Espiritu cuchanzcačha. Nii Espirituž cjen, ninacaqui wejt takuž parlaquičha.

19 Tsewc arajpachquinami tii yokquizimi wejrqui ispantichuca siñalanaca tjeznačha, ljocnaca, ujnaca, tsokchi tsjirinaca, uj žketižtakaz, jalla nuž.

20 Ima Jesucristo Jiliriz tjonan, tjuñiqui zumchi cjisnaquičha. Nižaza jiižmi ljocžtakaz cjisnaquičha. Jalla nižtanaca watan, wajillaž Yooz chawc tjuñiqui tjonaquičha, Yooz wali azi tjeežni tjuñi.

21 Nii timpuquiziqui jakziltat liwriita cjisjapa Yooz Jiliržquin mayzičhaja, jalla niiqui liwriitaž cjequičha”.
Jalla nuž cjjirchičha Joelqui.

22 Israel wajtchiz žoñinaca, wejt taku nonžna. Jesusaqui Nazaret wjtchiz žoñitačha. Ančhuca watjanacquiz ojklayan Jesusaqui Yooz aztan ispantichucanacami, milajrunacami, siñalanacami, jalla ninaca tjezičha. Nii tjeežta obranaca ančhucqui zizza. Jalla nii obranacaqui kjanapacha tjezičha, Jesusaqui Yooz Epiž cuchanžquita žoñipankazza, jalla nii.

23 Jalla nuž pajk obranaca paachiž cjenami ančhucqui Jesusa conkatchinčhucčha. Nekztanaqui ančhucqui uj paañi žoñinacžquiz Jesusa intirjichinčhucčha cruzquiz ch'awczjapa. Tuquitanpacha Yooz Ejpqui jalla tižtanaca watzpan zizatčha. Nižaza niž muntacama tii watzjapa mantichičha.

24 Ančhucqui Jesusa conkatchinčhucčha. Yooz Ejpzi Jesusa jacatatskatchičha. Anawal ticzquiztan liwriichičha. Nii ticzqui Jesusižquiztanaqui anapantačha atipchuca.

25 Tuqui ažk watanaca David cjita jiliriqui Jesusiž puntu cjjirchičha tuž cjan:

“Yooz Jiliri wejtčan chica željñipančha. Jalla nuž wejt kuzquiz Yoozquin zint'iñpančha. Yoozqui wejt žew latuquiz žejlčha, wejr yanapzjapa, nižaza wejr ana čjulquiztanami eksnajo.

26 Jalla nižtiquiztan wejt kuzqui wali cuntintučha. Chipchipcan wejt tawkžtan Yoozquin honorul tjaa-učha. Ticz cjenami, Yoozquin kuzziztčha, Yooz Ejpqui wejr jacatatskataquičha.

27 Yooz Tata, amqui ticzi žoñinacžtan wejt alma anam ecaquičha. Wejrqui am ligitum sirwiñi žoñtqui. Jaziqiu wejt curpuqui anam ecaquičha sipulturnquiz mokajo.

28 Nižaza wejtquiz arajpach kamaña tjaačinčamčha. Tii muntuquiz amtan chica kamcan ancha cuntintul cjeečha”.
Jalla nuž Jesusiž puntuquiztan cjjirchičha Davidqui.

29 Jilanaca, učhum David cjita tuquita atchi ejpž puntuquiztan kjanapacha intintiskats pecučha. David jiliriqui ticzičha. Nižaza tjattatačha. Anzama niž sipulturnquiz učhum yokquiz žejlčha.

30 Davidqui illztatačha Yooz taku chiiñijapa. Yooz Ejpqui nižquiz juramintužtan compromitchalčha tuž cjan: “David, tsjiiqui am majchmaatquiztan (Cristo cjita) pajk jiliri cjequičha. Niiqui mantiz puestuquiz uchtaz cjequičha, ti wajtchiz žoñinaca mantizjapa.” Jalla nuž Yoozqui Davidžquiz compromitchičha.

31 Jalla nii zizcu, Davidqui tuquitanpacha Cristuž jacatatz puntuquiztan chiichiča, tuž cjan: “Cristuž almaqui ticzi zoñinacžtan anaž ecta cjequiča. Nižaza Jesucristuž curpumi anaž mokaquiča.” Jalla nuž Cristuž puntuquiztan chiichiča.

32 Jaziqui Yooz Ejpqui nii Jesucristo jacatatskatchiča. Jacatattan, wejrnacpachača Jesucristo chercintqui. Jaziqui tisticu cjan, nii puntu wereral chiyasača.

33 Jesucristuqui jacatatzcu, Yooz Ejpž žew latuquiz walja honorchiz cjis-siča, Yooz Ejpžtan chica mantiñi. Nižaza Yooz Epiž tuquita chiita tawk jaru Jesucristuqui Espiritu Santo zoñinacžquiz cuchanzquichiča arajpachquiz-tan. Nii Espiritu Santuž tjonchiž cjen tii ančucaž chertanacami nonz-tanacami watchiča.

34 Davidqui persun puntuquiztan ana chiichiča. Davidča tsewc araj-pachquin ana ojkhiqui, Yooztan mantizjapa. Davidpachača tuž cjichiqui: “Wejt Yooz Ejp Jiliri qui wejt Yooz Majch Jiliržquiz chiichiča: ‘Honorchiz cjisjapa, wejt žew latuquiz julzna wejtan chica mantizjapa.

35 Tsjii noojiqui am quintra zoñinaca k’ala atipžtaž cjequiča. Am kojch koztan tječžtažtakaz cjequiča. Jalla nii oracama wejt žew latuquiz julzna’”.

36 ‘Ančhucqui Jesucristo cruzquiz ch’awcchinčhucča. Pero anzi qui Yooz Ejpqui tii Jesusa tsjan chawc jilri utchiča zoñinaca liwriizjapa. Jalla nuž intintiñi waquizila tjapa Israel wajtchiz zoñinacaqui. Ultim werarača tii takuqui. —Nuž cjan Pedruqui paljaychiča.

37 Jalla nuž nonžcu nii zoñinacaqui persun kuzquiz ancha zint’ichiča. Jalla nižtiquiztan Pedružquizimi parti apostolonacžquizimi pewcziča, tuž cjan:

—Jilanaca, ¿kjažt cjisnaqui? ¿Chjulut wejrnac paaqui?

38 Nekztanaqui Pedruqui kjaaziča, tuž cjan:

—Ančhucqui persun uj pajžcu, kuz campiya. Nekztanaqui Jesucristuž tju-quiz bautistaž cjee. Jalla nekztanaqui ančuca ujnaca pertuntaž cjequiča. Nižaza Yooz Espiritu Santuqui ančuca kuzquiz nužukaz luzaquiča.

39 Nii compromitta Espiritu Santuqui tjaataž cjequiča ančucaquizimi ančuca maatinacžquizimi, azkquin wajtchiz zoñinacžquizimi, nižaza tjapa učhum Yooz Jilirž kjawžta zoñinacžquizimi. Jalla ninacžquizimi Yooz Espiritu Santo tjaataž cjequiča. —Jalla nuž kjaaziča Pedruqui.

40 Wacchi takunacžtan Pedruqui ninacžquiz chiižinchiča, tuž cjan:

—Liwriita cjis waquiziča, Cristuž quintra uj paañi zoñinacžtan ana casticta cjisjapa.

41 Jalla nekztanaqui walja zoñinacaqui Pedruž chiita taku tjapa kuztan catokchiča. Jalla nuž catoktiquiztan tjapa ninaca bautistaž cjissiča. Nii noojiqui tsjii čjep warank zoñinacaqui yapžquichiča parti Yoozquin criichi zoñinacžquin. Jalla nuž mirchiča.

42 Tjapa nii criichi zoñinacaqui apostolonacaž tjaajintanacžquiz walja tjapa kuztača. Ninacaqui tsjii kuzzizpan cjissiča. Chica juntasñitača Yoozquin mayizizjapa, nižaza čjeri lujljapa.

CRIICHI ZOÑINACŽ KAMTA

43 Apostolonacaqui walja milajrunacami siñalanacami paachiča. Jalla nuž paatiquiztan tjapa zoñinacaqui ispanchiča.

44 Tjapa Yoozquin criichinacaqui juntu kamchiča. Nižaza tjapa ninacž cusasami tsjiiquiz juntjapñitača, zapa maynižquiz tojunzjapa.

45 Parti cusasa tuyžcu, nii paaz tojunñitača, ana želinchiz zoñinacžquiz.

⁴⁶ Zapuru timpluquiz ajeczñipantača Yoozquin sirwizjapa. Nižaza criichi zoñinacz kjuyquiztan kjuya okatča,untu chjeri lujlzjapa. Humilde kuzziz zuma cuntintu lujlñipantača.

⁴⁷ Nižaza Yoozquin honora tjaañipantača. Jalla nuž nii criichinacz zuma kamtiquiztan parti zoñinacaqui ninaca zuma rispitiñitača. Zapuru zoñinacaqui criichiča, liwriita cjisjapa. Nekztan parti criichi zoñinaczquiz juntassiča. Jaziqiu Jesucristo Jiliriqui criichi zoñinaca mirkatchiča.

3

ZUCH ZOÑI CHJETINTA

¹ Tsjii noojiqui majñakak ora, Pedružtan Juanžtan pucultan timplu kjutñi yawchiča. Nii oraqui Yoozquin mayiziz oratača.

² Nicju tsjii zuch zoñi želatča. Zucha nassipantača. Zapuru timpluquin chjitztatača. Hermosa cjita timplu zanquiz žejlñitača, timplu luzñi zoñinaczquiztan paaz tomangzjapa.

³ Nii zuch zoñiqui Pedružtan Juanžtan timplu luzñi cheržcu, paaz tomangziča.

⁴ Nekztanaqui Pedružtan Juanžtan nii zuch zoñž kjutñi cherziča. Nekztanaqui Pedruquc cjichiča:

– Wejtnaca kjutñi cheržca.

⁵ Jalla nuž chiitiquiztan nii zuch zoñiqui “Paaz onaá” cjican cherziča.

⁶ Pedruquc cjichiča nekztanaqui:

– Anaž wejta paaz žejlča. Antis wejta Jesucristuž azi žejlča, jalla nižtan yanapasača. Jesucristo cjita Nazaret wajtchiz zoñž aztan amquiz cjiwča, tsijtsna. Oka.

⁷ Nižaza Pedruqui nii zuch zoñž zew kjarcu tanžcu, tsijtskatchiča. Nii tsijtskatan nii orapacha niž kjočhanacaqui tsijtsñi cjissiča.

⁸ Jalla nekztanaqui nii zuch zoñiqui layžcu tsijtsiča, nižaza ojklayñi cjissiča. Nekztanaqui Pedružtan Juanžtan chica timplu luzziča, ojkcanc, laylaycanc, nižaza Yooz tjuu alawazcanc.

⁹ Tjapa timpluquiz žejlñi zoñinacaqui nii zuch zoñi ojklayñi cherchiča, nižaza Yooz tjuu alawazñi nonziča.

¹⁰ Nekz žejlñi zoñinacaqui nii zoñi pajchiča. Nii zoñipacha zapuru Hermosa cjita timplu zanquiz žejlñitača, paaz tomtomangžcanc. Nii čjetinta zoñi cheržcu ispantichi cjissiča.

PEDRUZ PALJAYTA

¹¹ Nii čjetinta zoñiqui Pedružquiztan Juanžquiztan anaž eclawk cjetča. Ninaca Portal de Salomón cjita timplu kjuyquiz želatča. Jalla nijčchuc tjapa nii timpluquiz žejlñi zoñinacaqui zati pariju juntassiča. Ispantichiča.

¹² Nekztanaqui Pedruqui nii juntasquini zoñinaca cheržcu, ninaczquiz paljaychiča, tuž cjican:

– Israel wajtquiz zoñinaca, ¿kjažtiquiztan ančhucqui ispantiya? ¿Kjažtiquiztan ančhucqui wejrnaca chekžjo? Wejrnacpacha anača tii zoñi čjetinchintqui. Anal wejtnaca aztan ojklayskati atchinča. Nižaza wejrnacaž persuna zuma kamtiquiztan anal tii zoñi čjetinchinča.

¹³ Antiz Yoozkaz tii zoñi čjetinchiqiu. Nii Yoozqui učhum tuqita ejpnacz Yoozza, Abraham, Isaac, Jacobo, ninacz Yoozza. Jalla nii Yoozpacha niž Majch Jesusižquiz pajk honorchiz cjskatchiča. Nii Jesusaž cjen, tii zoñiž zejchiča. Ančhuczi jilirinaczquiz nii Jesusa intirjichinčhucča. Nekztanaqui Pilatuž cutz tantiižtan, ančhucqui ana cutskatz pecchinčhucča. “Tiiqiu anapanča Yooziž cuchanzquitaqui” cjican čiichinčhucča.

¹⁴ Jesusaqui ana čhjul ujhizza. Yooz Ejpž kuzcama kamñičha. Nii Jesusa cuts cjenpacha, ančhucqui tsjii pajk ujhiz žoñi cutskatz pecchinčhucča.

¹⁵ Jalla nuž nii žeti tjaañi Jesucristo conchinčhucča ančhucqui. Yooz Ejpžti Jesusa ticztiquiztan jacatatskatchičha. Jalla nii puntuquiztanaqui wejrnacpachača cherchintqui. Jaziqui nii puntu zuma werara chiyasača.

¹⁶ Tii Jesucristučha azzizqui. Jesucristužquiz tjapa kuztan cjican, wejrnacqui Jesucristuž aztan tii ančhucaž pajta žoñi čhjetinčinča. Jesucristužquin tjapa kuzziz cjen tii žoñiqui zumpacha žejtchičha. Jalla nuž ančhucqui tjappachaž cherzcu, nayaquiča.

¹⁷ Jaziqui jilanaca, ančhucmi ančhuca jilirinacami Jesusa conchinčhucča. Jalla nii ora ančhucqui čhjulut paatčhaja anaž zizatča.

¹⁸ Jalla nuž cjenami Yoozqui niž persun taku cumpliskatchičha. Tuquiqui Yoozqui tjapa niž taku čhiñi profetanacžquiz čhiikatchičha, tuž cjican, “Yooz cuchanžquita Cristuqui sufristanča”. Nii takuqui cumplissiča.

¹⁹ Jaziqui ančhucqui Yoozquin kuzziz cjee, persun uj pajzcu. Yoozquin qejpžca, ančhuca ujnaca pertunta cjisjapa. Jalla nekztanaqui Yooz Jiliriqui ančhuca kuznaca cuntintu cjiskataquiča.

²⁰ Nižaza Yooz Jiliriqui wilta cuchanžcaquiča Jesucristo ančhucalta uchta liwriñiqui.

²¹ Ima Jesucristuž wilta tjonan Yooz Ejpqui tjappacha azquichaquiča, jaknužt tuquita zuma kuzziz Yooz taku čhiñi žoñinacaž mazinčhaja, jalla niicama cumpliskataquiča. Jalla nii cumplis oracama Jesucristužlaqui tsewc arajpachquin kamspanča.

²² Moisesqui učum tuquita ejpnacžquiz cjichičha: “Yooz Jiliriqui ančhucaquiz tsjii Yooz taku čhiñi profeta cuchanžcaquiča. Nii žoñiqui ančhuca wajtchiz žoñinacžquiztanpacha ulnaquiča. Jaknužt Yooz Ejpqui wejr cuchanžquitčhaja, jalla nužuzakaz tsjii cuchanžcaquiča. Ančhucqui nii Yooz Epiž cuchanžquita žoñž taku tjapa kuztan nonžna, čhjulut chiyachaja, jalla nii.

²³ Jakziltat ana niž taku nonznawk cječhaj niiqui, Israel wajtchiz žoñinacžquiztan pjaltaž cjequičha. Nižaza walja castictaž cjequičha”. Nuž cjiča Moisesqui.

²⁴ Nižaza tii timpu puntuquiztan tjapa Yooz taku čhiñi profetanacqui parlichipanča Samuelžquiztanpacha jecchuc.

²⁵ Nii profetanacž taku Yooz Ejpqui ančhucaltajapa čhiikatchičha. Ančhucaltazakaz Yooz Ejpqui tsjii zuma taku tjaachičha učum tuquita ejpnacžquiz. Jalla tuž cjican, Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachičha: “Am majchmaatiž cjen, tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacžtajapa favoral paa-ača wejrqui”.

²⁶ Yooz Ejpqui niž Majch jacatatskatžcu, ančhucaquiz primira cuchanžquichičha, favora paacan. Jazic tjapa ančhuc anawali paaznaca apatatspanča.

4

PEDRUZTAN JUANZTAN

¹ Pedruztan Juanžtan jalla nuž parlan, timplu jilirinacacqui, timplu zultatz jiliržtan saduceo parti žoñinacžtan tjonchičha.

² Pedruztan Juanžtan žoñinaca tjaajnatcha, tuž cjican:

—Jesusaqui ticziquiztan jacatatchičha. Jalla nuž kjanapacha tjeeža, tjapa ticzi žoñinacacqui jacatataquiča, jalla nuž. —Jalla nižta čhiitiquiztan anča zawjchičha nii jilirinacacqui.

³ Jalla nekztanaqui Pedružtan Juanžtan preso chjitztatača. Nižaza car-silquiz majctatača, jakatažcama. Nii oraqui zeziqeyatača.

⁴ Jalla nuž Pedružtan Juanžtan Yooz puntu chiichičiz cjen, tama nonžni žoñinacaqui tjapa kuztan Yoozquin criichiča. Luctak criichi žoñinacakaz tsjii pjijska warankatača.

⁵ Jakatažuqui Jerusalén wajtquin ajczitača wajt jilirinacami, timplu jiliri-nacami lii tjaajiñinacami.

⁶ Nii oraqui timplu chawc jiliritača Anasqui. Niimi ajczitača, nižaza Caifastan, Juanžtan, Alejandružtan. Nižaza tjapa timplu chawc jilirinacž famillanacami ajczitača.

⁷ Jalla nuž ajcziz cjen Pedružtan Juanžtan zjijckatchiča. Nekztanaqui nii jilirinacž taypiquiz apantiskatžcu pewcziča, tuž cjican:

—Ančhucqui, žjakzilta jiliriž mantitaž cjen nižta ančhuc paajo?

⁸ Jalla nekztanaqui Espíritu Santuqui Pedružquiz tuž chiikatchiča:

—Israel wajtchiz jilirinaca, timplu jilirinaca,

⁹ wejrnacqui ančucaž yujcquiz zjijčtača, tsjii wali paata zumpacha zizajo. Jaknužt tii zuch žoñi žejtchižlaja, jalla nii ziz pecaquiz niiqui, niil quint'asača.

¹⁰ Wejrnacqui ančuca yujcquiz weraral chiyatha, ančhuc nii quintu zumpacha zizajo; nižaza tjapa Israel wajtchiz žoñinaca zumpacha zizajo. Jesucristuž aztan tii žoñi čhetinta žejlča tjapa ančuca yujcquiz tsijtchi. Ančhucqui nii Nazaret wajtchiz Jesucristo cruzquiz ch'awcchinčhucča. Nekztanaqui Yoozqui niipacha ticziquiztan jacatatskatchiča.

¹¹ Ančhucqui kjuj pirkiñinacažtakaz nii zuma maz tjojtchiča, “Ana cusa” cjican. Jalla nii tjojtta mazqui Jesusapanča. Nii tjojtta maztti ancha cusala, isquinquiz nonžta maz irata cjissiča. Yoozqui cjichiča, “Tii mazza tsjan juč'ant chekanaqui”.

¹² Jesucristupankazza Liwriiñiqui. Yooz Ejpqui anaž iya jakziltami utchiča liwriiñi cjisjapa. Tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiztan ana iya liwriiñi žoñi žejlča. Jesucristupankaz učhum liwriiñi atasacha.

¹³ Jalla nuž Pedruqui chiichiča Juanžtan. Nii pucultanaqui ana istutiñitača, campuquin kamñi žoñikazza. Jalla nuž cjenami Pedružtan Juanžtan tjup kuzziz chiichiča, ana ekscan. Jalla nii nayžcu nii jilirinacaqui ispantichiča. Nižaza pajchipan cjissiča, nii pucultanaqui Jesusižtan čica ojklaychitača, jalla nii.

¹⁴ Nekz čica nii čhetinta žoñimi tsijtchi želatča. Jalla nižtiquiztan ana čjul quintrami čii atchiča.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii čjepultan žoñinaca ajczquiztan ulanskatchiča. Ninacaž ulantan, nii jilirinacaqui ninacpora zmali parlassiča,

¹⁶ tuž cjican:

—Čhjul učhum tii žoñinacžtan paaquejo? Tjapa Jerusalén žoñinacaqui tinacaž paata milajru zizkalala. Tinacaqui pajk siñala tjeežiča. Anača nicchuca učhumqui.

¹⁷ Tii čhiitaqui ana iya zizta cjisjapa, učhumqui ninacžquiz mantiz waquziča, ana iya Jesusiž puntu parlajo. “Nižta parlaquiz niiqui, ančhucqui casticta cjequiča” jalla nuž čhižinz waquziča.

¹⁸ Nekztanaqui nuž parli žeržcu, nii jilirinacaqui Pedružtan Juanžtan kjawžiča. Nekztan tuž čhižinčiča:

—Jaziqi ančhucqui anaž iya parlaquiča nii Jesusiž tjuužtan. Nižaza anaž jeczquizimi tjaajnaquiča Jesusiž puntuquiztan. —Jalla nuž mantichiča.

¹⁹ Jalla nuž mantiquiztan Pedružtan Juanžtan kjaaziča, tuž cjican:

—Ančhucpachaž tantiyasa. ¿Ĉhjulut walikaz Yooz yujcquiziya? ¿Ančucaž mantita caz wali cjesaya? už ¿Yooz mantita caz wali cjesaja?

²⁰ Wejrnacqui anal weriž chertanacami nonžtanacami parlis jaytasača. Jalla nuž parlispanča wejrnacqui.

²¹ Jalla nektzanaqui nii jilirinacaqui Pedružquiz Juanžquiz zuma ch'aanchičha. Pero nižtami ninacaqui cutztatača. Jalla nužquiz nii jilirinacaqui ana castiqui atchiča. Parti zoñinacami Yoozquin alawazziča, nižaza Yoozquin honora tjaachiča jalla nii milajru paatiquiztan.

²² Nii ĉhjetinta zoñiqui pusi tunc wata jilchiztača.

CRIIČHI ZOÑINACAQUI MAYZICHICHA

²³ Nektzanaqui Pedružtan Juanžtan carsilquiztan cutztiquiztan niž mazinacžquin ojkcichiča. Tjapa ninacž ojklaytanaca quint'ichiča, jaknuž niž timplu jilirinacami wajt jilirinacami ĉhičhaja, jalla nii liwј quint'ichiča.

²⁴ Jalla nuž quint'itiquiztan, tjapa ninacaqui tsjii kuzziz Yoozquin mayzichičha, tuž cјican:

—Yooz Jiliri, tjapa mantiņi Jiliri. Amqui arajpachami yokami, kot kjazmi, nižaza tjappacha paachamča.

²⁵ Amtan Espiritu Santužtan am David cјita sirwiņi tuž ĉhiikatchamča: “¿Kjažtiquiztan Yooz quintra žawjchi ĉhiichii nacionanacchiz zoñinacaqui? ¿Kjažtiquiztan tii muntu zoñinaca ana zuma tantii?

²⁶ Nižaza tii muntuquiz chawc jilirinacaqui Yooz quintra tsjitsa, nižaza chawc jilirinacaqui Yooz Jilirž quintra nižaza niž uchta Jesucristuž quintra parlizjapa juntassa”.

Nuž cјican cјijrchiča Davidqui.

²⁷ Jalla tižta werarača. Herodestan, Poncio Pilatužtan, Israel wajtchiz zoñinacžtan, yekja wajtchiz zoñinacžtan, jalla tjapa ninacaqui tii wajtquin juntassiča wali zuma Jesusiž quintra paazjapa. Pero am Majch utchamča, tsjan chawc jiliri cјisjapa.

²⁸ Jalla nuž juntascu ninacaqui am kuzquiz pinsitacama cumplissiča. Nužquiz cјissiča. Amiž tuquitan pinsita jaru, jalla nužpacha watchičha.

²⁹ Anziqui, Yooz Jiliri, wejtnaca quintra ch'aanita taku am zizza. Jaziqui wejtnacaquiz, amiž mantita ojkcni zoñinacžquiz, zuma tjup kuz tjaažcalla, ana ekscan am taku parlajo.

³⁰ Nižaza am azi tjaažcalla, laa zoñinaca ĉhjetinzjapa, nižaza zuma obranacami, nižaza siňalanacami, nižaza milajrunacami paazjapa, am zuma Majch aztan. —Jalla nuž ĉhiican Yoozquin mayzichičha.

³¹ Jalla nektzanaqui Yoozquin mayyiz žeržtan jakziquin ajczitazlaja, jalla nii kjuya chekjinchiča. Nižaza tjapa ninacaqui Espiritu Santuž azi tanzičha ninacž kuzquiz. Jalla nižtiquiztan walja tjurt'iņi kuzziz Yooz taku parličičha.

CRIIČHI ZOÑINACŽ KAMTA

³² Tjapa nii wacchi criichinacaqui tsjii kuzziztača. Nižaza ninacž pinsamintuqui tsjiipanikaztača. Jakzilta zoñit cusasanacchiz želatčhaja, nii zoñinacaqui ana cusasquiztan ĉhiñitača, “Wejt cusasaž tiic” cјicanaqui. Antis tjapa ninacž cusasanacaqui tsjižtakaz želatča, tjapa criichi zoñinacžtajapa.

³³ Nii Jesusiž illzta apostolonacaqui Jesús Jiliriž jacatatz puntuquiztan tirapan paljajñitača, zuma atipņi tawkžtan. Zuma wali azziz tawkžtan atipņipantäča. Nižaza Yoozqui ninaca walja yanapchiča.

³⁴ Ninacžquiztan anaž tsjii t'akjir zoñi želatča. Jakzilta criichi zoñizlaja yokchizimi kjuychizimi, jalla ninacaqui nii tuyžcu paaz zjijcņipanikazza.

³⁵ Nii paaz zijiczc'u apostolonacžquin intirjiñipanikaztača. Nižaza ni-nacaqui nii paazqui chicata tojzñitača ana želinchiz žoñinacžquiz.

³⁶ Nižaza tsjii José cjita levita t'akquiztan žoñi želatča, Chipre cjita isla yokchiz žoñi. Nii José cjita criichi žoñiqui yekja tjuuchizzakaztača Bernabé cjita. Jalla nuž tjuuskatchičha apostolonacaqui. Nii Bernabé tjuuqui tuž cjiča, "Zuma Kuzñi", jalla nii.

³⁷ Nii Bernabé cjita žoñiqui tsjii yokchiztača. Nekztanaqui nii yoka tuy-chičha. Nii yoka tuyžcu, paaz zijicčičha. Nekztanaqui apostolonacžquin nii paaz intirjichičha.

5

ANANIAS, NIZAZA SAFIRA UJ PAACHICHA

¹ Yekja žoñi želatča, Ananías cjita. Safira cjiti tjunchiztača. Ninacaqui persun yoka tuychizakazza.

² Nii yok tuyta paazqui t'eczc'u, persunaltajapa parti čhjojchičha. Par-tillakaz chjitchičha apostolonacžquin, jalla nužuñ yoka tuychižtakaz. Niž tjunqui nii t'ecžta paaz zizatča.

³ Jalla nekztanaqui Pedruqui cjichičha:

—Ananías, čkjažtiquiztan am kuzquiz Satanás luzzita? ČEspiritu Santužquiz tižta k'otsjapaqui? Nii yok tuyta paazqui t'ecsamča.

⁴ Ima tuycan nii yokaqui amtapantakaya, čana jaa? Tuyžcu, nii yoka tuyta paazqui amtazakazaž, čana jaa? ČKjažtiquiztan tižta ana wali pinsicham-tajo? Amqui Yoozquiz k'otčamča; ana žoñžquiz k'otčamča.

⁵ Pedruž nuž chiitiquiztan, Ananiasqui ticzi tjojtšičha. Jalla nižtiquiztan nii quintu nonchi žoñinacaqui ancha eksñi čjissičha.

⁶ Jalla nuž ticstan, tsjii kjažt tjojtjowanacaqui macjatchičha, Ananías ticzi curpu murtajzjapa. Nekztan nii tjojtjowanacaqui tjati chjitchičha.

⁷ Tsjii čhjep orquiztan, Ananías tjunqui tjončinča. Naaža lucu ticzi quintu ana zizatča.

⁸ Nekztanaqui Pedruqui naaquiz pewczičha, tuž cjican:

—Wejtquiz maznalla. ČAnčuca yoka tuyta paaz nužullakazkaya?

Nekztanaqui naaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jesalla, nužullapanča.

⁹ Nekztanaqui Pedruqui naaquiz cjichičha:

—Ančhucqui Yooz Espiritu Santo incallz pecatča. ČKjažtiquiztan ančhucqui pucultan nuž kaasjo? Nii zancucž tjonča nii am lucu tjatžquiniacaqui. Nižaza anziqiu amzakaz chjichaquičha.

¹⁰ Nii orapacha Pedruž kjojchquiz tjojtžcu ticzinča. Nii tjojtjowanacaqui kjuya luzcu naa ticzin cherchičha. Nižaza jwevcu tjati chjitchičha naaža lucž latuquin.

¹¹ Jalla nižtiquiztan tjapa nii iclizziz žoñinacami, nižaza nii quintu nonchi žoñinacami ancha eksñi čjissičha.

MILAJRUNACA PAATA

¹² Nii tjuñinacquiz apostolonacaqui walja siñalanacami milajrunacami paañitača žoñinacž cheran. Nižaza tjapa criichinacaqui Portal de Salomón cjita kjuyquiz ajeczñitača.

¹³ Ana jakzilta ana criichi žoñinacami criichinacžtan mazi pajas, ancha eksnatča. Jalla nuž cjenami žoñinacaqui walja rispitchičha criichinacžquiz.

¹⁴ Nižaza tsjan tsjan žoñinacaqui Yooz Jiliržquin kuzziz čjissičha, luctaka cjiñi maataka cjiñi. Walja žoñinacaqui Yoozquini criichičha.

15 Nižaza laa žoñinacami callquin jweztatača. Callquin tjaz zquiti chjinžcu, t'apžtatača. Nižaza camillquiz zakaz nonžtatača. Jalla nuž nonžta žejlcan Pedruž tjonz tjewziča, tsjii kjažta čhetinta cjejajo. Pedruž siwsallamekaj laa žoñinacž juntuñ wat jaa, cjiñitača.

16 Nižaza nii wajt vicin watjanacquiztan walja žoñinacaqui tjontjonatča Jerusalenquin. Laanacami zajraž tantanacami zjič zjičatča. Nižaza tjapa laa žoñinacaqui čhetintatača.

PEDRUZTAN JUANZTAN CARSILQUIZ CHAWJCTA

17 Jalla nižtiquiztanaqui timplu chawc jiliriqui saduceo parti žoñinacžtan anča iñizichiča.

18 Jalla nuž iñizizcu, apostolonaca preso tanchiča, carsilquiz chawjczjapa.

19 Jalla nuž carsilquiz chawjctadž cjen ween tsjii Yooz Jilirž anjilaqui tjonchiča. Nižaza carsil zan chawjcz cjetsiča. Cjetžcu, apostolonaca jwessiča tuž cjican:

20 —Timpluquin oka. Jalla nicju tsijsna. Jesucristuž kamaña puntuquiztan tjapa žoñinacžquiz paljayaquiča.

21 Jalla nii anjilaž chiita jaru, jakatažuqui wentanalla timplu ojkchiča. Timpluquin luzcu, tjaajñi kallantichiča. Jalla nii orazakaz timplu chawc jiliriqui niž mazinacžtan parliz kjuyquiz ajcziča. Tjapa Israel wajtchiz jilirinaca kjawziča. Nižaza zultatunaca mantichiča, nii chawjcta apostolonaca zjičajo.

22 Jalla nuž carsilquin irantižcu, nii cuchanta zultatunacaqui ana čjulumi wajtchiča. Quejžcu quint'ichiča,

23 tuž cjican:

—Wejrnacqui carsilquin irantižcu, zuma chawjcta zalchinča. Nižaza ichñi zultatunacaqui želatča carsil zawnctan. Nekztanaqui carsila cjetžcu, luzzinča. Nii kjuyltanaqui cherassinča anaž zinta pres žoñi želatča.

24 Jalla nii quintu nonžcu timplu chawc jilirimi timplu zultatž jilirimi nižaza parti timplu jilirinacami, jalla tjappacha ninacaqui zuma kuz turwayzi cjissiča, ¿Kjažt cjejejo? cjican.

25 Jalla nii orazakaz tsjii žoñiqui irantižquichiča, tuž cjican:

—Ančucaž carsilquiz chawjcta žoñinacaqui timpluquin žoñinacžquiz tjaajinča. —Nuž cjican quint'ichiča.

26 Nekztanaqui nii guardiñi zultatž jiliriqui ojkchiča zultatunacžtan. Nekztan apostolonaca zjičchiča, ana chjojritžcu. “Chjojritžtaž cjesaž ni-iqui, parti žoñinacaqui wejrnacž maztan čjacasaka”, jalla nuž pinsichiča nii zultatunacaqui.

27 Jalla nuž zjičžcu, nii parliz kjuyquin tsijskatchiča chawc jilirinacž yujcquiz. Jalla nuž želan nii timplu chawc jiliriqui chiižinčiča, tuž cjican:

28 —Wejrnacqui ančucaquiz ana iya parljaj cjichintala. Nižaza nii žoñž puntuquiztanaqui ana iya tjaajnaj cjichintala. Jaziqui, ¿čhjulu paachinčuctajo? Ančucqui tjapa tii Jerusalén watja chjičpchinčučča ančuca tjaajintižtan. Nižaza nii žoñi contiquiztan wejtnacaquiz uj tjojtunz pecchinčučča.

29 Jalla nekztanaqui Pedružtan parti apostolonacžtan kjaaziča, tuž cjican:

—Primiraqui wejrnacqui Yooz castanča. Niž jarukaz žoñimi cazasatha.

30 Ančucqui cruzquiz ch'awcžcu Jesusa conchinčučča. Nekztan učum tuquita atchi ejpž Yooz tii Jesusa jacatatskatchiča.

31 Jacatatskatžcu Yoozqui nii Jesusa pajk honorchiz cjiskatchiča. Niž žew latuquiz želan, Yooz Ejppqui mantis poder tjaachiča, Jesusa tsjan chawc

jiliri cjisjapa. Niżaza Jesusaĉha Liwriiñiqui, tii Israel wajtchiz zoñinaca kuz campiškatajo, ninacž uj pertunta cjeajajo.

³² Jalla tii puntunacquiztan wejrnacqui zizuĉha. Niżaza tisticu cjan wejrnacqui nii chiyuĉha Espiritu Santužtanpacha. Yoozqui nii Espiritu Santo tjaaĉha niž kuzcama kamñi zoñinacžquiz. —Nuž cjan cjichiĉha Pedruqui.

³³ Jalla nii nonžcuqui, nii jilirinacqui apostolonacžjapa anĉa zawjchiĉha. Conz pecatĉha.

³⁴ Pero nii jilirinacžquiztan tsjii Gamaliel cjita fariseo želatĉha. Niżaza lii tjaajiñi maestrutaĉha niiqui. Tjapa zoñinacaqui nižquiz walja rispitiĉha. Jalla nii Gamaliel cjita zoñiqui tsjitsiĉha. Nuž tsijtscu mantichiĉha apostolonaca zancu jwescajo tsjii ratu.

³⁵ Nekztan parti jilirinacžquiz tuž cjichiĉha:

—Israel wajtchiz zoñinaca, anĉhucqui tii zoñinacžquiztan cwitazaquiĉha. Anaž ĉjulumi paaz waquiziĉha.

³⁶ Anĉhucž cjuñzna, tsjii tuquiqui Teudas cjita zoñiqui jecžquichiĉha. Nii zoñiqui “Wejrtĉha chekan zoñtqui”, tuž cjan ojklaychiĉha. Jalla nekztanaqui pajcpic patac zoñinacaqui nii apziĉha. Pero nii Teudasqui conatataĉha. Nekztanaqui nii apzñi zoñinacaqui wichanziĉha. Nužquiz niž tjaajintaqui tjabatataĉha.

³⁷ Niiž wiruñ censo tjuñinacžquiz tsjii Judas cjita zoñiqui jecžquichiĉha. Galilea wajtchiztaĉha. Zoñinacaqui nii apžquichiĉha. Ultimquiziqui contazakaztaĉha. Nekztanaqui niž apžninacaqui wichanzi cjissiĉha.

³⁸ Jalla nižtiquiztan niža wattanaca cjuñžcu, tii zoñinacž quintra anaĉha ĉjulumi paa. Ana tinacžquiz mitis waquiziĉha. Tii zoñinacaqui persun kuzcumakat paaĉhaja, nuž cjenaqui anaž tjurasatĉha. Orallaž kataquičha.

³⁹ Yooz kuzcamat tii zoñinacaqui paaĉhaja, jalla nekziqui tinacaqui anaž tjabatanchuca cjesaĉha. Tinacaqui Yooz parti zoñinacžlaja, jalla nii quintra paasaž niiqui, Yooz quintraž cjesaĉha. Jalla nižtiquiztan tii zoñinacž quintra anaž paala. —Jalla nuž cjan nii zoñinacžquin ĉhižinchiĉha Gamaliel cjita zoñiqui.

⁴⁰ Nižtiquiztanaqui tjapa jilirinacaqui naazi cjissiĉha. Jalla nekztanaqui kjawziĉha apostolonaca. Kjawžcu, ninaca wjajtchiĉha. Niżaza ĉhižinchiĉha ana iya parlajo nii Jesusiž puntuquiztan. Nekztan ninacaqui cutztataĉha.

⁴¹ Jalla nuž cutztan, jilirinacž yujcquiztan ulanchiĉha. Yoozqui jalla nuž munchiĉha, Jesusiž laycu sufrichi ninacaqui, jalla nuž. Jalla nuž cjenaqui anĉa cuntintutaĉha apostolonacaqui.

⁴² Nekztanaqui zapuru Jesucristuž puntuquiztan tira tjaajnatĉha, niżaza tiraž paljayatĉha timpluquinami kjuyquinami, “Jesusaqui Yooz cuchanžquita Cristuĉha” cjiñitaĉha.

6

PAKALLAK CRIICHI JILANACA ILLZTA

¹ Nii timpuquiz Yoozquin criichinacaqui waljaž yapatĉha. Nuž yaptiquiztan tsjii quija žejlchiĉha. Griego taku ĉhiñi judionacaqui hebreo taku ĉhiñi judionacž quintra quijiĉha, tuž cjan:

—Wejtnaca žew maatakanaca ana cusa atintitaĉha. Zapuru ĉjjeri tojquiz upa ĉjjeri onantaĉha.

² Jalla nuž quijtiquiztan nii tuncapan apostolonacaqui tjapa Yoozquin criichinaca kjawziĉha. Nekztanaqui tjappacha juntjapžcu ninacžquiz cjichiĉha:

—Wejrnacqui Yooz taku parli apatatsqui anaž waquiziča, čherikaz atintisjapaqui.

³ Jilanaca, pakallak zoñinaca ančucaquiztan kjurzna. Zuma kuzziz zoñi, nižaza Yooz Espiritu Santuž irpita zoñi, jalla nižaza zuma intintazzi zoñi, nižta zoñinaca kjurzna. Nekztan ninacaqui tii čheri atintiz puestuquin uchta cjequiča.

⁴ Wejrnaczi Yoozquin mayiziz, nižaza Yooz taku tjaažinz tiral atintača. Nii langzquiz tiral kuz tjaa-ača.

⁵ Jalla nii parlita jaru tjappacha asiptičiča. Nekztanaqui pakallak zuma zoñinaca illztatača, čheri atintisjapa. Primeruqui Esteban illztatača. Estebanaqui Yoozquin tjapa kuzziztača, nižaza Yooz Espiritu Santuž irpita kamñitača. Nižaza illztatača Felipižtan, Procoružtan, Nicanoržtan, Timonžtan, Parmenastan, nižaza Nicolastan. Nicolasqui Antioquia wajtchiz zoñitača. Ima Jesucristužquiz kuzziz cjan Nicolasqui judío cuzturumpichiztača, ana judío zoñi cjenami.

⁶ Jalla nuž illzcu nii pakallak zoñinaca apostolonacžquin chjichtatača. Nekztanaqui apostolonacaqui ninacžta mayizičiča, nižaza ninacž achquiz kjaržtan lanziča, nu puestuquiz cjejažo.

⁷ Jalla nekztanaqui Yooz taku paljayta cjen, Jerusalén wajtquin criichi zoñinacaqui ančaž miratča. Nižaza wacchi judiuž timplu jilirinacami tjapa kuztan Yooz taku catokčiča.

ESTEBAN PRESO TANTA

⁸ Estebanaqui walja Yooz aztantača, nižaza Yooziž yanaptatača. Jalla nižtiquiztan walja milajrunacami siñalanacami paachiča zoñinacž cheran.

⁹ Tsji nooj tsji kjaž judío cuzturumpi paañi zoñinacaqui Estebanžtan ch'aasi kallantičiča. Nii judío cuzturumpi paañi zoñinacaqui “Liwrīta zoñi” cjitatača. Ninacžtan, tsji kjažt Ćirene wajtchiz zoñinacžtan, nižaza Alejandria wajtchiz zoñinacžtan, nižaza Cilicia wajtchiz zoñinacžtan, nižaza Asia yokquin kamñi zoñinacžtan, jalla nii zoñinacaqui Estebanžtan ch'aassiča.

¹⁰ Jalla nuž ch'aascan, Estebanžquiz ana atipi atčiča. Estebanqui Espiritu Santuž tjaažinta taku chiiñipantača.

¹¹ Jalla nižtiquiztan nii quintra zoñinacaqui toscar tisticunacž taku kjayčiča, tuž čhiican k'otajo:

—Tii Estebanqui ana wali tawkžtan Moisés quintrami nižaza Yooz quintrami čhičiča. Wejrnacqui nuž čiyanaqui nonzinpanča. —Jalla nii takunacžtan tisticunacžquiz tjaažičiča.

¹² Jalla nekztanaqui nii Estebanž quintra zoñinacaqui parti zoñinacžquiz walja zawjkatchiča. Zoñinacami, wajt jilirinacami, nižaza judío lii tjaažiñi maestruncami, tjapa ninacaqui zawjchi cjissiča. Nuž zawjchi cjiscu Esteban tanchičiča. Nekztanaqui Esteban tanžcu, pajk parliz kjuya chjitchičiča.

¹³ Nižaza toscar tisticunaca apantižquičiča. Nii toscar tisticunacaqui tuž cjičiča:

—Tii zoñiqui tirapan tii Yooz timplu quintra čhiñičiča, nižaza Yooz lii quintra čhiñičiča. Nužupanž parliñičiča.

¹⁴ Nižaza wejrnacqui nonzinča, “Nii Jesús cjiata Nazaret wajtchiz zoñiqui tii timplu pajlznaquiča”, nuž cjan tiiqui čhiñičiča. Nižaza tiiqui cjiñičiča, “Nii Jesusaqui Moisés tjaata cuzturumpinaca campiyaquiča”. Nuž cjiñičiča tiiqui.

¹⁵ Jalla nekztanaqui tjapa nii julzi jilirinacami Estebanž kjutñi cherziča. Nii oraqui Estebanž yujcqui anjilž yujcžtakaz cherziča.

7

ESTEBANQUI TJURT'ICHICHA

1 Nekztanaqui timplu chawc jiliriqui Estebanžquiz pewczicha, tuž cjan: —¿Ultimu nužupanza amya?

2 Nekztanaqui Estebanqui kjaaziča, tuž cjan:

—Wejt jilanaca, ejpnaca, jilirinaca, nonžna. Učhum zuma honorchiz Yoozqui učhum tuquita atchi ejp Abraham cjeta žoňžquiz persuna tjeeziča. Nii oraqui Abrahamqui Mesopotamia yokquin kamñitača. Imaž Harán yokquin kami okatča.

3 Nii oraqui Yoozqui Abrahamžquiz cjichiča: “Am yoka eca, nižaza am parintinacami eca. Jakzi yokquinam okačhaja, jalla nicju am tjaajznača”.

4 Jalla nižtiquiztan Abrahamqui Caldea yokquiztan ulanchiča, Harán yokquin kami ojkičiča. Nekz kaman Abrahamž ejpqui ticziča. Nekztanaqui tekzi tii učhumž kamz yokquiz Abraham tjonchiča. Yoozza nii irpichiqui.

5 Jalla tekz kaman, Yoozqui ana čjul yok irinsami tjaachiča. Abrahamžtajapa persun yoka ana želatča. Jalla nuž cjenami Yoozqui taku ecchiča, tuž cjan: “Tii yoka amtapanž cjequiča. Nižaza am ticžtanaqui tii yokaqui am maatinacaž tanznaquiča”. Jalla nuž cjan Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachiča. Nii oraqui Abraham ana ocjalchiz cjenami, Yoozqui nuž chiichiča.

6 Nižaza Yoozqui nižžquiz cjichiča, “Wiruñaqu am majchmaatinacaqui yekja yokquin kamaquiča, nacjuŋta žoňinacažtakaz. Nekziqui pusi patac wata kamaquiča. Jalla nii yokquin am majchmaatinacaqui yekja žoňž mantakaz paaquiča. Nižaza sufrican kamaquiča”.

7 Nižaza Yoozqui cjichiča: “Am majchmaatinaca sufriskatchiž cjenaqui, wejrqui nii sufriskatñi žoňinaca casticača. Nekztanaqui am majchmaatinacaqui nii yokquiztan ulanžcaquiča. Ulanžcu tii yokquiz wejr sirwaquiča”.

8 Nižaza Yooz Ejpqui tsjii compromiso paachiča Abrahamžtan. Nii compromis jaru Abrahamqui persun jančiquiz chimpuskatchiča. Nižaza quinsakal tjuñquiztan Isaac majch nastan, Abrahamqui nižž persun majchquiz chimpuchiča. Wiruñaqu Isaacqui nižž majch Jacobžquiz chimpuchiča. Wiruñaqu nižazakaz Jacobqui nižž tuncapan lucmajch maatinacžquiz chimpuchiča. Jacobž lucmajch maatinacžquiztan tjonchiča učhum tuncapan t'akanaca.

9 Nii Jacobž majchnacaqui učhum tuquita atchi ejpnacatača. Ninacaqui José cjeta lajkž quintra iñiziñitača. Jalla nižtiquiztan ninacž lajk tuychiča. Nekztanaqui nii tuyta lajkqui Egipto yokquin chjichtača. Pero Yooz Ejpqui Josižtan chicapachatača nii oraqui.

10 Nekztan sufrichi želan Yoozqui José liwriichiča. Nižaza walja zizñi cjissiča. Jalla nuž cjen Faraón chawc jiliriqui Josižtan cuntintutača. Nekztanaqui Faraonqui José utchiča, Egipto wajtchiz žoňinaca mantiñijapa, nižaza Faraonž kjuychiz žoňinaca mantiñijapa.

11 Wiruñ tsjii kjaž watquiztan tsjii mach'a željchiča, ancha sufrichiča tjapa Egipto yokquin kamñi žoňinacami, nižaza tjapa Canaán yokquin kamñi žoňinacami. Jalla nuž cjen učhum tuquita ejpnacaqui ana čjulu lujlsmi nii timpunacac wachatača.

12 Pero Jacobqui tsjii quintu nonchiča, Egipto yokquin trigo željchi. Nuž nonžcu nižž majchnaca cuchanchiča. Niiž majchnacaqui učhum tuquita ejpnacatača. Jalla niitača primer ojkaqui Egipto yokquinaqui.

¹³ Nekztanaqui pizc wilta ojkzcu, Josequi niiz jilanaczquiz pajkatchicha. Jalla niztiquiztan Egipto chawc jiliri qui Josiž familia pajchicha.

¹⁴ Jalla nekztanaqui Josequi mantichicha niiz ejp Jacobo zijicajo, nižaza tjapa familianacztanpacha. Ninacaqui pakallak tunca pjijskani zoñitacha.

¹⁵ Jalla nekztanaqui Jacobqui kami ojkchicha Egipto yokquin. Nekzi ticzicha Jacobqui. Nii yokquin ticzizakazza ućhum tuquita atchi ejpnacqui.

¹⁶ Wiruñaquí nii atchi ejpnacz tsjijnaca chjichtatacha Siquem cjeta yokquin. Nicju tjattatacha Abrahamž kjayta yokquin. Abrahamqui nii Siquem yoka paaztan kjaychicha Hamor cjeta maatinaczquiztan.

¹⁷ Tuquitan juramintuztan Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachicha, tuž cjan: “Am majchmaatinaczquiz tii yoka tjaacha”. Nii tjaata taku cumplis ora žcatzinzcan Israel wajtchiz zoñinacaqui waljaž miratcha Egipto yokquinaqui.

¹⁸ Nii oranaca Egipto yokquinaqui tsjii chawc jiliri qui mantiz kallantichicha, ana José pajñi.

¹⁹ Nii jiliri qui ućhum wajtchiz zoñž quintra pinsichicha. Nekztan anawal quintra paachicha ućhum tuquita atchi ejpnaczquiz. Nii jiliri qui mantichicha, Israel lucmajch maatinaca majttan zawnc uchla, ticzi cjisjapa.

²⁰ Jalla nii timpu Moisesqui majttatacha. Ancha c'achja wawatacha niiqui. Yoozqui nii zawžtan wali cuntintutacha. Niiz maa ejpqui čjep žiiz kjuyquiz mantiñchicha.

²¹ Ana iya nii wawa čhjoj čhjoji atzcu, kjuyquiztan chjitchicha. Nekztanaqui Egipto chawc jilirž persun majtqui nii Moisés wawa wajtchincha. Jalla nuž wajtžcu, persun maatižtakaz uywazzincha.

²² Jalla niztiquiztan Moisesqui tjapa nii Egipto zoñinacz tjaajintanaca zizñi cjissicha. Nižaza zuma paatiquiztanami nižaza zuma chitiquiztanami walja rispittatacha Moisesqui.

²³ Niiž pusi tunc watchiz cjan Moisesqui parti Israel zoñinaczquin tsjii tjonžni ojkz pecchicha.

²⁴ Jalla nuž tjonžni ojkzcu cherchicha, tsjii Egipto zoñiqui tsjii Israel zoñi wajtatcha, jalla nii cherchicha. Nii Israel zoñžtan cjatžcu kijtchicha. Nekztan nii Egipto wajtñi zoñžquiz ayni tjepuncan conchicha.

²⁵ Nekztanaqui Moisesqui kuzquiz zizzicha, Yoozqui nii utchicha, Israel zoñinaca Egipto zoñinacz mantuquiztan liwriizjapa, jalla nii. Nižaza Moisesqui pinsichicha, Israel zoñinacaqui nižtakaz zizzicha. Pero nii Israel zoñinaczi ana nižta naazicha, Moisesqui Yooz uchta liwriiñi, jalla nii.

²⁶ Jaka tažuqui Moisesqui tsjii pucultan Israel zoñinacztan ch'aasñi zalchicha. Jalla nuž zalžcu, pertunaskats pecchicha, tuž cjan: “Jilanaca, pucultan anćhucqui Israel zoñinacćhuccha. ¿Kjažtiquiztan anćhucpora ch'aasjo?”

²⁷ Nekztanaqui ana wal uj paañi zoñiqui Moisés tewkzicha, tuž cjan: “¿Ject am jiliri utchejo, wejrnac mantiñijapajo?”

²⁸ Zezcu Egipto zoñi conchamcha. ¿Jazic wejrzam konz pecjo?”

²⁹ Jalla nii nonžcu Moisesqui atipassicha Madián yokquin. Jalla nicju kamchicha nacjuñta zoñi cjenaqui. Nicju tjunatan zalžcu, pucultan ocjalchiz cjissicha, nii yokquin kaman.

³⁰ Pusi tunc watquiztan nekztan tsjii ch'ekti yokquintača Moisesqui, Sinaí cjeta cur zcati. Jalla nekž želan, tsjii anjlaqui niizquin jeczquichicha, tsjii kalu užžtan taaztažtakaz, nii taypiquiz.

³¹ Jalla nii cheržcu, Moisesqui ispantichicha. Jalla nii uj cheri macjatcan, nonžicha Yooz jilirž jora. Nii joraqui tuž cjichicha:

32 “Wejrqui am tuquita atchi ejpnacž Yooztča. Abrahamž Yooztča, nižaza Isaacž Yooztča, nižaza Jacobž Yooztča”. Nekztanaqui Moisesqui tsucchi kjarcati kallantichiča. Iya ana cherzñi atchiča.

33 Nekztanaqui Yooz Jilirici cjichiča: “Am čhjata chjojkzna. Tii amiž tecžta yokaqui wejt yokača.

34 Wejrqui weriž illzta zoñinacaž sufriñi cherchinča nii Egipto yokquin kamñi. Nižaza ninacaž llaquizan ninaca kjawñi nonzinča. Jalla nižtiqiztan ninaca liwrii chjijwžquichinča. Picha, ninaca liwriizjapa am cuchnača Egipto yokquin”.

35 “Tuqui Israel wajtchiz zoñinacaqui Moisesquiz ana rispitchiča. Niižquiz cjichiča: “¿Ject am jiliri utchejo, wejrnaca mantiñijapajo?” Jalla nuž cjenami Yoozqui nii Moisespacha jiliri utchiča, Israel zoñinaca liwriyajo. Israel zoñinaca liwriizjapa, nii taazta kalquiz jeczquichi anjilaqui Moisesquiz yana-paquiča.

36 Jalla nekztanaqui Moisesqui učum tuquita atchi ejpnaca jwessiča nii Egipto yokquiztan. Ima nii yokquiztan ulanskatan milajrunacami Yooz siñalanacami paachiča, nižaza Ljoc cjita kot taypiquiz tjakziča, jalla nuž milajru paachiča. Nekztan pusi tunc wata ch'ekti yokquin ojklaycan milajrunacami Yooz siñalanacami paachiča.

37 Jalla tii Moisespacha Israel wajtchiz zoñinaczquiz cjichiča: “Yoozqui wejr cuchanzquichiča ančhuc liwriizjapa. Jalla nižta irata Yoozqui Israel zoñinaczquiztan yekja liwriiñi profeta cuchanzcaquiča. Jalla niž tjontan ančhucqui nižquiz caza”. Jalla nuž cjichiča Moisesqui.

38 Nižaza Moisesqui Israel zoñinacztan ch'ekti yokquin žejlchiča, Sinaí cjita cur latuquiz. Jalla nekz tsjii anjilžtan parličičiča. Nižaza učum tuquita atchi ejpnaczquiz palt'ižinčiča. Jalla nižtiqiztan Yooz taku tanzičiča, tjurñi Yooz taku. Učumnacaltajapa nii tanzičiča. Nižaza učumnacaquiz nii taku tjaažinčiča.

39 Učum tuquita ejpnacaqui Moisesquiz ana caz pecchiča. Ana pajz pecatča, Yooziž uchta jiliri, jalla nii. Egipto yokquinpanž quejps pecatča.

40 Jalla nekztanaqui učum tuquita ejpnacaqui Aaronžquiz paljayčiča, tuž cjican: “Yooznaca paažinalla, wejtnaca tucquin chjichñijapa. Nii Moisesaqui wejrnaca ulanskatchičiča Egipto yokquiztan. Pero anziqiu anal zizi atuča, čhjulukat nižquiz watčhani. Cunamit curquiztan ana quejžcačhani”.

41 Jalla nekztanaqui nii zoñinacaqui korquiztan tsjii wac chul turu paakatchičiča ninacztajapa, tsjii yooz cjisjapa. Nekztan nii paata yoozquiz wilana conchiča. Nižaza ninacaž paata yoozquiztan ancha cuntintutača.

42 Jalla nižtiqiztan Yoozqui ninaca jaytichiča, ninacz persun kuzcamakaz kamajo. Jalla nižtiqiztan persun kuzcama cjecican arajpach tjuñimi, jiižimi, warawaranacami sirwichičiča. Jalla nii puntuquiztan Yooz taku chiiñi profetanacaž cjižta liwruquiz tuž cjižtatača:

“Israel zoñinaca, ančhucqui pusi tunc wata ch'ekti yokquin kamcan, wilana conchinčucča. ¿Wejtquin sirwisjapa nižta paachinčucjo?

43 Anapanča. Antis Moloc cjita žoñiž paata yoozquin jawkchinčucča nii wilananaca. Nižaza Renfán cjita warawara yooztakaz cherchinčucča. Jalla nii warawar yoozquin rispitchinčucča wilana tjaacan. Nižaza ančuca tuqui nii žoñiž paata yooznaca chjitskatiñičuctača. Ančhucpachaž nižta yooznaca paachinčucqui, nekz sirwisjapa. Jalla nižtiqiztan ančhuc jwesača ančuca kamz yokquiztan. Jalla nuž jwescu Babilonia cjita yokquiztan nawjctučtan chjichača”. Jalla nuž Yooz tawk liwruquiz cjižtatača.

⁴⁴ 'Ch'ekti yokquin ojklaycan uĥum tuquita ejpnacaqui zkiz simpluchiz-taĥa. Yoozqui Moisesquiz nii timplu plano tjeeziĥa. Nekztanaqui Yooz mantita plan jaru, nii timpluqui paatataĥa. Nekziqui Yoozqui sirwitataĥa.

⁴⁵ Nii zkiz timplu uĥum tuquita ejpnacaqui tanziĥa irinsaĥtakaz. Josueĥ irpita, uĥum tuquita ejpnacaqui nii timplu chjitchiĥa, Canaán yokquin luzcan. Nekz zejłni ōoinacĥquiztan nii yoka tanziĥa. Yooz pacha nii ōoinaca chjatkatĥiĥa, uĥum tuquita ejpnacĥquiz tjaazjapa. Nii yoka tanĥu jalla nekz kamĥiĥa Davidĥ kamtacama.

⁴⁶ David cjita jiliriĥi Yooziĥ anĥa okĥtataĥa. Jalla niĥtiquiztan Davidqui tsjii timplu kjuya kjuyz pecatĥa Yooz sirwizjapa. Niiĥ tuquita ejp Jacobqui nii Yooz sirwichizakazza.

⁴⁷ Pero ultimquiziqui Salomón cjita Davidĥ majĥ, niiĥa Yooz timplu cjan kjuyĥiĥi.

⁴⁸ Jalla nuĥ timplu kjuyta cjenami, werar Yoozqui anaĥ ōoniĥ kjuyta kjuyquiz zelasaĥa. Jalla nuĥ cjichizakazza tsjii Yooz taku chiiłni profet ōoniĥi. Yooz puntuquiztan jalla tuĥ cjiĥiĥa nii profet ōoniĥi:

⁴⁹ "Wejt mantis julzza arajpachaqui. Tii yokaqui wejt kjojĥa jee-jzkatĥjapaĥtakazza. Ĥĥjuluĥ cheeĥi kjuya anĥucqui wejtajapa kjuyasajo? Jalla nuĥ cjiĥa Yooz Jiliriĥi. Ĥĥakziĥant wejt jeejz yoka zejłjo?"

⁵⁰ Wejrtĥa tjappacha paachintqui".

Jalla nuĥ Yooz puntuquiztan cjiĥtataĥa.

⁵¹ Niĥaza Estebanqui tira ĥiĥiĥa, tuĥ cjan:

—Anĥucqui anĥa chojru kuzzizĥucpanĥa, ana Yoozquin kuzzizĥucĥa. Cjuĥchizĥucĥa pero ana Yooz taku nonzinĥucĥa. Niĥaza anĥucqui Yooz Espiritu Santuĥquiz anapan caziĥucĥa. Tuquita ejpĥ niĥtazakazza anĥucqui.

⁵² Anĥuca tuquita ejpnacaqui Yooz taku chiiłni profetanacĥquiz ana rispitchipanĥa. Antis sufriskatĥipanĥa. Nii profetanaĥi tsjii tsjan zuma ōoniĥ tjonz mazinĥiĥa. Anĥuca tuquita ejpnacasti ninaca conĥiĥa. Jaziĥiĥi nii zuma ōoniĥi tjonĥiĥa. Anĥucziĥi nii ōoniĥi preso tankatĥinĥucĥa, y niĥaza conkatĥinĥucĥa.

⁵³ Anjilanaĥi anĥucaquiz Yooz lii tjaaĥiĥa. Jalla nii tjaata lii ana caziĥucĥa. —Jalla nuĥ Estebanqui paljajĥiĥa.

ESTEBAN CONTA

⁵⁴ Estebanĥ ĥiĥa taku nonĥu, anĥa ĥawjĥiĥa. Niĥaza Estebanĥ quintra iĥke jojĥiĥa, ninacaĥ ĥawjĥi tjeezjapa.

⁵⁵ Estebanĥi Espiritu Santuĥ irpitapanĥataĥa. Nekztanaqui Estebanqui arajpach kjutłni ĥerziĥa. Nekztan Yoozquiztan walja c'ajĥquiłni ĥerĥiĥa. Niĥaza Yooz Ejpĥ ĥew latuquiz Jesusa tsjitsi ĥerĥizakazza.

⁵⁶ Nekztan Estebanqui cjiĥiĥa:

—ĤArajpach kjutłni ĥerĥna! Arajpacha cjetzil ĥeruĥa. Niĥaza Yooz Ejpĥ ĥew latuquiz tsjitsi zejłĥa Jesusa Yooz Maatiĥi.

⁵⁷ Ninacasti ana nonĥi yujĥiĥa. Cjuĥi ĥawĥiĥa. Niĥaza altu jorĥtan kjawcan apura zalĥiĥa tanzjapa.

⁵⁸ Jalla nuĥ tanĥu, wajtquiztan jwessiĥa. Nekztan wajtĥ tjiĥiĥi, maztan ĥajĥiĥa. Nii maz ĥajĥi ōoinacaqui tsjii Saulo cjita tjowĥquiz ninacĥ zquiti cwtiĥinajo ecĥiĥa.

⁵⁹ Jalla nuĥ maztan ĥajĥan, Estebanqui Yoozquin mayizichiĥa, tuĥ cjan:

—Wejt Yooz Jesúĥ Jiliri, wejt animu ĥjichalla.

⁶⁰ Jalla nekztanaqui Estebanqui quillziča. Altu joržtan kjawchiča, tuž cjican:

—Wejt Yooz Jiliri, tii žoñinaca tii ujquiztan pertunalla amqui.
Jalla nuž kjawžcu, ticziča.

8

CRIICHI ZOÑINACA WICHANZI

¹ Nekztanaqui nii Saulo cjita tjowaqui Esteban conzjapaqui tjapa kuztača. Jalla nii noojpacha Yoozquin criichinacž quintra juč'anti juč'anti sufriskati kallantichiča Jerusalén wajtquiz. Jalla nižtiquiztanaqui tjapa criichi zoñinacaqui wichanziča tjapa Judea yokaran nižaza Samaria yokaran. Nii Jesusiž apostolonacazti ana wichanziča.

² Tsjii kjažultan Yoozquin zuma sirwiñinacaqui Estebanž curpu tjažziča. Nižaza ancha kaachiča nižquiztan.

³ Nekztan nii Saulo cjita zoñiqui criichinacž quintra ancha anawali paachiča. K'ala tjananz pecchiča. Nižaza kjuyquiztan kjuya ojklaychiča luctaka cjiñi maataka cjiñi tanzjapa, nižaza carsilquiz chawjckatsjapa.

SAMARIA WAJTQUIN YOOZ TAKU PALJAYTA

⁴ Jakziquin nii wichanzi criichinacaqui ojktčhaja, jalla nicju liwriiñi Yooz taku paljayñitača.

⁵ Tsjii wichanzi zoñiqui Felipe cjitatača. Jalla nii zoñiqui tsjii Samaria yokquiz žejlñi watja ojkičiča. Jalla nicju Cristuž puntuquiztan paljayi kallantichizakazza.

⁶ Jalla nuž paljayan zoñinacaqui walja ajcziča. Tjapa nii zoñinacaqui Felipiž paljayta taku tjapa kuztan nonznatča. Nižaza Felipiž paata milajrunaca cheržcu, niž čiiča taku tjapa kuztan catokchiča.

⁷ Walja zajraž tanta zoñinacaqui čhjetintatača. Nii laa zoñinacžquiztan zajražui kjawcan ulanchiča. Nižaza walja zuch zoñimi cojumi čhjetintazakaztača.

⁸ Jalla nižtiquiztan tjapa nii wajtchiz zoñinacaqui cuntintutača.

⁹ Jalla nii wajtquiz tsjii Simón cjita wayt'ir zoñi želatča. Tuquitanpacha wayt'iri ojklayñi zoñitača, nii Samaria wajtchiz zoñinaca incallcan.

—Wejrtča chekan zoñtqui —cjican ojklayñitača.

¹⁰ Jalla niž taku walja nonz pecñitača. Nižaza kolta cjiñimi pakji cjiñimi tuž cjiñitača:

—Tii zoñiča walja Yooz aztanaqui. Yooztakazza tiiqui. —Nuž cjican cjiñitača.

¹¹ Ažk watanaca nii wayt'ir zoñiqui zoñinaca incallžcu, walja cazkatñitača.

¹² Jalla nekztanaqui Felipiqui tjonchiča Yooz taku paljayi. Yooz Epiž mantiz puntuquiztan nižaza Jesucristuž puntuquiztan jalla nuž paljaychiča. Jalla nuž paljaytquiztan walja luctaka cjiñi maataka cjiñi tjapa kuztan criichiča Yooz Ejpžquin. Nekztan criitiquiztan bautistatača.

¹³ Nižaza Simonpachača criichičiqui, nižaza bautistatača. Jalla nekztanaqui Felipžquiz cumpanti kallantichiča. Felipiž milajrunaca paan, walja ispanitichiča nii Simonaqui.

¹⁴ Nekztanaqui Jerusalenquin žejlñi apostolonacaqui quinto nonchiča, Samaria wajtchiz zoñinaca Yooz taku catokchiča, jalla nii. Jalla nuž nonžcu nicju tsjii pucultan cuchanzquichiča, Pedružtan Juanžtan.

¹⁵ Jalla nuž irantižcuqui, nii pucultanaqui Samaria wajtchiz criichinacžtjapa Yoozquin mayizichiča, Espiritu Santu tanznajo.

¹⁶ Tuquiqui anaz jakziltizquizimi Espiritu Santuqui luztkalcha. Jesucristuž tjuužtan alajakaz bautistatakalcha.

¹⁷ Jalla nekztanaqui Pedružtan Juanžtan ninacz juntuñ kjaržtan lanziča. Jalla nižtiqiztan Espiritu Santuqui ninaczquiz luzziča.

¹⁸ Jalla nuž kjaržtan lanztiquiztan Espiritu Santuž luzñi cheržcu, Simonaqui paaz tirziča,

¹⁹ tuž cjican:

—Wejtquin zakaz nii am azi tjaalla. Jalla nekztanaqui wejrzakaz kjaržtan lanžcu žoñinaczquiz Espiritu Santo luzkatača.

²⁰ Jalla nekztanaqui Pedruqui Simonžquiz cjichiča:

—Am paazmi amtanpacha k'ala katžla. Yooz onanta Espiritu Santo anaz kjasasača paaztan. ¿Kjažtiqiztan nižta am pinsejo?

²¹ Amqui tii langzquiz anaz mitisiz waquiziča. Tii Yooztajapa langzquiz anaz amta cjesača. Yooz yujcquiziqui am kuzqui anača zuma.

²² Jalla nii am anawali pinsisnaca jayta, nižaza apatata. “Wejrqui anawali pinsichinpanča” cjican Yoozquin rocaza, am kuz pinsitanaca pertunta cjisjapa. Nekztan cunami pertunta cjis atčhani.

²³ Amqui ana zuma kuzzizzamča. Anawali pinsiskaz am kuzquiz tjonča. Wejrqui am ana wali int'iskatča.

²⁴ Jalla nekztanaqui Simonaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejtajapa Yooz Jiliržquin mayiziñalla, ana čjulumi tii amiž chiita takunacqiztan wejtquiz watajo.

²⁵ Nekztanaqui nii apóstol žoñinacaqui Jesucristo Jilirž puntuqiztan zuma čiičiča, nižaza Yooz taku zuma parličiča. Jalla nekztanaqui Samaria yokquiz wacchi kolta watjaran liwriñi Yooz taku paljayñi ojklayčiča. Jalla nuž ojklayžcu quejpčiča Jerusalén watja.

FELIPZTAN ETIOPIA WAJTCHIZ ŽOŇŽTAN

²⁶ Niiž wiruñ tsjii Yooz anjilaqui Felipžquiz cjichiča:

—Zaažna. Jerusalén wajtquiztan warchuc oka, Gaza ojkiñi jiczquin.

Čhekti yoka nuž watča nii jiczqui.

²⁷ Nekztanaqui Felipiqui žaažcu, ojkičiča. Nii jiczquiz ojkan tsjii Etiopía wajtchiz žoñžtan zalčiča. Nii žoñiqui eunucutača. Nižaza jilirž cusasanaca cwitiñi žoñitača. Candace cjita žonqui tsjan chawc jiliritača Etiopía wajtquin. Jalla naa chawc jilirž mantuquiztača nii cusasanaca cwitiñi žoñiqui. Nii žoñiqui Jerusalén watja ojkhitača werar Yooz rispitsjapa.

²⁸ Jaziqui persun watja quepi ojkičiča. Niiž persun cawall autuquiz julzi želatča, Isaías cjjirta Yooz taku liican. Isaiastača tuqita Yooz taku čiiñi profetaqui.

²⁹ Jalla nekztanaqui Espiritu Santuqui Felipžquiz cjichiča:

—Nii cawall autuquiz macjata.

³⁰ Jalla nuž macjatžcu Felipiqui nonziča, nii žoñiqui Isaías cjjirta Yooz taku liiñi, jalla nii. Jalla nuž nonžcu Felipiqui pewczyča, tuž cjican:

—¿Nii Yooz taku am intintiya?

³¹ Nii žoñiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž wejtquiz jec tjaajiñimi žejlča. ¿Jaknužt wejr intintasajo?

Nekztanaqui nii žoñiqui Felipe kjawziča, nii autu juntuñ yawzcajo, niižquiz julžinžcajo.

³² Jalla nii cjjirta Yooz taku tuž cjetča:

“Uuzažtakaz coní chjichtaž cjequičha. Uuzaqui ch’ujukaz žejlpančha tsjii čhjipņi žoñžquiziqui, jalla nižta conž oraqui ch’ujuž cjequičha niiqui. Anaž čhíyaquičha.

³³ Zuma kamañchiz cjenami ombrawillta cjequičha. Ana čjul justiciami wataquičha. Niž majchmaatquiztan, ¿jequit tii puntu watchinaca quint’izjapa želas? Tii muntuquiz niž kamž wira tucuzinžnaquičha”.

³⁴ Jalla nii liižcu nii jiliriqui Felipžquiz pewczičha tuž cjican:

—¿Jecž puntuquiztan tii profetaž cjiirta čhijo? ¿Niiž persun puntuquiz-tankaya? už žyekja žoñž puntuquiztan, jaa?

³⁵ Jalla nekztanaqui Felipiqui nii liita Yooz taku puntuquiztan tjaajņi kallantichičha. Jesucristuž puntuquiztan niiqui čhiyatčha. Jalla nii zuma liwriiņi taku tjaajzičha.

³⁶ Jalla nekztanaqui tsjii wijiņa macjatcan, nii jiliriqui cjichičha:

—Tekž kjaž žejlčha. ¿Anaj tii kjažquiz bautista cjesaya?

³⁷ Felipiqui kjaazičha, tuž cjican:

—Am persun tjapa kuztan criyaquiz niiqui, bautistam cjesačha.

Nii jiliriqui kjaazičha tuž cjican:

—Jesucristuqui Yooz Majččha, jalla nii tjapa kuztan criyučha.

FELIPIQUI YOOZ TAKU KJANŽT’ICHICHA

³⁸ Jalla nekztanaqui nii cawall autu tsjitskatchičha. Nekztanaqui pucultan čhjijwžquichičha kjaž kjutņi. Nekztanaqui Felipiqui nii jiliri bautissičha.

³⁹ Kjažquiztan ulnan, Yooz Espiritu Santuqui Felipe čhjitchičha. Felipiqui ana iya tjenčičha nii jiliržquiz. Jalla nuž cjenami nii jiliriqui tira ojkcčičha cuntintu.

⁴⁰ Felipizti Azoto cjita wajtquin čhjichtatačha. Nižaza wajtquiztan watja ojklaycan, liwriiņi Yooz taku paljayņi ojkcčičha, Cesarea cjita watja irantis-cama.

9

SAULO JESUCRISTUŽTAN ŽALCHICHA

¹ Jalla nuž Felipe ojklayanaqui Sauluqui Yoozquin criichi žoñinaca tanzjapa nižaza conžjapa tirapan kuz tjaatčha. Anapanž jaytiz pecatčha. Nekztanaqui timplu čhawc jiliri čheržņi ojkcčičha.

² Nii čhawc jiliržquiztan ortina mayčičha. Damasco cjita watja ojkc pecatčha. Jalla nicju ajcz kjuyaran ojklayž pecatčha, Yooz jiczquiz luzņi žoñinaca kjuržjapa, criichi luctaka cjiņi maataka cjiņi kjuržjapa. Nii crichinaca wajtžcu preso tanz pecatčha, Jerusalenquin čhjitzjapa. Jalla nižta ojklayžjapa ortina mayčičha.

³ Ortina jwescu, ojkcčičha Damasco cjita wajt kjutņi. Damasco žcatilla cjen, tiripintit tsjii wali pajk kjanaqui muzpa kjažquichičha niž muytata.

⁴ Sauluqui yokquiz tjojsičha. Jalla nuž tjojtzc tsjii jora nonžičha, tuž cjiņi:

—Saulo, Saulo, ¿kjažtiquiztan am wejt quintramjo?

⁵ Nekztanaqui Sauluqui pewczičha, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, ¿ject amya?

Nii tsewctan čhiiņi joraqui kjaazičha, tuž cjican:

—Wejrtčha Jesusitqui. Amqui wejt quintram paáčha. Nuž paacan, ampacham quintra paáčha. Tsjii wacaqui ar parž quintra llawkžcu, persun janchiž quintraž paáčha. Jalla nižta irata am persun quintram paáčha.

⁶ Nekztanaqui Sauluqui tsučžcu cjatinžka tjonžičha niž čurpuqui. Nekztanaqui cjichičha:

—Wejt Jiliri, ¿čhjulu wejr paajum cjee amya?

Yooz Jiliriqui cjichičha:

—Zaažna. Watja luzna. Jalla nicju amquiz kjana chiita cjequičha čhjulut paasalaja, jalla nii.

⁷ Saulužtan chicapacha ojklayñi zoñinacaqui ancha tsucchiča. Ninacaqui nonzakazza nii jora chižquini. Pero ana cherchiča jecmi.

⁸ Jalla nekztanaqui Sauluqui zaaziča yokquiztan. Jalla nuž žaažcu čhjujquiqui cjetziča, pero ana wira cheri atchiča. Jalla nižtiqiztan Sauluž kjarcu tanžcu Damasco watja chjitchičha nižtan chica ojklayñi zoñinacaqui.

⁹ Jalla nii wajtquin čhjep maj ana cherñi željchiča. Nižaza ana čheri lujlñi anaza kjaz licñi željchiča.

¹⁰ Jalla Damasco wajtquin tsjii Ananías cjita Yoozquin criichi zoñi želatča. Nii Ananiasquiz Yooz Jiliriqiu jecžquichičha wiiquin, tuž cjican:

—¡Ananías!

Jalla niiqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, tekziča wejrqui.

¹¹ Nekztanaqui Yooz Jiliriqiu cjichiča:

—Zaažna. Sok'o cjita call kjutñi oka. Nekztan Judas kjuyquiz pewczna, tuž cjican: “¿Saulo, Tarso wajtchiz zoñi anaj žejlya?” Jalla nuž pewcznaquičha. Nii Sauluqui Yoozquin mayizican želaquičha.

¹² Tsjii wiiquin chjuužcan, tižta cherchiča Sauluqui. Tsjii Ananías cjita zoñiqui nižquiz luzziča. Jalla nuž luzcu kjaržtan niž juntuñ lanziča wilta cherajo. Chjuužcan Sauluqui jalla nuž cherchiča.

¹³ Jalla nuž nonžcu, Ananías cjichiča:

—Wejt Jiliri, tii zoñižquiztan wacchi quintunaca nonchinča. Jerusalén wajtquiz juc'anti anawali paachiča amquin criichinacžquiz.

¹⁴ Anziqiu tekzpacha tjonzizakazza. Timplu chawc jiliriž tjaata ortinchiz tjonchiča, tjapa amquin rispitiñi zoñinaca tanžcu preso chjitsjapa.

¹⁵ Pero Jesucristo Jiliriqiu cjichiča:

—Oka amqui. Wejrqui tii zoñi illzinča, wejt puntuquiztan parlajo. Yekja nacionchiz žoñinacžquizimi nižaza ninacž jilirinacžquizimi nižaza Israel nacionchiz žoñinacžquizimi, jalla nuž wejt puntuquiztan parlaquičha tiiqui.

¹⁶ Jalla niiqui wejt puntuquiztan parliñiž cjen ancha sufraquičha. Wejrqui nižquiz intintiskatača jalla niž sufris puntuquiztan.

¹⁷ Jalla nekztanaqui Ananiasqui ojkcchiča jakziquin Saulo želatčhaja, jalla nicju. Saulužquin luzcu, kjaržtan niž juntuñ lanziča, tuž cjican:

—Saulo, jila, amiž jicžquiz tekz tjonan Jesusa Jiliriqiu amtan zalchiča. Jalla nii Jesusa Jiliriqiu wejtquin mantizquičha, am wilta cherkatajo, nižaza Espíritu Santuž am kuzquiz luzajo.

¹⁸ Nii orapacha Sauluž čhjujquiztan ch'iz cjajpažtakaz tjojtsičha. Nekztan wilta cherñi cjissičha. Nekztanaqui Sauluqui zaaziča, nižaza bautista cjissičha.

¹⁹ Jalla nekztanaqui čheri lujlžcu, wilta azi tanziča. Nekztan tsjii kjaz maj Damasco cjita wajtquin kamchiča Yoozquin criichinacžtan.

SAULUQUI JESUSIZ PUNTUQUIZTAN PALJAYCHICHA

²⁰ Jalla nuž kamcan Sauluqui ajcz kjuyanacquiziqui Jesusiž puntuquiztan paljai kallantichiča tuž cjican:

—Jesusaqui werar Yooz Majchpanča.

²¹ Nii nonžñi zoñinacaqui ispantichiča, tuž cjican:

—Tii zoñiqui Jerusalén wajtquin ojklaychiča Jesucristužquin rispitiñi zoñinaca tani. Tekzizakaz tjonchiča Jesucristužquin criichinaca tanažlani. Nižaza preso chjichažlani, timplu jilirinacžquin intirjizjapa. Jalla nii zoñipanča, žana jaa?

²² Pero Sauluzti juc'anti tjup kuzziz Yooz taku parlichicha. Juc'anti juc'anti atipñi takunacžtan parlichicha. Zuma kjana intintiskatchicha, Jesusa Yooziž cuchanžquita Cristučha, jalla nii. Jalla nuž intintiskatan, nii Damasco wajtquin kamñi judionacami kuz inakaz turwaysi quirchicha.

SAULUQUI ATIPCHICHA

²³ Tsjii kjaž majquiztan nii žejlñi judío žoñinacaqui palt'ichicha Saulo conz-japa.

²⁴ Nii žoñinacaž conz palt'ita zizzičha Sauluqui. Majiñami weenami wajtž zana tjewsnatčha, čjulorat wajtquiztan ulnačhaja, jalla nii ora Saulo conz-japa.

²⁵ Pero tsjii ween nii wajtchiz criichinacaqui tsjii pajk canastiquiz yaažcu, Saulo chjijunžquichicha. Tsjii pajk alto murallaž muyuntitatačha nii wajaqui. Jalla nii juntuñ chjijunchicha zawncchuc. Jalla nuž atipassičha Sauluqui.

SAULUQUI JERUSALENQUIN QUEJPCHICHA

²⁶ Sauluqui Jerusalén watja quejpžcu Yoozquin criichi žoñinacžtan ajcz pecatčha. Nii criichinacazti Saulužtan ajcz eksičha. "Ana ultimu Yoozquin criichizcaa" cžcan kuzquiz pinsichicha.

²⁷ Jalla nuž cjenami Bernabé cjita jilaqui Saulo chjitchicha, apostolonacžtan zalzjapa. Nekztanaqui Bernabequi apostolonacžquin mazzičha, jaknužt Saulo jiczquiz ojkcac Jesucristo Jiliržtan zaltčhaja, jalla nii. Nižaza jaknužt Jesucristo Jiliriqui Saulužquiz paljaychichalaja, nii mazñi. Nižaza jaknužt Damascuquin Sauluqui Jesucristo puntuquiztan tjup kuzziz parlichaja, jalla nii mazzizakazza.

²⁸ Nekztanaqui Sauluqui Jerusalén wajtquin ojklaychicha; nižaza hermanonacžtan kamchicha.

²⁹ Jalla nuž žejlan Sauluqui Jesucristuž puntuquiztan tjup kuzziz paljaychicha. Nižaza griego taku čhiñi judionacžtan ch'aascan parlichicha. Nii žoñinacaqui Saulo conz pecatčha.

³⁰ Jalla nii quintu zizcu, nii parti criichinacaqui Saulo chjitchicha Cesarea cjita wajtquin. Jalla niwjtcan Tarso cjita watja cuchanchicha.

³¹ Jalla nekztanaqui nii timpuqui walikaz želatčha iclizanacami, Judea yokquin žejlñi iclizanacami, Galilea yokquin žejlñi iclizanacami, Samaria yokquin žejlñi iclizanacami. Jalla nuž tjappacha walipantačha. Yoozquin criichinacami Yooz Jiliri walja tjapa kuzziz cjisnatčha. Rispitñi kuzzizatačha. Nižaza Espiritu Santuqui ninaca kuzñitačha, cuntintu kamajo. Jalla nižtquiztan walja yapchicha Yoozquin criichinacaqui.

ENEAS ČHJETINTA

³² Nižaza Pedruqui criichi žoñžquiztan žoñi tjontjonžcan ojklayatčha. Nižaza Lida wajtchiz Yooz parti žoñinacžquiz tjonzñi ojkičha.

³³ Jalla nicju Eneas cjita žoñžtan zalchicha. Eneasqui quinsakal wata laa zuchu želatčha, tjajz ajpžquiz želatčha.

³⁴ Nekztanaqui Pedruqui nižquiz cjichicha:

—Eneas, Jesucristuqui am čhjetnaquičha. Zaažna. Am tjajz zquti zumpacha chjinžna.

Nii orapacha Eneasqui žaazičha.

³⁵ Nekztanaqui nii Lida wajtquiz kamñi žoñinacami nižaza Sarón wajtquiz kamñi žoñinacami nii zuch žoñi čhjetinta cherchicha. Nekztanaqui niž tuquita ejpnacž cuzturumpinaca eccu, Yooz Ejp Jiliržquin criichicha. Nižaza Yooz kamañchiz cjissičha.

DORCAS ČJITI ZON JACATATSKATTA

³⁶ Jalla nii timpuzakaz Jope cjita wajtquin tsjaa Yoozquin criichi zon zelatča, Tabita cjiti. Griego tawkquiz Dorcas cjiti tjuuchiztača. Naa maatak zon zuma paatanaca paacan zuma kamiñpantača, nižaza t'akjir zoñinaca okzniñtača.

³⁷ Jalla nii timpu Dorcas cjiti zonqui laa cjisca, ticzinča. Ima tjatcan naaza curpu awjzcu, tsjii kjuyquiz tsewcta pisuquin chjichtatača.

³⁸ Jope watjaqui Lida žcatillatača. Jalla nii Lida wajtquin Pedruqui zelatča. Jalla nuž zizcu nii Jope wajtchiz hermanonacaqui pucultan zoñinaca cuchanchiča Pedružquin rocajo, tuž cjican:

–Apuraj tjonla, ana enenzcu.

³⁹ Nekztanaqui Pedruqui tsijtsca ninacžtan ojkchiča. Jalla nicju iran-tižcu nekztan Pedruqui chjichtatača, Dorcas curpu majcžta kjuyquin. Nii kjuyquin Pedružtan chica žejlcan žew maatakanacaqui kaatča. Nižaza ninacaqui Pedružquiz tjeeziča Dorcas paata zquitinaca, nii.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui Pedruqui tjappacha nii parti zoñinaca ulanskatchiča. Ninacaž ulantiquiztan quillžcu Yoozquin mayizichiča. Naa ticzin zona curpu kjutñi cheržcu chiichiča, tuž cjican:

–Tabita, žaazna.

Jalla nižtiquiztanaqui naa ticzin zonqui čhjujcu cjetzinča. Nekztanaqui Pedro cheržcu, julzinča.

⁴¹ Pedruqui naaza kjarcu tanzicha, nekztan tsijtskatchiča. Nuž tsijtskatzcu Pedruqui parti jilanacami nižaza žew maatakanacami kjawziča. Nekztan Dorcas žejtchin tjeeziča.

⁴² Tjapa nii Jope wajtchiz zoñinacaqui nii quinto zizziča. Jalla nižtiquiztan walja Yoozquin criichiča.

⁴³ Pedruqui tsjii kjaž maj nii wajtquiz kamchiča, Simón cjita zoñž kjuyquiz. Nii Simonaqui zkizinaca koñž langžñitača.

10

PEDRUŽTAN CORNELIUŽTAN

¹ Cesarea wajtquiz tsjii Cornelio cjita zoñi želatča. Niiqui zultatž jiliritača, Italian cjita regimientoquiztan.

² Jalla nii jiliriqui nižž familianacžtanpacha arajpach Yooz rispitiñtača. Nižaza Yoozquin mayiziñtača. Nižaza pori judío zoñinacžquiz walja paaztan yanapt'ichiča.

³ Tsjii noojiqui majñakak ora chjuužtažokaz tsjii Yooz anjila cherziča, kjanapacha. Nii anjilaqui nižžquin tjonžquichiča tuž cjican:

–¡Cornelio!

⁴ Corneliužti tsucchi anjilž kjutñi cherziča. Nekztan pewcziča:

–Wejt Jiliri, čhjulutaya? –cjican.

Nekztanaqui nii anjilaqui kjaaziča, tuž cjican:

–Amqui Yooz Ejpžquin mayiziñamča. Nuž naychiča Yooz Ejpqui. Nižaza am t'akjir zoñinacžquiz yanaptanaca naychiča. Jalla nuž nayžcu, Yooz Ejpqui cuntintuča. Nižaza am cjuñža.

⁵ Jaziqui Jope wajtquin zoñinaca cuchanžca, Simona kjawzjapa. Nii Simonaqui Pedro cjitazakazza.

⁶ Pedruqui yekja Simonžtan alujtača. Nii yekja Simonaqui zkizi koñž langžñi zoñiča. Niiž kjuya pajk kot žcati žejlča. Nii Pedruž amquiz chyaquiča, čhjulut am paas cječhaja, jalla nii. –Jalla nuž chiichiča nii anjilaqui.

7 Nii anjilaž ojktanaqui, Corneliuqui pucultan piyunanaca kjawziča. Nižaza atintiñi zultatunacžquiztan tsjii zuma cumpliñi zultatu kjawziča. Nii zultatuqui Yoozquin kuzzizzakaztača.

8 Nekztanaqui Corneliuqui nii kjawžta žoñinacžquiz tjapa quint'ichiča. Jalla nekztan Jope wajtquin cuchanchiča.

9 Nižž jaka tažuqui nii čhjepultan cuchanta žoñinaca Jope kjutñi ojkcichiča. Jope watja žcatiž cjen, nii oraqui Pedruqui kjuy juntuñta patiuquin yawchiča Yoozquin mayizi. Nii oraqui taypurutača.

10 Jaziqui Pedruqui anča čhjeri eeskatatča, lujlz pecatča. Jalla nuž čhjeri kisan, Pedruqui nii tsewta patiuquin tsjii chjuužtažokaz cherziča.

11 Jalla tuž cherziča: arajpacha cjetzi tsjii pajk mantilažtakaz chjiwžquichiča yokquin. Nii mantilaqui pajkpic punta žcucžintača.

12 Jalla nii mantiliquiz tjapaman pajkpic kojchanacchiz animalanacami, zkoranacami, wežlanacami želatča.

13 Nekztanaqui Pedruqui tsjii jora nonziča, tuž cjican:

—Pedru, tsijtsna. Conžna. Lujlzna.

14 Pedruzti kjaaziča, tuž cjican:

—Wejt Jiliri, nižta anal paasača. Nii punta animalanaca ana lulasacha. Lii quintrača. Jaziqui nižta anal lulasacha wejrqui.

15 Jalla nuž kjaaztiquiztanaqui nii joraqui wilta chižžquichiča, tuž cjican:

—Yoozqui amquiz chiichiča, “Zumača niiqui, lujlzjapa” cjican. Jalla nii Yooziž chiita taku anam amqui nicasača, “Ana zumača lujlzjapa. Lii quintrača” cjicanaqui.

16 Jalla tižta čhjep wilta watchiča. Nekztanaqui nii mantilaqui arajpach kjutñi waytitatača.

17 Nekztanaqui Pedruz kuzquiz pinsichiča, tuž cjican: “Nii chjuužtakaz cherta žjaknužt cji? Čhjulut Yoozqui wejtquiz intintiskatz pec?” Nii orapacha Simonž kjuya pewcpewcziča Corneliuž cuchanžquita žoñinacaqui. Nekztanaqui Simonž kjuy zanguin irantichiča.

18 Irantižcu, nii žoñinacaqui altu joržtan pewcziča, tuž cjican:

—ČSimón anaj tekz alujya? Simonž tsjii tjuuqui Pedro cjitača.

19 Pedruqui tirapanž pinsatča nii chjuužta puntuquiztan. Jalla nuž pinsan, Espíritu Santuqui nižž kuzquiz cjichiča:

—Cheržca, Pedro. Čhjepultan žoñinaca am kjurča.

20 Tsijtsna. Chjiwžca. Ana paysnakan ninacžtan oka. Wejrtča ninaca cuchanžquichintqui.

21 Jalla nekztanaqui Pedruqui chjiwžquichiča, nii Corneliuž cuchanžquita žoñinacžtan zali. Ninacžquiz cjichiča:

—Ančhucqui tsjii žoñi kjurča. Wejrtča niitqui. Čhjulquin ančhucqui tjonchinčhuctay?

22 Nekztan ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Cornelio cjita zultatž jiliriž cuchanžquita tjonuča wejrnacqui. Niiqui walja rispitta žoñiča. Nižaza niiqui Yooz rispitiñiča. Tjapa judio žoñinacaqui nižž zuma kamañ wira quint'iñiča. Tsjii Yooz anjilaqui nižžquin mantichiča, tuž cjican: “Žoñinaca cuchna, Pedro cjitaqui tekz am kjuyquiz kjawzjapa. Pedruz čhiita taku nonžna amqui”. Jalla nuž Corneliužquiz cjichiča nii Yooz anjilaqui.

23 Nekztanaqui Pedruqui kjuyquiz kjawziča atintita cjisjapa. Tsjii arama nekz tjajžinčiča. Jaka tažuqui Pedruqui ninacžtan ojkcichiča. Nižaza tsjii kjaž Jope wajtchiz hermanonacaqui nižžtan chica ojkcichiča.

²⁴ Niiž kat tažu Cesarea watja irantichiča, Corneliuž kjuyquin. Jalla nicju Corneliuqui tjewznatča niiž parintinacžtan, nižaza tsjii zuma mazi-nacžtan. Corneliuqui ninaca kjawziča, ninacazakaz Pedruž taku nonzjapa.

²⁵ Pedruž kjuyquin luztan Corneliuqui niižtan zalchiča. Nekžtan Pedruž yujcquiz quillziča, nii amzjapa.

²⁶ Pedruzti tsijtskatchičha, tuž cjican:

–Tsijsna amqui. Wejrmi am irat žoñizakaztča. Anača Yooztakaztča.

²⁷ Jalla pucultan parlican, luzziča. Nii kjuyquin walja ajczi žoñinaca zalchiča.

²⁸ Pedruqui ninaczquiz cjichiča:

–Ančhucqui zizza. Tsjii judio žoñiqui yekja wajtchiz žoñžtan anaž mazi cjisnasača, anaž ninaczžtan ajcznasača. Nižaza yekja wajtchiz žoñž kjuyquin anaž tjonznasača. Jalla nuž judiož lii cjiča. Pero Yoozqui wejr intintskatchičha. Anziqui čjul žoñimi Yooz partiquiz cjesača, nii. Jalla nižtiquiztan wejrqui anal čiiž waquizuča, “Nii žoñiqui ana Yooz partiquiz cjesača” cjicanaqui.

²⁹ Nekžtan amiž kjawžtiquiztan wejrqui ana kjaž čiižcu tjončinča; ju-dionacž lii quintra cjenami ana nicčinča. Pero ziz pecučha, žkjažtiquiztan wejr kjawzinčhucta ančhucqui?

³⁰ Jalla nekžtanaqui Corneliuqui kjaaziča tuž cjican:

–Ažk pajkpic tjuñi wattan tii majñakak ora wejrqui kjuyquiz želatuča, Yoozquin mayizican, nižaza ayunazcan. Jalla nuž želan, tsjii walja llijñi zquitchiz žoñiqui wejtquiz jeczquichiča.

³¹ Nižaza wejtquiz cjichiča: “Cornelio, Yoozqui am mayizita nonziča. Nižaza amiž t’akjir žoñinaczquiz okžtanaca cjuñziča.

³² Jaziqui Jope wajtquin žoñinaca cuchna, Simona zijcajo. Nižaza niiž tsjii tjuuqui Pedro cjitača. Yekja Simonž kjuyquiz alujazi žejlpachača, pajk kot žcati. Nii yekja Simonaqui zkizi koñž langžñi žoñičha. Nii Pedruqui tjonžcu, amtanž parlaquičha”. Jalla nuž wejtquiz čiičiča nii anjilaqui.

³³ Jalla nuž nii čiiita tawk jaru, apura cuchančinča am kjuri. Walim tjonchamča. Jaziqui tekzi tjappacha wejrnacqui Yooz Ejpž yujcquiz žejlča. Jaknužt Yoozqui wejrnacalta amquiz cjitčhaja, jalla nii tjappacha nonz pecasuča wejrnacqui.

PEDRUZ PALJAYTA TAKUNACA

³⁴ Jalla nekžtanaqui Pedruqui paljayi kallantichiča, tuž cjican:

–Jaziqui intintazuča. Ultim wereraž, Yoozqui tii muntuquiz žejlñi žoñinaca anaž yekja yekja illillž.

³⁵ Yoozquin rispitznaquič niiqui, nižaza Yooz kuzcama kamaquič niiqui, Yoozqui jakzilta čjul wajtchiz žoñžquizimi asiptasača. Anziqui jalla nuž intintazuča.

³⁶ Yooz Ejpqui Israel žoñinaczquiz amigo pajassiča. Nekžtan niiž zuma kamañ puntu zizkatchičha. Jesucristuž cjen zuma cuntintu kuzziz cjisñi atasacha, jalla nii. Jesucristučha čjulquiztanami chekan Jiliriqiu, wali azziz.

³⁷ Ančhucqui zumapanž zizza, jaknužt judio yokquiz watčhaja, jalla nii. Primero Juanqui Yooz taku mazmazziča. Nižaza žoñinaca bautissiča. Nekžtanaqui Jesucristuqui niiž persun Galilea yokquiz obranaca tjeežñi kallantichiča.

³⁸ Jesusaqui Nazaret wajtchiz žoñitača. Yooz Ejpqui niižquiz walja Espiritu Santuž azi tjaachiča. Jalla nižtiquiztan ojklayčiča, walinaca paacan, nižaza zjraž tanta žoñinaca liwriican. Jalla nuž paachiča, Yooz Ejpžtan niižtan chicapahaž nuž cjen.

39 Tjapa Jesusaž ojklaytanacami paatanacami cheržcu, jalla nii maz-nasača wejrnacqui, Judea yokaran ojklaytanacami, nižaza Jerusalén wataran ojklaytanacami. Wiruñacqui Jesusaqui cruzquiz ch'awctiquiztan conta ticziča.

40 Jalla nuž contiquiztan čhjep majquiztan Yooz Ejpqui Jesusa jacatatskatchiča. Jacatatskatžcu Yoozqui wejtnacaquiz parizizkatchiča.

41 Jesusaqui parti zoñinacžquiziqui ana parizichiča. Antiz wejtnacaquiz alaja parizichiča. Nižaza jecnacat Yooz Ejp illztčhaja, jalla ninacžquiz parizichiča Jesusaqui. Nižaza wejrnacmi Jesusaž jacatattiquiztan nižtan juntu lulassinča, nižaza kjazmi juntu licassinča.

42 Nekztanaqui Yooz Ejpqui tii Jesusapacha wali Juez Jiliržquin utchiča. Juez cjen nii Jesús chawc Jiliriqui žejtñi zoñimi ticzi zoñimi juzjizaquiča. Jalla nii mazmazñijapa wejrnac cuchanžquichiča Jesusaqui.

43 Nižaza tuquitanpacha Yooz taku parliñinacaqui Jesusiž puntuquiztan parlichipanča, tuž cjican: “Jakziltat nii Jesusižquiz tjapa kuztan criyačhaj niiqui ujnacquiztan pertuntaž cjequiča”.

ESPIRITU SANTUZ LUZTA

44 Jalla nuž Pedruž chiyen, Espíritu Santuqui tjapa niž chiita taku nonžñi zoñinacžquiz luzziča.

45 Jalla nuž cjen nii Pedružtan tjonchi judío zoñinacaqui ispanitichi quirchiča, Espíritu Santuqui tjaatazakaztača ana judío zoñinacžquiziqui.

46 Espíritu Santo tanžcu, nii zoñinacaqui yekja ana pajta taku chiichiyatča. Nižaza Yoozquin waljaž alawatča. Jalla nižtiquiztan ispanitichi cjissiča nii žejlñi judionacaqui.

47 Nekztanaqui Pedruqui cjichiča:

–Wejtnacaquiz Espíritu Santo tjaatča. Nižaza tinacžquiz Espíritu Santo tjaatazakazza. Jaziqi tinaca bautista cjisjapa, ¿jec zoñit atajas?

48 Jalla nekztanaqui Pedruqui mantichiča, Jesucristuž tjuuquiz tinaca bautista cjeyajajo. Nekztanaqui nii zoñinacaqui Pedružquiz rocchiča tsjii kjaz maj ninacžquiz kamt'ajo.

11

PEDRUZ JUDIO ZOÑINACŽQUIZ MAZTA

1 Nii Judea yokaran žejlñi illzta apostolonacami, jilanacami, jalla ninacaqui quintu nonchiča, yekja wajtchiz zoñinacaqui Yooz taku catokchiča, jalla nii.

2 Pedruqui Jerusalén watja quejžquichiča. Jalla nuž quejptan parti judío criichinacaqui Pedruž quintra chuchchiča,

3 tuž cjican:

–¿Kjažtiquiztan učum lii quintra amqui yekja wajtchiz zoñinacžquin tjonžñi ojkchamtajo? ¿Kjažtiquiztan učum lii quintra ninacžtan lujlchamtajo?

4 Nekztanaqui Pedruqui nii parti judionacžquiz quint'ichiča, jaknužt watčhaja primerquiztanpacha Corneliuž puntu, jalla nii. Tuž cjican, quint'ichiča:

5 –Wejrqui Jope wajtquin želatuča. Yoozquin mayizican, tsjii chjuuztažoka cherchinča, jalla tižta. Tsjii pajk mantilažtakaz tsewctan chjijwžquichiča. Niž pajkpic puntuquiztan žcuczintatača. Jakziquiztažlaj wejrqui, jalla nekz wejr tirichuc irantižquichiča.

6 Jalla nuž irantižquitanaqui zumpacha cherzinča, čhjulut nii kjuyltan žejl, cjican. Jalla nuž wejrqui cherchinča tjamaman pajkpic kjojchiz

animalanaca, k'it animalanacami, zkoranacami, wežlanacami, jalla nuž cherchinča.

⁷ Nii orazakaz tsewtan tsjii zoňž joražtakaz nonzinča. Wejtquin chiižquichiča tuž cjan: “Pedro, tsijtsna. Conžna. Nižaza lujlna”.

⁸ Wejrzi kjaazinča, tuž cjan: “Wejt Jiliri, nižta anal paasača. Nii punta animala ana luli atasacha, am lii quintrača. Jaziqi nižta anal paasača wejrqi”.

⁹ Jalla nuž kjaaztiquiztanaqui nii joraqui wiltazakaz chiižquichiča, tuž cjan: “Yoozqui chiichiča, Žumaž tiiqui lujljapa’ cjan. Nii Yooz zuma cijaqu ana amqui ‘Ana lulasaz’ cjeella. Yooziž chiita taku anam nicz waquiziča, ‘Ana lulasaz. Lii quintrača’ cjanaqui”.

¹⁰ Jalla nuž čjep wilta watchiča, nekztanaqui nii mantilaqui waytitača tsewcchucpacha.

¹¹ Nekztanaqui čjepultan zoňinacaqui weriž alujta kjuyquiz irantižquichiča. Cesarea wajtquiztan cuchantatača wejr kjuri.

¹² Nižaza Espiritu Santuqui wejr mantichiča ninacžtan ana paysnakcan okajo. Nižaza sojtaltan jlanacaqui wejtta chica ojkičiča. Jalla nicju irantižcu, tjappacha wejrnacqui tsjii zoňž kjuyquiz luzazzinča.

¹³ Nižaza nii kjuychiz zoňiqui wejtnacaquiz quint’ichiča, jaknužt niiž kjuyquiz tsjii anjila chertčhaja, jalla nii. Nii anjila tsijtsi cherchiquiča. Nižaza nii anjilaqui niižquiz tuž cjichiquiča: “Jope wajtquin zoňinaca cuchanžca, Simona kjawznajo. Niiž tsjii tjuuqui Pedro cjetača.

¹⁴ Jalla niiqui amquiz chiyaquiča, jaknužt ammi nižaza tjapa am familianacami liwriita cječhaja, jalla nuž”.

¹⁵ Nekztanaqui wejrqi ninacžquiz parli kallantitan, Espiritu Santuqui ninacžquiz luzziča, jaknužt tuquiqui učumnacaquiz lutzčhaja, jalla nuž.

¹⁶ Jalla nekztanaqui wejrqi Jesusaž niiž tuqui chiita taku cjuñzinča. Jesucristo Jiliriqui cjichiča, “Juanqui kjaztan bautisñipantača. Ančhucqui antis Espiritu Santužtan bautistaž cjequiča”.

¹⁷ Jesucristo Jiliržquiz criičiž cjen Yoozqui učumnacaquiz Espiritu Santo tjaachiča. Nižta iratapacha Yoozqui ninacžquiz Espiritu Santo tjaachiča. Jaziqi wejrqi anal Yooz quintra cjesača. —Nuž quint’ichiča Pedruqui.

¹⁸ Jalla nii quinto nonztiquiztan nii Jerusalén wajtchiz criichinacaqui ana iya chutchiča. Nužquiz ch’ujquichiča. Yoozquin alawazziča, tuž cjan:

—Nižazakaz yekja wajtchiz zoňinacaqui persun ujnaca pajžcu, nižaza persun kuznaca campiižcu, jalla nekztan ninacaqui persun ujnacquiztan pertuntazakaz cjequiča. Nižaza wiñaya Yooztan kamaquiča.

CRIIČI ZOŇINACA WICHANZI

¹⁹ Esteban conžcuqui, yekja Yoozquin criichinaca zakaz walja tanzquin cjissiča. Jalla nuž cjen criichinacaqui yekja watjanacquin atipassiča. Fenicia, Chipre, Antioquia, jalla nii yokanac kjutñi wichanziča. Jalla nicju liwriiñi Yooz takunaca parličiča. Judio zoňinacžquiz alaja parličiča, ana yekja zoňinacžquizi.

²⁰ Yekjapa criiči jlanacaqui Chipre yokquiztan nižaza Cirene yokquiztan ojkičiča. Nekztanaqui nii yokanacquiztan Antioquia watja irantichiča. Nekztan Antioquia wajtquin yekjapa criichinacaqui ana judio zoňinacžquiz parlichizakazza Liwriiñi Jesucristo Jilirž puntu takunacquiztan.

²¹ Jesucristo Jilirž ažiqi ninacžquizača. Nižaza nii parlitiquiztanaqui walja zoňinacaqui tuquita cuzturumpinaca jaytižcu, Jesucristo Jiliržquin tjapa kuztan criičiča.

²² Nekztanaqui Jerusalén iclizziz criichinacaqui nii quintu nonchiča. Jalla nii quintu nonžcu, Bernabé cjita žoňi cuchanchiča Antioquia watja.

²³ Jalla nicju irantižcu, Bernabequi cherchiča, jaknužt Yoozqui nekz žejlňi criichinaczquiz okztčhaja, jalla nii. Nii criichinacaqui walja cuntintutača. Jaziqui Bernabequi tjappachquiz chiižinchiča, tuž cjican:

—Yoozquin criichinaca, zuma tjapa kuztan Yooz jiczquiz kamaquiča.

²⁴ Nižaza Bernabequi wali zuma žoňitača. Niiqui Espiritu Santužtan tsjii kuzziztača. Nižaza Yoozquin tjapa kuzziztača. Jalla nuž zuma kamcan walja žoňinaca Yoozquin macjatskatžquichiča Bernabequi.

²⁵ Jalla nekztanaqui Bernabequi Tarso watja ojkchiča Saulo kjuri. Saulo wajtžcu Antioquia chjitchiča.

²⁶ Jalla nicju tsjii wata intiru criichinacztan žejlchiča. Tama žoňinaczquiz Yooz taku tjaajinchiča. Antioquia wajtquiziqui criichinacaqui cristiano tjuuchiz cjissiča. Tuquiqui nižta tjuuchiz ana želatča.

²⁷ Jalla nii timpuqui tsjii kjažultan Yooz taku parliňi žoňinacaqui Jerusalén wajtquiztan Antioquia ojkchiča.

²⁸ Tsjiiqui Agabo cjitatača. Niiqui nii ajczňi criichinacz taypiquiz tsjitsiča. Tsjitscan Yooz Espiritu Santuqui nii Agabo chiikatchiča, tuž cjican:

—Tjapa tii yokquiz wali čhjer mach'a želaquiča.

Jalla tižta watchiča, Claudio cjita chawc jiliriz mantiz timpuqui.

²⁹ Jalla nižtquiztan nii Antioquia wajtchiz criichinacaqui acuerdo luzziča Judea wajtchiz jilanaczquin tsjii yanapňi cuchanzjapa. Zapa mayniqui jaknužt onanchucažlaja jalla nuž onanchiča, nii Judea wajtchiz criichi jilanaczquin yanapzjapa.

³⁰ Nižaza nii onantanaca apaychiča Judea wajtchiz icliz jilirinaczquin. Bernabežtan Saulužtan nii apayanacaqui chjitchiča.

12

JACOBO CJITA APOSTOL CONTACHA

¹ Jalla nii timpu Herodes cjita chawc jiliri qui yekjap Yoozquin criichi žoňinaca tanchiča.

² Nižaza Herodesqui Jacobo conkatchiča pajk cuchillžtan. Jacobqui Juanž jilatača.

³ Jalla nuž contiquiztanaqui judío žoňinacaqui muzpa chipchipchiča. Jalla nuž nayžcu Herodesqui Pedro preso tanchizakazza. Jalla nii oraqui ana liwaturchiz t'anta lujlz pijjstatača.

⁴ Pedro preso tantiquiztan, carsilquiz chawctatača. Carsilquiz pajkpic t'ak zultatunaca wijilňi uchtatača. Zapa t'akaqui pajkpic zultatuchiztača. Pascua pijjsta pastanalla Herodesqui Pedro jwes pinsičiča, nii Jerusalén wajtchiz žoňinaczquiz tjeezjapa.

⁵ Nuž Pedruqui tirakaz carsilquiz chawcta želatča, zultatuž cwitita. Nii parti Yoozquin criichi jilanaca cullaquinaca niižtajapa walja tjapa kuztan Yoozquin mayizatča.

PEDRO CARSILQUIZTAN LIWRITA

⁶ Jaka tažuqui Herodesqui Pedro jwes pecatča žoňinaczquiz tjeezjapa. Ima jwesani nii ween Pedruqui tjabatča, carinžtan čhejlta pucultan zultatž taypiquiz. Yekja zultatunacaqui carsil zanquiz wijilatča.

⁷ Jalla nii weenpacha tiripintit Yooz anjilaqui tjonchiča. Nižaza nii carsil kjuyltan muzpa waljaž kjanchiča. Nekztanaqui nii anjilaqui Pedruž latuquiztan lanziča. Nuž lanžcu tjaji wajtskatchiča. Nekztanaqui Pedružquiz paljaychiča:

—Uri žaažna, —cjan.

Jalla nii orapacha Pedruž kjara čejlta carinaqui jutztoka tjojtsiča.

⁸ Nižaza nii anjilaqui cjichiča:

—Cinturuna zumpacha yajkzna. Nižaza am čhjata čhjatzna.

Jalla nuž Pedruž paan, nii anjilaqui cjichiča:

—Am irs irsna. Wejt wirquiz apžca.

⁹ Nekztanaqui Pedruqui anjilž wirquizpacha ulanchiča carsilquiztan. Nii ora Pedruqui werara ana werara, ana žuma zizi atchiča. “Chjuuznoka wejrqui” cjan pinsatča.

¹⁰ Jalla nekztanaqui primera wijilni zultatu watchiča. Nekztanaqui nii jaru wijilni zultatu watchizakazza. Nekztanaqui carsil zanquin iran-tičiča. Nekztan carsil jir chawjczqui jutztoka cjetsiča. Jalla nekztanaqui callquinpacha ulanchiča, nižaza ojkčiča. Jalla nuž cjen yekja callquin zina ectača. Anjilaqui nužquiz juttokaz katchiča.

¹¹ Pedruqui nekztan zumpacha naaziča, carsilquiztan liwriita, nii. Nekztanaqui cjichiča:

—Ułtim werara liwriitaž wejrqui. Anal chjuuznukalala. Wejt Yooz Ejp Jiliriqui niž anjila cuchanžquichiča wejr liwriizjapa Herodes kjarquiztan, nižaza nii anawali paaz pečni judío žoñinacz kjarquiztan.

¹² Jalla nuž pinsan, Pedruqui María kjuya ojkčiča. Naa Mariiqui Juanž maatača. Juanž tsjii tjuuqui Marcos cjitazakaztača. Jalla naaža kjuyquin walja Yoozquin criichi žoñinacaqui ajczitača, nii ora Yoozquin mayizatača.

¹³ Pedruž kjuy patio zana t'okt'okan, tsjaa tur cullaqui Rode cjiti ulanžquichinča, ject tjonči, cjan.

¹⁴ Pedruž jora čhajzcu, ancha cuntintu zajtchinča partinaczquin mazni, Pedruča tjonči, cjan. Tjatzintača, nii patio zana cjetzinz.

¹⁵ Nii quinto nonžcu, criichi žoñinacaqui cjichiča:

—¡Amqui lucuratamča!

Jalla nuž chiyan, naaqui werarapanča cjichinča. Nii partinacazi cjichiča:

—Anaž nii cjesača. Niiž animužlani anjilažlaj.

¹⁶ Pedruzti tira zanquiz t'okžinčiča. Nekztan chawjcz cjetžinčiča. Pedro cheržcu, walja tsucchi cjissiča.

¹⁷ Pero Pedruqui kjaržtan siñala utchiča nii ajczi žoñinaca ch'uj cjeajo. Jalla nekztanaqui Pedruqui quint'ichiča, jaknužt Yoozqui nii carsilquiztan liwriitčaja, jalla nii. Nižaza cjichiča:

—Ančhucqui nužuzakaz quint'aquiča Jacob jilžquin nižaza parti criichinaczquin. Wejr okaž, —cjichiča.

Jalla nekztanaqui Pedruqui ulanchiča, yekja kjutni ojkžjapa.

¹⁸ Tjuñiž tewjctanalla, Pedro ana žejlni cheržcuqui, nii wijilni zultatunacaqui ancha tsucchiča, nižaza kuz turwayskuchiča. Pedruqui jaknužt ulantčaja, jalla nii ana wira jaknuž zizi atchiča.

¹⁹ Nekztanaqui Herodesqui Pedro kjuri cuchanchiča. Ana wachi atchiča. Jalla nekztanaqui Herodesqui nii wijilni zultatunaczquiz zumpacha pewc pewcziča. Jalla nuž pewc pewczcu, nii zultatunaca conajo mantichiča. Jalla niž wiruñ Herodesqui Judea yokquiztan ojkčiča, Cesarea wajtquin želi.

HERODES TICZICHA

²⁰ Herodesqui žawjčiča Tiro Sidón wajtchiz žoñinacz quintra. Jalla nižtiquiztanaqui ninacaqui acuerdo palt'ichiča Herodes yujcquiz prisin-tisjapa. Nii Tiro Sidón watjanacchiz žoñinacaqui Herodes tjaata čjeržtan

kamñitakalcha. Nižaza tsjii Blasto cjita zoñi želatča. Niiqui Herodes secretariotača. Jalla nii zoñinacaqui Blasto cjita secretario roct'ichičha ninacžta favora tjurt'izinajo, Herodes ana quintra cjejajo.

²¹ Herodesqui tsjii tjuñi citchičha ninaca nekzi prisinti cjejajo. Jalla nii cita tjuñquiziqui Herodesqui niž wali jilir zquiti cujtsičha audiencia watzjapa. Jalla nuž zquiti cujtžcu, niž mantiñi sillquin julziča. Nekztanaqui tsjii kjaž takunaca chičičha.

²² Jalla nuž chiitiquiztanaqui nii nonzñi zoñinacaqui kjawi kallantichičha, tuž cjan:

—Tii chiñi zoñiqui anača ina zoñi. ¡Antis yoozpanča!

²³ Jalla nuž kjawtiquiztan Herodesqui cuntintutača, nii zoñinacaž kjawta taku ana nicz pecatča, “Anača wejrqui Yooztqui” cjicanaqui. Ana werar Yooz Ejpžquin honora tjaachiča. Jalla nižtiquiztan nii orapacha Yooz Ejp jiliriqui niž anjila cuchanžquichičha, Herodes chawc laa cjisnajo. Jalla nekztanaqui nuž laacjžcu Herodesqui lak'uz liwj mirta ticziča.

²⁴ Pero nii liwriñi Yooz takuqui tjapa kjutñi parlita cjissičha. Nekztanaqui tsjan tsjan zoñinacaqui tjapa kuztan nii parlita Yooz taku cričičha.

²⁵ Bernabežtan Saulužtan nii pucultanaqui apayta onantanaca intirjižcu, Jerusalén wajtquiztan Antioquia quejpcičha. Nižaza Juan chjichcu ojkcčičha. Juanqui niž tsjii tjuuqui Marcos cjitazakaztača.

13

BERNABEZTAN SAULUŽTAN CUCHANTA

¹ Antioquia wajtchiz Yoozquin criči zoñinacžquiztan Yooz puntu tjaajiñinaca, nižaza Yooz taku chiñi profetanaca želatča. Jalla tinacatača: Bernabé, Saulo, Simón (Negro cjitazakaztača), Lucio (Cirene wajtchiz zoñitača), nižaza Manaén (niiqui junto pajkčičha Herodestan. Herodesqui Galilea kjuttan mantiñitača).

² Tsjii nooj Yoozquin alawazjapa ajczitača, nižaza nii ora ayunasatkalča. Jalla nuž cjen Espiritu Santuqui ninacžquiz cjichičha:

—Anchucqui Bernabé nižaza Saulo yekja t'akžina, weriž munta trabajo paañijapa.

³ Jalla nekztanaqui Yoozquin mayizžcu, nižaza ayunascu, nii Yoozquin cričinacaqui Bernabežtan Saulužtan ninacž juntuñ kjaržtan lanziča. Nekztanaqui nii pucultanaqui cuchanchičha, Yooz trabajo trabajžcajo.

BERNABEZTAN SAULUŽTAN CHIPRE YOKQUIN OJKTA

⁴ Nekztanaqui Espiritu Santuž cuchanžquitan Bernabežtan Saulužtan ojkcčičha Seleucia cjita watja. Jalla nicju warcu zalčičha Chipre cjita yoka ojczjapa.

⁵ Jalla nicju irantižcu Salamina cjita watja luzziča. Jalla nicju judionacž ajcz kjuyanacžquiz Yooz taku parli kallantichičha. Juan Marcos ojkcchizakaza ninaca yanapi.

⁶ Tjapa nii Chipre cjita yokaran ojklaychičha. Nižtami Pafos cjita watja irantichičha. Jalla nicju tsjii judío zoñžtan zalčičha. Nii zoñiqui Barjesús cjitatača. Nii zoñiqui laykatakalča. Nižaza toscara chiiñitakalča, “Wejrqui Yooz taku chičhiyuča” cjiñitakalča.

⁷ Jalla nii layka zoñiqui chawc jiliri Sergio Paulo cjita nižžtan chicatakalča. Jalla nii jiliriqui cusa zizñi zoñitača. Nii zoñiqui Yooz taku nonz pecatča. Jalla nižtiquiztan Bernabežtan Saulužtan kjawskati cuchanchičha.

⁸ Nii layka zoñiqui ninacž quintra chiichiča, nii jiliriqi ana Yooz taku nonznajo, nižaza Yoozquin ana kuzziz cjejajo. Nii layka zoñž tsjii tjuuqi Elimas cjitazakaztača.

⁹ Nižaza Sauluž tsjii tjuuqi Pablo cjitazakaztača. Nii Pabluqi Espiritu Santuž irpitapantača. Nii layka zoñž Yooz tawk quintra chitiquiztan, Pabluqi nii zoñž kjutñi zumpacha cherziča,

¹⁰ tuž cjan:

—Amqui anawalimča. Incallñamča. Amqui zajriž maatiča. Nižaza Yooz kuz quintramča. Amqui Yooz Ejpž taku tsjii kjutñi intintiskatz pecñampanča. ¿Kjažtiquiztan nižta amjo?

¹¹ Jaziqi Yooz Ejp Jiliriqi am casticaquiča. Zuram cjequiča. Tsjii kjaž maj tii tjuñ sii anam cheraquiča.

Jalla nii orapacha zura cjissiča, zumchiquizpan. Ana zinta cheri atžcu, nii layka zoñiqui tsjii zoñi kjurchiča niž kjarcu tanžcu chjichñijapa.

¹² Jalla nižta cheržcu, nii chawc jiliriqi Yoozquin criichiča. Yooz taku puntu tjaajintiquiztan walja ispantichi quirchiča nii jiliriqi.

ANTIOQUIA OJKTA

¹³ Jalla nekztanaqi Pabluqi niž mazinacžtan warcu zalchiča Pafos wajtquiztan ojkzjapa. Nekztan Perge cjita watja irantichiča. Perge watjaqi Panfilia yokquintača. Nekztan Juanqui ninaca ecchiča, Jerusalén watja quejpžquichiča.

¹⁴ Nekztanaqi ninacaqi Pergequiztan watchiča Antioquia watja. Antioquia watjaqi Pisidia yokquintača. Jalla nicju tsjii jeejz tjuñquiz luzziča tsjii judionacž ajcz kjuyquiz. Nekztanaqi luzcu, julziča.

¹⁵ Jalla nuž želan cjjirta Yooz tawk liwruqi liitatača, Moisés cjjirta Yooz takumi, nižaza Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacž cjjirta takumi, jalla nii liitatača. Jalla nuž ližcu ajcz kjuy jilirinacaqi Bernabežquiz Pablužquiz chiyajo nuž cjichiča, tuž cjan:

—Jilanaca, ančucalta tsjii zuma taku želanaqi, anzpachaž chiya.

¹⁶ Nekztanaqi Pabluqi tsijtsiča. Nižaza kjara waytižcu ch'uj cjkatchiča. Jalla nuž ch'uju želan, paljaychiča tuž cjan:

—Israel wajtchiz zoñinaca, nonžna. Nižaza werar Yooz rispitiñi zoñinaca, nonžna.

¹⁷ Israel wajtchiz zoñinacž Yoozza werar Yoozqui. Jalla nii Yoozqui učhum tuquita atchi ejpnaca illziča nižžquin sirwajo. Nii timpuquin Egipto yokquin tirapan kamchiča yekja wajtchiz zoñinacžtakaz. Jalla nižta želanami Yoozqui walja mirkatchiča. Wiruñaqi Yooz Ejpqi niž azi tjeezcan jwezquichiča nii yokquiztan.

¹⁸ Pusi tunc watanaca ch'ekti yokaran ojklayan, Yoozqui ninacž anawali kamzquiztan awantichiča.

¹⁹ Nii timpupacha pakallac nacionanacaqi Canaan yokquin željñitača. Jalla tjappacha nii yokquiz željñinaca tjananchiča Yoozqui, nižaza ninacž yoka tjaachiča učhum tuquita atchi ejpnacžquiz, tsjii irinsažtakaz.

²⁰ Nekztanaqi pusi patac pjijska tuncan watanaca juezanaca utchiča učhum ejpnacžquiz mantiñijapa, Samuelž timpu irantisquizcama. Samuelqi Yooz cuntiquiztan chiiñi profetatača.

²¹ Jalla nii Samuelž timpuquiz učhum ejpnacaqi tsjii pajk jiliri maychiča ninaca irpiñijapa. Jalla nuž maytiquiztan Yoozqui Saúl illziča ninaca mantiñijapa. Nii Saúlqi Cis majchtača, nižaza Benjamín t'akquiztantača. Nii Saúlqi pusi tunc watajapa mantiñitača.

²² Nekztanaqui Yoozqui niiz puestuquiztan Saúl jwessiča. Jalla nekztanaqui nii rey puestuquin David utčiča. Davidž puntuquiztan Yooz-pachača tuž cjichiqui: “Wejrqui tii David cjita zoñi nayuča Isaíz majčča. Tii zoñiz cjen ancha cuntintuča. Wejt kuzcamapanikaz kamñipanča tiiqui”. Jalla nuž cjichiča Yoozqui.

²³ Tsjii Davidžquiztan majchmaati ojkñiqui Jesusa cjitacha. Tuquiqui Yoozqui taku ecchiča Israel wajtchiz zoñinaca liwriizjapa. Jalla nii taku cumplisjapa, Yoozqui tii Jesusa cuchanžquichiča Israel zoñinacžquiz.

²⁴ Ima Jesusaž Yooz langz kalltan, Juanqui tjapa Israel zoñinacžquiz parliñitacha, tuž cjan: “Ančhucqui persun ujnaca pajžcu, kuznacaž campiya, nekztan bautistaž cjesača”.

²⁵ Juanž ticz tjuñi zcatžinzcan, Juanqui cjichiča: “Ančhucqui jaknužt wejt puntuquiztan pinsichaja, niiqui anača niit wejrqui. Wejt wirquin tjonča tsjiiqui, wejtquiztan juc'ant jiliricha. Nii atintizjapa, anal waquizuča, nižaza wejrqui inakutzča.”

²⁶ Jilanaca, Abrahamž majchmaatinaca, nižaza Yooz rispitsñinaca, ančhucqui nonžna. Ančhucaltajapaž tii liwriiñi Yooz taku zejlča.

²⁷ Jalla nii Jerusalén wajtquiz kamñi zoñinacami, nižaza niiz jilirinacami, jecčhalaja Jesusaqui, nii ana zizatča. Zapa jeejz tjuñquiz judionacž ajcz kjuyquin tuquita profetanacž cjiirta taku liiñipanča. Jalla nuž liyanami nii taku anaž intintazñipantacha. Nii zoñinacapachača tuquita Yooz taku cumpliskatchiqui, Jesusa conta cjskatchiča, nuž.

²⁸ Nii Jesusižquiz ana čjul ujmi watchiča, nii conzjapaqui. Jalla nuž cjenami ninacaqui Pilato chawc jiliržquiztan maychiča, nii Jesusa conzjapa.

²⁹ Nekztanaqui Jesusiž puntuquiztan jaknužt tuquitanpacha Yooz tawk liwruquiz cjiirtatažlaja, jalla tjapa nii cjiirta takunaca cumplissiča. Nii taku cumplisťiquiztan Jesusiž curpu cruzquiztan apakchiča. Nekztanaqui niiz curpu tjattatača.

³⁰ Yooz Ejpzti Jesusa ticziquiztan jacatatskatchiča.

³¹ Nekztanaqui tsjii kjaž majquiztan Jesusaqui niiz mazinacžquiz tjon-tonziča. Niiz mazinacaqui niiztan chica ojkchiča Galilea yokquiztan Jerusalén watja. Nižaza ninacaqui anziqiu zoñinacžquiz niiz puntuquiztan tiraž parliča.

³² Jaziqiu Yoozqui učhum tuquita atchi ejpnacžquiz taku ecchiča. Wejrnacqui nii cumplista takunaca zjicchinča ančhucacquiz mazjapa. Jalla nii zuma mazta ančhucacquiz parluča. Yoozqui učhum ejpnacžquiz taku ecchiča.

³³ Učhumqui nii tuquita atchi ejpnacžquiztan tjonchinča. Učhumnacalta Yoozqui niiz ecta taku cumplissiča, Jesusa jacatatskatchiqui, nii. Nižaza nižtapacha segundo salmuquiz cjiirtatača tuž cjan: “Amqui wejt maatimča. Tonj tjuñi žejtkatchinča”.

³⁴ Nižaza Yooz Ejpqui niiz jacatatz puntuquiztan chiichiča, tuž cjan: “Ticziquiztan am curpu jacatatskatača, ana wira sipulturquiz mojkzjapa”. Jalla nii puntuquiztan chiiča cjiirta Yooz takuqui, tuž cjan: “Yoozqui Davidžquiz taku ecchiča, jalla nii tawk jaru ančhucacquiz zuma favora paasača Yoozqui”.

³⁵ Jalla nužpan chiiča tsjii salmuquiziqui, tuž cjan: “Am zuma sirwiñiz curpu ana ecta cjesača mokajo”.

³⁶ Jalla nuž werarača. Davidqui niiz timpu zejlñi zoñinacžquiz yanapchiča, jaknužt Yooz mantičaja, jalla niicama. Nekztanaqui Davidqui ticziča niiz ejpnaca irata. Nekztan niiz ticzi curpu tjattiquiztan mojkchiča.

37 Jesucristuzti Yooziž jacatatskatchičha. Niiž curpuzti ana mojkchičha.

38 Jilanaca, ančhucqui tuž ziz waquizičha. Jesusiž cjen ujnaca pertuntaž cjesačha. Jalla nii zuma taku ančhucaquiz parlučha.

39 Moisés mantita lii jaru kamcanami, ana pertunta cjisñi atčha. Jesu-sižquz macjatchi cjenaqui jalla nižtakaz tjapa ujnacami pertuntaž cjesačha.

40 Jaziqi ančhucqui cwiŕ'aza, ana nii tuquita cijjrta casticu sufrisjapa. Tuquitan Yooz taku parliñi profetanacaqui cijjrchičha, tuž cjan:

41 “Nonžna, Yooztan quintražñinaca, azzucaž ančhucqui, nižaza chjatkachu-caž ančhucqui. Wejrqui Yooz Ejptčha. Ančhuca kamz timpuquiz wali pajk obranaca paachinčha. Jalla nuž ančhucaquiz quint'ichi cjenami ančhucqui ana criyasačha. Jalla nižtiquiztan ispanťicchi cjisna, nižaza casticta cjequičha, ančhucqui Yooz quintra tjašñinaca”.

42 Nuž chiižcu Pabluqui niiž mazinacžtan judionacž ajcz kjuyquiztan ulanchičha. Yekjap ana judionacž ejpčhiz žoñinaca želatčha. Jalla ninacaqui roct'azzičha, tuž cjan:

–Tii jar jeež tjuñquiz tii puntunacquiztan wejtnacaquiz wilta tjaaznalla.

43 Nii ajcz kjuyquiz nii cultu žeržcu walja judío žoñinaca, nižaza judiož cuz-turumpi paañinaca, jalla ninacaqui Pablužtan Bernabežtan čhica apzičha. Nii pucultanaqui zuma taku tjaachičha, tuž cjan:

–Ančhucqui Yoozquin tjapa kuztanž cjee. Nižaza tjurt'iñi kuzziz cjee.

44 Jalla nii wiruñta jeež tjuñquiziqui joz tjapa nii wajtchiz žoñinacaqui ajczičha Yooz taku nonzjapa.

45 Jalla nuž ajczi cheržcu, nii judío žoñinacaqui iñizichičha. Nekztanaqui Pabluž quintra chiičhičha, niiž taku ana walkatzjapa. Nižaza Pablo iñarchičha.

46 Nekztanaqui Pablužtan Bernabežtan ana ekskucchičhičha, tuž cjan:

–Ančhucqui judío žoñinacžhucčha. Nižtiquiztan ančhucaquiz primer-aqui tii liwriñi Yooz taku chiistančha. Ančhuczti tii Yooz taku anaž nonz pecčha. Nižaza Yooziž tjaata wiñaya žeti anaž risiwz pecčha, jalla nuž tantiichinčhucčha ančhucqui. Jalla nižtiquiztan anziqi ana judío ejpčhiz žoñinacžquiz tii Yooz taku paljayačha.

47 Jalla nuž mantichičha Yooz Ejp Jiliriqui, tuž cjan:

“Wejrqui ančhucaquiz utchinčha, tjapa nacionanacquin žoñinacžquiz wejt puntu kjanzt'ajo. Ančhucaž cjen tjapa kjuttan tii muntuquiz yok tjiiquin kamñi žoñinacami liwriitaž cjequičha”.

48 Jalla nuž nonžcu, nii ana judío ejpčhiz žoñinacaqui ancha chipchičha. Nižaza Yooz tawk puntuquiztan, tuž cjichičha: “Tii Yooz takuqi zuma-pančha”. Jakzilat arajpachquin wiñaya kamzjapa Yoozqui illzaja, tjapa ninacaqui nii parlita Yooz taku criichičha.

49 Tjapa yokaran Jesucristo Jilirž puntuqui parlitatačha.

50 Judío žoñinaczi quintra aptazzičha. Nekztan ninacaqui tsjii kjaž rispitta judío cuzturumpi paañi maatakanacžtan, nižaza tsjii kjaž wali zuma rispitta wajt jilirinacžtan palt'ichičha. Nii judío žoñinacž cjen ninacaqui Pabluž nižaza Bernabež quintra aptazzizakazza, nii yokquizen chjatkatz-cama.

51 Jalla nižtiquiztan Pablužtan Bernabežtan ninacž kojchquiztan zcachi pulpu tsajsičha. Jalla nii tsajstaqui tsjii siñalažtakaztačha nii wajtchiz žoñinacž quintrajapa. Nii yokquizen ulanžcu, Iconio cjita watja ojkičhičha.

52 Pero nii Yooz taku catokñi žoñinacaqui ancha cuntintutačha. Nižaza Espiritu Santuž irpitapanž cjisšičha.

14

ICONIO WATJA OJKTA

¹ Iconio cjeta wajtquin kamcan Pablužtan Bernabežtan luzziča nii ju-dionacž ajcz kjuyquin. Nekztan Jesucristuž puntuquiztan parlitiquiztan, walja judío žoñinacžtan, nižaza ana judío žoñinacžtan, walja ninacaqui Yoozquin criichiča.

² Pero nii ana criichi judío žoñinacžti ana criiz pecchipantača. Nekz-tan ninacaqui parti žoñinaca Yoozquin criichinacž quintra aptazziča, nižaza criichinacž quintra pinsiskatchiča, “Nii Yoozquin criichi žoñinacaqui anawalipanča” cjanaqui.

³ Jalla nižtiquiztan Pablužtan Bernabežtan ažk tjuñi kamčiča nii wa-jtquin. Nižaza zuma tjurt'iñi kuzziz paljayčiča. Nižaza Jesucristo jiliržquin tjapa kuzziztača. Jalla nižtiquiztan Jesucristuqui azi tjaachiča, siñalanacami milajrunacami paajo. Jalla nuž paatiquiztan kjanapacha tježtatača, Yooz okžni takuqui werarača, jalla nii.

⁴ Nii wajtchiz žoñinacaqui pizc partiquin t'akziča. Parti žoñinacžti judío žoñinacžquin apuyčiča. Parti žoñinacžti apostolonacžquin apuyčiča.

⁵ Jalla nekztanaqui judío žoñinacaqui parti žoñinacžtan, nižaza nii wajt jilirinacžtan, tsjii parla asiptičiča Pablo Bernabé ch'aanizjapa, nižaza ninaca maztan čhajczjapa.

⁶ Pablužtan Bernabežtan jalla nii quintu zizcu, atipassiča. Listra wajt kjutñi ojkičiča. Nižaza Derbe wajt kjutñi ojkichizakazza. Nii pizc wa-janacaqui Licaonia cjeta yokquintača.

⁷ Tjapa nii Licaonia yokaran zuma liwriiñi Yooz taku parličiča.

PABLO MAZTAN ČHAJCTA

⁸ Nii Listra wajtquin tsjii zuch žoñi želatča. Majttiquiztanpacha nižtapantača, wira ana ojklajñitača. Jalla nicju julzi želatča.

⁹ Nii zuch žoñiqui Pabluž čhiita taku nonziča. Nii žoñiqui “Pabluqui wejr čjetnasaž jaz” cjian pinsičiča. Nižaza Pabluqui nižž kuzquiz nayčiča, Yoozquin tjapa kuzziz cjeta, jalla nii.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan Pabluqui nižžquiz zuma chekžcu, altu joržtan čhižinčiča, tuž cjan:

–Sok'opacha tsijtsna, am persun kjojchtan.

Jalla nižta čhiitiquiztanaqui nii zuch žoñiqui tsjii layzcu tsijtsiča, nekztan ojklaj kallantičiča.

¹¹ Jalla nii Pabluž paata cheržcu, žoñinacaqui walja kjawi kallantičiča. Licaonia tawkquiztan kjawčiča tuž cjan:

–Yooznacaqui žoñižtakaz tsewctan čhijjwžquičiča učumnacaquiz.

¹² Nii žoñinacaqui cjetča, Bernabequi Júpiter cjeta yoozza. Pabluqui par-liñipantača, jalla nuž cjen nii žoñinacaqui cjičiča, Pabluqui Mercurio cjeta yoozza.

¹³ Wajt tjiiquin Júpiter yooz timpluquiz želatča. Nii timplu fabriqueruqui wac turunaca nižaza pjajkjallanaca zjijcčiča, wajt zanquiz, jalla nekz. Nii fabriqueržtan nii wajtchiz žoñinacžtan Pablužquiz Bernabežquiz sirwiz pecatča Yooztakaz. Wac turunacžtan wilana ljokt'iz pecatča.

¹⁴ Nekztanaqui Pablužtan Bernabežtan jalla ninacaqui nižta paa-awc cjen naaziča. Jalla nuž naažcu persun zquiti wjajrsiča, anal nii pecuča cjan. Nižaza nii žoñinacž taypiquin kjawcan luzcu, altu joržtan čhiičiča, tuž cjan:

¹⁵ –Žoñinaca, žkjažtiquiztan wejtnacaltajapa tižta paajo? Wejrnacqui ančuca irata žoñizakaztča. Ančhucqui jalla tižta paaz cuzturumpinaca

jaytiz waquiziĉha. Inapanikazza tii anĉhuc cuzturumpinacaqui. Werar žejtñi Yoozza tjapa kuztanqui sirwizqui. Jalla nuž cjican anĉhucacuz mazñi tjonchinĉha. Nii werar Yoozqui paachiĉha arajpacha, yokanaca, kotanaca, nižaza tjapa žejlñinaca paachiĉha.

16 Tuqui timpuquui žoñinacaqui persun kuzcama ojklajñitaĉha. Jalla nuž ojklayan Yoozqui ana kjaž cjiñitaĉha.

17 Yoozqui chijñi apayžquiĉha, zuma zkala pookajo. Nižaza Yooz cjen wali ĉjeri žejlĉha, uĉhumnaca lujlzapami, nižaza cuntintu kamzjapami. Jalla nuž zamanaca tjaaĉha Yoozqui. Nižtiquiztan žoñinacaqui Yooz pajz waquiziĉha.

18 Jalla nuž chianami nii wajtchiz žoñinacaqui tira wilana conawkkaz cjetĉha, Pablužquiz Bernabežquiz sirwizjapa. Ch'aman tii custurumpinacuztan apatatskatchiĉha. Ultimquiziqui nižtami ana wilana conchiĉha.

19 Jalla nekztanaqui tsjii kjaž judionacaqui tjonchiĉha Antioquia wajtquiztan, nižaza Iconio wajtquiztan. Jalla nii tjonchi žoñinacaqui nii wajtchiz žoñinacžquiz kazzinchiĉha Pabluž quintru. Nekztanaqui maztan Pablo muzpa ĉhajcchiĉha. Nekztan nii ĉhajcñi žoñinacaqui, "Ticziĉha" cjican Pablo wajtž tjiya joochiĉha.

20 Wajtž tjiuquin ectaž cjen jalla nekzi criichinacaqui ajcziĉha Pabluž muytata. Jalla nuž želan, Pabluqui žaaziĉha. Nekztan wajtquín wilta luzziĉha. Nekztanaqui jaka tažuqui Bernabežtan Pablužtan ojkiĉha Derbe cjita wajt kjutñi.

21 Jalla nicju zuma liwriiñi Yooz taku paljaychiĉha. Jalla nuž paljayan walja žoñinacaqui Yooz taku criichiĉha. Nekztanaqui Litra Iconio Antioquia nii watjanac kjutñi quejpciĉha.

22 Jalla nii watjanacquin Pablužtan Bernabežtan Yoozquin criichi žoñinaca jurt'iñi kuzziz cjisjapa walja chiižinchiĉha, tuž cjican:

—Yoozquin kuzzizpankaz tira kamaquiĉha. Yooz mantuquiz kamchiž cjen, tii muntuquiz ancha sufrispanĉha uĉhumnacaqui.

23 Nižaza zapa iclizquin jilirinaca nombriĉha. Nekztanaqui Yoozquin mayizizcu ayunazcu Pabluqui nii nombritanaca Yoozquin cumpjiichiĉha. Nii nombrita jilirinacaqui Yoozquin tjapa kuzziztaĉha.

PABLUŽTAN BERNABEŽTAN ANTIOQUIA QUEJPCICHICA

24 Jalla nekztanaqui Pabluqui Bernabežtan Pisidia cjita yokaran watchiĉha. Nekztanaqui Panfilia cjita yokquin irantichiĉha.

25 Jalla nicju Perge wajtquín Yooz taku paljaychiĉha. Nekztanaqui Atalia cjita wajt kjutñi ojkiĉha.

26 Jalla nicju warcu zalchiĉha, Antioquia ojczjapa. Tuquiqui ima okan, Antioquia wajtchiz criichinacaqui Pablužtan Bernabežtan, nii pucultan Yoozquin cumpjiichiĉha Yooz taku paljayajo. Jalla nuž Yooz taku paljayz trabajo žeržcu, Antioquia watja quejpciĉha.

27 Jalla nicju irantižcu, Pabluqui Bernabežtan nii wajtchiz criichinaca juntaskatchiĉha. Nekztan nii criichinacžquiz quint'ichiĉha, tjapa Yooz aztan paatanaca. Nižaza quint'ichiĉha, jaknužt yekja wajtchiz žoñinacaqui Yoozquin criichiĉha; nižaza Yooz jiczquiz luzziĉha.

28 Nižaza ažk tjuñinaca Pablužtan Bernabežtan nicju žejlchiĉha criichinacžtan.

1 Jalla nii timpuqui tsjii kjaž zoñinacaqui Judeaquiztan Antioquía ojkchiča. Jalla nicju ninacaqui Yoozquin criichinaczquin tjaajñi kallantichiča, tuž cjan:

–Moisés mantita cuzturumpinaca paastanča, liwriita cjisjapa.

2 Pablužtan Bernabežtan nižta tjaajñi zoñinacztan walja ch'ayi ch'ayi parlichiča nii cuzturumpi paaz puntuquiztan. Ultimquiziqui Pablužtan Bernabežtan yekjap criichinacztan nombrita cjissiča, Jerusalén watja ojkzjapa. Jalla nicju nii parlita puntuquiztan wilta parlaquiča apostolonacztan nižaza icliz jilirinacztan.

3 Jalla niijapa nii Antioquía criichinacaqui ninaca cuchanchiča. Jalla nuž ojkcan, Fenicia yokaran Samaria yokaran watchiča. Jalla nuž wajtcan Pablužtan Bernabežtan quint'ichiča, jaknužt yekja nacionchiz zoñinacaqui ninacz tuquita cuzturumpinaca jaytichaja, nižaza jaknužt Yoozquin kuzziz cjistčhaja, jalla nii quint'ichiča. Jalla nii quinto nonžcu zoñinacaqui “Ancha cuzala” cjan cjichiča.

4 Pablužtan Bernabežtan Jerusalén watja irantitan, nii wajtchiz criichinacami apostolonacami nii icliz jilirinacami tjapa juntu Pablužtan Bernabežtan risiwchiča. Jalla nekztanaqui Pabluqui Bernabežtan quint'ichiča jaknužt ninacaqui Yooz aztan paatčhaja, jalla nii.

5 Nekztanaqui yekjap fariseo partiquiztan criichinacaqui tsijtsiča, tuž cjan:

–Nii yekja nacionchiz criichinacaqui judionacz chimpuz custurumpi jalla nii paastanča. Nižaza Moisés mantita liicama kamla.

6 Jalla nekztanaqui apostolonacami icliz jilirinacami ajcziča jalla nii puntu parlizjapa.

7 Jalla nuž azkpacha ch'ayi ch'ayi parližcu, Pedruqui tsijtsiča, tuž cjan:

–Jilanaca, ančhucqui tižta zizza. Tuquiqui Yoozqui ančhucaquiztan wejr illzipanla, yekja nacionchiz zoñinaczquiz nii zuma liwriiñi Yooz taku paljajajo, ninaca nii liwriiñi taku criyajo.

8 Nižaza Yooz Ejpqui tjapa zoñinacz kuz zuma zizza. Nii yekja nacionchiz zoñinaca criiñi kuzziz cjen, Yoozqui ninaczquiz Espiritu Santo luzkatchiča. Jaknužt učumnacaquiz Espiritu Santo luzkattčhaja jalla nužuzakaz. Nižaza Espiritu Santo tjaacan, Yoozqui tjeeziča, yekja nacionchiz criichinaca persun maati cunta ricujchizakazza, jalla nii.

9 Yoozqui ninacztan učumnacatan ana pjalpjalziča. Yoozquin tjapa kuz cjen ninacaqui kuz campiichiča. Nižaza Yoozqui ninaca pertunchiča, zuma kuzziz cjejajo.

10 Jaziqui Yooz Ejpqui nižta munchiča. Ančhucqui Yooz quindra cjequiz niiqui, casticta cjequiča. Ančhucqui nii yekja wajtchiz criichinaca učum cuzturumpi tjuz pecča, tsjii liciz kuzižtakaz. Učumpachaž nii cuzturumpinaca ana tjapa payi atchiča, nižaza učum tuquita atchi ejpnaczquiztanpacha ana tjapa payi atchiča. Jaziqui, žkjažtquiztan nižta ninaca paakatž pecjo?

11 Nii cuzturumpi paañiž cjen anaž jakziltami ujnacquiztan liwriita cjesača. Jesucristo jiliriqi okžñi kuzziz cjen zoñinacz laycu ticziča. Jalla nižtquiztan Jesucristužquin criichiz cjen učumnacami ninacami ujnacquiztan liwriita cjesača.

12 Jalla nuž Pedruz chiitquiztan tjappacha ch'uju cjissiča. Nekztanaqui Pablužtan Bernabežtan ninaca quint'ichiča, jaknužt yekja nacionacaran ojklaycan Yooz aztan siñalanacami milajrunacami paatčhaja, jalla nii.

13 Jalla nuž quint'i žeržtan, Jacoboqui cjichiča:

–Jilanaca, nonžna.

14 Simón Pedruqui učumnacaquiz quint'ichiča jaknužt tuquiqui Yoozqui persun maati cunta ana judío žoñinaca ricujchižlaja, jalla nii.

15 Nižaza Yooz taku parliñi profetanacž cjiirta tawk jaruča niiqui. Cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

16 “Tii wattanaqui quejpžcača. Davidž kjuyquiztan ojkñi žoñinacaqui pajlzi kjuyažtakaz žejlča. Jaziqi Davidž pajlzi kjuyaqui wital kjuyača. Wital waytača, ew žoñinaca cjisjapa.

17 Jalla nektzanaqui tjpaman nacionchiz žoñinacaqui Yooz Ejp Jilirž kamaña pecaquiča. Jakžiltat Yooz kjawztažlaja, jalla nii žoñinacaqui Yoozquin tjonaquiča.

18 Jalla nuž cjichiča Yooz Jiliriqui tuqui timpuquiztanpacha, žoñinacaž zizajo”.

19 Jalla nižtiquiztan wejr cjiwča. Nii ana judío žoñinacaqui ana molistis waquiziča. Ninacaqui ninacž tuquita cuzturumpinaca jaytichiča, Yooz kuzcama kamzjapa. Jalla nuž cjenaqui ana kjaž cjis waquiziča, nii učum cuzturumpinaca paaz puntuquiztan.

20 Tiikaz učumqui ninacžquin cjiirasača, tuž cjian: “Žoñiž paata yoozquin wilana jawkta chjizwi anača lujlsqui. Nižaza anača adulteri-quiz ojklayzqui. Nižaza jora zkenzcu conta animal chjizwimi anača lujlsqui. Nižaza čjul animal ljocmi anača lujlsqui”. Jalla niikaz cumplisanča nii yekja wajtchiz criichinacaqui.

21 Tuquitanpacha zapa wajtquiziqui Moisés liiqui parlitatača. Nižaza zapa ajcz kjuyquiz liitatača zapa jeež tjuñquiziqui.

22 Jalla nektzanaqui apostolonacami icliz jilirinacžtan nižaza tjapa criichinacžtan palt'ichiča, tsjii tsjii ninacžquiztan illzjapa. Nektzan Judas illztatača, niž tsjii tjuuqui Barsabás cjitazakaztača. Nižaza Silas illztazakaztača. Jalla nii pucultanaqui walja zuma jilanaca cjitatača niž mazi jilanacžquiztan. Nektzanaqui nii illzta žoñinacaqui Pablužtan Bernabežtan cuchantatača Antioquia wajtquin, nii cuzturumpi paaz parlita puntu mazjapa.

23 Jalla ninacžtan tsjii carta apaychiča. Nii cartiquiz tuž cjichiča:

“Wejtnaca jilanaca, wejrnacqui Jesusiž illzta apostolonactča, nižaza icliz jilirinactča, nižaza Yoozquin criichinactča. Wejrnacqui ančhucaquin tsaanznuča. Ančhucaqui ana judío žoñinacžhucča. Antioquia wajtchiz žoñhucča, nižaza Siria yokquin kamiñhucča, nižaza Cilicia yokquin kaminčuczakazza.

24 Wejrnacqui tsjii quintu zizzinča. Tekztan tsjii kjaž žoñinacaqui ančhucaquin ojktkalča, ana jec jiliriz mantita ojkchiča. Jalla ninacaž čhiita taku ančhuca kuz turwayskatčani. Ninacaqui cjičani, “Judionacž chimpuz cuzturumpi paastanča. Nižaza tjapa Moisés liiqui cumplisanča”. Jalla nuž čhižcu, paysnakñi kuzziz cjissinčuczłani.

25 Jalla nii quintu zizcu, nii puntuquiztan wejrnacqui zuma palt'ichinča. Nektzanaqui wejrnacqui kazzinča, tsjii pucultan wejtnacaquiztan illzjapa. Nii pucultanaqui illztatača ančhuc čeržñi okajo. Ninacaqui Pablužtan Bernabežtan chica okaquiča. Nii Pablo Bernabé, jalla ninacaqui anča zuma pecta jilanacača.

26 Nii Pablužtan Bernabežtan Jesucristo Jilirž mantita ojklaycan joz konkatchiča.

27 Nižtiquiztan wejrnacqui Judastan nižaza Silžtan cuchanchinča, ančhucatan tii puntu parlizjapa. Nižaza ančhucaquiz tjapa tii puntuquiztan paljayaquiča.

28 Wejtnacquizimi Espíritu Santužquizimi walikaztača tinacaqui. Wejtnacqui ančhucaquiz anaž tsjii liczi kuzi tjuz waquizasacha, anaž wejtnac liczi cutzturumpi paakatž waquizasacha. Jalla tiikaz paakatž waquizicha.

29 Zoñiž paata yoozquiz wilana jawkta chjizwi anača lujlsqui. Nižaza čjul animal ljocmi anača lujlsqui. Nižaza jora zkenzcu conta animal chjizwimi anača lujlsqui. Anača adulteriuquiz ojklayzqui, luctaka cjiñimi maataka cjiñimi. Zuma lucutiñipan kamsa. Jalla nuž kamaquiz niiqui, walikaz cjequiča ančhucqui. ¡Zumakaz ojklaya!” Jalla nuž cjjirtatača ni cartaqi.

30 Nekztanaqui nii cuchanta zoñinacaqui cartižtan ojkcichiča Antioquía watja. Jalla nicju irantižcu, tjapa nii wajčhiz criichi zoñinaca juntazziča. Nekztan nii carta intirjichiča.

31 Jalla nii carta liižcu, nii jilanacaqui walja chipchiča, nii zuma takunaca cjjiržquitaž cjen.

32 Nižaza nii Judastan Silžtan Yooz taku paljayñitača. Jalla nuž paljaycan walja zoñinacžquiz kuzziča. Nižaza nii criichinacaqui tjurt'iñi kuzziz cjiskatchiča ninacž tawkžtan.

33 Jalla tsjii kjaž tjuñinaca nicju kamchiča, Judastan Silžtan. Nekztanaqui ninaca cuchanžquini jilanacžquin quejz pecatča. Jalla nuž peccan parti criichinacaqui cjičiča:

—Yooz Ejpžtan ančhucqui zumakaz okalla.

34 Jalla nektanaqui Judasqui ojkcichiča. Ultimquiziqui Silasqui eclis tantičiča.

35 Nižaza Pabluqui Bernabežtan Antioquía wajtquin eclichizakazza. Nekztanaqui parti jilanacžtan Yooz taku walja tjajnatča ana criichi zoñinacžquiz, nižaza liwriiñi Yooz taku paljayatča.

PABLUQUI WILTA YOOZ TAKU PALJAYI OJKCHA

36 Jalla niiž wiruñ Pabluqui Bernabežquiz paljaychiča, tuž cjian:

—Wiltaz jaziqui ojklalla. Jakzi watjanacquin učhumgui liwriiñi Yooz taku parlitažlaja, jalla nii jilanacžquin tjontjonžquilalla. Jaknužt kamčhaja jalla ničhum cheržquilalla.

37 Bernabequi Juan chjitz pecatča. Juanž tsjii tjuuqui Marcos cjitazakaztača.

38 Niiž tuquiqui Panfilia wajtquin žejlcan, Marcosaqui Pablužquiztan Bernabežquiztan quepi zarakchiča. Ana iya chica ojklaychiča Yooz taku parlican. Jaziqui Pabluqui Marcos ana chjitz pecatča.

39 Jalla nižtquiztan Pablužtan Bernabežtan ch'aassiča. Nekztanaqui jaljtichiča. Bernabequi Marcos chjitzcu tsjii warcu luzziča Čipre kjutñi ojczjapa.

40 Pabluzti Silas cjita zoñi illziča niižtan čica ojknijapa. Nii žejlñi jilanacaqui Pablužtan Silžtan Yoozquin cumpjičiča, Yooz zuma yanapajo.

41 Nekztan ninaca Siria yok kjutñi ojkcichiča. Siria yokaran nižaza Ciličia yokaran ojklaychiča, iclizquiztan icliza ojklaychiča, criichi jilanaca tjurt'iñi kuzziz cjeajajo.

16

TIMOTEOQUI PABLO CUMPANT'ICHICHA

1 Nekztanaqui Pablužtan Silžtan irantižquichiča Derbe Listra cjita watjanacquiz. Jalla nicju tsjii Yoozquin criichi zoñžquiz zalčiča, Timoteo cjita. Niiž maaqui judío žontača, Yoozquin criiñtača. Niiž ejpqui griego zoñitača.

2 Nižaza Lистра wajtchiz criichi žoñinacami Timoteo rispitchičha. Iconio wajtchiz žoñinacaqui Timoteo rispitchizakazza.

3 Nekztanaqui Pabluqui Timoteo kjutzñi pecatčha. Jalla nižtiquiztan Pabluqui judionacž cuzturumpi jaru Timoteo chimpuskatchičha, nii yokaran kamñi judionacaž ana quintra chiyajo. Timoteož ejpqui griego žoñitačha, anatačha judío. Jalla nuž cjen Timoteoqui ana chimpuchiztačha, judionacaž irata. Jalla nii zizzičha nii yokaran kamñi judionacaqui.

4 Nekztanaqui tjapa watjanaca ojklaycan, Pabluqui niž mazinacžtan Jerusalén parlita quintu mazzičha. Apostolonacami Jerusalén icliz jilirinacami, jalla ninacaž čiita taku quint'ichičha tjapa Yoozquin criichi jilanacžquiz.

5 Jalla nižtiquiztanaqui niiran žejlñi criichinacaqui Yoozquin walja tjapa kuzziz cjsičha. Nižaza zapuru Yooz jiczquiz luzatčha iya žoñinacaqui. Jalla nižtiquiztan tsjanž yapatčha Yoozquin criichi jilanacaqui.

PABLUZ CHJUUZTA

6 Jalla nekztanaqui Espíritu Santuqui Pablužquizimi niž mazinacžquizimi atajchičha, ana Asia yokaran Yooz taku parliñi ojklajajo. Jalla nižtiquiztan ninacaqui Frigia, nižaza Galacia cjita yokanacaran ojklaychičha.

7 Jalla nuž ojklajžcu, Misia cjita lintiquin irantichičha. Jalla niwjtcan Bitinia yokquin luzquiz pecatačha. Jalla nuž pinsan Jesucristužtan Espíritu Santužtan nii yoka luz ana munchičha.

8 Jalla nižtiquiztan Bitinia yokquin ana luzzičha. Antis Misia yokquin watžcu, Troas cjita watja irantichičha. Jalla nii watjaqui pajk kot tjiiquiz želatčha.

9 Jalla nicju tsjii ween Yoozqui Pablo chjuuzkatchičha. Chjuuzcan jalla tuž Pabluqui cherchičha, tsjii Macedonia wajtchiz žoñi cherchičha. Tsjitsi želatčha. Nižaza rocatčha, tuž cjican: “Macedonia yok kjutñi kajkžcalla amqui. Yanapt'alla”.

10 Jalla nuž wiiquin chjuuzžcuqui Pabluqui tjaczicha Macedonia ojczjapa. Nižazakaz wejrnacmi tjaczinčha Pablužtan ojczjapa. Ultimupanž Yoozqui wejrnaca kjawzičha, nawjk ojklajajo liwriiñi taku paljayajo.

PABLUZTAN SILZTAN FILIPOS CJITA WAJTQUIN OJKTA

11 Jalla nekztanaqui Troas wajtquin tsjii warcu zalazzinčha. Nekz luzcu ojkinčha. Nii pajk kot taypiquiz tsjii kolta yoka želatčha, Samotracia cjita. Jalla nii tirichuc ojkinčha. Niž jaka tažuqui Neápolis cjita watja irantichinčha.

12 Jalla nekztan ojkinčha Filipos cjita watja. Nii watjaqui tuqitanpacha romano cjita wajtchiz žoñinacaž julžtatačha. Jalla Macedonia yokquin nii watjaqui tsjan chekan pakjitačha yekja watjanacquiztanaqui. Jalla nicju tsjii kjaž maj kamchinčha.

13 Tsjii jeež tjuñquiz wajtquiztan ulanchinčha, nižaza puj atquin. Jalla nicju žoñinacaqui ajczñitačha, Yoozquin mayizi. Jalla nuž žejlcan wejrnacqui julzinčha. Nekztanaqui liwriiñi Yooz taku palt'ican, nii ajczi maatakanacžquiz paljaychinčha.

14 Tsjaa maatakqui Lidia cjititačha. Naaqui Tiatira cjita wajtchiz žontačha. Nižaza naaqui fin murat telanaca tuyiñtačha. Naa žonqui Yoozquin walja kuz tjaachintačha. Jalla nuž cjen, Yoozqui naaza kuzquiz Pabluž čiita taku catokskatchičha.

15 Jalla nižtiquiztan naa žonqui bautistatačha naaža familianacžtanpacha. Nekztanaqui wejtnacaquiz roct'ichinčha, tuž cjican:

—Ančhucqui ultimupan wejrqui Jesucristužquin criichinčhataqui cjičhaj niiqui, wejt kjuyquin tjonžcalla alujazjapa. —Nuž roctiquiztan naaža kjuyquiz wejrnaquiqui alujazžinča.

¹⁶ Tsjii noojiqui wilta Yoozquin mayiziz yokquin ojkan, wejrnaquiqui tsjaa zajriž tanti turatan zalchinča. Naa turqui ariwiñi zizzintača. Naaquiqui patrunž manta payiñtača. Jalla nižtiquiztan walja paaz ganiñtača naaža patrunžjapa.

¹⁷ Naa turqui Pablužquiz nižaza wejtnaquiz apzñi kallantichinča. Jalla nuž apzcan kjawiñtača, tuž cjan:

—Tii žoñinacaquiqui arajpach Yooz sirwiñiča. Nižaza ančhucquiqui liwriñi Yooz taku paljayñiča. —Jalla nuž kjawcan chiichinča.

¹⁸ Zapuru nižta kjawcan wejtnaquiz apzñiñtača. Jalla nižtiquiztan Pabluquiqui naažajapa tsjii zkoluc žawjznawcž cjetča. Jalla nuž cjen naaža kjutñi quejpžcu cheržiča. Nižaza naa tanñi zajrižquiz chiichiča, tuž cjan:

—Zajra, Jesucristuž tjuuquiz am ulna cjiwčha taa turaquiztan.

Jalla nii orapacha nii zajraquiqui naa turaquiztan ulanchiča.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan naa tura patrunanacaquiqui naaža ariwiñiquiztan ana iya paaz gani atchiča. Jalla nuž cjetča nii patrunanacaquiqui. Jalla nižtiquiztan ninacaquiqui Pablužtan Silžtan tanchiča. Nekztanaquiqui pajk plazquin chjitchiča nii wajt pajk jilirinacž yujcquin.

²⁰ Juez jilirinacžquin prisintiskatchiča, tuž cjan:

—Tii judío žoñinacaquiqui učum žoñinaca aptjapčha.

²¹ Nižaza ninacž tsjemat cuztumpurpinaca tjaajinča. Jalla nii cuztumpurpinaca učumquiqui anaž catokz waquiziča. Nižaza ana niicama kamz waquiziča. Lii quintrača. Učumnacaquiqui roman žoñinacčhumčha.

²² Jalla nuž chiitiquiztan nii wajtchiz žoñinacaquiqui Pabluž nižaza Silž quintra tjojkitchiča. Nižaza nii juez jilirinacaquiqui mantichiča, ninacž kujta zquiti chjojžkžinajo, nekztan paržtan wjajtajo.

²³ Jalla nuž walja wjajtžcu, carsilquiqui chawjčhiča. Nižaza nii carsila itzñi žoñi mantichiča, ninaca zuma wijilajo.

²⁴ Jalla nuž mantitiquiztan, nii carsila itzñi žoñiquiqui ninaca carsil kjuył majcchiča, nawjk c'utžjati. Jalla nekzi pajk mazu madera želatčha, niiqui žoñi castics maderapantača. Nii maderquiqui ninacž kjojcha majcžinchiča.

²⁵ Jalla nuž cjenami chica arama Pablužtan Silžtanaquiqui Yoozquin mayizican želatčha. Nižaza Yooz wirsu itscan želatčha. Jalla nuž mayizan, nuž itsan, nii parti carsilquiqui chawjčta žoñinacaquiqui nonžiča.

²⁶ Jalla nekztanaquiqui tiripintit tsjii tembloraž tjonchi. Nekztan nii carsil yokanacami pirkanacami liwž chekjinskatchiča. Jalla nuž chekjintiquiztanaquiqui tjapa nii carsil zananacami justokaz cjetsiča. Nižaza nii preso žoñinacž čejlta carinanacami justokaz jersiča.

²⁷ Jalla nižta watžcu, carsil itzñi žoñiquiqui tjaji wajtsiča. Nii carsil zananaca cjetsi cheržcu, “Pris žoñinacaquiqui atipchiz čaa” nuž cjan pinsičiča. Jalla nuž pinsicu, niž pajk cuchillu jwessiča, cuchillžtan persuna conzjapa.

²⁸ Nekztanaquiqui Pabluquiqui kjawchiča, tuž cjan:

—Anam persunpacha čhjojrichaquiča. Tjapa chawjčta pris žoñinacami tekz žejlčha.

²⁹ Jalla nekztanaquiqui nii carsila itzñi žoñiquiqui micha tjeesnaj cjičiča. Nekztanaquiqui carsil kjutñi zati pariju luziča, walja tsucchi chekjincan. Nekztan Pabluž Silž kjojchquiqui tuzi t'oksiča.

³⁰ Nekztanaquiqui zancu jwescu, pewcziča, tuž cjan:

—Jilanaca, wejr liwriita cjisjapa, čhjulut wejr paaz waquizasaya?

³¹ Pablužtan Silžtanaqui kjaaziča, tuž cjan:

—Jesucristo Jiliržquiz tjapa kuztan criya. Jalla nuž cjenaqui liwriita cjequičha am familianacžtanpacha.

³² Jalla nekztanaqui Pablu Silasqui niizžquizimi niiz kjuy familianacžquizimi Yooz taku paljayčičha.

³³ Nii weenpacha nii carsila itzñi žoñiqui ninacž čhjojri awjžinchiča. Jalla nekztanaqui niimi tjapa familianacami bautista cjissiča.

³⁴ Nekztanaqui nii carsila itzñi žoñiqui Pablužtan Silžtan jalla ninaca chjtichičha persun kjuya. Niiz kjuyquin čhjeri tjaachiča. Nii žoñiqui familianacžtanpacha walja cuntintutača Yoozquin criižcu.

³⁵ Nii weenpacha juez jilirinacaqui zultat policianaca mantichiča carsilquin, Pablužtan Silžtan cutz ortinžtan cuchanchičha.

³⁶ Ninacž carsilquin irantitan, nii carsila itzñi žoñiqui Pablužquiz cjichičha:

—Nii juez jilirinacaqui wejtquin ortina apayžquichiča, ančhuc cutznajo. Nižtiquiztan ančhucqui jazic liwriiž okaquičha.

³⁷ Pabluži nii zultat policianacžquiz paljayčičha, tuž cjan:

—Wejrnacqui roman parti žoñinacžča. Tjapa tii wajtquiz žejlñinacž yujcuz wejrnaca wajtchičha, ana wejtnacacuz zumpacha pewčcu. Nekztanaqui inapacha wejrnac carsilquiz majcchiča. ¿Jaziqui ančhucqui wejrnaca chjojzaka cuts pecya? ¡Anaž cjesača! Antiz ninacaj persuna wejrnac tii carsilquiztan jwesi tjonla.

³⁸ Nekztanaqui nii policianacaqui ojkcucu nii juez jilirinacžquiz tjapa nii puntuquiztan quint'ichiča. Pablužtan Silžtan roman parti žoñinacquiztan, jalla nii quintu zizcu, ancha tsucchi cjissiča.

³⁹ Jalla nižtiquiztan pertuna mayizi ojkcchiča. Nekztanaqui nii jilirinacaqui tjonžcu jwessiča. Nekztan Pablužquizimi Silžquizimi rocchiča, tuž cjan:

—Tii wajtquiztanž ulna.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui carsilquiztan ulanžcu Pablužtan Silžtan Lidia kjuya ojkcchiča. Jalla nekztanaqui criichi jilanaca cheržcu, “Tjurt'iñi kuzziz cjee ančhucqui” cjan chiižinchiča. Nekztanaqui ojkcchiča.

17

ZOÑINACAZ APTJAPZTA TESALONICA WAJTQUIN

¹ Jalla nekztanaqui wilta ojkcchiča, Pablužtan Silžtanaqui. Anfípolis nizaza Apolonia jalla nii yokanaca watchičha. Nekztanaqui Tesalónica cjita pajk watja irantichiča. Jalla nekzi tsjii judionacž ajcz kjuya želatča.

² Nii wajtquin Pabluqui nii acz kjuyquin ojkcchiča, niiz cuzturumpi jaru. Tsjii čhjep jeejz tjuñinacquiziqui Pabluqui nii ajczñi žoñinacžquiz paljayčičha, nii tuquitan cijirta Yooz tawk jaru.

³ Yooz tawkquiztan tjaajinchiča Jesucristuž puntuquiztan, tuž cjan:

—Jesucristuqui sufrispantača, niiz ticzcama. Niiz ticziquiztan jatatspantača. Nii Jesusapachača Yooziž cuchanžquita Cristuqui. Jalla nuž ančhucacuz paljayučha.

⁴ Jalla nii paljaytiquiztan yekjap judionacaqui Jesucristužquin criichiča. Nekztanaqui ninacaqui Pablužtan Silžtan juntu cjissiča. Nizaza walja griego parti žoñinacaqui Jesucristužquiz criichizakazza. Tuquiqui Yooz Ejp-kaz sirwichičha. Nizaza walja rispitta maatakanacaqui Jesucristužquin criichizakazza.

⁵ Jalla nuž cjen ana criiñi judionacaqui ancha iñiziñi cjissiča. Nekztanaqui nii ana criiñinacaqui yekjap ñejo kuzziz žoñinaca juntjapčičha,

Pabluž Silž quintra parlizjapa. Nekztanaqui ninacaqui juc'anti zoñinaca juntichicha. Nii zoñinaca juntiču, zoñinaca aptjapchicha Pabluž Silž quintra. Nekztanaqui tjapa nii quintra aptjapžñi zoñinacaqui Jasonž kjuya ojkchicha. Jalla nuž ojkžcu, nii kjuya muyuntichicha, Pablo Silas kjurcan. Nii pucultan zoñinaca jwes pecatča, parti zoñinacžquiz intirjizjapa.

6 Pero Jasonž kjuyquiz Pablo Silas ana watchičha. Nižtiquiztanaqui nii quintra zoñinaca Jason tanchičha, nižaza yekjap nekz žejlñi jilanacžtan. Nekztanaqui nii criichinacaqui chjichtatača wajt jilirinacž yujcquin. Nii jilirinacž yujcquiz želan, nii quintra zoñinacaqui altu joržtan chičhicha, tuž cjican:

—Tii zoñinacaqui jakziquin ojektčhaja, nekz žejlñi zoñinacž kuz turwayskatča. Jalla tinacaqui tekz tjonchizakazza, ana wal kamaña quejpskatzjapa.

7 Jasonqui niž kjuyquiz Pablo Silas alujchitakalča. Nižaza tinacaqui cjiča, yekja chawc jiliri žejlča, Jesusa cjita. Nužukaz cjiča tinacaqui. Jalla nuž cjenacqui ničui ancha učum lii quintrača, nižaza učum roman chawc jilirž quintrača. —Nuž cjican quintra chičhicha.

8 Jalla nuž nonžcu, tjapa nii wajtchiz zoñinacami jilirinacami walja zawjchicha.

9 Ultimquiziqui Jasonqui niž mazinacžtanpacha tsjii wali printa tjaachicha, ninaca cutta cjejajo.

PABLUZTAN SILZTAN KAMTA BEREJA CJITA WAJTQUIN

10 Jalla nii nooj weenpacha criichi jilanacaqui Pablužquiz Silžquiz nii wajtquiztan ulanskatchičha. Nekztan Berea cjita watja ojkchicha. Jalla nicju irantžcu, judionacž ajcz kjuya luzziča.

11 Jalla nii judionacaqui tsjan zuma kuzziztača nii Tesalonic wajtchiz judionacžquiztan. Tjapa kuztan Yooz taku catokñitača. Nižaza zapuru ninacaqui tuquita cjičta Yooz taku liižcu liižcu zumpacha tantičhicha, nii Pabluž Silas chiita taku, werara ana werara, jalla nii zizjapa.

12 Jalla nižtiquiztan walja nii judionacaqui Jesucristužquin criichicha. Nižaza walja griego parti zoñinacaqui criichizakazza, rispitta luctakanacami maatakanacami criichizakazza.

13 Jalla nekztanaqui nii Tesalónica wajtchiz judionacaqui nonziča, Pabluqui Berea wajtquin Yooz taku paljayñi ojkchicha. Jalla nii quintu zizcu, Berea watja ojkchicha. Jalla nicju ninacaqui zoñinaca žawjwaž zjičcanchičha, Pabluž quintra.

14 Jalla nuž cjen nii criichi jilanacaqui ana enenskatžcu Pablo cuchanžquichicha pajk kot kjutñi. Silžtan Timoteožtan, jalla ninacazti Berea wajtquiz eclichitača.

15 Nekztanaqui Pablužtan cumpant'iñi zoñinacaqui Pablo chjitchičha Atenas cjita watja. Jalla nekztanaqui quejžquichičha tii takunacžtan: “Silžtan Timoteožtan, jalla ninacaqui Pablužquin apura irantiz waquizičha”, cjican.

PABLUZ KAMTA ATENAS CJITA WAJTQUIN

16 Nekztan Pabluqui Silas Timoteo tjewsnatča. Atenas cjita wajtquiz žejlan, wacchi zoñiž paata yooznaca cherchicha. Nii wajtquiziqui jakzimi zoñiž paata yooznapanikaz želatča. Jalla nuž cheržcu niž kuzquiz ancha sint'ichicha.

17 Jalla nižtiquiztan Pabluqui judionacž ajcz kjuyquin paljaychicha. Judionacžquizimi Yooz rispitiñi zoñinacžquizimi paljaychicha. Nižaza zapuru pajk plazquin paljaychicha, ojklayñi zoñinacžquiz.

18 Jalla nii plazquiz tsjii istutiñinaca želatča. Parti nii istutiñinacaqui Epicúreos t'akquiztantača. Parti nii istutiñinacazti Estoicos cjita

t'akquiztantača. Jalla ninacaqui Pablužquiz paljaychiča. Nekztanaqui yekjap istutiñinacazti cjichiča:

—¿Jaknužkat tii žoñic chiichani, waljaž chiicha pero? ¿Ĉhjulut intintiskatz pecjo?

Yekjap istutiñinacazti cjichiča:

—Niicha yekja yooznacž puntuquiztan paljayñiqui.

Pabluqui Jesusiž puntuquiztan nižaza ticzquiztan jacatatz puntuquiztan chiichiča. Jalla nuž chiitiquiztan nii istutiñinacaqui nižta chiichiča.

19 Nekztanaqui nii istutiñinacaqui Pablo ĥjitchiča tsjii Areópago cjita yokquin. Jalla nicju ajczñitača parlizjapa. Nekztan Pablužquiz chiichiča tuž cjican:

—Nawjctan amqui tsjii ew tjaajintanaca zjicĥamča. Jalla nii ew taku ziz pecuča wejrnacqui.

20 Amqui tsjemat istrañĥuc takunaca chiicha. Kjažt cjii nii takunacaya, jalla nii intintaz pecuča wejrnacqui.

21 Nii Atenas wajtĥiz žoñinacaqui nižaza nii parti wajtquin kamñi žoñinacaqui ĥjul ew takunacami nonzkaz pecatča. Nižaza ĥjul ew takunacami ĥiiz kaz pecatča. Jalla nii ew takunacquizkaz ninacž kuz tjaañitača.

22 Jalla nii Areópago yokquin Pabluqui ninacž taypiquin tsijtsiča. Jalla nuž tsjtsu, tuž cjichiča:

—Atenas wajtĥiz žoñinaca, anĥucqui wacĥi yooznaca rispitiñĥucča, jalla niil cheruča.

23 Tii wajtquiz ojklayan, wejrqui anĥuca silunaca cherĥinča. Nižaza tsjii silquin cherĥinča tuž cjiřta: “Tii siluqui ana pajta Yooz sirwiz-japača”. Nii ana pajta Yooz anĥucqui rispitiča, ana pajžcupacha. Jalla nii ana pajta Yooz puntuquiztan chiyuča.

24 Nii Yoozqui tii muntu paachiča, nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñi cusasanaca. Jaziqi arajpachquinami yokquizimiž mantiča. Nii Yoozqui žoñinacž kjuyta timplunacquiz ana kamča.

25 Anaž ĥjulumi pecča, žoñiž sirwita paataqui. Niipachaž zapa maynižquiz žeti tjaača, nižaza quera atquiztan jeejsjapa tjaača, nižaza tjappacha tjaača žoñinacžquiz.

26 Tsjii lucutiñi žoñžquiztan tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinaca tjonkatchiča Yoozqui, tjapa kjutñi tii muntuquiz kamajo. Nižaza žoñinacž žejtž timpumi ticz timpumi, jalla nii Yoozpachaž mantiča. Nižaza jakziquin tsjii žoñiqui kamslaja, jalla niimi zakaz mantiča Yoozqui.

27 Jalla nuž mantičiča Yoozqui, žoñinaca nii kjurajo, nižaza wachajo. Ultimupanča Yoozqui uĥumnacaquiztan anaž azkquin žejlča.

28 Yooziž cjen uĥumqui žejtča, nižaza ojklajča. Jalla nižtazakaz yekjap anĥucaquiztan cjiřchiča, tuž cjican: “Yooziž paatača uĥumqui”.

29 Nekztanaqui uĥumqui Yooz paatiquiztan, uĥumlaqui anaž pinsis waquiziča, tuž cjican: “Ultim Yoozza žoñiž paataqui, korquiztan, paazquiztan, mazquiztan, jalla nižta žoñiž paataqui”.

30 Tuqui timpuqui žoñinacaqui Yooz puntuquiztan ana zumpacha zizziča. Jalla nuž cjen Yoozqui žoñinacž uj awantichiča. Anziqui tjapa tii jazta žoñinacžquiz mantičiča, tuž cjican: “Persun uj pajžcu, kuzza campiya”.

31 Nekztanaqui Yoozqui tsjii tjuñi utchiča, tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinaca werara pjalzjapa. Tsjii Yooziž illzta žoñiqui tjapa žoñinaca pjalaquiča, Yooz Ejpž cuntiquiztan. Yoozqui nii illzta žoñi ticziquiztan jacatatskatchiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui kjanapacha tjeeziča, nii žoñiqui

illztatača pjalñijapa, jalla nii. Jaziqui niizquin criya. —Nuž paljaychiča Pabluqui.

³² Jalla nii ticziqiztan jacatatchi quinto nonžcu, yekjapanacaqui tjas-siča. Yekjapanacazti cjichiča:

—Tii jarquin tii amiž chiita puntuquiztan wilta nonznačhani.

³³ Jalla nektanaquī Pabluqui ninacžquiztan ojkchiča.

³⁴ Yekjapanacazti Pablužquiz apziča, niiz taku crižcu. Ninacžquiztan tinaca želatča: Dionisiotāča tsjiiqui, nižaza niiqui Areópago cjita t'akquiztantača. Nižaza Dámaris cjiti tsjaa maatak žonqui criichintača. Nižaza tsjii kjaž iya žoñinacaqui criichiča.

18

PABLUZ KAMTA CORINTO CJITA WAJTQUIN

¹ Wiruñaquī Pabluqui Atenas wajtquiztan ulanchiča. Corinto cjita watja ojkchiča.

² Jalla nicju tsjii judío žoñžtan zalchiča. Nii žoñiqui Aquila cji-tatača. Ponto yokquiztan tjonchitača. Niiz tuquiqui Claudio cjita chawc jiliriqui mantichiča tjapa judío žoñinaca Roma wajtquiztan ulnajo. Jalla nižtiquiztan Aquilaqui Italia yokquiztan ulanspantača, niiz tjunatan-pacha, Priscila cjiti. Ninacžquin Pabluqui tjonžñi ojkchiča.

³ Pablužtan ninacžtan tsjii oficiuchiztača, tultu kjuya paañitača. Jalla nižtiquiztan Pabluqui ninacžtan kamchiča junto nii tultu kjuya langzjapa.

⁴ Zapa jeejz tjuñquiz Pabluqui judionacž acjz kjuya ojkñitača. Jalla nicju judionacžquiz Yooz taku paljayñitača, nižaza ana judío žoñinacžquizimi. Zuma razunchiz tawkžtan paljaychipanča ninacaž zumpacha intintazñi cjisnajo.

⁵ Nekztan Silžtan Timoteožtan Macedonia yokquiztan irantizquichiča. Nekztanaquī Pabluqui Yooz takupanž paljayatča. Yekja langžñijapa timpu ana želatča. Nižaza Pabluqui judío žoñinacžquiz kjanacama intin-tiskatchiča, Jesusaqui ninacaž tjewžta Cristuča, jalla nii.

⁶ Nii judío žoñinacazti quintra cjissiča Pablužjapa. Nižaza niiz quintra anawalinaca chiichiča. Jalla nižta niiz quintra chitiquiztan Pabluqui niiz zquti tsajtsajtsinchiča, ninacž quintra tsjii siñala cjejajo. Nižaza cjichiča:

—Ančhucqui infiernuquinž tjojttaž cjequiča, liwriñi Yooz taku ana nonz-inčhucča, nekztan. Jalla nuž castictaž cjen, ana wejtquiz uj tjojtmasača. Ančhucqui kuzinpan Yooz taku ana criiz pecča. Tonjtan nawjccchuc we-jrqui yekja wajtchiz žoñinacžquin okača, ninacžquin liwriñi Yooz taku paljayžcača.

⁷ Nekztanaquī nii ajcz kjuyquiztan ulanžcu tsjii Justo cjita žoñž kjuya ojkchiča. Nii žoñiqui Yooz sirwiñitača, nižaza ajcz kjuy latuquiz kjuychiz-tača. Jalla nekz željñitača.

⁸ Nii ajcz kjuy jiliriqui Crispo cjitatača. Niiqui niiz familianacžtanpacha Jesucristužquin criichiča. Nižaza walja Corinto wajtchiz žoñinacaqui Yooz taku nonžcu criichiča. Nekztanaquī bautista cjissiča.

⁹ Jalla nektanaquī tsjii ween Yooz Jiliriqui Pablo chjuuzkatchiča. Nii chjuuztiquiztan Yoozquī Pablužquiz cjichiča:

—Ana eksna amqui. Tirapan Yooz taku parla. Yooz taku paljayñi langzquiztan ana jayta.

¹⁰ Wejrqui amtan chicapachača. Anaž jakziltami amquiz tani atasacha, ana wali paazjapaqui. Nižaza tii chawc wajtquiz muzpa žoñinacaqui wej-tquin criyaquiča.

11 Jalla nuž chjuuzcu Pabluqui nii Corinto wajtquiz tsjii wata tizruchiz kamchiča, Yooz taku tjaajincan.

12 Jalla niiz wiruñ judío zoñinacaqui Pabluž quintra tsjii kuzziz ajcziča. Nekztanaqui Pablo tanžcu, chawc jilirž yujcquin chjitchiča. Galión cji-tatača nii Acay yok jiliriqui.

13 Jalla nuž chjichcu, nii chawc jiliržquiz cjichiča:

–Tii zoñiqui učumnaca lii quintraž ojklayča. Tiiqui zoñinacžquiz ana wal tawkžtan intintiskatča, niž Yooz sirwizjapa. Però niž Yooz sirwizqui učumnaca lii quintrača.

14 Pabluž chiyawc cjen Galión cjita jiliriqui judionacžquiz paljaychiča, tuž cjan:

–Judío zoñinaca, tii zoñiqui ana wejtnaca lii quintra paachiča. Nižaza ana chawc uj paachiča. Tsjii anawali paatasacha, nekztan ančucaž quijta razuna nonžtasacha.

15 Tii asuntuqui ančuca takucamakazla; nižaza zoñž tjuu puntuquiztan parlakazla; nižaza ančuca liiquiztankazla. Jaziqui ančucporaž parlasa; nižaza ančucporaž kjažmi arreglasa. Wejrqui anal tii ančuca lii puntuquiztan arreglis želuča.

16 Jalla nekztanaqui nii jiliriqui nii zoñinaca tjirkatchiča niž oficinquiztan.

17 Nii ajcz kjuya jiliriqui Sóstenes cjitatača. Jalla niiča quijchiqui. Jalla nuž nii jiliriz tjirkattiquiztan, tjapa nii wajtchiz zoñinacaqui nii quijñi zoñžtan kichi tansiča, jalla nekzpacha, nii jilirž yujcquizpacha. Nii Galión cjita jilirizti nuž kichjasanami ana importičiča.

PABLUQUI ANTIOQUIA QUEJPCHICHA

18 Nekztanaqui Pabluqui iyapan kamchiča. Nekztan nii criichi jilanacžquiz “Okuča” cjan ulanchiča. Nekztanaqui tsjii warcu zali ojkičiča, Siria yoka ojczjapa. Priscilatan Aquilžtan čica ojkičiča. Cencia cjita wajtquiz, ima warcuquiz luzcan, Pabluqui niž ach chara k’ala murchiča, tsjii compromitta cužturumpi cumplisjapa.

19 Nekztanaqui warcuquiz ojžcu, Efeso cjita watja irantichiča. Jalla nicju Pabluqui Priscilatan Aquilžtan, jalla ninaca ecchiča. Nekztan Pabluqui judionacž ajcz kjuya ojkičiča. Jalla nicju nii ajczñi judionacžtan parličiča.

20 Nekztanaqui nii judionacaqui Pablo roct’ičiča, iya tsjii kjaž majžtan kam’ajo. Pabluzti ana munchiča.

21 Jalla nekztan ima ninacžquiztan ojkan, Pabluqui cjichiča:

–Jerusalén watja irantistanča, pijjsta paazjapa. Però Yooz munanaqui wejrqui quejpcžača ančucatan wilta zali.

Jalla nuž čiižcu, warcuquiz luzziča. Nekztanaqui Efeso wajtquiztan ojkičiča.

22 Nekztanaqui Cesarea cjita watja irantižcu, Pabluqui warcuquiztan ulanchiča. Jalla nuž ulanžcu Jerusalén watja ojkičiča, criichi jilanacžquin zalzjapa. Nekztan Antioquia wajt kjutñi ojkičiča.

23 Jalla nekz tsjii kjaž tjuñi kamžcu, wilta ojkičiča. Galacia nižaza Frigia yokanacaran ojklaychiča. Jalla niiran iclizquiztan icliza ojklaychiča, criichi jilanaca tjurt’iñi kuzziz cjiskatzjapa.

APOLOS CJITA YOOZ TAKU PALJAYÑI

24 Jalla nii timpuqui tsjii judío zoñiqui Efeso cjita watja irantichiča. Apolos cjita tjuuchiztača. Niiqui Alejandria pajk wajtchiz zoñitača. Nižaza

niiqui Yooz taku walja zuma paljayñitača. Nižaza cjiyrta Yooz taku zumaž zizatča.

²⁵ Nii Apoložquiz Yooz kamañ puntu walja tjaajintatača. JaziQUI walja tjaapa kuztan Yooz taku parliñitača. Juanž bautistakaz cjenami Jesucristuž puntuquiztan walja kjana tjaajinchiča.

²⁶ Nekztanaqui Efeso wajtquiz žejlcan, Apolosqui ajcz kjuyquiz tjurt'iñi kuzziz tsijtsiča, Yooz taku paljayzjapa. Niiž paljayta taku nonžcu, Priscilatan Aquilžtan jalla ninacaqui tsjii latu Apolos chjitchiča, Yooz kamaña puntu tsjan kjana tjaajinzjapa.

²⁷ Jalla nekztanaqui Apoložquiz Acaya cjita yokaran ojklayz pecatča. Jalla nuž cjen jilanacaqui walja apoychiča, nižaza tsjii carta credencial apaychiča nii yokquin žejlñi jilanacžquiz, ninaca zuma risiwajo. Nii yokchiz jilanacaqui Yooz okžñiž cjen criichiča. Acaya irantiscuqui Apolosqui nii criichi jilanacžquiz zuma tjaajinchiča.

²⁸ Nižaza zuma razunquiztan chiican, tjaapa žoñinacž yujcquiz nii quintra judionacž pinsitanaca tjeeziča, anapan zumaž ninacž razunaqui. Ninaca atipchiča. Nii quintra judío žoñinacaqui ana kjaž cji atchiča. Cjiyrta Yooz tawk jaru intintiskatchiča, Jesusaqui ninacaž tjewzta Cristuča, nižaza Yoozquiztan cuchanžquita Cristuča, jalla nii.

19

PABLUZ KAMTA EFESO CJITA WAJTQUIN

¹ Acayquiztan quejpžcu, Apolosqui Corinto wajtquiz želatča. Pabluzti curunac yoka watžcu, Efeso watja irantichiča. Jalla nicju tsjii kjaž Yoozquin criichi žoñinacžtan zalchiča.

² Jalla nuž zalžcu, Pabluqui pewcziča, tuž cjican:

—¿Ančhuc criiz oraqui Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz luzzikay? Ninacaqui kjaaziča, tuž cjican:

—Anaž. Nii Espiritu Santo puntuquiztan anawira nonzinča.

³ Jalla nižtiquiztanaqui Pabluqui pewcziča, tuž cjican:

—Ančhucqui, žčhjul bautismo tanzinčuctaya? Ninacaqui kjaaziča:

—Juanž bautismo tanzinča —cjican.

⁴ Nekztanaqui Pabluqui cjichiča:

—Walikazza. Juanqui kuz campiiñi žoñinacžquiz bautisñitača. Pero nii Juanž wirquin tsjiuqui tjonchiča. Jalla niiča Jesusaqui. Niiqui Yooz Ejpžquiztan cuchanžquita Cristuča. Jalla niižquin criiz waquiziča. Jalla nižtazakaz Juanqui žoñinacžquiz chiižñitača.

⁵ Jalla nii taku catokžcu, nii žoñinacaqui Jesucristo Jilirž tjuuquiz bautisatatača.

⁶ Nekztanaqui Pabluqui ninacž juntuñ kjaržtan lanchiča. Jalla nuž lanznan Espiritu Santuqui tjonchiča. Jalla nižtiquiztan yekja takunacžtan parli kallantichiča. Nižaza Yooziž zizkatta puntunaca parlichiča.

⁷ Jalla ninacaqui tsjii tuncapan žoñinacatakalča.

⁸ Chjep jiiž Pabluqui jalla nicju kamchiča. Jalla nuž kamcan ajcz kjuya ojknipantača. Nii ajcz kjuyquin zuma tjurt'iñi kuzziz paljayñipantača, Yooz manita kamañ puntuquiztan intintiskatcan.

⁹ Yekjap žoñinacžti wira ana criichipanča. Ninacaqui chojru kuzziz cjissiča. Yooz kamañ quintra parlichiča. Jalla nižtiquiztan Pabluqui ninacžquiztan zarakchiča. Nižaza criichi žoñinaca chjitchiča tsjii escuel kjuyquin. Nii escuelchiz žoñiQUI Tiranno cjita tjuuchiztača. Jalla nicju Pabluqui tjaajinchiča zapuru.

¹⁰ Jalla nuž tjaajincanaqui pizc wata kamchiča. Jalla nižtiquiztan tjapa nii Asia provincia yokquin kamñinacaqui Jesusa Jilirž liwriiñi quintu nonchiča. Judío zoñinacami, nižaza ana judío zoñinacami nii quintu nonchiča.

¹¹ Nižaza Yooz aztan Pabluqui wali pajk milajrunaca paachiča.

¹² Jalla nižtiquiztan zoñinacaqui pañumi zquitimi Pablužquiz lanskachiča. Jalla nuž lanskatžcu, nii pañumi zquitimi chjitchiča, laa zoñinacžquin. Jalla nižtiquiztan nii laanacaqui chjetintatača, nižaza nii zoñinaca tanñi zajranacami ulanskatchiča.

¹³ Tsjii kjaž judío zoñinacaqui ojklayatča, zajranaca chjatkatcan. Jalla nuž chjatkatcan, nii zoñinacaqui Jesusa Jilirž tjuužtan ojklayz pecatča. Nekztanaqui zajranacžquiz cjichiča:

–Zajranaca, ančhuc ulnaj cjiwča, Pabluž parlita Jesús tjuuquiz.

¹⁴ Jalla nižta paachiča pakallawk judío jilazullcaqui. Ninacž ejpqui Eseva cjita tjuuchiztača. Niiqui judiuž timplu chawc jiliritača.

¹⁵ Nii pakallawk jilazullca nižta paan, tsjii zoñi tanñi zajraqui ninacžquiz cjichiča:

–Jesús pajuča. Nižaza Pablo pajuča. Ančhucqui čjectchuctajo?

¹⁶ Jalla nižtiquiztan nii zajra tanta zoñiqui tsjii layžcu ninacžquiz tanziča, kijchjapa. Nii zajraž tanta zoñiqui walja azziztača. Jalla nii aztan ninaca atipchiča. Nižaza k'alapacha chjojritchipanča. Nižtami chjojrichta ana zquitichiz atipassiča nii pakallawk zoñinacaqui.

¹⁷ Jalla nekztanaqui tjapa nii Efeso wajtchiz žejlñi zoñinacaqui nii quintu zizziča, judionacami, ana judionacami. Jalla nekztan walja eksnatča. Nižaza Jesucristo Jilirž tjuu walja alawazziča.

¹⁸ Nižaza walja criichi zoñinacaqui ninacž tuquita persun uj paatanaca pajžcu, kjanacama mazziča.

¹⁹ Nižaza yekjap zoñinacaqui ima Yoozquin criican, laykican ojklayñitača. Jalla ninacaqui ninacž layka ojklayz liwrunaca zjijcchiča. Nekztan k'ala nii liwrunaca ujkatchiča tjapa zoñinacž cheran. Pjijaska tunc waranka pajk ultim paaz, nuž valorchiztača nii liwrunacaqui.

²⁰ Jalla nekztan nii criichi zoñinacaqui tjapa kjutñi Yooz taku paljaji ojklaychiča. Nekztan tsjan tsjan zoñinacaqui Yooz taku catokchiča.

²¹ Jalla niiž wiruñ Pabluqui niiž kuzquiz Macedonia nižaza Acaya yokanacquin tjonzpanž tantiichiča. Jalla nuž wattan Jerusalén watja irantispanž tantiichiča. Nižaza Pabluqui cjichiča:

–Jerusalén watja ojžžcuqui, wejlaqui Roma watja irantistanča.

²² Jalla nižtiquiztanaqui Pabluqui pucultan yanapñinaca cuchanchiča Macedonia. Nii pucultanaqui Timoteotača, nižaza tsjiiqui Erastotača. Pabluzti tsjii kjaž majjapa eclichiča Asia yokquin.

ZOÑINACA APTJAPZTA EFESO WAJTQUIN

²³ Jalla nii timpuqui walja zoñinaca aptjapziča, Yooz kamañ jicz puntuiztan paljaytaž cjen.

²⁴ Nii aptjapñi achaqui Demetrio cjitatača. Jalla niiqui paazquiztan yooznaca paañitača. Jalla nuž paatiquiztan walja paaz canchiča, nižaza parti nižta paañinacaqui. Diana cjiti zoñiž paata yooz timplu irata jalla nii paachiča ninacaqui.

²⁵ Nekztan Demetrio cjita zoñiqui tjapa nii yooznaca paañi zoñinaca juntichiča, nižaza niiž langzñi mazinaca juntichizakazza. Nekztanaqui tuž cjichiča:

—Jilanaca, ančhucqui zizza. Tii oficiuquiz langzcan, zuma paaz canča ućhumnacaqui, zuma kamzjapa.

²⁶ Tii Pabluqui ojklayčha, “Zoñiž paata yooznacaqui anača ultim yoozqui”, cjan. Jalla nuž chiyan, walja zoñinacaqui niiž taku criičha, tii Efeso wajtquinami, nižaza tjapa tii Asia provincia yokquinami. Niiž taku criižcu, ućhum yooznacquiztan zarakchičha. Jalla nii quintu nonch-inćhucčha, nižaza cherchinćhucčha.

²⁷ Jalla nižtiquiztan tii ućhum langznacaqui anat cusa cjisnačhani. Nižaza ućhumž cansmi pertisnačhani. Anziqui tjapa tii Asia provincia yokquin žejlñi zoñinacami nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñi zoñinacami naa yooz siñuri sirwiñičha. Pero Pabluž cjen, Diana cjiti pajk yooz siñuri timplumi ana rispittat cječhani.

²⁸ Jalla nuž Demetriuž čhiita taku nonžcu, walja žawjchi cjisničha. Jalla nuž žawjžcu, kjawchičha tuž cjan:

—¡Viva Diana yooz siñura! ¡Viva tii Efeso wajtchiz yooz! —nuž cjan kjawchičha.

²⁹ Nekztan tjapa nii wajtchiz zoñinacž kuz turwayskatchičha. Nižtiquiztan nii wajtchiz zoñinacaqui Gayžtan Aristarcužtan, jalla ninaca kichi tanzičha. Nii pucultanaqui Macedonia yokquiztan Pablužtan chica ojkitičha. Jalla nii pucultan tanžcu, pajk parliz kjuya chjitchičha.

³⁰ Nižaza Pabluqui nii kjuya luz pecatčha, zoñinacžquiz paljayzjapa. Criichi zoñinacazti Pablo atajchičha, ana luzkatajo.

³¹ Nižaza yekjap Asia jilirinaca želatčha, Pabluž amigonacatakalčha. Jalla ninacaqui tsjii žoñi cuchanzquichičha Pablužquin rocžinajo, nii parliz kjuyquiz ana luzajo.

³² Tampachquiztan juntazcu zoñinacaqui kjawchičha tjapaman razunanaca čhiican. Aptjapziž cjen nekztan nižta kjawchičha zoñinacaqui. Ancha pajk ch'awjwa paatčha. Jila manka zoñinacaqui čjul puntu ajcztažlaja ana zizzičha.

³³ Yekjap zoñinacaqui nii ajczta puntu zumpacha intintiskatchičha Alejandružquiz. Nekztan niiqui tucquin tsijskatchičha, nii judionacžquiztan tjurt'izinajo. Nekztanaqui Alejandruqui kjara waytižcu ch'uj cjeej cjičičha. Nekztanaqui niiqui tjapa zoñinacž yujcquiz tjurt'iziñž tawkžtan čhiiz pecatčha.

³⁴ Parti zoñinacazti Alejandro judío žoñi cjan zizcu, wilta kjawchičha tsjii pizc ora. Tsjii joržtan tuž cjan:

—¡Viva Diana yooz siñura! ¡Viva tii Efeso wajtchiz yooz!

³⁵ Jalla nekztanaqui nii wajt secretariuqui zoñinaca ch'uj cjiskatžcu, paljayčičha tuž cjan:

—Efeso jilanaca, tii pajk yooz Diana siñura timplu tii Efeso wajtchiz zoñinacžquiz cumpjiitačha. Nižaza arajpachquiztan tjojtžquichinčha taa yooz siñuriqui. Tsjii maz cheechi tjonžquichinčha.

³⁶ Jalla nii puntuquiztanaqui anaž jecmi nicasačha. Jazi qui ch'ujčha cjee. Ima zuma tantiyazcan anača čjulumi paa.

³⁷ Tii anćhuca zjijeta zoñinacaqui ana čjulumi čhiichičha naa Diana siñurijapaqui, anazaž naa quintra čjulumi paachičha.

³⁸ Demetriužtan niiž langžñi mazinacžtan quijz pecčhaj niiqui, nijjapa juež jilirinaca žejlčha. Nii jilirinacžquinkaz ojkla, nii quija arreglisjapaqui.

³⁹ Tsjii yekja puntu parliz pecčhaj niiqui, zumpachaž ajczcuž parla.

⁴⁰ Tii aptjapzi puntuquiztan ućhum čhiiz razunanacaqui ana žejlčha. Jazi qui ućhum gobiernuqui ućhumnac quintra uj tjojtñasachha, tii noo aptjapztiquiztan.

⁴¹ Tii parlaqui zeržta cjila, —nuž cjichičha nii secretariuqui. Nekztanaqui zoñinaca liwj cuchanchičha, persun kjuya okajo.

20

PABLUZ OJKTA MACEDONIA NIZAZA GRECIA

¹ Jalla nekztanaqui nii aptjapzta zoñinacaž ojkta, Pabluqui criichi zoñinaca kjawzičha, ninaczquiz tjaajinzjapa. Nekztanaqui Pabluqui “Okaz” cjichičha, Macedonia yoka ojkzjapa.

² Jalla nii yokquin ojklaycan, criichi jilanaczquin zuma tawkžtan ancha p'ekinchaychičha, tjurt'ini kuzziz cjejajo. Nekztanaqui Grecia yoka irantichičha.

³ Jalla nicju čhjep jiiz zejłchičha. Nekztan warcu zalz pecatčha, Siria yoka ojkzjapa. Warcu tanawc cjen, Pabluqui quintu zizzičha, judionacaqui niž quintra parlassitaquičha, jalla nii. Jalla nižtiquiztan niž warcuquiz ojkz cjitaqui nužquiz tjišičha. Yokaranpacha ojkchičha. Nekztan Macedonia yoka irantichičha.

⁴ Nižaza Pablužtan chica ojkchiqui tinacatačha: Sopatertačha (niiqui Berea wajtchiztačha), nižaza Aristarcutačha, nižaza Segundutačha (niiqui Tesalónica wajtchiztačha), nižaza Gayutačha (niiqui Derbe wajtchiztačha), nižaza Timoteotačha, nižaza Tiquicutatčha, nižaza Trofimučha. (Jalla Tiquicuztan Trofimužtan Asia provinciquiztantačha).

⁵ Jalla nii jilanacaqui wejtnaca tuqui okjaychičha. Jalla nuž okjayžcu Troas cjita wajtquin wejrnac tjewzičha.

⁶ Wejrnacqui ana liwaturchiz t'anta lujłz pjijsta paztan, Filipo cjita wajtquiztan zarakchinčha tsjii warcuquiz. Tsjii pjijska tjuñquiztan Troas watja irantichinčha. Jalla nicju kamchinčha tsjii simana.

PABLUZ KAMTA TROAS WAJTQUIN

⁷ Dominguqui wejrnacqui ajczinčha, Santa Cena paazjapa. Jalla nuž ajčcu Pabluqui tjaajinchičha criichi jilanaczquiz. Jaka tažu zarakz cjen, chica aramacama tjaajinchičha.

⁸ Wejrnacqui tsewcta pisuquin ajczintačha tsjii kjuyquiz. Kjanzjapa wacchi michanaca tjeestatačha.

⁹ Nižaza Eutico cjita tjowa ventanquiz julzi želatčha. Pabluž azkapacha chyan, nii tjowaqui ancha tjaji tjonkatchičha. Nekztan nii ventanquiztan kossuc tjojtšičha, čhjep pisu kjuyquiztan. Ticzi waytitatačha nii tjowaqui.

¹⁰ Nekztanaqui Pabluqui chjijwžquichičha. Nii tjowž juntuñ chutjatžcu žcojrzičha. Nekztanaqui parti jilanaczquin cjichičha:

—Anačha tsucaquičha. Zejtčha tiiqui.

¹¹ Jalla nekztanaqui Pabluqui wilta yawchičha tsewcta pisuquin. Nekztan Santa Cena paachičha. Jalla nuž paazcu, Pabluqui tirapañ parlichičha kjanatscama. Nekztan ojkchičha.

¹² Partinacazti zuma kuzta eclichičha. Nii tjowa vivož cjen, cuntintu nii tjowa chjitchičha.

¹³ Nekztanaqui wejrnacqui warcuquiz okjaychinčha Asón yokacama. Pabluži kojchun ojkz pecatčha. Asón wajtquiztan Pablo zakaz warcuquiz ojkz tantičičha. Jalla nuž cjan kaztatačha.

¹⁴ Nekztanaqui Asón wajtquin Pablužtan zalzinčha. Nekztanaqui Pabluqui wejtnacatan chica warcuquiz luzzičha. Nekztanaqui Mitilene kjutni ojkchinčha.

15 Mitilenequiztan ojkcan, jaka tažuqui Quío latuquin watchinča. Kat tažuqui Samos cjita watja irantichinča. Nekztanaqui Trogilio cjita wajuquin jeejsassinča. Niiz jaka tažuqui Mileto cjita watja irantichinča.

16 Jalla nuž ojkchinča, Asia yokquin ana wacchi tjuñi žejlzjapa. Efeso wajuquin ana ojkz pecatča. Antiz Jerusalén watja apura ojkz pecatča Pabluqui. Jalla nicju irantis pecatča ima Pentecostés tjuñi tjonan. Jaknužquiztanami irantisquizpanž pecatča.

EFESO ICLIZ JILIRINACZQUIN CHIIZINTA

17 Mileto wajuquiz žejlcan, Pabluqui Efeso icliz jilirinaca kjawžquini cuchanchiča.

18 Jalla nii jilirinacaž tjonan, Pabluqui ninacžquiz tuž chiižinchiča:

–Weriž Asia yokquiz tjonan, nii tjuñquiztanpacha jaknužt ančhucatan chica kamtučhaja, jalla nii ančhucqui zizza.

19 Jalla nuž ančhucatan kamcan, humilde kuzziz Yooz Jiliržquiz sirwichinča. Nižaza criichi žoñinacžquiztan wejt kuzquiz sint'itiquiztan ancha kaachinča, nižaza ancha pruebanacami sufrichinča.

20 Tsjan zuma kamañchiz cjisjapa ančhucaquiz tjapa zumanaca tjaajinčinča, tjup kuzziz. Plazquinami callquinami tjaajinčinča, nižaza ančuca persun kjuyquiztan kjuya tjaajinčinča.

21 Nižaza judionacžquizimi ana judionacžquizimi paljaychinča wejrqui, tuž cjican: “Ančhucqui persun uj pajžcu, kuznaca campiya. Jesucristo jiliržquin tjapa kuztan criya”.

22 Anziqui wejrqui Jerusalén watjal okača. Espiritu Santuž mantital okača. Jalla nicju čjulut watačhaja, anal zizuča.

23 Jalla tii puntukal zizuča. Tjapa watjaran weriž ojklayan Espiritu Santuqui wejtquiz chiichiča, tuž cjican: “Amqui carsilquiz chawctam cjequiča. Nižaza ancham sufraquiča”.

24 Pero nii mazintiquiztanaqui wejr anal turwasnuča. Tii muntuquiz zejtzjapa anaž importiča wejrqui. Wejt wiraqui anaž chekanaqui. Jesucristo jilirž tjaata apóstol cargo, jalla nii cumplistanča chekanaqui. Yooziž tjaata kamañ jaru ojklayz pecuča, ticzcama. Liwriiñi Yooz taku parliz pecuča, Yooz zuma okžniča cjican.

25 Yooz mantuquiz kamz puntuquiztan ančhucaquiz mazzinča. Anziqui ančhucqui wejtjan anaž iya zalaquiča tekztan nawjchuc.

26 Jalla nižtiquiztan ančhucaquiz chiyuča, tuž cjican: Anaž jecmi ančhucaquiztan wejtquin uj tjojtmasača, tuž cjican:

27 “Pabluqui anaž tjapa Yooziž tjaata taku tjaajinchiča” cjicanaqui. Wejrqui tjapa Yooziž tjaata takunaca ančhucaquiz mazzinča.

28 Jalla nižtiquiztanaqui ančhucqui persunpachquiz cwitaza, nižaza parti ančuca iclizziz jilanaca cwitaquiča ančhucqui. Espiritu Santuqui ančhuc jiliriztakaz utchiča Yoozquin criichinaca cwitajo, nižaza Yooz tawk čjeri tjaajo. Nii criichi jilanacž laycu Jesucristo Yoozqui niiz persun ljoc tawkchiča, cruzquiz ch'awcžcu. Jaziqui criichi žoñinacača Jesucristužtaqui.

29 Tsjii zakal zizuča. Weriž ojktan, yekja žoñinacaqui ančhucaquin tjon-
aquiča ančhuc wichanzjapa, nižaza ančuca icliza akskatzjapa. Ninacaqui uuzi tanñi kitiztakaz luzzajapa.

30 Nižaza ančhucaquiztan toscara chiiñinaca želaquiča tsjii kjutñi criichi jilanaca chjitzjapa toscar tawkžtan.

³¹ Jaziqui ančhucqui zumpacha cwitaza. Wejrqui čhjep wata intiru majiñami weenami zapa mayni ančhucacqui tjaajinchinča. Nižaza ančhucacqui chiichižincan, ancha kaachinča.

³² Jaziqui jilanaca, ančhucqui Yoozquin cumpjiyuča. Nižaza Yooz zuma taku zumpachaž catoka. Jalla nuž cjen ančhucqui tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Nekztan Yoozquiztan irinsa tanznacquiča tjapa Yooziž t'akžta žoñinacžtan.

³³ Wejrpachača paazmi zquitimi anapan pecchintqui jeczquiztanami.

³⁴ Antiz wejrčha persun kjaržtan langziñtqui, čhjulut pecatučhaja, jalla niijapa, nižaza wejtan čica ojklayñi žoñinacžjapami. Jalla nii puntuquiztanaqui ančhucqui zumpachaž zizza.

³⁵ Jalla nužupan ančhucqui langz waquiziča, t'akjir žoñinacžquiz yanapzjapa. Jalla nuž kjana tjeezinča persuna langzcan. Nižaza Jesús Jilirž čhiita taku cjužzna. Jalla tuž cjicha nii čhiitaqui: "Onanñi žoñinacaqui juc'ant cuntintučha tanzñi žoñinacžquiztanaqui".

³⁶ Jalla nuž čhižcu, Pabluqui quillziča, tjapa nii žejlñi hermanonacžtan, Yoozquin mayizizjapa.

³⁷ Jalla nekztanaqui tjapa nii jilanacaqui kaachiča Pabluž ojzk cjen. Pablo žcojrziča, nižaza čhjulziča.

³⁸ Pabluqui cjichiča:

—Wejrqui okača, jaziqui anaž iya wejr cheraquiča. —Jalla nižtquiztan nii jilanacaqui ancha laquita cjissiča.

Jalla nekztanaqui warcu luzcama čica ojkiča.

21

PABLUQUI JERUSALEN WATJA OJKCHICHA

¹ jilanaca eccu, warcuquiz luzzinča. Nekztan Cos cjita yok tirichuc ojkinča. Jaka tažuqui Rodas cjita yokquin ojkinča. Jalla niwjctan Pátara cjita watja ojkinča.

² Jalla nii Pátara wajtquiztan tsjii Fenicia kjutñi ojkiñi warcu zalchinča. Nekztan nii warcuquiz luzcu ojkinča.

³ Jalla nuž ojkan Chipre cjita yoka ažkquin cherchinča. Chipre yokaqui zkar latuquintača. Tira ojkinča Siria yoka irantizcama. Tiro cjita wajtquiz kuzi ecz želan, nekztan Tiro watja luzziča.

⁴ Jalla nicju criichi jilanaca kjurchinča, zalañcama. Nekztanaqui ninacžtan kamchinča tsjii simana. Ninacaqui Espiritu Santuž cjen chikatchiča Pablužquiz, tuž cjican:

—Amqui anatača ojzkqui Jerusalén watja.

⁵ Simanaž wattan, Tiro wajtquiztan ulanchinča. Nižaza tjapa nii wajtchiz criichi žoñinacaqui maatakanacžtanami ocjalanacžtanami wejt-nacaquiz cumpant'ichiča wajtž tjija. Jalla nicju tsjii k'ara želatča, kot atquin. Nii k'arquiz quillžcu Yoozquin mayizassinča.

⁶ Nekztanaqui zumpacha kjara tansascu, jaljtassinča "Kjažllami okall" cjican. Nekztanaqui wejrnacqui warcuquiz luzzinča. Ninacazti kjuya quejpciča.

⁷ Nekztanaqui Tiro wajtquiztan zarakchinča. Tolemaida cjita watja irantiscama. Jalla nicju criichi jilanacžquin tsaani ojkinča. Jalla nekztanaqui tsjii noj kamchinča nii jilanacžtan.

⁸ Niiž jaka tažuqui Pablužtan wejtnacatan ulanchinča. Nekztan Cesarea cjita watja irantichinča. Jalla nii wajtquiz irantižcu Felipž kjuya ojkinča. Jalla niitača liwriñi Yooz taku parliñiqui jalla nii oficiuchiztača.

Niiz tuqui Jerusalenquin pakallawk jilanaca illtatacha, Yooztajapa langzjapa. Tsjiiqui nii Felipitacha. Jalla niiz kjuyquin kamchincha.

⁹ Nii Felipiqui pajkpaltan ana zalzi tjunmatanacchizatacha. Nižaza ninacaqui Yoozquiztan zizta taku parliñi profetanacatacha.

¹⁰ Jalla ninacž kjuyquin tsjii kjaž maj kamžcu, tsjii Agabo cjita žoñiqui tjonchiča Judea cjita yokquiztan. Nii žoñiqui Yooz taku parliñi profetatacha.

¹¹ Jalla nii žoñiqui wejrnac tjonžñi tjonchiča. Nekztanaqui Pabluž jweranta kojch aptichiča. Nii kojchtan persun kojcha kjara jwersiča tuž cjican:

—Espiritu Santuqui tuž cjiča: “Jalla nižtapacha Jerusalén wajtquin judío žoñinacaqui tii kojch tuyñi žoñi jwernaquiča. Jalla nuž jweržcu, yekja wajtchiz žoñinacžquiz intirjaquiča”. —Nuž cjichiča Agabo cjita profetaqui.

¹² Jalla nuž nonžcu, wejrnacmi nižaza nii Cesarea wajtchiz criichinacami tjappacha Pablužquiz rocassinča ana Jerusalén watja okajo.

¹³ Pabluzti kjaaziča, tuž cjican:

—¿Kjažtiquiztan ančhuc kaajo? ¿Kjažtiquiztan ančhuc wejr llaquizkatjo? Wejrqui Jesucristuž cjen listučha čhejlta cjisjapami nižaza Jerusalén wajtquin ticzjapami.

¹⁴ Jaziqi wejnaca razunžtan Pabluž taku ana atipi atchinča. Jalla nuž cjen ana tira čiichinča. Tiikazza cjichinča:

—Yooz Jilirž munañpaj cjila.

¹⁵ Jalla nekztanaqui ojkszjapa tjaczinča. Nekztan Jerusalén wajt kjutñi ojkcchinča.

¹⁶ Nižaza yekjap Yoozquin criichi jilanacaqui wejtnacaquiz cumpant'ichiča. Tsjii ninacžquiztan Mnasón cjita žoñi želatča. Niiqui Chipre cjita wajtchiz žoñitacha. Ažk wata Yoozquin criichipantacha. Niiz kjuyquin alujazjapatacha Jerusalén wajtquin.

PABLUQUI JACOBŽQUIZ TJONZICHA

¹⁷ Jerusalén watja irantižcu, Yoozquin criichi jilanacaqui wejrnac ancha cuntintu risiwt'ichiča.

¹⁸ Niiz jaka tažu Pabluqui wejtnacatan Jacobžquin tjonžñi ojkcchiča. Jalla nicju tjapa nii Jerusalén icliz jilirinacaqui želatča.

¹⁹ Pabluqui jilanacžquiz tsaanžcu, tjappacha niiz ojklayta quint'ichiča. Yoozqui Pablužquiz wali pajk obranaca paakatchiča ana judío žoñinacž yokaran ojklayan. Jalla nii quint'ichiča Pabluqui.

²⁰ Jalla nii takunaca nonžcuqui, Yooz honora čiichiča. Nižaza Pablužquiz cjichiča:

—Jila, walikazza niiqui. Nižaza tekzi tsjii kjaž warank judionacaqui Jesucristužquin criichizakazza. Jalla nii zizzamča. Nižaza tjapa ninacaqui cjichipanča, “Moisés lii jaru ojkanča” jalla nii.

²¹ Nižaza ninacaqui nonziča tii quintu: Amqui yekja yokquin kamñi judionacžquiz tjaajinñamča, “Moisés mantita lii ana cumplis waquiziča”, jalla nii. Nižaza ninacaqui am puntuquiztan tuž nonziča: Amqui “Lucmajch wawanaca ana chimpana cjis waquiziča”, cjican tjaajinñamča. Nižaza amqui “Učhum judío cuzturumpinac jaru ana paaz waquiziča” cjican tjaajinñamča. Jalla nuž am puntuquiztan nonziča tekz žejlñi hermanonacaqui.

²² Anziqi nii hermanonacaqui am tjonchi zizcu ajcnaquiča. Jaziqi, žaknužum cjeequi?

²³ Amqui jalla tužum paačhaj. Tii Jerusalén wajtquiz pajkpaltan žoñinaca žejlča. Ninacaqui compromitta taku cumplistanča.

24 Amtan chica ninaca chjitcha. Nekztan ninacžtan chica am ućhum cuzturumpi paa. Nižaza ninacž gasto pacna, ninaca persun ach chara k'ala murta cjisjapa. Jalla nižtiquiztan tjappacha intintiskataquiča, amqui ućhumnaca cuzturumpi ana quintrača, jalla nii. Jalla nuž chiichiinacaqui toscara cjetaž cjequiča. Ampachazakazim ućhum lii jaru paacha. Jalla nuž intintaquiča tjappachaqui.

25 Nižaza wejrnacqui nacjuńta wajtchiz ana judío criichinacžquiz cjiirch-inča, tuž cjan: “Žońiž paata yoozquiz wilana jawkta chjizwi anača lujlsqui. Nižaza jora zkenzcu conta animal chjizwimi anača lujlsqui. Nižaza luctakžtanami maatakžtanami anača adulteriuquiz ojklazqui”. – Jalla nuž Pablužquiz chiichiča nii icliz jilirinacaqui.

PABLUQUI PRESO TANTATACHA

26 Jalla nekztanaqui Pabluqui nii pajkpaltan žońinaca chjitchiča. Niž jaka tažuqui ninacžtan chica cuzturumpi paachiča. Nekztanaqui timpluquin luzziča ćjulorat nii cuzturumpi paaz tjuńinaca žerznachaja, jalla nii mazjapa. Nii cuzturumpi paaz tjuńinaca žeržtan, Pabluqui persunjapami ninacžtajapami ofrenda tjaastanča. Nii puntu zakaz timpluquin mazńi luzziča.

27 Nii pakallawk cuzturumpi paaz tjuńinaca žeržmayatača. Jalla nii ora tsjii kjažt judionacaqui želatča Asia provinciuztan tjonchi. Ninacaqui Pablo cherchiča timpluquiz žejńi. Jalla nuž cheržcu, ninacaqui tjapa žońinaca aptjapchiča Pabluž quintra. Nižaza Pablo tanzjapa jirchiča.

28 Nekztan kjawchiča tuž cjan:

–Israel wajtchiz žońinaca. Yanapt'alla. Tiiča anawal žońiqui. Tiiqui tjapa kjutńi ojklayan, žońinacžquiz tjaajińča ućhum nación quintrami, nižaza Moisés lii quintrami, nižaza tii timplu quintrami. Nižaza anziqui tii timpluquiz ana judío žońinaca chjitchiča. Jalla nižtiquiztan tii Yooz timplu quintraž paača. Ućhum alajakazza tii arajpach Yooz timpluquiz luzpanqui. Ana judío žońinacaqui ana luztanča. –Jalla nuž kjawchiča Pabluž quintra.

29 Niž tuquilla Pabluqui Trófimo cjeta žońžtan želatča. Trofimuqui Efeso wajtchiz žońitača. Niž pucultan chica cheržcu, nii judío žońinacaqui tuž pinsatča, Pabluqui timpluquin nii Trófimo chjitchizłani, cjan. Jalla nižtiquiztan Pabluž quintra kjawchiča.

30 Tjapa žońinacaqui Pabluž quintra žawjchi tjojtichiča. Zati pariju tjonchiča timplu kjutńi. Nekztanaqui Pablo tanchiča. Timplu kjuyłtan tanžcu zawncćhuc joochiča. Nekztanaqui nii timplu zanami chawjcziča.

31 Ninacaqui Pablo conzmayatača. Nekztan žońinaca walja aptjapzi cjen, zultatž jiliržquin maztatača.

32 Jalla nii quintu zizcu, walja apura zultatunaca juntassiča ninacž sargentunacžtan. Nekztan zati pariju jirchiča jakziquin tama žońinaca želatčaja, jalla nicju. Nekztanaqui žońinacaqui nii zultatunaca sargentunacžtanpacha cherchiča. Nuž cheržcu Pablo kijtž cjen nužquiz apatatchiča.

33 Jalla nekztanaqui nii zultatž jiliriqui macjatžcu Pablo preso tanchiča. Nižaza mantichiča, pizc carinžtan chelajo. Nekztanaqui žońinacžquiz pewcziča:

–¿Ject teejo? ¿Ćhjułu paachita tii žońejo?

34 Nii žońinaczi tjapaman puntunaca chiican kjawchiča. Ancha altu joržtan arnan, nii zultatž jiliriqui ana intintasi atatcha. Jalla nižtiquiztan mantichiča, cuartilquin chjicha, cjan.

35 Zultatž cuartil guardanacžquiz macjatžcan, zultatunacaqui Pablo waytžcu chjitchiča, ana nii žońinacžquiz kijchkatzjapa.

³⁶ Niiž wirquiz tama zoñinacaqui apzquichiča, kjaw jawi:
—¡Ticzla tiiqui! ¡Panj ticzla! —cjican.

PABLUQUI PERSUNA TJURT'ICHICHA

³⁷ Nekztanaqui Pabluqui cuartilquiz makawc cjen zultatž jiliržquiz paljay-
chiča, tuž cjican:

—Wejrqui tsjii chiiz pecuča. ¿Wejr chiyasaya?

Nekztanaqui nii zultatž jiliriqui kjaaziča tuž cjican:

—¿Amqui griego taku chiiñam jaa?

³⁸ Jaziqui amqui anaž nii anawal egipt wajtchiz zoñimča. Niiqui ažk
tjuñinaca gobiernuž quintra zoñinaca tjojtiskatchiča. Ch'ekti yokquin
tsjii pajkpic warank guerrillero juntichiča gobierno niiž puestuquiztan
chjatkatžjapa. ¿Ana nii egipto zoñimya?

³⁹ Nekztanaqui Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

—Wejrqui judío zoñtča. Cilicia cjita yokquin Tarso cjita wajtquin nass-
inča wejrqui. Nii pajk wajtchiz zoñtča wejrqui. Jalla nižtiquiztan tii
zoñinacžquiz paljayskatalla. —Nuž permiso maychiča.

⁴⁰ Nekztanaqui zultatž jiliriqui permiso tjaachiča, zoñinacžquiz pal-
jayajo. Nekztanaqui Pabluqui tsjitsiča nii gradanac juntuñ. Nižaza kjara
wajtžcu zoñinaca ch'ujquizkatchiča. Jalla nuž zoñinaca ch'ujquizkatžcu,
Pabluqui hebreo tawkquiztan paljaychiča, tuž cjican:

22

1—Jilanaca, ejpnaca, wejrqui persunal tjurt'ača. Wejt takuž nonžna.

2 Jalla nuž hebreo tawkžtan paljayan, walja ch'uj žejlchiča nii zoñinacaqui.
Nekztanaqui Pabluqui paljaychiča, tuž cjican:

3—Wejrqui judío zoñtča. Nawjc Cilicia cjita yokquin Tarso cjita wajtquin
nassinča. Pero tekzi tii Jerusalén wajtquiz pajkchinča. Gamaliel cjita
maestruqui wejr tjaajinchiča, ućhum atchi ejpnacž tuquita lii jarupanča
tjaajinchi. Nižaza wejrqui tjapa kuztan Yoozquin sirwiñpanča, jaknužt
anćhucqui tjapa kuztan ućhum cuzturumpi jaru paaćhaja, jalla nuž.

4 Tuquiqui wejrqui Yooz jiczquiz ojklayñi zoñinaca taniñtača, conañcama.
Nižaza Yoozquin criichi luctaka cjiñimi maataka cjiñimi preso tanžcu, che-
liñtača carsilquiz chawjckatžjapa.

5 Nižaza timplu jilirinacami tjapa wajt jilirinacami zizza, weraral
chiyuča, nii. Ninacaqui wejtquiz carta credencial tjaachiča, Damasco
wajtquin ućhum judío jilanaćquiz tjeezjapa. Nekztan nicju ojckchinča,
Yoozquin criichi zoñinaca tanzjapa. Tekzi Jerusalén wajtquiz zjićžcu,
castic pecchinča. Jalla tii weriž ojklayta puntuquiztanaqui tii Jerusalén
jilirinacaqui kjanacama declarasača.

PABLUQUI JESUCRISTUZTAN ZALCHICHA

6 'Carta credencial tanžcu, wejrqui Damasco watjal ojckchinča. Nižaza
taypur ora irantiz cjen, tiripintit arajpachquiztan tsjii wali pajk ispijužtakaz
kjanžquichiča wejt muytata.

7 Wejrqui yokquin tjojtzinča. Jalla nuž tjojtžcu tsjii jora nonziča, tuž
cjican: "Saulo, Saulo, ¿kjažtiquiztan am wejt quintramjo?"

8 Jalla nekztanaqui wejrqui pewczinča, tuž cjican: "Wejt Jiliri, ¿ject
amya?" Jalla nekztanaqui wejtquiz kjaaziča, tuž cjican: "Wejrtča Je-
susitqui. Nazaret wajtchiz zoñtča. Amqui wejt quintram paaćha".

9 Wejtčan chica cumpant'iñi zoñinacaqui walja tsucchiča. Nižaza nii
kjanžquiñi chercchizakazza. Pero nii wejtquiz chiizquini jora ana nonziča.

10 Nekztanaqui wejrqui cjichinča: “Wejt Jiliri, ěhjululu wejr paajum cjii amya?” Nekzfanaqui wejt Yooz Jiliri qui kjaaziča, tuž cjican: “Zaažna. Tiraka amqui Damasco watja oka. Jalla nekz amquiz mazinta cjequiča ějulul paasalaj, jalla nii”.

11 Jalla nii kjanaž cjen zuranzinča. Jalla nekztanaqui wejt cumpant'iñi žoñinacaqui wejt kjarcu tanžcu Damasco watja irantizcama ějitchiča.

12 Jalla nii wajtquin tsjii Ananías cjita žoñi želatča. Jalla niiqui Moisés lii jaru walja cumpliñitača. Nižaza tjapa nii Damasco wajtquin kamñi judionacami nii žoñž puntuquiztan “Zumapanča nii žoñiqui” cjiñitača.

13 Nekztanaqui Ananiasqui wejtquiz tjonžñi tjonchiča. Jalla nuž tjonžcu wejt latuquiz tsijtsiča. Nekztan wejtquiz cjichiča: “Saulo jila, wilita cherñim cjequiča”. Jalla nii orapacha wejrqui cherñi cjišsinča. Nekztan Ananías kjutñi cherzinča.

14 Jalla nekztanaqui Ananiasqui wejtquiz cjichiča: “Tuquitanpacha uĥum ejpnadž Yoozqui am illziča, nižž pinsita zizajo, nižaza nižž ancha zuma Majch cherajo, nižaza nižž jora nonžnajo.

15 Nižaza amqui nižž puntuquiztan paljayaquiča tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz. Nižaza ninacžquiz amiž chertanaca, nižaza amiž nonz-tanaca declarauquiča.

16 Jazi qui apura žaažna, Yooz Jiliržquin tjapa kuztan cjee, am ujnaca pertunta cjisjapa. Nižaza bautista cjee”.

17 Wiruñiqui Jerusalén watja quejpcinča. Jalla nuž quejpcu, timpluquin ojkcinča Yoozquin mayizizjapa. Jalla nuž mayizican Yoozqui tsjii ějuužtažokaz wejt kuzquiz tjonskatchiča.

18 Nekztan Yooz Jiliri cherchinča. Nižaza Yooz Jiliri qui wejtquiz cjichiča: “Tii Jerusalén wajtquiztan apura ulna. Amiž wejt puntuquiztan ěiita takunaca anaž nonz pecča”.

19 Nekztanaqui wejrqui cjichinča: “Wejt Jiliri, ninacaqui zizza weriž ojklayanacaqui. Tjapa ajcz kjuyaran ojklayiñitača, amquin criichinaca kjurcan. Jalla nii criichinaca wachtiquiztan, wejrqui ninaca wjajtkatchinča.

20 Nižaza am puntu declarñi Esteban conan, wejrqui nicju tsijtsi želatuča. Nižaza wejt kuzmi tjapa kuztača nii conan. Nižaza nii conñi žoñinacžquitinaca cwitichinča”.

21 Pero Yooz Jiliri qui wejtquiz ěižinchiča, tuž cjican: “Oka amqui. Ažkquin nacjuñta wajtěiz žoñinacžquin am cuĥnača”.

PABLUZTAN COMANDANTI JILIRZTAN

22 Jalla niicama žoñinacaqui Pabluž paljayta taku nonziča. Nekztanaqui kjawi kallantichiča, tuž cjican:

—jTiczla tii žoñiqui! jAna žejtz waquiziča!

23 Jalla nuž tirapan kjawcan, persun zquitinaca wewcwewczinchiča, polvo žketinchizakazza.

24 Jalla nižtiquiztan zultatž jiliri qui mantichiča, Pablo cuartelquin majkžnajo. Nižaza mantichiča, Pablo wjajtžcu mazkatzjapa, “ěKjažtquiztan nii žoñinacaqui nižž quintra nižta kjaw?” jalla nii puntuquiztan zizjapa.

25 Pablo wjajtzjapa ěejlžtaž cjen, Pabluqui nekz žejlñi tenientizquiz paljaychiča, tuž cjican:

—Ima zumpacha zizcan, ětsjii roman žoñi wjajtz waquiziya? Anapaž waquiziča.

26 Jalla nii taku nonžcu, nii tenientiqui nižž comandantizquiz ojkcichiča, nii puntu mazjapa. Jalla nekztanaqui tuž cjichiča:

—Tii žoñiqui roman žoñipanžača. Anaž ějulumi nižtaqui kjaž cjila.

²⁷ Nekztanaqui nii comandante jiliriqui Pablužquin macjatžquichiča. Nekztan pewcziča, tuž cjican:

–¿Roman žoñim panj amya?

Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

–Jesalla.

²⁸ Nekztan nii comandantiqui cjichiča:

–Wacchi paaz wejrqui pacchinpanča roman wajtchiz žoñi cjisjapaqui.

Nekztan Pabluqui kjaaziča, tuž cjican:

–Wejrqui nastiquiztanpacha roman wajtchiz žoñtča.

²⁹ Jalla nuž Pabluž taku nonžcu, nii Pablo wjajtajo mantita zultatunacaqui nužquiz wir kjutñi atziča. Nižaza Pablo roman žoñi zizcu, nii comandantiqui nii wjajtjapa čejlchiž cjen, tsucchi quirchiča.

PABLUQUI JUDIO JILIRINACZQUIZ PRISINTISKATCHICHA

³⁰ Niiž jaka tažuqui nii comandantiqui ancha ziz pecatča Pabluž puntuquiztan. Ultimu, ¿kjažtiquiztan nii judío žoñinacaqui Pablo conkatz pecatjo? Jalla nekztan Pablo čejlta carina apakžinchiča. Nižaza timplu chawc jilirinacami wajt jilirinacami juntjapznajo mantichiča. Jalla nuž juntjapztiquiztan nii comandantiqui Pablo ninacz yujcquin prisintisjapa chjitchiča.

23

¹ Nekztanaqui Pabluqui nii ajczi jilirinacz kjutñi cherziča. Jalla nuž cheržcu, tuž cjichiča:

–Jilanaca, wejť kuzquiz zizuča, tii noojcama wejrqui Yooz yujcquiziqui walika kamchinča, nii.

² Nuž čhiitiquiztan, Ananías cjita chawc jiliriqui Pabluž žcati žejlñi žoñžquiz mantichiča Pabluž atquiz kijchnajo.

³ Pabluzti kjaaziča, tuž cjican:

–Pizc kuzziz žoñi, Yoozqui am casticaquiča. Amqui tekz julzamča, učum lii jaru wejr jusjizjapa. Jaziqui, ¿kjažtiquiztan amqui učum lii quintra wejr kijchnajo mantichamtajo?

⁴ Jalla nii žejlñi žoñinacaqui kjaaziča, tuž cjican:

–¿Jalla nuž Yooz chawc jiliriqui chayskazkaya?

⁵ Nekztan Pabluqui cjichiča:

–Jilanaca, anal wejrqui zizatuča tiiqui Yooz chawc jilirizlaja, jalla nii. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsjii wajť jilirž quintraqui anača čhiizqui”.

⁶ Jalla nekztanaqui Pabluqui naaziča, parti ajczñi žoñinacaqui saduceo partiquiztantača, nižaza parti ajczñi žoñinacasti fariseo partiquiztantača. Jalla nižtiquiztan altu joržtan nii žoñinaczquiz paljajychiča, tuž cjican:

–Jilanaca, fariseo parti žoñtča wejrqui. Wejť familiaqui fariseo partizakazza. Tsjii noojiqui ticzi žoñinacaqui jacatataquiča. Jalla nii tjuñi wejrzakal tjewznuča. Jalla nii puntuquiztan ančhucqui wejr jusjiča.

⁷ Jalla nuž čhiitiquiztan fariseo partinacztan saduceo partinacztan porapat aptjapziča. Nekztanaqui nii ajczñi žoñinacaqui t'akziča.

⁸ Nii saduceo žoñinacasti cjiñitača, “Ticziquiztanaqui anaž wira jacatatača. Nižaza anaž anjilanacami zajranacami želasača”, nuž cjiñitača. Nii fariseo žoñinacasti jacatatz puntumi anjilanacz puntumi, zajranacz puntumi, tjapa nii puntunaca cřiñitača.

⁹ Jalla nižtiquiztan altu joržtan ch'aasi kallantichiča. Nekztan tsjii kjaž lii tjaajñi maestronacaqui tsijtsiča. Ninacaqui fariseo partiquiztantača. Ninacaqui paljajychiča tuž cjican:

–Tii zoñžquiz ana čjul ujmi wachuča wejrnacqui. Cunamit tsjii anjlačha Pablužquiz čhižinchini, už ispirituzlaj tižquiz čhižinči.

¹⁰ Juc'ant juc'ant ch'aascan aptjapsičha. Jalla nuž cjen comandante jiliriqi eksnatčha Pablo chjojritžta cječhaj, jalla nii. Nekztan nii comandantiqui zultatunacžquiz mantichiča nii judionacž taypiquiztan Pablo jwescu wilta cuartilquin chjichajo.

¹¹ Niiž jaka zeztažu nii arama Yooz Jiliriqi Pablužquiz jeczquichiča, tuž cjican:

–Pablo, tjup kuzziz cjee. Jaknuž tii Jerusalén wajtquiz wejt puntuquiztan paljayčhamžlaja, nižaza Rom wajtquin wejt puntuquiztan paljajstančha.

PABLO CONZ KAZTA

¹² Jalla niiž jaka tažuqi tsjii kjaž judío zoñinacaqui Pablo conzjapa juramentužtan tsjii acuerduquiz asiptassiča. “Pablo ana ticznaquiz niiqui, wejrnac contal cjeeča”. Nuž cjican asiptassiča. Nižaza ninacaqui palt'assiča ninacpora, tuž cjican:

–Anaž čjul čherimi lujls, Pablo conačcama, –jalla nii.

¹³ Jalla nii parla asiptiñi zoñinacaqui pusi tunc jilatača.

¹⁴ Nižaza ninacaqui mazñi ojkčiča timplu chawc jilirinacžquinami nižaza wajt jilirinacžquinami. Ninacžquiz mazziča tuž cjican:

–Tsji acuerduquiz asiptassinčha tuž cjican: “Pablo ana ticznaquiz niiqui, wejrnac contal cjeeča”. Nižaza palt'assinčha wejrnacpora, tuž cjican: “Anaž jecmi čjul čherimi lujls, Pablo conačcama”, jalla nii.

¹⁵ Jaziqui ančhucqui parti jilirinacžtanami nii comandante jiliržquiztan nii Pablo mayaquiča, tuž cjican: “Wilta Pablo cuchanžcalla wejnacaquin. Wejrnacqui Pabluž puntuquiztan tsjan zumpacha intintiz pecasuča”. Jalla nuž cjican Pablo mayaquiča. Wejrnacqui listuž cjeeča Pablo conzjapa. Ima ančhucquiz irantžcan, wejrnacqui nii Pablo conača. –Jalla nuž cjichiča.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Pabluž cullaca majchqui Pablo conz puntuquiztan nonziča. Jalla nii nonžcuqui cuartilquin ojkčiča Pablužquiz mazñi.

¹⁷ Nekztanaqui Pabluqui tsjii zultatž teniente kjawziča, tuž cjican:

–Tii tjowa chjicha comandantžquin. Tiiqui quintuchizza.

¹⁸ Nekztanaqui nii teniente nii tjowa chjitchiča tuž cjican:

–Nii Pablo prisita zoñiqui wejr kjawziča. Nekztan wejtquiz čhiichiča tii tjowa amquin chjichajo. Tiiqui amquiz quint'iz pecča.

¹⁹ Nekztan nii comandantiqui kjarcu tanžcu nii tjowa tsjii latu chjitchiča. Jalla nekztan pewczyča, tuž cjican:

–ččjulul amqui wejtquiz čhiiz pecya?

²⁰ Jalla nekztanaqui tjowaqui kjaaziča tuž cjican:

–Judío zoñinacaqui tsjii acuerduquiz asiptassiča. Jaka wenz amquiztan mayaquiča Pablo chjitzjapa judío jilirinacž yujcquin. Jalla tuž mañžtan mayaquiča, “Wejrnacqui Pabluž puntuquiztan tsjan zumpacha intintiz pecasuča”. Jalla nuž cjican mayaquiča.

²¹ Amzti ana ninacžquiz juyzu paaz waquiziča. Tsjii pusi tunc jil zoñinacaqui juramentužtan tsjii acuerduquiz asiptassiča, tuž cjican: “Pablo ana ticznaquiz niiqui, wejrnac contal cjeeča”. Nižaza ninacpora palt'assiča, tuž cjican: “Anača čheri lujls Pablo conačcama”. Nii zoñinacaqui čhjojžiz tjewža Pablo irantisquizcama. Anzpacha listuča, amiž asiptita takukaz tjewža.

²² Jalla nii quintu nonžcu nii comandantiqui nii tjowa cuchanchiča. Nižaza mantichiča:

—Anaž jeczquizimi amiž quint'itaqui chiichyaquičha, —jalla nuž cjan cuchanchičha.

PABLUQUI FELIX CJITA JILIRZQUIN CUCHANTA

²³ Jalla nekztanaqui nii comandantiqui pucultan teniente kjawzičha. Jalla nuž kjawzcu tsjii ortina mantichičha, tuž cjan:

—Zultatunaca tuž tjaczna, paa patac zultatu kojochiñ ojkñijapa, nižaza pakallawk tunca zultatu cawallquiz yawchi ojkñijapa, nižaza paa patac zultatu lanzižtan ojkñijapa. Ispir ora listu tjaczta cjequičha Cesarea watja ojkzjapa.

²⁴ Nižaza tsjii cawallu tjaczinaquičha Pablo yawchi chjitzjapa. Nižaza Pablo chjichaquičha ana čjulu kjaž cjižcu. Nekztanaqui Félix cjita chawc jiliržquiz intirjaquičha. —Jalla nuž mantichičha nii comandantiqui.

²⁵ Nižaza nii Pablo chjichñi zultatunacžtan tsjii carta apaychičha, tuž cjan:

²⁶ “Al señor excelentísimo chawc jiliri Félix: Wejrqui amquin tsaanučha; Claudio Lisias wejrčha.

²⁷ Judío žoñinacaqui tii žoñi preso tanchičha. Nižaza conz cjichitakalčha. Jalla tiiqui roman žoñičha. Jalla nii zizcu, wejrqui zultatunacžtan ojkch-inčha, tii liwrii. Wejr irantan, judío žoñinacaqui tii conzmayatačha.

²⁸ Wejrqui ziz pecatučha, ultimu kjažtiquiztan nii judío žoñinacaqui tii conkatz pecatjo, jalla nii. Nižtiquiztan judío jilirinacž yujcquin chjitchinčha.

²⁹ Nekztanaqui zizzinčha nii judionacž lii puntuquiztankaz tii quintra uj tjojtunchičha. Anaž conz razunami nižaza ana carsilquiz chawjcz razunami želatčha tii judionacžquiztanaqui.

³⁰ Jalla nekztanaqui nii judío žoñinacaqui tsjii acuerduquiz asiptassitakalčha tii Pablo conzjapa. Jalla nii zizcu, nekztan wejrqui amquin apura cuchanžcučha. Nižaza nižta quintra žoñinacžquiz mantichinčha, am yujcquiz parlajo, čhjul puntuquiztan quintra aptazaja, jalla nii. Jalla nužukazza”.

³¹ Jalla nekztanaqui ortin jaru zultatunacaqui ween Pablo chjitchičha, Antipatris cjita watjacama.

³² Niž jaka tazquii kojochiñ ojkñi zultatunacaqui cuartilquin quejžquichičha. Cawallquiz ojkñi zultatunacakaz tira Pablužtan ojkchičha.

³³ Cesarea watja irantižcu, carta tjaachičha chawc jiliržquiz. Nižaza nii jiliržquiz Pablo intirjichičha.

³⁴ Carta ližcu, nii chawc jiliriqui Pablo pewczičha, jakzi wajtchiz žoñitažlaja, jalla nii. Cilicia wajtchiz žoñi, nii zizcu,

³⁵ tuž cjichičha:

—Am quintra aptažni žoñinacž tjonchiž cjen, am puntuquiztanaqui wejrqui atintačha.

Nekztanaqui nii jiliriqui mantichičha Herodes pajk kjuyquiz Pablo zuma wijilta želajo.

24

PABLUQUI FELIX YUJCQUIZ PRISINTICHICA

¹ Nekztan pjijska tjuñquiztan, Ananias cjita timplu chawc jiliriqui Cesarea watja irantichičha Jerusalén wajt jilirinacžtanami nižaza tsjii Tértulo cjita tjurt'iziñi awjatžtan. Jalla ninacaqui chawc jilirž yujcquin prisintichičha Pabluž quintra chawc uj tjojtunzjapa.

² Tsjii audiencia cjetžtanaqui jilirž yujcquiz Pablo chjichtatačha. Nekztan nii Tértulo tjurt'iziñi awjatuqui Pabluž quintra chii kallantichičha tuž cjan:

–Wejt excelentísimo chawc jiliri: Walikazza wejt watjaqui, nižaza cuntintu kamasučha. Sparaqüicha amquin. Am walja zizñiž cjen zuma irpiñamčha wejtnacaquiz. Čjul necesidad željčhaja, jalla nii atintichamčha.

³ Tjapa watjanacquin amiž uchta obranacquiztan ancha sparaqüiz cjiwčha, zuma excelentísimo Félix. Nižaza tjapa žoñinacaqui nuž amquiz sparaqüicha cjiñipančha.

⁴ Wejrqui am ana ancha molistis pecučha, tii puntuquiztankaz am atintalla. Nižaza tsjii ratu wejt taku nonžnalla.

⁵ Nuc ažka kamcan, wejrnacqui zizzinčha, tii žoñiqui wira anawalipančha. Nižaza tjapa kjutñi judío žoñinacaž aptjapčha, t'aka t'aka. Nižaza tiiqui walja achacha nii nazaren cjita t'akquiztan.

⁶ Nižaza wejtnaca timpluquin yekja wajtchiz žoñi luskatz yanchičha. Jalla nižta anawalipančha. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui tii preso tanchinčha. Nižaza wejtnac lii jaru tii žoñi casticskatz pecatučha.

⁷ Nii Lisias cjita comandantizti fuerzižcu wejtnacaquiz mitissičha. Tama zultatunacžtan tii kjañčičha.

⁸ Nekztanaqui nii comandantiqui wejrnacqui tii žoñž uj tjeezjapa tekzi am yujcquiz tjonkatčha. Jazic amza tii pewczna. Jalla nekztanaqui tižquiztanpacha zizaquičha wejrnaca ultim werara čiičinčha, wejtnacaž tjojunta uj puntuquiztan zumpacha zizaquičha. Tii žoñiqui walja ujchizza.

⁹ Nii željñi judío žoñinacaqui cjichizakazza:

–Tiiž čhiita takunaca weraračha.

¹⁰ Nekztanaqui nii chawc jiliri tii kjara waytižcu Pablo čhiikatchičha. Jalla nuž cjen Pablo paljayčičha, tuž cjan:

–Nuc ažk wata tekz tii nacionquiz amqui jiliri tsijsamčha. Jaziquiz wejrqui ancha cuntintučha am yujcquiz tjuř'izjapaqui wejt puntuquiztan.

¹¹ Ampacham wejt puntuquiztan averiguasačha. Tuncapan tjuñikaz weriž irantisquitaqui, nii Jerusalén wajtquin Yoozquin sirwizjapa tjonchintačha.

¹² Anaž jec žoñimi wejr žoñžtan ch'assñi cherchiqui, nižaza wejrqui ana žoñinaca aptjapčinčha, Jerusalén wajtquizimi.

¹³ Tii wejt quintra žoñinacaqui anaž čjul ujmi amquiz tjeezñi atčha.

¹⁴ Jalla tiičha ultim weraraqui. Wejrqui wejtnac ejpnacž Yoozpacha sirwučha Yooziž tjeežta kamaña jaru. Jalla nii Yooz kamañaqui yekjaž t'aka cjičha tinacaqui. Nižaza wejrqui criyučha tjapa Moisés cijirta liimi, nižaza tjapa profetž cijirta Yooz takunacami.

¹⁵ Nižaza criyučha Yoozqui ticziquiztan jacatatskataquičha zuma kamñi žoñimi ana zuma kamñi žoñimi. Jalla nii jacatatz tjuñi tjewznučha, tinacami nižazakaž tjewža.

¹⁶ Jalla nuž tjewžcan, Yooz yujcquizimi žoñž yujcquizimi wejt kuz zuma iwjťican persunpacha cwitasučha, ana ujchiz cjisjapa.

¹⁷ Tsjii kjaž watanaca yekja nacionaran wejr cjklayžquichinčha. Jalla nuž ojklajžcu wejrqui wejt persun yoka quejpchinčha, limosnami ofrendanacami timpluquin uchjapa.

¹⁸ Jalla nuž paan, tsjii kjaž Asia provinciaquiztan tjonchi judionacaqui wejtta zalčičha. Timpluquin željčinčha judiož cuzturumpi jaru paacan. Timpluquin žoñinacaqui anatačha wacchi, nižaza anatačha čjulumi aptazi.

¹⁹ Jalla nii Asiaquiztan tjonchi judionacaqui jalla ninacžla tekzi tii am yujcquiz prisintisquizlani wejt quintraqui, čjul uj paatučhaja, jalla nii. Ninacaqui tsjii uj tjeeznachaj niiqui, tekz am yujcquiz tjeežla.

²⁰ Jalla nii ana atchucažlaj niiqui, tii žejlñi žoñinacaj weriž paata uj kjanacama chiilalla. Wejr judío jilirinacž yujcquiz želan, uj paachinžlaj niiqui kjanaj chiilalla.

²¹ Judío jilirinacž yujcquiz žejlcan, tiikaz altu joržtan chiichinča: “Tic-ziquiztan jacatatz tjuñi tjewznuča. Jalla nižtiquiztan tonj ančhucqui wejr jusjiča”. Jalla niikazza weriž chiitaqui. —Nuž cjican Pabluqui chiichiča.

²² Jalla nuž nonžcu, Félix chawc jiliriqui nii cjetžta audiencia nužquiz suspintiskatchiča. Nii jiliriqui Yooz jicz puntuquiztan zuma zizziča. Jalla nižtiquiztan Pabluž quintra žoñinacžquiziqui ana juyzu paachiča. Nekztan cjichiča:

—Chjulorat Lisias comandante tjonachaja, jalla nekztanž tii ančuca qui-jaqui wilta atintita cjequiča. Nii nooj azquitzta cjequiča.

²³ Nekztanaqui Félix chawc jiliriqui teniente capitanžquin mantichiča Pablo tira kjuyquiz chawjcta cwitajo. Pero Pabluž amigonacžquiz permiso tjaachiča, Pablo atintizjapa.

²⁴ Tsjii kjaž majquiztan Félix chawc jiliriqui Drusila cjiti tjunatan tjonžquichiča Pabluž taku nonzjapa. Jalla naaqui judioquiztan žontača. Nekztanaqui Pablo kjawžni mantichiča. Niž yujcquiz prisintižcu, Pabluqui Jesucristužquin kuzziz puntuquiztan paljaychiča.

²⁵ Nii jiliriz nonznan, Pabluqui parličiča tii čhjep puntuquiztan: Yooz zuma kamaña puntuquiztan, nižaza persun kuz zuma irpiz puntuquiztan, nižaza Yooz casticz tjuñi puntuquiztan. Jalla nii parlita nonžcu Félix chawc jiliriqui muzpa tsuchičiča. Nekztanaqui cjichiča:

—Oka amqui. Wejtaž timpu želan, wilta am kjawznača.

²⁶ Félix chawc jiliriqui “paaz pac jaa” cjican jalla nuž Pablužquiztan pecatča. Paaz pactiquiztan Pabluqui cuchtaž cjitasacha. Jalla nižtiquiztan nii jiliriqui kjaž wilta Pablo kjaw kjawatča, “Cunamiž paaz pacasa jaa” cjican. Pablo kjawžcu, nižtan parličiča.

²⁷ Félix jiliriqui judionacž kuz wali cjiskats pecatča. Jalla nižtiquiztan Pablo preso ecchiča. Pizc wata nuž watchiča. Jalla nekztanaqui Félix chawc jiliriqui niž puestuquiztan ulanchiča. Nii puestuquiz tsjiizuñ luzziča, Porcio Festo cjita tjuuchiztača.

25

PABLUQUI FESTUZ YUJCQUIZ PRISINTICHICHA

¹ Festuqui chawc jilirž puestuquiz luzcu, niž čhjep majquiztan Cesarea wajtquiztan Jerusalén watja ojkičiča.

² Jalla nicju templu chawc jilirinacami walja acha wajt jilirinacami, jalla ninacaqui Pabluž quintra quijchiča.

³ Nižaza rocchiča:

—Tsjii favora paalla —cjican. —Tii Jerusalén watja Pablo cuchanžcalla.

Nii oraqui ninacž kuzquiz pinsichiča, Pablo jiczquiz tjonan conzjapa.

⁴ Nekztanaqui Festo chawc jiliriqui kjaaziča, tuž cjican:

—Pabluqui Cesarea wajtquin preso žejlča. Tsjii kjaž majquiztan wejr-pachal quepača nicju.

⁵ Jaziqui ančuca jilirinacaqui wejtta chica Cesarea ojkla. Jalla nicju nii žoñi qui ujchizpanžlaj niiqui, jalla niž uj tjeezpanikazza ančhucalacaju.

⁶ Nii Festo jiliriqui quinsakal tjuñižlaj už tunca tjuñižlaj, jalla nuž žejlčiča Jerusalén wajtquiz. Jalla nekztanaqui Cesarea watja guejpciča. Niž jaka tažuqui niž jusjiz oficinquiz luzziča. Jalla nekztan Pablo zijjcajo mantichiča.

⁷ Pablo zjijctiquiztan Jerusalén wajtquiztan tjonchi judionacaqui jusjiz oficinquiz luzzizakazza. Pabluž muytata tsijtsu, wali chawc ujnaca tjoj-tunchičha. Pero ana čjul uj tjeezñi atchičha.

⁸ Jalla nekztanaqui Pabluqui persuna tjurt'ican takunaca chiichičha, tuž cjan:

—Wejrqui ana čjul ujmi paachinpančha, ana judionacz lii quintrami, nižaza ana timplu quintrami, nižaza ana roman chawc jilirž quintrami. Anapan uj paachinčha.

⁹ Nekztanaqui Festo jiliriQUI judionacz kuz wali cjskatzjapa tsjii favora paaz pecatčha. Jalla nižtiquiztan Pablužquiz pewczičha, tuž cjan:

—¿Jerusalén watjam okasaya? Jalla nicju am quintra quijta puntuquiztan atintasačha.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan Pabluqui kjaazičha, tuž cjan:

—Roman chawc jilirž jusjiz oficinquiz želučha. Tekzpacha wejrqui jusjita cjistancha. Amqui zumpacham zizza wejt puntuquiztan. Wejrqui ana čjul ujmi paachinčha tii judionacz quintrami.

¹¹ Jaziqui wejrqui ujchizpančhalaj niiqui, casticta cjis anal jiwjatučha. Nižaza uj paachiž cjen ticz waquizičhaj niiqui, ticzmi anal jiwjatučha. Pero wejt quintra tjojnta ujnacami ultimu ana tjeezkattačha. Nižtiquiztan anaž nii judionacz kjarquiz wejr intirjita cjesačha. Jaziqui roman chawc jiliržquinpan watz mayučha wejt puntuquiztan zumpacha arreglita cjis-japa.

¹² Jalla nekztanaqui Festo jiliriQUI niž tantiiñinacztan palt'ichičha. Jalla nuž palt'izu, Pablužquiz chiichičha, tuž cjan:

—Amqui roman chawc jiliržquin watz maychamčha. Jaziqui jalla nii jiliržquinpanikam watačhani.

PABLUQUI AGRIPZ YUJQCUIZ PRISINTICHICHA

¹³ Jalla tsjii kjaž majquiztan tsjii Agripa cjita chawc jiliriQUI Cesarea watja tjonchičha Berenice cjiti tjunatan. Jalla ninacaqui tjonchičha Festo tsaanzjapa.

¹⁴ Jalla nicju tsjii kjaž maj kaman Festo jiliriQUI ninaczquiz quint'ichičha Pabluž puntuquiztan, tuž cjan:

—Tekz tsjii pres žoñi žejlčha, Félix jiliržquiztanpacha.

¹⁵ Wejrqui Jerusalén wajtquiz želan, timplu jilirinacami wajt jilirinacami jalla ninacaqui tii žoñž quintra quijchičha. Ninacaqui wejtquiz tii žoñi conkatz pecatčha.

¹⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui kjaazinčha tuž cjan: “Romanž liiqui tuž cjičha: Quijta žoñžtan quijñi žoñžtan pucultan declarskatzpanikazza, čjulul watčhaja, jalla nii. Nekztan nii quijta žoñiqui persun takunacztan tjurt'asačha werarquiztanaqui. Nekztan chawc ujchizlaj niiqui, contaž cjesačha”.

¹⁷ Jalla nižtiquiztan ninacaž tiwc tjonchiž cjen, ana timpu pertižcu, nižž jaka tažuguqui quijta atintichinčha wejt jusjiz oficinquiz. Nii quijta žoñi zjijcajo mantižcu zuma atintichinčha.

¹⁸ Nii quijñi žoñinacaqui prisintichizakazza. Wejrqui pinsichintačha, ninacac chawc ujan nii žoñžquiz tjeeznaa, cjan. Ultimu ninacazti ana čjul chawc ujmi tjeezkati atchičha.

¹⁹ Nii žoñž quintra chiichičha religiön puntuquiztankaz. Tsjii Jesusa cjita žoñiqui ticzičha. Pabluži “Zejtčha niiqui” cjiñitakalčha.

²⁰ Wejrqui nižta quijta atintizjapa anal zuma zizatučha. Jalla nižtiquiztan Pablužquiz pewczinčha, tuž cjan: “¿Jerusalén watja okasay? Jalla nicju tii am quintra quij puntuquiztan atintasačha”. Jalla nuž chiichinčha wejrqui.

²¹ Jalla nekztanaqui niiqui maychiča roman chawc jiliržquin watzjapa. Jalla nižtiquiztan Augusto cjita chawc jiliržquin watajo mantichinča. Nižaza tirapan preso želajo mantichinča, čhjulorat chawc jiliržquin mantichu cječhaja, jalla niicama.

²² Jalla nekztanaqui Agripa jiliriqui Festo jiliržquiz cjichiča:

—Wejrakal nii žoňž razuna nonz pecuča.

Festo jiliriqui kjaaziča, tuž cjican:

—Jakapacham nonznaquiča.

²³ Niiž jaka tažuqui Agripa cjita jiliriqui Berenice cjiti tjunatan pajk audiencia kjuyquin luzquičiča, ancha zuma honorchiz. Zultatž jilirinacžtanami wajt jilirinacžtanami luzzizakazza. Nekztanaqui Festo jiliriqui Pablo zjijcajo mantichiča.

²⁴ Pablo zjijctiquiztan Festo jiliriqui tuž paljaychiča:

—Agripa chawc jiliri, nižaza tekz ajczi zuma žoňinaca. Tekziča tii žoňi qui. Walja judionacaqui tii žoňž quintra chiichiča Jerusalén wajtquinami tii Cesarea wajtquizimi. Jalla ninacaqui wejr rocrocchiča tii žoňi conzjapa, “Tii žoňi qui ana žejtz waquiziča” cjican.

²⁵ Wejrpacha tii zuma pewcpewczcu, anapan čhjul uj wachi atchinča, ticzkatajo. Nižaza tiiqui roman chawc jiliržquin watz maychiča jusjita cjejajo. Jalla nuž maytiquiztan tantiižcu, watajo mantichinča.

²⁶ Wejrqui roman chawc jiliržquin čhjul puntut tii žoňž puntuquiztanaqui cjiyras? Anal zizuča. Jalla nižtiquiztan am yujcquiz prisintiskatuča, señor Agripa, wejt chawc jiliri. Nižaza tjapa ančhucaquiz prisintiskatuča. Jazi qui ančhucqui tii žoňi zumpachaž pewczina. Nekztan wejrqui aptachani čhjul puntut cjiyras, nii.

²⁷ Tii pres žoňž quintra puntuquiztan kjanapacha cjiyrz waquiziča. Ana nižta cjiyraquiz niiqui, anapal cuchñi atasacha. —Jalla nuž paljaychiča Festo jiliriqui.

26

PABLUQUI TJURT'IŇI TAKUNACA WILTA CHIICHICHA

¹ Jalla nekztanaqui Agripa jiliriqui Pablužquiz tuž cjichiča:

—Amqui am persunquiztan zuma tjurt'iz taku chiya.

Jalla nekztanaqui Pabluqui kjara chjinžcu paljayi kallantichiča, tuž cjican:

² —Excelentísimo Agripa, chawc jiliri, ancha cuntintuča wejrqui, am yujcquiz wejt puntunaca werara chiizjapa. Judío žoňinacaqui wejt quintra ujnaca tjojtunchiča. Jaknižlaj nii werara chiyasacha.

³ Amqui tjappacha učhum judionacž cuzturumpinaca zumam zizza. Nižaza učhumpora čhjul puntu ch'aasaj, nii ch'aastanacami zizza amqui. Jalla nižtiquiztanaqui wejrqui ancha cuntintuča, am yujcquiz tjurt'izjapaqui. Zuma pasinsistanž nonžnalla.

⁴ Tjapa judionacaqui weriž kamta zizza. Wejt yokquiz ojklaytami nižaza Jerusalén wajtquiz ojklaytami jaknuž ocjalquiztanpacha kamiñtažlaja, nii zizza tjapa judionacaqui. Ninacžtan kamiñtača.

⁵ Tjowanstiquiztanpacha fariseo t'akquiz žejlchinča. Nii fariseo t'akaqui učhum judionacž li jarupan walja estricto kamiñiča yekja judionacž t'akanacquiztan cjenami. Jalla nii ažktan zizza nii wejt quintra judionacaqui. Jazi qui ninacakaj declarla, declarz pecčaj niiqui.

⁶ Tuquiqui Yoozqui učhum tuquita ejpnacžquiz taku ecchiča, ticziquiztan jacatatz puntu, jalla nii. Jalla nii jacatatzpan tjewznuča. Jalla nuž weriž tjewztiquiztan, judionacaqui wejt quintra quijchiča.

7 Pero Israel wajtquiziqui wejtnac tuncapan t'akanacaqui Yooziž ecta taku cumplis zakaz tjewža. Jalla nižtquiztan Yoozquin rispitiñiča, nižaza majiñami weenami nižquin sirwiča. Wejt chawc jiliri, jalla niipan tjewzñiž cjen judionacaqui wejt quintra tjojtčičiča.

8 Ančhucmi zakaz criičhani, Yoozqui ticziquiztan žoñinaca jacatatzquiča, nii.

9 Tuquiqui wejrqui pinsiñtača, nii Nazaret wajtchiz Jesusižquin criichi žoñinacž quintra čjul anawalinacami paaz waquiziča.

10 Jalla nuž wejrqui criichinacž quintra anawalinaca paachinča Jerusalén wajtquin. Učhum timplu jilirinacž mantita jaru walja criichinaca carsilquiz chawjcskatchinča. Nižaza criichinaca conajo, wejr zakal taku utčinča.

11 Nižaza kjaž wilta criichi žoñinaca sufriskatchinča, Jesucristuž quintra čhiikatjapa, nižaza Jesucristužquiztan quejpskatjapa. Wejrqui nižtapacha paachinča judionacž ajcz kjuyquizimi. Nižaza walja žawjwiñtača nii criichinacž kjutñi. Jalla nuž žawjžcu wejrqui criichinaca tani ojklajinčača yekja watjaranami.

12 Jalla niijapa Damasco watja ojkinča, timplu chawc jilirinacž mantita jaru. Nižaza ninacaqui wejtquiz carta credencial tjaachiča, nii criichi žoñinaca tanzjapa.

13 Jiczquiz okan, taypur ora tiripintit arajpachquiztan tsjii wali pajk ispijužtakaz kjanžquichiča, tjuñ siiquiztan juč'anti. Wejt muytatami wejt cumpan'tiñi žoñinacž muytatami kjančičiča.

14 Niiž cjen, wejrnaqui yokquiz tsucaña tjojtsinča. Nekztanaqui wejrqui tsjii jora nonzinča. Hebreo tawkquiztan wejtquiz paljayžquichiča, tuž cjan: "Saulo, Saulo, ¿kjažtquiztan am wejt quintramjo? Ampacha persun quintra paacha. Tsjii wacaqui ar parž quintra llawkžcu, persun jančičž quintra paacha, jalla nižta irata am persun quintra paacha". Jalla nuž paljayžquichiča nii tsewctan čhiñi joraqui.

15 Nekztanaqui wejrqui pewczinča, tuž cjan: "Wejt Jiliri, ¿ject amya?" Nekztan Yooz Jiliri qui wejtquiz cjichiča: "Wejrtča Jesusitqui. Amqui wejt quintram paacha. Wejrtča niitqui.

16 Zaažna. Tsijsna. Amqui wejr sirwaquiča. Nižaza ti amiz cheranacami declaraučiča muzpa žoñinacžquiziqui. Wiruñauqui iyam cheruquiča wejt puntuquiztan. Jalla nekztan tjapa wejt puntuquiztan parlaquiča. Jalla nižtajapa am illzinča. Jalla nuž cjen amquiz pariscuča.

17 Jazičiqi am cučnača ana judio žoñinacžquin wejt puntuquiztan parližcajo. Nekztanaqui amiz parlan, wejrqui am cwitača, judionacžquiztanami, nižaza nacjuñta žoñinacžquiztanami.

18 Nacjuñta žoñinacžquiz am cučnača, wejt puntuquiztan parlajo. Jalla nuž amiz parlitiquiztan nii žoñinacž kuzqui cjetžintaž cjequiča wejt puntu intintazajo, nižaza ana zumčiquiz kamajo, antiz zuma kamañquiz kamzjapa. Nižaza amiz parlitiquiztan ninacaqui liwriita cjequiča, Satanás cjeta diabluz mantita jaru ana ojklajajo, antiz Yooz mantita jaru ojklajajo. Nižaza wejtquin criyaquiča, ninacž ujnaca pertunta cjisjapa, nižaza Yooz kamaña tanzjapa parti Yooz illzta žoñinacžtan".

19 Nekztanaqui, Agripa chawc jiliri, nii arajpachquiztan paljajta taku-naca catokčinča, nii jaru kamzjapa.

20 Primiraqui Damasco wajtquin žejlñi žoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku parli kallantichinča. Nekztanaqui Jerusalén wajtquin nii Yooz taku parlichinzakazza. Niiž jaru Judea yokaran parlichinča. Niiž jaru nacjuñta žoñinacžquin Yooz taku parlichinča. Judio žoñinacžquizimi ana judio

žoñinacžquizimi tjappachquiz parlichinča, ninacž kuznaca campiyajo, Yooz sirwiz quejpnajo, nižaza Yoozquin quejptiquiztan zuma kamaña tjeežnajo.

²¹ Jalla nižta Yooz takunaca parlitiquiztan judío žoñinacaqui wejr preso tanchičha timpluquiz, wejr conajo.

²² Anzcama Yoozqui wejr yanapča. Jalla nižtiguiztan wejrqui tjurt'iñi kuzziz tii zuma Yooz taku parluča humilde žoñinacžquizimi pajk jilirinacžquizimi. Tuquitan Yooz taku parliñi profetž čhiita tawk jaru nižaza Moisés čhiita tawk jaru, jalla niicama parluča. Jalla ninacaqui maz-inčičha, tuž cjan:

²³ “Cristuqui sufristanča ticzcama. Nekztan ticziquiztan jacatatstanča. Jalla niiqui primer ticziquiztan jacatatchi žoñičha. Jalla nii Jesucristuž cjen tii zuma liwriiñi Yooz takuqui parlitapantača učhum wajtchiz žoñinacžquizimi yekja wajtchiz žoñinacžquizimi”. Jalla nii liwriiñi taku zaka wejr parluča.

PABLUQUI AGRIPZQUIZ CHIIZINCHICHA

²⁴ Pablo jalla nuž tjurt'iñi taku paljayan, Festo jiliriqui altu tawkžtan cjichičha:

–Pablo, ¡lucuratažtakazza amqui! Zmali istutiižcu, jalla nižtiguiztan lucurata cjissamčhalani amqui.

²⁵ Pabluqui kjaaziča, tuz cjan:

–Festo, zuma chawc jiliri. ¡Wejrqui anača lucuratqui! Antiz weriž paljayta takunacača razunaqui, nižaza werarača.

²⁶ Tekzimi Agripa chawc jilirimi žejlča. Niimi zumaž tii puntuquiztan zizza. Jalla nižtiguiztan wejrqui tjup kuztan tiiž yujcquiz čhižinuča. Tii Agripa chawc jiliriqui tjapa weriž paljayta puntunacaqui zizzipanča. Nižaza tii puntunacaqui watchičha tjapa žoñinacž zizan, anača tsjii chjozjak watchi quintu.

²⁷ Señor Agripa, chawc jiliri, ¿profetaž parlita takum criya? Amqui criiž caa kal cjiwchiya.

²⁸ Agripa chawc jiliriqui Pablužquiz kjaaziča, tuž cjan:

–¿Tsjii koluc takunacžtankam wejr cristiano cjiskatz pecya?

²⁹ Nekztanaqui Pabluqui cjichičha:

–Tsjii kjaž takunacžtan už wacchi takunacžtan wejrqui ančhuc tuž cristiano cjiskatz pecučha. Ammi nižaza tjapa tonj nonžni žoñinacami wejr irataj cjisla. Jalla nuž Yooz munañpaj cjeequi. Wejr irata Yoozquin crickej cjisla, pero ana tižta carinžtan mokta.

³⁰ Jalla nuž Pabluž čhiitan, tjappacha nii julzi žejlñi jilirinacaqui tsjitsičha, Agripa chawc jilirimi, nižaza Festo jilirimi, nižaza Berenice cjeti tjunmi.

³¹ Nekztanaqui ninacaqui Pabluž puntuquiztan parlizjapa tsjii latu ojkcčičha ninaccama palt'i. Jalla nekztanaqui ninaccama kazziča:

–Tii žoñiqui ana čjul ujmi paachiča, conkatajo. Anaž conta cjesača. Nižaza anaž carsilquizimi chawjcta cjesača.

³² Nižaza Agripa chawc jiliriqui Festo jiliržquiz cjichičha:

–Tii žoñiqui ana roman jiliržquin watz maytasaz niiqui, cutztaž cjitasača.

27

PABLUZ QUIJAQUI ROMA TJATZTACHA

¹ Jalla nekztanaqui nii jilirinacaqui tantiichičha, Pabluž quija roman chawc jiliržquin tjatzjapa. Jalla nižtiguiztan Pablumi parti presonacami

intirjitatača tsjii Julio cjita capitanžquiz, Italia watja chjitzjapa. Nii capitanaqui Augusto cjita batalionquiztan jiliritača. Wejrqui Pablužquiz cumpant'ichinča.

² Adramitio cjita wajtquiz tsjii warcu želatča. Nii oraqui nii warcuqui ojksz pachatača Asia kjutñi. Jalla nuž cjen nii warcuquiz luzzinča. Nižaza wejtnacatan Aristarco cjita zoñitača. Niiqui Tesalónica wajtchiz zoñitača. Tesalónica watjaqui Macedonia yokquintača.

³ Jaka tažquui Sidón cjita wajtquín irantichinča. Jalla nicju Julio capitanaqui Pablužquiz tsjii favora paachiča, Pablužquiz permiso tjaachiča niiz mazinacžquin tjonznajo atintita cjisjapa.

⁴ Nekztanaqui Sidón wajtquiztan ulanžcu Chipre cjita zkolta yoka watchinča. Zkar latu watchinča tjamiž cjen.

⁵ Jalla nekztanaqui Cilicia nižaza Panfiliaž niiz waruñ chawc kota kajkchinča Mira cjita watjacama. Mira watjaqui Licia cjita yokquintača.

⁶ Jalla nicju zultatž capitanaqui tsjii Italia ojčkñi warcu zalchiča. Nii warcuqui Alejandria wajtquiztan ulnatča. Jalla nii warcuquiz capitanaqui wejrnac luzkatchiča tira ojkszjapa.

⁷ Nekztanaqui tsjii kjaž maj ojkcchinča zumat. Ancha tjamiž cjen ch'aman irantichinča Gnido cjita yokž wartuñtan žcati. Nižaza nii ancha tjamiž cjen Salmón cjita yok žcati watchinča. Nekztanaqui Creta yok žcati irantican tajachuc muytižcu ojkcchinča.

⁸ Tjamiž cjen, ch'aman ojkan Creta cjita yok žcati ojkcchinča. Nižtami wejrnacqui irantichinča Buenos Puertos cjita watja, Lasea wajtž žcati.

⁹ Jalla nicju irantizjapaqui walja timpuqui pertitača. Auti timpu irantisquiz cjen, tjamiqui tirapan tjamchiča. Jalla nižtiquiztan anawalitača chawc kotquiz ojzqui. Jalla nižtiquiztan Pabluqui chižinchiča,

¹⁰ tuž cjian:

—Jilanaca, wilta ojkszqui anawaliž cjequiča. Warcumi cargami perisnachani nižaza učummiž ticznasača.

¹¹ Nii zultatž capitanažti Pabluž chiita ana cazziča. Warcuchiz tuyñumi, nižaza warcuž capitana, jalla ninacž takukaz nonziča.

¹² Nii wajtquiz auti timpu watzjapa, warcužtaqui anatača cuza. Jalla nižtiquiztan jos tjappacha ninacaqui pinsatča nawjctan ojksz tsjan cusa, nii. Fenice cjita wajtquín irantis pecatča jaknužumi. Fenice watjaqui Creta yokquinzakaztača. Nii wajtquiztan cheržtaqui pajk kota tjenča warutuñtan, užatuñtan. Jalla nicjuñtača waliqui auti timpu watzqui.

PAJK KOTQUIZ ANAWALI WATCHICHA

¹³ Jalla nekztanaqui warutan zuma queržcan ninacaqui pinsichiča, tira ojkszjapa. Jalla nekztan ninacaqui zarakchiča. Creta yok tjiyaranpan ojkcchiča.

¹⁴ Tsjii kjaž majquiztan tsjii walja pjursanti tjamiqui tjonchiča užatan tuwantan cheechi.

¹⁵ Nekztanaqui tjamiqui warcu chjitchiča chawc kot mor kjutñi. Tjamž kjutñiqui anataž wira ojkcchuca. Jalla nižtiquiztan jakzichuckat tjamiqui učum chjichachani, jalla nicjupankaz okačhani.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Clauda cjita kolta yokž waruñ watchinča. Jalla nicjuñ watan tjamiqui anatača ancha pjursanti. Tsjii kolta warcuqui pajk warcuž wirquiz mojkžtatača. Ana ancha tjamiž cjen nii kolta warcuqui pajk warcuquiz tewziča ch'aman.

¹⁷ Jalla nuž tewžcu, nii pajk warcu kojchnacžtan zumpacha t'ejztatača, ana cjacsnajo. Jalla niiran yok pjila želatča Sirte cjita. Tjamiž cjen nii yok

pjilquiz julz eksnatča. Jalla nižtiquiztan nii pajk pañuz cherchi pajk tultu apakchiča warcu tsewctan. Nekztanaqui tjamžquiz warcu chjitskatchiča.

¹⁸ Niiž jaka tažuqui nii tjam queraqui tira walja pjursantitača. Jalla nižtiquiztan nii warcuquiz žejlñi kuzinacaqui pajk kotquiz tjojtatača.

¹⁹ Jalla niipa tažuqui warcuž cusasanaca kot kjazquiz tjojtchinča wejt-naca kjaržtan.

²⁰ Tsjii kjaž majquiztan ancha ch'orawitača. Jalla nuž ch'orawiž cjen anaž tjuñimi warawarami tjenatča. Nižaza nuž ch'orawiž cjen wejrnacqui “Ticznačhani. Anaž jaknužumi liwriyasatča”, nuž cjican chiichinča.

²¹ Tsjii kjaž maj ana čjjeri lujlchi cjen Pabluqui ninacž taypiquiz tsijsiča, tuž cjican:

–Jilanaca, anatača učhumqui Cretquiztan ulansquiz, wejt taku caz-pantatča ančhucalaqui. Nižaza anaž carganacami pertitasatča, nižaza učhumqui anaž tižta sufritasatča.

²² Anziqui ančhucqui tjuj kuzziz cjisna, anača llaquiza. Tii warcuž katanami, anaž jakziltami ticznaquiča.

²³ Wejrqui Yooz sirwuča, nižaza Yooz partitča. Zez ween Yoozqui tsjii anjila wejtuiz cuchanžquičiča. Nii anjilaqui wejtquiz jeczquičiča,

²⁴ tuž cjican: “Pablo, ana eksna amqui. Roman chawc jilirž yujcquiz prisintistanča amqui. Jaziqi amiž cjen tjapa amtan chica ojkñi žoñinaca žetaquiča”.

²⁵ Jilanaca, anača llaquiza. Wejrqui Yoozquin tjapa kuztanča. Jaknuž nii anjilaqui chiitčaja, jalla niicamaž cumplisnaquiča.

²⁶ Kot taypiquiz tsjii kolta yoka žejlča. Jalla nii yoka irantiz cjen warcuqui yokquiz čhjakžcu, tsijsnaquiča kjazquizpacha. –Jalla nuž paljayčiča Pabluqui.

²⁷ Jalla nekztanaqui pizc simana ojktiquiztan, Adria cjita kot kjazquiz želan, tjamiqui warcu chjichatča. Jalla nii ween chica arama warcu joojooñinacaqui pinsičiča, yokquin irantičani, cjican.

²⁸ Jalla nižtiquiztan kjazquiztan kozzuc yokquin tupžcu, zizziča quinsa tunc sojtan metro. Nižaza tsjii kjažtapacha ojkžcu wilta tupzizakazza. Jalla nuž tupžcu, zizziča paatunc pakallakun metro.

²⁹ Kjaz kosten maz akji želačhani cjican pinsičiča. Nekztan warcu wirquiztan tsjii pajkpic pajk jirunaca quijsiča ana nii maz ajkquin čhjakajo. Ekscan tjuñi tjewks tjewznatča.

³⁰ Jalla nuž tjewžcan, nii warcu joojooñinacaqui pinsičiča, warcuquiztan atipasjapa. Jalla nuž pinsižcu, nii tewžta kolta warcu kjazquiz chjijwnatča. Jalla nuž chjijuncan nii pajk jirunaca quijtžtažokaž cjetča nii warcuž yujcquiztan.

³¹ Jalla nuž cheržcu, Pabluqui zultatž capitanžquiz paljayčiča nižaza zultatunacžquizimi, tuž cjican:

–Nii warcu joojooñinacaqui ana tii warcuquiz eclaquičiž niiqui, ančhucqui ticznasatča.

³² Nuž nonžcuqui zultatunacaqui nii kolta warcu mojka kojchnaca pootžinčiča kolta warcu kjazquin tjojtsnajo.

³³ Jalla nii kjantati Pabluqui taku tjaachiča čjjeri lulajo, tuž cjican:

–Pizc simana tjontatča ančhucmi kuz turwayzi ana tjaichi nižaza ana lujlchi.

³⁴ Nižtiquiztan ančhucqui čjulullamekaz lujlznalla, azi tanzjapa. Anaž jecmi wira apt'isnasatča. Nižaza ana zinta čhjojricta cjequiča.

³⁵ Jalla nuž chiižcu Pabluqui tsjii t'anta tanzichä. Nižaza Yooz Ejpžquin sparaqiz cjichičha tjapa nii žejlñi žoñinacz yujcquiz. Jalla nekztanaqui nii t'anta kjolžcu lujlchičha.

³⁶ Jalla nižtiquiztan tjapa nii žoñinacaqui lujlsquin kuzziz cjissičha. Nekztan lujlchizakazza.

³⁷ Nii warcuquiz paa patac pakallawk tunca sojtan žoñinacatačha.

³⁸ Jaknužt zapa mayni pecčhaja jalla nuž lujlchičha. Jalla nuž lujlžcu nii parti trig kuzinaca kjaz kotquin tjojtchičha nii warcu cježu cjejajo.

WARCU KJAZQUIZ KATCHICHA

³⁹ Tjuñi tjewktanalla, warcu joojooñinacaqui nii yoka cheržcu ana pajatčha. Pero tsjii puj atquin pjila iñžta k'ar yoka želatčha. Nii yokquin warcu tsijskatz pecatčha.

⁴⁰ Jalla nekztanaqui nii pajk quižtza jirunaczquiz mojka kojchmi pootchičha. Kjazquizpacha cutzičha. Nižaza kochnaca jweržcu, warcu irpiñi maderanaca cutsičha. Nekztan pajk tultu, warcu juntuñ tucquin tsijjpsičha tjami tanzjapa. Jalla nižtiquiztan warcuqui puju iñžta yoka žcatžinčičha.

⁴¹ Jalla nuž žcatžincan, pizc curinti ojknī kjaz jalla nekz cjissičha. Jalla nižtiquiztan nii warcuqui kjaz koztan yokquiz quižtsičha. Warcu tucquiztanaqui pjilquiz luzzitačha. Ana jaknužquin kissičha. Nižaza warcu wirquiztanaqui kjaz ljojkikaž warcu kjolatčha.

⁴² Jalla nuž cjen preso itzñi zultatunacaqui preso žoñinaca conz pecatčha, ana atipskatzjapa kjazquiz naran.

⁴³ Zultatž capitanazti Pablo liwriiz pecatčha. Jalla nižtiquiztan presonaca conawc cjen atajchičha. Nekztan mantichičha, tuž cjican:

—Kjazquiz narñi zizñi žoñinaca, ančhucqui primiraqui kjazquiz luzna, yokquin irantizjapa.

⁴⁴ Parti žoñinaca, ančhucqui tabla tanžcu kjazquiz zakaz luzna. —Jalla nuž mantichičha nii capitanaqui.

Jalla nuž tjappacha yokquin irantichičha. Ana zinta ticzičha.

28

PABLUZ MALTA YOKQUIN KAMTA

¹ Jalla nuž yokquin ulanžcu, nii kolta yokž tjuu zizzinčha Malta cji-takalčha.

² Jalla nii yokquin žejlñi žoñinacaqui wejrnačha ancha wali atintichičha. Nižaza tsjii pajk uj taazinčičha wejrnač kutnajo. Chijniž cjen zaquiz cjen wejrnacaltajapa uj taazinčičha.

³ Nekztanaqui Pabluqui kjoñ žup aptichičha. Nii žup ujquin tjojtan, tsjii zkoraqui uj kjakiž cjen ulanžquichičha Pabluž kjarquin ch'atzi chejchpacha.

⁴ Jalla nuž cheržcu nii yokchiz žoñinacaqui tuž cjejassičha:

—Tii žoñiqui žoñi conñizlani. Kot kjazquiztan liwriitaž cjenami Yoozqui anat munčhani, tiž žejtzi.

⁵ Pabluqui kjarquiztan zkora tsajttsajtsičha ujquiz. Zkoraž ch'attaž cjenami anapan kjaž cjissičha Pabluqui.

⁶ Tjapa nii žoñinacaqui Pabluž kjarat tjuwačhani cjican chekznatčha. Nižaza tsjii ratuquiztan ticizt cjeje tiiqui, jalla nuž pinsatčha nii žoñinacaqui. Jalla nuž azk tjewžcu, Pablo ana kjaž cjissi cherzičha. Jalla nižtiquiztan pinsita campižcu, nii žoñinacaqui cjichičha:

—Tii Pabluqui cheka Yoozalani —cjican.

⁷ Ulanta yok žcati nii yokchiz jilirž yokanaca želatča. Nii jiliriqiu Publico cjitatača. Jalla niiqui wejrnac zuma risiwchiča. Čhjep maj wejrnac zuma atintichiča.

⁸ Publicož ejpqui laa želatča, tsjii ch'ujlñi conžtan, nižaza jawžtan. Pabluqui nižquin tjonžñi ojkičiča. Nekztanaqui Pabluqui nii laa žoñžta Yoozquin mayizichiča, čhjetinjapa. Nekztanaqui niž juntuñ kjaržtan lanžcu, čhjetinčiča.

⁹ Jalla nižtiquiztan parti nii yokquiz žejlñi laanacaqui tjonchizakazza, jalla ninacami čhjetintatača.

¹⁰ Nuž čhjetintiquiztan nii žoñinacaqui wejtnacquiz walja rispitchiča. Čhjep jižquiztan wilta tsjii warcuquiz luzzinča. Ima nii warcu luzan, nii žoñinacaqui walja zuma žaka cjižinčiča, wejrnac ojkjapa.

PABLUQUI ROMA WAJTQUIN IRANTICHICHA

¹¹ Warcuqui nii yokquiz auti timpu watchiča. Alejandría wajtquiztan tjonchitača. Nii warcuž tucquin pizc yooznacchiztača. Cástor y Pólux cjitatača nii pizc yooznacaqui.

¹² Nekztanaqui warcuquiz ojkan, Siracusa wajtquin irantichinča. Jalla nicju čhjep maj kamchinča.

¹³ Jalla nekztan warcuquiztan tira ojkinča. Nekztan yok žcatiran ojkan, Regio cjita wajtquin irantichinča. Niiž jaka tažuqui wartan queržquichiča. Jalla nuž queržcan pucmajquiz irantichinča Puteoli wajtquin.

¹⁴ Jalla nicju tsjii kjažultan Yoozquin criichi jilanacžtan zalchinča. Jalla ninacaqui wejtnacaquiz invitchiča ninacžtan tsjii simana kamajo. Jalla nekztanaqui Roma wajt kjutñi zarakchinča.

¹⁵ Roma wajtchiz Yoozquin criichi jilanacaqui wejtnacaž tjonz quintu zizzitakalča. Jalla nekztan wejtnacatan zali ulanžquichiča. Jalla ninacaž nuž zalžquichiquiztan, Pabluqui Yoozquin sparaquič čjichiča. Nižaza juc'ant tjup kuzziz cjissiča. Wejrnacqui ninacžtan zalchinča Foro de Apio cjita yokquin, nižaza Tres Tabernas cjitazakaztača.

¹⁶ Jalla nekztanaqui Rom watja irantitanaqui nii capitanaqui preso žoñinaca intirjichiča roman zultatž jiliržquiz. Pero nii capitanaqui Pablo kamkatchiča jejkquin tsjii guardiñi zultatžtan.

PABLUZ KAMTA ROMA WAJTQUIN

¹⁷ Čhjep majquiztan nuž irantižcu, Pabluqui kjawzkatchiča Roma žejlñi judío jilirinaca. Jalla nuž Pablužquin tjontan, Pabluqui ninacžquin paljaychiča, tuž cjan:

—Jilanaca, wejrqui roman zultatžquiz preso intirjitatača Jerusalén wajtquin, ana čhjulumi judionacž quintra paachi cjenami. Nižaza ana čhjulumi učhum tuquita ejpnacž cuzturumpi quintra paachi cjenami.

¹⁸ Wejr zumpacha pecunžcu, ninacaqui wejr cuts pecatča. Wejt quintra ana čhjul ujmi watchiča, wejr conzjapaqui.

¹⁹ Judío partinacazti ana munchiča. Jalla niztiquiztan roman chawc jiliržquin wejt quija tjatznajo maychinča. Jalla nuž cjenami, wejrqui wejt wajtchiz žoñinacž quintra ana čhjul uj tjeeskatž pecuča.

²⁰ Jalla nižtiquiztan ančhum kjawzkatuča ančhuc chertzjapa, nižaza ančhucatan parlizjapa. Učhumqui Israel wajtchiz žoñinacžhumča. Jalla učhumqui Yooziž cuchanžquita žoñi tjewža. Jalla nii tjewžta žoñi sirwiñiž cjen wejrqui tii carinžtan čhejlta želuča.

²¹ Jalla nekztanaqui nii judionacaqui cjichiča:

—Wejrnacqui am puntuquiztan ana čjul cartami risiwčhinča Judea wajtquiztan. Nižaza nii nawjctan tjonchi judío jilanacami anaž am quintra čhičha.

²² Wejrnacqui amiž pinsita takunaca nonz pecučha. Tjapa wajtquizimi tii ew yekja t'akž quintra čhičha. Jalla nuž zizučha.

²³ Jalla nekztanaqui tsjii tjuñi citchičha. Jalla nii citta tjuñquiziqui walja žoñinacaqui tjončičha jakziquin Pablo alujassi želatčhaja, jalla nicju. Jalla nuž žoñinacž tjonžcu Pabluqui ninacžquiz paljayčičha wenstanpacha zezicama Yooz mantita kamañ puntuquiztan. Pabluqui ninaca zumpacha intintiskatz pecatčha Jesucristuž puntuquiztan. Moisés liiquiztanami nižaza profetanacž cjjirta liwrunacžquiztanami punta punta čhižinčičha, ninaca zuma intintazajo Jesusiž puntuquiztan.

²⁴ Yekjapanacaqui Pabluž nuž čhiita takunaca catokčičha. Yekjapanacazi niž takunaca ana nonzičha.

²⁵ Jalla ninacpora Jesucristuž puntuquiztan ch'aascan, nužquiz ninacaqui wichanzi kallantičičha. Ima okan, Pabluqui cjichičha:

—Espíritu Santuqui Isaías cjita profetžquiz paljayčičha učhum tuquita ejpnacžjapa. Ančhuca puntuquiztan werarapan čhičičha, tuž cjican:

²⁶ “Oka, tii žoñinacžquiz paljayžca, tuž cjican: Ančhucqui nonžneeka nonznaquičha, pero ana intintazasačha. Nižaza chekžneeka chekznaquičha, pero ana cumprintasasačha.

²⁷ Jalla nuž cjequičha. Tii žoñinacž kuznacaqui walja tjupičha, ana Yooz taku intintizjapa. Nižaza oñižtakazza ninacaqui, Yooz taku ana nonzjapa. Nižaza zuražtakazza Yooz paatanaca ana cherzjapaqui. Jalla nižtakaz žejlčha ana intintiñi kuzziz cjisjapa. Nižaza ana wejtquin cut'iscaquičha, liwriita cjisjapa”.

²⁸ Jalla tekztan nawjčchuc tii liwriiñi Yooz takuqui parlitaž cjequičha ana judío žoñinacžquin. Jalla nii ziza ančhucqui. Nii yekja wajtčiz žoñinacaqui tii liwriiñi Yooz taku nonznaquičha.

²⁹ Jalla nuž Pabluž čhiitiquiztan, judionacaqui ojkčičha, ninacpora ancha ch'aascan.

³⁰ Pabluqui pizc wata intiru nii aquilta kjuyquiz kamčičha. Jakzilta nižquin tjonžni žoñimi zuma risiwñipanikaztačha.

³¹ Jalla ninacžquin parličičha Yooz mantita kamañ puntuquiztan, nižaza Jesucristo Jilirž puntuquiztan. Tjapa kuztan kjana tjajnatčha. Nižaza anaž jecmi Pablo atajčičha, Yooz taku ana paljayajo.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS ROMANOS

¹ Wejr Pabluqui ančhucaquin tii cartal cjjržcuča. Jesucristuž mantitacama okiñ zoñtčha. Yooz Ejpqui wejr kjawžcu apóstol puestuquin utchiča, liwriiñi Yooz taku parlajo.

² Tuquitanpacha Yoozqui tsjii liwriiñi zoñi cuchanžquiz compromitchiča. Jalla nii compromittaqui Yooz cuntiquiztan chiiñi profetanacaqui mazinchiča zuma Yooz tawk libruquiz.

³ Nii liwriiñi zoñiqui Jesucristo Jiliriča. Yooz Majchča niiqui. Jesucristuqui zoñi cjicanaqui Davidž majch maatinacquiztan tjonñitača.

⁴ Nižaza Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchiča; nižaza zuma Yooz Espirituchizza. Jalla nii kjanapacha tježa, niičha walja azziz Yooz Majchqui, nii. Jesucristo Yooz Majchča učhum Jiliriqi.

⁵ Jesucristuž cjen wejrqui zuma Yooz kamaña tanzinča. Nižaza Jesucristuž cjen Yooz Ejpqui wejr apóstol puestuquiz utchiča, tjapa wajtchiz zoñinaca Jesucristužquin kuzziz cjejajo, nižaza nižquiz cazajo. Jalla nuž apóstol kamañquiz kamcan, Jesucristužtajapa langznuča.

⁶ Ančhuc zakaz Jesucristužquiz kuzziz cjissinčucča. Yooz Epiz ančuca kuzquiz kjawžtan Jesucristuž partiquiz cjissinčucča.

⁷ Wejrqui tjapa ančhucaquin cjjržcuča, Roma wajtquin žejlñi zoñinacčucča. Yooz k'ayi zoñinacaž cjen, Yoozqui ančhucaquiz kjawziča, Yooz zuma kamañchiz cjejajo. Učhum Yooz Ejpmi, nižaza Jesucristo Jilirimi ančhucaquiz zumaj yanapt'ila; nižaza cuntintu kuzziz cjiskatla.

PABLO ROMA WAJTQUIN TJONZ PECCHA

⁸ Jaziqui ančucaž zuma kamtiquiztan Yooz Ejpžquin ancha gracias cjican chiyučha. Tjapa wajtchiz zoñinacaqui ančhuc puntu chiiča, ančhucqui ancha Jesucristužquin kuzzizza, nii. Jesucristuž cjen Yoozquin gracias cjican chiyučha.

⁹ Wejrqui tjapa kuz Yooz sirwuča, Yooz Majch liwriiñi puntu parlican. Jaziqui Yooz zizza, oracionžtan ančhucaquiz tirapan yanapuča, nii.

¹⁰ Nižaza Yoozquin mayizuča. Yooz munan, ultimu ančhucaquin jaknužquiztanami tjonzquiz atučhani. Ažka ančhucaquin tjonzquiz pecatuča.

¹¹ Ančhucatan ancha zalz pecučha, Yooz kamañquiz ančhucaquiz tsjan zuma kami yanapzjapa, nižaza Yooz tjup kuzzizpan cjiñi yanapzjapa.

¹² Ančhucmi wejrmi Jesucristužquinkaz kuzzizčumča. Jalla nižtiquiztan zalzcu porapat chiižinascu, Yoozquin juc'ant kuzziz cjesača učhumqui.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz zizkatz pecučha, kjaž wiltami wejrqui ančhucaquin tjonz pecatuča. Pero tii orcama ana atchinča. Ančhucaquin tjonz pecatuča, Rom wajtquiz zakaz Yooztajapa obranaca payi. Rom wajtquizimi, nižaza yekja watjanacquizimi Jesucristužtajapa langz pecučha, zoñinaca nižquin kuzziz cjejajo.

¹⁴ Wejrqui liwriiñi Jesucristuž puntu parlistanča, k'ar zoñinacžquizimi campuquiz žejlñi zoñinacžquizimi, zizñi zoñinacžquizimi, ana zizñi zoñinacžquizimi. Jalla tjapa zoñinacžquizimi liwriiñi Jesucristuž puntu parlistanča.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquiz zakaz nii puntu parliz anchal pecučha.

ANCHA AZZIZZA LIWRIIŃI TAKUQUI

¹⁶ Jakziltat liwriiŃi Yooz taku catokačhaj niiqui, liwriita cjequiča. Tuquiqui judío žoŃinacžquiz nii liwriiz puntu parlitatača. Nekztan yekja wajtchiz žoŃinacžquiz parlitazakaztača. Jakziltat nii liwriiz puntu catokačhaja, jalla niiqui liwriitaž cjequiča. Nižta azzizza liwriiŃi Yooz takuqui. Jalla nižtiguiztan nii Yooz taku parlizjapa anal azučha; nii ancha zuma taku parlizjapa ancha jutzaznuča.

¹⁷ LiwriiŃi takuqui tuž cjiča; Yoozqui ancha zumača; nižaza žoŃinacžquiz nižta zuma nižaza ana ujchiz cjiskatasača. Jalla nuž cjiča nii liwriiŃi Yooz takuqui. Jaknužt žoŃinaca Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma cjechaja, jalla nii zizkatučha, nii liwriiŃi taku čhiican. Jesucristužquiz kuzziz cjen, jalla nii alajakaz Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjesača. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat Yoozquin kuzziz cjechaja, jalla niičha Yooz yujcquiz ana ujchizqui, nižaza zuma kuzzizqui. Nekztan Yooztan wiŃaya kamaquiča”.

YOOZ JAYTIZCU ŽOŃINACAQUI UJPAN PAACHA

¹⁸ Arajpachquiztan Yooz casticuqui tjonča tjapa ana Yooz kuzcama kamŃinacž quintra, nižaza anawali paaŃinacž quintra. Jalla nii anazum kamaŃchiz žoŃinacaqui anawali paaznacapan pecča, Yooz zuma kamaña anaž importičha. Nekztan Yooz kuzcama ana kamča. Yooz puntu werara zizawc cjen, atačha.

¹⁹ Pero ninacž kuzquiz Yooz puntu zizasača. Yoozqui žoŃinacžquiz kjanapacha tjeezičha, niž puntu.

²⁰ Ana Yooz cheržcumi ti mundo paatiquiztanpacha Yooz puntu zizta cjesača. Niž paatanaca cheržcu, tjapa žoŃinacaqui Yooz puntu zizasača, Yoozqui wiŃaya azzizza, nižaza werar Yoozpankazza, ti mundo paachi Yoozqui. Jalla nii kjana zizta cjesača. Jalla nižtiguiztan Yooz kuzcama ana kamcanaqui anazuma kamaŃchiz žoŃinacaqui ana razunchizza.

²¹ ŽoŃinacaqui Yooz puntu persun kuznacquiz zizza. Jalla nuž zizcumi, Yooz ana rispitcha, nižaza ana čjulquiztanami “Gracias, wejt Yooz” cjican čhiča. Nekztan žoŃinacaqui ina kaz pinsitanacchiz cjissiča. Nižaza ninacž chojru kuzziz cjen ana wali zumchiquiztakaz kamča.

²² ŽoŃinacaqui “Wejrnacča ziziŃtqui” cjicanami, zumzužtakaz cjissiča.

²³ Ancha zumapankazza Yoozqui. Pero žoŃinacaqui nii wiŃaya žejtŃi Yoozquiz rispitz jaytichiča. Nekztan žoŃinacaqui žoŃiž paata yoozquizkaz rispitiŃi cjissiča. Nii žoŃiž paata yooznacaqui ticžŃi curpuchiz žoŃinacž irata paatača, nižaza wežlanacž irata paatača, nižaza pajkpic kjojchchiz animalanacž irata paatača, nižaza zkoranacž irata paatača. Jalla nižta paatanacquiz rispitcha.

²⁴ Jalla nižtiguiztan Yooz Ejpqui ninacžquiz jaytichiča. Nekztan ninacž anazuma pecŃi kuzcama čjul ujmi paaŃiča. ŽoŃinacpora azzucanaca paachiča.

²⁵ Ninacaqui Yooz puntuquiztan werar razunanaca criichi ecchiča. Nekztan toscar razunanaca criichiča. Jalla nekztan ninacaqui Yoozquin ana rispitcha. Yooziž paata obranacquizkaz rispitchiča, nižaza sirwichiča. Pero Yoozqui tjappacha paachiča. Jalla nii tjapa paaŃi Yoozqui wiŃaya honorchizza. Jalla nužoj cjila. Amén.

²⁶ Jalla nižta anawali kuzziz cjen Yoozqui ninaca jaytichiča, ninacaž anazum kuzcama azzucanaca paajo. Jalla nuž azzucanaca paacan maatakanacaqui porapat želassiča, jaknužt lucutiŃi želas, jalla nižta.

²⁷ Luctakanacaqui nižaza porapat ana wali želassiča, jaknužt lucutiŃi želas, jalla nižta. Ninacpora anča peccu, azzuca ujnaca paachiča. Anča

akñi ujnacquiz tjojtŝiĉha. Jalla nižtŝiquiztan ninacž persun curpuquizpacha casticu sufriĉha, nii ana wali paatiquiztan. Nižaza nižta sufris waquiziĉha ninacaqui.

²⁸ Werar Yooz zizzucataĉha, pero ninacaqui Yooz ana pajz pecatĉha. Jalla nižtŝiquiztan Yoozqui ninaca jajtŝiĉha, ninaca ana zuma pinsiñi kuzziz cjisjapa, nižaza ana zuma cjujĉhi kamañchiz cjisjapa.

²⁹ Ninacž kuzquiz walja tjapaman ana zumanaca želatĉha, ĉhjippipacha. Jalla nižta ana zumanaca želatĉha; ana Yooz kuzcama kamz, adulteriŝquiz ojklayz, žoñž quintra ana wali paaz, yekja žoñžquiztan zmaz, nižaza tjapa ana walimi paaz pecñi kuz želatĉha. Nižaza ninacž kuznaca tižtaĉha: iñiziñi kuz, žoñi coñi kuz, žoñžtan quija ojklayz kuz, incallñi kuz, ana wal paaz pecñi kuz, nižaza ana wal quintu joojooñi kuz. Jalla nižta anawali kuzziz žoñi žejlĉha.

³⁰ Ninacaqui žoñž quintra chiiñinacaĉha. Yooz quintra ĉjaawjkatñiĉha. Nižaza žoñi iñarñiĉha, nižaza mitarazi kuzzizza, persunpacha honora waytisñiĉha. Nižaza ana zuma paazjapa tantiiñiĉha, nižaza maa ejp ana cazñiĉha.

³¹ Nižaza Yooz puntu ana intintiz pecñiĉha, nižaza chiižcupacha niž taku ana cumpliñiĉha. Nižaza ana jec žoñžtanami munaziñiĉha. Nižaza ana pertunñiĉha. Nižaza ana jec žoñžquizimi okžñi kuzzizza.

³² Yoozqui mantŝiĉha, jalla nižta žoñinacaqui ticzpan waquiziĉha. Jalla nuž Yooz mantita zizcumipacha, nii ana wali žoñinacaqui nižta ana wali paazkaz pecñiĉha, nižaza yekjaž nižta ana wali paanami, “Walikazza” ĉjiñiĉha.

2

YOOZZA LIJITUMA PJALZÑIQUI

¹ Jakzilta žoñit tsjii uj paachi žoñžquiztan “Yooz nii casticla” ĉjican ĉhiĉhaja, jalla nii žoñiqui ana nižta upacha paaz waquiziĉha. Jalla nižta upacha paaquizñi niqui, persun casticu ĉhiĉha. Nižaza Yooz yujcquiziqui anaž razunchiz ĉjesaĉha niž persun paata ujquiztan.

² Yoozqui uj paañinaca lijituma pjalznaquiĉha, casticzjapa. Jalla nii uĉhum zizza.

³ Jequit yekja uj paañi žoñž quintra ĉhiĉhaja, nižaza nižta ujakaz persuna paaĉhaja, jalla niqui anapanž atipasatĉha Yoozquiztan. Panž castictazakaz ĉjequiĉha. Uj paažcu, anapan pinsa, “Ana Yooziž casticta ĉjeeka” ĉjican.

⁴ Jalla nižta pinsiñi žoñinacaqui Yooz puntu ana zuma intintiĉha. Yoozqui anĉha zumatĉha, nižaza tsjan juc'anti okžñi kuzzizza, nižaza tsjan juc'anti pasinsis kuzzizza. Jalla nii werar razunaĉha. Pero jalla nižta kuzziz ĉjen, Yoozqui žoñinacžquiz persun uj sint'iskatz pecĉha. Nuž sint'iskatzcu ujnaca paazqui eca. Jalla nuž pecĉha Yoozqui. Jalla nii zizza anĉhuc, žana jaa?

⁵ Anĉhucqui ana persun uj sint'iñiž ĉjen, nižaza ĉojru kuzziz ĉjen, juc'anti castictaž ĉjequiĉha Yooziž ultim u pjalz tjuñquiziqui. Jalla nii tjuñquiziqui Yoozqui žoñinacž paata ujnaca tjeeznaquiĉha; nekžtan ultimuz casticaquiĉha.

⁶ Jalla nii tjuñquiziqui Yoozqui tjapa žoñinaca pjalznaquiĉha ninacž paa-tiquiztan jama.

⁷ Jequit pasinsis kuzziz zuma kamañchiz kamĉhaja, jalla ninacaqui Yooz-tan wiñaya kamaquiĉha. Jalla nii zuma kamñinacaqui Yooziž tjaata honorĉhiz ĉjis pecĉha, nižaza Yooziž rispitta ĉjis pecĉha, nižaza Yooztan wiñaya kamz pecĉha.

8 Pero yekjapanacaqui persun kuzcamakaz kamz pecħa, werar Yooz kamaña anaž pecħa. Anawalinacž mantuquizpanž željħa. Jalla ninacž quintra Yoozqui juc'anti žawjžcu casticaquičħa.

9 Tjapa anawali paañinacžtami sufris želaquičħa, nižaza wali llaqui želaquičħa. Anawali paañi judío žoñinacaqui juc'anti sufraquičħa. Pero tjapa anawali paañi žoñinacaqui zakaz sufraquičħa, infiernuquinaqui.

10 Tjapa zuma kamñinacazti Yooziž tjaata honorchiz cjequičħa, nižaza Yooziž rispittaž cjequičħa, nižaza llan kuzziz cuntintu cjequičħa. Nii zuma kamñi judío žoñinacaqui juc'ant waliž cjequičħa. Pero tjapa zuma kamñi žoñinacaqui zakaz waliž cjequičħa, arajpachquinaqui.

11 Yoozqui žoñinaca ana illillžcu ligituma pjalznaquičħa.

12 Yekjapanacaqui Moisés lii ana zizza. Jalla nižtiquiztan Yoozqui nii lii jaru ana casticaquičħa; persun uj paatiquiztanjama casticaquičħa. Yekjapanacaqui Moisés lii zizza. Jalla nižtiquiztan Yoozqui nii lii ana cumpli-
tquiztan jama casticaquičħa.

13 Jakzilta žoñinacat Moisés lii nonžcu, ana nii lii jaru kamčħaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui tira ujchizza. Pero jakzilta žoñinacat Moisés lii cazzaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui ana ujchizza.

14 Ana judío žoñinacaqui Moisés lii ana zizza. Jalla nuž ana zizcumi, ninacpacha persun kuzquiz zuma paaz zint'asačħa, jaknužt Moisés lii zuma paaz mantičħaja, jalla nuž. Nekztan nii kuzquiz zint'ita jaru zuma kamcan, ninacžtaqui liižtakazza nii kuzquiz zint'itaqui.

15 Jalla nuž zuma kamcan kjanapacha tježa, Yoozqui ninacž kuzquiz-
pacha niiž mantitanaca zizkatcha, nii. Nii Yooziž zizkattacama ana kam-
tiquiztan casticta cjequičħa. Nižaza nii zizkattacama kamčižlaja, nekztan
ana casticta cjequičħa. Yooz pjalz tjuñquiziqui ninacaž kamtanacquiztan
jama pjaltaž cjequičħa.

16 Yoozqui Jesucristužquiz žoñinaca pjalzkataquičħa, chjožzaka paatiquiz-
tanami, nižaza pinsitaquiztanami. Wejrqui niipan chiichinčħa liwriiñi Yooz
puntu parlican.

JUDIO ŽOÑINACAQUI MOISES LIICHIZZA

17 Yekjap ančħucaquiztan judío žoñinacčħucħa. Ančħucqui Moisés li-
ichiz cjen “Walikaztčħa wejrqui” cjiñčħucħa. Nižaza mifarazi kuzziz
cjiñčħucħa, “Werar Yoozza wejt Yoozqui”, cjicanaqui.

18 Ančħucqui jaknužt Yooz munčħaja, jalla nii zizza. Ančħucqui Moisés lii
tjaajintaž cjen Yooz zuma kamaña panž zizza.

19 Yooz puntu ana zizñi žoñinaca želan, ančħucqui cjičħa, “Nii zuražtakaz
žoñinacžquiz tjaajznasak” cjican. Nižaza ana wal zumchiquiztakaz kamñi
žoñinaca želan, ančħucqui cjičħa, “Nii ana wal kamñi žoñinacžquiz Yooz
zuma kamaña tjaajznasak” kaž cjičħa; “Werjtčħa ninacžtaqui kjanažtakaz”
cjican.

20 Nižaza ančħucqui cjičħa: “Zumzu kamñi žoñinacžquiz Yooz kamaña
sok'o tjaajznasak, ana tsjii kjutñi kamajo”, kaž cjičħa. Nižaza ančħucqui
cjičħa: “Yooz puntu koloculla zizñi žoñinacžquiz tjaajznasak”, kaž cjičħa.
Yooz puntu razunanacaqui Moisés liiquiz kjana željħa. Jakziltat Moisés lii
zuma zizaja, niiqui Yooz puntuquiztan zuma zizñi zizñi cjequičħa.

21 Jaziqiu ančħucqui yekjžquiz tjaajznasaž niiqui, žkjažtquiztan amiž
tjaajinta jaru ana kamjo? Nižaza yekjap ančħucaquiztan chiižiniñčħucħa,
tuž cjican: “Anačħa tjañi zaazqui”. Jalla nuž chiižcu, žkjažtquiztan
ančħucpacha tjañi zaajo?

²² Nižaza ančhucqui cjiñčhucča; “Anača adulteriuquiz ojklayzqui”. Jalla nuž chiižcu, ěkjažtiquiztan ančhucpacha adulteriuquiz ojklayjo? Ančhucqui zoñiž paata yooznaca chjaawjčha. Jaziqui, ěkjažtiquiztan ančhucqui simplu cusasanaca cjižjo?

²³ Ančhucqui mit kuzziz cjiñčhucča: “Wejrnacqui Moisés liichiztčha”. Jalla nuž chiižcu, ěkjažtiquiztan ančhucqui nii lii ana cazjo? Ančhucqui nižta ana cazziž cjen Yoozquiz ana rispitičha.

²⁴ Cjijrta Yooz takuqui razunapanž chiičha. Yooz takuqui tuž cjičha: “Ančhucaž uj paachiž cjen yekja wajtchiz zoñinacaqui ultim werar Yooz quintraž chiičha”.

²⁵ Tsjii chiižinučha. Ančhuc judío jilanacaqui Moisés lii jaru janchiquiz chimpata cjissinčhucča. Moisés lii jaru kamchiž cječhaj niiqui, ančhucžtaqui nii chimpata walčha. Pero Moisés lii jaru ana kamchiž cječhaj niiqui, nii chimpataqui anaž walčha.

²⁶ Jaziqui tsjii ana chimpata zoñiqui Moisés lii jaru kamchi cječhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui chimpatažtakaz cjequičha, niž janchiquiz ana chimpata cjenami.

²⁷ Nižaza jakzilta ana chimpata zoñit Moisés lii jaru kamchi cječhaja, jalla niiqui ančhuca uj tjeeža. Ančhucqui chimpataž cjenami nižaza Moisés cjijrta liichiz cjenami, jalla nii lii ana cazza.

²⁸ Jakziltat juntuñkaz lii jaru paačhaja, jalla niiqui anača ultimu Yooz maatiqui. Nižaza jakziltat janchiquiz alaja chimpata cječhaja, jalla niiqui anača ultimu Yooz maatiqui.

²⁹ Pero jakziltat tjapa kuztan Yooz kuzcama kamčhaja, jalla niičha ultimu Yooz maatiqui. Nižaza niiqui persun kuzquiz ultimu Yooziž chimpatačha. Tsjii cjijrta lii jaru juntuñkaz kamz anača chekanaqui. Zoñž kuzquiztančha kamz chekanaqui, lijituma Yoozquin kuzziz, už ana lijituma Yoozquin kuzziz, nii. Jalla nižta lijitum kuzziz zoñiqui Yooziž tjaata honorchizza. Zoñž tjaata honora anaž impotičha.

3

¹ Yooz yujcquiziqui judío zoñinacaqui yekja wajtchiz zoñinacžquiztan tsjan walasaž niiqui, ěchjuljapat waljo? Nižaza janchiquiz chimpataqui, ěchjuljapat waljo?

² Judío wajtchiz zoñinacaž cjican, zuma walčha. Tužučha primer razunaqui. Judío zoñinacžquiz Yoozqui niž cjijrta taku cumpjiičičha.

³ Nii Yooziž tjaata lii jaru yekjap judío zoñinacaqui ana lijituma kamchičha. Jalla nuž ana lijituma kamchiž cjen, ninacaž compromitta taku ana cumplis- sičha. Jalla nuž cjenami Yoozqui niž persun compromitta taku cumpličha.

⁴ Nužupančha. Yoozqui taku chiižcu panž cumpličha, tjapa zoñinacaž chiita taku ana cumplichiž cjenami. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Yooz, amiž chiitaqui lijitumačha. Jalla nii ziztaj cjila. Zoñinacaž am quintra uj tjojtunchiž cjenami amqui lijitumapankaz tjeežtaj cjila”.

⁵ Zoñinacaž toscara chiitaqui juc'ant tjeeža, Yoozza lijitumaqui, nii. Jaziqui, ěkjaž cjeequi? Yoozqui nii toscara chiñi zoñinaca ana casticz waquizičha. ěNuž chiyasajo?

⁶ Anapančha. Yoozqui lijitumapančha. Nižaza Yoozqui uj paañi zoñinaca ana casticaquiz niiqui, inakaz jusjasatčha.

⁷ Yekjapanacaqui tuž cjiñičha: “Wejt toscara chiitaqui, Yooz lijitumaž, nii tjeeznaquiz niiqui, ěkjažtiquiztan wejrcui casticta cjesajo? Weriž toscar chiitiquiztan Yoozqui juc'anti rispitta cjesatčha”. ĚJalla nuž pinsichinčhucjo? Jalla nii razunaqui ancha zumžučha.

8 Nižaza yekjapanacaqui cjiñičha: “Anazuma paatiquiztan zuma paaznaca tsjan kjana tjeežta cjesačha. Nekztan nii anazumanaca paaz waquizičha”. Nižaza cjiñičha: “Pablo zakaz nuž tjaajñičha”. Jalla nuž cjan, yekjap zoñinacaqui wejtnac quintra chiičha, wejrnacaž ana rispitta cjeajajo. Jalla nižta chiiñi zoñinacaqui casticta cjis waquizičha.

TJAPA ZOÑINACAQUI UJ PAACHA

9 Nekztan, ¿kjaž cji? ¿Učhum judío zoñinacaqui parti zoñinacžquiztan tsjan wali zoñinacajo? Anapanž cjesačha. Wejrqui kjanapacha tjeezinčha, judío wajtchiz zoñinacami nižaza yekja wajtchiz zoñinacami tjappacha ujž mantuquiz žejlčha, nii. Tjapa zoñinacami uj paazquin kuz tjaačha.

10 Jalla nižtapacha cjiirta Yooz takuqui cjičha:

“Anaž jec lijitum kamañchiz žoñimi žejlčha, ana zintallami.

11 Anaž jec Yooz kamaña intintiñimi žejlčha, anaž jecmi Yoozta kamzquin kuz tjaačha.

12 Tjapa zoñinacaqui Yoozquiztan tsjii kjutñi zarakčha, nižaza ana zum kuzziz cjiša. Anaž jakziltami zuma paañic žejlčha, ana zinta.

13 Ninacž joranacžquiztan anazuma chiitanaca ulančha, ticzinacž sipultura cjetžtažokaz. Chiican, zoñinaca incallčha. Zkorž atquiz žejlñi venenožtakaza ninacaž atquiztan chiitaqui.

14 Ninacaž chiitaqui žoñž quintrapančha, nižaza žoñžtan chjaawjkatčha.

15 Ninacž kojochaqui apura zajtčha, žoñi conzjapa.

16 Ninacaqui žoñi akz pecčha, nižaza žoñžquiz llaquit kuzziz cjskatčha.

17 Nižaza llan kuzziz kamaña anapan zizza.

18 Nižaza werar Yooz rispits puntuiztan anaž pinsičha”.

19 Jakziltat tuquita Moisés lii mantuquiz žejlčhaja, jalla niiqui nii lii jaru kamstančha. Pero tjapa nii lichiz zoñinacaqui ana nii lii jaru kamčha. Jalla nižtquiztan ch'uju cjišičha. Ana chiyasačha, “Wejrqui ana ujchiztčha” cjanacaqui. Tjapa zoñinacaqui, jaknužt kamčhaja, jalla nii cuenta Yoozquin tjaastančha. Tjapa zoñinacaqui Yooziž casticta cjis waquizičha.

20 Anaž jakziltami Moisés lii jaru zumpacha lijituma kamčha. Jalla nižtquiztan Yooz yujcquiziqui anaž jakziltami ana ujchizza. Moisés lii zizcumi uj paaspančha. Jalla nižtquiztan nii lii jaru ana kamtquiztan tjapa zoñinacaqui zizza, panž ujchizza, nii.

¿ZOÑINACAQUI, JAKNUŽT ANA UJCHIZ CJESAJO?

21 Moisés liiquiztan Yoozqui yekjat lii jaru zoñinacžquiz ana ujchiz nižaza zuma cjskatčha. Pero nii puntu Moisés liimi nižaza profetanacaž cjiirta takumi zakaz chiičha.

22 ¿Jaknužt zoñinacaqui ana ujchiz cjesajo? Jalla tužučha. Jakziltat Jesu-cristužquiz kuz tjaačhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui ana ujchiz nižaza zuma cjequičha. Yoozqui zoñinaca ana illilla.

23 Tjapa zoñinacaqui tsjii pariju ujchizza. Jalla nižta ujchiz cjenaqui Yoozqui ana jecžquizimi honorchiz cjskatasasčha.

24 Pero Jesucristuqui ujchiz zoñinacžta persun wiržtan pacchičha, ninaca ana casticta cjeajajo, nižaza Yooz yujcquiz zuma cjeajajo. Yoozqui Jesucristo cuchanžquichiž cjen zoñinacžquiz pajk favora paachičha. Jalla nuž cjen Yoozqui inat zoñinaca liwriyasačha, ninaca ana čjulu paažcu.

25 Yooz Ejpqui Jesucristo cuchanžquichičha ujchiz zoñinacž laycu ticzjapa. Niiž ticziž cjen jakziltat Jesucristužquin kuz tjaačhaja, jalla niiqui persun ujquiztan ana castictaž cjequičha. Tuquitan ima Jesucristuž ticznar Yoozqui nižžquin kuzziz zoñinacžtajapa pasinsis kuzziztačha; ninaca ana

casticchiča. Pero Yoozqui uj paañinaca casticstanča. Jalla nuž cjenami Jesucristuž cjen Yoozqui ujchiz zoñinaca pertunasača. Jalla nižtiquiztan Jesucristo cuchanzquichiz cjen Yoozqui, persun kuz zuma lititumaž, jalla nii tjeeziča.

²⁶ Uj paañi zoñinaca ana castictaž cjenami, Yoozqui lititumača. Uj paañi zoñinacaqui Jesucristuž ticziž cjen ana castictača. Jakziltat Jesucristužquin kuz tjaachaja, jalla niiqui Yooz yujcquiziqui zuma cjissa, ana ujchiz, Jesucristuž cjen.

²⁷ Jaziqui zoñinacaqui anapanž mitarazi kuzziz cjis waquiziča, “Yooz yujcquin walikaztča wejrqui” cjanaqui. ¿Kjažtiquiztan miť kuzziz ana nuž chiyas? Anaž jecmi Moisés lii jaru zuma kamchucaqui. Jalla nižtiquiztan ana lii jaru kamchiž cjen tjapa zoñinacaqui Yooz yujcquiz ujchizza. Jesucristužquin kuz tjaachiquiztan, jalla nužquizekaz Yooz yujcquiz zuma cjesača, ana ujchiz. Jalla nižtiquiztan zoñinaca ana mitaraz kuzziz cjis waquiziča.

²⁸ Wejrqui kjanapacha tjaajinchinča, Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjesača, jalla nii. Moisés lii jaru kamchiž cjen Yooz yujcquiz anapanča zuma kuzziz cjichuca.

²⁹ ¿Yoozqui judío zoñinacž Yooz alaja cjesajo? Anapanča. Yoozqui parti zoñinacž Yoozzakazza.

³⁰ Zinta Yoozqui žejlča. Jalla niiz yujcquiziqui chimputa judío zoñinacami ana chimputa yekja wajtchiz zoñinacami Jesucristužquin kuz tjaachiž cjenkaz zuma cjesača, ana ujchiz.

³¹ Jalla nižtiquiztan nuž tjaajincan wejrqui, “Moisés liiqui anaž walča”, ¿nuž cjican tjaajnojo? Anazal nižta tjaajnuča. Liiqui panž walča, cjiwča.

4

ABRAHAMZ PUNTU

¹ Wejrnacqui Abrahamž majch maatinacquistan tjoniñčhumča. Tuquita atchi Abraham ejpž puntuquiztan, ¿kjaž cjii?

² Abrahamqui Moisés lii jaru kamtasaz niiqui Yooz yujcquiz ana ujchiz cjitasača. Nižaza “Wejrtča Yooz yujcquiz zumtqui” cjan chii attasača. Pero ana nuž chii atatča Yooz yujcquiziqui.

³ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjicha: “Abrahamqui Yoozquin kuz tjaachiča. Jalla nižta kuz tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zumaž cjissiča, ana ujchiz”.

⁴ Tsjii zakal chiyuča. Jakziltat langznačhaja, jalla niiqui paca tanz-naquiča. Nii pactaqui anača onanta, pero langztiquiztan nižta pacta cjis waquiziča.

⁵ Pero jakzilta ujchiz zoñinacat ana čhjulu paažcu, Yoozquin kuz tjaachaja, jalla niiz kuz tjaatiquiztanzakazza Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz. Ujchiz cjanapacha kuz tjaatiquiztan Yoozqui cjicha, “Nii zoñž uj pertunuča. Wejt yujcquiz ana ujchizza”.

⁶ Ana čhjulu paažcu nii kuz tjaañi zoñiqui ana ujchiz cjissa. Jalla nižta kuz tjaañi zoñž puntu David cjita tuquita ejpqui

⁷ tuž cjichiča:

“Jakzilta zoñinacž ujnacat Yooziž pertunta cječhaja, nižaza ninacž ujnacat Yooziž ana iya tjeeža cječhaja cuntintuž cjila.

⁸ Nižaza jakzilta zoñinacat ujnacquistan Yooz Jiliriž ana casticta cječhaja, jalla nii zoñiqui cuntintuž cjila”.

⁹ Nii Davidž čhiitaqui ¿jec zoñž puntuquiztantajo? ¿Chimputa zoñinacž puntuquiztan alajakazkaya? ¿Už yekja wajtchiz ana chimputa zoñinacž

puntuquiztan jaa? Wejrqui cjiwča pizcquiztanpachača. Abrahamqui Yoozquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz cjišiča.

¹⁰ ¿Chjulozquiztanpacha ana ujchiz cjišitaya? ¿Ima chimpuchiz cjen? už ¿chimpuchiz cjen jaa? Wejrqui cjiwča, anača chimpuchiz cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz cjišisiqui, pero ima chimpuchiz cjen.

¹¹⁻¹² Ima chimputa cjian Abrahamqui Yoozquin tjapa kuz tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjišiča. Jalla niž wiruñ Yoozqui nii chimputa lii mantichiča tjeezjapa kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchizza, zuma kuzzizza, jalla nii tjeezjapa. Jalla nižtiquiztan Abrahamqui tjapa Yoozquin kuz tjaašinacžta ejpžtakazza, ana chimputa žoñinacžtami, nižaza chimputa žoñinacžtami. Jalla nuž pinsichiča Yoozqui. Jakziltat kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjisnačhaja, jalla ninacaqui Abrahamž ultim majchmaatinaca cjequiča. Učhum Abraham ejpqui ima chimputa cjian Yoozquin kuz tjaachiča. Jakzilta chimputa žoñinacžtami Abrahamžtapacha Yoozquin kuz tjaachaja, jalla ninacaqui Abrahamž ultim majchmaatinaca cjequiča. Chimputakaz ana walča, Yooz yujcquiz zuma cjeyajajo.

YOOZIZ TJAATA TAKU

¹³ Yoozqui Abrahamžquizimi niž majchmaatinacžquizimi compromitan taku tjaachiča, tii muntuquiz cuntintuž cjequiča, jalla nii. Abrahamž lii jaru kamtiquiztan Yoozqui ana nižta taku tjaachiča. Pero Yoozquin kuz tjaachiž cjen nižaza zuma kuzziz cjen, Yoozqui nižta taku tjaachipanča.

¹⁴ Moisés liichiz kamñi žoñinacaqui tii muntu irinsa tanznačhaj niiqui, jalla nižtiquiztan Yoozquin kuz tjaazquin inakazza. Nižaza Yooziž tjaata taku anaž walkatča. Pero anača nižta. Anaž jecmi nii lii jaru zuma kamasacha.

¹⁵ Jaziqui lii jaru ana kamtiquiztan žoñinacaqui casticta cjistanča. Lii ana žejltasacha, nekztan lii quintra ana kamtasacha.

¹⁶ Jalla nižtiquiztan Yoozquin kuz tjaatiquiztankaz Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjesacha. Nižaza Yoozqui žoñinacžquiz okiž cjen žoñinaca ana ujchiz cjiskatča. Jalla nii wali pajk favora paachiča Yoozqui. Jalla nuž cjen Yooziž tjaata takuqui tirapanž walča tjapa Abrahamž majchmaatinacžtaqui, Moisés liichiz žoñinacžtami, ana Moisés liichiz žoñinacžtami. Yooziž tjaata takuqui walča tjapa Abrahamžtapacha Yoozquin kuz tjaachinacžtaqui. Abrahamqui tjapa učhum Yoozquin kuz tjaachi žoñinacž ejpžtakazza.

¹⁷ Jalla nužupanž cjiirta Yooz takuqui chiiča, tuž cjian: “Amqui wacchi nacionchiz žoñinacž epim cjequiča”. Jalla nižtiquiztan Abrahamqui učhum ejpžtakazza, Yooz yujcquiziqui. Abrahammi učhumnacami nii zinta Yoozquin kuz tjaachinčhumča. Nii zinta Yoozqui ticzinacami jatatskatča, nižaza ana žejlčinaca žejlzkatča.

¹⁸ Abrahamžquiz Yoozqui cjichiča: “Amqui wacchi nacionchiz žoñinacž epim cjequiča”. Jalla nii puntuquiztan zakaz Yoozqui Abrahamžquiz cjichiča: “Jalla nuž amqui wacchi majchmaatinacchiz cjequiča”. Yooz taku criičiz cjen Abrahamqui wacchi majchmaatinaca tjew tjewziča, chawcwacama. Tsji žoñinacž “Amiž tjaata Yooz taku ana cumplita cjesacha” nuž chiiči cjenami Abrahamzti tira tjewziča, Yooz taku cumplisanž cjian.

¹⁹ Abrahamqui jos patac watchiz cjen ticz orquiztača. Ana majchchizpan cjichucatača. Nižaza niž maatakaqui ana zinta majtchucatača. Jalla nuž pucultan ana majtchuca cjianami, Abrahamqui Yoozquin anača upa kuzziz.

²⁰ Nižaza ana kuz turwayskatchičha. Yooziž compromitta taku cumplis ora tirapan tjewzičha, cumpliscama. Tirapantacha Yoozquin kuzziz. Nižaza Yooz honora waytican, juč'anti Yoozquin kuzziz cjissičha.

²¹ Abrahamqui zizzičha, Yoozqui niiz compromitta taku ultimupan cumpli atasacha. Jaziqui tirapan tjewznatčha, ana kuz paysnakžcu.

²² Jalla nižtiguiztan nižta Yoozquin kuz tjaatiguiztan Abrahamqui Yooz yujcquiz ana ujchiz cjissičha, nižaza ancha zuma kuzziz.

²³ Jalla nuž Yooz tawk liwruquiz cjiirtatačha. Nii cjiirtaqui anatačha Abrahamž cjen alajakaz,

²⁴ učumnacaltajapa zakaz cjiirtatačha. Jakziltat Yoozquin kuz tjaachaj niiqui, Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisnasačha. Nii Yoozqui učum Jesucristo jiliri ticziquiztan jacatatchičha.

²⁵ Jesucristuqui učum ujquiztan contatačha; nižaza niiz jacatatchiž cjen učumqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjissinčhumčha, niizquin kuz tjaachiž cjen.

5

YOOZQUIN KUZUZIZ ZOŃINACA

¹ Jalla nižtiguiztan Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma kuzziz cjen, Yoozqui anacha učum quintra. Jesucristo jiliriž cjen, nižaza niizquiz kuzziz cjen učumtan Yooztan walikazza.

² Jesucristužquin kuzziz cjen učumqui Yooz partiquiz luzzinčhumčha. Jalla nii partiquiz učumnacaqui panž žejlčha. Jalla nuž žejlcan cuntintuž tjewža, Yooziž tjaata honora tanz ora, Yooztan honorchiz cjisjapa.

³ Nii Yooz zumanaca tjewžcan, učumqui cuntintučhumčha. Nižaza sufris želanaqui cuntintuzakazza. Sufrisquiztan pasinziz kuzziz cjissa. Jalla niiqui učumqui zizza.

⁴ Nižaza pasinziz kuzziz žejltiguiztan Yoozquin tjurt'iñi kuzzizpan yatisinsa. Jalla nekztan zumquin yatisinžcu, Yooz honora tjaaz ora tjewža.

⁵ Yoozqui niiz Espiritu Santo učumnaca kuzquiz luzkatchičha. Nii Espiritu Santuqui učum kuzquiz luzcu, Yooz ancha zuma munaziñi kuz učumquiz intintiskatcha. Jalla nižtiguiztan Yooziž tjaata honora tjewžcan učumqui zizza, ultimquiziqui panž fanznaquičha, nii. Ana inakaz tjewznaquičha.

⁶ Učumpacha ujquiztan anatačha liwriizuca. Jalla nižtiguiztan Yooziž pinsita timpuquiz Cristuqui ujchiz žoñinacž laycu ticzičha.

⁷ Anaž jakzilta žoñimi tsjii žoñtajapa pjasila ticznasačha, zuma žoñi cjenami. Cunamit tsjii ancha zuma kuzziz žoñtajapa ticz pecachani.

⁸ Yoozti niiz zuma okžni kuz tjeezičha, jalla tižta. Učumnaca ujchiz cjenami Yoozqui niiz Majch Jesucristo cuchanžquichičha, učumnacaltajapa ticzjapa.

⁹ Jalla nižtiguiztan Yooz Majch ticziž cjen anziqiu učumqui Yooz Ejpž yujcquiz ana ujchizza, nižaza zuma kuzzizza. Jalla niic zuma razunačha. Jaziqui učumqui zuma kuzzizza. Jalla nižtiguiztan tiizakaz zuma razunačha: Jesucristuž ticziž cjen učumqui ultim casticz tjuñquiziqui liwriitaž cjequičha Yooz casticquiztan.

¹⁰ Tuquitan učumnacaqui Yooz quinratačha. Jalla nuž Yooz quintra želanami, Yoozqui niiz Majch cuchanžquichičha, žoñinacž laycu ticzjapa, žoñinacž pertunta cjejajo. Jalla niiqui razunačha. Nižaza anziqiu učumqui Yooz pertuntačha. Jalla nižtiguiztan učumtan Yooztan walikazza. Nižaza Yooz Majch jacatattiguiztan učumqui ultimquiziqui tjapa anawalinacquiztan liwriitapanž cjequičha, Yooztan wiñaya kamzjapa. Jalla niiqui zuma razunazakazza.

¹¹ Ultimquiziqui liwriitaž cjequičha. Nižaza anzimi liwriitazakaz učhumqui. Jalla nižtiquiztan učhumqui Yooztan tsjii kuzziz cjan, cuntintučha, Jesucristo Jiliriz cjen. Jesucristuž cjen učhumqui Yooziž pertunta cjissičha. Jalla nižtiquiztan učhumtan Yooztan walikazza.

ADANZTAN JESUCRISTUZZTAN

¹² Tsjiiilla cjesača. Tsjii zoñiž cjen uj žejlča tii muntuquiz. Nižaza nii ujquiztan ticz žejlča. Nižaza tjapa zoñinacami uj paača. Jalla nuž uj paažcu, ticža.

¹³ Moisés liž tuquiqui uj paazqui želatča tii muntuquiz. Pero ana liichizlaj niiqui, zoñinacaqui nii lii quintra paata ujquiztan ana castictatača.

¹⁴ Adanž timpuquiztanpacha Moisés timpucama zoñinacaqui ticziča uj paatiquiztan. Jaknužt Adán primera uj paatčhaja, jalla nii ujpacha ana paachiča parti zoñinacaqui. Jalla nuž cjenami yekja ujnaca paachiča. Adanqui tjonni Jesucristužtakaz tjapa tii muntuquiz žejlči zoñinacžquiz contajičiča. Jalla nii puntuquiztan Adanžtan Jesucristužtan cassa.

¹⁵ Pero tii puntuquiztan anaž cassa. Adanž uj paatiquiztan anawalinaca žejlča. Cristuž ticztiquiztan zumanaca žejlča. Tsjii zoñiqui uj paachiž cjen tjapa zoñinacžquiz ticskatča. Jalla niičha Adanqui. Nižaza tsjii zoñiž cjenkaz walja zoñinacaqui ujquiztan liwriitača. Jalla niičha Jesucristuqui. Jesucristuž cjen Yoozqui zoñinaca okziča. Zoñinacaž ana okžta cjichuca cjenami, Yoozqui zoñinacžquiz okziča. Jalla nuž okztiquiztan Yoozqui Jesucristuž cjen zoñinaca liwriičiča niž yujcquiz ujchiz ana cjisjapa. Nužupanča.

¹⁶ Adanž uj paatižtan Jesucristuž liwriiñižtan anaž cassa. Punta puntaž zoñinacžquiz contajičha. Adanž zinta ujquiztan tjapa zoñinacaqui pjalžtača, casticta cjisjapa. Pero Jesucristuž liwriitiquiztan walja zoñinacaqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjissa, walja ujnaca paachiž cjenami. Jesucristuž cjenkaz nižta cjissa.

¹⁷ Tsjii zoñiž ujquiztan tjapa zoñinacaqui ticstanča. Jalla niic razunača. Tiiqui tsjan zuma razunača. Jakzilat Jesucristuž cjen ujquiztan liwriita cječhaja, jalla niiqui Yooz yujcquiz ana ujchiz cjequičha. Nižaza ujquiztan ticziž cjenpacha, Yooztan wiñaya kamaquičha. Nižaza honorchiz cjequičha.

¹⁸ Jaziqui tsjii zoñiž ujquiztan tjapa zoñinacaqui pjalžtača casticta cjisjapa. Nižaza tsjii zoñiž ticztiquiztan tjapa zoñinacaqui ninacž ujquiztan pertunta cjesača, ninacž ujquiztan ana casticta cjejajo, nižaza Yooztan wiñaya kamajo.

¹⁹ Yooz mantita ana cumplichiz cjen Adanqui tjapa zoñinacžquiz ujchiz cjiskatča. Jesucristužti Yooz kuz cumplichiz cjen walja zoñinacžquiz Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma cjiskatča.

²⁰ Yoozqui Moisesquiz tsjii lii tjaachiča, zoñinacžquiz persun ujnaca kjanapacha tjeezjapa. Nii lii zizcuqui zoñinacaqui lii quintra juc'anti uj paachiča. Jalla nuž juc'anti uj paachiž cjenami, Yoozqui niž okžni kuz zoñinacžquiz juc'anti tjeeziča Jesucristuž cjen.

²¹ Uj paažcu zoñinacaqui ticstanča, nižaza casticta cjistanča. Pero zoñinacaž ujnacquiztan infernuquin castictaž cjenpacha Yoozqui zoñinaca liwriičiča Jesucristo Jiliriz cjen. Zoñinacaqui Jesucristuž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz, nižaza zuma cjisnasača, Yooztan wiñaya kamzjapa.

6

EW KAMAÑA PUNTU

¹ Uj puntuquiztan yekjapanacaqui chiiñičha. Učhumqui tira uj paaz waquziča, Yooz okžni kuz juc'anti tjeezta cjisjapa.

² Pero wejr cjiwêcha, anapanž uj paaz waquiziêcha. Tuquitan ticzi zoñinacžtakaztaêcha uêhumqui, anazum kamañchiz kamcan. Pero uêhumž tuquitan anazuma uj paañi kamañquiztan jaytichinêhumêcha. Jalla nižtiquiztan uj paañi kamañchiz anapanž kamz waquiziêcha.

³ Tjapa uêhumnacaqui, Jesucristužtan tsjii kuzziz cjissinêhumêcha. Bautistaž cjen nekz tjezinêhumêcha. Jesucristuqui ticžcu, tjatzataêcha. Jalla nižta irata uêhumqui anazum uj paaznaca tjatz waquiziêcha. Jalla nii uêhumnacaqui panž zizza.

⁴ Bautista cjiscu, nižaza Jesucristužtan tsjii kuzziz cjiscu, uêhumnacaqui uj paañi kamañquiztan jaytichinêhumêcha. Nekztan zuma ew kamañchiz cjissinêhumêcha. Yooz Ejpqui persun aztan Jesucristo ticziquiztan jacatatskatchiêcha. Jalla nižta irata Yoozqui uêhumnaca anazuma kamañquiztan liwriichiêcha, zuma ew kamañchiz cjeajajo.

⁵ Jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cjeêhaja, jalla niiqui Jesucristužtan ticziêcha, anazum uj paañi kamañquiztan liwriita cjisjapa. Nižaza jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cjeêhaja, jalla niiqui Jesucristužtan jacatatchiêcha, ew zuma kamañchiz cjisjapa.

⁶ Jaknužt Jesucristuqui cruzquiz ch'awceta ticzižlaja, jalla nižta irata uêhumqui ticzižtakaz cjissiêcha uj paaz pecni kuzquiztan. Jalla nižtiquiztan uêhum anazum uj paaz pecni kuzqui nužquiz ana azziz cjissiêcha. Nižaza nii uj paaz pecni kuzqui ana iya mantasaêcha uêhum kuzquizpacha. Jalla nii uêhumqui panž zizza.

⁷ Jakziltat uj paaz pecni kuzquiztan ticzi cjeêhaja, jalla niiqui uj paañi kamañquiztan liwriita cjequiêcha.

⁸ Nižaza jakziltat Jesucristužtan tsjii kuzziz cjissiž cjen uj paañi kamañquiztan liwriita cjeêhaja, jalla niiqui ew kamañchiz cjequiêcha, Jesucristužtakaz. Nižaza Jesucristužtan chica kamaquiêcha. Jalla nii razuna criichinêhumêcha.

⁹ Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchiêcha. Jalla nižtiquiztan ana wilta ticznaquiêcha, nižtaqui ana iya ticz žejlêcha.

¹⁰ Jesucristuqui zoñinacž ujquiztan ticziêcha, tsjii wilta. Ana wilta ticznaquiêcha. Jaziqui žejtêcha, nižaza Yooztajapa kamêcha.

¹¹ Jalla nižtiquiztan anêhucqui cjuñzna, uj paañi kamañquiz liwriitaž, nii. Jaziqui Jesucristo Jiliriž cjen Yooztajapa ew kamañchiz kamla.

¹² Uj paaz pecni kuzqui ana mantiskata, anazumanaca paaajo.

¹³ Nii uj paaz pecni kuzqui curpu mantis pecêhaj niiqui, panž ewjasa. Pero anêhuca curpu zuma paazjapa, nižaza Yooz sirwizjapa kuz tjaa. Anêhucqui anazum uj paañi kamañquiztan liwriita cjiscu ew zuma kamañchiz cjissinêhumêcha. Jalla nižtiquiztan anêhucqui Yooz kuzcama kamajo Yooz mantuquiz cjee, tjapa curpumi, nižaza kuzmi.

¹⁴ Anêhucqui anaêcha iya Moisés lii mantuquiz. Okžni Yooz mantuquizza anêhucqui. Jalla nižtiquiztan nii uj paaz pecni kuzqui ana mantiskata.

YOOZ MANTUQUIZPANKAZ CJEE

¹⁵ ¿Kjaž cjesajo? Moisés lii mantuquiz ana žejlcan, nižaza okžni Yooz mantuquiz žejlcan, ¿uj paañi kamañchiz želasajo? Anapanž cjesaêcha.

¹⁶ Jakziltat tsjii zoñž mantuquiz žejlêhaja, jalla nii patrunž mantitanaca caspanikazza. Jalla nižta irata jakziltat uj paaz pecni kuz mantuquiz žejlêhaja, ujnaca paasaêcha; jalla nekztan Yooziž castictaž cjequiêcha. Nižaza jakziltat Yooz mantuquiz žejlêhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama cumplis waquiziêcha. Jalla nekztan tsjan tsjan zuma kamañchiz cjequiêcha. ¿Nii ana ziz anêhucqui?

¹⁷ Tuquiqui ančhucqui uj paaz pecñi kuz mantuquiz žejlñitača. Nekztan Yooz puntu zuma werar razunanacaqui ančhucquiz tjaajintatača. Jaziqui jalla nii tjaajintanac jaru tjapa kuztan kamča. Jalla nižta ančuca zuma kamañchiz cjen Yoozquin gracias cjian chiyuča.

¹⁸ Jalla nižtiquiztan nii uj paazquiztan liwriitača ančhucqui. Nižaza zumanaca paazjapa tjapa kuz tjaachinčhucča. Yooz manta paaz cjissinčhucča.

¹⁹ Zoñž wirquiztan punta punta chiyuča, Yooz puntu intintazkatzjapa. Ana nižta chiičasaž niiqui, ančhucqui anaž intintazčasača. Tuquiqui ančhucqui uj paaz pecñi kuz mantuquiz želatča, ujnaca paacan. Jalla nuž žejlcan juc'anti juc'anti uj paachinčhucatača. Jazizti Yooz mantuquiz tsjan tjapa kuztan zela, tsjan zumanaca paazjapa. Jalla nuž žejlcan Yooztakaz tsjan tsjan zuma kuzziz cjisnaquiča.

²⁰ Tuquiqui ančhucqui uj paaz pecñi kuz mantuquiz žejlcan, zumanaca paazjapa ana importiča.

²¹ Jalla nuž kamcan, ančhucaltajapa žčhjul walitajo? Jaziqui ančucaž tuquita paatanacquiztan ančhucaltaqui azipanča. Jalla nižta anazum kamchi žoñinacaqui wiñayjapa Yooziž castictapanž cjequiča.

²² Pero ančhucuzti nii anazum uj paañi kamañquiztan liwriitača. Yooz mantuquiz cjissinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tsjan tsjan zuma kamañchizza. Nižaza Yooztan wiñayaž kamaquiča.

²³ Jakziltat anazum uj paañi kamañquiz kamčhaja, jalla niiqui Yooziž castictaž cistanča. Nuž waquiziča. Pero Yoozqui žoñinacžtajapa tsjii pajk favora paachiča, žoñinacaž ana waquizan. Nužukaz paachiča niiz zuma okzñi kuzziz cjen. Jaziqui jakziltat Yooziž liwriita cječhaja, jalla niiqui Jesucristo jiliriz cjen Yooztan wiñayaž kamaquiča.

7

LII PUNTU

¹ Moisés lii zizñi jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui zizza, ima ticzcan, žoñinacaqui Moisés lii mantuquiz žejlča.

² Nižaza tsjaa maatakqui zalz kamz lii mantuquiz žejlča, naaža lucu ticzcama. Naaža lucuž ticznaquiz niiqui, nekztan naaqui nii lucutiñi kamañ liiquiztan liwriitača.

³ Jaziqui naaža persun lucu žetan, naaqui yekja luctakžtan želaquiz niiqui, jalla naaqui adulterio paacha. Naaža lucu ticznaquiz niiqui, jalla nekz lucutiñi kamañ liiquiztan liwriitača. Jalla nižtiquiztan yekja lucžtan zalžnanami, anaž adulterio cjesača.

⁴ Wejt jilanaca, cullaquinaca, jalla nižta iratača Moisés lii puntuquiz-tanaqui. Jesucristuqui ančuca ujnacquiztan ticziča. Niž cjen ančhucqui Yooz yujcquiz ana ujhizza, zuma kuzzizza. Moisés lii mantuquiz žejlcan, anapan zuma kuzziz cjisñi atchucatača. Jaziqui ančhucqui ticzi žoñižtakazza nii lii puntuquiztan. Jalla nižtiquiztan yekjaž mantuquiz žejlča, Jesucristuž mantuquiz, tsjii yekja lucžtan zalzižtakaz. Jesucristuqui ticzižtan jacatatiča, ančucaž Yooztajapa zumanaca paajo.

⁵ Tuquiqui učhum persun kuzcama kamcan, učhum uj paaz pecñi kuzqui učhumnacaquiz mantiñitača, ujnaca paajo. Jalla nižta ujnaca paatiquiz-tan infernuquin Yooziž casticta cjičucatača. Moisés liiquiz “Anača uj paazquiči” cjian cjenami učhum uj paaz pecñi kuzqui juc'anti uj paazquin učhum chjitchiča.

⁶ Ima Jesucristužquin kuz tjaacan, jalla nižta kamchinčhumča. Pero jaziqui učhumqui Moisés liiquiztan liwriitača. Tuquita nii liiz mantuquiz

uĥum želatĥa, preso tanta žoñižtakaz. Anziqúi Espírítu Santuž mantuqúiz žejlĥa. Niiqúi uĥumnacaqúiz ew kamaña tjaachiĥa.

¿JECT WEJR YANAPASAJO, ZUMA PAAZJAJAJO?

⁷ Jaziqúi ¿kjažu cjeeqúi? ¿Moisés liiqui anawalejo? Anapanž cjesaĥa. Moisés lii mantuqúiz ana kamtasaz niiqui, wejrqui wejt ujnaca anal pajkat-tasaĥa. Moisés liiquiz “Anaĥa zmazñi kuzziz cjee” cjiĥa. Nekztan wejt zmazñi kuz zuma pajchinĥa.

⁸ Moisés liiquiz nižta mantita cjen, wejt uj paaz pecñi kuzqui tĥapamana zmaz pinsichiĥa. Nii lii quintra anĥa paaz pecatĥa. Pero nii liiqui ana žejltasaž niiqui, jalla nižtiquiztan nii zmazqui anaž pajta cjitasakalĥa.

⁹ Ima Moisés lii pajcan, cuntintul kamchinĥa. Nekztan Moisés lii mantitanaca pajtiquiztan wejt ujnaca pajchinĥa, nižaza juč'anti uj paachinĥa. Jalla nižtiquiztan persun kuzquiz weriž paata uj zint'ican, llaqúita žejlchintaĥa. Wejt persun uj paatiquiztan Yooz castictal cjis waquizuĥa.

¹⁰ Wejrqui Moisés lii jaru zumpacha kamtuĥaja, jalla nekztan Yooztan cuntintu kamtasaĥa. Pero nii Moisés lii jaru ana zuma kami atchinĥa. Jalla nižtiquiztan nii liiž cjen wejtquiz tjeežtaĥa, wejr castictal cjis waquizuĥa, jalla nii.

¹¹ Moisés liiquiz mantitanaca žejlĥa. Nii mantitanacaqui zizcuqui wejt uj paaz pecñi kuzqui juč'ant uj paaz pecchiĥa. Anapan nii lii jaru kami atatuĥa. Incallta cjissinĥa. Nii lii jaru ana kamtiquiztan, Yooz casticta cjichucataĥa.

¹² Moisés liiqui Yooziž mantitataĥa. Jalla nižtiquiztan anĥa zumaĥa nii liiqui. Nižaza nii liiquiz mantitami anĥa zumapanĥa, nižaza Yooz kuzcamaĥa, nižaza wejtta waliĥa.

¹³ Nii liiqui wejtta wali zumažlaj niiqui, ¿kjažtiquiztan nii liiž cjen Yooz casticta cjis waquizasajo? Nii liiqui zumaĥa. Pero nii zuma lii zizcuqui, wejt uj paaz pecñi kuzqui juč'anti ana wal uj paaz pecchiĥa. Jalla nekztan wejt quintra Yooz casticz žejlĥa. Jalla nižtiquiztan tjeežtaĥa, wejt uj paaz pecñi kuzqui ana zumapanĥa, nii. Nižaza Moisés lii quintra paatiquiztan tsjan juč'ant anazumaž cjissa wejt uj paaz pecñi kuzquí.

¹⁴ Uĥumqui zizza, Moisés liiqui Yooz Espírítu Santuž kuzcamaĥa. Wejrzi persun kuzcama kamz pecuĥa. Jalla nižta kamcan wejt uj paaz pecñi kuz mantuqúiz želuĥa.

¹⁵ ¿Kjažtiquiztan nižta ana zuma paatojo? Anal tintazuĥa. Jesucristužquin kuz tjaazcu, jalla nekztanpacha zuma paaz pecñi kuzziz cjissinĥa. Jalla nižta kuzziz cjenami, uj paaz pecñi kuzzizpanĥa. Zuma paaz pecumí, anal zuma payi atuĥa. Ana pecta uj paaznaca, jalla niikal wíla wíla paa-uĥa.

¹⁶ Jalla nižta paachiž cjenaqui, wejrqui pajuĥa, Moisés liiqui zumaĥa, jalla nii.

¹⁷ Ana zuma paacanami wejt kuzquiz zuma paaz pecuĥa. Jalla nižtiquiztan wejrpacha nii anazuma paatanaca anal iyal paaz pecuĥa. Pero wejt uj paaz pecñi kuzquí nii ana zuma paatanaca paakatĥa.

¹⁸ Wejt uj paaz pecñi kuzqui ana zumapanĥa. Yooz aztankaz zuma payi atasáĥa. Wejrqui zuma paaz pecanami, wejt persun aztan nii zuma paazqui anal atuĥa. Weriž kamtiquiztan nii razuna zizñi cjissinĥa.

¹⁹ Wejrqui weriž zuma paaz pectanacaqui anal paa-uĥa. Antiz weriž ana paaz pectanacaqui, nii ana zumanacal paa-uĥa.

²⁰ Jalla nižta ana weriž pectanaca paacan, wejrpacha ana nižta paa-uĥa. Pero wejt uj paaz pecñi kuzqui nižta anazuma paakatĥa.

²¹ Jalla nižtiquiztan wejtquiz nižtapan žejlča. Zuma paaz pecanami, wejt uj paaz pecni kuzkaz mantiz pecča.

²² Wejt kuzquizpacha Yooz kuzcamapan paaz ancha pecuča.

²³ Jalla nuž cjenami uj paaz pecni kuzziztča. Wejt curpu mantiz pecča. Jalla nižtiquiztan wejt uj paaz pecni kuzqui wejt zuma paaz pecni kuz quintrača. Wejrqi anazuma paacan wejt uj paaz pecni kuz mantuquiz želuča. Nižaza nii uj paaz pecni kuzqui wejt curpu mantiča. Weriz kamtiquiztan nii razuna zizni cjissinča.

²⁴ Ana waliča wejrqui. Jalla nižtiquiztan ¿jequit tii ana zuma paañi curpuquiztan wejr liwriyaquiya? ¿Tii casticzkatni curpuquiztanya?

²⁵ Yoozquin gracias cjican, chiyuča, učum Jesucristo Jiliriča wejt liwriñiqui. Wejrpacha tjapa wejt zuma paaz pecni kuztan Yooz kuzcama kamuča, wejt uj paaz pecni kuz uj paaz pecanami.

8

ESPIRITU SANTO KUZQUIZ ZEJLCHA

¹ Jesucristuž partiquiz žejlñi žoñinacaqui ana Yooziž casticta cjequiča. Ninacaqui Yooz Espiritu Santuž kuzcama kamča; uj paaz pecni kuzcama ana kamča.

² Jesucristuž cjen wejrqui Espiritu Santuž mantuquiz želuča. Espiritu Santuž cjen ew kamañchiz kamuča. Nii Espiritu Santuqui uj paaz pecni kuz mantuquiztan wejr liwriičiča. Uj paaz pecni kuz mantuquiz tira žejltasaž niiqui, Yooziž wiñaya casticta cjitasača.

³ Žoñinacž uj paaz pecni kuz mantuquiz žejlcan, Moisés lii jaru ana kami atčiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui niž persun Majch cuchanžquičiča. Ujchiz žoñiztakaz curpuchiz kamčiča. Pero ana ujchizza niiqui. Žoñž curpuchiz cjican, ujchiz žoñinacž laycu ticziča. Jalla nuž cjen Jesucristuqui ujchiz žoñinacž cuntiquiztan casticta cjissiča, Jesucristužquin kuziz žoñinaca ana casticta cjejažo.

⁴ Moisés liiquiz Yooz kuzcama kamzqui mantitača. Jakziltat uj paaz pecni kuz mantuquiz kamčhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama ana kamča, nižaza Moisés liicama ana kamča. Pero jakziltat Yooz Espiritu Santuž mantuquiz kamčhaja, jalla niiqui Yooz kuzcama kamča.

⁵ Jakziltat persun uj paaz pecni kuzcama kamčhaja, jalla niiqui persun pinsitanacžquizkaz kuz tjaacha. Pero jakziltat Espiritu Santuž kuzcama kamčhaja, jalla niiqui Yooz Espiritu Santuž pinsitanacžquiz kuz tjaacha.

⁶ Jakziltat uj paaz pecni kuz pinsitanacžquiz kuz tjaachaj niiqui, Yooz wiñaya castictaž cjequiča. Pero jakziltat Espiritu Santuž pinsitanacžquiz kuz tjaachaj niiqui, Yooz kamañchiz kamaquiča, nižaza Yooztan nižtan walikaz cjequiča.

⁷ Jakziltat persun anazum kuzcamakaz kamz pecčhaja, jalla niiqui Yooz quintrača. Yooz kuzcama anapanž kamz pecča, nižaza anapanž atča.

⁸ Jakziltat persun kuzcamakaz kamz pecčhaja, jalla nuž kamtiquiztan Yoozqui anapanča cuntintu.

⁹ Ančhuczi persun kuzcamakaz anaž kamča. Yooz Espiritu Santuž ančuca kuznacquiz žejlchiž cjen, ančhucqui Espiritu Santuž kuzcama kamča. Jakziltat ana Jesucristuž Espirituchizlaja, anača Jesucristuž parčiz žoñiqui.

¹⁰ Jesucristuž ančuca kuznacquiz žejlchiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchizčučča, nižaza zuma kuzizčučča. Nižaza ančuca animunacaqui

ew zuma kamañchizza. Uj paachiž cjen ančuca curpunacaqui ticznaquiča. Jalla nuž cjenami ančuca animunacaqui Yooztan wiñaya kamča.

11 Yooz Ejpqui niž Espíritu Santuž cjen Jesucristo ticziqiztan jacatatskatchičha. Nii Yooz Espíritu Santuqui ančuca kuzquiz zejlča. Jalla nižtiqiztan Yooz Ejpqui niž Espíritu Santuž cjen ančuca ticzi curpunaca zakaz jacatatskataquiča.

12 Jilanaca, cullaquinaca, tsjii mantuquiz kamspanča učhumqui. Anača uj paaz pečni kuz mantuquiz kamzqui, persun kuzcamakaz paazjapa. Pero Yooz Espíritu Santuž mantuquiz kamsa.

13 Jakziltat persun kuzcamakaz kamchiž cječhaja, jalla niiqui Yooziž wiñaya castictaž cjequiča. Pero jakziltat Espíritu Santuž mantuquiz zejlčhaja, jalla niiqui uj paaznaca jaytiča. Jalla nuž ujnaca jaytichiz cjen, Yooz kamañchiz kamaquiča.

14 Jakziltat Yooz Espíritu Santuž irpita cječhaja, jalla niiqui Yooz maatiča.

15 Ančucqui Yooz maatinacħucħa. Jaziqui Espíritu Santuqui ančuca kuznacquiz luzziž cjen, ana Yoozquiztan eksñi kuzzizza. Espíritu Santuž cjen, “Učhum Yooz Tata”,

16 jalla nuž cjican učhum kuznacaqui chiiča. Nižaza kuzquiz sint'iskatča, učhumča Yooz maatinacaqui, jalla nii.

17 Nižaza Yooz maatinacaž cjen Yooziž tjaata zuma irinsa tanznaquiča, jalla nii irinsača Yooztan wiñaya kamzqui, Jesucristužtan chica. Tii muntuquiz kamcan Jesucristuqui sufrichiča. Učhumqui Jesucristužquiz sirwichiž cjen zakaz sufraquiž niiqui, nekztan arajpachquin nižtan chica honorchiz cjequiča.

18 Tii timpuquiz sufrisnacaqui anača anča. Cjuñzna, Yooziž tjaata honoracha anča zuma. Jalla nuž cjuñznucha wejrqui. Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui učumnacaqui zuma honorchiz cjequiča. Jalla nii tjeežtaž cjequiča.

19 Tjapa tii muntuquiz zejlñinacaqui ančaž tjewža, Yooz maatinacž honora tjeez tjuñi.

20 Adanž uj paatiqiztan tjapa tii muntuquiz ħjultakimi inakaz cjissiča. Yooz munan jalla nuž cjissiča. Anača juyztokaz inakaz cjissiča. Pero tsjii noojiqui tii muntumi tii muntuquiz zejlñinacami anawalinacquiztan liwriitaž cjequiča. Jalla nii tjuñi tjewža.

21 Jalla nii noojiqui tii muntumi tii muntuquiz zejlñinacami tjapa ana walinaquiztanami liwriitaž cjequiča. Ticzmi anawali watñinacami ana zelaquiča. Liwriitiqiztan tii muntumi tii muntuquiz zejlñinacami liwj zumacama cjiskattaž cjequiča, jaknužt Yooz maatinacaqui zumapan cjiskattaž cječhaja, jalla nižta irata.

22 Adanž timpuquiztanpacha tii timpucama tjapa tii muntuquiz zejlñinacaqui sufričha jaknužt tsjaa ic maataka majtz ora sufričhaja, jalla nižta anča ayincan zejlča.

23 Učhum kuzquiz zejak anča sufričha, Espíritu Santuchiz cjenami. Nii Espíritu Santuqui tsjii zuma adelanto učhum kuzquiz zejlča. Jalla nuž cjen učhumqui anča tjewža, juc'ant tsjan zuma kamañchiz cjisjapa. Učhumqui Yooz maatinacaž cjitiqiztan nii zuma kamañchiz cjisnaquiča. Nižaza učhum Yooz maatinaca cjican, ew curpuchiz cjisnaquiča.

24 Jalla nuž učumnacaqui tjewža liwriitaž cjen. Čjulunacat chertčhaja, jalla nii chertanaca ana tjewža cjequiča. ¿Jec žoñit chertanaca tjewz-nasajo?

25 Učumnacaqui ana chertanaca tjewža. Yoozquiztan tjonñi zumanaca tjewža. Jalla nižtiquiztan pasinziz kuztan tjewstanča.

26 Jaknužt učum zuma tjewzqui sufris awantizjapa yanapčhaja, jalla nižta irata Yooz Espíritu Santuqui učum yanapča tjurt'iñi kuzziz cjisjapa. Učumqui Yoozquiztan jaknužt mayiziz waquizichaja, ana zizza. Jalla nižtiquiztan Yooz Espíritu Santupacha učumnacalca ancha mayiziniñicha, nižaza niipachaž ancha sint'iča učumnacalca. Nii Espíritu Santuž mayizintaqui zoñž tawkžtan ana chiita cjesača.

27 Espíritu Santuqui criichi zoñinacžta mayiziniñicha Yooz Ejpž kuzcamakaz. Jalla nuž mayizinan kuzquiz zizñi Yooz Ejpqui nii Espíritu Santuž kuzquiz pinsitanaca zizza. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui Yooz Espíritu Santuž učumnacalca mayizintanaca zizza.

YOOZ EJPQUI NIIŽ MAATINACŽTAN ANCHA MUNAZICHA

28 Yoozqui nižž pinsitacama zoñinaca kjawziča, nižž maati cjiskatajo. Jalla nii kjawžta zoñinacaqui Yooztan zuma munaziča. Jalla nii munazita zoñinacžta Yoozqui čhulu cjenami mantiča ninacžta zuma cjisjapa. Učumqui nii zizza.

29 Yoozqui tuquitanpacha zizziča, jecnacat nižž maatinaca cjisnačhaja, jalla nii. Nižaza tuquitanpacha Yoozqui nižž maatinaca utchiča, nižž zinta Majch irata cjisjapa, jalla nižta zuma cjisjapa. Jalla nuž Yoozqui pinsichiča, nižž zinta Majchqui jilir jila cjisjapa, tjapa Yoozquin criichi zoñinacžquiztan juc'ant honorchiz cjisjapa.

30 Yooz Ejpqui jecnacat nižž maatinaca cjisnačhaja, nii pinsichiča. Ninaca kjawzizakaza. Nižaza Yoozqui jecnacat kjawzčhaja, jalla ninaca ana ujchiz cjiskatča. Nižaza Yoozqui jecnacat ana ujchiz cjistčhaja, jalla ninaca juc'ant zuma kamañchiz cjiskatča.

31 Tjapa nii puntuquiztan učumqui, ¿kjaž iya cjequejo? Yoozqui učumnacaltajapapanča. Jalla nižtiquiztan ¿ject učum atipasajo? Anaž čhulumí.

32 Yoozqui nižž zinta Majch ana chjojchiča, antiz učumnacaltajapa utchiča, učum laycu ticzjapa. Jalla nuž nižž zinta Majch utchiž cjen učumnacaquiz tjapa nižž zumanaca zakaz tjaaquičha, juc'ant zuma kamañchiz kamajo.

33 Nižaza Yooz illzta zoñinacžjapa anaž jecmi uj tjojtNASAča. Yoozpacha ninaca ana ujchiz cjiskatčičha.

34 Jalla nižtiquiztan ¿ject Yooz illzta zoñinacžquiz "Casticta cjistanča" cjican chiyasajo? Anaž jecmi. Jesucristučha ninacž laycu ticzqui. Nekztan ticzquiztan jacatatčičha. Anziqui Yooz Ejpž žew kjarquiz žejlča, tjapa mantican. Jalla nii Jesucristupachača učumnacalca tjurt'ižiniñiqui.

35 Čhjulunacaž watanami Jesucristuqui učumnacatan munaziča: sufris watanami, llaquinaca watanami, čhaawjkatñi watanami, mach'a watanami, ana zquiti žejlž watanami, ana waliž tjonanami, ana wali ticz watanami, čhjulunacaž watanami Jesucristuqui učumnacatan munaziča.

36 Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

"Yooz partiquiz žejlčihž cjen učumnacaqui sufrican sufrican zapuru ticz-mayažtakaz žejlča. Učum quintra zoñinacaqui tantiiča, criichi zoñinacaž contaj cjila, cjican. Conz uuzanacažtakaz učumnacaquiz nayča".

37 Pero čhjulunacaž watanami Jesucristuqui učumnacatan panž munaziča. Nižaza čhjulunacaž watanami učumnacaqui Jesucristuž cjen tjapa nii anawalinacžquiztan atipaquičha.

³⁸ Anaž čjulumi Yooz učumnacatan ana munazizkati atasacha: anaž ticzmi, anaž žetimi, anaž anjilanacami, anaž mantinñinacami, anaž poderchiznacami, anaž anztan žejlñinacami, anaž jaztan žejlñinacami,

³⁹ anaž tsewcta poderanacami, anaž tii yokquiz žejlñi poderanacami, anaž čjul paatanacami Yooz učumnacatan ana munazizkati atasacha. Yoozqui učumnacatan panž munaziča, učumnacatan Jesucristo Jiliržtan tsjii kuzziz cjen.

9

JUDIO WAJTCHIZ ZOÑINACA

¹ Tsjilla cjesača. Jalla tii puntuquiztan wejrqui zuma razunapal cjiwča. Jesucristužquiz kuzziz cjen razunal chiyuča, anal toscara chiyuča. Espiritu Santuqui wejt kuz zizza. Lijituma cjiwča.

² Ancha llaquizuča, nižaza wejt kuzquiz anchal cjuñznuča wejt judío wajtchiz zoñinacžquiz.

³ Wejt judío zoñinacaqui Jesucristuž partiquiz cjiskattasaž niiqui, wejrqui Jesucristužquiztan t'akžtacama cjis pectasača. Nižaza wejrqui ninacž laycu infiernuquin castictacama cjitasacha. Ninacaqui wejt parti zoñinacača.

⁴ Israel majchmaatinacquiztan tjonchiž cjen, ninacaqui Yooz illzta zoñinacača. Yoozqui judío zoñinacžquiz persun honora tjeeziča. Nižaza Yoozqui judío zoñinacžtan acerdunacquiz luzziča. Nižaza Yoozqui Moisesquiz lii tjaachiča ninacžtajapa. Nižaza Yoozqui, jaknužt niizquiz sirwiz waquizičhaja, jalla nii cuzturumpinaca ninacžquiz tjaachiča. Nižaza tuqui timpuquiz Yoozqui ninacžquiz takunaca tjaachiča, jaztanaqui tsjii Liwriñi tjonacučiča, nii.

⁵ Učhum judío zoñinacž tuquita atchi ejpnacaqui Yooziž illztatača. Jaziqui učhum judío zoñinacž majchmaatinacquiztan tjonñitača Cristuqui. Nekztan zoñž curpuchiz cjissiča. Cristuča tjapa mantiñi Yoozpachaqui. Nižaza wiñaya honorchiz cjila. Nužoj cjila. Amén.

⁶ Tjapa Israel cjeta tuquita ejpž majchmaatinacaqui anača ultim lijitum Israel wajtchiz zoñinaca, nižaza anača Yooz wajtchiz zoñinaca. Tjapa judío zoñinacami ana Yooz maatinacž cjenami, Yooz takuqui cumplissiča.

⁷ Nižaza tjapa Abrahamž majchmaatinacaqui anača ultim lijitum Abrahamž familiaqui. Cjijrta Yooz takuqui Abrahamž puntuquiztan tuž cjicha: “Am ultim majchmaatinacaqui am majch Isaacžquiztan okaquiča”.

⁸⁻⁹ Jaziqui wejrqui cjiwča, tjapa Abrahamžquiztan ojkñi majchmaatinacaqui anača ultim Yooz maatinaca, nii. Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachiča, tuž cjican: “Weriž chiita timpuquiz quejpžcača, wejt taku cumplizjapa. Jalla nii weriž quejpžquizcama am Sara cjiti tjunqui tsjii majch mataquiča”. Nekztan Abrahamqui nii taku catokhiča. Nižaza Yoozqui tjapa niiz taku catokñi zoñinacžquiz nayča, ninacaqui ultim lijituma Abrahamž majchmaatinacača, nii.

¹⁰ Tsjilla cjesača nii puntuquiztan. Učhum Isaac tuquita atchi ejpqui Rebeca cjiti tjunchizza. Nii lucutiñiqui pucultan majchnacchiztača.

¹¹⁻¹³ Nii pucultan ocjalaž ima matan, nižaza ima zuma ana zuma paan, Yoozqui Rebecaquiz cjichiča, tuž cjican: “Am jilir majchqui niiz majchmaatinacžtanpacha niiz lajkžquiz piyunanaca cjequiča niiz lajkž majchmaatinacžquizpacha”. Nižaza cjijrta Yooz takuqui tuž cjicha: “Jacob pecchinča. Esau ana pecchinča”. Jaknužt Yooz pinsitčhaja, jalla nuž illziča. Paatanacquiztan jama ana illziča Yoozqui. Pero niiz pectacama illziča, nižaza kjawziča niiz partiquiz cjisjapa.

14 Jalla nii puntuquiztan ¿kjaž iya cjequejo? ¿Yooz ana lijituma paajo? Anaž cjesača. Yoozqui lijituma panž paacha.

15 Yoozqui Moisesquiz cjichiča, tuž cjan: “Wejt munañpacama wejt okžni kuz tjeeznuča, nižaza wejt munañpacama favora paaznuča”.

16 Ana žoñž munañpacama, nižaza ana žoñž langžtacama Yoozqui okža. Pero Yoozqui persun kuz munañpacama okža.

17 Cjijrta Yooz takuqui tuž cjicha: Yoozqui Egipto nación chawc jiliržquiz cjichiča: “Wejrqui am utchinča chawc jiliri cjisjapa. Jalla nuž am utchinča, am quintra wejt azi tjeezjapa, nižaza tjapa tii žoñinacžquiz weriž paata quintu mazta cjisjapa”. Jalla nuž cjichiča Yoozqui.

18 Yoozqui persun kuz munañpacama okža, nižaza persun kuz munañpacama žoñinacž kuz chojruzakaz cjiskatča. Jalla nižta kjanapachača.

19 Cunamit tsjiiqui cječhani, tuž cjan:

–Jalla nižta cjen, ¿kjažtiquiztan Yoozqui žoñinacž ujquiztan casticaquejo? ¿Jec žoñit Yooz pinsita quintra kamasajo?

20 Jalla nižta chiiñžquiz pewcznača, žject amjo Yooz quintra ch'aazjapajo? ¿Tsjii ojchqui nižž paañžquiz chuchasajo, “¿Kjažtiquiztan wejr nižta paajo?” cjanajajo?

21 Tsjii ojch paañiqui čjulumi paasača ljocquiztanaqui. Ljocquiztan paasača tsjii anča c'achja ojchlla pijiztanacžquiz joojoota cjisjapa. Nižaza ana zuma chechi ojch paasača, žpuru joojoota cjisjapa.

22 Jalla nižta iratača Yoozqui. Yoozqui tsjii žoñinaca utchiča, casticta cjisjapa. Jalla nuž utchiča, nižž azi tjeezjapa, nižaza nižž uj quintra žawjz tjeezjapa. Jalla nuž tjeezni peccanami Yoozqui pasinziz kuztan nii ana wal žoñinaca awantiča, casticz tjuñicama.

23 Nižaza Yoozqui yekjap žoñinaca utchiča, nižž okžta cjisjapa. Tuquitanpacha nii žoñinaca tjaczicha, arajpachquin zuma honorchiz cjisjapa. Nižaza Yoozqui nii žoñinacžtan okžni kuztan žejlča, nižž juc'ant okžni kuz tjeezjapa.

24 Učhum zakaz Yoozqui kjawziča, nižž okžta žoñinaca cjisjapa. Judío wajtchiz žoñinacami ana judío wajtchiz žoñinacami, tjapa učhumqui Yooz okžta žoñinacčhumča.

25 Jalla nii puntuzakaz Yoozqui Oseas cjijrta liwruquiz tuž cjicha: “Ana Yooziž illzta žoñinacaqui Yooziž illzta žoñinaca cjequiča. Nižaza tuqui ana pecta žoñinacaqui anziqui Yooziž pecta cjequiča”.

26 Nižaza tuquiqui judío žoñinacaqui cjichiča: “Ančhucča anadž Yooz wajtchiz žoñinacaqui”. Pero tii timpuquiz nii iñarta žoñinacaqui “zejtñi Yooz maatinacž cjequiča”.

27 Israel žoñinacž puntuquiztan Isaiás profetaqui tuž cjichiča: “Israelž majchmaatinacaqui anča tama želaquiča, koť at pjilažtakaz, jalla nižta miraquiča. Jalla nuž mirchi cjenami, tsjii kjaž žoñinacakaz liwriitaž cjequiča.

28 Yooz Jiliriqui tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz nižž chiita taku cumplaquiča, panž apura cumplaquiča”.

29 Jalla nii puntuzakaz Isaiás profetaqui mazinchiča tuž cjan: “Walja azziz Yooz Jiliriqui tsjii učhum majchmaatinaca ana liwriitasaž niiqui, tjappacha ticztasača Sodoma wajtchiz žoñinacžtakaz, nižaza Gomorra wajtchiz žoñinacžtakaz”.

JUDIO ŽOÑINACAQUI UJQUIZ TJOJTSA

30 ¿Kjaž cjequejo nekztanajo? Tuquiqui ana judío žoñinacaqui ana importichiča Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa. Jaziqui Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz ana ujchiz cjissiča.

³¹ Nižaza judío žoñinacaqui Moisés lii jaru kamz pecatča, Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa. Pero nii lii jaru ana zumpacha kami atchičha.

³² ¿Kjažtiquiztan Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisñi atatjo? Ninaca persunpacha lii jaru kamtiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjis pecchičha. Pero ana atchičha. Nižaza nii lii jaru kamz peccan, juc'ant ujchiz cjissičha, Jesucristužquin ana kuz tjaachiž cjen. Jaknužt tsjii mazquiz tejžcu tjojtsaja, jalla nižta irata Jesucristužquiztan ujquiz tjojtsičha.

³³ Jalla nužpacha cjiirta Yooz takuqui cjičha:
 “Žoñinaca nonžna; wejrqui Sión cjita wajtquiz tsjii utča. Jalla nižquiztan žoñinaca ujquiz tjojtsaquičha. Tsjii maztakaz nižquiztan žoñinaca t'eznaquičha. Pero jakziltat nižquiz kuz tjaačhaja, jalla niiqui ana inakaz kuz tjaaquičha. Ana incallta cjequičha”.

10

¹ Jilanaca, cullaquinaca, judío žoñinaca liwriitaj cjila, jalla nužuča weriž kuzquiz pectaqi. Nižaza jalla nužuča weriž Yoozquin mayiztaqui.

² Ninacž puntuquiztan wejrqui ticlaračha, ninacaqui Yooz sirwiz pecča, nii. Pero Yooz sirwiz puntu ana zuma intintazza.

³ Jaknužt Yoozqui žoñinaca ana ujchiz, nižaza zuma cjskatčhaja, jalla nii Yooz pinsita ana zizza. Ninacaqui persun kuzquiz pinsitacamakaz Yooz yujcquiz zuma cjis pecča. Jalla nižtiquiztan Yooz pinsitiquiz ana impotičičha; nižaza Yooz taku ana nonža.

⁴ Jesucristuqui Moisés lii nužquiz apatatskatchičha. Jaziqui jakziltat Jesucristužquiz kuz tjaačhaja, jalla niikaz Yooz yujcquiz zuma cjisnaquičha, ana ujchiz.

⁵ Yooz yujcquiz zuma cjis puntuquiztan Moisesqui tuž cjiirčičha: “Jakziltat wejt lii jaru kamčhaja, jalla niiqui Yooztan kamaquičha, lii jaru kamčič cjen”. Pero žoñinacaqui nuž kami anapan atča.

⁶ Jaziqui Jesucristužquiz kuz tjaachiž cjenkaz Yooz yujcquiz zuma cjesačha. Jalla nii puntuquiztan tužuča. Ančuca kuzquiz ana pinsaquičha, tuž cjican: “¿Ject arajpacha yawasay?” (Jalla nuž cjican, Jesucristo chjiijwkatz pecča.) Ana čjul žoñimi nižta paasačha.

⁷ Nižaza ančuca kuzquiz ana pinsaquičha, tuž cjican: “¿Ject ticzi žoñinacžquin okaqui?” (Jalla nuž cjican, Jesucristo ticziquiztan jacatatskatz pecča.) Ana čjul žoñimi nižta paasačha.

⁸ Pero čjul žoñimi Yoozquin kuz tjaachiž cjen Yooz yujcquiz zuma cjisnasučha. Yooz yujcquiz zuma cjisqui jalla tužuča. Liwriiñi taku ančhucalta žejlča, Yoozquin kuzziz cjisjapa. Nii taku ančuca atžtan parlasučha, nižaza ančuca kuztan catokasačha. Jalla nii liwriiñi takuqui tužuča: Jesucristužquiz kuz tjaaquiž niiqui, liwriita cjequičha, nii. Jalla niipacha wejrnacqui paljayučha.

⁹ Ančhucqui ticlarstanča, Jiliripanča Jesucristuqui, cjicanaqui. Nižaza ančuca kuzquiz criistanča, Yoozqui Jesucristo ticziquiztan jacatatchičha, jalla nii. Jalla nekztan liwriita cjequičha.

¹⁰ Žoñinacaqui tjapa kuztan criistanča, nekztan Yooz yujcquiz zuma cjequičha, ana ujchiz. Nižaza persun tawkžtan “Jesucristužquiz kuz tjaa-uča” cjican ticlarstanča, nekztan liwriita cjequičha.

¹¹ Cjiirta Yooz takuqui tuž cjičha: “Jakziltat Yoozquin kuz tjaačhaja, jalla niiqui ana inakaz kuz tjaaquičha”.

¹² Judío žoñinacžtanami yekja wajtchiz žoñinacžtanami Yooz yujcquizi qui tsjii parijukazza. Yooz Jiliričha tjapa žoñinacžta Jiliri qui. Jakziltat liwriita cjisjapa Yoozquiz mayizičhaja, jalla nižquiz Yoozqui okznaquičha; nižaza liwriyaquičha.

¹³ Jalla nužpacha cjiirta Yooz takuqui cjičha: “Jakziltat Yooz Jiliržquiz mayizičhaja, jalla niiqui liwriita cjequičha”.

¹⁴ Pero zoñinacaqui Yoozquin ana criyaquiz niiqui, ¿kjažt nii zoñinacaqui Yoozquin mayizasajo? Nižaza Yooz puntuquiztan ana nonzitažlaj niiqui, ¿kjažt Yoozquiz criyasajo? Nižaza Yooz puntu paljayni zoñi ana želaquiz niiqui, ¿kjažt nonžni cjesajo?

¹⁵ Nižaza Yooz puntu paljayni zoñinaca ana cuchanžquitažlaj niiqui, ¿kjažt Yooz puntu paljayta cjesajo? Cjiirta Yooz takuqui tuž cjičha: “Ancha zumačha Yooz puntu paljayni zoñinacaqui. Paljayta Yooz taku catokžcu, Yooztan zoñinacžtan wali cjisatasachha”.

¹⁶ Pero wacchi zoñinacaqui paljayta Yooz taku ana juyzu paačha. Jalla nužupan Isaiasqui cjichičha: “Yooz Jiliri, ¿ject wejrnačaž paljayta takunaca criijo? Tsjii kjažkazza criichiqui”.

¹⁷ Jaziqi Jesucristuž puntu paljaytažlaja, nii puntu nonžta cjesachha. Nižaza Jesucristuž puntu nonžcu, zoñinacaqui nižžquin kuz tjaasachha.

¹⁸ Wejr pewcznučha, ¿Judío zoñinacaqui ana nonzejo? Nonzipančha. Yooz takuqui cjičha:

“Tjapa kjutni tii yokchiz zoñinacžquiziqui nii liwriini taku mazmaztačha. Nižaza tjapa tii muntuquiz žejlni zoñinacaqui nii taku nonža”.

¹⁹ Tsjiiztan wilta pewcznučha, ¿Israel wajtchiz zoñinacaqui ana intintazz-ikaya? Tuquiqui judío zoñinacž puntuquiztan Moisesqui cjichičha:

“Yoozqui ančhucquiz iñiziskataquičha, yekja wajtchiz zoñinacžquiztan. Nižaza Yoozqui ančhucquiz žawjkataquičha tuquita ana Yooz pajni wajtchiz zoñinacžquiztan”.

²⁰ Nekztanaqui Isaiasqui ana ekskcu, tuž chiichičha:

“Ana werar Yooz pečñinacaqui ultimquiziqui Yooz pajchičha. Nižaza Yoozqui persunpacha tjeezičha tuquita ana nižžquiz pečñinacžquiz”.

²¹ Yooz Ejpqui Israel wajtchiz zoñinacž puntuquiztan tuž cjičha:

“Zita zita wejrqui ančhuc kjawznatučha wejtquin tjonajo. Ančhuczti anaž wejt kjawžta cazza, antiz wejt quintrakazza”.

11

CRICHI JUDIO ZOÑINACA ZEJLCHA

¹ Jalla nižtiquiztan wejrqui pewcznučha, ¿Yoozqui nižž tuquita illzta zoñinaca chjatkatjo? Anapanž cjesachha. Wejrpacha Israel wajtchiztčha, Abrahamž majchmaatitčha, nižaza Benjaminž parti zoñtčha.

² Tuquitanpacha Yoozqui Israel zoñinaca illzičha. Jalla nižtiquiztan anaž chjatkatasačha. ¿Jalla Eliás puntuquiztan ana cjuñjo? Eliás puntuquiztan cjiirta Yooz takuqui tuž cjičha: Eliásqui Israel zoñinacž ujnaca Yoozquiz tjeezičha, tuž cjian:

³ “Yooz Jiliri, ninacaqui amiž cuchanžquita profetanaca conchičha. Nižaza am sirwiz altaranaca pajlchičha. Wejrqui am sirwiñi zinalla želučha. Ninacaqui wejr zakaz konz pečha”. Jalla nuž cjičhičha Eliásqui.

⁴ Nekztan Yoozqui Eliásqui tuž kjaazičha: “Wejtajapa pakallawkw warank zoñinaca čhjetzinčha. Ninacaqui Baal cjita zoñiž paata yooz yujcquiz anapan quillzičha”.

⁵ Jalla nižta irata tii timpuquiz zakaz tsjii kjaž judío zoñinacaqui Yooz partiquiz žejlčha. Yoozqui ninacžquiz okžcu, illzičha.

⁶ Nii criichi judío zoñinacaqui Yooziž okziž cjenkaz illztačha. Jalla nižtiquiztan ana ninacaž kamtiquiztan illztačha. Ninacaž kamtiquiztan illzta cjitasaž niiqui, Yooz okžqui inakaz cjitasačha.

⁷ ¿Jazic kjaž cji? Israel wajtchiz zoñinacaqui ujquiztan liwriita cjis pecatča. Pero ana liwriitatača. Yooziž illztanacaqui ninaca alajakaz liwriitatača. Parti Israel zoñinacazti chojru kuzziz cjissičha.

⁸ Jalla nii chojru kuzziz zoñinacž puntuquiztan cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yoozqui Israel zoñinacžquiz niiz puntu ana intintiñi kuzziz cjiskatchičha. Jalla nižtiquiztan ninacaqui Yooz puntu chercanpacha ana cherñižtakaz cjiskatchičha, nižaza Yooz puntu nonzcanpacha ana nonžnižtakaz cjiskatchičha. Anza tii timpucamaž niža žejlča”.

⁹ Nižaza Davidqui Yooz tawk liwruquiz tuž cjiirčičha:

“Yoozquin ana kuzziz zoñinaca žejlča. Yooziž tjaatanacaqui ninacžquiz ujquiz tjojtskatla. Tsjii trampažtakaz cjiła, ujquiz tjojtskatzjapa. Nižaza ninaca t'ezinla, ninacž uj paatiquiztan jama casticta cjisjapa.

¹⁰ Zur zoñinacžtakaz žejlcan Yooz puntu ana cherñi cjiła. Nižaza ninacž tajqui chutunzižtakaz cjiła, ana walnacaž tjonchiž cjen”.

YEKJA WAJTCHIZ ZOÑINACŽ PUNTU

¹¹ Jalla nižtiquiztan wejrqui pewcznuča, Israel wajtchiz zoñinacaqui ujquiz tjojtsiž cjen, ¿wiñaya chjatkatta cjesajo? Anapanž cjesača. Israel wajtchiz zoñinacž liwriiñi tawkquiz ana juyzu paachiž cjen, nii liwriiñi takuqui yekja wajtchiz zoñinacžquiz paljaytača, Israel zoñinacžquiz p'ekinchayzjapa, Yoozquin kuz tjaajo.

¹² Israel zoñinacž liwriiñi taku ana juyzu paachiž cjen parti zoñinacžtajapa zuma cjissičha. Nižaza ninacž Yoozquiztan jaytitiquiztan yekja wajtchiz zoñinacžtajapa wali cjissičha. Jalla nižtiquiztan Israel zoñinaca wilta Yooz partiquiz cjisnan tsjan juc'ant zumaž cjisnaquiča yekja wajtchiz zoñinacžtajapa.

¹³ Anziqui ančhuc yekja wajtchiz zoñinacžquiz chiyučha. Wejrqui yekja wajtchiz zoñinacžquiz cuchanžquita apostolčha. Jalla nižtiquiztan wejt apóstol kamaña anchal importayuča,

¹⁴ wejt judío sarchiz zoñinaca p'ekinchayzjapa, nižaza tsjii kjažu liwriita cjisjapa.

¹⁵ Judío zoñinacž chjatkattaž cjen yekja wajtchiz zoñinacaqui pertunta cjissičha, Yooztan wali cjisjapa. Jalla nižtiquiztan nii judío zoñinacž wilta Yooz partiquiz risiwta cjis cjen, zoñinacaqui ticziquiztan jacatatchi cjisnaquiča.

¹⁶ Judío zoñinacž tuqita atchi ejpnacaqui Yooz partiquiz želatča. Jalla nižtiquiztan tsjii tjonñi timpuquiz judío zoñinacaqui Yooz partiquiz wilta cjisnaquiča. Jaknužt primir paata t'antaqui zumažlaja, jalla nekžtan tjapa nii t'anti mazaqui zuma zakazza. Nižaza tsjii munti sep'aqui zumažlaj niiqui, nii tsijtñi muntiqui zuma zakazza.

¹⁷ Tsjii judío zoñinacaqui munti itzanacžtakaz ts'ojrtača. Nižaza ančhuc yekja wajtchiz zoñinacaqui tsjii ana pecta munti itzažtakazza. Pero ančhucqui judío zoñinacž cjenpacha apjattača, nii zuma muntiž cjen wali zakaz cjejajo. Nii zuma muntiqui Yooz partiča.

¹⁸ Ančhucqui jalla nuž apjattiquiztan, anaž judío zoñinaca iñaraquiča. Jakziltat iñaračhaja, jalla niiqui tuž cjuñž waquiziča, ančhucqui nii sep'až cjen žetiñčhucča. Ana ančhucž cjen nii sep'a žejtča. Nii sep'ača judío zoñinacaqui. Cristučha tsjii judío žoñiqui. Jalla niiz cjen ančhucqui ew žeti tanzinčhucča.

¹⁹ Yekjapanacaqui cunamit cječhani, “Nii itsanacaqui ts'ojrtača wejrnaca apjatža cjisjapa”.

²⁰ Razunaž niiqui. Ana Yoozquin kuz tjaachiž cjen judío zoñinacaqui chjatkattača. Ančhuczi Yoozquin kuz tjaachiž cjen jalla nii alajakaz Yooz partiquiz žejlča. Jalla nižtquiztan anača mitarazi kuzziz cjeella. Antiz humilde kuzziz cjee, Yooz rispitcan.

²¹ Yoozqui ana kuz tjaañi judío zoñinacžjapa quintra cjišizlaj niiqui, ančhucajapa zakaz quintra cjisnaquiča ana nižquiz kuzzizlaj niiqui.

²² Yoozza okzñimi nižaza casticñimi, jalla niž tantiya. Yoozquiztan zarakñi zoñinacžjapa casticñipanča. Nižaza nižquin kuz tjaañinacžjapa okzñipanča. Ančhucqui tira Yoozquin kuzzizlaj niiqui, nekztan Yoozqui ančhuc tira okznaquiča. Ančhucqui ana tira Yoozquin kuzzizlaj niiqui, nekztan Yoozqui ančhucquiz zakaz chjatkataquiča.

²³ Nii chjatkatta judío zoñinacaqui wilta Yoozquin kuz tjaaquiz niiqui, wilta Yoozqui ninaca ricujaquiča. Yoozqui ricujzmi atča, Yooz partiquiz cjisjapa.

²⁴ Ančhucqui yekja wajtchiz zoñinacača, ana pecta munti itzanacažtakaz. Ana Yooz partiquiz želan Yoozqui ančhuc niž partiquiz apjatchiča, yekja wajtchiz zoñinacž cjenami. Jalla nižta watan, judío zoñinacaqui Yooz partiquiz wilta apjatzqui tsjan pjasilača, tuquiqui Yooz partiquiz žejlchiž cjen.

JUDIO ZOÑINACAQUI YOOZQUIN KUZ TJAAQUICHA

²⁵ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii tuquita ana zizta taku ančhucquiz zizkatz pecuča, ana mitaraz kuzziz cjisjapa, “Wejrnacqui ziziñ zoñtča” cji-canaqui. Jalla tuž zizkatz pecuča: Yoozqui yekja wajtchiz zoñinacžquiz niž partiquiz cjiskatz pecča. Jakziltanacžquiz Yoozqui niž partiquiz luzkatz pecčhaja, jalla ninacaqui luzaquiča. Tjapa nii Yooziž pecta zoñinaca Yooz partiquiz luzcama, jalla niicama Israel zoñinacaqui chojrū ana intintiñi kuzziz cjequiča.

²⁶ Jalla nekztanaqui tjapa nii timpuquiz žejlñi Israel zoñinacaqui liwriita cjequiča. Jalla nuž cjijrta Yooz takuqui cjiča:

“Siñon wajtquiztan tsjii Liwriiñiqui tjonaquiča. Jacobž majchmaatinacquiztan ana zum kamañanaca jaytiskataquiča.

²⁷ Jalla nekztanaqui wejrqui ninacžtan compromitača, ninacž ujnaca pertunača, nii”.

²⁸ Tii timpuquiziqui Israel zoñinacaqui Yooz liwriiñi tawk quintrača, nižaza Yooz quintrača, ančhucalta wali cjisjapa. Jalla ninaca Yooz quintraž cjenami Yoozqui ninacžtan munaziča, ninacž tuquita atchi ejpnaca illziž cjen.

²⁹ Yoozqui tjaacanpacha anaž niž tjaaquiqui kjañasača. Nižaza Yoozqui illžcupacha, ana chjatkatasacha.

³⁰ Tuquiqui ančhucqui Yooz ana cazziñčhucča. Anziqui ančhucqui Yooziž pertuntača, ninacaž ana Yooz cazziž cjen.

³¹ Tii timpuquiziqui Israel zoñinacaqui Yooz ana cazza. Jalla nuž cjenami tii jarquin ninacaqui Yooziž pertuntaž cjequiča, jaknuž ančhucqui pertunta cjiščhaja, jalla nižta. Jalla nižta Yoozqui niž okzñi kuz tjeeznaquiča.

³² Yoozqui tsjii pariju tjapa zoñinacž ujnaca tjeeziča, nižquiz ana caza, jalla nii. Jalla nuž tjeeziča tjapa zoñinacžquiz tsjii pariju niž okzñi kuz tjeezjapa.

³³ ¡Anča juc'anti zumača Yoozqui! Anča zuma pinsitanacchizza. Nižaza Yoozqui tjapa intintazza. Nižaza Yooziž pinsitanaca anaž jecmi zuma intin-tasacha. Yooz pjalan anaž jecmi nižquiz mitisasacha.

³⁴ ¿Ject Yooz Jilirž pinsitanaca intintasajo? ¿Ject Yooz Jiliržquiz tjaañnasajo?

³⁵ ¿Ject Yooz Jiliržquiz ayñi cjisjapa tjaañnasajo? Anaž jecmi.

³⁶ Tjapa Yoozquiztan tjonča. Nižaza tjapa niiz cjen žejlča. Nižaza tjapa niiztacamača. Yoozqui wiñaya honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

12

YOOZ KUZCAMA KAMZ PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, Yooz ančuc okziž cjen ančucaquiz chiižinuča, ančuca persun curpu Yoozquin tjaa, tsjii žejtñi wllanažtakaz. Ančuca persun curpu Yooztajapakaz cjee, ana zinta uj paacan. Nuž cjen Yoozqui cuntintuž cjequičha. Jalla nižtača Yooz ultim lijituma sirwizqui.

² Jaknužt tii muntuquiz ana criichi žoñinaca kamčhaja, jalla nižta ančucqui ana kama. Antiz ančucuz pinsitanacaž campiiata cjee, Yooz pinsitanacaž irata cjejajo. Tjapa ančuca kamaña zuma cjee. Jalla nekztan Yooz kuz zizñiž cjisnaquičha. Yooz kuzqui zumapanča, nižaza Yooz kuzcama kamzqui Yoozquiz cuntintu cjskatča, nižaza Yooz kuzcama kamcan ančucqui zumapan cjequičha.

³ Yoozqui wejr okžcu apóstol puestuquiz wejr utchiča. Jalla nižtiquiztan tjapa ančucaquiz chiižinuča, persun puntuquiztan anača pinzizqui, “Wejrqui tsjan zumtča” cjecanaqui. Jalla nuž pinziz anaž waquiziča. Antiz zapa mayni persun kamañ puntuquiztan zuma razunchiž pinziz waquiziča. Cjuñzna, Yoozqui zapa maynižquiz tsjii kamaña tjaachiča, Yoozquin kuzziz cjitiquiztan jama. Jaziqui ana mitarazi kuzziz cjee.

⁴ Tsjii curpuquiz wacchi partinaca žejlča. Punta punta žejlča, cherñi, nonzñi, lanžñi jalla nižta.

⁵ Jalla nižta irata Cristuž partiquiz žejlča. Učhumqui tamaž cjen tsjii pariju Cristuž partiquizkaz žejlča, tsjii curpužtakazza. Cristuž partiquiz žejlcan, učhumnacaqui tsjii kuzziz uniru žejlča.

⁶ Yoozqui zapa maynižquiz yekja yekja kamaña tjaachiča, jaknužt munčhaja, jalla nuž. Jalla nii tjaata kamañ jaru kama. Yooziž tjaata taku parliñi kamañchizlaj niiqui, jalla nii kamañquiz zuma kama, Yoozquiz tjapa kuzquiztan jama.

⁷ Iclizquiz yanapñi kamañchizlaj niiqui, zuma yanapz waquiziča. Yooz puntu tjaajiñi kamañchizlaj niiqui, zumapan tjaajinz waquiziča.

⁸ Yoozquin kamzjapa p'ekinčhayñi kamañchizlaj niiqui, zumapan p'ekinčhayz waquiziča. Yoozquin cusasanaca tjaañi kamañchizlaj niiqui, tjapa kuztan tjaaz waquiziča. Icliza irpiñi kamañchizlaj niiqui, zumapan irpiz waquiziča. T'akjir žoñinacžquin okzñi kamañchizlaj niiqui, zuma cuntintu yanapz waquiziča.

ZUMAPAN KAMAQUICHA

⁹ Tjapa kuztan porapat lijitum zuma munaziñi cjee. Ana zuma paaznaca anapan peca. Pero zuma paaznaca tjapa kuztanpan paa.

¹⁰ Porapat oksaspanča. Zuma kuztan parti hermanonacžquiz rispitaquičha, anača tsjiiž rispitskaz tjewzqui.

¹¹ Ana jayrazñi kuzziz cjee, pero c'unchi kuzziz cjee Yooz sirwizjapa. Nižaza tjapa kuztanpan Yooz sirwa.

¹² Arajpach zumanaca tjewžcan, cuntintuž kama. Llaquinacaž tjonanami pasinziz kuzziz kama. Yoozquin parlicanpan žela.

¹³ Criichi žoñinacaž t'akjiri želan, panž yanapa. Tjonžñinaca tjonan, panž kjawžna.

¹⁴ Ančuca quintra žoñinacžtajapa Yoozquiztan mayižinaquičha, ninaca zuma cjisjapa. Anaž quintra chiichiyaquičha. Antiz mayižinaquičha.

¹⁵ Cuntintu žejlñi žoñinacžtan cuntintuza cjee. Kaañi žoñinacžtan chicazaž kaazna.

16 Porapat zuma munazican kama. Anača mitarazi kuzziz tucquin cjis pecsqi. Pero humilde kuzziz wirquin cjian cuntintuž cjee. Anača “Wejrqi zuma ziziñ zoñtča” cjee.

17 Tsjiqi ančuca quintra paachiž cjen, ančhucqui anača nižtapacha quintra tjepunzqui. Zumapanž paazjapa tjapa kuz tjaa.

18 Nižaza ančhucqui tjapa zoñinacžtan zuma kama, attacama.

19 Pecta jilanaca, cullaquinaca, ančhucpacha anača quintra tanassa. Yoozpahaž ančuca quintranaca casticaquiča. Jalla nuž cjiřta Yooz takuqi cjiča: “Yooz jiliriqi tuž cjiča, ‘Wejrtča quintra zoñinaca castiquiñtqui. Wejr casticača’”.

20 Nižaza Yooz takuqi cjiča: “Ančuca quintra zoñinacaž čhjeri eecziz cjen, čhjeri ona. Nižaza kjaz kjara passiz cjen, kjaz ona. Jalla nuž paažcuqui nii zoñinacžquiz azkataquiča”.

21 Tsji zoñiqi ančuca quintra paasača. Ančhuczi ana nižtapacha tjepna. Pero nii quintra zoñžquiz zumžtanž paacan jalla nuž atipa.

13

1 Tjapa zoñinacaqui gobiernuž mantitanaca caz waquiziča. Yoozqui mantiz poder tjaača tižquizimi nižquizimi. Yoozqui jilirinacžquiz poder tjaačiča mantizjapa.

2 Jalla nižtiquiztan jakziltat jilirž quintra cječhaja, jalla niiqui Yooziz utžta zoñž quintrača. Nižaza nii quintra zoñinacaqui casticta cjequiča.

3 Zuma paañi zoñinacaqui anaž jilirinacžquiz eksnasača. Antiz ana zuma paañi zoñinacaqui jilirinacžquiz eksnasača. ¿Ančhucqui jilirinacžquiz ana eksan kamz pecya? Zumapan kama. Nekztan nii jilirinacaqui ančucaquiz walikaz cjian cjequiča.

4 Jilirinacaqui zizcumi ana zizcumi Yooz sirwiča, ančhucalta wali žejljapa. Pero ančhucqui ana zuma paaquiz niiqui, eksnasača. Jilirinacaqui casticž poderchizza, anača inakaz nii mantiz puestu tanža. Ninacaqui Yooz sirwiča, nižaza Yooz cuntiquiztan ana zuma paañi zoñinaca castičča.

5 Jalla nižtiquiztan jilirinacž mantuquiz cjee, Yooz ana casticta cjisjapa, nižaza jilirinacžquiz tjapa kuztan cazpanča.

6 Jalla nijapa zakaz ančhucqui impuestonaca pjojz waquiziča. Mantiñi gobiernuqi Yooz sirwican impuestonaca packatča.

7 Tjapa jilirinacžtan zumapan cjee. Tsji tasa tjaaslaj niiqui, panž tjaa. Tsji impuestu pacz waquiziz niiqui, panž paca. Jakziltižquiz rispitz waquiziz niiqui, nižquiz panž rispita. Jakziltižquiz honora waytižinz waquiziz niiqui, nižquiz honora waytižina.

8 Ana jecžtanami kajchiz žela. Pero porapat zuma munaziz waquiziča. Jakziltat zoñinacžtan zuma munazačhaja, jalla niiqui Yooz mantitanacaž cumpliča.

9 Yooz mantita ortinanacaqui tuž cjiča: “Anača adulteriuquiz žejlžqui. Anača zoñi conzqui. Anača tjañi zaazqui. Anača toscara chiizqui. Anača yekja zoñžta cusasa zmazqui”. Jalla nii mantita ortinanacami nižaza tjapa mantitanacami cumplitaž cjequiča, tuž kamcan: “Jaknužta am persun kuztan zuma munazičhaja, jalla nuž zoñinacžtan zuma munaziz waquiziča”.

10 Jakziltat nižta zuma munazičhaja, jalla niiqui zoñinacž quintra anapan paaquiča. Jalla nižtiquiztan zuma munazican Yooz mantita ortinanaca cumpliča.

11 Jalla nuž kamcan, tii timpu naya. Nii nii žela. Tuquiqui Jesucristužquiz kuz tjaachinčhumča. Anziqi ulřimu liwriiz tjuñiqui tsjan žcatžinzquičha.

¹² Tii kamz timpuqui waj tucuzinzaquičha. Nižaza Jesucristuž tjonz tjuñi zcatzinžquičha. Jalla nižtiquiztan ana zuma paaz kamañquiztan zarakzpan waquzičha. Zuma paaz kamañchiz kamz waquzičha, tsjii zuma armichiz zultatužtakaz.

¹³ Zuma kamcan zuma žoñižta ojklaya, kjanquiztakaz ojklaycan. Anaž pijjistanaca paacan, kama. Nižaza ana licchi kama. Nižaza ana adulteriuquiz žejłcan kama. Nižaza ana zuma kamañchiz ana kama. Nižaza žoñinacžtan ch'aascan ana kama. Nižaza žoñinacžtan iñisican ana kama.

¹⁴ Tsjii zuma armichiz zultatužtakaz Jesucristo Jilirž kuzcama kama. Uj paaz pecñi kuz pinsitanacžquiz ana kuz tjaa, nii jaru kamzjapa.

14

CRIICHI ZOÑINACAQUI PUNTA PUNTA PINSACQUICHA

¹ Tsjii lajlili kuzziz criichi žoñiqui želan, nižquiz zuma risiwaquičha, pero nižtan ana payznakkatñi puntunaca ch'aas waquzičha.

² Tsjii criichi žoñiqui tantičha, čjulumiž lulasac̃ha, nii. Yekja criichi žoñiqui tantičha, chjizwi ana lulasac̃ha, nii.

³ Nii čjulumi lujlñi žoñiqui nii yekja žoñžquiz ana iñarz waquzičha. Nižaza nii ana chjizwi lujlñi žoñiqui nii čjulumi lujlñi žoñžquiz anaž uj tjojtunz waquzičha. Yoozqui nii čjulumi lujlñiqui risiwčičha, nižquiz kuzziz cjen.

⁴ Jalla nižtiquiztan nii Yooz sirwiñi žoñžquiz ana uj tjojtunz waquzičha. Niiž persun Yooz Patrunaqui niž uj jwesnaquičha, ana zuma paachizłaj niiqui. Yoozquiz kuzziz cjenaqui ultimquiziqui walikaz cjesac̃ha. Yooz Patrunaqui nii žoñžquiz wali cjiskatz atčha niž aztanagai.

⁵ Tsjii puntužtan chiižinučha. Tsjii criichi žoñiqui “Tsji žuñinacaqui chawc tjuñinac̃ha” cjičha. Yekja criichi žoñizti cjičha, “Tsji parijučha tjuñinacaqui”. Zapa mayni persun kuzquiz zumpacha tantižcuqui, jalla nii tantiita jaru kama.

⁶ Tsjii criichi žoñiqui tsjii chawc tjuñi wartaquiz niiqui, Yooz honora waytita cjisjapa wartiyaquičha. Tsjii criichi žoñizti nii tjuñi ana wartčhaja, jalla niiqui Yooz honora waytita cjisjapa nižta ana wartčha. Nižaza tsjii čjulumi lujlñi žoñiqui Yoozquin gracias cjižcu jalla nuž lulaquiz niiqui, Yooz honora waytita cjisjapa lulaquičha. Nižaza yekja criichi žoñiqui ana chjizwi lulaquiz niiqui, Yooz honora waytita cjisjapa ana lujlčha. Nižaza ana lujlchiz cjen niiqui Yoozquin gracias cjican chiiž waquzičha.

⁷ Anaž žoñinacaqui inakaz kamčha, nižaza anaž inakaz ticža.

⁸ Učhumqui tii muntuquiz kamcan Yooz Jiliržtajapanž kamčha. Nižaza ticžcan Yooz Jiliržtajapanž ticža. Jalla nižtiquiztan žejtcnami ticžcanami Yooz Jiliržtajapančhumčha.

⁹ Jalla nijjapa Jesucristuqui ticzičha, nižaza jacatatchičha, žejtñi žoñžtami, ticzi žoñžtami tjapa žoñinacžta Jiliri cjisjapa.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan čkjažtiquiztan am criichi jilžquiz uj tjojtunjo? Nižaza čkjažtiquiztan am jilž quintra iñarjo? Tjapa učhumqui Yooz yujcquiz prisintstančha, niž pjalžtaž cjisjapa.

¹¹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha:

“Yoozqui ultimapanž cjičha, ‘Wejt yujcquiz zapa mayni žoñiqui quillz-naquičha. Nižaza zapa mayniqui wejtquin rispitaquičha; nižaza wejt honora chiyaquičha’”.

¹² Jalla nižtiquiztan tjapa učhumqui Yoozqui quinta tjaastančha.

UJQUIZ ANA TJOJTSKATA

13 Jalla nižtiquiztan učhumqui porapat ana iya ujnaca tjojtনারস waquiziča. Pero tjapa učhumqui tuž tantiiz waquiziča, yekja jilžquiz anapanž ujquiz tjojtskatz munzqui.

14 Čjul cusasami tsjii criichi zoñžquiz ana ujchiz cjiskatasacha. Jalla nii razuna zizuča, Jesucristo jiliržquiz kuzziz cjen. Jalla niic nužupanča. Jakziltat “Tii cusasaqui ujchiz cjiskatča” cjican tantiyačhaja, jalla nižžquiz nii cusasaqui ujchiz cjiskatasacha.

15 Ančuca lujltiquiztan tsjii criichi zoñž kuz payznakaquiz niiqui, nii čheriqui anaž lujlz waquiziča. Jalla nii čheri tira lulaquiz niiqui, amqui nii payznakskatni zoñžtan ana zuma munaziča. Yekja criichi zoñžquiz ana ujquiz tjojtската, castica cjejajo. Jesucristuqui nižtajapa zakaz ticziča.

16 Tsjii zoñžtaqui čjululu lujlzmi walikaz cjesača. Pero nii lujltaž cjen parti zoñinacaqui, “Ana zuma kamañchizza nii criichi zoñiqui” cječhaj niiqui, nekztan ana lujlz waquiziča.

17 Yooz mantuquiz kamcan, čherimi liczmi ana importiča. Pero Espiritu Santuž cjen ana ujchiz cjee; nižaza Yooztan ančhucatan walikaz cjee; nižaza cuntintu kuzziz cjee. Jalla nužuča chekan zuma kamañaqui.

18 Jakziltat jalla nuž kamcan Cristužquiz sirwachaja, jalla niž cjen Yoozqui cuntintuž cjequiča. Nižaza parti zoñinacaqui “Nii zoñiqui walikaz kamča” cjican chiaquiča.

19 Učhumnacžtan parti zoñinacžtan zumapanž kamzjapa kuz tjaa. Nižaza parti criichinacžquiz juc'ant zuma kamañchiz cjejajo, jalla nii kamzquiz kuz tjaa.

20 Ančucaž čjulumi lujltiquiztan anača yekja criichi zoñžquiz Yooz zuma kamañquiztan jaytiskatzqui. Ana čjul čherimi ujchiz cjiskatasacha. Pero nuž čjulumi lujlžcu yekja criichi zoñžquiz ujquiz tjojtскатаquiz niiqui, jalla nižtiquiztan anaž čjulumi lujlz waquiziča.

21 Tsjii criichi zoñiqui ančucaž čjizwi lujltiquiztan, nižaza vinu lictiquiztan, nižaza čjulumi paatiquiztan ujquiz tjojtскатаsaž niiqui, jalla nižtanaca paazqui ana waquiziča.

22 Jesucristužquiz tjapa kuzziz cjen čjululu kamañchizlaja, jalla nii kamañ jaru Yooz yujcquiz kamz waquiziča. Yoozquizkaz quinta tjaastanča. Jalla nuž zuma kamcan persun kuzquiz uj ana sint'aquiča. Persun kuzquiz ana zinta uj sint'ican zuma kamaquiz niiqui cuntintuž cjequiča.

23 Pero jakziltat paysnakni kuztan lujlčhaja, jalla nii paysnakžcu lujltiquiztan persun kuzquiz uj sint'aquiča, “Užcaa nii lujlzqui” cjican. Yoozquin ana tjapa kuztanžlaj niiqui, čjulumi ujž cjesača. Yoozquin kuzzizpan cjee.

15

PORAPAT YANAPARASAQUICHA

1 Yekjap učhumqui tjapa kuztanpan Yoozquinča. Yekjapanacaqui Yooztan kamcan llajlla kuzzizza. Učhum kuzquiz pecta jarukaz anaž kamz waquiziča. Nii llajlla kuzziz criichi zoñinacaž pinsitanaca panž cjuñzna, zuma kami yanapajo.

2 Zapa mayni criichi zoñiqui parti criichi zoñinacžtajapa kamz waquiziča, ninaca tsjan zuma kamañchiz cjisjapa.

3 Jesucristuqui nižta kamčiča, anača persun kuz wali cjisjapa kamchiqui. Cjijrta Yooz takuqui Jesucristuž puntuquiztan tuž cjiča: “Yooz quintra iñarni zoñinacaqui wejt quintra iñarchiča”.

4 Yooz takuqui učhumnacalta cjijrtkalča, učhumnacaquiz tjaajinzjapa. Jalla tuž učhumnacaquiz tjaajinča, zuma tjurt'iñi kuztan, pasinsis kuztan, nižaza p'ekinchayta kuztan, Yoozquin arajpachquin ojzk tjewzjapa.

⁵ Yoozqui uĥumnacžtan pasinsis kuzzizza; nižaza uĥumnacaquiz p'ekinĥayĥa. Nii Yoozpacha uĥumnacaquiz yanapt'ila, tsjii kuzziz cjeajajo, nižaza zuma kamajo Jesucristuž munapacama.

⁶ Jalla nuž tsjii kuzziz kamcan, uĥumqui tsjii kuzziz Yooz honora waytaquiča. Yoozqui uĥum Jesucristo Jilirž Ejpĥa. Jalla niž honora waytaquiča.

CRISTUZ PUNTU

⁷ Jalla nižtiquiztan tsjiimi tsjiimi zumaž risiwžcu munazaquiča, jaknužt Cristuqui uĥumnacatan zuma munaziĥaja, jalla nuž, Yooz honora waytita cjisjapa.

⁸ Anĥucaquiz cjiwĥa. Jesucristuqui judío žoñinaca liwrii nižaza yanapñi tjonĥiĥa. Nuž tjontiquiztan Yooz niž taku lijituma cumpliñipan, jalla nii tjeeziĥa. Yoozqui tuquitanpacha judío žoñinacž atĥi ejpnacžquiz taku tjaĥiĥa. Jalla nii taku cumpliĥiĥa, Jesucristuž tjonĥiž cjen.

⁹ Nižaza Jesucristuqui tjonĥiĥa, yekja wajtĥiz žoñinacžquiz Yooz honora waytiskatzjapa. Yooz anĥa okžñi kuzziz cjen niž honora waytitaĥa. Jalla nužupan cjiirta Yooz takuqui ĥiĥiĥa, tuž cjan:

“Jalla nižtiquiztan wejrqui yekja nacionĥiz žoñinacžtan žejlcan, am honora waytaĥa. Nižaza am honora waytican, itsnaĥa”.

¹⁰ Yooz tawk liwruquiz tuž cjiir tazakazza:

“Yekja nacionĥiz žoñinaca, Yooz parti žoñinacžtan ĥica cuntintuž cje”.

¹¹ Yooz tawk liwruquiz tuž cjiir tazakazza:

“Yekja nacionĥiz žoñinaca, tjapa anĥucqui Yooz Jilirž honora wayta. Tjapa žoñinacaqui Yooz zuma paatanacquiztan nižquin honora tjaala”.

¹² Nižaza Yooz tawk liwruquiz Isaiasqui tuž cjiirĥiĥa:

“Isaíž majĥmaatnacquiztan tsjiiqui tjonacuĥa. Jalla nii tjonžcu yekja nacionĥiz žoñinacž mantaquiča. Nižaza niž cjen ninacaqui liwriiñiž tjewznaquiča”.

¹³ Yoozza liwriiñi tjewzkatñiqui. Nii Yoozqui anĥuca kuz anĥa cuntintu cjisĥatla. Nižaza Jesucristužquiz kuzziz cjen walikaz cjisĥatla. Nekžtan anĥucqui Yooz Espiritu Santuž aztan zumpacha liwriiñiž anĥa tjewznasaĥa.

¹⁴ Wejt jilanaca, cullaquinaca, anĥucqui anĥa zuma kamañĥizza, nižaza Yooz puntu zuma zizza, nižaza tsjiižquizimi tsjiižquizimi Yooz puntu zuma intiniskatĥa. Jalla nužupanĥa anĥuca kuzqui. Jalla niiqui zumpachal zizuĥa.

¹⁵ Jalla nuž cjenami ana jiwjatžcu tsjii kjaž puntunaca cjiiržcuĥa, anĥucaquiz cjuñkatžjapa. Yoozqui wejtquiz favora paacan apóstol puestuquiz utĥiĥa, tii puestuquiz Jesucristo sirwizjapa. Jalla nižtiquiztan anĥucaquiz cjiiržcuĥa.

¹⁶ Jesucristo sirwican, yekja wajtĥiz žoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku paljayuĥa. Jalla nuž Yooztajapa langznuĥa, nii yekja wajtĥiz žoñinaca Yoozquin kuz tjaajo. Ninaca tsjii zuma ofrendažtakaz Yoozquiz prisintis pecuĥa. Nižaza Espiritu Santuž ninacžquiz zuma kamañĥiz cjisĥatĥiž cjen, Yoozqui ninacžquiztan cuntintuž cjequiča.

¹⁷ Jesucristo sirwican wejt Yooztajapa langžtiquiztan cuntintuĥa wejrqui, tama žoñinaca nižquin kuz tjaĥiž cjen.

¹⁸ Jesucristuž puntuquiztankaz wejrqui ĥiiz pecuĥa. Jesucristuqui wejtquiz wacĥi zuma obranaca paakĥiĥa, yekja wajtĥiz žoñinaca nižquin kuz tjaakatzjapa. Jesucristuž cjen, wejrqui milajru paatanacami Yooz puntu ĥiitanacami nii yekja wajtĥiz žoñinaca Yooz kuzcama cazkĥinĥa.

¹⁹ Espíritu Santuž aztan ninaca cazkatchinča wacchi milajrunaca paacan. Jalla nuž paacan, nižaza tjapa Jesucristuž puntuquiztan parlican, wejrqui tjapa kjutñi ojklaychinča, Jerusalenquiztan Ilírico yokaran.

²⁰ Wejrqui kuzquiz tantiichinča, jakziquin Yooz puntu parlitazlaja, jalla nicju ana ojkc pecchinča. Pero jakziquin Jesucristuž puntu ana parlitazlaja, jalla nicjuñ liwriñi Jesucristuž puntuquiztan parlican ojklayača, yekja žoñž iclizanaca ana mitiscu.

²¹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha:

“Tuquiqui Yooz puntu ana nonziča. Jaziqi nii žoñinacaqui Yooz puntu nonžcu catokaquiča. Nižaza ninacaqui Yooz puntu intintazaquiča”.

PABLUQUI ROMA CJITA WAJTQUIN OJKZ PECCHA

²² Jalla nuž ojklaycan wejrqui ančhucaquiz ana tjonžni atchinča. Walja tjonz pecaytuča, pero anal atchinča.

²³ Ažk watanacquiztanpacha wejrqui ančhucatan zalz pecaytuča. Anziqui tii yokaran ojklayzqui žerzinča.

²⁴ Jalla nižtiquiztan ančhucaquin ojcz cjisnuča; España ojkan tjonznača. Tsjiñ kjaž maj ančhucatan cuntintu kaman, ančhucqui wejr yanapasacha, wilita jiczquiz ojczjapa España irantajo.

²⁵ Pero anzpacha wejrqui Jerusalén watja okača, ofrendanaca chjichača nicju žejlñi criichinaca yanapzjapa.

²⁶ Macedonia wajtchiz žoñinacami Acaya wajtchiz žoñinacami kazziča ofrendanaca utzjapa, Jerusalén pori criichinaczquiz yanapzjapa.

²⁷ Jalla nuž ofrendanaca tjaaz puntuquiztan ninacpachača “Waliča niiqui” cjichiqui. Nižaza ninacaqui judío žoñinaczquiz kajažtakazza. Judío žoñinacaqui ninaczquiz Yooz zuma tjaajintanaca tojunchiča, ninaca liwriita cjisjapa. Jalla nižtiquiztan nii yekja wajtchiz žoñinacaqui judío wajtchiz žoñinaczquiz ninacz cusasanaca tojunz waquizizča.

²⁸ Primiraqui tii ojcz cumplistanča ofrendanaca intirjizjapa. Jalla nuž ojkažu ančhucaquiz tjonznača, España ojkan.

²⁹ Nekztan liwriñi Jesucristuž puntuquiztan zumpacha ančhucatan parliz pecuča. Jalla nekztanaqui Jesucristuž cjen wejtquizimi ančhucaquizimi wali cjequičha. Nužupanž cjequičha.

³⁰ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquiz rocuča učhum Jesucristo Jiliriz cjen, nižaza munaziñi kuz cjskatñi Espíritu Santuž cjen, oracionžtan yanapalla. Wejrqui ancha Yoozquiztan mayučha,

³¹ Judea wajtchiz quintru žoñinaczquiztan anapan tanta cjisjapa. Nižaza oracionžtan yanapalla, tii weriž chjitžta ofrendanaca wali risiwta cjisjapa. Pecučha, judío criichi žoñinacaqui tii ofrendanaca zuma risiwčhaja, nii.

³² Jalla nuž zuma wataquiz niiqui, ančhucaquin tjonžcača Yooz munan. Wejr cuntintu irantizquizjapa, mayizinaquiča. Nižaza ančhucatan tjonžcu porapat cuntintu kuzziz yanaparasjapa mayizinaquiča. Jalla niijapa oracionžtan yanapalla.

³³ Yoozqui ančhuc walikaj cjskatla. Jalla nužoj cjila. Amén.

16

PABLUZ TSAANTANACA

¹ Tsjaa criichi cullaquiqui žejlča, Febe cjiti, jalla naa cullaquiqui ancha zumčha cjiwčha. Naaqui Cencrea iclizquiz Yooztajapa sirwiča.

² Yooz Jiliriz cjen naa cullaqui zuma risiwaquiča. Jalla nuž waquizizča Jesucristužquiz kuzziz jilanacaqui. Jalla naa cullacaquiz yanapaquiča

čhulu pecanami. Naaqui wacchi criichi zoñinacžquiz yanapchinča, nižaza wejtquizimi.

³ Priscilaquizimi Aquilžquizimi tsaanžinalla. Ninacaqui Jesucristužquin sirwiñi mazinacača.

⁴ Wejr ticznawc cjen ninacaqui wejr liwriiskatchičha. Jalla nuž liwriiskatcan ninacaqui joz ticizakazza. Jalla nižtiqiztan ninacaž cjen Yoozquin gracias cjan chiyučha. Nižaza tjapa nacjuñta jilanacaqui ninacaž cjen Yoozquin gracias cjiča.

⁵ Nižaza Priscila Aquilž kjuyquiz ajczñi jilanacžquiz tsaanžinaquiča. Nižaza weriž pecta Epeneto tsaanžinaquiča. Acaya wajtchiz zoñinacžquiztan primirpacha niiqui Cristužquin kuz tjaachiča.

⁶ Nižaza Mariaquiz tsaanžinaquiča. Naaqui ančucatan žejlcan ancha langzinča.

⁷ Nižaza wejt wajtchiz zoñinacžquiz, Andrónico, nižaza Junias, tsaanžinaquiča. Ninacaqui wejttan chica carsilquiz žejlchi compaferunacatača. Apostolunacazakaz ninaca rispitiča. Weriž ima Jesucristužquiz kuz tjaan, ninacaqui Jesucristužquiz kuz tjaachiča.

⁸ Nižaza Ampliasquiz tsaanžinaquiča. Jalla niičha weriž pecta maziqi. Niiqui Jesucristo Jiliržquin kuz tjaachizakazza.

⁹ Nižaza Urbanžquiz tsaanžinaquiča. Niiqui Jesucristužquiz sirwiñi maziča. Nižaza weriž pecta Estaquizquiz tsaanžinaquiča.

¹⁰ Nižaza Apesquiz tsaanžinaquiča. Jalla niiqui Jesucristužquiz kuz tjaazcu, Yooz kamaña pankaz kamča. Nižaza Aristóbuluž kjuychiz zoñinacžquiz tsaanžinaquiča.

¹¹ Wejt wajtchiz zoñžquiz, Herodión, tsaanžinaquiča. Nižaza Narcisož kjuychiz Yoozquin criichi zoñinacžquiz tsaanžinaquiča.

¹² Nižaza Trifenaquiz, nižaza Trifosaquiz tsaanžinaquiča. Ninacaqui Yooz Jiliržtajapa sirwiča. Nižaza učum pecta Persidaquiz tsaanžinaquiča. Naaqui Jesucristo Jiliržtajapa juc'anti langzinča.

¹³ Nižaza Rufžquiz tsaanžinaquiča. Niiqui Jesucristužquiz tjapa kuz tjaazcu, parti hermanonacžquiz respitta cjisiča. Nižaza niž maaquiz tsaanžinaquiča. Naaqui wejt maa cuntitača.

¹⁴ Nižaza tsaanžinaquiča tinacžquiz, Asincritužquiz, Flegontižquiz, Hermasquiz, Patrobasquiz, Hermesquiz, nižaza ninacžtan chica kamñi jilanacžquiz.

¹⁵ Nižaza tsaanžinaquiča Filologužquiz, nižaza Juliaquiz, nižaza Nereožquiz, nižaza niž callacaquiz, nižaza Olimpasquiz, nižaza tjapa ninacžtan kamñi criichi zoñinacžquiz.

¹⁶ Nižaza porapat zuma tsaanassaquiča, tjapa kuztan. Nižaza tjapa Jesucristužquiz kuz tjaañi zoñinacaqui ančucaquiz tsaanz apayžquiča.

¹⁷ Jilanaca, cullaquinaca, ančucaquiz rocuča, zumapanž ančucqui cwitazaquiča, nii t'akt'aksñi zoñinacžquiztan. Nižaza zumpacha cwitazaquiča tsjii kjutñi tjaajiñi zoñinacžquiztan. Nii zoñinacaqui, jaknužt ančucaquiz Yooz puntu tjaajinta cjeħaja, jalla nii tjaajinta quintra tjaajinča. Ninacžquiztan ančucqui zaraka.

¹⁸ Ninacaqui Jesucristužtajapa ultimu ana sirwiča. Antiz ninacaqui persun kuzcamaž sirwiča. Ninacaqui humilde criichinacžquiz incallča, zuma chiican, zoñinacž kuz wali cjisjapa.

¹⁹ Tjapa zoñinacaqui ančuca puntu zizza, jaknužt ančucqui Yoozquin cazzaja, jalla nii. Jalla nižtiqiztan wejrqui chipnuča. Nižaza zumanaca paazjapa zizñi zizñi cjee. Ana zumanaca paachucaž cjen, ana mitisa.

²⁰ Jalla nuž zuma kaman, Yoozqui ančhucaltajapa Satanás diablužquiz tječzcu, atipaquiča. Yoozza ančhuc walikaz cjiskatñi. Nižaza učhum Jesucristo Jiliriqui ančhucaquiz yanapt'ila. Amén.

²¹ Timoteuqui ančhucaquin tsaanz apayžquiča. Niiqui wejt compañeruča, wejr Yooztajapa langznán. Nižaza wejt wajtchiz žoñinaca, Lucio, Jasón, Sosipater, jalla ninacaqui ančhucaquin tsaanz zakaz apayžquiča.

²² Nižaza wejrqui, Tercio cjita žoñtča ančhucaquin tsaanz zakaz apayžcuča, Jesucristo Jilirž tjuuquiz. Wejrqui Pabluž chiitiquiztan tii cartal cijjruča.

²³ Nižaza Gayuqui ančhucaquin tsaanz apayžquiča. Niiž kjuyquiz alujassinča. Nižaza niiqui čhjul criichi žoñimi kjawzñipanikazza, niiž kjuyquiz alujazjapa. Nižaza Erastuqui ančhucaquin tsaanz apayžquiča. Jalla niiča wajt paaz tanzñi tesoreruqui. Nižaza učhum jila Cuarto cjitaqui ančhucaquin zakaz tsaanz apayžquiča.

²⁴ Učhum Jesucristo Jiliriqui tjapa ančhucaquiz zumaj yanapt'ila. Jalla nužoj cjila. Amén.

ZERZ TAKUNACA

²⁵ Ima žerzcan Yooz honora waytuča. Yoozqui ančhuc tjurt'iñi kuzziz cjisnasača. Nii liwriñi Yooz puntumi, Jesucristuž puntumi parluča. Jalla nii parlita puntunacaqui Yoozqui ančhucaquiz zizkatchiča. Tuquitán nii puntunaca ana ziztača.

²⁶ Tii timpuquizkaz Yoozqui nii puntunaca zizkatchiča. Nižaza profetanacaqui nii puntunaca cijrchiča Yooz tawk liwruquiz. Tii timpuquiz wiñay žejtñi Yoozqui mantichiča, tjapa žoñinaczquiz nii puntunaca zizajo. Jalla nuž mantichiča, žoñinaca Jesucristužquiz kuz tjaažo, nižaza casajo.

²⁷ Yoozkazza zizñi zizñiqui. Jesucristuž cjen Yooz honoraqui wiñaya wayti-taj cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

¹ Wejrqui Pablut'cha. Jesucristuž cuchanz'quita apostolt'cha. Jalla nuž Yoozqui munchi'cha, wejr apóstol puestuquiz uchi. Wejrqui Sóstenes cjita jilžtan tii cartal cjiyržcu'cha ančhuc criichi zoñinacžquin.

² Ančhucqui Corinto wajtchiz criichi jilanacžhuc'cha. Werar Yooz iclizziz zoñinacžhuc'cha. Jesucristuž cjen Yoozqui ančhuc t'akzi'cha niž zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nijapaqui Yoozqui ančhuc kjawzi'cha. Nižaza Yoozqui tjapa criichi zoñinaca kjawzi'cha niž zuma kamañchiz cjisjapa. Ančhucatan parti criichi zoñinacžtan Jesucristo Jiliržquin sirwi'cha. Jesucristo Jilirž mantuquizza ninacami, nižaza učhummi.

³ Učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan, ančhucquiz zumaj yanapla. Nižaza ančhucžtajapa walikaj kamkatla.

YOOZQUI ZOÑINACŽQUIZ YANAPCHICHA

⁴ Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucquiz ancha okzi'cha. Ančhucž okžtaž cjen tirapan Yoozquin gracias cjican chiyu'cha.

⁵ Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucquiz zumpacha yanapchi'cha, Yooz puntu zuma zizajo, nižaza Yooz taku zuma paljayajo.

⁶ Wejrnacž Jesucristuž puntuquiztan paljaytan ančhucqui persun kuzquiz zumpacha catokchinčhuc'cha.

⁷ Jalla nižtiguiztan ančhucqui tjapaman Yooziž tjaata kamañchizza. Jalla nuž kamcan, Jesucristo Jilirž tjonz tjuñi tjewža ančhucqui.

⁸ Jesucristo Jiliripacha ančhucquiz tjurt'iñi kuzziz cjisjataqui'cha niž tjonz tjuñicama. Tjurt'iñi kuzziz tjewznan, Jesucristo Jilirž tjonz tjuñiquiziqui ančhuc quintranaž jecmi kjaž cjesa'cha. Yoozqui ančhuc ujnaca per-tunchi'cha Jesucristuž cjen.

⁹ Nižaza ančhuc kjawzi'cha niž Majch Jesucristo Jiliržtan tsjii kuzziz cjeajo. Nižaza Yoozza niž kjawžta taku cumpliñiqui. Niž tawkcama ančhucquiz cwitaqui'cha Jesucristuž tjonz tjuñicama.

TAKA TAKA CHAASSICHA

¹⁰ Jilanaca cullaquinaca, učhum Jesucristo Jilirž tjuuquiz ančhucquiz rocu'cha, porapat tsjii kuzziz cjeajo, nižaza ana pjali cjeajo. Tsjii kuzziz cjen tsjii pinsamintuchiz cjis waquizi'cha.

¹¹ Wejt jilanaca cullaquinaca, tsjii kjaž zoñinacaqui Cloé famill zoñinacžquiztan wejtquiz quint'ichi'cha, ančhucpora ch'aasiñchucqui'cha, jalla nii.

¹² Ch'aascan, t'aka t'aka chiichiñchucqui'cha, tuž cjican: "Wejrt'cha Pabluž t'akquiztanqui". Tsjiizti cjiñizakazqui'cha: "Wejrt'cha Apolos t'akquiztanqui". Tsjiizti cjiñizakazqui'cha: "Wejrt'cha Pedruž t'akquiztanqui". Yekjapanacazti cjiñizakazqui'cha: "Wejrt'cha Cristuž t'akquiztanqui". Jalla nužupan ančhucqui ch'aasiñchucqui'cha.

¹³ Nonžna ančhucqui. Cristuqui ana'cha t'aka t'aka. Ančhuc laycu wejrqui ana'cha cruzquiz ch'awctaqui. Nižaza wejt tjuuquiz ana'cha bautis-taqui, wejt t'akquiz cjisjapa.

¹⁴ Crispo, nižaza Gayo, jalla ninaca bautissin'cha. Walizat ana iya bautis-tu'chaja. Jalla nižtiguiztan Yoozquin gracias cjican chiyu'cha.

¹⁵ Nižaza wejt tjuu ana waytas'a'cha, "Pabluqui wejr bautissic'ha", cji-canaqui.

¹⁶ Aaa, tsjiilla wejr tjatzinča; Estéfanas familia zakaz bautissinča. Anal iya jec bautistac cjuñuča.

¹⁷ Cristuqui anacha wejr bautisajo mantizquichi. Antis liwriiñi Yooz taku paljayajo mantizquichiča. Jalla nuž Yooz taku paljaycan wejrqui anacha chawjc takunaca chiichintqui. Chawjc takunaca chiihasaž niiqui, wejtquiz kuz tjaatasacha. Jalla nižtiquiztan anchucqui anaž učhum laycu conta Jesucristužquiz tjapa kuztan cjtasacha. Nižaza Jesucristužquin tjapa kuz ana criitasacha.

JESUCRISTO CRUZQUIZ CH'AWCTA PUNTU

¹⁸ Jesucristuqui cruzquiz ch'awctatača. Jalla nii puntu paljaytiquiztan infernuquin ojkiñi zoñinacaqui zumzu takunacažtakaz nayča. Liwriita, ara-jpachquin ojkiñi zoñinacazti Yooz takupanž nayča. Nii Yooz taku paljaytaž cjen, Yoozqui niiz azi tježa.

¹⁹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yoozqui tjeznaquiča, ana criichi zoñinacaž ziztaqui inakazza, jalla nii. Nižaza Yoozqui tjeznaquiča, ana criichi zoñinacaž intintitaqui tsjii kjutñiča, jalla nii”.

²⁰ Nonžna. Chawjc taku chiiñi zoñinacami, judío cuzturumpinac puntu tjaañiñi zoñinacami, nižaza partir puntu parliñi zoñinacami, jalla ninacaqui inakazza; Yooz puntuquiztan ana zizñinacača. Jalla nuž tjeziča Yoozqui; ninacž takunacami pinsitanacami zumzukazza.

²¹ Tii muntuquiz žejlñi zoñinacaqui persun kuzquiz pinsican anapan Yooz pajasacha. Jalla nuž Yoozqui munchiča. ¿Jaknužž zoñinacaqui Yooz pajasajo? Jalla tiztača. Wejrnacqui Jesucristuž puntuquiztan paljayuča. Niž paljayta taku catokžcu zoñinacaqui werar Yooz pajasacha. Nižaza liwriita cjesacha. Ana criichi zoñinacaqui nii liwriiñi taku zumzu takužtakaz nayča. Jalla nuž ninacaž zumzu taku nayanami, Yoozqui munča, paljayta Yooz taku criiču, zoñinacaqui liwriita cjequiča, nii.

²² Judío wajtchiz ana criichi zoñinacaqui milajrunacakaz pecča. Griego wajtchiz ana criichi zoñinacazti ninacaž pinsita jarukaz liwriita cjis pecča.

²³ Ana walipanča nižta kuzziz zoñinacaqui. Jesucristuqui ticziča, zoñinaca ujqiztan liwriizjapa. Jalla nii Jesucristuž puntuquiztan wejr-nacqui paljayuča, zoñinaca liwriita cjejajo. Pero wejrnacaž Jesucristuž ticžta puntu paljaytiquiztan, Judío wajtchiz zoñinacaqui ana criiz pecča, “¿Kjažt niiča liwriiñi cjesajo?” cjicanaqui. Parti zoñinacazti wejrnacaž paljayta takunaca nonžcu zumzu takužtakaz nayča. Pero ligitum liwriiñi takupanča.

²⁴ Jakzilta Judío wajtchiz zoñinacami yekja wajtchiz zoñinacami Yooziž kjawžta nonžaja, jalla ninacaqui Jesucristuž puntu takunaca zumaž nayča. Nižaza Yooz taku nayča, walja zizñiž taku, nii. Nižaza Jesucristuž cjen liwriiñi Yooz aziž pajcha nii Yooziž kjawžta nonžñi zoñinacaqui.

²⁵ Ana criichi zoñinacazti Yooz taku zumzu takužtakaz nayča. Pero Yooz takuqui tsjan zumača tjapa zizñi zoñinacž tawkquiztanami. Nižaza Yoozqui zoñinaca ujqiztan liwriizjapa juc'ant azzizza čjul zoñinacžquiztanami. Cruzquiz ch'awctaž cjen Cristo ana azziztakaz nayča ana criichi zoñinacaqui. Pero cruzquiz ch'awctiquiztan Cristuqui zoñinaca ujqiztan liwriyasacha. Ana criichi zoñinacaqui persun aztan anaž liwriyasacha. Cristupankazza liwriiñi azzizza.

YOOZIZ KJAWZTA ZOÑINACA

²⁶ Jilanaca, cullaquinaca, anchucž cjuñžna. Yoozqui anthuc kjawziča. Jalla nii kjawžta oraqui jila parti anchucaquiztan ana zizñi zoñinacatača tii

muntuquiz žejlñi žoñinacž yujcquiziqui. Nižaza ana mantiñi žoñinacatačha. Nižaza zuma rispitta familianacquiztan anatačha jila parti ančhucqui.

²⁷ Yoozqui ančhuc illzičha ana zizñi žoñinaca cjenami. Nuž munčha ana criichi zizñi žoñinaca azkatsjapa ultimquiziqui. Nižaza Yoozqui ančhuc illzičha ana mantiñi žoñinaca cjenami. Nuž munčha ana criichi mantiñi žoñinaca azkatsjapa.

²⁸ Nižaza Yoozqui ana rispitta nižaza iñarta žoñinaca illzičha, liwriizjapa. Nii žoñinacž puntuquiztan tii muntuquiz ana criichi žoñinacaqui cjiñičha, “Ana čhjuljapa sirwičha”, cjian cjiñičha. Pero ultimquiziqui iñarta žoñinacž liwriitiquiztan ana criichi rispitta žoñinacaqui inakaz cjiskattaž cjequičha.

²⁹ Jalla nuž Yoozqui žoñinaca illz munchičha, niiz yujcquiz anaž jecmi mitarasi kuzziz cjejajo.

³⁰ Yoozqui Jesucristuž cjen ančhucaquiz tsjii ew kamañchiz cjiskatchičha. Nižaza Jesucristuqui učhumnacaquiz Yooz zuma pinsitanaca tjeezičha. Jesucristuž cjen učhumqui zuma cjissičha Yooz yujcquiziqui. Nižaza Jesucristuž cjen učhumqui Yooz kuzcama kamčha. Nižaza ultimquiziqui tjapa ana walinaacquiztanami liwriitaž cjequičha učhumqui. Jalla nužučha Yooz zuma pinsitanacaqui učhumnacaltajapaqui.

³¹ Jalla nižtiquiztan cijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Jakziltat honora waytiz pečhaja, persunpachquiziqui honora anaj waytila, antis mañitiñi Yoozquizkaz honoraj waytila”.

2

YOOZ TAKU PALJAYZ PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui ančhucaquiz liwriiñi Yooz taku paljaji tjonchinčha. Jalla nuž paljaycan ana chawjc tawkžtan paljaychinčha, tsjii walja zizñi žoñižtakazzi.

² Ančhucatan želan, Jesucristuž puntuquiztan nižaza Jesucristuž ticžta puntuquiztan jalla niipanikaza weriž paljayaqui. Jalla nuž wejrqui persun kuzquiz tantičinčha, ima ančhucaquiz tjoncan.

³ Ančhucatan žejlcan, wejrqui humilde kuzziztačha, nižaza Yooz eksñi kuzziztačha.

⁴ Ančhucaquiz Yooz taku paljaycan ana chawjc tawkžtan atips pequiñtačha, tsjii walja zizñi žoñižtakaz. Pero paljayan, Espiritu Santučha niiz aztan ančhuca kuznaca atipchiqui, Jesucristužquin criyajo.

⁵ Yooz aziž tjeežtiquiztan ančhucaquiz criiskatz pecatučha. Ana chawjc taku paljaytiquiztan ančhucaquiz criiskatz pecatučha.

YOOZ PUNTUQUIZTAN INTINTAZ PUNTU

⁶ Pero tsjii tsjii Yooz puntunacaqui ch'amačha intintazqui. Jalla nii puntunacazakaz tjaajinz pecučha. Pero walja Yooz kuzcama kamñi criichi žoñinacakaz nii puntunaca intintazasačha. Jalla nii Yooz puntunacaqui anaž tii muntuquiz kamñi žoñinacž kuzquiz pinsitiquiztan tjončha. Nižaza anaž tii muntuquiz mantiñi jilirnacžquiztan tjončha. Jalla ninacaqui kataquičha, ninacž pinsitanacžtanpacha.

⁷ Ima tii muntu paacan Yoozqui persun kuzquiz pinsichičha, jaknužž žoñinaca liwriyachaja, jalla nii. Ažk watanaca Yoozqui nii liwriiñi puntu ana kjanapacha intintazkatchičha žoñinacžquiz. Jaziqui tii timpuquizkaz Yoozqui intintazkatčha, učhum nižtan wiñaya kamzjapa. Yooz-pachačha liwriiñi puntuquiztan tjaajinchiqui wejtquiziqui. Jalla nii tjaajinta kjanzt'učha.

⁸ Tii timpuquiz mantiñi zoñinacžquiztan anaž jecmi liwriiñi Yooz pinsita intintazziča. Intintaztasaz niiqui zuma honorchiz Jesucristo Jiliri anaž cruzquiz ch'awctasača ninacaqui.

⁹ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yoozqui zumanaca tjaczinchiča nižquin sirwiñi zoñinacžtajapa. Nii Yooz tjaczinta zumanacača anaž jecmi cherchi, nižaza anaž jecmi nonzi, nižaza anaž jecmi persun kuzquiz tantiyi atchiqui”.

¹⁰ Anzimi Yoozqui niž zumanaca Espiritu Santuž cjen učumnacaquiz intintazkatchiča. Espiritu Santuqui Yooz puntuquiztan zumpacha intintazza, tjapa Yooz puntumi. Jalla nižtiquiztan učumnacaquiz intintazkatasacha.

¹¹ Zoñinacaqui persun kuzquiz persun pinsitanacami zizza. Yekja zoñiqui ultimó ana zizza. Jalla nižta irata Yooz Espiritu Santuqui Yooz Ejpž pinsitanacami zizza. Ana čjul zoñimi Yooz pinsitanaca zizi atasacha,

¹² Yoozqui učum kuznacquiz niž persun Espiritu Santo luzkatchiča, niž persun pinsita intintazkatajo. Ana criichi zoñž kuzqui Yooz pinsitanaca anapan intintazkati atasacha. Jalla nižta kuz učumnacaltaqui ana žejlča.

¹³ Wejrnaqui Yooz puntu intintazcu, ančhucaquiz Yooz pinsitanaca tjaa-jinchinča. Zoñž tjaaajinta jaru nižaza zizñi zoñž chawjc tawk jaru anal tjaaajuča. Pero Yooz Espiritu Santuž tjaaajinta jaru, jalla niil tjaaajuča. Jaziqui Yooz pinsitanaca tjaaajuča Espiritu Santuž irpita criichinacžquin.

¹⁴ Jakzilta zoñit ana Yooz Espiritu Santuž irpitažlaj niiqui, Espiritu Santuž tjaaajintanaca anaž catokča. Zumzu tjaaajintanacaztakaz nayča. Jalla nižtiquiztan ana Espiritu Santuchiz zoñinacaqui anapanž Yooz tjaaajintanaca intintazasača. Yooz Espiritu Santuž irpita zoñinacapankaz Yooz puntu tjaaajintanaca intintazasača.

¹⁵ Espiritu Santuž irpita zoñinacaqui tjapa tjaaajintanaca tantiyasača, Yoozquiztan tjonñi taku cjicu, už zoñžquiztan tjonñi taku cjicu, jalla nii. ¿Pero ana Espiritu Santuž irpita zoñinacaqui Espiritu Santuž irpita zoñž taku ana tantiyasača, nižaza criichi zoñinacžquiz Yooz puntu ana tjaaajnasacha? ¿Kjažtiquiztan nižta cjesajo?

¹⁶ Yoozqui niž Espiritu Santuž cjen učumnacaquiz Cristuž pinsitanaca tjaaajža. Jaziqui zizza. Cjijrta Yooz takuqui, tuž cjiča: “Anaž jecmi persun kuzquiztan Yooz pinsitanaca zizasača. Jaziqui anaž jecmi Yoozquiz tjaaajnasacha”.

3

ANA CRIICHI ZOÑINACAZTAKAZ ANACHA KAMZQUI

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui ančhucaquiz tjapa Yooz puntu imazil tjaaajñi atuča. Ančhucqui imazi zuma intintazasača. Cristužquiz criichi cjenami Yooz Espiritu Santuž tjaaajinta jaru ana zuma kamiñchucča. Persun kuzcama kamiñchucča, kolta ocjalanacaztakaz.

² Jalla nižtiquiztan wejrqui Cristuž puntuquiztan tsjii kjaž tjaaajintanacakaz ančhucaquiz tjaaajinchinča. Jaknužt tsjii wawaqui lich licča, nižaza anaž čheriqui luli atča, jalla nižta irataž ančhucqui. Imazi Yooz tawk čjeri intintazasača. Imaziča Yooz tawk čjeri lujlžquinaqui ančhucqui.

³ ¿Kjažtiquiztan nižtajo? Ančhucča ana criichi zoñinacaztakazqui. Ančhucpora quintras pequiñchucča, nižaza ch'aas pequiñchucča, nižaza pjali cjicjiz pequiñchucča. Jalla nuž anawali kamcan iyaziča Yoozquin zuma sirwiñinacchucqui. Nuž anawali kamcan, ana criichi zoñinacaztakazza.

4 Yekjapanacaqui ančhucaquiztan cjiča, “Wejrqui Pabluž t'akquiztanča”. Yekjapanacazti cjiča, “Wejrqui Apolos t'akquiztanča”. Jalla nuž chiichican ana criichi zoñinacážtakaz kamča.

YOOZ TAKU TJAAJIÑINACŽ PUNTU

5 ¿Ject Apolosjo? ¿Ject Pablojo? Wejrnacáž Yooz taku paljaychiž cjen ančhucqui Jesucristužquin criichinchucča. Wejrnacqui Yoozquin sirwiñkaczča. Yoozqui zapa mayniž wejtnacaquiz sirwiz langz tjaachiča.

6 Jalla nižtiquiztan Yooz taku paljaychinča, tsjii zkal čhjaqui kalltažokazzi. Wiruñaquí Apolosqui ančhucaquiz iya Yooz taku paljaychizakazza, jaknužt zkalquiz kjaztan jawiyaz, jalla nižta. Ultimquiziqui Yoozpachača zuma kamañchiz ančhucaquiz cjskatchiqui, tsjii zuma zkalážtakaz.

7 Jalla nižtiquiztan nii čhjacañimi nii jawiiñimi anaž čhjulumi. Yoozpanča chekanaqui. Yoozqui zoñinacž kuzquiz langža, tsjii čhjecta žkalážtakaz zuma pakzjapa.

8 Chjacñimi jawiiñimi tsjiikazza ninacaqui. Yoozqui zapa mayñižquiz pacaquiča niž langztiquiztan jama.

9 Wejrnacqui Yooztajapa langžni mazinactča. Ančhucqui Yooz langžta yok cuntiçhucča. Nižaza ančhucqui Yooz kjuyta kjuya cuntiçhucča.

YOOZTAJAPA LANGZ PUNTU

10 Yoozqui niž kuzcama wejr apóstol puestuquiz utchiča. Jalla nekztan Yooz taku paljaychinča, zoñinaca Jesucristužquin criyajo. Wejrqui kjuya kjuyñi maestružtakaztča. Yooz kjuy simintu langzinča. Nekztan Yooziž tjaata langzquiztan jama yekjapaqui Yooz kjuya pirkichiča. Weriž kalltita kjuy simintuntuñ jakziltat pirkachaja, zumpachaž pirkiz waquiziča.

11 Wejrqui Jesucristuž puntuquiztanpankaz tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintaqui Yooz kjuy simintužtakazza. Tsjemat simintuqui anača Yooz kjuyjapaqui.

12 Nii Yooz kjuy simintuntuñ punta punta pirkitamiz cjesača. Koržtan, paažtan, zuma maznacžtan, jalla ninacžtan pirkitaž cjesača. Nižaza pirkitaž zakaz cjesača tabližtan, cañžtan, pjitžtan jalla ninacžtan.

13 Pero zapa mayniž langžtaqui kjanapacha tjeettaž cjequiča Yooz pjalz tjuñquiziqui. Yoozqui ujtžtanžtakaz tankataquiča. Nii ujtžtan zapa mayniž langžta yatizinskataquiča, zuma langžta, ana zuma langžta, jalla nii.

14 Jakziltiž langžtat ujtžtan tankattiquiztan tjuračhaja, jalla niiqui zuma pactaž cjequiča.

15 Jakziltiž langžtat ujsnačhaja, jalla niiqui ana pactaž cjequiča. Pero nii zoñž wirakaz infiernuquiztan liwriita cjequiča, niž langžta pertissi cjenami.

CRIICHI ZOÑINACAQUI YOOZ TIMPLU CUNTACHA

16 Ančhucqui Yooz timplu cuntača. Yooz Espíritu Santuqui ančhuca kuznacquiz kamča. ¿Jalla nii ana ziz ančhucjo?

17 Yooz timpluqui Yooztajapapanča. Ančhucpachača Yooz timpluchucqui. Jalla nižtiquiztan jakziltat ančhuc akačhaja, nii ančhuc akñi zoñiqui zakaz akta cjequiča; Yooziž castictaž cjequiča.

ANA CRIICHI ZOÑINACŽ ZIZTAQUI

18 Ančhucqui anaž jeczquizmiz incallskata. Jakziltat ančhucaquiztan zoñinacž tjaajintanaca zuma zizñižlaja, jalla niiqui nii tjaajintanacžquiz anača kuz tjaazqui. Pero Yooz puntuquiztan tjaajintanacžquizkaz kuz tjaaz waquiziča, nekztan lijitum zizñi zoñi cjequiča.

¹⁹ Zoñž kuzquiztan ziztaqui zumzu ziztažtakazza Yooz yujcquiziqui. Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakzilta zoñit zoñiž pinsita jarukaz kamčhaj niiqui, jalla nižta kamtiquiztan Yooziž tantaž cjequičha, casticta cjisjapa”.

²⁰ Nižaza cjiirta Yooz takuqui, tuž cjiča: “Tjapa ana criichi zoñinacž pinsitanaca inakazza. Jalla nii zizza Yooz Jiliriqui”.

²¹ Jaziqumi anača zoñž kuzquiztan tjajintaqumi kuzquiz sint'izqui, “Jalla nii zoñiqui zumaž tjajinča”, cjicanaqumi. Yoozqumi tjapa ančhucquiz tjapa zumanaca tjaača.

²² Tjappachača ančhucaltaqumi, Pablumi, Apolosmi, Pedrumi, tii muntuquiz žejlñimi, žetimi, ticzmi, tii anzta žejlñimi, tii jazta žejlñimi, tjappacha ančhucaltača, Yoozquin sirwiz yanapžjapa.

²³ Nižaza ančhucča Cristužtjapaqumi. Nižaza Cristučha Yooz Ejpžtjapaqumi.

4

YOOZ SIRWIZ PUNTU

¹ Wejrnacqumi Yooz sirwiñi zoñinacakaztča. Wejrnacaž Yooz sirwan, Yoozqumi wejrnacaquiz niž tuquita chjojzaka pinsitanaca tjajinčičha, parti zoñinacžquiz tjajinajo. Jalla nuž ančhucqumi wejrnaca puntuquiztan pinsiz waquiziča.

² Jakziltižquiz Yoozqumi tjajinčhaja, jalla nii tjajintacama parti zoñinacžquiz tjajinčanča nii zoñiqui. Jalla nužupan waquiziča.

³ Weriž tjajintaqumi yatisinžtaž cjequičha. Pero ančhucqumi weriž tjajinta yatisinžnaquiz niiqui, čjul zoñimi weriž tjajinta yatisinžnaquiz niiqui, wejtzquiz anaž impotiča. Werjpachami ultimu ana yatisinžnasacha. Yoozkazza ultimu yatisinžkatñiqui.

⁴ Wejrquim persun kuzquiz ana čjul uj wachučhaj niimi, Yooz yujcquiziqui cunamižlani wejr učhiztmi. Ultimquiziqui Yooz Jiliriqui wejr yatisinžskataquičha.

⁵ Jalla nižtiquiztan ančhucqumi Yooztakaz anaž yekjapanacžquiz tantiiz waquiziča, ima pjalz tjuñi tjonanaqumi, nižaza ima Jesucristo Jiliriz tjonanaqumi. Ultimquiziqui Jesucristo Jiliriqui chjojta anawalinaca kjanapacha tjeeznaquičha. Nižaza tjapa zoñinacž kuzquiz pinsitanaca tjeeznaquičha, zumpacha pjalzjapa. Jakziltami zuma ligituma ulnačhaja, jalla niiqui honorchiz cjequičha; Yooziž tjaata honoržtan.

MITARAZI KUZIZIŽ ZOÑINACA

⁶ Jilanaca, cullaquinaca, Apolužtan wejttan jalla nii wejrnaca puntuquiztan chiyučha, ančhucquiz tjajinajo. Wejrnacaž tjajintami nižaza kamtami Yooz tawk jaručha. Jalla nuž nayžcu, ančhucmi Yooz tawk jaru kamñi kuziz cjee. Anača mitarazi kuziz cjiicjiisquim, “Wejt Yooz taku tjajinčiqui juc'ant zumača; am Yooz taku tjajinčiqui anal pecučha”, cjicanaqumi.

⁷ ¿Ject ančhuc t'aka parti zoñinacžquiztan tucquin uchjo? Ančhuc t'akaž juc'ant waližlaj niiqui, Yoozpankaz juc'ant wali cjskatchičha. Ančhucqumi anača persunpacha wali cjisnasača. Jalla nižtiquiztan anača atinaru kuziz čhičhiizquim, “Juc'ant waliča wejt t'akaquim”, cjicanaqumi.

⁸ ¿Ančhucqumi wejrnac wirquin ecchinčhucjo? ¿Ančhucqumi tjapa Yooz puntunaca zizjo? ¿Wali chawjč jilirinacažtakaz ančhucqumi kuzquiz sint'ejo? ¿Wejrnac wirquin ecchinčhucjo? Ultimquiziqui ančhucqumi anača nižta. Jalla nižta cjenaqumi walipanž cjesača. Neesaj wejrnacmi ančhuc partiquiz cjiwčhani, ančhucatan čhica jilirinaca cjisjapa.

⁹ Ančhucqumi nayča, Yoozqumi wejrnac apostolonaca wirquin ectača, conta cjisjapa utžta zoñižtakaz, jalla nii. Zoñinacami anjilanacami

nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñinacami wejtnacaquiz chekža. Ana wali zoñinacažtakaz wejtnacaquiz chekža.

¹⁰ Wejrnacaž Jesucristuž puntuquiztan paljayan ana criichi zoñinacaqui cjiñiča, “Zumzu zoñinacčhucča”. Nuž cjanž wejtnacaquiz iñarča. Ančhuczi persun puntuquiztan pinsiñčhucča, “Cristuž cjen zuma zizñi zoñinacčha wejrnacqui”, cjanaquui. Wejrnac apostolanacaqui humilde kuzziztčha. Ančhuczi persun puntuquiztan pinsiñčhucča, “Tjup kuzziztčha”, cjanaquui. Wejrnacqui iñartačha. Ančhuczi rispitta zoñižtakazza. Ultimquiziqui ančhucqui anačha nižta.

¹¹ Anzcama wejrnac apostolanacaqui ancha sufručha čherquiztanami kjazquiztanami, nižaza zquitquiztanami. Nižaza wejrnacqui kichtačha. Nižaza anačha wejrnacqui žejlž kjuychiztqui.

¹² Nižaza persun kjaržtan očaňcama langznučha. Zoñinacaž wejtnacaquiz iñarunami zuma tawkžtan kjaaznučha. Nižaza zoñinacaž wejtnacaquiz ana wali paanami, zuma tjurt'ini kuzziz awantučha.

¹³ Zoñinacaqui wejtnaca puntuquiztan quintra chiičha. Jalla nuž quintra chiyanami, wejrnacqui zuma pazinziz kuzziz chiizinučha. Nižaza zoñinacaqui wejtnacaquiz tsjii cjujchi irataž cherčha, nižaza wirquinpanž tewjčža tsjii juc'ant ana zuma kamñi zoñižtakaz. Jalla nuž wejtnacaquiz watčha.

¹⁴ Jalla nuž cjižžčučha ana ančhuc azkatzjapa, antiz ančhucaquiz chiizinučha wejt k'ayi maatinacaž cjen.

¹⁵ Weriz Jesucristuž puntuquiztan paljaytiquiztan, ančhucqui Jesucristužquin criichinčhucča. Jaziqiu wejrqui ančhuca ejp cuntičha. Kjažtamit ančhucaquiz wacchi tjajjiñinaca, nižaza irpiñinaca želačhani, tsjii ejpchizčuckazza.

¹⁶ Jalla nižtiquiztan jaknužt wejr zuma kamučhaja, jalla nižta ančhucqui zuma kamz waquizičha.

¹⁷ Jalla nižtiquiztan wejt k'ayi Timoteo cuchanžčučha, ančhucaquiz cjuñkatzjapa, jaknužt wejrqui Jesucristo sirwican kamtučhaja, jalla nii. Nižaza tjapa kjutñi tjapa iclizziz zoñinacžquizimi tjajnučha, jaknužt zoñinacžlaqui Cristuž kamaňchiz kamzlaja, jalla nii. Jalla nuž Timoteoqui ančhucaquiz cjuñkataquičha. Timoteoqui zuma cumpliñi zoñičha. Timoteoqui weriz cjen Jesucristužquin criichičha.

¹⁸ Yekjapanacaqui ančhucaquiztan mitarazi kuzziz cjissinčhucča. Tuz pinsichinčhucča, “Pabluqui anapanž tjonžñi tjonasaka”, cjan.

¹⁹ Yooz munan, wejrqui wajillaž tjonacča. Nekztan wejrqui nii mitarazi kuzziz zoñinacaž langžta obra pajacča, nižaza jaknižta kamaňchizlaja, jalla nii. Nii zoñinacaž čhiitami wejtquiz anaž importičha.

²⁰ Zuo mantuquiz kamcan, Yooz aztan zuma kamstančha. Jalla niičha chekanaquui; čhiita takunacakazza anaž chekanaquui.

²¹ ¿Jaknužt ančhuc pecjo? ¿Ančhuc casticzjapa, wejrqui tjonž waquiziya? ¿Už humilde kuzziz k'ayachtican tjonž waquiza ja? ¿Weriz tjontanaquui kjaž cjiñiž pec ančhucjo?

5

ANA WALI KAMTA QUINTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejtquin tsjii ana wal quintu tjonchičha, ančhucaquiztan tsjiiqui niiz wiri maa persun tjun tjacsiquičha. Jalla niiqui juc'ant anawaličha. Ana criichi zoñinacami ana nuž paačha.

² Jalla nuž cjenami ančhucqui tirapan mitarazi kuzzizchuccha. Pero ančhucalaqui llaquit kuzziz cjis waquizichha. Jalla nižta ana wali paañi zoñiqui ančhucacuiztan jaytitaj cjila.

³ Wejrqui ančhucatan ana chica zelucha. Jalla nuž cjenami, kuzquiz llaquita sint'izcuča. Nuž sint'izcu wejrqui nii uj paañi zoñiz puntuquiztan tantiichinča, ana wali paača, jalla niiqui.

⁴ Ančhuczi wejt llaquita kuz cjuñžcan, Jesucristo Jilirž tjuuquiz ajcz-naquičha nii uj paañi zoñiz puntu tantiizjapa. Jalla nuž ajczcu, Jesucristo Jiliriqui niiz aztan ančhucatan chicaž cjequičha.

⁵ Nekztanaqui ančhucqui nii uj paañiqui Satanasquiz intirjaquičha, niiz curpu t'akjisažo. Niiž curpu t'akjistiquiztan cunamit niiz kuzqui azquichta cječhani. Jalla nekztanaqui Jesucristuž tjontanaqui niiz animuqui liwriita cječhani.

⁶ Ančhuc mita kuzziz cjisqui anawaličha. Jalla tii chiita taku cjuñžna, “Koloculla liwraturaqui tjapa t'anti maza t'amcha”. Jalla nižta iratača nii anawal zoñiqui ančhucatan chica kamcan parti zoñinacžquiz anawali cjkatasacha.

⁷ Tjapa ančhucanawali kamañanaca eca, zuma kamañchizpan cjisjapa. Jesucristuqui ućhum cuntiquiztan tsjii wilanažtakaz ticzičha, ućhum ujquiztan ana casticta cjejajo. Jalla nižtiquiztan ančhucqui ana ujchizza Yooz yujcquiziqui. Tsjii zuma t'anti maza cuntiuchuccha.

⁸ Jaknužt pascua pjijsta paañinaca zuma kamañchiz cjis pecčhaja, jalla nižta irata ućhumqui zuma kuzziz cjis waquizichha, nižaza Yooz kuzcama lijituma kamz waquizichha. Anazuma kuzziz, nižaza anazuma kamañchiz, jalla nižta kamz ana waquizichha.

⁹ Tuquiqui cartiquiz cjjržquichinča tuž cjican: “Adulterio paañinacžquiztan jaytaquičha, nižaza nižta paañinacžtan anaž cumpant'iz waquizichha”.

¹⁰ Jalla nuž cjjržcu wejrqui ultimupan anal cjiwčha, tjapa ana criichi adulterio paañinacžtan ana želajo. Ana criichi zoñinacaqui anawaliž paača, adulteriuquiz ojklayčha, nižaza cusanačžquiz kuz tjaača, nižaza tjañi zača, nižaza zoñiz paata yooznaca sirwičha. Tii muntuquiz nižta anawali paañi zoñinaca panž žejlčha.

¹¹ Yekjapanacazi “Yoozquin criyučha” cjican, anawali paača; adulteriuquiz ojklayčha, nižaza cusasanacžquiz kuz tjaača, nižaza zoñiz paata yooznaca sirwičha, nižaza anawal takunaca joojoočha, nižaza licčha, nižaza tjañi zača. Jalla nižta anawali paacan jakziltat Yoozquin criyučha” cječhaj niiqui, jalla nižta zoñinacžtan ana ojklayaquičha. Nižaza anača nižta paañinacžtanaqui čherimi lujlsqui. Panž ana cumpant'aquičha.

¹² Wejrqui ana criichi zoñinaca anača wejtlaqui tantiistanqui. Antiz ućhumqui icliz zoñinaca tantiistanča, ujchiz ana ujchiz, jalla nii.

¹³ Nii uj paañi zoñi jaytitaj cjila. Pero Yoozqui nii ana criichi zoñinaca tantiyaquičha, casticzjapa.

6

QUIJZ PUNTU

¹ Jakziltat tsjii jilž quintra quijačhaja, jalla niiqui ana criichi juez yujcquiziqui anaž quijz waquizichha. Pero criichi jilanacžquin quijspanča.

² Jesucristuž tjontan criichi jilanacaqui tjapa ana criichi zoñinacž puntu jusjisaquičha. ¿Nii ana ziz ančhucjo? ¿Tjapa ana criichi zoñinacž puntu jusjisaquiz niiqui, kjažt tsjii quija ana azquichi atasajo?

³ Criichi žoñinacaqui anjilanacž puntu zakaz jusjisaquiča. ¿Nii ana ziz ančhucjo? Jaziqui anjilanacž puntu jusjisaquiž niiqui, ¿kjažt tii muntuquiz zejlñi quija ana azquichi atasajo?

⁴ Ančhucquiz quijanaca želaquiz niiqui, ¿kjažt ančhucqui ana criichi žoñžquin quijjo? Criichinacžquiztanaqui anaž čjulumi ninacaqui.

⁵ Jalla nuž tii puntuquiztan čhižinuča ančhuc azajo. Ančhucquiz quijanacača anaž cjichuca. ¿Tsjii quija želan, ančhucquiztan anaj azquichi atñi žoñi zejl, kjažtatajo?

⁶ Ana criichi jilirž yujcquiz quijas, ¿kjažtatajo?

⁷ Quija želanaqui, kjanapacha tjeeža, ančhucquiz ana waliča, jalla nii. Nii criichi jilaž uj paatiquiztanaqui nuž pasinža paachucakazza. Nižaza awantichucakazza.

⁸ Pero ančhucpachača persun criichi jilanacž quintra payiñčhucqui, ana walinaca paacan nižaza tjañi zaacan, jalla nuž.

ARAJPACHQUIN KAMZ PUNTU

⁹ Ana wali kamañchiz žoñinacaqui anaž arajpach wajtquin Yooztan chica kamasacha. ¿Jalla nii ana ziz ančhucjo? Jaziqui ančhucqui anača in-callta cjisqui. Arajpachquin anaž okaquiča tii žoñinacaqui: adulteriquiz ojklayñinaca, nižaza žoñiž paata yooz sirwiñinaca, nižaza pampa cjcijiñi zultirunaca, nižaza luctakpora tsjii luctakžtan tsjii maatakžtantakaz cjesasñinaca.

¹⁰ Nižaza tjañinaca, nižaza cusasanacquin kuz tjaañinaca, nižaza licchinaca, nižaza quintra čhičhiñinaca, nižaza žoñinacžquiztan kjañž pecñinaca. Jalla tjapa nižta žoñinacaqui arajpachquin anapan okasacha Yooztan wiñaya kamzjapa.

¹¹ Ima Yoozquin criicanaqui yekjap ančhucqui nižtatača. Anziqiu Jesucristo jilirž cjen, nižaza Yooz Espiritu Santuž cjen ančhuc ujnacaqui pertuntača. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz partiquiz cjissiča, nižaza Yooz yujcquiziqui walikaz ana ujchiz cjissiča ančhuc ujuiztan liwriita.

YOOZTAJAPACHA UCHUMQUI

¹² Jilanaca, cullaquinaca, tsjilla cjesacha. Yekjapa ančhucqui čhičhani, criichi žoñiqui liwriitaž cjen čjulu paazmi paasacha. Pero čjulu paazmi zuma kamañchiz kamzjapa anaž yanapča. Čjulu paazmi paasacha, pero čjul paazami ana wejt kuz atipskatž pecuča.

¹³ Tužuča razunaqui. Čjeriqui pjuchjapacha. Nižaza pjuchqui čherijapacha. Ultimquiziqui Yoozqui piscpacha liw tučuzinkataquiča. Tužuzakazza razunaqui, učhum persun curpuqui anaž adulterio paazjapaqui. Antiz učhum curpuqui Jesucristo jiliržquiz sirwiñijapacha. Nižaza Jesucristo jiliriča učhum curpuž mantiñiqui.

¹⁴ Yooz Ejpquiu Jesucristo jiliri jacatatskatiča. Nižaza Yoozqui niž persun aztan učhum curpunaca jacatatskataquiča.

¹⁵ Učhum curpunacaqui Jesucristužtajapacha. ¿Jalla nii ana ziz ančhucjo? Jalla nižtiquiztan ¿kjažt criichi žoñž curpuqui putirii maatakžžquin tjaata cjesajo? Anapanž cjichuca.

¹⁶ Jakzilta žoñit putirii maatakžtan adulterio paačhaj niiqui, nuž pucultan tsjii curpuchiztakaz cjissa. Cjirra Yooz takuqui tuž cjiča: “Luctakžtan maatakžtan lucutiñi cjequiz niiqui, tsjii curpuchiztakaz cjisnaquiča”. ¿Jalla nii Yooz taku ana ziz ančhucjo?

¹⁷ Nižaza jakzilta žoñit persun kuz Jesucristo jiliržquin tjaaquiz niiqui, nuž pucultan tsjii kuzziz cjissa.

¹⁸ Adulterio cjcjisqui anapanž pecalla. Jalla nižta paaquiz niiqui, per-sunažtajapa quintraž paača. Parti paata ujnacaqui, anaž nii adulterio ujžtapacaqui.

¹⁹ Ančuca curpuqui Yooziž tjaata Espiritu Santuž kjuya timplučha. Jalla nižtiqiztan Espiritu Santuqui ančucaquizpacha žejlčha. ¿Jalla nii ana ziz ančucjo? Ančucqui patrunchizpanča.

²⁰ Yoozqui ančuc kjaychiča, wali preciužtan, Jesucristuž ljocžtan. Jalla nižtiqiztan ančuca curpuqiztanami kuzquiztanami Yooztajapa honora waytiz waquiziča. Jalla nuž pizcpacha Yooztajapapanča. Jilanaca, anača uj paazqui.

7

ZALZ PUNTU

¹ Jaziqui amiz cjiirta pewcžtanacquiz kjaaznasacha. Jaziqui tii chižzinučha. Ana zalzqui walikazza.

² Jalla nuž cjenami tii timpuquiz zalz waquiziča, ana adulterio ujquiz tjojtsjapa. Jalla nižtiqiztan zapa luctaka tsjaa maatakžtan zalz waquiziča. Nižaza zapa maataka tsjii luctakžtan zalz waquiziča.

³ Tsjii lucuqui zuma lucužta cjispanča persun maatakžtanaqui. Nižaza tsjaa tjunqui zuma tjunažta cjispanča persun luctakžtanaqui.

⁴ Tjuna curpuqui persun lucžtajapapanča. Nižaza lucž curpuqui persun tjunaltajapapanča.

⁵ Nižaza porapat lucutiñi curpu tjaa-asaquičha. Porapat tsjii acuerduquiz luzasaquiz niiqui, tsjii kjažtallaž nicasasacha, Yoozquin mayizizquin kuz tjazajapa. Nii acuerduquiz luzta timpu wattan, nii lucutiñiqui ana iya nicz waquiziča. Tira nicaquiz niiqui persun curpu ana ewjazñi atačhani, nekžtan Satanás diabluqui nii ana ewjazñi attiquiztan nižaza nictiquiztan adulteriuquiz tjojtskatasacha.

⁶ Nekžtan jalla tuž chižzinučha, pero anal ultimu mantuča.

⁷ Wejrqui ana zalzničha. Jalla nižta kamñiž cjičhaj tjapa ančucqui, jalla nižtal pecučha wejrqui. Pero Yoozqui zalz kamaña, nižaza ana zalz kamaña tjaača. Jalla nižtiqiztan zapa mayni niž persun Yooziž tjaata kamañ jaru kamstanča. Jalla niiqui walikazza.

⁸ Zultiržquizimi, žew luctakžquizimi žew maatakžquizimi tuž chižzinučha ančucaquiz. Wejr irataž cjičhaj ančucqui, ana zalzñi. Jalla niiqui waliž cjesacha.

⁹ Anchapanž zalz pecčhaj niiqui, zalzna cjichucača. Ana zalzcanpacha nižaza ancha maataka peccan želasaz niiqui, ujquiz tjojtznasacha. Jalla nuž cjenauqui zalzla cjichucapanikazza.

JALJTIZ PUNTU

¹⁰⁻¹¹ Zalzi zoñinaca, ančucaquiz wejr mantuča, jalla tuž. Tsjaa tjunqui naaza persun luctakžtan ana jaljtiz waquiziča. Nižaza tsjii lucuqui niž persun tjunatan ana jaljtiz waquiziča. Jaljtaquiz niiqui, ana iya yejkžtan zalznasacha. Pero nii lucutiñi zoñiqui porapat pertunas waquiziča. Jalla tii mantitaqui anača weriž mantitakazzi, Yooz Jiliriz mantitapanča.

¹² Parti zoñinacžquiz chižzinučha, tii chižzintaqui ana Yooziž mantitača. Tsjii criichi zoñiqui ana Yoozquin criichiñ tjunchizlaj niiqui, nižaza naa tjunqui lucutiñipan kamz pecčhaj niiqui, nii criichi lucuqui ana jaljtiz waquiziča.

¹³ Nižaza tsjii criichi maatakaqui ana criichi lucchizlaj niiqui, nižaza naaza lucuqui lucutiñipan kamz pecčhaj niiqui, naa criichiñ tjunqui ana jaljtiz waquiziča.

14 Naaža cjen Yoozqui naaža ana criichi lucu cwiticha. Nižaza Yoozqui ana criichiñ tjun cwiticha naaža Yoozquin criichi lucchiz cjen. Ana nižta cjequiz niiqui, nii lucutiñ maatinacaqui ana criichi zoñinacž maatinacažtakaz cjesača. Pero Yoozqui nii lucutiñ maatinaca cwiticha.

15 Pero tsjii ana Yoozquin criichi lucumi už tjunmi jaljtizpanž pecčhaj niiqui, tsjiikaj jaljtila cjichucača. Jalla nižta wataquiz niiqui nii Yoozquin criichi lucu cjicu už tjun cjicu jaljtasača, porapat zuma kamasajo, ana wali kamchuca cjenauqi. Yoozqui učhum criichinaca kjawzicha, zuma kamajo.

16 ¿Criichi lucuqui niž ana criichiñ tjun ultimu Yoozquin criiskatasajo? Ana zizzucača. ¿Nižaza criichiñ tjunqui naaža ana criichi lucu ultimu Yoozquin criiskatasajo? Ana zizzucača.

YOOZIZ TJAATA KAMAÑ JARU KAMZ WAQUIZICHA

17 Zapa mayniqui Yooziž tjaata kamañ jaru kjažtachichimi kamz waquiziča. Yooziž kjawžtaž cjen tsjii wira kamchinčucča. Jalla nii wira ana Yooz quintražlaj niiqui, nižta kamzquiz cjesača. Jalla nužupan mantuča tjapa iclizziz zoñinacžquin.

18 Criiz oraqui jakziltat judío zoñž chimputažlaj niiqui, chimputa žela. Nižaza criiz oraqui jakziltat ana chimputažlaj niiqui, ana chimpuskata.

19 Chimputami ana chimputami anaž importača. Yooz mantitacama kamzqui, jalla niiča importaqui.

20 Yoozquin criičuqui čjul zoñimi čjul kamañchizlaja, jalla nii kamañquiz cuntintu žejlzkazza.

21 Criiz oraqui zoñž mantuquiz žejlcanami, amqui ana kuz turwayskataquiča. Nekztan, jalla nii zoñž mantuquiztan liwriita cjesaž niiqui, pan ulnaquiča, liwrii cjisjapa.

22 Jakzilta criichi zoñit zoñž mantuquizlaj niiqui, nii zoñž mantuquiz tira žejlcanami, cjužzna, Jesucristo jiliriž liwriitača, nii. Nižaza jakzilta criichi zoñit zoñž mantuquiz ana žejlčhaja, tii cjužzna, Jesucristuž mantuquiz žejlča, nii.

23 Yoozqui ančhuc kjaychiča wali jila preciužtan. Cristuž ljokča nii preciuqi. Jalla nižtiquiztan zoñž mantuquiz anača cjiskatsqui.

24 Yoozquin criičuqui čjul zoñimi čjul kamañchizlaja, jalla nii kamañquiz žejlz waquiziča. Kjažtachichimi cuntintu cjequiča Yooztan chica kamchiž cjen.

ZALZ PUNTU

25 Yoozqui wejtquiz ana taku tjaachiča zultirunacž puntuquiztan. Pero, wejrqui tuž chižzinuča. Nižaza cjužzna, Yoozqui wejtquiz apóstol kamaña cumpjiichiča. Nižaza nii apóstol kamañ jaru panž kamuča. Wejrqui Yooziž illztitča nižquin sirwizjapa. Jalla nižtiquiztan weriž chižzinta tawkquiz kuz tjaaz waquiziča.

26 Tuž chižzinuča. Tii timpuquiz kamzqui ch'amača criichi zoñinacžtajapaqui. Jalla nižtiquiztan čjul kamañchizlaja, jalla nii kamañquiz žejlz waquiziča. Zalzižlaja, zalzi žela; ana zalzižlaja, ana zalz waquiziča.

27 Jakziltat tjunchiz cječhaja, anaž persun maatakžtan jaljtiz waquiziča. Nižaza ana zalzi zoñiqui maataka kjurz ana waquiziča.

28 Pero jakziltat zalznačhaja, jalla nii zalžtaqui anača ujqui. Nižaza jakzilta turt zalznačhaja, jalla nii zalžtaqui anača ujqui. Tii ch'ama kamz timpuquiz zalžinacžquiz juc'ant llaquinaca cjequiča. Wejrqui anaj nižta llaquita kamjaa ančhuc cjiwčhiya.

²⁹ Jilanaca, cullaquinaca, tii walja ch'ama kamz timpuqui ana aźka tju-raquiċha. Jalla niźtiqiztan tekztan nawjċchuc tjunċhiz ųoċinacaqui anaź tjanaquiz juc'anti kuz tjaaquiċha. Antiz Yoozquin juc'anti kuz tjaaquiċha.

³⁰ Niźaza llaquita ẓejlċi ųoċinacaqui anaź anċha llaquisaqiċha. Yooztan kamċiź cjen cuntintu cjequiċha. Niźaza ċċjulqiztan ċhipsċi ųoċinacaqui anaź juc'anti kuz tjaaquiċha ċhipċhipsquiziqui. Yoozquin juc'anti kuz tjaaquiċha. Niźaza cusasanaca kċjayċi ųoċinacaqui anaź juc'anti kuz tjaaquiċha kċjajta cusasanacqiz.

³¹ Tii muntumi niźaza tii muntuquiz ẓejlċimi tucuzinzaquiċha. Jalla niźtiqiztan jakziltat tii muntuquiz ẓelinċhiz cjeċċaja, anaź nii ẓelinċhizquiz kuz tjaaquiċha. Antiz Yoozquin juc'anti kuz tjaaquiċha.

³² Anċhucqui tii muntu kamċan kuz turwayzquiztanaqui liwriitakaj cjeel-cjwċċhiya. Ana zalzċi ųoċinacaqui Yooz kamaċquizkaz kuz tjaaċpanċċa; Yooz kuz cuntintu cċjiskatz pecċċa.

³³ Zalzċi ųoċinacazti Yoozquin sirwicanami tii muntu kamaċquiz kuz tjaaċċa, persun tjun cuntintu cċjjsjapa.

³⁴ Niźaza zalzi maatakź kamaċċtan zultir maatakź kamaċċtan anaċċa tsji-ikaz. Ana zalzi maatakqui Yooz kamaċquizkaz kuz tjaaċċa. Curpumi kuzmi Yoozquin sirwizquin tjapa kuz tjaaċċa. Pero zalzi maatakazti Yoozquin sirwicanami tii muntu kamaċquiz kuz tjaaċċa, persun lucu cuntintu cċjjsjapa.

³⁵ Tii weriź ċċiizintaqui anċċucalta wali cċjjsjapaċċa, anaź anċċuca atajz-japa. Niźaza tii weriź ċċiizintaqui anċċucaquiz zuma kami yanapzjapaċċa, niźaza Yoozquinpankaz tjapa kuz tjajyi yanapzjapa.

³⁶ Tsjiilla cjesaċċa, zalz puntuquiztan zakaz. Jakzilta ųoċċtat tsjaa majt ẓelaċċaja, zalz irarquiz tjonċċiċċ, niźaza anċċa zalz pecċċiċċ. Ana ċċajalz-tiquiztan niiź kuz turwayskatchaj niiqui, tuź ċċiizinuċċa. Niiź tur ċċjalz wali tantiiźcu, ċċjalznasaċċa. Nii ċċjalzqui anaċċa ujqui.

³⁷ Tii puntu iyal ċċiizinuċċa. Naa tura ejpqui ana ċċjalz pecċċaj niiqui, ana ċċjalzucċaċċa. Walikaz cjesaċċa. Naa turaź cjen, ana jarita cjesaź niiqui, niźaza niiź persun kuzquiz ana ċċjalz pinsitacamaźlaj niiqui, ana ċċjalzucaz cjesaċċa. Jalla nii ana ċċjalzqui waliź cjesaċċa.

³⁸ Jaziqui nii ċċjalzċi ųoċiċqui walikaz paaċċa. Pero nii ana ċċjalzċi ųoċiizti juc'ant walikaz paaċċa.

³⁹ Zalzċi maatakaqui persun lucċtan kamaquiċha, ċċjulorat ticznaċċaja, jalla niċcama. Jalla niiqui liy jaruċċa. Jalla nuź lucu ticzi cjenaqui naa ẓew ųonqui yekja lucċtan zalznasaċċa, pero Yoozquin criiċi ųoċiizakaz cjesaċċa.

⁴⁰ Pero naa ẓew ųon ana zalznaquiz niiqui, juc'ant cuntintu cjequiċha. Jalla nuź pinsuċċa wejrqui. Niźaza Yooz Espiritu Santuċċa wejt kuzquiziqui, weriź pinsita zuma cċjjsjapa.

8

ZOċIċ PAATA YOOZNACQUIN TJAATA ċċJERI PUNTU

¹ Tsjiilla cjesaċċa, ųoċiiz paata yooznacquin tjaata ċċjeri puntuquiztan. Anċċucqui cċċċa: "Tjapa wejrnacqui nii puntuquiztan zizuċċa". Pero wejr cċjwċċa, jakziltat "Wejrċċa ziziċċtqui", cjeċċaj niiqui, mit kuzziz cjeċċani. Niźaza jakziltat zuma munaziċi kuzziz cjeċċaj niiqui, parti criiċi ųoċinacaċquiz yanapstanċċa zuma kamaċċhiz cjeċċajo.

² Jakziltat persun kuzquiz pinsican: "Ultim wereral zizuċċa", cċjican cjeċċaja, jalla niiqui ana zuma zizza. Anapanź ultim werera zizasaċċa.

³ Jakziltat Yoozquin tjapa kuz tjaaċċaja, Yoozqui nii ųoċi pajċċa niiź maati cunta.

⁴ Jaziqui nii zoñiz paata yooznacquin tjaata çhjeri puntuquiztan, tuž cjiwcha. Zoñiz paata yooznacaqui anapancha ultim Yoozqui. Nižtquiztan anača çhjulumi. Werar Yoozqui zintallapanikaz zejlcha.

⁵ Tii muntuquiz zejlñi zoñinacž yooznacaqui wacchiča. Ana criichi zoñinacaqui tii yokquiz zejlñimi nižaza tsewc arajpachquin zejlñimi cjiča, “Niča Yoozkaz”, nižaza “Niča uçhum Jiliriqui”, panž cjiča.

⁶ Uçhumnacalta tsjii werar Yoozkaz zejlcha. Tsjii Yooz Ejp zejlcha. Niiqui tjapa zejlñinaca paachiča. Nižaza uçhumnacaqui nižtajapacha. Nižaza tsjii Jesucristo Jilirikaz zejlcha. Niiž cjen tjapa zejlñinaca zejlcha, nižaza niiž cjen uçhumnacaltaqui ew žejt kamaña zejlcha.

⁷ Zoñiz paata yooznac puntuquiztan yekjap criichi zoñinacaqui ana zuma intintiča. Tuquita yekjapanacaqui ançucaquiztan zoñiz paata yooznaca sirwiñitača. Jalla nižtquiztan anziqiu yooznacquin tjaata çhjeri lujlcan, nii paata yooznacquin pinsiča, nižaza persun kuzquiz sintiča. Jalla nižtquiztan nii çhjeri lujlchiž cjen ultim Yooz quintra uj paača.

⁸ Yooz yujcquiziqui çhjeri lujlchi cjenami ana çhjeri lujlchi cjenami anaž importiča. Jakziltat çhjul çherimi lujlchaj niiqui, nii çherquiztan anaž tsjan Yoozquin kuzziz cjesača. Nižaza jakziltat ana tjapaman çhjeri lujlchaj niiqui, nii ana tjapaman çhjeri lujltiquiztan ana upa Yoozquin kuzziz cjesača.

⁹ Pero zoñiz paata yooznacquin tjaata çhjeri lujlquiztan cwitazaquiča, ana tsjii ana zuma intintiñi criichi jila ujquiz tjojtskatzjapa.

¹⁰ Ançhucqui zizza, zoñiz paata yoozqui anača çhjulmi, jalla nii. Nižaza ançhucqui zoñiz paata yooznacquin ana sintiča. Pero yekjap jilanacazti tirapan zoñiz paata yoozquin kuzquiz sint'iskatča, ultim Yoozquin criichi cjicanami. Jaziqui yekjap ançucaquiztan zoñiz paata yooz timpluquiz çhjeri lulasača. Pero tsjii jilaqui ançhuc cheržcu lujl zakaz pecasača, aunquimi nii zoñiz paata yoozquin sint'icanami. Jalla nižtquiztan nii zoñiz paata yoozquin sint'iñi jilaqui ultim Yooz quintra uj paasača, nii zoñiz paata yoozquin tjaata çhjeri lujlçu.

¹¹ Jaziqui ançucaž lujltiquiztan nii criichi jilaqui werar Yoozquiztan zarakskatča. Jesucristuqui nii jilž laycu ticziča, jalla.

¹² Pero ançhucqui nii jilž kuz ana wali cjiskatča. Jaziqui nii jilž quintrami uj paača, nižaza Cristuž quintrami uj paača.

¹³ Jalla nižtquiztan zoñiz paata yoozquin tjaata çhjeri lujlchiž cjen wejt jila ujquiz tjojtskatasaž niiqui, anapan nii çhjeri lujl pecuča. Wejrqui anapan yekja jila ujquiz tjojtskatž pecuča.

9

PABLUZ KAMAÑA PUNTU

¹ Wejrqui liwriitča. Jalla nižtquiztan çhjul paazmi paasača. Wejrqui Jesucristuž cuchanžquita apostoltča. Nižaza wejrqui persun çhjujcztan uçhum Jesucristo Jiliri cherchinča. Nižaza weriž Yooz taku paljaytquiztan, ançhucqui Jesucristo Jiliržquin criichinçhucča. Jaziqui ançhucqui wejt obra cuntača Yooztajapaqui.

² Cunamit yekjapanaca wejr ana apóstol pajçhani. Ançhuczi wejr apóstol pajstanča. Ançucaž Jesucristužquin criichiž cjen, wejrqui kjanapacha tjeetzitča, ultim werara apóstol, jalla nii.

³ Wejt quintra chiiñinacžquiz kjaaznuča, tuž cjican: Wejrtča lijitum apostoltqui.

⁴ Jalla nižtquiztan criichi zoñinacaz tjaata çherimi nižaza çhjul tjaatami tanzasača.

⁵ Nižaza apóstol kamañquiz ojklaycan criichiñ tjun chjichasača. Jalla nižta chjichñičha parti apostolanacaqui, nižaza Jesucristo Jilirž persun lajknacami, nižaza Pedrumi.

⁶ Wejtta Bernabežtan Yooz taku paljaycan tirapan langznuča, persuna mantinzjapa. Jalla nuž cjenami, tii mantinzjapa langzqui jaytasacha, ančhucqui wejr mantinzinajo.

YOOZ TAKU PALJAYŃI ZOŃŽ PUNTU

⁷ Tsjilla cjesača nii puntuquiztan. Zultatunacaqui anaž sirwiča, persuna mantincan. Nižaza zkala langzñi zoñiqui zkal čherquiztan lulasacha. Nižaza uuz a ichñi zoñiqui uuzi lichiz licasacha. Jalla nužupanča tii muntuquiziqui.

⁸ Anača wejt kuzquiztankaz tii čhiitaqui. Jalla nuzupanž čhiča Moisés cjiřta Yooz takuqui.

⁹ Nii Moisés cjiřta liiquiziqui tuž cjiča: “Tsjii zkala jojñi wacaqui anaž űujcz waquiziča”. Yoozqui jalla nuž cican čhičičha anača wacztajapa,

¹⁰ antiz wejrnacaltajapača. Niijapa nii Yooz taku cjiřtača. Zkal yoka kjullñi zoñimi, nižaza zkala jojñi zoñimi tjewznača zkalquiztan tsjižtan tanzjapa.

¹¹ Jaziqui wejrnacqui ančhucquiz Yooz taku paljaychinča, zkala čhjaczhtakaz. Jalla nižtiquiztan wejtnacalaqui ančhucquiztan mantinzjapa tanzñi cjičuca, zkala langzñi zoñižtakaz.

¹² Yekja Yooz taku tjaajiñi zoñinacaqui ančhucquiztan mantinzjapa tanchipanča. Wejtnacalaqui ančhucquiztan juč'anti tanzuca. Wejrnaczi anapan wira mantinz exijan kamiñča. Wejrnacqui persuna langztiquiztan mantincan kamiñča. Čjulumi awantuča liwriñi Cristuž taku catokz ana atajta cjejayo.

¹³ Timpluquiz langzñi zoñinacaqui timpluquiztan mantiñičha. Nižaza timplu altarquiz wilana jawkñi zoñinacaqui wilana jawkta čhjizwiquiztan mantiñitacha. Jalla nii ančhucqui zizza.

¹⁴ Jalla nižtapacha Jesucristo Jiliriqui mantičičha, jakziltat liwriñi Yooz taku paljayačhaja, jalla niiqui nii Yooz taku paljayz langzquiztan manti-nasacha.

PABLUQUI YOOZ TAKU PALJAYCHA, PERSUNA MANTINCAN

¹⁵ Wejrqui anapan mantinz exijcan kamiñča. Nižaza anziqiu anal ančhucquiztan cjiřžcuča wejr mantinskatzjapa. Ana jakziltižquizimi mantinskatz pecuča. Wejrqui ima zoñžquiz mantinskatzcan ticzkal pecasacha. Tii persuna mantinz honora ana wejtquiztan kjañkatz pecuča.

¹⁶ Yooz taku paljaycan wejrqui anal mit kuzziz cjesača. Yoozqui wejtquiz nii kamaña tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Yooz taku paljaystanča. Liwriñi Yooz taku ana paljayašaž niiqui, wejrqui castictal cjesača.

¹⁷ Nižaza wejrqui persun kuzcamakaz Yooz taku paljaytasaz niiqui tsjii pacz tjewztašača, weriž Yoozquiz yanaptiquiztan. Pero anača wejt kuzcama tii puestuquin kamuča. Yoozqui tii Yooz taku paljayz kamaña wejtquiz tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Yooz taku paljaystanpanča wejrqui.

¹⁸ Nižaza liwriñi Cristuž taku paljaycan ana ječžquiztanami cobriñča, wejr mantinzinajo. Antiz persunpacha mantinuča. Jalla nižta ojklayžcu anča cuntintuča. Jalla niča wejt kuzquiz pactažtakazqui.

¹⁹ Cristuž cjen wejrqui liwriitača. Jaziqui zoñž kuzquiz pinsita jaru ana kamuča. Jalla nuž liwriitaž cjenami, wejrqui tjapa zoñž kuz jaru paasača, walja zoñinaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa.

²⁰ Judío zoñinacžtan kamcan, judío zoñinacž cuzturumpi paa-učha, ninaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Nižaza, Moisés liy jaru kamñi zoñinacžtan kamcan, Moisés liy paa-učha, ninaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Ultimquiziqui anal nii Moisés liy mantuquiz kamučha.

²¹ Nižaza ana Moisés liy jaru kamñi zoñinacžtan kamcan, wejrqui zakal Moisés liy jaru ana kamučha, nii zoñinaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Ultimquiziqui wejrqui werar Yooz liy jaru kamučha, nižaza Cristuž liy jaru kamučha.

²² Nižaza čjulquizimi kuz sint'iskatñi zoñinacžtan kamcan, wejrqui nižtazakaz kuz sin'tiskattažokaz cjiñčha, nii zoñinaca Cristužquin kuzziz cjiskatzjapa. Jalla nižta punta punta kamučha, jaknužumi zoñinaca liwriita cjeajo.

²³ Jalla nižta punta punta kamučha, zoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku criiskatzjapa. Nižaza jalla nižta kamučha, persunpacha Yoozquiztan zumanaca tanzjapazakaz.

²⁴ Tsjilla cjesačha. Ančhucqui tuž zizza. Tsjii zajtñiquiz tjapa zajtñi zoñinacžquiztan tsjiillapankaz gančha. Jalla nuž cjuñžcu ančhucqui Yooz jiczquiz tjapa kuztan zajtz waquizičha, premio ganzjapa.

²⁵ Tjapa piluta uziñinacaqui walja istutičha ima canchiquiz luzcan. Nižaza ana walinacquiztan jaytissa tsjan cusa uzinzjapa. Jalla nižta pačha, tsjii čjañquiztan paata royti pillu ganzjapa. Nii premiuqui tsjii upacamakaz tjurčha. Ančhuczi Yooz jiczquiz zajtčha, tsjii wiñaya tjurñi premio ganzjapa. Jalla nii premiuqui cjičha, Yooztan wiñaya kamz, jalla nii.

²⁶ Wejrqui anal inapampa Yooz jiczquiz zajt zajtcan kamučha. Tsjii pucultan boxsiasñi zoñinacaqui anaž tsjii kjutñi čhajc pecčha. Antiz panž čhajcza tsjiizuñž yujcquin. Wejrqui jalla nižtazakaz anal inapampa kamučha. Antiz liwriiñi Yooz takucama kamučha.

²⁷ Wejrqui persun kuzquizpacha ewjasučha čjul anawalinacami paazquiztan. Wejrqui jalla nuž paa-učha, Yooz wejr ana wirquin tjewcznajo. Yekjapanacžquiz zuma tjaajinžcu wejrqui anal wirquin tjewczta cjis pecučha, wejr ana zuma kamchinž cjen.

10

TUQUITA EJPNACZ KAMTA PUNTU

¹ Tsjilla cjesačha. Wejrqui ančucaquiz tuž zizkatz pecučha. Egipto yokquiztan ulanžquichi tuquita ejpnacaqui tsjir koztan kamatčha. Moisés irpita kamatčha. Nižaza Moisesqui tjapa ninaca Ljoc Kota tjakchičha.

² Jalla nuž irpitaž cjen, nižaza Ljoc Kota tjaktaž cjen, nii zoñinacaqui Mojestan tsjii kuzziztačha. Jalla nižtiquiztan tjapa ninacaqui Moisés irpiñi bautistažtakaztačha.

³ Nižaza tjapa ninacaqui Yooz tjaata čjjeri lujlchičha.

⁴ Nižaza tjapa ninacaqui tsjii pajk maz ajkquiztan Yooz tjaata kjaz licchičha, curpu mantinzjapa, nižaza ninacž kuz wali mantinzjapa. Nižaza ninacž kuz wali mantinzjapa Cristutačha mazquiztan ulanñi kjaztakaz. Jalla nii Cristuqui chicapacha cumpañ'tačha ninacž jiczquiz okan.

⁵ Jalla nuž Cristuž cumpañ'ta cjenami, jila parti nii zoñinacaqui anapan Yoozquin kuzziztačha. Jalla nižtiquiztan Yoozqui anatačha cuntintu; ninacž quintra zawjchičha. Jalla nižtiquiztan nii zoñinacaqui ch'ekti yokquin ticzičha.

⁶ Jalla nii tuquita kamtaqui cjiirtatačha učhumnaca cjuñajo, nižaza nižta ana walinaca tuquitažtapacha ana paajo.

⁷ Jaknužt yekjapa tuquita ejpnaca žoñiž paata yooznacquin sirwitčhaja, jalla nižtapachaqui anapanž kamz waquizičha ančhucqui. Nii tuquita ejpnacž puntuquiztan cijjrta Yooz takuqui, tuz cjičha: “Nii žoñinacaqui čhjeri lujlžcu licžcu tsajts pijjsta payi waquintičičha.” Jalla nižta irata kamz anaž waquizičha.

⁸ Nižaza yekjap tuquita ejpnacaqui adulterio paachičha. Jalla nižtiquiztan ticzičha 23,000 žoñinacaqui tsjii noojikaz. Jalla nii cjuñžna. Adulterio anačha paazqui.

⁹ Nižaza yekjap tuquita ejpnacaqui: “Yoozza pazinziz kuzzizqui”, cjičhičha. Jalla nekžtan juc'anti anawalinaca paapaatčha. Ultimquiziqui Yooz Ejpqui ninaca casticchičha. Jalla nii castictiquiztan walja žoñinacaqui ticzičha, zkoranacaž č'h'atta. Jalla nii cjuñžna. Anačha uj paazqui: “Yoozza pazinziz kuzzizqui”, cjičhanaqui.

¹⁰ Nižaza yekjap tuquita ejpnacaqui Yooz quintra chutčičha. Jalla nižtiquiztan Yoozqui anjila cuchanžquichičha ninaca conzjapa. Jalla nii cjuñžcu, ančhucqui Yooz quintra chuch anaž waquizičha.

¹¹ Tjapa tuquita ejpnacaž kamtaqui Yooz tawk libruquiz cijrtatačha učhumnacaquiz čhižinzjapa ana nižta paajo. Tii muntu tucuzinz žcatžinžquičha. Jalla nižtiquiztan tuquita ejpnacaž kamta quintunaca zumpacha cjuñž waquizičha, ana nižta kamzjapa.

¹² Jalla tuž cjiwčha. Jakžiltat persun kuzquiz “walikaztčha wejrqui” cjičan pinsičhaja, jalla niiqui panž cwitazaquičha, ana ujquiz tjojtsjapa.

¹³ Čhjul pruebanacquizimi ančhuc sufričhaja, jalla nižta pruebanacquiz zakaz tsjii tsjii criiči žoñinacaqui sufričha. Čhjul pruebanacaž sufriskatta cjenami Yoozqui anchucaquiztan nii pruebanaca ana atipskataquičha. Antiz ultimquiziqui Yoozqui čhjul pruebanacquiztan anchucaquiz atipskataquičha, ančhuc ana čhjul ujquiz tjojtsjapa, nižaza tjurt'ini kuzziz awantizjapa. Učhum Yoozta zuma yanapñiqui, učhumnacaž tjapa pruebanaca tjurt'ini kuzziz watajo.

ŽOÑIŽ PAATA YOOZNACQUIZTAN ZARAKA

¹⁴ Weriž pecta jilanaca, cullaquinaca, žoñiž paata yooznacquiztan zaraka. Anapanž ninacžquiz sirwa.

¹⁵ Ančhucčha zizñi žoñinacaqui. Ančhucpacha tii weriž čhiita taku yatisinz-nasačha, werara ana werara, jalla nii.

¹⁶ Cristuqui učhum laycu ticzičha. Jalla nii cjuñžznajo Cristuqui cuzturumpi mantičičha, uwas kjaz liczmi, nižaza t'anta lujlžmi. Nii uwas kjazza Cristuž ljoc cuntaqui. Nižaza nii t'antačha Cristuž curpu cuntaqui. Nii Cristuž mantita cuzturumpi paacan Yoozquin gracias cjičan čhičha. Nii uwas kjaz liccan Cristužtan tsjii kuzziz cjičan tjeeža. Nižaza nii tojžta t'anta lujlcan Cristužtan tsjii kuzziz cjičan tjeeža.

¹⁷ Tsjii t'anta žejlčha, aunquimi t'unapacha kjolžtami. Nižtazakazza učhummi. Walja tama criičinaca želanami, tsjii curpuchiztakazza. Tsjii t'antiquiztan tjappacha lujlčha, jalla nuž tjeeža, tsjii kuzzizza tjappacha, cjičhanaqui.

¹⁸ Israel žoñinacžquiztan tii puntu cjuñžna. Jakžiltat Yooz altarquin wilana jawkčhaja, jalla niiqui wilanquiztan lujlcan nii altarž Yooztan tsjii kuzziz cjičan tjeeža.

¹⁹ Nonžna, žoñiž paata yoozqui anaž čhjulumi. Nižaza žoñiž paata yoozquin tjaata chjizwimi anaž čhjulumi, chjizwikazza.

²⁰ Pero jakžilta ana Yoozquin criiči žoñit wilana jawkčhaja, jalla niiqui zajranacžquin wilana onančha, anapanž werar Yoozquin onančha.

Jalla nižtiquiztan ančhucqui anaž ninacžtan cumpaňt'iz waquiziča. Cumpaňt'auqiž niiqui zajranacžquiz kuzziz cjican tježa.

²¹ Anaž jakziltami Cristo Jilirž wasumi nižaza zajranacž wasumi tanznasächa. Nižaza anaž jakziltami Cristo Jilirž t'antami nižaza zajranacž čherimi tanznasächa. Anača nižta kuzziz cjichuca. Antiz tsjii Yoozquizpanikaz kuzziz cjesächa.

²² Jakziltat zajranacž cuzturumpiquiz mitisaquiž niiqui, jalla nii žoňž quintra werar Yoozqui žawjwaquiča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nuž paaquiž niiqui, castictaž cjequiča. Ančhucqui anača Yoozquiztan juc'anti azziz jalla.

ŽOŇIŽ PAATA YOOZNACŽQUIZ ANA MITISA

²³ Jalla tuž werarača. Tsjii criichi žoňiqui liwriitača. Jalla nižtiquiztan čjulumi paasača. Pero tjapa paataqui juc'ant Yoozquin kuzziz cjisjapa anaž yanapča. Nižaza čjululu paatami anaž parti criichinacžquinami yanapča zuma kamaňchiz kamajo.

²⁴ Parti criichinacaž zuma kamaňchiz cjisjapača kuz tjaažqui. Anača persun kamaňjapakaz kuz tjaažqui.

²⁵⁻²⁶ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tjapa tii muntuqui Yooz Jiliržtacamača, nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñinacaqui Yooz Jiliržtacamača”. Jalla nižtiquiztan mercatquiz kjayta čherimi lulasächa. Anaž persun kuz turwayskataquiča tuž pinsican, ti čherižlan žoňiž paata yoozquiz tjaaata čheri, už žoňiž paata yoozquiz ana tjaaata čherižlaj, jalla nii.

²⁷ Nižaza ana werar Yoozquin criichi žoňiqui čheri lujlžjapa am impitasaž niiqui, okasača, ojk pecasaž niiqui. Jalla nuž okaquiž niiqui, čjul onanta čherimi lujlžnaquiča anaž persun kuz turwayskatcan.

²⁸⁻²⁹ Pero tsjiiqui amquiz maznačhani, tuž cjican: “Tii čheriqui žoňiž paata yoozquiz tjaaata čheriča. Jalla nii čheri ana lujlž waquiziča”. Jalla nuž cjenami amlaqui anača nii čheriqui lujlsinsqui, nii mazñi žoňž sint'iñi kuz anawali cjiskatzjapa, nižaza niž kuz ana turwayskatzjapa. Am persun kuzqui walikaz cječhani, ana turwayta. Jalla nuž cjenami amqui nii čheri lulasaz niiqui, am jilž kuz turwayskatasača.

Jalla nii weriž chiižintiquiztan yekjap ančhucquiztan wejtquiz pewcznačhani, tuž cjican: “¿Kjažtiquiztan amqui nižta chiižinjo? Tsjii žoňiž sint'iñi kuzziz cjenami, čjulumi paaz atuča, Cristuqui wejr liwriičiča.

³⁰ Ima čjul čherimi lujlcan Yoozquin gracias cjican chiyuča. Jaziqi, ¿kjažtiquiztan weriž lujltiquiztan žoňej wejtquin uj tjojtunjo?” Nuž cjican, wejtquiz chyačhani.

³¹ Ančhucquiz tuž kjaaznuča. Čheri lujlžmi, čjulumi paazmi Yooztajapa honora waytiz waquiziča.

³² Ančhucqui anaž jec žoňimi ujquiz tjojtskata, judio žoňinacami, ana judio žoňinacami, nižaza Yooz iclizziz žoňinacami.

³³ Wejrzi kjažllami tjapa žoňinacžquiz yanapuča zuma kamaňchiz kamajo. Anal wejtajapakaz ojklayuča. Antiz parti žoňinacžtajapa ojklayuča, ninaca ujquiztan liwriita cjejajo.

11

¹ Wejrqui jaknužt Jesucristuqui kamtčhaja, jalla nižtazakal kamuča. Nižaza jaknužt wejr kamučhaja, jalla nižtazakaz kama ančhucqui.

ACHA CH'OKCHI CUZTURUMPI PUNTO

² Jilanaca cullaquinaca, ančhucqui tjapa weriž tjaažintanaca cjuňča, nižaza weriž tjaažintacama kamiňčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucquain

felicituĉa. Ultimu anaĉa wejt kuzquiztan nii tjaajintaqui, antiz, wejtquiz tjaajintataĉa.

³ Jilanaca, cullaquinaca, persun luctakĉ mantuquiz ŷejlĉa maatakanacaqui. Niĉaza zapa luctak ŷoņiqui Cristuĉ mantuquiz ŷejlĉa. Niĉaza Cristuĉqui Yooz Ejpĉ mantuquiz ŷejlĉa. Jalla nii puntuquiztan anĉucaquiz intintiskatz pecuĉa.

⁴ Iclizquiz ajcĉcu luctak ŷoņinacaqui paņĉtan acha ch'okchi anapanĉ cjesaĉa, Yoozquin mayizicanami, niĉaza Yooziĉ tjaata taku tjaajincanami. Acha ch'okchiĉlaj niiqui, persunjapa omobrawillaĉ cjesaĉa.

⁵ Niĉaza iclizquiz ajcĉcu, criichi maatakanacaqui panĉtan acha ch'okchi panĉ cjesaĉa, Yoozquin mayizicanami, niĉaza Yooziĉ tjaata taku tjaajincanami. Acha ana ch'okchinĉlaj niiqui, persunjapa ombrawillaĉ cjesaĉa. Acha ana ch'okchinĉlaj niiqui ach chara k'ala murtaĉ cjes, niĉtaĉtakaz cjesaĉa.

⁶ Iclizquiz ajcĉcu, jakzilta maatakat ana acha ch'okchinĉlaj niiqui, naaza persun ach chara k'ala murtaĉ cjila. Nekztan naaqui acha ch'okznasaĉa. Naaza ach chara k'ala murtaĉ cjen ombrawillaĉ cjesaĉa. Jalla niĉtiquiztan maatakaqui acha ch'okchinpanĉ cjis waquiziĉa.

⁷ Yoozqui niĉĉ kuzcama luctak ŷoņi paachiĉa niĉĉ irata cjejajo. Jalla niĉtiquiztan luctak ŷoņiĉ cjen Yooztajapa honoraqui tjeetztaĉa. Niĉaza maatakaĉ cjen luctakĉ honoraqui tjeetztaĉa, jalla niĉtiquiztan criichi luctakaqui iclizquiz ajcĉcu anapan acha ch'okchi cjis waquiziĉa.

⁸ Tuqita timpuĉqui Yoozqui luctaka paachiĉa, nekztan luctakĉquiztan maataka paachiĉa. Luctakaqui ana maataĉquiztan paatataĉa.

⁹ Niĉaza maatakaqui luctakĉtajapa paataĉa. Luctakaqui anaĉa maataĉtajapa paataqui.

¹⁰ Jalla niĉtiquiztan maatakanacaqui acha ch'okz waquiziĉa, luctakĉ mantuquiz cĉjan tjeetzjapa, anĉilanacaĉ cjen.

¹¹⁻¹² Pero tii tantiya. Cristian kamaņchiz cjen luctakanacami niĉaza maatakanacami tsiikazza. Yoozqui luctakĉquiztan maataka paachiĉa. Niĉaza luctakaqui maatakaĉ majtņiĉ cjen ŷejlĉa. Pero tjappachaqui Yooziĉ cjen ŷejlĉa. Jalla niĉtiquiztan ana maataka ŷejltĉaja luctakaqui ana ŷejltasaĉa. Niĉaza ana luctaka ŷejltĉaja maatakaqui ana ŷejltasaĉa. Niĉaza anaj Yooz muntĉaja, anapanĉ ĉjulumi ŷejltasaĉa.

¹³ Anĉhucpacha tantiya. Yoozquin mayizican maatakaqui acha ch'okchinĉlaj niiqui, ĉwali cjesaya? uĉ ĉanawali cjesaj? Acha ch'okchi walipankazza maataĉtaqui.

¹⁴ Niĉaza luctakaqui laĉh charchizlaj niiqui persunjapa ombrawillaĉ cjesaĉa. Jalla nuĉuĉa tii wirquiz kamaņaqui. Tjapa ŷoņinacaqui persun kuzquiztan nuĉ zizza.

¹⁵ Niĉaza maatakanacaqui pajk charchizlaj niiqui ninacĉquizpacha honoraĉ cjesaĉa. Pajk charchizqui acha ch'okchi cuntaĉa. Jalla niĉtiquiztan pajk charchiz cjisqui walikazza maataĉtaqui.

¹⁶ Jakziltat nii puntu ch'aas pecĉaja, jalla niiqui ziz waquiziĉa tuĉu. Wejrnacqui nii cuzfurumpi pajspanĉa. Niĉaza tjapa Yooz icliziz ŷoņinacaqui nii cuzturumpi jaru paaspanĉa.

SANTA CENA PAAZ PUNTU

¹⁷ Tsjiiĉtan zakal chiiĉinuĉa. Wejrqui anĉucaquiz zumpacha ewjtis waquiziĉa. Santa Cena paaĉcu anĉhucqui koluculla akĉta kamaņchiz ulanĉa tsjan zuma kamaņchiz cjenpacha.

¹⁸ Iclizquiz ajcĉcan, anĉhucqui t'aka t'aka cĉjiejiiĉhucquiĉa. Nii quintu wejtquiz irantiĉquichiĉa. Cunamit niĉtapan cĉiicĉiĉani.

19 Pero jalla niŕta t'aka t'aka cjitiquiztan, kjanapacha tjeeŕa, jecnacat ljiŕtum cristian kamañchiz criichinaca, nii. Jalla niŕtiquiztan t'aka t'aka cjichuca cjeŕhani.

20-21 Anŕhucqui Santa Cena cuzturumpi paazjapa chjeri luli ajczinŕhucquiŕha. Nekztan chjeri lujlcan zapa mayni anŕhucaquiztan persun chjeri lujlskaz cjsinŕhucquiŕha, ana tojunŕcu. Jalla niŕtiquiztan koloculla chjerchiz ŕoñinacazti chjeri eecznan ŕejlchiquiŕha. Partizti chjeki chjeri lujlchi ŕejlchiquiŕha, niŕzaza yekjapazti mallzilla ŕejlchiquiŕha. Ana wali paachinŕhucŕha. Jalla niŕtiquiztan anaŕha Jesucristo jiliriŕ mantita Santa Cena cjichuca cjequiŕha.

22 ¿Anŕhuczti lujljzapa liczjapa, ana kjuychizŕhuc, kjaŕtatajo? Niŕta ana wali paacan, anŕhuqui tjeeŕa, anŕhucaquiz Yooz iclizziz ŕoñinaca anaŕ importiŕha, nii. Niŕzaza pori criichinacaqui azkatcha ana ŕelinchiz cjenauqui. ¿Wejr anŕhucaquiz kjaŕt cjes? ¿Wejr anŕhucaquiz “Walikaz” chiyasaya? Anapan niŕta chiyasaŕha.

23 Jesucristo Jiliripachaŕha wejtquiz mantichiqui Santa Cena cuzturumpi paajo. Jalla nii tjaajintacama anŕhucaquiz zakaŕ tjaajinchinŕha. Ima Jesucristo jiliriŕ intirjita cjen, jalla nii weenpacha tsjii t'anta tanzicŕha niŕŕ persun kjarŕtan.

24 Jalla nekztanaqui Yooz Ejpŕŕquin gracias cjican cjichiŕha. Nekztanaqui t'anta kjolŕcu, tojunchiŕha, tuŕ cjican: “Tii t'antaqui wejt curpu cuntaŕha. Wejrqui ŕoñŕ curpuchiz cjen anŕhuc laycul ticznaŕha. Weriŕ ticŕta cjuñŕzjapa tii cuzturumpi wilta wilta paaquiŕha”.

25 Nekztan chjeri lujlŕcu niŕtapacha Jesucristuqui niŕŕ persun kjarŕtan tsjii wasu tanzicŕha, tuŕ cjican: “Tii wasquiz uwas kjazqui wejt ljoc cuntaŕha. Wejt ljoc cjen ew acta tjulŕtaŕ cjequiŕha. Chjulorat tii cuzturumpi paaŕhaj niiqui, wejtquiz cjuñŕ waquiziŕha”. Nuŕ mantichiŕha Jesucristuqui.

26 Chjulorat tii Santa Cena cuzturumpi paaŕhaj niiqui, anŕhucqui tjeeŕa Jesucristo ticziŕha anŕhuca laycu, jalla nii. Jalla nii cuzturumpi paaz waquiziŕha, Jesucristo jiliriŕ tjonzcama.

27 Jalla niŕtiquiztan jakziltat nii Santa Cena cuzturumpi ana zuma paaquiziŕ niiqui, Jesucristo jiliriŕ ombrawillaŕ cjequiŕha. Niŕzaza Jesucristo jiliriŕ quintra uj paaquiŕha; niŕŕ curpuquizimi niŕŕ ljocquizimi iñartaŕokaŕ cjequiŕha.

28 Ima Santa Cena paacan, zapa mayni persun kuzquiz amayt'asaquiŕha, kjaŕtiquiztan Santa Cena cuzturumpi paa, jalla nii. Nekztan Santa Cena cuzturumpi paasaŕha.

29 Niŕzaza Santa Cena paacan, Jesucristuŕ uŕhum laycu ticŕta, jalla niŕŕha zapa mayni persun kuzquiz waljapanŕ cjuñŕ waquiziŕha. Santa Cena paacan Jesucristo ana cjuñŕiz cjequiŕ niiqui, persun casticujapa cjequiŕha.

30 Santa Cena cuzturumpi ana wali paatiquiztan, walja anŕhucaquiztan laa ŕejlŕha, niŕzaza ana wali ŕejlŕha, niŕzaza yekjapanacaqui ticziŕha.

31 Ima Santa Cena cuzturumpi paacan uŕhumnacapacha zapa mayni persun kuzquiz zuma amayt'as waquiziŕha. Nekztan pertuna mayiziz waquiziŕha. Nekztan Jesucristo jiliriŕ anaŕ casticta cjequiŕha.

32 Jesucristo jiliriŕqui uŕhum casticaquiŕ niiqui, azquichjapa panŕ casticŕha, zuma kamañquin cjsnajo. Nekztan ana criichi ŕoñinacŕtan chica ana wiñaya casticta cjequiŕha.

33 Wejt jilanaca, cullaquinaca, chjeri lujljzapami niŕzaza Santa Cena paaŕzapami ajcŕcu, zapa mayni tjewz waquiziŕha parti criichi ŕoñinacaŕ zumpacha ajczquiscama.

³⁴ Jakziltat čhjeri eeskatčhaja, persun kjuyquin zumpacha lujlznaquičha, ima iclizquin ojkan. Nekztan lujlžcu ajczquin okaquičha, Santa Cena zuma paazjapa. Jakziltat Santa Cena ana zuma paaquiz niiqui, Yoozqui nii zoñi casticaquičha. Nužulkazza nii puntuqui. Yekja puntunacaqui wejr azquichača, ančhucaquin cherzñi quejpcu.

12

ESPIRITU SANTUŽ TJAATA KAMAÑANACA PUNTU

¹ Tsjii zakaz čhižinuča, Espiritu Santuž tjaata kamañanaca puntuquiztan. Jalla nii ančhucaquiz zuma intintiskatz pecučha.

² Tuquiqui ima ančhucaž Yoozquin criican ančhucqui ana criiñi zoñiž paata yooznacžquiz tsjii kjutñi irpitatača, jalla nižta irpiskatchinčhucča ančhucqui. Jalla nii ančhucqui zuma zizza.

³ Jakziltat Yooz Espiritu Santuž irpitažlaja, jalla niiqui ana chiyasača: “Jesusaqui laykjita cjlja”, cjicanaqui. Nižaza jakziltat: “Jesusaqui Yooz Jiliričha”, cjican chiyachaja, jalla niiqui Espiritu Santuž irpitaž chiyaquičha. Jalla nuž intintiskatz pecučha.

⁴ Jilanaca, cullaquinaca, criichi zoñinacaqui yekja yekja Espiritu Santuž tjaata kamañanacchizza, nižaza poderanacchizza. Pero tsjii Espiritu Santukaz tjapa nii kamañanacami nižaza poderanacami tjaača.

⁵ Nižaza criichi zoñinacaqui yekja yekja Yoozquin sirwiča. Pero tsjii Yooz Jiliržquinkaz sirwiča.

⁶ Nižaza criichinacaqui yekja yekja wali obranaca paacha. Pero tsjii Yooz Ejjkaz criichinacžquiz nii obranaca paakatča.

⁷ Jaziqi tjapa criichinacaqui Yooz Espiritu Santuž tjaata kamañchizza, parti criichinacžquiz juc'ant zuma kami yanapzjapa.

⁸ Tižta kamañanacaqui tjaatača: Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz zuma pinsita razunanacchiz čhiikatča. Nižaza Yooz Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz zizñi zizñi čhiikatča.

⁹ Nižaza Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz Yoozquin juc'ant tjapa kuzziz cjskatča, zuma obranaca paazjapa. Nižaza Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz poder tjaača laanaca čhjetnajo. Pero Espiritu Santuquiqui tsjiikazza.

¹⁰ Nižaza Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz poder tjaača wali milajrunaca paazjapa. Nižaza Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz poder tjaača, Yooziž tjaata takunaca zuma kjanzt'izjapa. Nižaza Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz zizñi kuz tjaača, zoñinacaž čhiita takunaca zumpacha tantiizjapa, Yoozquiztan tjonchižlan už zajrižquiztan tjonchižlaj, jalla nii. Nižaza Espiritu Santuquiqui yekjap criichinacžquiz ana pajta taku čhiikatča. Nižaza nii Espiritu Santupacha yekjap criichinacžquiz zizñi kuz tjaača, nii ana pajta čhiita taku parti criichinacžquiz intintiskatajo.

¹¹ Tsjii Espiritu Santukaz tjapa nii yekja yekja poderanaca tjaača. Jaknužt nii Espiritu Santuquiqui tjaaz munčhaja, jalla niicama tjapa criichinacžquiz tjaača.

CRIICHI ZOÑINACAQUI TSJIKAZZA

¹² Cristužtan nižquin criichi zoñinacžtan tsjii curpuchiz zoñižtakazza. Tsjii zoñiža žejlča, kjarami, lismi, čhjujquimi, cjuñimi, jalla nižtanaca žejlča, pero tsjii zoñikazza. Wacchi cjenami tsjii curpukazza. Jalla nižta iratača Cristužtan criichinacžtan.

¹³ Criichinacaqui yekja yekja žejlča, judionacami, yekja wajtchiz zoñinacami, piyunanacami, ana piyunanacami, jalla nižtanaca žejlča.

Pero bautistaž cjistanacqui Espíritu Santuž cjen tjapa nižta criichinaca tsjii zoñž curpu cunta cjissičha. Nižaza Yooz Ejpqui tjapa criichinacž kuzquizimi Espíritu Santo luzkatchičha.

¹⁴ Tsjii zoñžtaqui kjarami listi achami čhujcquimi cjuñimi jalla nižtanaca žejlčha. Punta punta žejlčha tsjii zoñž curpuquiziqui.

¹⁵ Jalla nižta iratačha Cristužtan nižžquin criichinacžtan. Jalla nižtquiztan tjapa Cristužquin criichinacaqui tsjiikazza. Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Tsjii zoñž kjojchaqui ana chiž waquizičha, tuž cjican: “Wejrqui kjojchakazza, anačha wejr kjaracqui; jalla nižtquiztan anaž tii zoñž curpuquiz želasacha”. Jalla nižta chiižcumi, nii kjojchaqui tirapančha nii zoñž curpu partiquizqui.

¹⁶ Nižaza tsjii zoñž cjuñiqui ana chiž waquizičha, tuž cjican: “Wejrqui cjuñikazza, anačha wejr čhujquiqui. Jalla nižtquiztan anaž tii zoñž curpuquiz želasacha”. Jalla nižta chiižcumi, nii cjuñiqui tirapančha nii zoñž curpu partiquizqui.

¹⁷ ¿Tjapa zoñž curpuqui čhujquicamažlaj niiqui, kjažt nonžnasajo? ¿Nižaza tjapa zoñž curpuqui cjuñicamažlaj niiqui, kjažt mucžnasajo?

¹⁸ Yoozqui zoñž curpuquiz punta punta utchičha, jaknužt munčhaja, jalla nuž. Jalla nižta irata Yoozqui punta punta Espíritu Santuž kamañanacami nižaza poderanacami tjaachičha criichinacžquiz.

¹⁹ Zoñž curpuquiz anaj punta punta žejlčhaja, anaž ultim zoñž curpu cjtiasačha.

²⁰ Punta punta želanami, tsjii curpukazza. Jalla nižta irata criichinacaqui punta punta poderanacchizza, nižaza kamañanacchizza, pero tjapa criichinacačha Yooz partiquiz, nižaza tsjiikazza.

²¹ Jalla nižtquiztan čhujquiqui kjaržquiz ana chiž waquizičha, “Amqui anal pecučha”, cjicanaqui. Nižaza achaqui kjojchquiz ana chiž waquizičha, “Amqui anal pecučha”, cjicanaqui. Nižaza tsjii criichi zoñiqui yekja criichi zoñžquiz ana chiyasačha: “Amqui anal pecučha”, cjicanaqui.

²² Zoñž curpuqui punta puntaž pecčha. Jaziqui zoñž curpuquiz jalle'a partiqui zaka žejlčha. Nii jalle'a partiqui juc'antiž pecčha.

²³ Nižaza zoñž curpuquiz ana zuma chercherchiznaca žejlčha. Ninacaqui zquitztan tjužtčha zuma chercherchiz cjisjapa. Nižaza zoñž curpuquiz čhjojžta partinaca žejlčha. Ninacaqui zquitztan tjužtčha, učhum ana azjapa.

²⁴ Zuma chercherchiznaca tsjii zquiti tjužtqui anaž pecčha. Yoozqui zoñž curpu nižta paachičha. Nižaza Yoozqui zoñž kuz peckatchičha, ana zuma chercherchiznaca tsjii zquitztan zuma tjužtjapa. Jalla nižta iratačha iclizziz žoñinacaqui.

²⁵ Jalla nižta munchičha Yoozqui, criichi žoñinacaž ana t'aka t'aka cjisjapa. Nižaza Yoozqui nižta munchičha, porapat zuma munaziñi kuzziz yanapasjapa.

²⁶ Tsjii criichi žoñiž sufran, tjapa criichinacaqui kuzquiz sint'ičha. Nižaza tsjii criichi žoñiž honorchiz cjen, tjapa criichinacaqui nižtan chica chipčha.

CRICHI ZOÑINACŽ KAMAÑ PUNTU

²⁷ Jilanaca, cullaquinaca, tjapa Yoozquin criichinacžtan Cristužtanpacha tsjii kuzzizza. Zapa mayni ančhucqui Jesucristuž partiquiz žejlčha.

²⁸ Nižtquiztan Yooz Ejpqui criichinacžquiz yekja yekja kamañanaca tjaacha, iclizziz žoñinacžquiz yanapzjapa. Primiraqui Yoozqui yekjap criichinacžquiz apóstol kamaña tjaachičha. Niž jaru Yooziž tjaata taku paljayz kamaña tjaachičha yekjap criichinacžquiz. Niž jaru Yoozqui niž taku tjaajinz kamaña tjaachičha yekjap criichinacžquiz. Nižaza Yoozqui milajru

paaz poder tjaachiċha. Niżaza Yoozqui poder tjaachiċha laanaca ċhjetnajo. Niżaza Yoozqui icliz langzquiz yanapz kamaña tjaachiċha. Niżaza Yoozqui kamaña tjaachiċha iclizziz zoñinacžquiz irpiñijapa. Niżaza Yoozqui poder tjaachiċha, ana pajta takunaca ċhiċhiyajo.

²⁹ Anaċha tjapa anċhucqui apóstol kamañchizqui. Niżaza anaċha tjapa anċhucqui Yooziž tjaata taku paljayz kamañchizqui. Niżaza anaċha tjapa anċhucqui Yooz taku tjaajinz kamañchizqui. Niżaza anaċha tjapa anċhucqui milajru paaz poderchizqui.

³⁰ Niżaza anaċha tjapa anċhucqui laanaca ċhjetinz poderchizqui. Niżaza anaċha tjapa anċhucqui ana pajta takunaca ċhiiz poderchizqui. Niżaza anaċha tjapa anċhucqui nii ana pajta ċhiita takunaca intintiskatz poderchizqui.

³¹ Ultim zuma kamañquiz kuz tjaa anċhucqui. Niżaza wejrqui anċhucquizaqiz nii juc'ant zuma kamañal tjaajnuċha.

13

ZUMA MUNAZIZ KAMAÑAQUI JUC'ANT ZUMACHA

¹ Jalla tužuċha juc'ant zuma kamañaqui. Zuma munaziz kamañaqui juc'ant zumaċha tjapa kamañanacquiztanaqui. Tsjii zoñiqui ana pajta zoñž takunacami niżaza anjilž takunacami ċhiyasacċha. Jalla nižta ċhiċhiž cjenami ana zuma munaziñi kuzziz cjeċhaj niiqui, jalla nii zoñiqui inapacċaž ċhiyaquičha. Ina takukazza nii zoñž takuqui. Tsjii ina wjajtta cjažtakaz cjesacċha.

² Niżaza tsjii zoñiqui Yooziž tjaata takunaca paljayasacċha; niżaza tjapa Yooz pinsitanaca zizasacċha; niżaza tjapa Yooz puntu zizasacċha. Pero ana zuma munaziñi kuzziz cjeċhaj niiqui, anaž ċjulumi cjequičha Yooz yujcquizi qui. Niżaza tsjii Yoozquin tjapa kuzziz zoñiqui Yoozquiztan mayizicċiž cjen, tsjii curumi kiskatasacċha. Pero jakziltat ana zuma munaziñi kuzziz cjeċhaja, jalla niiqui ċjululu parlizcumi zizcumi paazcumi anaž ċjulumi cjequičha Yooz yujcquizi qui.

³ Niżaza tsjii zoñiqui tjapa niiz želinchiznac tojnasaž niiqui, niżaza Cristuž cjen persun curpumiž ujta cjisjapa intirjasaž niiqui, pero ana zuma munaziñi kuzziz cjeċhaja, jalla niiqui ċjululu paazcumi inakaz cjesacċha nii persunaltajapa.

⁴ Zuma munaziñi kuzziz zoñiqui tižta kuzzizza. Pazinziz kuzzizza, niżaza okžni kuzzizza, niżaza ana iñiziñi kuzzizza, niżaza ana persun kamaña alawasñi kuzzizza, niżaza ana mit kuzzizza.

⁵ Niżaza ana atinar kuzzizza, niżaza zuma munaziñi kuzziz zoñiqui ana malcriat kuzzizza. Niżaza persun kuzcamakaz anaž kamz pecċha. Niżaza ana žawjñi kuzzizza. Niżaza ana anawal ayñi tjepuns kuzzizza.

⁶ Niżaza tsjii jilaž ujqiz tjojsi cjenaqui, anaž ċipasacċha zuma munaziñi kuzziz zoñiqui. Antiz tsjii jilaž zuma paacċi cjenaqui, nekztan ċipsnasaċha.

⁷ ċjul pruebanaca tjonanami zuma munaziñi kuzziz zoñiqui awantiċha. Niżaza zuma munaziñi kuzziz zoñiqui parti criċhinacž puntuquiztan persun kuzquiz cjiċha; "Zuma kuzzizlan", cjan. Niżaza zuma munaziñi kuzziz zoñiqui parti criċhinacž puntuquiztan persun kuzquiz: "Zuma kamaċhan", cjiċha. Niżaza ċjul pruebanacaž tjonanami Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjequičha zuma munaziñi kuzziz zoñiqui.

⁸ Nii zuma munaziz kamañaqui anawira tuczinznaquičha. Nii Yooziž tjaata taku paljayz kamañaqui tuczinznaquičha; niżaza nii ana pajta taku ċhiiz kamañaqui zakaz tuczinznaquičha. Niżaza nii Yooz puntu zumpacċa zizta paljayz kamañaqui panž tuczinznaquičha.

⁹ Tii muntuquiz žejlcanaqui Yooz puntuquiztan anapanž tjappacha zizi atasacha. Nižaza Yooz puntuquiztan anapanž tjappacha intintiskati atasacha.

¹⁰ Wiruñauqui Yooztan kamcanaqui Yooz puntu tjappacha zizaquičha. Jalla nii timpuquī Yooz puntu tjaajinz kamañanacaqui kataquičha.

¹¹ Jalla tižta iratačha Yooz puntu zizqui. Zoñiqui kolta uza cjicanaqui, ocjal chiichiiz chiiñičha, nižaza ocjal pinsi pinsiñičha, nižaza ocjalž pinsam-intuchiz tantiñičha. Jalla nižta žejltačha ocjala cjicanaqui. Jazizti pajk zoñi cjisququi, ocjalažtakaz chiichiiznacami, pinsiznacami jaytitačha. Jalla nižta irataž Yooz puntunaca zizqui.

¹² Zur ispijquiz persun yujcqui ana zuma kjanaž tjenčha. Jalla nižta iratačha anziquī Yooz puntunaca zizqui, ana kjana. Wiruñauqui Yooztan kamcan zuma kjanaž zizaquičha Yooz puntuquī. Anziquī anaž tjappacha zizzuca Yooz puntuquī. Wiruñauqui Yooztan kamcan tjapa Yooz puntunaca zizaquičha, jaknužt Yoozquī učhum puntuquiztan zumpacha zizzaja, jalla nižta.

¹³ Ultimquiziqui criichi zoñinacaqui Yoozquin tjapa kuzziz wiñaya cjequičha. Nižaza criichinacaqui Yoozquiztan zumanaca niž jaru niž jaru tjewznaquičha. Nižaza criichinacaqui zuma munaziñi kuzziz wiñaya cjequičha. Pero tsjiičha chekan waliquī, zuma munaziñi kuz, jalla nii.

14

YOOZ TAKU PALJAYZ KAMAÑA PUNTU

¹ Jalla nižtiquiztan zuma munaziz kamañquiz kuz tjaa. Jalla nii kamañačha juc'ant chekanaqui. Nižaza Yooz Espiritu Santuž tjaata kamañanacquiz kuz tjaa. Yooz taku paljayz kamañquiz juc'anti kuz tjaa.

² Nii anaž pajta taku chiiz kamañauqui anačha chekanaqui. Nii kamañchiz zoñiqui Yoozquizkaz chiičha. Anaž zoñžquiziqui chiičha. Jalla nuž ana pajta taku chiyant parti zoñinacaqui anaž intintazi atčha. Espiritu Santuquī ana zizta chjožta taku paljayzkatčha nii ana pajta taku chiiñi zoñžquiz.

³ Pero nii Yooz taku paljayñi zoñiqui parti criichinacžquiz paljayčha, juc'ant zuma kamajo, nižaza Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjeajajo, nižaza kuzta cjeajajo.

⁴ Nii ana pajta taku chiiñi zoñiqui persunjapakaz yanapčha Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa. Nii Yooz taku paljayñi zoñizti parti criichinacžquiz yanapčha Yoozquin juc'anti kuzziz cjeajajo.

⁵ Wejrquī ančhucquiz cjiwčha, tjapa ančhucquī ana pajta taku chiichiñi cjičhaja. Pero juc'ant chekanaqui, Yooz takunaca paljayñiz cjičhaja, jalla nižta anchal pecučha. Nii Yooz takunaca paljayz kamañchiz zoñičha juc'ant chekanaqui nii ana pajta taku chiichiiz kamañchiz zoñžquiztanacuī. Jalla nižtiquiztan ana pajta taku chiichižcu, parti criichinacžquiz intintiskatz waquizičha Yoozquin juc'anti kuzziz cjeajajo.

ANA PAJTA TAWKZTAN PALJAYZ KAMAÑA PUNTU

⁶ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucquiz tjonžcu ana pajta tawkžtan paljayaž niiqui, nii paljajtaquī inakaz cjequičha ančhucquiz. Ana yanapasačha tsjan zuma kamañchiz cjeajajo. Ančhucquiz yanapzjapa, wejllaquī kjanapacha paljaystančha, tsjii Yooziž tjaata ew takumi, tsjii Yooz puntu zizta takumi, tsjii Yooziž intintiskatta takumi, tsjii Yooz puntu catokta takumi, jalla nii. Nekztan ančhucquī yanaptaž cjequičha, Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa.

⁷ Tsjii pincallu pjujñi zoñiqui čhjakčhjakaquiz niiqui, nii pjujta wirsu ana pajta cjequičha. Nižaza pincallu pjujñinacami quitara icñinacami čhjul musicunacami tsjii wirsu ana kjanapacha tejlznaquiz niiqui, parti zoñinacazi čhjul wirsut pjujčhaja, icčhaja, anaž tantiyi ataquičha. Jalla nižta iratačha ana pajta tawkžtan chiizqui.

⁸ Tsjii quira zalzjapa trompetaz ana zuma claro tjawunaquiz niiqui, jalla nuž ana zuma tjawuntiquiztan zultatunacaqui anaž listu tjaczi cjequičha nii quirajapaqui.

⁹ Jalla nižta irata zakaz ančhucacuiz watčha. Tsjii criichi zoñiqui ana intintazuc takuž paljayaquiz niiqui, ančhucgui ana intintichiž cjequičha, čhjulut chiitčhaja, jalla nii. Jakžiltat ana intintazuc takuž čhiitčhaj niiqui, inakuz čhiičha.

¹⁰ Tii muntuquiz tjapaman takunacapanž zejłz, jaz. Nižaza zapa takuqui intintitaž cjesačha jakžiltižquizimi.

¹¹ Pero wejrqui tsjii čhiita taku anal intintasaž niiqui, niwjctanaqui yekja wajtchiz zoñižtakaztčha nii čhiini zoñžquiztanaqui. Nižaza nii yekja taku čhiini zoñiqui wejtquiztan yekja wajtchiz zoñižtakazza.

¹² Ančhucacuiz nižtakazza. Ančhucgui Espiritu Santuž tjaata kamañanacami ancha tanz pequiñchucčha. Jalla nižtquiztan ančhucgui tsjan chekan kamañanacquiz kuz tjaaz waquizičha, parti criichinacaž Yoozquin juc'anti kuzziz cjeajajo.

¹³ Jalla nižtquiztan jakžiltat ana pajta taku chiyachaja, Yoozquin mayiziz waquizičha, niž čhiita taku zuma intintiskatzjapa parti criichinacžquiz.

¹⁴ Nižaza wejrqui ana pajta tawkžtan Yoozquin mayizaž niiqui, wejt animukaz mayaquičha. Wejt kuzpacha anaž intintičha. Jalla nižtquiztan inakazza wejt kuzqui. Ana čhjul provechumi jwesasačha.

¹⁵ ¿Jalla nuž cjenaqui kjažt cjes wejrqui? Kuztanami animužtanami Yoozquin mayiziz waquizičha. Nižaza kuztanami animužtanami Yooz wirsu its waquizičha.

¹⁶ Animukaz ana pajta tawkžtan Yoozquin gracias cjian chiyasačha. Pero jalla nuž chiyani parti nonžni zoñinacaqui anaž intintazi atasacha. Jaziqui: “Amén. Jalla nužoj cjila”, cjian ana kjaazni atasacha.

¹⁷ Ana pajta čhiita orasunaqui walikaz cjesačha, Yoozquin gracias cji-canaqui. Pero nii orasunaqui parti criichinacžquiziqui anaž yanapčha, Yoozquin juc'anti kuzziz cjeajajo.

¹⁸ Wejrqui ana pajta tawkžtan juc'anti chiyučha tjapa ančhucacuiztan. Jalla nižtquiztan Yoozquin gracias cjian chiyučha.

¹⁹ Jalla nuž cjenami parti criichinacžtan ajčzcu, wejrqui nii parti criichinacžquiz tjaajinz pecučha. Jaziqui ana pajta tawkžtan anal čhiiz pecučha. Jalla nuž chiyani parti criichinacaqui anaž tantiyi atasacha. Jalla nižtquiztan icliziz zoñinacžtan ajčzcu pjijska intintita takunaca čhiiz pecučha, tunca waranka ana pajta takunacuiztan.

²⁰ Jilanaca, cullaquinaca, pruebaž tjonan, anapan uj paa. Antiz zuma pinsiñiž cjee.

²¹ Cjijrta Yooz takuqui, tuž cjičha: “Wejrqui yekja wajtchiz zoñinacžquiz paljayskatačha. Ninacaqui ana intintazzuc tawkžtan tii wajtchiz zoñinacžquiz paljayaquičha. Nižta ana pajta taku nonžcanami tii wajtchiz zoñinacaqui anaž wejtquin kuzziz cjequičha. Jalla nuž cjičha Yooz Jiliriqi”.

²² Ana pajta takunaca paljajanaqui jalla nii čhiita takuqui ziñalažtakaz cjequičha, ana criichi zoñinacžquiziqui. Nii ana intintazzuc takunacaqui anačha criichi zoñinacžtajapa. Yooziž tjaata takuž jalla niičha criichi zoñinacžtajapaqui. Nii takuqui anačha ana Yoozquin criichi zoñinacžtajapaqui.

²³ Tjapa criichi zoñinacžtan ajcziž cjen tsjii ana criichinacaqui luzasača. Nekztan, ana pajta takunacakaz chiiñi nonznaquiž niiqui, ninacaqui criichi zoñinacžquiz chersnaquiča lucurat zoñinacžtakaz.

²⁴ Pero criichinacaqui Yooziž tjaata takunacakaz paljayaquiž niiqui, nekztan nii ana criichi zoñinacaqui persun kuzquiz sint'aquiča. Yooz taku paljaytaž cjen, nii ana criichi zoñinacž ujnaca tjeežtaž cjequiča. Nii criichinacž chiita takunaca nonžcu persun kuzquiz amayt'asaquiča, nekztan persun ana zuma kamtaž pajaquiča.

²⁵ Jalla nuž ninacaž chjojzaca uj paatanacaqui tjeežtaž cjequiča. Jalla nižtiqiztan quillžcu, werar Yoozquin macjatasacha, nižquin sirwizjapa. Nekztan chiyakuča; "Yoozqui ančhucatankalča", cjicanaqui.

CULTO PAAZ PUNTU

²⁶ Jilanaca, cullaquinaca, iclizziz zoñinacžtan ajczcan, jalla tuž waquiziča. Yekjapanacaqui Yooz wirsu tjaašnasača. Yekjapanacazti tsjii zuma taku tjaašnasača. Yekjapanacazti tsjii Yooziž tjaata taku intintiskatasacha. Yekjapanacazti ana pajta taku paljayasača. Yekjapanacazti nii ana pajta chiita taku zumpacha intintiskatasacha. Jalla niiqui walikazza. Pero tjapa chiita takunacaqui criichinacžquiz yanapz waquiziča, Yoozquin juc'anti kuzziz cjejajo.

²⁷ Nii ana pajta taku paljayñi zoñi qui tsjii pucultan čhjepultanž nuž cjesača. Nižaza niž jaru niž jaru turnasasača. Nižaza ninacž chiita taku intintiskatta cjis waquiziča.

²⁸ Intintiskatñi zoñi ana želaquiž niiqui, nekztan ana pajta takunaca ana chiiz waquiziča. Pero nii ana pajta taku chiiñi zoñinacaqui persun kuzquiz paljayasača, Yoozquinami.

²⁹ Nižaza nii Yooz takunaca paljayñi zoñinacaqui tsjii pucultan čhjepultanž nuž cjesača. Parti criichinacaqui ninacž chiita taku zumpacha tantiyaquiča, werara ana werara paljayñi, jalla nii.

³⁰ Yoozqui tsjii julzi zoñžquiz taku tjaaquiž niiqui, nekztan nii ora chiiñiqui nužquiz apatasacha, niž chiizqiztan.

³¹ Jilanaca, cullaquinaca, paljayñi zoñinacaqui niž jaru niž jaru paljayz waquiziča, parti criichinacaž Yooz taku zumpacha zizajo, nižaza juc'anti Yoozquin kuzziz pek'inchayta cjejajo.

³² Nii Yooz taku paljayñi zoñinacaqui persun kuzquiz zuma ewjas waquiziča, niž jaru niž jaru paljayzjapa.

³³ Iclizquiziqui Yoozqui anaž tsjiiza tsjiiza arañi pecča. Iclizziz zoñinacžtan ajcžcu zuma lijituma Yoozquin respita. Zuma walikaz ajcz waquiziča. Jalla nuž pecča Yoozqui.

Jalla tuž criichi zoñinacaqui ajczñipanča tjapa wajtquiziqui.

³⁴ Nižaza iclizquiziqui maatak criichinacaqui ch'ujupanž želasača, anaž chiiz waquiziča. Nižaza maatak criichinacaqui luctakž mantuquiz cjistanča. Jalla nuž cjiča cjiirta Yooz takuqui.

³⁵ Maatakaqui tsjii puntu ana zuma intintičhaj niiqui, kjuyquin persun luctakžquiz pewcznaquiča zuma intintizjapa. Nii ajcztiqizpacha ana pewcznaquiča, criichinacžtajapa ana ombrawillta cjejajo.

³⁶ Ančhucqui nii tjaañinta jaru kamz waquiziča. Yooz takuqui ančhucquiztan anaž kalltiča. Nižaza anača ančhuc alajquizkaz Yoozqui taku tjaachiqui. Weriz tjaañintacama kamča tjapa iclizziz zoñinacaqui.

³⁷ Jakziltat Yooz taku paljayz kamañchiz cječhaja, nižaza jakziltat Espíritu Santuž tjaata kamañchiz cječhaja, jalla ninacžlaqui tii weriz cjiirta taku pajstanča. Jalla tii takuča Yooz Jilirž mantitaqui.

38 Jakziltat tii weriž cjiirta taku ana pajz pecčhaj niiqui, parti criichi-nacaqui nii zoñžquiz anaž pajaquičha. Nii zoñiqui anapanž Espíritu Santuž tjaata kamañchizqui.

39 Wejt jilanaca, cullaquinaca, tužuča chekanaqui. Yooz takunaca paljayz kamañquiz kuz tjaa. Pero tsjii zoñiqui ana pajta tawkžtan choyaquič niiqui, jalla nii chiiñi zoñžquiz anaž atajz waquizičha.

40 Jilanaca, cullaquinaca, iclizquiziqui zuma jurmali cultu paaz waquizičha, nižaza ajcztiquiz paljayñinacaqui niž jaru niž jaru chiiž waquizičha.

15

JESUCRISTUZ JACATATA PUNTU

1 Jilanaca, cullaquinaca, weriž tjaajinta takunaca cjuñskatz pecučha. Wejrqui werar liwriiñi Yooz taku tjaajinchinča. Nižaza weriž tjaajintanaca nonžcu ančhucqui catokchinčhucča; nižaza nii tjaajintacama kamzjapa tjup kuzzizčhucča.

2 Nižaza liwriiñi Yooz taku tiraž catokaquič niiqui, nii liwriiñi Yooz takuž cjen ančhucqui tsjan tsjan ujnacquiztan liwriiža cjequičha, tsjan zuma kamzjapa. Juñita kuzquizkaz catokchižlaj niiqui, nii juntučallakaz catoktiquiztan ultimu ana liwriižaž cjequičha.

3 Wejrqui ančhucquiz juc'ant chekan takunaca tjaajinchinča. Tuquiqui wejtquiz zakaz nii zuma takunacaqui tjaajintatača. Jalla tužuča nii tjaajinta takunacaqui. Jesucristuqui učhum uj laycu ticziča. Jaknužt Yooz tawk liwruquiz cjiirtatažlaja, jalla nii cjiirta jaru cumplissičha.

4 Nekztanaqui Jesusiž curpuqui tjažtatača. Nekztanaqui nuž tjažtquiztan čjep majquiztan ticziquiztan jacatatchičha. Jaknužt Yooz tawk liwruquiz tuquitan cjiirtatažlaja, jalla nii jaru cumplissičha.

5 Jacatatžcu Jesucristuqui Pedružquiz parizichičha. Nekztanaqui niž illzta apostolanacžquiz parizichizakazza.

6 Nekztanaqui niž wiruñ pjijska patac jilanac ajcziquiz parizichizakazza. Jila parti ninacaqui tira žejtča, tsjii kjažta zoñinacakaz ticziqui.

7 Niiž wiruñ Jacobžquiz parizichizakazza. Nekztanaqui tjapa niž illzta apostolanacžquiz parizichizakazza.

8 Ultimquiziqui wejtquiz zakaz parizichičha. Wejrqui parti apostolanacžquiztan wirwirilla Yooz partiqui luzzinča.

9 Wejrqui parti apostolanacžquiztan ana ancha waquizuča. Tuquiqui wejrqui Yoozquin criichinacž quintra ojklayiñtača. Jalla nižtquiztan anatača Cristuž apóstol cjita cjichuca.

10 Yooz wejtquiz okžniž cjen, wejrqui apóstol kamañquiz uchtitča. Pero ana ina Yoozqui wejr utchiča. Wejrqui apóstol kamañquiz juc'anti jilacami langzinča nii parti apostolanacžquiztan. Nii langztiquiztan wejrqui ana honorchiz cjichucača, Yoozza honorchizqui. Yoozqui wejtquiz wali yanapchiča, apóstol kamañquiz zuma cumplisjapa.

11 Nužulkazza nii puntuqui. Chekpachača wejrnacqui ančhucquiz liwriiñi Yooz taku paljaychintqui. Jaziqui ančhucqui nii liwriiñi taku tjapa kuztan catokchinčhucča.

ZOÑINACAQUI JACATATAQUICHA

12 Jaziqui wejrnacqui tjaajinchinča, Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchi, jalla nii. Yekjap ančhuczti chiiñičha: “Zoñinacaqui ticžcu ana jacatatasacha”. ¿Kjažta nižta cjesajo?

13 Ticziquiztan ana jacatattasaž niiqui, Jesucristuqui anapaj jacatatchi cječhani.

14 Nižaza Jesucristo ana jacatatchižlaj niiqui, jalla nižtiquiztan wejrnacaž paljayta liwriiñi taku nuž cjenauqui inapankat cječhani. Nižaza ančhuca Cristužquin criichi kamañaqui inapanzakat cječhani.

15 Wejrnacqui “Yoozqui Cristo jacatatskatchičha” jalla nuž cjiwchiya. Ana jacatatchižlaj niiqui, wejrnacqui toscar tisticužtakazlani Yooz puntuquiztanani. Ticzi žoñinacaqui ana jacatattasaž niiqui, Yoozqui Jesucristo anapaj jacatatskatchi cječhani.

16 Ticzi žoñinacaqui ana jacatattasaž niiqui, Jesucristupacha anapaj jacatatchi cječhani.

17 Nižaza Jesucristuqui anapan jacatatchižlaj niiqui, ančhucaž nižžquin tjapa kuztan criitaqui inapankat cječhani. Ančhuca ujquiztan anapan liwriita cječhani.

18 Nižaza Jesucristužquin criichi ticzi žoñinacaqui ninacž ujchiz cjen casticta cječhani.

19 Jesucristužquin criichinacaqui ultim liwriiž ora tjewža. Nii tjewzqui inakazlaj niiqui, učumqui ana criichi žoñinacžquiztan juc’anti incallfaž cječhani.

20 Pero ultim werara Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchipančha. Jalla niičha primir ticziquiztan jacatatchi žoñiqui, primira pookchi zkala ricujtažtakazza.

21 Primirquiztanpacha tsjii žoñiž uj paachiž cjen, tjapa žoñinacaqui ticstančha. Jalla nižtakaz tsjii žoñiž cjen tjapa Jesucristužquin criichi žoñinacaqui jacatataquičha, Yooztan wiñaya kamzjapa.

22 Adán cjita žoñiž cjen tjappachaž ticža, jalla nižtakaz Jesucristo cjita žoñiž cjen tjapa nižžquin criichi žoñinacaqui jacatatskatta cjequičha.

23 Nižaza tjapa criichinacaqui jaknužt Yooz munčhaja, jalla niicama jacatatskatta cjequičha. Jesucristo, niičha primiraqui. Nekztan Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui nižž parti žoñinacaqui jacatataquičha.

24 Jalla nižž wiruñ nižž parti žoñinacž jacatattiquiztan, tii muntuquiz tucuzinznacquičha. Nekztan tjapa Jesucristuž quintra jilirinacami, nižaza nižž quintra mantiñinacami, nižaza nižž quintra azziznacami, jalla tjappacha liwjtjatantaž cjequičha. Jalla nekztanaqui tjapa mantizqui Yooz Ejpžquin intirjitaž cjequičha.

25 Pero anziqui Cristuqui tira mantistančha nižž quintranaciona liwjt atipscama. Nižž quintranaca tjewcžtažokaz cjequičha.

26 Ultimquiziqui ticzqui atiptaž zakaz cjequičha. Ticzqui ana iya zelaquičha.

27 Yoozqui Cristo utchičha tjappacha mantizjapa. Yooz Ejpkazza ana Cristuž mantuquiz žejlčha. Jalla nii puntu kjanačha. Tjapa nekztanaqui Cristuž mantuquiz žejlčha.

28 Yoozqui Jesucristo utchičha, tjappacha mantizjapa. Ultimquiziqui Jesucristo Yooz Majchqui tjapa tii muntuquiz žejlñinacami atipžcu, niipachaž Yooz Ejpž mantuquiz cjequičha. Yooz Ejpčha wiñaya juc’ant chekanaqui cjequičha, tjappachquiztanaqui.

29 Tsjiiilla cjesačha, jacatatz puntuzakaz. Ančhucaltaž tsjii cuzturumpi žejlčha, criichi žoñiqui ima bautistan, ticziž cjen, žejtñi criichi žoñiqui nii ticzi criichiž cuntiquiztan bautismo tanzñičha. Ticziquiztan ana jacatatchi cječhaja, ¿Kjažtiquiztan nižta paa ančhucjo? ¿Chjuljapa bautismo tanžjo? ¿Ticzi žoñž cuntiquiztanajo?

³⁰ Nižaza ticziquiztan ana jacatatchi cječhaj niiqui, ¿Kjažtiquiztan wejrnacqui zapuru sufrican Yooz taku paljayz kamañquiz tira ojklayojo?

³¹ Apóstol kamañquiz ojklayan anchucqui Jesucristo Jiliržquin criich-inčhucča. Jalla nuž cjen cuntintuž wejrqui. Jalla nuž chiican werar razunal chiyučha. Nižaza zapuru wejrqui ticz llaquizican želučha, apóstol kamañquiz ojklayan. Jilanaca, jalla nuž chiican, werar razunal chiyučha.

³² Wejrqui Efeso cjita wajtquin preso cjicanaqui anawal q'uit animalanacžtan kichjaskattatačha. Ticziquiztan anažlaja jacatatni niiqui, weriž nuž sufritaqui inakat cječhani. Ana criichi žoñž pinsita jaru inapankazza weriž sufritaqui. Ninacaqui tuž cjiñičha: “Lujlžla, licžla, jaka kat učhumqui ticznačhan”, jalla nuž cjiñičha ana criichi žoñinacaqui. Ticziquiztan ana jacatattasaž niiqui, nuž cjiñi žoñinacaqui zuma razunchiztakat čhičhani. Pero ultimu žoñinacaqui jacatataquičha.

³³ Jaziqui ančhucqui anaž incallskata. Ana zuma kamañchiz mazinacchizčhucčhalaj niiqui, ančhucqui zuma kamañquiztan tsjii kjutni čhjichtaž cjesačha.

³⁴ Ančhucqui zuma lijitum razunanacchiz cjisna; nižaza lijituma cjee; anaž uj paa. Yekjap ančhucqui Yooz puntunaca ana zuma zizza. Jalla nii ančhucaquiz čhižinučha, ančhuc azajo.

JACATATCHI ŽOÑINACŽ CURPU PUNTU

³⁵ Cunamit tsjii žoñiqui pewcznačhan, tuž cjian: “¿Jaknužt ticzi žoñinaca jacatataquejo? ¿Čhjuluz čerchi curpuchiz cjequejo?”

³⁶ Zumzu pewczni pewčičha. Semilla čhjaczcu, nii čhjacta semillaqui ana katchi cjequiz niiqui, ew zkala ana jecznašačha.

³⁷ Nii čhjacta semillaqui anaž ew zkalapacha cjesačha. Nii čhjacta semillaqui semillakazza, trigo cjenami, yekja cjenami, semillakazza, anaž ew zkalapacha cjesačha.

³⁸ Semilla čhjactiquiztan jaknužt Yoozqui munčhaja, jalla nižta ew zkala ulanskatčha. Čhjacta semillquiztan jama, punta puntaž ew zkala ulančha. Tjapa zkalanacaqui anačha tsjiikaz. Punta punta žejlčha.

³⁹ Jalla nižta iratačha tii muntuquiz žejlni curpuqui. Žoñinacž curpuqui yekjačha. Č'iznacž curpuqui yekjačha.

⁴⁰ Nižaza arajpachquin žejlñinacž curpuqui yekjačha. Nižaza yokquiz žejlñinacž curpuqui yekjačha. Arajpach curpuqui tsjemata cheechi tježa yokquiz žejlni curpuquiztan.

⁴¹ Tjuñ kjanaqui tsjematačha jiiž kjanquiztan. Nižaza tsjematazakazza warawarž kjanquiztan. Nižaza tsjii warawarž kjanaqui tsjematazakazza yekja warawarž kjanquiztan.

⁴² Jalla nižta iratačha jacatatzqui. Ticzi curpuqui tsjematačha jacatatchi curpuquiztan. Nii ticzi curpuqui tjažža, nižazaž mojkčha. Nii jacatatchi curpuži ana ticznašačha, nižaza ana mokasačha.

⁴³ Nii ticzi curpuqui ana honorchizza. Nii jacatatchi curpuži zuma honorchizza. Nii ticzi curpuqui ana azzizza. Jacatatchi curpuži walja azzizza.

⁴⁴ Nižaza ticzucu curpuqui tii muntuquiz kamzjapa curpukazza. Jacatatchi curpuqui tsjematačha, wiñaya kamzjapa. Tii muntuquiz kamcan, žoñinacaqui curpuchizza. Nižta zakaz jacatatzcu curpuchiz zakaz cjequičha, wiñaya kamzjapa.

⁴⁵ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjičha: “Tuquita žoñiqui Adán cjitatačha, nižaza žejtni curpuchiztačha, tjapa niž majch maatinacžtajapaqui”. Cristuqui

Adanžtapachazakazza. Jalla niiqui wiñaya žetiž tjaacha, tjapa niižquin criichi žoñinacžtajapaqui. Yooztan kamz, jalla niiča wiñaya žetiqui.

46 Tii muntuquiz žoñinacaqui kamča žejtñi curpuchiz. Wiruñaqi jacatatzcuqui žoñinacaqui wiñaya žejtñi curpuchiz cjequiča.

47 Tuqita žoñiqui yok pjlquiztan paatača. Wiruñta žoñiqui, Jesucristo Jiliriqui, arajpachquiztan tjončiča.

48 Tii yokquiz kamñi žoñinacž curpuqui Adanž curpu iratača. Nižaza Yooztan arajpachquin kamñi criichinacž curpuqui Jesucristuž jacatatchi curpu iratača.

49 Učumnacaqui Adán irata curpuchizza. Pero jacatatzcu Jesucristo irata kamaquiča, ew curpuchiz.

50 Jilanaca, cullaquinaca, jalla tii puntu tjaajnuča, ančucaquiz zizkatzjapa. Janchichiz nižaza ljokchiz curpuqui arajpach waitquin ana luzasača. Nižaza tii mojknī curpuqui anaž wiñaya žetasača arajpachquin.

51 Tsjii zakaz ančucaquiz zizkatz pecuča. Tjapa criichinacaqui anaž ticznaquiča. Pero tsjii ratullakaz curpunacaqui campiižintaž cjequiča.

52 Tsjii čhujqui jaknužt ch'ipquinižlaja, jalla nuž tsjii ratulla curpu campiižintaž cjequiča. Arajpach anjilaž trompeta tjawžtan, curpunacaqui campiižintaž cjequiča. Nii trompeta tjawžtan, ticzi žoñinacaqui jacatatskatataž cjequiča, ana iya ticzjapa. Nižaza žejtñi žoñinacž curpunacazakaz campiižintaž cjequiča.

53 Tii yokquiz žejlñi curpuqui anaž wiñaya tjurñi cjesača. Jalla nižtiquiztan učumqui ew curpuž tanstanča wiñaya žejtzjapa. Nižaza učum ticzñi curpuqui anaž wiñaya tjurñi cjesača. Jalla nižtiquiztan učumqui ana ticzñi curpu tanstanča.

54 Učumnacaqui ew wiñaya žejtñi curpuchiz cjequiča, nižaza ana ticzñi curpuchiz. Jalla nuž wattan Yooz takuqui cumplissi cjequiča. Yooz takuqui tuž cjiča: "Ticzqui atipžtaž cjequiča. Jalla nižtiquiztan ana iya ticz zelaquiča.

55 Nižaza ticzqui anapanž iya atipaquiča". Ticzqui anaž iya žoñinacžquiz llaquita cjiskataquiča.

56 Ujchiz cjen ticz žejlča. Nižaza ticzqui žoñinacžquiz llaquita cjiskatča. Nižaza tuqita cijrta liiqui žoñinacžquin persun ujnaca tjeeža.

57 Wejrqui Yoozquin ancha gracias cjican tjaa-uča. Jesucristo Jilirž cjen učumqui ticzquiztan atipaquiča.

58 Jalla nižtiquiztan, weriž pecta jilanaca, Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee, nižaza Yoozquin tjup kuzziz cjee, nižaza Jesucristo Jilirž tjaata kamañquin juc'anti juc'anti kuz tjaa. Ančucqui zizza, Jesucristo Jiliržtajapa langzqui anača inaquī.

16

CRIICHINACŽTAJAPA PAAZ JUNTIZ PUNTU

1 Tsjii zakal chiižinuča, criichinacžtajapa paaz juntiz puntuiztan. Jaknužt Galacia provinciquin wejrqui tjapa iclizziz žoñinacžquiz chiižinchinčhalaja, jalla nižta irata ančucaquiz chiižinuča, paaz juntantiz waquiziča, porī criichinacžquiz yanapzjapa, jalla nii.

2 Zapa siman tumincuqui ančucqui ančucaž cantiquiztan jama t'akz waquiziča. Jalla nuž t'akžcu chjojwaquiča wejt tjonzcama. Nekztan weriž tjontan, ana žoñ žoñžquiztan apura ojklaycan paaz juntantichuca. Ančucaž t'akzta paazquī listupachakaz cjequiča.

³ Nižaza ančhucqui tsjii kjaž jilanaca illz waquizičha, nii juntantita paaz chjichñijapa Jerusalén wajtchiz criichinacžquiz. Nižaza ančhucqui nii illzta jilanacžquiz tsjii carta credencialž tjaaquičha. Nekztanaqui wejr tjonžcu, wejrpachal ninaca cuchanžcača Jerusalén watja.

⁴ Wejr ojckhuca cjequičž niiqui wejtta chicaž okaquičha ninacaqui.

TSJII KJAZT PUNTUNACA

⁵ Ima tjoncan, wejrqui Macedonia yokaran ojklayasaj cjiwčha. Wiruñaqu Corinto irantasaj cjiwčha, ančhucaquız tjonžjapa.

⁶ Irantižcu tsjii kjaž maj kamačhan, uz cunamit nicju sac timpu watačhani. Nekztanaqui ančhucqui wejt ojklayzjapa yanapasacha, jakzi ojck cjenami, jalla nii.

⁷ Wejrqui tsjii upacama watcankaz ana tjonz pecučha. Antiz tsjii kjaž maj ančhucatan kamz pecučha, Yooz Jiliriz munan.

⁸ Pero Efes wajtquin kamača Pentecostes tjuñicama.

⁹ Tii Efes wajtquız ancha Yooztajapa langz žejlčha. Nižaza zumpachapan langznan, walja zoñinacaqui criyačhani. Nižaza walja Yooztajapa langzñi quintra zoñinaca žejlčha.

¹⁰ Timoteož irantižquitan, ančhucqui Timoteož kuz cuntintupanž cjskataquičha. Niiqui Yooz Jiliržtajapa langža, wejr irata.

¹¹ Jalla nižtiquıztan anaž jecmi ančhucaquıztan nii Timoteo iñarasača. Antiz ančhucqui juc'antiz yanapaquičha, nii zuma cuntintu tira ojklajajo. Nižaza nii yanapaquičha, wejr cheržni quejpcajo. Tekzi wejrqui Timoteo jewznučha parti criichi jilanacžtan.

¹² Apolos jilž puntuquıztan tiil maznučha. Wejrqui ancha nižquız rocchinčha, yekjap jilanacžquız cumpañ'ajo, ančhucaquin cheržni. Parti jilanacžtan ojck cjen Apoluqui ana okawk cjichičha. Wiruñ niiqui ančhuc cheržni okačhani, atchucaž cjen.

¹³ Ančhucqui persun kamaña cwitaza. Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee. Yooz aztan tjup kuzziz cjee.

¹⁴ Chjulu paacanami zuma munaziñi kuzziz cjee.

¹⁵ Jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui zizza. Acaya yokquız Estefanasqui niž jamillanacžtanpacha primira Yoozquin criichičha. Nekztanaqui ninacaqui parti criichi jilanacžquız yanapzjapa kuz tjaachičha.

¹⁶ Jalla nižta kuzziz zoñinacž tawk jaru kama. Nižaza tjapa nižta criichinacžquız yanapñinacami, nižaza Yooztajapa langžñinacami rispitaquičha. Nižaza ninacž tawk jaru kama.

¹⁷ Estefanastan Fortunatžtan Acaicužtan jalla ninacaž tjontan, walja cuntintutačha wejrqui. Ančhucaž ana wejttaž žejlchucaž cjen, ninacačha ančhuc cuntiquıztan wejr yanapchiqui.

¹⁸ Wejtta kamcan ninacaqui wejt kuzquız amtaychičha, jaknužt ančhuca kuzquız amtaychaja, jalla nižta. Nižta zoñinacaqui, rispittaj cjila.

¹⁹ Asia provinciquin žejlñi jilanacaqui ančhucaquin tsaanžquičha. Aquilžtan Priscilatan, nižaza ninacž kjuyquız ajczñi jilanacžtan, jalla tjapa ninacaqui ančhuc criichinacžquin tsaanžquičha, Jesucristo Jilirž tjuuquız.

²⁰ Nižaza tjapa criichi jilanacaqui ančhucaquin tsaanžquičha. Nižaza ančhucaquız porapat zuma kuztan tsaanassnaquičha.

²¹ Wejrqui Pablutčha. Persun kjaržtan tii weriž tsanta litraqui cjjiručha.

²² Jakžiltat Jesucristo Jiliržquin ana kuzziz cječhaja, nižaza quintra cječhaja, jalla niiqui anawalquız uchtaž cjequičha. ¡Učhum Jesucristo Jiliri urej tjonla!

²³⁻²⁴ Nizaza Jesucristo Jiliriq̄i an̄chucaquiz zuma yanapt'ila. Nizaza wejr̄q̄i tjapa an̄chucaquin k'ayichūcha Jesucristuž cjen. Jalla nužoj cjila. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS CORINTIOS

¹ Wejr Pabluqui Jesucristuž illzta apostoltča. Yoozqui niiz munañpi jaru tii apostol puestuquiz wejr utchiča. Jaziqui tii cartal apayžcuča ančucaquin Corinto wajtchiz žoñinaca. Wejttan Timoteužtan ančucaquin tsaanžcuča. Nižaza tjapa Acaya yokquin kamñi žoñinacžquin tsaanžcuča. Ančhucqui Yoozquin criichiž cjen Yooz icliz žoñinacžcuča.

² Učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan ančucaquiz yanapt'ila. Nižaza ančucaquiz walikaj kamkatla.

YOOZ EJP ANCHA OKŽŇI NIZAZA KUZŇI KUZIZ

³ Učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquiz honora waytataj cjila. Yooz Ejpqui okžni kuzzizpanča, nižaza sufrita žoñinacžquiz zumpacha kuzñipancha.

⁴ Wejrnač sufranami Yooz Ejpqui kuzñipancha, niztapacha wejrnač sufrita jilanacžquiz kuzjapa. Nekztanaqui wejrnačqui sufrita jilanacžquiz maznasacha, "Yoozqui amquiz kuznasacha", cjan. Nižaza wejrnačpacha ninacžquiz kuznasacha.

⁵ Jesucristužquin criichiž cjen Jesucristuž irata ancha sufruča. Nižaza Jesucristuča wejrnačquiz zumpacha kuzñiqui.

⁶ Jaziqui wejrnačqui ančucaquiz tsjan zuma kuznasacha. Nižaza Yooz taku paljaycan ančhucaltajapa sufruča, ančhuc liwriyta cjisjapa. Nižaza wejrnačqui Yooziž kuztača. Jaziqui nižtazak ančucaquiz kuznasacha. Nekztan ančhucqui kuzta kuzziz cjen sufrisnaca wataquičha, ana ančuca kuz turwayskatžcu. Jaziqui ančhucqui wejrnač irata sufrican, pasinziz kuztan awantasača.

⁷ Ančhucqui tjurt'iñi kuzzizčucča. Jalla nužupanča ančhucqui. Ančhucqui wejrnač irata sufričha. Nižaza Yoozqui ančucaquiz zakaz kuznaquičha. Jalla nužupanž cjequičha.

⁸ Jilanaca, cullaquinaca, tii puntunaca ančucaquiz zizkatž pecučha. Asia yokaran ojklajcan, ancha sufrichinča. Jalla nuž sufrican azi upzižtakaz cjissintača, ticzmayažtakaztača.

⁹ Jalla nižta sufritiquiztan kuzquiz tantiichinča, ticzucapan, jalla nii. Pero Yoozza ticzinacami jacatatskatñiqui. Jalla nižta sufrichinča, persun azquizimi nižaza pinsitanacquizimi ana kuzziz cjisjapa, antiz Yoozquin juč'anti kuzziz cjisjapa.

¹⁰ Ultimquiziqui Yoozqui wejr liwriičiča, nii ticzmaya ojklajta pruebanacquiztan. Nižaza wilta nižta prueba tjonaquiz niiqui wilta Yoozqui wejr liwriyaquičha. Yoozquin kuzziz cjan, jalla nužupanča wejt razunaqui.

¹¹ Ančhucqui wejtquiz mayizinalla, wejt pruebanacquiztan liwriita cjisjapa. Jalla nuž ančucaž ancha mayizintaž cjen liwriital cjeeča. Jalla nekztan weriž yanaptaž cjen ančhucqui Yoozquin gracias cjan chiyasača. Jaziqui wejtajapa mayizinalla.

PABLO CORINTO WAJTQUIN OJKZ PECATČHA

¹² Wejrqui ančhucatan, nižaza tjapa žoñinacžtanami Yooz zuma kamañchiz kamchinča, zuma litjuma. Ana pizc kuzziz kamchinča. Wejt kuzquiz zizuča anal toscara chiyučha, weraral chiyučha. Jalla nižta zuma kamcan, ana žoñiž pinsita jaru kamchinča. Okžni Yoozqui wejtquiz yanapchiča, nižta zuma kamzjapa. Jalla nižta zuma kamtaž cjen cuntintutča wejrqui.

13 Weriz cjiirtaqui zuma werara zakazza. Liican, ančhucqui kjanaž intin-tasača. Ana incallni kuztan cjiiržcuča.

14 Yekjapanacaqui ančhucacuitan wejt kuz pajča. Wejt kuzqui juc'anti zumpacha pajsanča ančhucqui. Nekztan Jesucristo jiliriž tjonz tjuñquizi qui ančhucqui weriz cjen cuntintuž cjesača, jaknužt wejrqui ančhucaž cjen cuntintul cjeeča, jalla nižta.

15 Ančhucatan wejttan walikazza. Jalla nužupanča. Jalla nižtiquiztan weriz ojklaytiquiz ančhucacuin wilta tjonz pecaytuča. Nekztan ančhucacui pizc wilta cuntintu cjskattaž cjitasača, weriz pizc wilta tjonztiquiztan.

16 Primiraqui Macedonia cjita provinciquin ojkan ančhucacuit tjonz pecaytuča. Nekztan Macedoniquin ojkažu wilta ančhucacuit tjonz pecaytuča. Jalla nuž ančhucacui wejr yanaptasača, Judea yokquin irantizjapa. Nužupan tantiižcu ana atchinča.

17 Jalla nižtiquiztan yekjap zoñinacaqui wejtjapa chiichiča, Pabluqui p'ajpacužtakaz chiichiča, cjican. Anača werara ninacz tantiitaqui. Wejrqui ana tantiyiñča ana criichi zoñižtakaz. Ana criichi zoñinacaqui p'ajpawc razunchiz chiyasača.

18 Lijitum Yoozqui zizza, wejrqui anača p'ajpacužtakaz chiichintqui, nii

19 Silvanužtan, Timoteužtan, wejttan, jalla wejrnacqui anapan p'ajpawc razunanaca chiichintqui. Ančhucatan kamcan Jesucristo Yooz Majch puntuiztan lijituma chiichinča. Nižaza Jesucristuqui zuma lijitumača. Niiž chūta taku cumpliñipanča.

20 Nižaza tjapa Yooz taku cumpliñipanča. Jalla nižtiquiztan Jesucristuž cjen Yooz tawkuiztan “Nužoj cjila” cjiñča. Nuž cjican Yoozquin honora tjaa-uča.

21 Nižaza Yoozza wejtnacacuitimi ančhucacuitimi Jesucristužquin tjurt'iñi kuzziz cjskatñiqui. Nižaza Yoozza wejr utchiqui, niiž apóstol cjisjapa.

22 Yoozqui nii tjeeziča, nižaza wejtnaca kuzquiz niiž Espiritu Santo luzkatchiča. Jalla nižtiquiztan kjana tjeezatača, Yooz zoñinacača wejrnacqui, nii.

UJCHIZ ZOÑI PERTUNTA

23 Jilanaca, cullaquinaca, Corinto wajtquin tsjii tjonzñi okitača. Pero ana tjonchinča, ančhuc ana ujzjapa. Jalla niiča ana wejr tjonñi razunaqui. Yoozqui zizza, weraral cjiwča wejrqui.

24 Ančhucacui Yooz mantuquiz žejlča, anaž wejt mantuquiz. Pero ančhucacuit chiižinačhaj niiqui, yanapz pecuča, ultimu ančhuc juc'anti cuntintuž cjisjapa.

2

1 Wejrqui tantiichinča, imazi ančhucacuin wilta tjonzñi. Wilta llaquiskatz anal pecatuča.

2 Ančhucacuit llaquiskatasaz niiqui, anaž čjulumi wejtquiz cuntintu cjskatasacha. Ančhucča wejtquiz cuntintu cjskatñiqui. Jalla nižtiquiztan ančhucacuit ana wilta llaquiskatz pecatuča.

3 Jaziqui ančhucacuin tjonz cjenpacha tuqui cjiiržquichinča zumpacha ewj'ican, ančhuc anawalinaca azquichjapa. Nekztan wejrqui ančhucacuin irantizcu, cuntintu cjeeča, ana llaquita. Ančhucča wejtquiz cuntintu cjskatñiqui, ¿ana jaa? Weriz cuntintu cjen ančhucacui zakaz cuntintuž cjesača. Jalla nužupanž cjesača.

4 Tuqui cjiiržquican, ančhucacuit anča kuzquiz sint'iskatchinča nizaza llaquisinča, kaazcama. Jalla nuž cjiiržquican anal ančhuc llaquiskatz

pecatuča, antiz wejt zuma munaziñi kuz tjeez pecaytuča. Ančucatan ancha munazuča.

⁵ Nii ana wali kamñi žoñiqui ančucaquiz ancha llaquiskatchičha. Wejtquiz zakaz llaquiskatchičha; pero ančucaquiz juc'anti. Cunamit anaž tjapa ančucaquiz llaquiskatchižlani, pero jila partipan ančucaquiztan.

⁶ Jila parti ančucqui nii ana wali kamñi žoñi casticchinčucča, nižaza chjaawjkatchinčucča. Nužquizkaz cjila.

⁷ Anziqiu nižquiz pertunz waquiziča, nižaza nižquiz kuz waquiziča, nii žoñi ana juc'anti upa kuz cjisnajo.

⁸ Jaziqiu ančucaquiz rocuča, nižquiz zuma munaziñi kuz wilta tjeez-japa.

⁹ Tuqui tii puntuquiztan ančucaquiz cjižžquichinča, ančuc zumpacha yanzjapa, tjapa weriž chižžinta cazzi, ana cazzi, jalla nii.

¹⁰ Nii ujchiz žoñiqui ančucaž pertuntažlaja, jalla niiqui weriž pertuntazakaza. Cristuž yujquiziqui pertunuča, ančuc juc'ant zuma cjisjapa.

¹¹ Nii ujchiz žoñi pertuna cjis waquiziča, Satanás diablu ana učumnacaquiz atipskatzjapa. Diabluž ana wal mañanaca zizza uchumqui.

QUINTU ANCHA ZIZ PECCHICHA PABLUQUI

¹² Troas watja irantichinča, Cristuž liwriiñi taku paljayzjapa. Nekztan Jesucristo Jiliriztajapa langznan, muzpa žoñinacqui Yooz taku nonziča.

¹³ Pero Tito cjita jilžtan ancha zalz pecaytuča, ančuc quinto zizjapa. Jalla nižtiquiztan wejt kuzqui anatača cuza. Jalla nižtiquiztan Troas wajtchiz žoñinacžquiztan eccu, Macedonia yokquin ojkcchinča.

¹⁴ Nicju tjapa ančučuž quinto nonzinča, walikazza ančucqui. Yoozquin ancha gracias cjican chiyučha. Yoozpanča anawalinacquiztan wejrnaca atipskatchiqui. Nižaza tjapa kjutñi Yooz Ejpqui Cristuž puntuquiztan paljayta cjiskatča wejrnacaž cjen. Jaknužt tjapa kjutñi tsjii zuma ulura žkejtčhaja, jalla nižta irata wejrnacaž paljayta liwriiñi taku tjapa kjutñiž ojkcča.

¹⁵ Wejrnacqui zuma inzinužtakaz Yoozquiz cuntintu cjiskatuča, Cristuž puntu paljaycan. Liwriita žoñinacžquizimi ana liwriita žoñinacžquizimi Cristuž puntu paljayučha.

¹⁶ Nii ana liwriita žoñinacqui anapan catoktiquiztan juc'anti casticta cjequičha. Jalla nižtiquiztan weriž paljaytaqui ana wali chjonanchi žketñižtakazza ninacžtajapa. Pero nii liwriita žoñinaczi weriž paljayta catoktiquiztan juc'ant zumaž cjequičha. Jalla nižtiquiztan weriž paljaytaqui zuma uluražtakazza ninacžtajapa. Jalla nižtiquiztan jequit Cristuž puntuquiztan paljayñi puesto tanznasajo?

YOOZ UCHTA ZONICHA PABLUQUI

¹⁷ Wejrqui Cristuž puntu paljaycan anal negocio paa-uča; nižaza Yooz taku anal queruča yekjap žoñinacžtakaz. Wejrzi zuma lijituma paljayučha zuma kuzziz. Yooz učta apostulčha. Cristužtan wejtan tsjii kuzziz cjen, Yooz Ejpqui zizza, liwriiñi Yooz taku lijituma paljayučha.

3

¹ Jalla nuž wejt puntuquiztan chiyanaqui, ančucqui pinsačhani, wejr persunpacha honora waytiñi, jalla nii. Yekjapanacqui tsjii carta nombramientužtan ojklayčha. Nižta carta nombraimentuqui wejtta ana pecza, ančucaquiz prisintizjapa. Nižaza ančucaquiztan nižta carta anal mayasacha.

² Ančhucpachača wejt carta nombramiento cuntaqui. Ančhucqui weriž paljaytiquiztan ew kamañchizza. Tjapa zoñinacaqui nii cherasača, nižaza pajasača.

³ Cristuqui ančhucaquiz ew kamañchiz cjskatča, weriž paljaytaž cjen. Jaziqui ančhuca ew kamañaqui tsjii carta nombramientužtakazza. Jalla nii cartaquei anača čjul tintižtanami cjjirtaqui; anača čjul mazquizimi cjjirtaqui. Yooz Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz luzziča, ew kamañchiz cjisjapa. Jaziqui ančhuca ew kamañaqui tsjii carta nombramientužtakazza.

CRISTUZ LIWRIIŃI TAKU PALJAYZ

⁴ Ančhucča kjana tjeezñiqui, wejrqui lijitum apostoltqui, nii. Jalla nužupan cjiwča. Cristuž cjen nuž chiyasača Yooz yujcquiz.

⁵ Nuž cjan, zakaz cjiwča: Wejrpacha ana čjul walimi paasača Yooztajapa. Čjul Yooztajapa wali paatami Yooz aztanpankaz paatača. Inakaztča wejrqui. Pero Yoozqui wejr illziča, niž apóstol cjisjapa.

⁶ Yoozpacha wejr utchiča niž ew compromis puntu paljayñi ojklajzjapa. Nii ew compromisuqui anača Moisés cjjirta liquiztan, antiz Espiritu Santužquiztanča. Nii cjjirta lii cjen zoñinaca infiernuquin okaquiča, castictaž cjisjapa. Espiritu Santuž cjen zoñinacaqui arajpachquin okaquiča, Yooztan wiñaya kamzjapa.

⁷ Nii Moises cjjirta liiqui maznacquiz litranacžtan cjjirtatača. Nii cjjirta lii tanžcu, Moises yujcqui walja c'ajchiča. Jalla nuž Moises yujc walja c'ajan, parti Israel zoñinacaqui niž yujc ana cheržñi atchiča. Moises yujcqui jalla nuž c'ajñiž cjen, zumat zumat upa c'ajchiča. Yoozqui jalla nižta lii tjaachiča, honorchiz cjisjapa, zoñinaca ana liwriiñi cjenami.

⁸ Yoozqui niž ew compromiso juc'ant honorchiz cjskatchiča. Ew compromisquiztan Espiritu Santuqui zoñinacžquiz liwriiskatča.

⁹ Nii honorchiz lii ana cumplitiquiztan uħumqui castictajapa cjisinčumča. Pero ew compromiso catokchiž cjen uħumqui Yooz yujcquiz zuma cjisinčumča, ana ujchiz. Juc'ant honorchizza nii ew compromisuqui.

¹⁰ Tuquiqui Moisés liiqui honorchiztača. Anzta ew compromisquiztan nii tuquita liiqui ancha upa honorchizza, nii anzta compromisuqui juc'ant honorchiz cjen.

¹¹ Nii liiqui Cristuž tjonzcama mantizjapakaz tjaatatača. Nekztan ana iya walča. Nii ew compromisuzti wiñayaž tjuraquiča. Jalla nižtiquiztan juc'ant honorchiz željztanča.

¹² Jalla nii ew compromiso ut'aytaž cjen wejrnacqui uħtača, wiñaya liwriiñi taku paljayzjapa. Jalla nižtiquiztan tjup kuztan kjanacama chiyuča.

¹³ Nii Moises irata anal paa-uča wejrnacqui. Moisesqui niž c'ajni yujc chjojziča, parti Israel zoñinaca ana cherzjapa, nii yujc c'ajñi katzcama. Moises yujcqui ana tira c'ajñitača. Nii tuž cjiča, liiqui anaž tira walča, apatatta, jalla nii.

¹⁴ Wejrnacqui liwriiñi puntuquiztan kjanacama chiyuča. Pero Israel zoñinacazti nii puntu ana intintazziča. Chojru kuzzizpantača anzcama ana intintazza. Moises lii liižcu nii liquizkaz pinsiča. Cristužquin kuz tjaaz ana pinsiča. Pero Cristužquin kuz tjaachiž cjenkaz liwriiñi Yooz puntu intintazñi cjesača.

¹⁵ Anzcama Moises lii liicanami ana liwriiñi Yooz puntu intintazasača jila parti judío zoñinacaqui.

¹⁶ Jesucristo Jiliržquiz kuz tjaazcu, nekztanž liwriiñi Yooz puntu intintazasača.

¹⁷ Jesucristo Jiliriqui Yooz Espiritužtan tsjii kuzzizza. Nižaza jakziltiz kuzquiz Jesucristuž Espiritu žejlčhaja, jalla niiqui liwriitapanž cjequičha.

¹⁸ Jalla nižtiquiztan liwriitaž cjen, tjapa učhumqui Jesucristo Jilirž honoraž tjeeža, tsjii ispijužtakaz. Nižaza učhumqui zumat zumat Jesucristuž irata juc'ant zuma cjiša. Nižaza niž irata juc'ant juc'ant honorchiz cjiša. Jalla nuž učhumnacaltajapa cjskatčha Jesucristo Jilirž Espirituqui. Nužupančha Yoozqui učhumnacaltajapa.

4

YOOZQUI PABLO UTCHICHA APOSTOL PUESTUQUIZ

¹ Jalla nižtiquiztan anal upa kuzziz cjesačha. Yoozqui niž okžni kuzziz cjen wejr apóstol puestuquiz utčičha.

² Jalla nii puestuquiz kamcan, wejrqui ana wali chjojkaza paaznaca, nižaza azzuca paaznaca ana wirapan paachinčha. Nižaza ana wali paaz mañanaca ana wira paachinčha. Nižaza Yooz taku anal tsjii kjutni cjiyasačha. Antiz kjanacama werarapanikal chiyučha. Yoozza weriž čhiitaqui zizniqui. Nižaza weriž čhiitiquiztan tjapa žoñinacaqui persun kuzquiz zizasačha, wejrčha lijitum apostoltqui, jalla nii. Nuž cjiwčha, ana wali žoñinacaž wejtquiz uj tjojtnanami.

³ Weriž paljajtaqui zumzu takužtakazza ana criichi žoñinaczjapaqui. Niacacha infiernuquin ojkninacaqui.

⁴ Tii muntuquiz mantiñi diabluqui nii ana criichi žoñinacz kuz chojru cjskatchičha, liwriiñi taku ana intintajo. Zur žoñižtakaz cjskatchičha, Cristuž liwriiñi kjana ana cherajo, nižaza liwriiñi taku ana catokajo. Nii liwriiñi takučha ancha zumaqui. Ancha zuma Cristuž puntu čhiičha. Jesucristučha Yooz Ejpž kuz tjeežniqui.

⁵ Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Wejrqui Jesucristuž puntuquiztankaz paljayučha. Ultim chawjc Jiliripankazza Jesucristuqui. Nuž cjiwčha. Jesucristuž honora waytučha; anačha wejt persun honora waytučha. Nižaza Jesucristuž mantuquiz ojklaycan wejrqui ančhuc piyunitčha, ančhuc yanapzjapa.

⁶ Tuquitanpacha Yoozqui mantichičha ween zumchiquiz kjana cjejajo. Nii Yoozpachačha wejt kuzquiz kjančiqui, liwriini Yooz taku zumpacha intintizjapa, ancha zuma Yoozpan pajzjapa. Jesucristuqui niž ancha zuma kamañchiz cjen Yooz kuzmi nižaza Yooz honora tjeezičha, učhum nii zuma intintajo.

PABLUQUI ANCHA SUFRICHICHA

⁷ Jaknužt zumanaca tsjii ljoc mazquiquiz chjojta cječhaja, jalla nižta irataž Yoozqui liwriiñi puntu wejtquiz cumpjučičha žoñinaczquiz paljayajo. Jalla nuž Yoozqui wejr apóstol utčičha, niž juc'ant zuma azi tjeezjapa. Liwriiñi aziqui Yoozquiztankaz tjončha, anaž wejtquiztan tjončha. Žoñikazza wejrqui.

⁸ Wejtta ancha anawalinaca želanami, ultimquiziqui wejrqui atipačha. Wejt kuz turwayskatanami, anaž wejt kuz llajllasa.

⁹ Žoñinacaž wejr chjatkatanami, Yoozqui wejr ana zinalla ecčha. Wejtquiz ancha sufriskatcanami, žoñinacaqui wejr anaž akasačha.

¹⁰⁻¹¹ Jesucristužquin sirwican jakziquinami wejr ojklayučhaja, ancha sufručha, ticzmaya cjenami. Jalla nuž sufrican, Jesucristuž cjen tira žetučha; nižtajapa tii curpuquiz kamučha. Jesucristužquin sirwichiz cjen ancha sufručha. “Waj ticznaa; ticznaa” cjiwčha. Pero tii ticžni curpchiz žejtcanaqui, Jesucristuž cjen kamučha.

12 Wejrqui walja sufrisnawal watuča. Wilta wilta ticzmayažtakaztača, Cristuž puntu paljaycan. Pero weriž paljaytiquiztan ančhucqui Cristuž žeti tanchinčhucča.

13 Yooz takuqui tuž cjiča: “Yoozquin kuzziz cjen, wejrqui chiyuča”. Jalla nižta irata wejrqui Yoozquin kuzzizza, sufrita kamcanami. Jalla nižta kuzziz cjen, chiichiyuča, Cristuž puntu paljaycan.

14 Nuž paljayuča, tuž zizcu: Yoozqui Jesucristo Jiliri jacatatskatchiča, nižaza Jesucristužtan chica wejrmi ančhucmi jacatatskatta cjequiča. Yooz yujcquin chjichtaž cjequiča. Chjulumi sufrican, nii cjuñznuča.

15 Tjapa wejtquiz watchinacaqui ančhucaltajapača. Liwriiñi Yooz taku paljayuča, juc'anti juc'anti žoñinaca Yoozquin kuzziz cjiskatzjapa, nižaza ninaca Yooziž yanapta cjiskatzjapa. Jalla nuž cjen tsjan tsjan žoñinacaqui Yoozquin gracias cjican chiyaučiča, nižaza Yoozqui juc'anti honorchiz cjequiča. Jalla nuž pecuča.

16 Jalla nižtiquiztan wejrqui anal llajllazuča. Kjažtami wejt curpu sufričhani wejt kuz zapuru tsjan tjupi cjiša; juc'anti Yoozquin kuzziztča.

17 Tii wirquiz kamcan sufrisqui tsjii ratužtakazza; nekztan watča. Pero tii muntuquiz sufritiquiztan učhumqui arajpachquin wiñaya honorchiz cjequiča. Ancha sufriču, ancha juc'anti honorchiz cjequiča. Arajpachquin ancha zuma kamaquiča.

18 Nužupanž cjequiča, tii muntuquiz žejlñi cusasanacžquiz anača kuz tjaazqui. Antiz arajpach zumanacžquin kuz tjaaz waquiziča. Nekztan arajpachquin ancha honorchiz cjequiča. Cherta cusasanaca wataquiča. Arajpach zumanacazti wiñaya tjuraquiča.

5

PABLUQUI ARAJPAHQIN OJKZ PECCHA

1 Jalla tuž zizuča wejrqui. Tii žejtñi curpuqui ticziž cjequiž niiqui, Yoozqui ew curpuž tjaaučiča, Yooz paata curpu. Nekztan arajpachquin wiñaya kamača.

2 Tii muntuquiz sufricanaqui anchal pasnuča ayincan. Ew arajpach curpu anchal pecuča, nekz kamzjapa.

3 Wejt kuzqui nii ew curpuchiz ancha pecča, tsjii ew zquiti cujtz pecas, jalla nižta. Ana curpuchiz anal cjis pecuča.

4 Tii curpuchiz sufrican, aynuča. Tii curpuqui ticznaquiča. Nižaza tii muntuquiz kamtaqui ana wiñajapača. Jalla nižtiquiztan ew yekja curpuchiz cjis pecuča. Arajpachquin wiñajjapa kamz pecuča.

5 Yoozpachača nižtajapa wejr utčiča. Nižaza Yoozza niiz Espiritu Santo wejt kuzquiz luzkatchiqui. Jaziqui arajpachquin kamspanča wejrqui.

6 Jalla nižtiquiztan wejrqui tjup kuzzizpanča. Tii curpuchiz kamcan, arajpachquin Yooztan chica ima žejlča. Pero arajpach wajtchiz žoñtča wejrqui. Jalla niil zizuča.

7 Tii muntuquiz kamcan, ana Yooz chercan kamuča. Pero ana cherta Yoozquin kuzzizpan kamuča ana niiz cheranami.

8 Jalla nižtiquiztan tjup kuzziz želuča. Tii curpuquiztan ulanžcu, nižaza Yooztan chica arajpachquin kamcan, jalla nii walikaz cjesača.

9 Jaziqui žejtcanami, ticz cjenami, Yoozquin kuzziztča wejrqui. Weriz kamtiquiztan wejt Yoozquiz cuntintu cjiskatzpan pecuča.

10 Tjapa učhumnacqui Cristuž yujcquiz prisintistanča, pjalžta cjisjapa. Jaknužt tii muntuquiz kamtčhaja, zuma ana zuma, jalla niit jama pjalžtaž

cjequicha. Jalla nuž pjalžtiquiztan zapa maynižquiz arajpach kamaña tjaataž cjequicha.

ZOÑINACŽTAN YOOZTAN WALIKAZ CJESACHA

¹¹ Jalla nižtiquiztan Jesucristo Jiliri ełscan zuma razunžtan ančucaquiz chiyučha, zuma kamañchiz kamañicha, cјican. Toscana anal chiyučha. Wejt kamaña Yooz zizza. Wejr cјiwčha, ančhucqui zakaz zizza zuma kamañchiz kamañicha, jalla nii.

¹² Jalla nuž chiican, persun honora anal waytiz pecučha. Antiz wejt puntuquiztan ančucaquiz intintiskatz pecučha, wejtquiztan cuntintu cјisjapa. Jalla nekztanaqui ančhucqui wejt quintra žoñinacžquiz kjaaznasačha, zuma razuna tјaacan, “Pabluqui zuma kamañicha”, cјican. Wejt quintra žoñinacaqui žoñinacžquiztan honorchiz cјis pecčha. Ninacžtajapa zuma kuz anaž importayčha. Tucquin cјis, jalla niikaz importayčha ninacžtaqui.

¹³ Wejrzi zuma kuzziz cјis anchal pecučha. Wejt quintra žoñinacaqui cјiñicha “Lucuratačha Pabluqui”. Jalla nuž chiyanamı Yooztajapakal kamañicha. Yekјap žoñinaczi cјiñicha, “Zuma razunžtan chičha Pabluqui”. Ančhucaltajapa zuma razunžtan chiyučha.

¹⁴ Jesucristuqui ancha okzñi kuzziz cјen tјapa žoñinacž laycu ticzičha. Žoñinacž cuntiquiztan ticzičha. Jalla nužupančha wereraqui. Jalla nuž tјapa kuztan criižcu, wejrqui Jesucristužquin sirwistančha, liwriñi taku paljaycan.

¹⁵ Jesucristuqui tјapa žoñinacž laycu ticzičha, žoñinacž ana persunjapa kamajo, antiz Cristužtajapa kamajo. Jalla nižtiquiztan jakziltat ew kamañchiz kamañhaja, jalla ninacaqui Jesucristužtajapa kamz waquizičha. Jesucristučha ninacž laycu ticziqui, nižaza jacatatchiqui.

¹⁶ Jaziqui Jesucristužtajapa kamcan, zizučha, žoñinacž kuzza chekanaqui, nii. Tuquiqui pinsatučha: Žoñinacž cherchi, pajk puesto ocupchi, wajt honora tanchi, jalla nižtanacačha chekanaqui, nuž cјican pinsatučha, Cristuž puntuquiztanami. Ana criichi žoñinacž pinsitakaz pinsatučha. Anziqui ana iya nižta pinsučha.

¹⁷ Jaziqui tuž cјiwčha: jakziltat Cristužtan tsјii kuzziz cјissaja, jalla niiqui ew kuzzizza, nižaza ew kamañchizza. Tuquita kamaña liwj ecta, ew kamañchizpan kamañcha.

¹⁸ Ew kuzmi nižaza ew kamañami Yooziž tјaatapančha. Cristuž cјen Yoozqui ułhumnaca pertunchičha, nižtan ułhumnacatan zuma cјisjapa. Nižaza Yoozqui wejrnačha utchičha parti žoñinacžquiz Yooz pertunz puntu paljayajo, Cristuž cјen žoñinacžtan Yooztan zuma cјesačha, cјican.

¹⁹ Yooz pertunz puntuqui jalla tužučha. Yoozqui Cristuž cјen tјapa žoñinaca pertunasachha, nižtan ninacžtan zuma cјisjapa. Žoñinaca pertunžcu, ana ułchiz cјiskatčha, ana castica cјisjapa. Nižaza Yoozqui wejrnačquiz cumpjiichičha, Yooz pertunz puntu paljayajo.

²⁰ Jalla nižtiquiztan Cristuž cuntiquiztan ojklayučha niž takunaca paljaycan. Jalla nuž ojklayan Yoozqui weriž cјen ančucaquiz paljayčha. Jaziqui Cristužtajapa ančucaquiz chižzinučha, Yoozquin kuz tјaalla, nižtan ančhucatan zuma cјisjapa. Jalla nuž chižzinučha.

²¹ Cristuqui ana čjul uj paachičha. Ułhum laycu Jesucristuqui Yooz yujcquiz ułhum ujnacchiz cјissičha, ułhumqui Yooz yujcquiz ana ułchiz nižaza zuma cјisjapa. Jalla nuž cјiskatchičha Yoozqui, niž pinsitacama.

6

¹ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui Yooztan langznučha, žoñinaca Yoozquin kuz tјaajo. Jaziqui ančucaquiz chižzinučha, liwriñi Yooz takuqui anačha

inapankaz nonzqui, nii. Ancha okzñi kuzziz cjen, Yoozqui ančhucaquiz niiz liwriiñi taku paljaykatchiča.

² Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Wejrtča okzniñtqui, ančhuc liwriita cjisjapa. Jaziqui tii timpuquiz okzñi kuzziz ančhucaž mayizta nonzinča, nižaza tii liwriiz timpuquiz ančhucaquiz yanapchinča”. Jaziqui Yoozpanča okzñi kuzzizqui. Anziqiu žoñinaca liwriita cjesača.

³ Wejrqui anal jec žoñžquizimi t'ezinz pecuča, ujquiz tjojtzjapa. Jaziqui ana jecmi weriz Yooztajapa trabajta iñarasača.

⁴ Yooztajapa trabajcan, jaknuž watanami, zuma Yooz kamañakaz tjeec pecuča. Yoozquin tjurt'iñi kuz tjeec pecuča, čjul sufrisquiztanami, nižaza čjulquiztan t'akjiri žejlžquiztanami, nižaza čjul ch'ama ojklayquiztanami. Čjulunacaž watanami tjurt'iñi kuz tjeec pecuča.

⁵ Jilanaca, cullaquinaca, tižta sufrisnaca watchinča: wjajttatača, carsilquiz chawctatača; žoñinacaqui wejtnaca quintra aptichiča; nižaza muzpa ch'ama langznaca watchinča otčañ tjepi; nižaza ana tjačhi kamchinča, nižaza čherž kžara pascan žejlchinča. Jalla nižta sufrisnaca watchinča, tjurt'iñi kuztan.

⁶ Yooztajapa langzcan, zuma Yooz kamaña tjeec pecuča, zuma lijitum Yooz kamañchiz kamcan, nižaza Yooz puntu zuma zizñi nižaza pasinziz kuzziz kamcan, nižaza okzñi kuzziz kamcan, nižaza Espiritu Santuž aztan kamcan, nižaza zuma lijitum munaziñi kuzziz kamcan,

⁷ nižaza lijitum Yooz taku paljaycan, nižaza Yooz aztan kamcan. Jalla nižta kamcan zuma Yooz kamaña tjeec pecuča. Nižaza Yooztajapa kamcan, Yooz zuma razunžtan ojklayuča, tsjii zuma armichiztakaz. Yooz zuma razuna chiican, wejrqiu žoñinacžquiz Yooz taku catokskatuča, nižaza quintra žoñinacžquiz Yooz zuma razunžtan kjaaznuča.

⁸ Yooztajapa kamcan, awizaquiu wejrqiu zuma rispittača. Awizaquiu ch'aanitazakazza. Awizaquiu žoñinacaqui wejtna quintra ana waliž parliča. Awizaquiu žoñinacaqui wejtna puntu zumaž parliča. Wejtna puntuquiztan yekjap žoñinacaqui “Niiča tsjii kjutñi irpiñiqui” cjian chiichiča. Jalla nuž cjenami, wejrtča werara chiiñtqui, nižaza irpiñtqui.

⁹ Yekjapanacaqui wejtna pajz pecuča. Jalla nuž cjenami, pajtapanikazza wejrqiu. Yekjapanacaqui “Nii Pabluqui ticzla”, cjiñiča. Jalla nuž cjenami tiral žetuča. Wejtna Yooz Epiž ujžta cjenami, ana contača wejrqiu.

¹⁰ Llaquita kuzziz cjenami, Yoozqui wejtna kuzquiza cuntintupan cjkatcha. Poriz cjenami, Yooz taku paljaycan walja žoñinacžquiza ricachužtakaz cjkatchinča. Ana čjulchiz cjenami, tjapa wejtna žejlča, Yooz maatiž cjen.

¹¹ Corinto wajtchiz jilanaca, cullaquinaca, kjanapacha ančhucaquiz paljayžuča. Ančhucatan zuma munazuča, tjapa kuztan.

¹² Anatha juntuñalla kuz ančhucatan munazuča. Yekjapanacazti anaž tjapa kuztan wejtna munaziz pecčani.

¹³ Pero ančhuczi tjapa kuztan wejtna zuma munaziñi cje. Ančhucaquiz chiižinuča, jaknužt tsjii ejp persun ocjalžquiza chiižinčaja, jalla nižta.

YOOZ ŽOÑINACČHUCCHA ANCHUCQUI

¹⁴ Tsjiilla chiižinuča. Ana criichi žoñnacžtan anaž ancha pajasa, tii muntuquiza kamcan. Yooz kamañchiz žoñiqui Yooz quintra žoñžtan anapan tsjii kuzziz cjesača. Zuma žoñiqui ana zum žoñžtan anapan zuma pajasasača, tii muntuquiza kamcan.

¹⁵ Jaknužt Cristužtan Satana diablužtan tsjii kuzzizpan cjesajo? Nižaza jaknužt criichi žoñiqui ana criichi žoñžtan tsjii kuzziz cjesajo? Anapanž tsjii kuzziz cjesača.

¹⁶ Yooz kjuyquiz zoñiž paata yooznacaqui anapanž juntu cjesača. Nižaza učhumqui žejtñi Yooz kjuyčumča. Yoozpachača tuž cjichiqui: Ninacž kuznacquiz kamača; ninacžtan chica želača. Ninacž Yooz wejr cjeeča, nižaza ninacaqui wejt wajčhiz zoñinacaž cjequiča.

¹⁷ Jalla nižtiquiztan Yooz Jiliriqui tuž zakaz cjiča: Ana criichi zoñinacž kamañquiztan zaraka, nižaza jayta. Ana zum kamañnacchiz anapan kama. Nekžtan wejrqui ančhuc zuma risiwača.

¹⁸ Ančuca ejp cjeeča. Nižaza ančhucqui wejt maatinacaž cjequiča. Jalla nuž cjiča tjapa azziz Yooz Jiliriqui.

7

¹ Munazita jilanaca, cullaquinaca. Yoozqui učhumnacaquiz niž chiita takunaca tjaachiča. Jalla nižtiquiztan učhumqui tjapaman ana walinacquiztanami nižaza tjapaman ana zum kamañnacquiztanami jaytistanča, zuma kamañchizpan cjisjapa, curpumi kuzmi zuma cjisjapa. Yoozquin ekscan, nižaza rispitan, tjapa ana walinacquiztan jaytistanča, juc'ant juc'ant walja zuma lijituma cjisjapa, Yooz kamañchizpan cjisjapa.

PABLUZ CHIITA TAKU CATOKTA

² Wejtjan zuma munaziñi cjee, tjapa kuztan. Ana jakziltiž quintra čhjulumi paachinča. Nižaza ana jakziltižquizimi tsjii kjutñi chjitchinča. Nižaza ana jakziltižquizimi incallchinča, cusasanaca tanzjapa.

³ Jalla nuž chiican, ančucaquiz uj tjojtunz ana pecuča. Tjapa kuztan ančhucatan zuma munazuča. Tuqu i nuž cjetuča. Anača wejr ančuca quintraqui. Ticz cjenami, žejt cjenami tirapan ančhucatan zuma munazuča.

⁴ Wejr cjiwča, ančhucqui tirapan Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Ančucaž cjen anča cuntintuča. Ančuca honora waytuča. Ančuca quinto nonžcu zuma kuztaž wejrqui. Anča sufrita cjenami anchal chipuča ančucaž cjen.

⁵ Macedonia yokquin irantižcu, ana jeejzñi atčinča. Tjapa kjutñi walja sufrisnaca želatča. Tjapa kjuttan quintranaca želatča. Wejt kuzqui turwaysnatča, "Criichi zoñinacaqui quejpsnaa", cjichinča. Llaquita kuzziztača wejrqui.

⁶ Pero Yoozqui llaquita zoñinacžquiz kuzñipanča. Yoozqui wejr kuzziča, Tituž tjontiquiztan.

⁷ Nižaza Titžquiztan ančuca quinto nonžcu, wejrqui zuma kuztatača. Tituqui ančucaž cjen llaquita cjissitača. Nekžtan ančucaquiz tjonžcu, nižaza ančucaž zuma kamta cheržcu, kuztatača. Nižaza Tituqui nuzant'ichiča, ančhucqui wejr anča cherz pecatča, nižaza weriž llaquita cjen ančhucqui llaquitazakaz cjissinčucča. Nekžtan wejtquiz tjurt'ižinčinčucča. Jalla nii nonžcu juc'anti cuntintu cjissinča.

⁸ Weriž cjiirta cartauki ančhuc llaquita cjiskatchiča. Jalla nuž cjenami, anziq i ana llaclazzinča. Pero tuquiqui llaclazzinča; nii ančucaquiz čhiizinta ana cjiirz pecatuča. Pero ančhuc tsjii upacamakaz llaquiskatchinča.

⁹ Ančhucqui llaquiskattiquiztan anazuma kamznaca ecchinčucča. Jalla nižtiquiztan wejrqui cuntintuča. Ančucaž llaclaztiquiztan wejrqui anatača cuntintu. Antiz ančucaž anazuma kamznaca ectiquiztan jalla nekžtantača wejrqui cuntintu. Ančucaž anazuma kamtiquiztan Yoozqui ančucaquiz uj cjuñkatchiča. Jaziq i weriž cjen ančhucqui ana ina llaquissinčucča.

¹⁰ Yoozqui zoñžquiz uj cjuñkatča kuz campiita cjejajo. Jequit kuz campiičhaja, jalla niiqui liwriita cjesača, zuma kamañchiz cjisjapa. Nižaza

liwriita zoñinacaqui cuntintučha. Ana criichi zoñinacaqui ujnaca cjuñžcan nižaza llactazcan ana kuz campiyaquiž niiqui chojrú kuzziz cjissa. Ultimu infiernuquin okaquičha.

¹¹ Ančhuczi uj cjuñžcu Yoozquin juc'anti kuzziz cjissinčhucčha; oralla kuz campichinčhucčha. Nižaza tjapa kuz tjaachinčhucčha ana wali kamznaca azquichjapa. Nii uj paañi zoñž quintra ancha žawjchinčhucčha. Nižaza nii ujquizfan tsucchinčhucčha. Nižaza wejttan ancha zalz pecchinčhucčha. Nižaza nii uj paañi zoñi ancha casticz pecchinčhucčha. Nižaza ultimu nii uj paañi zoñi casticchinčhucpančha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui kjanapacha tjeezinčhucpančha, zuma kuzzizčhucčha, ana tira ujchiz.

¹² Nii uj paata puntuquiztan nonžcu ančhucaquiz c'aripacha cjiyržquichinčha. Anatačha nii uj paañi zoñžjapakaz cjiyržquichinqui. Nižaza anatačha nii quintra uj paažinta zoñžjapakaz cjiyržquichinqui. Antiz ančhucajapazakaz cjiyržquichinčha, Yooz yujcquiz ančhucaquiz tjeezjapa, ančhucqui wejttan munaziñi kuzzizza, jalla nii.

¹³ Ultimquiziqui tjappacha walikaz cjissičha. Jalla nižtiquiztan wejrqui cuntintu cjissinčha. Ančhucaż wilta zuma kamtiquiztan Tituqui wilta llan kuzziz cjissičha. Nižaza Tito cuntintu cjissiz cjen, wejr zakaz juc'ant cuntintu cjissinčha.

¹⁴ Wejrqui Titžquiz ančhuca honora waytichinčha, "Ninacaqui zumačha", cjican. Jalla nuž cjican ultimquiziqui ančhucaż cjen ana azkatchinčha. Ančhucatan žejlcan werar razunakaz chiichinčha. Nižaza Titžquiz chiita razuna werara zakazza ančhuca puntuquiztan.

¹⁵ Tituž tjaajintacama zuma kamchinčhucčha. Nižaza Tito zuma risiwchinčhucčha, humilde kuztan, nižaza rispitiñi kuztan. Tjapa nižta cjuñžcu Tituqui ančhucaquin juc'antiž munazičha.

¹⁶ Ančhucaż cjen wejrqui zakaz ancha cuntintučha. Nižaza ančhuca puntuquiztan cjiwčha, ancha zuma kamañchiz, jalla nii.

8

OFRENDANACA TJAAZ PUNTU

¹ Jaziqui jilanaca, cullaquinaca ančhucaquiz tii zizkatz pecučha, jaknužt Macedonia yokquiz žejlñi criichinacaqui Yooz zuma kamaña tjeezičha, jalla nii.

² Nii criichi zoñinacaqui ancha pruebanaca watchičha. Ancha pori cjissiz cjenami ninacaqui ancha cuntintu želatčha. Nižaza ricachužtakaz walja ofrendanaca utchičha.

³ Ninacž želinchizquiztan jama utchičha. Wejr cjiwčha, jilacama utchičha ninacž persun kuzquiztan.

⁴ Ninacaqui t'akjir criichinacžquin ofrenda tjaaz ancha pecchičha, jaknužt parti criichinacaqui ofrenda tjaatčhaja, jalla nižtapacha. Nižaza wejtquiz ancha rocchičha favora paajo, ninacž ofrenda chjichajo, jalla nii rocchičha.

⁵ Ninacaqui juc'ant zuma paachičha weriž tantiitiquiztanaqui. Tuquiqui Yoozquin tjapa kuz tjaachičha. Nekztan Yooz munañpi jaru wejtquiz kuz tjaachizakazza.

⁶ Jalla nižtiquiztan wejrqui Tito rocchinčha, ančhucaquin wilta okajo. Tuquiqui Tituqui ofrenda tjaaz puntu ančhucaquiz chižinčičha. Jaziqui Tito wilta rocchinčha, ančhucaquin wilta okajo, ančhuca ofrendanaca cumpliskatzjapa, jaknužt tuqui ančhucqui okžñi kuzquiztan tjaatčhaja, jalla nuž.

⁷ Ančhucqui ancha zumačha; ančhucčha Yoozquin kuzzizpan, nižaza Yooz puntu zuma zizñi, nižaza zuma tjaajnasachha, nižaza tjapa kuztan

zumanaca paayinčhucča, nižaza wejttan zuma munaziñi kuzzizčhucča. Chjulquizimi ančhucqui ancha zumacha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui zuma ofrenda tjaaz zakaz waquizicha, ančhuca okzñi kuzquiztan.

⁸ Ančhucaquiz anal mantuča, pero zizkatz pecuča, parti zoñinacaqui tjapa kuztan ofrenda utchiča, jalla nii. Jazic ančhucqui walja ofrendanaca tjaaquiz niiqui, ančhuca okzñi kuz tjeznasača.

⁹ Učhum Jesucristo Jilirž ancha okzñi kuz zizza ančhucqui. Jesucristuqui tjappacha nižtacama žejlchiž cjenami, ančhucaž cjen pori cjissiča tii muntuquiz kamcan. Jalla nuž pori cjissiča ančhuc ricachužtakaz cjiskatzjapa.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan tii ofrenda puntuquiztan ančhucaquiz chiižinuča. Waj tsjii wataqui ančhucqui t'akjir criichinacžtajapa ofrenda uch pecatča, nižaza ofrenda uchi kalltichinčhucča. Jalla nižtiquiztan anziqiu nii ofrenda cumpliskatz waquizicha. Jalla niiqui walipanž cjesača.

¹¹ Tuquiqui ančhucqui tjapa kuztan ofrenda uch pecatča. Jalla nuž pectaqiu cumpliskatz waquizicha, ančhuca želinchizquiztan jama.

¹² Jakziltat tjapa kuztan ofrenda utčhaja, želinchizquiztan jama uch waquizicha. Jalla niiqui Yoozquin cuntintu cjiskatasacha. Jakziltat ana zinta želinchiz cječhaja, jalla nižquiztan Yoozqui ana ofrenda mayča.

¹³ Wejrqui anal pecuča, yekja criichinacžquiz yanaptiquiztanaqui ančhucpacha t'akjiri cjisjapa.

¹⁴ Tuž cjiwča, anziqiu ančhucqui juc'ant želinchizza. Jalla nižtiquiztan nii t'akjir criichi zoñinacžquiz yanapasacha. Wiruñaqiu ninacaqui ančhucaquiz yanapačhani, ninacž juc'ant želinchizquiztan jama. Jalla nižtiquiztan tsjiikaz cjequiča.

¹⁵ Cjijrta Yooz taku tuž cjiča: “Juc'ant želinchiz zoñiqui anaž čhjetnasača. Nižaza ana želinchiz zoñiqui ana t'akjiri želasacha”.

TITZ PUNTU

¹⁶ Yoozqui Tito ančhucaquiz ancha cjuñzkatchiča, jaknužt wejrqui ančhucaquiz cjuñzničča, jalla nižta. Jalla nižtiquiztan Yoozquin gracias cjican chiyuča.

¹⁷ Weriz roctiquiztan Tituqui “iyaw” cjichiča. Pero niipacha ančhucaquiz cjuñziča. Jalla nižtiquiztan persun kuzquiztan ančhucaquin tjonžcaquiča.

¹⁸ Titžtan juntu yekja jila cuchanžcača. Tjapa iclizziz criichinacaqui nii jilž puntu zizza, zuma liwriñi taku parliñi, jalla nii.

¹⁹ Nižaza iclizziz criichinacaqui nii jila utchiča, wejttan chica ojklajajo, nižaza tii ofrenda Jerusalenquin chjitzjapa. Wejrqui tii ofrenda chjitz pecuča, Yooz honora waytizjapa, nižaza wejt yanapñi kuzziz tjeezjapa.

²⁰ Jalla nuž tii ricujta ofrendaqui ancha tažpachača. Jalla nii paaznaca chjichcan wejrnaquiu zuma kjana kamz pecuča, zoñinaca wejtnacaquiz ana uj tjojtajajo, “Pabluqui persunjapa ofrendanacquiztan paaz jwessiča”, cjican.

²¹ Yooz yujcquizimi zoñinacž yujcquizimi wejrnaquiu zuma litituma kamz pecuča.

²² Titžtan nii yekja jilžtan tsjii jilžtan zakaz cuchanžcača. Tii jilaqui wejrnaquiu wawczinča, zuma lititum kuzziz čhjułtakquiztanami, jalla nii. Niiqui ančhuca puntuquiztan nonžcu, ančhucaquin tjonžquin ancha pecchiča. Ančhucaž zuma kamtiquiztan nižta kuzzizza.

²³ Titz puntuquiztan tuž cjiwča. Niiqui wejt cumpañeruča. Nižaza wejttan chica ančhucultajapa sirwiča. Nii yekja pucultan jilanacž puntuquiztan tuž cjiwča, ninacača iclizquiztan cuchantaqui, nižaza ninacaž cjen Cristuqui ancha honorchizza.

²⁴ Nonžna ančhucqui. Tjapa criichinacžquiz ančuca zuma okzñi kuz tjeezna. Jalla nuž tjeeznan criichinacaqui zizaquiča, zuma razunžtan ančucaž kamtiquiztan wejrqui cuntintuča, jalla nii.

9

OFRENDA PUNTU

¹ Tsjižtan zakal chiižinuča Yooz žoñinacžtajapa ofrenda puntuquiztan. Jalla nii puntuquiztan anača ančucaquin tsji cartami cjižržquichuca.

² Ančhucqui tjapa kuztan tjazaz pequiñchucča. Jalla nii zizuča. Nižaza Macedonia yokquin žejlñi criichinacaqui ofrendižtan yanapzjapa listutača, jalla nuž chiyuča. Jalla nuž nonžcu tsjan kuzziz cjisica ofrenda uchjapa zakaz.

³ Nižaza wejrqui tii čhjepultan jilanaca cuchanžcuča, weriž chiita ančuca puntuquiztan ana toscara cjisjapa, ultimupan ančuca uchta ofrenda tjaczta cjisjapa, jaknužt wejrqui parti criichinacžquiz cjitučaja, jalla nuž.

⁴ Cunamit yekjap Macedonia criichinacaqui wejttan chica tjonachani. Ninacžquiz ančuca ofrenda uch puntuquiztan kjaž wiltami chiižinčinča. Jalla nižtiquiztan ančuca ofrenda ana listu tjacztažlaj niiqui, wejtnacaltami ančhucaltami aziž cjequiča.

⁵ Ana azi cjisjapa, wejrqui tantiichinča, tii čhjepultan jilanaca roc waquiziča wejt tuqui ančucaquin tjonznajo. Ninacaqui tjonžcu ančucaž compromitta ofrenda cumpliskataquiča. Jalla nižtiquiztan ančuca ofrenda listu tjaczta cjequiča ima wejt tjonan. Zuma okzñi kuzziz cjen ofrenda uch waquiziča, ana weriž chiižintiquiztankaz.

⁶ Ančhucqui tii cjuñzna. Jequit koloculla zkala čhjacačhaja, nižaza koloculla ajznaquiča. Nižaza jequit wacchi čhjacačhaja, nižaza wacchi ajznaquiča.

⁷ Zapa mayni persun kuzquiz tantiižcu, ofrenda uchaquiča. Jequit zuma okzñi kuztan ofrenda utčhaja, jalla niižtan munaziča Yoozqui. Ana pizc kuztan uchasača, nižaza ana žoñiz chiižintiquiztankaz uchasača.

⁸ Tiizakaz cjuñzna. Yoozqui ančucaquiz wacchi tjapaman wintizunanaca tjaaznasača. Jalla nižtiquiztan ančhucqui želinchizkaz cjesača. Nižaza ančhucqui želinchizquiztan ofrenda tjaasača, tjapaman zuma obranaca yanapzjapa.

⁹ Tii puntuquiztan cjižrta Yooz takuqui tuž cjiča: Zuma žoñiqui okzñi kuztan pori žoñinacžquiz tjaacha. Nižaza niiž zuma obranaca watay wata cjuñtaž cjequiča.

¹⁰ Yoozza semilla tjaañiqui čhjaczjapa, nižaza čhjeri tjaañiqui lujljjapa. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančucaquiz želinchiz cjskataquiča, juc'anti. Nekztan ančhucqui juc'ant ofrenda tjaasača. Ančucaž zuma tjaatiquiztan zuma obranacchiz cjequiča.

¹¹ Yoozqui ančucaquiz tjapaman zuma cusasanacchiz cjskataquiča, ančuca okzñi kuztan juc'anti tjaazjapa. Ančucaž uchta ofrenda intirjitiquiztan, nii ofrendižtan yanapta criichinacaqui Yoozquin ancha gracias cjičan cjequiča.

¹² Jalla nuž ofrenda tjaacan Yooz sirwičha. Nižaza nii Yooz sirwitiqiztan t'akjir criichinacaqui yanapta cjequičha. Nekztan ninacaqui Yoozquin ancha gracias cjan cjequičha.

¹³ Tii ofrendaqui tjeėža, jaknužt ančhucqui Cristuž liwriiñi tawc jaru kamčhaja, jalla nii. Nižaza ančhucqu zuma kamtiqiztan Yoozquin ancha honorchiz cjequičha. Ančhucqui okzñi kuztan wali chawc ofrenda tjaaquičha. Ninacžtajapa, nižaza tjapa criichi žoñinacžtajapa ančhucqui zuma okzñi kuzzizčhucčha. Jalla nižtiqiztan Yoozqui honorchiz cjequičha.

¹⁴ Yoozqui ančhucquiz ancha zuma okzñi kuzziz cjiskatchičha. Jalla nižtiqiztan nii yanapta žoñinacaqui ančhucaltajapa Yoozquiztan mayižinaquičha. Nižaza ančhucatan juc'anti zuma munazaquičha.

¹⁵ Jilanaca, cullaquinaca. Tiipanž cjuñžna. Yoozqui učumnacaquiz Cristo tjaachičha. Nii Yooziž tjaataqui juc'ant zumačha; ana intintazzucačha. Yoozquin ancha gracias cjan cjiwčha.

10

PABLUQUI CRISTUZ APOSTOLUCHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca. Wejr Pabluqui tii cjižžcučha. Jazic nonžna. Cristuqui humilde kuzzizza. Jalla nižta kuzziz cjen wejrqui ančhucquiz chiižinžcučha. Yekjap žoñinacaqui tuž cjičha: “Ančhucatan žejlcan, Pabluqui humilde kuzziztačha. Pero ančhucatan ana žejlcan, c'aripachačha”.

² Ančhucatan wilta žejlcan, ana wilta c'ari cjis pecučha. Yekjapanacaqui wejtnacaquiz uj tjojtunčha. “Žoñž kuzcamakaz kamčha Pabluqui”, jalla nuž cjiñičha. Jalla ninacžtajapa c'ari cjesačha. Pero ančhucqui ninacaž irata ana cjee. Ančhucaltajapaqui anal c'ari cjis pecučha. Cristuž apostoltčha wejrqui. Pero wejt persun aztan mantiz anal tjeez pecučha.

³ Wejrqui žoñi cjanacami ana žoñž kuzcamakaz paa-učha, nižaza ana žoñinacžtan kichas pecučha. Pero tjapa Yooz quintranacžtan quiražtakaz zalznasačha.

⁴ Nižaza Yooz quintranacžtan zalžcu, ultim arma anal joojoo-učha. Antiz Yooz aztan anawalinacquiztan atipasačha, ninacaž anawal azziz cjenami.

⁵ Yooz quintra razunanacami atipasačha. Nižaza čjul mit kuzquiztan pinsita razunanacami atipasačha, žoñinaca Yoozquin pajkatzjapa. Tjapa žoñinacaž pinsitanacami Cristuž tjaajintanac jaru cjskatz pecučha.

⁶ Jalla nižtiqiztan wejrqui listučha tjapa Yooz quintra žoñinaca casticzjapa. Ančhucqui Yooz mantuquizpan cjisna, tjappacha. Weriz tjonztan, jakziltat anaž Yooz mantuquizlaja, jalla niiqui casticta cjequičha. Cristuž apostoltčha wejrqui.

⁷ Ančhucqui žoñikaz chekža, kjažta tsijtchizlaja nižaza kjažta chiiñizlaja, jalla nii. Jakziltat mit kuzziz “Wejrqui Cristuž partiquiztčha” cječhaja, jalla niiqui cjuñž waquizičha, wejrzakaztčha Cristuž partiquiz, jalla nii.

⁸ Wejt apóstol puesto puntuquiztan cunamit juc'anti chiyučhani. Jalla nuž cjenami wejrqui anal azasačha. Jesucristo jiliriqui wejtquiz nii apóstol puesto tjaachičha, ančhucalta zuma kamañchiz cjiskatzjapa. Wejtta nii poder ana žejlčha, ančhuc alzjapa.

⁹ Cartanaca cjižžcu anal ančhuc tsucunz pecučha.

¹⁰ Yekjap quintra žoñinacaqui tuž cjičha: “Pabluž cartanacaqui chawjc jilirž cartanacažtakazza. Pero tekz žejlcan, ana azzizza, nižaza niž razunanaca inakazza”. Nuž cjiñičha yekjapanacaqui.

¹¹ Jalla nižta cjiñi žoñinacaqui zumpacha intintaz waquizičha. Jaknužt wejrqui cartanacqui cjižžquitučhaja, jalla niicama paasačha ančhucatan žejlcan.

12 Nii mita kuzziz zoñinacaž irata cjis anal pecuča. Ninacaqui porapat iñarascan ana intintazñi kuz tjeeža. Yooz tawk jarupankaz kamz waquiziča.

13 Wejrqui persun puntuquiztan anal juc'ant chiyuča. Yoozpachača wejtquiz tii apóstol langz tjaachiui. Nii langzquiztan jama chiyuča. Nižaza nii Yooziž tjaata langzquiztan jama ančhucaquin tjonzinča, liwriiñi Yooz taku paljayzjapa.

14 Ančhucaquin ana tjontasaž niiqui, wejrqui Yooziž tjaata langzquiztan jama ana ojktasača. Parti Cristuž liwriiñi taku paljayñi zoñinacžquiztan wejrčha primero ančhucaquin tjonchintqui. Yekja zoñiž Yooz taku langtiquiz ana mitisasača.

15 Yekja zoñiž Yooztajapa langztiquiztan anapal cjiwča, “Nii langztaqui weriž langztača” cjanaqui. Wejrqui pecuča, ančhucqui juc'anti Yoozquin kuzziz cjejajo. Jalla nižtiquiztan ančhucaaporquiz Yooztajapa juc'anti langz pecuča, Yooz tjaata langzquiztan jama.

16 Jalla nekztanaqui ančhucaquiztan nawjkchuc yekja wajtchiz zoñinacžquiz zakaz liwriiñi Yooz taku paljayz pecuča. Pero yekja zoñiž Yooztajapa langztiquiz anal mitisis pecuča.

17 Jakziltat honora waytiz pecčhaja, nižlaqui Yooz honora waytiz waquiziča.

18 Jakziltat persun honora waytican chiiñizlaja, jalla niiž puntuquiztan Yoozqui “ana zumača” cjequiča. Jakziltat “Yooz alaja zumapankazza” cječhaja, jalla niiqui Yooziž tjaata honorchiz cjequiča.

11

PABLUZTAN ANAZUM TJAAJIÑINACŽTAN

1 Wejrqui zumzužtakaz tsjii koluc chiyuča. Nii zumzužtakaz chiita takunaca nonžnalla.

2 Yoozqui ančhucajapa tsjii silusiñižtakaz wejtquiz cjiskatčha. Weriž Yooz taku paljaytiquiztan ančhucqui Cristužquin kuzziz cjissiča. Cristužtan zalz ora wejrqui ančhuc zuma kamañchiz Cristužquin prisintis pecuča, jaknužt tsjaa zuma tur naaža compromitta tjowžquiz prisintita cječhaja, jalla nuž.

3 Wejrqui ančhuca puntuquiztan turwayznuča; cunamit tsjiiqui ančhucaquiz incallskatačhani, Cristužquin ana tjapa kuz cjisjapani, nižaza Cristužquiztan zarakchi cjisjapani. Ančhucaž pinsitanacaqui tsjii kjutñiž cjisnačhani. Tuquitanpacha nii ana wal zkoraztakaz diablūqui mañužtan Evaquiz incallchiča, cunamit jalla nižta incallta cjisnačhani ančhucqui.

4 Wejrqui ančhucaquin tjonchinča, werar liwriiñi takumi nižaza Jesusiž puntuquiztanami paljayzjapa, nižaza tjonchinča Espiritu Santuž ančhuca kuzquiz luzskatzjapa. Jaziui ančhucquiz chiižinuča. Tsjii zoñinacaqui tsjemat liwriiñi taku paljayñiž cjenami, ančhucqui nii incallñi zoñi zuma risiwiñchucquiča. Ninacaž tsjemat tjaajintanaca catokiñchucquiča. Nižaza tsjii zoñinacaqui tsjemat espiriunaca tjaaz pecasaž niiqui, ančhucqui nižta incallñi zoñi zuma risiwiñchucquiča. Nuž nonžcu, ispantichinča; nižaza llaquita kuzziz cjiskatchinča.

5 Yekjapnacaqui ančhucaquiztan nii incallñi zoñinacž puntuquiztan pinsiča, zuma apostolonacača, jalla nii. Ninacaqui anača werar apostolonacaqui; anača wejtquiztan pajk jiliriui. Jalla nuž cjiwča.

6 Wejrqui anal altu tawkžtan paljaycan ančhucatan kamchinča. Jalla nuž cjenami wejrqui Yooz punktu zuma zizuča. Jalla nii ziziñi cjian kjanapacha tjeezinča weriž tjapa puntunaca paljaytiquiztan. Tantiya ančhucqui.

7 Wejrqui humilde kuzziz ančhucatan kamchinča, ančhuc honorchiz cjisjapa. Nižaza ana paaz paca mayžcu, liwriiñi Yooz taku ančhucacuíz paljaychinča. ¿Jalla nuž anawali paachin wejrjo?

8 Yekja iclizziz žoñinacaquí wejtquíz paaz tjaachiča. Jalla nii ofrendanaca tanzinča, ančhucacuíñ Yooz taku paljayñi ojckjapa.

9 Ančhucatan kamcan ana želinchiz cjisinča. Pero ančhucacuízitan ana čjulumi maychinča. Macedoniaquízitan tjonchi jilanacaquí wejtquíz onanchiča. Jalla nižtquízitan anaž čjulumi wejtquíz pjaltatča. Tuquiqui wejrqui ančhucacuíz ana mayzjapa ancha cwitassinča, ančhucjapa ana ch'ama cjeajo, nižaza jaztanami mayzquízitan cwtasuča.

10 Jaknužt Cristuquí werarapan chiiñitažlaja, jalla niiž cjen nižta werarapan chiyiñzakaztča wejrqui. Jalla nižtquízitan legali cjan, wejrqui cjiwča, anaž jec Acay wajtchiz žoñiqui wejt puntuquízitan cjesača, “Pabluquí ana želinchiz cjan, wejtquízitan maychiča”, nuž cjanacaquí. Jalla nuž ančhucacuízitan ana čjulumi maytquízitan cuntintutča wejrqui.

11 ¿Kjažtquízitan nižta chiyu wejrjo? ¿Ančhucatan ana zuma munazojo? Anapanž cjesača. Yooz zizza, wejrqui ančhucatan munazuča, jalla nii.

12 Wejrqui liwriiñi Yooz taku paljayiñča, ana paaz paca mayžcuquí. Nižaza tirapan nužullakaz kamača. Nekztan jakzilft paaz ganzjapa Yooz taku paljayčhaja, jalla niiqui anapanž cjichuca, “Wejrtča Pabluž irata Yooz taku paljayiñtqui”, nuž cjanacaquí.

13 Nii paaz tanzjapa paljayñinacaquí falso apostolunacača. Nii žoñi in-callñinacaquí Cristuž apostolunacažtakaz ojklayñiča.

14 Jalla nužupan tii muntuquíz wataquiča. Satanás diablupacha tsjii Yooz anjilažtakaz ojklayča.

15 Nižazakaz Satanásquíz sirwiñi žoñinacaquí werara Yooz sirwiñinacažtakaz ojklayča. Jalla nižta puntu nayžcu, ana tsucaquiča. Ninacaž nižta ojklaytquízitan jama castictaž cjequiča.

PABLUQUI ANCHA SUFRISNACA WATCHICHA

16 Wiltal cjiwča. Jalla nuž chiyanaquí ančhucquí weriž chiita puntuquízitan anača pinsisquí, “Niíquí zumzu taku chiiča” cjanacaquí. Jalla nuž pinsanamí, wejr chiyaj cjila tsjii lucurata žoñižtakaz. Wejrqui tsjii koluculla persun honora waytaj cjila.

17 Jalla nuž chiican wejrqui lucuratu žoñižtakaz chiyacha. Anal chiyacha Yooz Jilirž ortin jaru, jalla nuž persuna honora waytican.

18 Walja žoñinacaquí tii muntuquíz čjulunacuízitanami persun honora waytiča. Jalla nižtquízitan wejr zakal persun honora koluculla waytača.

19 Ančhucquí chiiñčhucča, “Ziziñ žoñinactča wejrnacuí”, cjanacaquí. Jalla nuž čhiichiz cjenami ančhucquí zumzu žoñinacž takunaca cuntintu nonzniiñčhucča.

20 Falso žoñinacaquí ninacž mantuquíz ančhuc cjisatz pecča. Nekztan ančhucquí nii žoñinacžquíz zuma cassa. Nižaza tsjii falso žoñinacaquí ančhuca cusasanacuízitan paca mayča. Nekztan ančhucquí ninacžquíz zuma tjača. Nižaza tsjii falso žoñinacaquí persunaltajapa zuma cjisjapa ančhuc mantiča. Nekztan ančhucquí niižquíz zuma cassa. Nižaza tsjii falso žoñiqui ančhuc iñarča. Nekztan ančhucquí niižquíz zumakaz awantiča. Nižaza tsjii falso žoñiqui ančhuca yujcquíz tsjajpačhani. Jalla nižakaz ančhucquí zuma awantčhani.

21 Wejrqui ančhucatan kamcan ana nižta kamchinča; humilde kuzziz kamchinča. ¿Jalla nižtquízitan wejrqui azasajo? Anapal azasača. Yekja žoñinacaquí čjulquízitan persun honora waytačhaja, jalla nii

žoñinaczquiztan juc'antitčha wejrqui. Jalla nuž chiicanaqui lucuratažtakaz chiyučha.

²² Yekjapanacaqui cjiñičha, “Hebreo sarchiz žoñinactčha wejrnacqui”. Werj zakal cjeečha, “Hebreo sarchiz žoñtčha wejrqui”. Nižaza ninacaqui cjiñičha, “Yooz illzta Israel wajtchiz žoñinactčha wejrnacqui”. Wejr zakal cjeečha, “Yooz illzta Israel wajtchiz žoñtčha wejrqui”. Nižaza ninacaqui cjiñičha, “Abrahamž majchmaatquiztan tjoniñičha”. Wejrmi zakal cjeečha, “Abrahamž majchmaatquiztan tjoniñičha”.

²³ Ninacaqui cjiñičha, “Cristuž sirwiñtčha”. Wejrmi zakal cjeečha, “Cristuž juc'ant zuma sirwiñtčha”. Jalla nuž chiicanaqui wejr casticchičha. Jalla nuž casticcan, quinsa tunca llatuncan laz u wjajtta mutchinčha. Pero ninaczquiztan juc'anti langzinčha Cristužtajapa. Nižaza ninaczquiztan juc'anti wjajttatačha. Nižaza ninaczquiztan juc'anti carsilquiz chawc-tatačha. Nižaza tsjii kjaž wilta ticzmaya želaytučha.

²⁴ Pjijska wilta judio žoñinacaqui wejr casticchičha. Jalla nuž casticcan, quinsa tunca llatuncan laz u wjajtta mutchinčha.

²⁵ Chjep wilta wejrqui wjajtz paržtan wjajttatačha. Tsjii wilta maztan čhajtatačha. Chjep wilta warcuquiz okan niž warcu julskatchičha. Warcu julskatčzu tsjii nooj weentiztan majiñtiztan pajk kot taypiquiz žejlchinčha.

²⁶ Tirapan ojkojkchinčha, walja anawalinaca watñiž cjenami. Tižta anawalinaca watchinčha, anawal pujunaca, anawal tjañinaca, wejt wajtchiz anawal žoñinaca, yekja wajtchiz anawal žoñinaca, chawjc wajtquiz anawal žejlñinaca, ch'ekti yokquin anawal žejlñinaca, anawal pajk kotanaca, nižaza anawal falso jilanaca. Jalla nižta anawalinacami watchinčha.

²⁷ Nižaza ancha langzinčha, nižaza zuma ch'amanaca watchinčha, kjaž wilta ana tjaji atchinčha, nižaza kjaž wilta čherž kjarami kjaž kjarami passinčha, kjaž wilta ayunassinčha. Nižaza kjaž wilta zakinacquiz ch'uncan sufrichinčha, zquitzž kjara.

²⁸ Tjapa nižtanaca watchiž cjenami, iyakal sufručha. Zapuru tjapa iclizziz žoñinactajapakal cjuñznučha, llaquita kuzziz ninaca zuma kamañchiz cjis-cama.

²⁹ Jakzilat llañlasni kuzziz cječhaja, wejrqui nižtan chica zakal llaquisučha. Jakzilat ujqiz tjojtskatni cječhaja, wejrqui nii tjojtskatni žoñž quintra žawjznučha.

³⁰ Wejrqui persun honora waytaž niiqui, weriž sufritanacquiztanami nižaza inallakaz cjitiquiztanami honoral waytačha.

³¹ Anal toscara chiyučha. Jesucristo Jilirž Yooz Ejpqui nii zizza. Yooz Ejpqui wiñaya honorchiz cjila.

³² Damasco wajtquin želan, Aretas cjita chawjc mantiñi jiliriqiu ulanz zananacquin guardianaca mantichičha, wejr tanzjapa.

³³ Pero criichi jilanacaqui wejr pajk canastiquiz yaažcu, pirkiz tsewctan kozzuc tsjii kjuya wintanquiztan wejr chjijunchičha. Jalla nižtiquiztan wejrqui ninaczquiztan atipassinčha.

12

¹ Persun honora waytican, anačha čjulumi wejttaqui cusaqui. Jalla nuž cjenami tiral wejt puntuquiztan chiyučha. Ančhucaquiz tii zakal quint'acha, Yoozqui niž puntunaca cherkatchičha. Nižaza niž puntunaca zizkatchičha.

² Wejrqui Jesucristužquin kuj tjaachinčha. Niiž wiruñ ažk tunca pusin watanapa wejrqui arajpach Yooz wajtquin chjichtatačha tsjii upacama. Curpužtanpacha chjichtatažlaja, už ana curpužtanpacha chjichtatažlaja, jalla nii anal naychinčha. Yooz Ejpkaz zizza.

3-4 Pero wejrqui zizuča, nii zuma wajtquin chjichtatača, jalla nii. Curpužtanami ana curpužtanami, jalla nii anal naychinča. Yoozkaz zizza. Jalla nii zuma wajtquin takunaca nonzinča, jalla nii nonžta takunacaqui anača čiičhuca žoňž takunacžtan.

5 Jalla nii Yooz puntu nonztiquiztanami chertiquiztanami honora waytasacha. Wejrqui persun sufrisnacquiztan honora zakaz waytasacha. Persunquiztan anal honora waytiz pecuča.

6 Wejrqui persun honora waytiz pectasaž niiqui lucuratažtakaz ana čitasacha. Zuma werar razunžtanpan chiyuča. Jalla nuž cjenami, persun honora anal iya waytacha. Weriz čiiitanacquiztanami paatanacquiztanami jalla nii jarukaz wejrqui rispitta cjesacha.

7 Nii Yooz puntu ziztanaca, chertanaca juc'ant zuma cuzača. Jalla nižtiquiztan ana mit kuzziz cjsjapa, Yoozqui wejr laa cjskatchiča. Wejr tsjii ch'apžtan chjapchižtakaz sufriskatchiča. Yoozqui Satanás diabluzquiz nii laa cjsjapa permitiča, wejtquiz nižta sufriskatzjapa.

8 Wejrqui čhjep wilta nii laa puntuquiztan Yooz Jiliržquin mayizichinča, wejt curpu laa žetajo.

9 Pero Yooz Ejpžti wejtquiz kjaaziča, tuž cjian: Wejrqui amtan zuma munazuča, jalla nižtiquiztan amquiz yanapača. Am inallakaz cjianacqui wejt aztan amquiz zuma atni cjskatača, nižaza čhjulunacquiztanami amquiz zuma atipni cjskatača. Jalla nuž cjichiča Yoozqui.

Jalla nižtiquiztan wejrqui sufrisnaca watchiž cjenami, nižaza inallakaz cjenami, cuntintul cjeeča. Nekžtan Cristuž aztan wejt kuzmi curpumi yanaptaž cjequiča.

10 Cristužtajapa sufricanaqui čhjulul watanami cuntintul cjeeča, inallakaz cjenami, iňarta cjenami, ana želinčiz cjenami, sufriskatta cjenami, ch'amanaca watchiž cjenami, čhjulunacaž watanami cuntintul cjeeča. Juc'ant inallakaz cjianacqui, juc'ant tjupi kuzziziča, Cristuž aztanaqui.

11 Jalla nuž čhiican lucuratažtakaz čhiichinča. Ančhucpachaž nižta wejr čhiikatchiča. Ančhucpacha wejt puntuquiztan zumanaca čhiiz waquziča. Yekjap žoňinacaqui čhiinča, nii Pablužquiztan juc'ant zuma apostolonactča wejrnacqui, cjian. Jalla nižta cjiňinacžquiztan juc'ant zumtča wejrqui, Yooz yujcquiz inakaz cjenami.

12 Wejrqui ančhucatan žejlcan ultim werar apóstol puestuquiz ojklayčinča, zuma pasinsis kuztan. Ančhucporquiz wacchi milajrunacami, siňalanacami, ispantichucanacami, jalla nižtanaca paachinča.

13 Jaknužt parti iclizziz criichinacžtan kamtučhaja, jalla nižta irata ančhucatan kamchinča. Jalla nuž kamcan ančhucacquiztan ana čhjulumi maychinča, jaknužt parti criichinacžquiztan maytučhaja, jalla nižta. Jalla nii ana čhjulumi maytiquiztanacqui cunamiž ančhucqui žawjčhani. Jalla nekžtanž pertunalla.

PABLUQUI CORINTO ŽOŇINACŽQUIZ ANCHA CJUŇČHA

14 Anziqui wejrqui tjacznuča čhjep wiltiquiziqui ančhucacquin tjonzjapa. Tii wilta zakaz ančhucacquiztan ana čhjulumi mayacha. Ančhucacusa wejtquiz anaž impotiča. Antiz ančhuc alaja importayuča. Ocjalanacaqui anaž cusasanaca juntasača, maa ejpžtaqui. Antiz maa ejpnacaž cusasanaca juntasača, persun ocjalanacžta.

15 Jalla nižtiquiztan wejrqui persun gasto gastača ančhucac kuznaca zuma cjsjapa. Wejrqui ančhucacquiz yanapasača očaňcama. Wejrqui ančhucatan juc'ant zuma munaziňi kuzziziča. ¿Ančhucžti upa wejtitan munaziňi kuzzizčhuckaya?

16 Tsjii zoñinacaqui tuž cjiñičha, Pabluqui wejtnacaquiztan ana čhulu may cjenami, jalla nuž maña paacan wejtnacaquiz incallchicha. Jalla nuž cjiñičha.

17 Pero wejrqui pewcznuča, ¿Wejrqui cuchanzquita jilanaczquiz ančhuc incallzkatchinjo? Anapanča.

18 Wejrqui Tito rocchinča ančhucaquiz tjonzcajo. Niižtan chica yekja jila cuchanzquichinča. ¿Nii Titžquiz ančhucqui incallchinčhucjo? Niižtan wejttan nuž pucultan ančhucatan zumpacha kamchinča, zuma kuztanami nižaza zuma kamcanami.

19 Ančhucqui cunamit wejt puntuquiztan pinsičhani, Pabluqui persun puntuquiztan tirapankaz tjurtičha, jalla nii. Jalla nižta pinsitaqui anazumača. Weriž pecta jilanaca, cullaquinaca. Yooz yujcquiz Cristuž tjuuquiz chiyučha, ančhuca kuznaca juc'ant zuma cjisjapa.

20 Ančhucaquin tjonžcu, cunamit wejrqui ančhucaquiztan tsjii zoñinacztan anazuma kamañchiz zalačhani. Jalla nii jiwjatučha. Jalla nižta zalaž niiqui, wejrqui ančhucaquiz c'aril cjeeča. Jalla nižta c'ari takunacztan tjonzjapa anaž pecča ančhucqui. Cunamit ančhucaporquiz ch'aaznaca zejlčhani, nižaza iñiziñinaca zejlčhani, nižaza čhjaawjkatñinaca zejlčhani, nižaza mitarar kuzzinaca zejlčhani, nižaza ana zum taku joojooñinaca zejlčhani, nižaza zoñž quintra chiichiiñinaca zejlčhani, nižaza mit kuzziz zoñinaca zejlčhani, nižaza kichjasñi kuzziz zoñinaca zejlčhani. Jalla nižtanaca zejlčhani. Jalla nižtiquiztan tii cartal cjiyržcuča, ančhucaž ana zuma kamañnacquiztan jaytisjapa.

21 Cunamit yekjapanacaqui ana zuma kamañchizlani, nižaza adulteriuquiz ojklaychizlani, nižaza ana walinaca paachižlani. Cunamit yekjapanacaqui ančhucaquiztan uj paayinčhucžlani, nižaza ančhuca ujquiztan ana pertuna mayizichinčhucžlani. Jalla nižtiquiztan ančhucaquin tjončan cunamit wejt Yoozqui ančhucaž anazuma kamchiž cjen wejr azkatačhani. Nižta wataquiz niiqui, llaquita kuzziz cjeeča.

13

ZERZ TAKUNACA

1 Tiižtan čhjepquiziqui ančhucaquin tjonžcuča. Ima tjončan tiizakal chiižinuča. Tsjii zoñžquiz uj tjojtnaquiž niiqui, ima casticta cjan, pucultan čhjepultan tisticunacztan ticlarskataquičha nii uj paañi zoñž puntuquiztan.

2 Tuquiqui wejrqui uj paañi zoñinaczquiz chiižinchinča, ujnaca eca, cjan. Nižaza tjapa zoñinaczquizimi nižta chiižinchinča. Jaknužt pizc wiltiquiz tjonžcu ninaczquiz chiižinchinča, jalla nižta tii cartiquiz wilta chiižinžcuča, ančhucatan ana zejlcanami. Wilta tjonžcu, uj paañi zoñinaca panž casticača.

3 Jalla nuž castictiquiztan ančhucqui kjanapacha cheraquičha, Cristužtan wejttan tsjii kuzzizza. Jaziqui Cristuqui wejr čhiikatchičha. Cristuqui anača inallakaz ančhucaltajapa. Antiz ančhucaporquiz niiz azi tjeeža.

4 Ina zoñižtakaz cruzquiz ch'awctatača. Pero Yooz Ejpž aztan jatatchičha. Cristužtakaz inallakaz wejrqui. Pero nižaza Cristužtan kamcan, wejrqui Yooz aztan tjeeznasača ančhucaltajapa.

5 Ančhucqui persunpacha kuz tantiyasa, Cristužquin tira kuz tjurt'iñi, už ana tjurt'iñi, jalla nii. Persunpacha tantiyasa. Jesucristuqui ančhuca kuznacquizza. ¿Jalla nii ana naazjo? ¿Ančhucqui anaj ultim criichinacajo?

6 Wejrqui cjiwča, wejrnacqui anača falso criichi zoñi, antiz ultim werar criiñ zoñičha. ¿Nii ana nayjo?

⁷ Wejrqui Yoozquin mayizuča, ančhuc ana ujnaca paajo. Jalla nuž mayizuča, wejt zuma razuna ana tjeezjapa, antiz ančhucqui zuma cjisjapa. Wejrqui ana zuma razunchiztakal cjež niiqui, anaž importiča.

⁸ Wejrqui werar razun quintra anal paasača čjulumi. Antiz werar razun jarukaz chiyasača.

⁹ Jalla nižtiquiztan wejrqui inallakaz cjanami cuntintuča, ančhucqui tjup kuzziz cjequiž niiqui. Wejrqui ančhucaltajapa tira Yoozquin mayizuča, ančhuc juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.

¹⁰ Wejrqui ančhucatan ana žejlcan, jalla tuž tii cartal cjiyržcuča, ančhuc zuma cjisjapa. Wejrqui ančhucaquin tjonacha Yooz Jilirž apóstolž aztan. Ančhucaquin tjonacha, ana c'aripacha cjisjapa, antiz ančhuc juc'ant zuma kamañchiz cjiskatzjapa.

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, jalla nuž chiižcu tiizakal chiyuča. Ančhucaquiz zumaj cjila. Ančuca kamañanaca zumpacha azquicha. Zuma kamañchiz panž cjisna. Nižaza ančhucqui porapat kuzzasñiž cjee. Tsjii kuzziz cjee. Porapat zuma munaza. Jalla nuž zuma kaman, Yoozqui ančhucatan cjila. Yoozqui ancha zuma okžni kuzzizza, nižaza niiča llan kuzziz cjiskatñiqui.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, porapat zuma tsaanasaquiča.

¹³ Tekzta tjapa Yoozquin kuzziz jilanacaqui ančhucaquin tsaanžquiča.

¹⁴ Jesucristo Jiliriqumi tjapa ančhucaquiz zumanacaj tjaala, nižaza Yooz Ejjpqui tjapa ančhucatan zuma munaziñej cjila, nižaza Yooz Espiritu Sanquiqui tjapa ančuca kuznacquiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amen.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS GÁLATAS

¹ Wejr Pablutcha, anchucaquin tii cartal cjiyrzcuha. Jesucristužtan Yooz Ejpžtan cuchanzquita apóstol zoñtcha wejrqui, anača zoñiz cuchanzquititqui. Nižaza anača zoñiz uchtitqui tii apóstol puestuquiz. Antiz Jesucristužtan Yooz Ejpžtan wejr tii apóstol puestuquiz utchiča. Yooz Ejpča Jesucristo ticziquiztan jacatatskatchiqui.

² Wejrqui tjapa wejttañ zejlñi jilanacžtan anchucaquin tsaanžcuha. Ančhucqui Galacia provinciquin icliz zoñinacžhucča.

³ Učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan ančucaquiz zumaj yanapla, nižaza ančucaquiz cuntintu kuzziz walikaj kamkatla.

⁴ Tii muntuquiz kamcan, zoñinacaqui ana zuma kamañchiz kamča. Nii ana zuma kamañquiztan liwriizjapa, Jesucristuqui ticziča. Nižaza učhum ujnac laycu ticziča Yooz Ejpž munañpi jaru. Jalla nii Yoozza učhum yanapñiqui.

⁵ Yooz Ejpqui wiñaya honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

TSJIIKAZ LIWRIIÑI TAKU ZEJLCHA

⁶ Wejrqui ančuca puntu nonžcu ispantichinča. Ančhucqui ratulla Yoozquiztan zarakquiča. Jesucristuž ančucaquiz okžñiz cjen, Yoozqui ančhuc kjawziča, liwriita cjisjapa. Yoozquiztan zarakcan ančhucqui yekja tsjemat liwriiñi taku catokquiča.

⁷ Pero anaž yekja liwriiñi takuqui želasacha. Tsjii tsjii zoñinacaqui ančuca kuz turwayskatz pecča. Nižaza Jesucristuž liwriiñi taku tsjematquin querz pecča. Wejrnacqui ančucaquiz werar liwriiñi taku paljaychinča. Jalla niic ančhucqui zizza.

⁸ Jalla nižtiquiztan jakziltamiž tsjemat liwriiñi taku ančucaquiz tjaaj-nasaž niiqui, jalla nii zoñiqui Yooziž castictaj cjila. Wejr mekaj cjila, araj-pachquiztan tjonchi anjila mekaj cjila, jakziltami yekja tsjemat liwriiñi taku tjaajnasaž niiqui, castictaj cjila.

⁹ Tuquiqui nižtapan chiichinča. Jaziqui wilta nižtapachal chiyuča: Jakziltamiž yekja tsjemat liwriiñi taku ančucaquiz tjaajnasaž niiqui, jalla niiqui Yooziž castictapaj cjila. Ančhucqui werar liwriiñi taku catokchinčhucča. Ana iya zejlča.

¹⁰ Jalla nuž c'aripacha chiican, žehjulut pecoj wejrjo? Anal pecuča "Amča zumamqui" cjiñinacaqui. Nižaza anal pecuča zoñinacž kuz wali cjiskatzjapa. Jalla nižta pecaquiz niiqui, Jesucristuž mantuquiz sirwiñi ana cjichucača.

PABLUZ OJKLAYTA QUINTU

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, ančucaquiz tuž tjaajinz pecuča. Weriz pal-jayta liwriiñi takuqui anača zoñž kuzquiztan pinsita.

¹² Ana jec zoñžquiztanami nii liwriiñi taku nonzinča, nižaza anaž jec zoñimi wejtquiz nii liwriiñi taku tjaajinchiqui. Jesucristupachača wejtquiz tjaajinchiqui.

¹³ Tuquiqui wejrqui judío zoñinacž kamañ jaru kamiñtača. Jalla nii nonzinčhucča. Tuquiqui Yooz partir zoñinaca tanžcu ninaca walja sufriskatiñtača. Yooz icliz zoñinaca k'ala akz pecaytuča.

¹⁴ Nižaza wejrqui judío cuzturumpinacz puntu juc'anti zizzinča, wejt judío mazinaczquiztan juc'anti. Wejrqui wejt tuquita atchi ejpnacz cuzturumpiquiz tjapa kuztantača. Nii cuzturumpinacz jaru kamzjapa anča c'unchintača.

¹⁵ Jalla nuž cjenami Yoozqui wejr t'akziča, niž azapóstol cjisjapa. Ima weriž maaquiztan nasan, Yoozqui wejr t'akzjapa tantičiča. Nižaza Yoozqui wejtquiz anča okžniž cjen, wejr kjawziča, liwriita cjisjapa. Chjulorat wejr kjawz tantičhaja, jalla nii ora wejr kjawziča,

¹⁶ Niž zinta Majch pajzjapa, nižaza niž azapóstol cjisjapa. Nižaza Yoozqui wejr kjawziča, ana judío wajtchiz zořinaczquin Jesucristuž puntu paljayři cjisjapa. Jalla nuž Yooztan niž Majchtan pajžcu, ana jecztanami kazři ojkhinča.

¹⁷ Nižaza ana Jerusalén watjami ojkhinča, parti apostolanacztan kazřimi. Ninacaqui wejt tuqui apóstol puestuquin luzzitača. Jalla nuž wejt tuqui luzziž cjenami ana ninacztan kazři ojkhinča. Antiz Arabia yokquin ojkhinča. Wiruřaqui niwjctan Damasco wajtquin quejpžquichinča.

¹⁸ Nekztanaqui čhjep watquiztan Jerusalén ojkhinča, Pedružtan zalzjapa. Jalla nekztan Pedružtan tsjii tunca pjijskan tjuři kamchinča.

¹⁹ Jalla nicju kamcan, Jesucristo Jilirž lajk Jacobo cjeta apostolžtan zalchinča. Ana jakzilta parti apostolonacztanami zalchinča.

²⁰ Yooz yujcquiz žejlcan, anal toscara chiyuča. Tii weriž cijjrtaqui werarača.

²¹ Jerusalén wajtquiztan zarakžcu, Siria yokaran nižaza Cilicia yokaran ojkhinča.

²² Judea yokquin kamři criichinacztan ima zalchinča. Nii Cristuž partir zořinacaqui ima wejr paj-kalča.

²³ Ninacaqui wejt puntuquiztan tii quintukaz zizziča: “Nii wejrnačaz sufriskatta zoři qui niipachaž Jesucristužquin kuztan criichiqui. Tuquiqui liwriři Jesucristuž puntu k'ala tjananz pecniča. Antiz qui niiqui liwriři Jesucristuž puntu paljajla”. Jalla nuž cjetča wejt puntuquiztanaqui.

²⁴ Nii criichinacaqui Yooztajapa honora waytichiča wejt puntu nonziž cjen.

2

APOSTOLONACAQUI PABLO ZUMA RISIWCHICHA

¹ Nekztan tunca pusin watquiztan wilta Jerusalén watja ojkhinča Bernabežtan. Nižaza Tito chjitchinča.

² Yooz wejtquiz chiitan, Jerusalén watja ojkhinča. Jalla nicju jaknužt yekja wajtchiz zořinaczquiz liwriři Yooz taku paljaytučhaja, jalla nii mazin pecchinča. Primiraqui icliz jilirinacztan ajžcu ninaczquiz mazinchinča, nekztan parti criichinaczquiz mazinchinča weriž paljajta liwriři Yooz taku, jalla nii. Jalla nuž mazinchinča, weriž Yooztajapa langžta ana ina cjisjapa. Nižaza anz weriž Yooztajapa langžtaqui ana ina cjiskatz pecuča. Jalla nižtiquiztan weriž paljajtaqui nii judío criichinaczquiz mazinchinča.

³ Ninacaqui wejr zuma risiwchiča. Nižaza Tituqui wejtjan chica zelatča. Nii Tituqui griego wajtchiz zoři cjian, ana janchiquiz chimpuchiztača, judío zořinacz cuzturumpi jaru. Jalla nuž cjenami judío zořinacz cuzturumpi ana paakatchiča, nii janchiquiz chimputa cuzturumpi, jalla nii.

⁴ Pero tsjii kjaž zořinaca zelatča, “Wejrnačča criichinacaqui” cjiři. Jalla ninacaqui anatača litijum criichinacaqui pero. Criichinaczporquiz chjozaka luzzitača. Jalla nii ana zum zořinacaqui awayt'i luzzitača, jaknužt

wejrnacqui Jesucristužquin kuzziz cjen Moisés liiquiztan liwriita, jalla nii. Ninacakaz Titžquiz judío chimpuchiz cjiskatz pecatča. Nižaza ninacaqui wilitaž wejrnac ninacž lii mantuquiz utz pecatča.

⁵ Anapan ninacž munañpi jaru cjiskatchinča. Wejrnacqui pecaytuča, ančhucqui werar liwriiñi Yooz tawk jaru tirapan kamzjapa, jalla nuž.

⁶ Nekz željñi pajta jilirinacaqui ana wejtquiz čjul ew taku tjaajinčiča. Jiliri cjenami ana jiliri cjenami wejtquiz anal importayuča. Yoozquiz žoñinaca ana illillziča. Yooz yujcquiziqui tjapa criichinacaqui tsjii pari-juča.

⁷ Jalla ninacaqui wejtquiz ana čjul ew taku tjaajinčiča. Antiz nina-acaqui wejr pajčiča, Yooziž uchta apóstol, nižaza werar liwriiñi taku pal-jayñi, jalla nii. Wejrqui uchtača yekja wajtchiz žoñinacžquiz liwriiñi Yooz taku paljayajo, jaknužt Yoozqui Pedro utchaja, judío wajtchiz žoñinacžquiz liwriiñi taku paljayajo, jalla nižtapacha.

⁸ Yoozqui Pedro cuchanchiča, judío žoñinacžquiz liwriiñi taku paljayajo. Jalla nii Yoozpacha wejr cuchanchizakazza, yekja wajtchiz žoñinacžquiz paljayajo. Yoozqui jalla nuž pucultan cuchanchiča nižtajapa langznajo.

⁹ Jalla nižtiquiztan Jacobžtan Pedružtan Juanžtan wejr pajčiča, Yooz amt'ita jaru apóstol puestuquiz uchta, jalla nii. Nii čjepultanaqui pa-ja chawj jilirinacatača. Jalla nuž wejr pajžcu, ninacaqui wejr zuma risiwčiča. Bernabequi risiwtažakazza. Jalla nižtiquiztan wejtnacatan ninacžtan wali cjiyassinča. Wejrnacqui tsjii zuma acuerduquiz kazzas-inča, wejrnača yekja wajtchiz žoñinacžquin paljayi ojkszapa, nižaza ninaca judío žoñinacžquin paljayi ojkszapa, jalla nuž.

¹⁰ Nižaza ninacaqui wejtnacaquiz roct'ichiča, pori žoñinacžquin yanapz-japa cjužznajo. Wejrqui nižtapacha zakaz anča tantiyuča.

PEDRUŽTAN PABLUŽTAN ANTIOQUIA WAJTQUIN

¹¹ Niiž wiruñ Pedruqui Antioquía watja ojkcichiča. Jalla nicju Pedružquiz zumpacha čhižinčinča, niiž yujcquizpacha. Niiž kamtaqui ana zumquin-tača.

¹² Antioquía wajtquin irantižcu, Pedruqui nii wajtchiz ana judío žoñinacžtan lujčiča. Nekžtan tsjii kjaž Jacobž partir žoñinacaqui irantichiča. Jalla ninacaqui judío cuzturumpinaca exijiñitača. Jalla ninacžquiz ekskcu, Pedruqui nii ana judío žoñinacžquiztan tsjii latu zarakčiča.

¹³ Pedruž nuž zarakčan, parti judío criichinacaqui nižtapacha zakaz tsjii latu zarakčiča. Pero ninacaqui kuzquiz zizatča, nižta zarakz ana wali, jalla nii. Bernabemi ninacžtan čica zarakzkattatača.

¹⁴ Jalla nuž zarakžcu ninacaqui werar liwriiñi Yooz tawk jaru ana kam-čiča. Jalla ninaca zarakñi cheržcu wejrqui tjapa žoñinacž yujcquiz Pe-družquiz zumpacha čhižinčinča, tuž cjan: –Amqui judío žoñimča. Jalla nuž cjenami amqui ana judío žoñižtakaz kamñamča. Amqui judío cuz-turumpinac jaru ana kamñamča. Jalla nižtiquiztan žkjažtiquiztan amqui tii ana judío žoñinaca judío žoñinacžtakaz kamkatz pecya? Anapanž zuma niiqui.

JESUCRISTUZQUIN KUZZIZ CJEN ŽOÑINACA LIWRIITACHA

¹⁵ Wejrnacqui judío žoñinacžquiztan tjoninča. Yekja wajtchiz žoñinacžquiztanami, Yooz quontra paañi žoñinacžquiztanami anapan tjoninča.

¹⁶ Jalla nuž tjonniž cjenami wejrnacqui zizzinča, anaž jakziltami Moisés lii jaru kamčiž cjen Yooz yujcquiz zuma cjisnasacha. Yooz yujcquiz zuma

cjisjapa, zoñinacaqui Jesucristužquin kuzziz cjistanča. Jalla nuž zizzinča. Wejrnac zakaz Jesucristužquin kuz tjaachinča, Yooz yujcquiz zuma cjisjapa. Anaž jakziltami Moisés lii jaru kamchiž cjen Yooz yujcquiz zuma cjisnasača. Jalla nižtiquiztan wejrnac zakaz Moisés lii jaru kamchiž cjen, Yooz yujcquiz anapanž zuma cjisnasača.

¹⁷ Yooz yujcquiz zuma cjisjapa wejrnacqui Jesucristužquin kuz tjaachinča. Jalla nii kuz tjaaz oraqui, wejrnacqui yekja wajtchiz zoñinaca irata persun uj pajstantača, “Wejrnacmi zakaz ujchiztča”, cjcanaqui. ¿Jalla nuž wejrnacaž persun uj pajchiz cjen, Jesucristuqui wejrnac nižta ujchiz cjiskatjo? Anapanž cjesača.

¹⁸ Yooz yujcquiz zuma cjisjapa, Moisés lii ana walča. Jalla nuž wejrqwi tjaajinchinča. Anziqui wejrqwi wilta chiitasaž niiqui, “Moisés lii jaru kamchiž cjen Yooz yujcquiz zuma cjisnasača” jalla nižtiquiztan wejrqwi juc’anti ujchizpan cjtasača.

¹⁹ Moisés lii mantuquiz kaman nii liiqui kjanapacha wejtquiz tjeeziča, wejrqwi ujchizpantča, jalla nii. Jalla nižtiquiztan wejt persun uj pajžcu, Jesucristužquin kuz tjaachinča. Jalla nižtiquiztan Moisés liiquiztan liwritača wejrqwi, Yooztajapa kamzjapa.

²⁰ Jesucristuqui wejt ujnac laycu cruzquiz ch’awcta ticziča. Jalla nuž wejt ujnac laycu ticziž cjen, wejrqwi nižtan chica ticzižtakaztča. Wejt tuquita ana zuma kamaña jaytichinča, jalla nižtiquiztan ew kamañchizza wejrqwi. Pero anača wejt persun kamañchiz antiz Cristuž kamañchiz kamuča. Jaziqui tii muntuquiz žejtcan ew kamañchiz kamuča. Jesucristo Yooz Majchquin kuz tjaatiquiztan Jesucristuqui wejtquiz okžniž cjen, wejt ticz cuntiquiztan ticziča.

²¹ Yoozqui zoñinacžquiz okžcu, Jesucristo cuchanžquichiča zoñinaca liwriizjapa. Liwriiñi Yooz taku anal nicz pecuča. Moisés lii jaru kamchiž cjen zoñinacaqui Yooz yujcquiz zuma cjisizž cjtasaž niiqui, Jesucristuqui inapankaz ticztasača. Anapanča nužuqui.

3

LIWRIIZ PUNTU

¹ Galat wajtchiz zoñinaca, ančhucča zumzužtakaz. ¿Jequit ančhuc in-callehejo? ¿Jequit werar liwriiñi tawkquiztan ančhuc tsjii kjutñi chjitehejo? Liwriiz puntu paljaycan wejrnacqui Jesucristuž puntuquiztan kjanapacha ančhucacquiz tjaajinchinča, Jesucristuqui zoñinacž ujnacquiztan cruzquiz ch’awcta ticziča, jalla nii.

² Tsjii pewcz pecuča. ¿Moisés lii jaru kamchiž cjen, Espiritu Santo ančhuca kuzquiz luzzikay? Anapanča. Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan, nekztan Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz luzziča. Jalla niiqui nužupanča.

³ ¿Kjažtiquiztan anča zumzu ančhucjo? Espiritu Santuž cjen ančhucqui Yooz kamañquiz kami kallantichinčhucča. ¿Persun kuzcama kamcanaqui Yooztajapa tsjan zuma kamasajo? Anapanča.

⁴ ¿Jesucristužquin crižcu ančhucqui inakaz sufrichinčhuc cjes kjažtatajo? Ana inakaz ančhucqui sufrichinčhucžlani.

⁵ Yoozqui ančhuca kuzquiz niiž Espiritu Santo luzkatchiča. Nižaza ančhucaž cheran Yoozqui milajrunaca paachiča. ¿Ančhucaž Moisés lii jaru kamtiquiztan jalla nižta milajrunaca Yooz paachejo? Anapanča. Ančhucqui Jesucristuž puntuquiztan nonžcu catokchinčhucča. Jaziqui ančhucaž Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan Yoozqui ančhucaž cheran mila-rju paachiča.

⁶ Abraham zakaz Yoozquin kuz tjaachitacha. Jalla nuž tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjiskattatacha.

⁷ Jalla nižtiquiztan jakziltat Jesucristužquin kuz tjaachaja, jalla niiqui ultim Abrahamž majchmaatiča. Jalla niic werar razunacha.

⁸ Yoozqui tuquitanpacha tuž tantiichiča, Jesucristužquin kuz tjaañi žoñinaca Yooz yujcquiz zuma cjiskattaž cjesača, jalla nuž tantiichiča. Jalla nižtiquiztan tuquitanpacha liwriñi Yooz puntuqui Abrahamžquiz chitatača, tuž cjican: “Amiž cjen tjapa wajtquiztan žoñinaca zumaž cjiskattaž cjequiča”. Jalla nuž cjiča cijjrta Yooz takuqui.

⁹ Jalla nižtiquiztan jakziltat Jesucristužquin kuz tjaachaja, jalla niiqui Abrahamžtan zuma cjiskattaž cjesača.

¹⁰ Jakzilta žoñinacat Yooz yujcquiz zuma cjisjapa, Moisés liiquiz kuz tjaachaja jalla ninacaqui Yooziž castictaž cjequiča. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat tjapa Moisés liiquiz mantianac jaru ana zumpacha kamčhaja, jalla ninacaqui Yooziž castictaž cjequiča”.

¹¹ Anaž jecmi Moisés lii jaru zumpacha kami atasacha. Jalla nižtiquiztan Moisés liiquiz kuz tjaatiquiztan anaž jecmi Yooz yujcquiziqui zuma cjisnasacha. Kjanapachacha nii razunaqui. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat Yoozquin kuz tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjisnachaja, jalla niiqui Yooztan kamaquiča”.

¹² Pero Moisés lii jaru kamcan, Yoozquin kuz tjaazqui ana walča. Moisés lii puntuquiztan Yooz takuqui tuž chiča: “Jakziltat Moisés lii jaru kamčhaja, jalla niiqui nii lii jaru kamtiquiztan Yooztan kamaquiča”.

¹³ Pero anaž jecmi nii lii jaru zumpacha kamasacha. Jalla nižtiquiztan tjapa žoñinacaqui Yooziž castictaž waquiziča. Pero Jesucristuqui učum liwriichiča, Yooziž ana casticta cjejajo. Jesucristupacha učum cuntiquiztan casticta cjissiča. Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat cruzquiz ticznačhaja, jalla niiqui tjeeža, Yooziž castictaž, jalla nii”.

¹⁴ Jesucristuqui yekja wajtchiz žoñinacž cuntiquiztan zakaz casticta cjis-siča, ninaca Abrahamžtan Yooz yujcquiz zuma cjiskatzjapa. Nižaza Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen Yoozqui tjapa učum kuznacquiz nižž Espiritu Santo luzkatchiča, nižž tuquita chiita takucama.

MOISES LII PUNTU

¹⁵ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii puntul chiyacha. Tsjii nonžna. Tsjii zuma legali acuerduquiz luzta, nižaza jliliriz sillta, jalla nii documentuqui ana wira campiyasacha, nižaza ana nekz yapasacha, jliliri sillta jaru.

¹⁶ Anziqui tii puntul chiyacha. Yoozqui taku tjaachiča Abrahamžquizimi nižž majchquizimi. Yooz takuqui anaž cjiča, “Majchmaatinacžquizimi”, cjicanaqui. Anaž wacchi žoñinacž puntuquiztan chiiča. Antiz tsjii žoñž puntuquiztankaz chiičiča. Jalla nii žoñiča Cristuqui.

¹⁷ Jalla tuž chiyuča: Yoozqui Abrahamžquiz taku tjaachiča. Nekz-tan pusi patac quinsa tuncan watanacquiztan Yoozqui Moisesquiz nižž lii tjaachiča. Jalla nii wiruñ tjaata liiqui nñ tuquita Abrahamžquiz tjaata taku anapanž ana walkatasacha.

¹⁸ Moisés lii jaru kamchiž cjen Yooz zumanaca tanžtaž cjitasaž niiqui, jalla nižtiquiztan Yooziž Abrahamžquiz tjaata taku anaž waltasacha. Pero panž walča. Yoozqui Abrahamžquiz nužukaz taku tjaachiča, žoñinaca liwriizjapa.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan, ¿chjuljapat Moisés lii sirwiya? Jalla tužuča. Moisesquiz nii liiqui tjaatatača, žoñinacž ujnaca tjeezjapa. Nižaza nii liiqui walatča, Jesucristuž tjonzcama. Jesucristuqui Abrahamž majchmaatquiztan tjonñiča. Nižaza nižž puntuquiztan chiča nii Yooziž Abrahamžquiz

tjaata takuqui. Yoozqui anjilanaca cuchanzquichiča, niiz lii Moisesquiz tjaazjapa. Nekztan Moisesqui parti zoñinaczquiz Yooz mantitanaca tjaajinchiča.

²⁰ Moisesqui nii liiztan zoñinaczquiz mantichiča, zoñinaca nii lii cumplajo. Pero Yoozqui niiz persun tjaaata taku cumplichiča. Yooz alaja cumplichiča.

²¹ Jalla nižtiquiztan, ¿kjaž cji? ¿Moisés liiqui Yooziž tjaaata tawk quintra cjesaya? Anapanž cjesača. Anaž jecmi Moisés lii jaru zumpacha kamasacha, Yooztan wiñaya kamzjapa. Jalla nii lii jaru zoñinaca kamtasaz niiqui, Yooz yujcquiz zuma cjtasača, nii lii jaru kamtiquiztan.

²² Pero cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tjapa zoñinacaqui uj paachiž cjen castictaž cjequiča”. Jalla nuž cjenami, Jesucristužquin kuz tjaañi zoñinacaqui Yooziž tjaaata taku tanznasača, ana casticta cjisjapa, Yooztan wiñaya kamzjapa.

²³ Ima Jesucristuž puntuquiztan zizcan učhumqui Moisés lii mantuquiz želatča. Nižaza nuž žejlčinčumtača Jesucristužquin kuz tjaazcama.

²⁴ Jalla nižtiquiztan Moisés lii mantuquiz želatča učhumqui, Jesucristuž tjonzcama. Nekztan Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan Yooz yujcquiz zuma cjissinčumča, nižaza ana ujchiz.

²⁵ Anziqui zoñinacaqui Jesucristuž puntuquiztan zizasacha. Jalla nižtiquiztan učhumnacqui Moisés lii mantuquiz žejlžqui žeržtača.

²⁶ Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan tjapa ančhucqui Yooz partiquiz žejlča, Yooz maatinacčhucča.

²⁷ Jakzilat Jesucristužtan tsjii kuzziz cjiscu bautista cječhaja, jalla niiqui Cristuž partiquiz cjišiča. Nižaza ew kamañchiz cjišsa.

²⁸ Cristuž partiquiz žejlcan, anaž t'aka t'aka žejlča. Judío zoñinacami, yekja wajtchiz zoñinacami, zoñž mantuquiz žejlñi zoñinacami, ana zoñž mantuquiz žejlñi zoñinacami, luctakami, maatakami, jalla tjapa zoñinacaqui Jesucristuž partiquiz žejlcan Yooz yujcquiz tsjii parijuča. Nižaza tsjii t'akquizkazza.

²⁹ Nižaza Cristuž partiquiz želaquiz niiqui, ančhucqui Abrahamž ultim ligitum majchmaatinacčhucča. Nižaza ančhucqui Abrahamž ligitum majch maatinaczlaj niiqui, ančhucqui Yooziž Abrahamžquiz tjaaata taku tsjii irin-sažtakaz tanznaquiča, Yooztan wiñaya kamzjapa.

4

UCHUMNACAQUI YOOZ MAATICHUMCHA

¹ Nii irinsa puntu tii zakaz chiiz pecuča. Tsjii irinsa tanzñi ocjalaqui zoñi pajkzcama anaž irinsa tanznasača. Ocjala cjicanaqui nii famillžquiz piyunažtakaz kamča. Pajkžcu, nekztan tjapa nii famillž cusasanaca nižtacama želaquiča.

² Nii ocjalaqui famillž mantuquiz tjiizta žejlča, nižaza niiz irinsaqui yekja zoñžquiz cwiñžinajo cumpjiitača, irinsa tanz oracama.

³ Jalla niža iratača učhumnacaqui. Tuquiqui učhumqui ocjalažtakaz kamcanaqui zoñiž pinsita jarukaz kamatča.

⁴ Yooziž pinsita timpu irantižcu Yoozqui niiz Majch cuchanzquichiča. Nekztan tsjaa maatakquiztan majttatača, nižaza Moisés lii mantuquiz želatča.

⁵ Jalla nuž Yoozqui niiz persun Majch cuchanzquichiča učhumnaca Moisés lii mantuquiztan liwriizjapa, nižaza Yooz maati cunta cjisjapa.

⁶ Ančucaž Yooz maati cjicanaqui Yoozqui niiž Majch Espíritu Santo ančuca kuzquiz cuchanžquichiča. Espíritu Santuqui ančuca kuzquiz Yooz Ejpžquin cjuñžkatča, “Wejt Tata” cjan.

⁷ Jalla nižtiquiztan Yooz cjen ančucqui Moisés lii mantuquiz anaž iya zejlča. Yooz maati cjan, Yooz tjaata irinsa tanznaquičha.

PABLUQUI CRIICHI ZOÑINACŽQUIZ ANCHA CJUŇČHA

⁸ Tuqui ančucqui werar Yooz anaž pajatča. Antiz zoñiž pinsita yooznacž mantuquizkaz želatča. Nii yooznacaqui anaž ultimu Yoozza, zoñiž pinsitiquiztankazza.

⁹ Anziqui ančucqui werar Yooz pajča. Primiraqui Yoozqui ančuc maati cunta pajchiča. Jalla nuž Yooz maati cunta cjiscu, ¿kjaž ančucqui zoñiž pinsita yooznacquin wilta cutasajo? ¿Nii yooznacž mantuquiz wilta cjis pecjo? Nii yooznacaqui ana azzizza; nižaza inakazza.

¹⁰ Ančucqui tirapan tjuñinacžquizimi jiiznacžquizimi oranacžquizimi watanacžquizimi rispitiñchučha. Jalla nižta rispitzqui anaž waquiziča.

¹¹ Jalla nuž rispitan wejtla ančucaquiz tjaajinzqui inapankaj cjičhani. Jalla niil jiwjatuča.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančucaquiz rocuča, wejržtapachaž cjissaja, Moisés lii mantuquiztan liwriita, jalla nižta. Wejrqui ančuc yekja wajtchiz zoñižtakaz cjissinča judío cuzturumpinaca ana paažcu. Ančucqui wejr zuma risiwchinčučha, ana čjul wejt quintra kjaž cjiscu.

¹³ Ančucqui zizza, primeraqui wejr laacjichiž cjen ančucatan kamchinča. Nižaza ančucatan kamcan, liwriiñi Yooz puntu paljaychinča. Jalla nii zizza ančucqui.

¹⁴ Jalla nii cona laacjitaqui wejtajapa tsjii pruebatača. Jalla nižta weriž laacjitiqiztan ančucqui ana wejr iñarchinčučha, nižaza wejr ana jakjurpayz pecchinčučha. Antiz wejr ancha zuma risiwchinčučha, tsjii Yooz cuchanžquita anjilažtakaz. Nižaza Jesucristužtakaz wejr zuma risiwchinčučha.

¹⁵ Weriž ančucatan kamchiž cjen ančucqui zuma cuntintu sint'ichinčučha. Jaziqui ančucaquiz, ¿kjažt cjisjo? Wejrqui declaručha, ančucatan kamcan, ančucqui attasaž niiqui, persun čhujcquimi lecžcu wejtquiz tjaatasučha.

¹⁶ Wejrqui ančucaquiz werar razunanaca čhiichinča. Jalla nuž čhiitiquiztan, ¿ančucqui wejt quintra cjissinčucjo?

¹⁷ Nii ana werar razuna čhiñi zoñinacaqui ančuc ančaž importayča. Jalla nuž importaycan ninacaqui ančuc ana zuma cjiskatz pecča. Wejtnacaquiztan t'akskatz pecča, ninacž partiquiz cjisjapa, nižaza ninacž honora waytiskatzjapa.

¹⁸ Tsjii zoñiqui yekja zoñžquiz tsjan zuma kamañchiz cjiskatz pecasača. Jalla nuž peccanaqui nii zoñžquiz ancha importayasača. Jalla nižta importayzqui ancha zumača. Tjapa zoñinacaqui ančucaquiz nižtaj paala. Anača wejrkaz, ančucatan kamcanaqui, ančuc importayz waquiziča.

¹⁹ Zuma jilanaca, cullaquinaca, ančucaltajapa wilta wejt kuzquiz ancha cjuñučha. Nižaza wejrqui ančucaltajapa tiral cjuñača ančucaž Cristuž kamañchiz zuma kamzcama.

²⁰ Wejrqui ančucatan chical zejlz pecučha. Jalla nuž ančucatan zejltsaž niiqui, juč'ant zuma carinchiz razuna čhižintasača. Ančuca quinto nonžcu wejrqui kuz turwayskatchinča.

21 Ančhucqui Moisés lii mantuquiz kamz pecñinaca, ¿nii lii mantuquiz kamzqui ana intintiya?

22 Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: Abrahamqui pucultan majchnacchizza. Tsjiiqui Abrahamž mantita piyunaž majttača. Tsjiizti Abrahamž zalžta tjunaž majttača.

23 Piyunaž majtta majchqui zoñiž pinsita kuzcama majttatača. Tjunaž majtta majchzti Yooz tjaata tawk jaru majttatača.

24 Nii pucultan maatakquiztan tuž cjiča. Yoozqui pizc wilta taku tjaachiča. Tsjiiqui Sinaí cjita curquiz Yoozqui Moisesquiz mantita lii tjaachiča. Jakziltat nii lii mantuquiz žejlčaja, jalla niiqui nii lii jaru kamstanča. Tsjaa maatakquiztan nii puntu cjiča. Naa maatakaqui Agar cjititača.

25 Agar cjitiqiztan Sinaí curu cjiča. Sinaí curuqui Arabia yokquin žejlča. Sinaí curquiztan Jerusalén watja cjiča. Jerusalén wajtchiz žoñinacami, nižaza tjapa judío žoñinacami Moisés lii mantuquiz žejlča.

26 Učhumzti anaž Moisés lii mantuquiz žejlča. Yooziž liwriitiqiztan ultim arajpach Jerusalén wajtchiz žoñinacčhumča. Jalla nii Jerusalenqui Yooz watjača.

27 Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Ana majtñi maataka, cuntintuž cjee. Majtz sufris ana pajžcumi, alto tawkžtan Yooztajapa honora waytila. Ecta maatakaqui juc'ant majch-maatinacchiz cjequiča ana ecta maatakquiztan”.

28 Jilanaca, cullaquinaca, jaziqumi učhumqui Yooz tjaata tawk jaru Yooz maatinacčhumča, Isaac cjita žoñižtakaz.

29 Abrahamž pucultan majchnacžquiz tižta watchiča. Nii žoñiž kuzquiztan pinsita majttaqui quintratača nii Yooz Espíritu Santuž cjen majtta majchjapa. Anzimi nižta iratazakazza.

30 Cjijrta Yooz takuqui tuž cjiča: “Naa piyuni majchtanpacha chjatkata. Naa piyunaž majtta majchqui anaž irinsa tanznaquiča. Antiz zalžta tjunaž majtta majch, jalla niikaz irinsa tanznaquiča”.

31 Jilanaca, cullaquinaca, učhumqui anača naa piyunaž majtta maatinacžtakazqui. Antiz zalžta tjunaž majtta maatinacžtakazčhumča. Učhumqui lijitum Yooz maatinacčhumča.

5

LIWRIIZ PUNTU PALJAYTA

1 Jesucristuqui učhum liwriichiča, Moisés lii mantuquiz ana iya kamzjapa. Jesucristužquiz tjup kuzziz cjee. Anača nii lii mantuquiz iya kamzqui.

2 Wejr Pabluqui ančhucquiz cjiwčha, ančhucqui judío chimpu cuzturumpi jaru paaquiz niiqui, jalla nižtiqiztan ančhucaltajapa Cristuqui inakaz cjequiča.

3 Wejrqui tii puntu ticlaručha, jakziltat Yooz yujcquiz ana ujchiz cjisjapa Moisés lii jaru persuna chimpuskatčhaja, jalla niiqui tjapa nii lii mantitanaca cumplistanča.

4 Ančhucqui Moisés lii jaru Yooz yujcquiz ana ujchiz cjis pecčhaj niiqui, Cristužquiztan persunpachaž t'aksa. Nižaza liwriiñi Yooz kamañquiztan persunpachaž t'aksa.

5 Yooz Espíritu Santuž cjen, nižaza Jesucristužquiz kuz tjaachiž cjen, učhumqui Yooz yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma kamañchiz, jalla nii tjapa kuztan tjewža.

⁶ Jesucristuž partiquiz žejlcan zoñinacaqui tsjii parijuča. Judío chimpuchiz cjenami ana judío chimpuchiz cjenami anaž importiča. Antiz Jesucristužquiz kuz tjaaz importiča. Nižaza kuz tjaazcu zuma munaziñi kuziz cjis importiča.

⁷ Ančhucqui zumaž kamatča. Jalla nuž zuma kaman, ¿ject ančhuc atajchejo werar tjaajintanaca ana cazjapajo?

⁸ Jalla nii atajñiqui anača Yoozquiztan. Yoozqui ančhuc kjawziča, liwriita cjisjapa.

⁹ Jaknužt tsjii zkoluc liwatura tjapa t'anti maza t'amkatčhaja, jalla nižta irata zkoluc ana zuma tjaajñinacaqui tjapa ančhuc tsjii kjutñi chjichasača.

¹⁰ Jesucristo Jiliriz cjen wejrqui ančhucquiztan anal kuz turwayskatuča. Ultimquizizt ana wejrqui Yoozta kamañ puntu pinsučhaja, jalla nužzakaz ančhucqui Yoozta kamañ puntu pinsaquiča. Nižaza jakziltat ančhuc kuz turwayskatčhaja, jalla niiqui casticta cjequiča, jakziltapirimi.

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, tuquiqui ima Jesucristužquiz kuz tjaacan, wejrqui tjaajinchinča, judío chimpuchiz ana želaquiz niiqui, Yooz yujcquiziqui anapanž zuma želasača. Jalla nuž tira tjaajintasaž niiqui, ¿kjažtiquiztan wejt quintra ancha tanjo? Jalla nuž tjaajintasaž niiqui, Jesucristuž ticz puntuquiztan tjaajincanpacha ana wejt quintra tanasača. Pero jalla nižta ana tjaajinchinča.

¹² Ančhuc kuz turwayskatñinacaqui persun janchej pootpootžla.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, Yoozqui ančhuc kjawziča Moisés liiquiztan liwriita cjisjapa. Jalla nuž liwriita cjan, anaž persun kuzcamakaz kamz waquiziča. Antiz zuma munazican porapat yanaparassa.

¹⁴ “Jaknužt persunpachquiz zuma okzaja, jalla nižta irata parti zoñinacžquiz zuma okzpanča”. Jalla nuž kamcan tjapa Moisés liiqui cumplissa.

¹⁵ Pero ančhucqui porapat chjaawjwasaquiz niiqui, nižaza porapat ch'aasaquiz niiqui, jalla nižtiquiztan tsjümi tsjümi aksnaquiča.

ESPIRITU SANTUZ IRPITA KAMZ

¹⁶ Wejrqui cjiwča, ančhucqui Yooz Espiritu Santuž irpita kama. Nekztan persun ana zum kuzquiz pectanac jaru ana kamaquiča.

¹⁷ Nii ana zum kamañaqui Espiritu Santuž pecta kamañ quintrača. Nižaza Espiritu Santuž pecta kamañaqui nii ana zum kamañ quintrača. Nii pizc kamañaqui anača tsjiikazqui, antiz pisc punta kamañača, zuma kamaña, ana zuma kamaña, jalla nii. Jalla nižtiquiztan nii ana zuma kamaña pečni kuzqui ančhuc atajča zuma kamañ jaru ana kamzjapa.

¹⁸ Pero ančhucqui Espiritu Santuž irpitaž cjequiz niiqui, anača lii mantuiz žejlžqui.

¹⁹ Nii ana zuma kamaña pečni kuzqui jalla tižta paaz pečča: adulterio paaz, yekja maatakžtan yekja luctakžtan ana wali paaz, azzucanaca paaz,

²⁰ zoñiz paata yooznacžquiz sirwiz, zoñž quintra laykiz paaz, zoñž quintra chuchas, zoñžtan ch'aas, iniziz, chjaawjkatas, persun kuzcamapankaz paaz, t'aka t'aka cjiyas, tsjii partiquiztan tsjii partiquiztan quintras,

²¹ zmaz, zoñi conz, licz, ana wira wali pijista paaz, jalla nižta ana zumanaca paaz pečča nii ana zuma kamaña pečni kuzqui. Tuquiqui wejrqui ančhucquiz chiižinčinča, ana nižta paazjapa. Wilita ančhucquiz chiižinuča, anapan nižtanaca paaz waquiziča. Jalla nižta paañi zoñinacaqui werar Yooz mantuiz ana žejlča.

²² Espíritu Santuž kamañ jaru kamcan, jalla tižtanaca paasa: zuma munaziz, cuntintu cjis, llan kuzziz cjis, pazinziz kuzziz cjis, okzñi kuzziz cjis, zumanaca paaz, lijituma kamz,

²³ humilde kuzziz cjis, ana zuma pecñi kuz persun kuzquiz ewjaz. Jalla nii zuma paatanacaqui anapanča lii quintraqui.

²⁴ Nižaza jakziltat Cristuž partiquiz žejlčhaja, jalla ninacaqui nii ana zuma paaz pecñi kuz mantuquiz ana kamz waquizičha. Nii ana zuma pecñi kuzquiztan ticzi žoñižtakazza. Nižaza nii ana zuma pinsitanac jaru ana kamz waquizičha.

²⁵ Učhumqui Espíritu Santuž cjen liwriiatažlaja nižaza ew kamañchizlaja, jalla nižtiquiztan učhumqui Espíritu Santuž cjen nii zuma kamañ jaru pan kama.

²⁶ Jalla nii zuma kamañ jaru kamcan učhumqui ana mitarazi kuzziz cjistanča. Nižaza ana žawjwa zjijcanñi kuzziz cjistanča. Nižaza anaž porapat zmazastanqui.

6

PORAPAT YANAPARAS WAQUIZICHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, yekjap ančhucqui Espíritu Santuž kamañchiz kamiñchucča. Jaziqui ančhucqui tsjii criichi žoñi uj paañipacha cheraquiz niiqui, zuma kuztan chiižinaquičha, nii uj paañi žoñi wilta zuma kamañchiz cjejajo. Nižaza ančhucqui persun kuzqui zuma cwitaza, ujquiz ana tjojtjapa.

² Pruebanacaž watan, ančhucqui porapat kuzzassa. Jalla nuž kamcan ančhucqui Cristuž lii cumpličha, zuma munaziz, jalla nii.

³ Jakziltat persun puntuquiztan mit kuzziz “Wejrqui zumtča” cjican pinsačhaja, jalla niiqui persunpacha incallčha. Anaž zumačha niiqui.

⁴ Zapa mayni persun kamtanaca tantiistanča, zuma ana zuma kamta, jalla nii. Jakziltat zuma kamchižlaj niiqui, cuntintuž cjesačha, persuna zuma kamtaž cjen. Criichi žoñinacaqui yekja žoñž kamaña iñaržcu, anaž mitarazi kuzziz cjis waquizičha, “Wejrqui juc’ant zuma kamañchiztča” cjican.

⁵ Ultimquiziqui zapa mayni persun kamañquiztan jama Yooziž tantiitaž cjequičha.

⁶ Yooz puntu tjaajinta žoñiqui persun cusasanacquiztan tjaaz waquizičha Yooz puntu tjaajiñinacžquiz.

⁷ Ančhucqui persun kuzquizpacha anačha incallzqui. Yoozquiztan ana atipasačha. Jaknužt tsjii žoñi kamčhaja, jalla niit jama pjalžtaž cjequičha.

⁸ Jakziltat persun kuzcamakaz kamčhaja, jalla niiqui niiz ana zuma kamtiquiztan castictaž cjequičha. Nižaza jakziltat Espíritu Santuž kamañ jaru kamčhaja, jalla niiqui Espíritu Santuž cjen Yooztan wiñayaž kamaquičha.

⁹ Učhumqui zumanaca paazjapa tjurt’ila. Ultimquiziqui pactaž cjequičha, ana jaytasaz niiqui.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan čhjulora zumanaca payi atchucaž cjequiž niiqui, učhumqui zumaž paala tjapa žoñinacžquizimi. Criichi mazinacžquizimi juc’ant zuma paala.

ZERZ TAKUNACA

¹¹ Anziqui wejt persun kjaržtan cjiyržcučha. Tii pajk litranaca chera.

¹² Tsjii žoñinacaqui ančhuc judío chimpuchiz cjiskatzjapa, jalla ni-nacaqui nuž pecča, parti žoñinacž kuz wali cjiskatzjapa, nižaza parti žoñinacaž ninacžjapa ana quintra cjisjapa. Cristuqui cruzquiz ticzičha učhumnaca liwriižjapa, judiuz irata ana chimputa cjenami.

¹³ Pero nii chimputa zoñinacapacha Moisés lii jaru ana zumpacha kamcha. Ninacaqui anchuc chimpuchiz cjiskatz peccha, anchuca janchiquiz chimpuchiz cjen persun incantiñi kuzziz cjisjapa.

¹⁴ Wejrqui anača chjulquiztanami incantiñi kuzziztqui. Jesucristo jiliriz ućhum laycu ticziquiztan, jalla nekztankazza wejrqui incantiñi kuzziztqui. Jesucristuž ticziž cjen wejrqui liwriitača. Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz žejľinacaqui anaž wejr ancha importayuča. Ninacžquiztan ticzi zoñižtakaztča wejrqui.

¹⁵ Jesucristuž partiquiz žejľcan, judío chimpuchiz cjisqui anaž importiča, nižaza ana chimpuchiz cjismi ana zakaz importiča. Ew kamañchiz cjisqui jalla niikaz importiča.

¹⁶ Jakzilat ew lii kamañ jaru kamčhaja, jalla ninacaqui ultim werar Yooz partir zoñinacača. Jalla ninacžtan Yooztan zumaj cjila, nižaza Yoozqui ninacžquiz okžla.

¹⁷ Tekztan nawjcchuc tii puntunacquiztan ana jecmi wejtquiz molestila. Jesucristo Jiliržtajapa kamchiž cjen wejt janchiquiz chjojrínaca zejľča. Nii chjojrínaca kjanapachaž tjeeža, “Wejtča Jesucristuž partiquiztqui”, jalla nii. Anzcama nii chjojrínacaqui wejt janchiquiz cherchucača.

¹⁸ Jilanaca, cullaquinaca, ućhum Jesucristo jiliriqui anchuca kuznaca walikaj cjiskatla. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS EFESIOS

¹ Wejrteha Pablutqui, anchucaquin tii cartal cjiyrzcuha. Wejrqui Jesucristuž illzta apostoltcha Yooz munañpi jaru. Anchucqui Yooz partir zoñinacchuccha, Efeso wajtquiz kamñinaca. Nižaza anchucqui Jesucristužquin kuz tjaachi zoñinacchuccha.

² Učhum Yooz Ejpmi, učhum Jesucristo Jilirimi anchucaquiz zumaj yanapla, nižaza anchucaquiz cuntintu kuzziz walikaj kamkatla.

YOOZ EJPQUI UCHUMNACALTAJAPA ZUMA PINSICHA

³ Učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpztajapa honoral waytuča wejrqui. Učhum Yooz Ejpqui učhumnacaquiz ancha zuma favoranaca paachiča, Jesucristuž partiquiz cjiskatchiž cjen. Učhumqui arajpach Yooz wajtchiz zoñinacchumča. Jalla nižtiqiztan tjapaman favoranaca učhumnacaquiz paachiča Yooz Ejpqui.

⁴ Tuquitanpacha ima tii muntu kalltican Yooz Ejpqui Jesucristuž cjen učhumnac illziča, nižtajapa t'acžta cjisjapa, nižaza niž yujcquiz ana ujchiz nižaza zuma cjisjapa.

⁵ Yoozqui niž okžni kuzziz cjen, tuquitanpacha tantiichiča, učumnaca niž partiquiz cjisjapa, niž maatinacjapa. Jesucristuž cjen učhumqui Yooz maatinacchumča.

⁶ Nižaza Yooz Ejpqui niž ancha okžni kuz tjeeziča, niž persun honora waytita cjisjapa. Niž k'ayi Majchiž cjen učhumnacaquiz nužukaz walja okziča Yooz Ejpqui.

⁷ Jesucristuž ticziž cjen, Yoozqui učhum liwriichiča. Jalla nuž liwriiču učhum ujnaca pertunchiča, niž zuma okžni kuzquiztan.

⁸ Yoozqui učumnacaltajapa niž okžni kuz walja tjeeziča, zuma favoranaca paacan. Jalla nuž zuma favoranaca paacan, Yoozqui učhumnacaquiz tjapa niž puntunaca intintazni cjiskatchiča.

⁹ Nižaza Yoozqui niž tuquita chjojta pinsitanaca učhumnacaquiz zizkatchiča. Niž kuzcama pinsita jaru, jalla nuž učhumnacaquiz zizkatchiča.

¹⁰ Yoozqui niž pinsita tjuñquiz niž persuna pinsitaqui cumpliskataquiča. Jalla niž pinsita jaru Yoozqui tjapa arajpachquin žejlñinacami, nižaza tjapa tii yokquiz žejlñinacami tjappachaž juntjapaquiča, Cristuž mantuquiz cjisjapa.

¹¹ Jesucristužquin kuzziz cjen wejrnac juđio zoñinacaqui t'acžtača. Yoozqui persun kuzcama pinsita jaru nuž wejrnac t'acziča. Yoozqui tjapa niž pinsitacama cumpliskatča.

¹² Wejrnacqui anchucž tuqui Jesucristo tjewziča. Wejrnacqui t'acžta cjissinča, zuma kamzjapa. Nekžtan wejrnacaž zuma kamtiqiztan Yooz-tajapa juc'anti honora waytitaž cjequiča.

¹³ Nižaza anchucqui werar Yooz taku nonžcu Jesucristužquin kuz tjaach-inchuzakazza. Jalla nižtiqiztan liwriita cjissinčuzakazza. Nekžtan Cristuž partiquiz želan, Yoozqui niž Espiritu Santo anchuca kuznacquiz luzkatchiča. Tuquitanpacha Yoozqui niž Espiritu Santo cuchanžquizjapa taku tjaachiča. Nižaza Espiritu Santuqui anchuca kuzquiz žejltiqiztan, anchuca kuzquiz Yooziž chimputapanča. Nii kjanapacha tjeeža, anchucqui Yooz partir zoñinacchuccha, jalla nii.

14 Espírítu Santo uĥumnaca kuzquiz cjen, uĥumqui zizza, ultimpacha arajpach Yooz irinsa tanznaquiĥa. Ĥjulorat tjapa Yooz partir zoñinaca liwriita cjeĥaja, jalla nii ora nii irinsa tanznaquiĥa. Tjapa niĥta zumanaca uĥumnacaltajapa pinsichiĥa Yoozqui, niĥtajapa juc'ant honora waytita cjisjapa.

PABLUZ MAYIZITA

15 Jilanaca, cullaquinaca, anĥuqui Jesucristo Jiliržquin kuzzizpanĥa, niĥaza parti criĥi zoñinacžtan zuma munaziñi kuzzizpanĥa. Jalla niĥta zizcu,

16 wejrqui anĥucaž cjen tirapan Yoozquin sparaquiž cjiwĥa. Niĥaza Yoozquin mayizican anĥucaltajapa mayizuĥa, anĥuc Yooz puntu zuma zizñi cjisjapa.

17 Uĥum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquinpan mayizuĥa. Yooz Ejpqui juc'ant chekan honorchizza. Anĥucaltajapa mayizuĥa, Yooz anĥucaquiz tsjii zizñi kuzziz cjskatajo, niĥaza mayizuĥa Yooziž tjeežtanaca intintazñi kuzziz cjskatajo. Jalla niĥta kuzziz kamaquiz niiqui, juc'anti Yooz puntu-naca zizñi cjequiĥa.

18 Niĥaza juc'anti Yooz puntunaca intintazñi kuzziz cjequiĥa. Zuma intintazñi cjequiž niiqui, arajpachquin kamz puntu juc'anti zizaquiĥa. Yoozqui uĥumnaca kjawziĥa, arajpachquin kamzjapa. Jalla nicju kamzjapa uĥumqui tjewža. Arajpachquin Yooztan kamzqui juc'ant anĥa zuma wali irinsažtakazza. Jalla nii irinsa Yoozqui tjapa niĥ partir zoñinacžquiz tjaaquiĥa.

19 Niĥaza wejrqui mayizuĥa, anĥucqui Yooz aziž puntuquiztan juc'anti intintajapa. Uĥum Yoozqui juc'ant walja azzizza, ĥjultakquiztanami. Niiž aztan Yoozqui uĥum kuznaca campiškatchiĥa, ew kamañquiz kamzjapa. Yoozqui niĥ jacatatskatñi aztan uĥum kuznaca campiichiĥa.

20 Yooz Ejpqui niĥ walja azi tjeeziĥa, Jesucristo ticziquiztan jacatatskatan. Niĥaza niĥ aztan tjeeziĥa arajpachquin niĥ žew latuquiz Jesucristo tulžcan, niĥžtan ĥica mantizjapa.

21 Yoozqui tjappacha Cristuž mantuquiz utĥiĥa, tjapa jilirinacami, tjapa mantiñinacami, tjapa mantiñi poderchiznacami, tjappacha Cristuž mantuquizcama uĥtaĥa. Tii timpuquiz žejlñinacami, niĥaza jazta timpuquiz tjonñi mantiñinacami tjappacha Cristuž mantuquiz uĥtaĥa.

22 Yoozqui mantichiĥa tjappacha Cristuž mantuquiz cjisjapa. Niĥaza Yooziž mantitiquiztan nii tjapa mantiñi Cristuqui niĥ icliz zoñinacžtajapaĥa.

23 Cristuž partir zoñinacaqui niĥžtan tsjii kuzziz žejlĥa, niĥaza tsjii curpuchiztakazza. Tjapa Cristuž partir zoñinacaqui Cristuž kamañchizpankazza. Niĥaza Cristuž cjen tjapa ĥjultakimi tii muntuquiz žejlĥa.

2

YOOZ OKŽÑI KUZIZ CJEN ZOÑINACAQUI LIWRITACHA

1 Jaziqui Yoozqui anĥucaquiz ew kamañchiz cjskatchiĥa. Tuquiqui anĥucqui Yooz yujcuziqui ticzi zoñinacažtakaz želatĥa ujnaca paachiž cjen, niĥaza ana walinaca paachiž cjen.

2 Jalla nuž ana wali ujnaca paacan, anĥucqui kamatĥa ujchiz zoñinacž kamañ jaru. Niĥaza ana wali paacan, zajranacž jilirž kuzcamakaz kamatĥa. Jakziltat ana Yooz kuzcama kamĥaja, jalla niiqui zajranacž jilirž kuzcamapankaz kamĥa. Nii ana wali zajra jiliriĥi zoñinacžquiz ana wal kamañchiz cjskatĥa.

³ Tuquiqui uĥumqui ana wal kamañchiz zakaz kamatĥa, Yooz kuzcama ana kamċan. Uĥumqui persun kuzcamakaz kamatĥa. Niżaza uĥum ana wali pecñi kuz jaru kamatĥa. Niżaza uĥum ana wali pinsitanacĥ jaru kamatĥa. Jalla niżtiquiztan uĥumqui Yooz casticta cjichucapantaĥa, jaknużt Yoozqui parti ujchiz zoñinaca casticaĥaja, jalla niżta.

⁴ Jalla niżta ana wali kamanami, Yoozti zuma okzñi kuztan uĥumnacaquiz okziĥa. Niżaza uĥumnacatan munaziĥa.

⁵ Nuż zuma okzñi munaziñi kuzziz cjen, Yoozqui uĥumnacaquiz Cristużtan zuma kamañchiz cjiskatchiĥa. Yooz okztiquiztankaz anĥucqui liwriitaĥa. Tuquiqui uj paachiż cjen, uĥumqui Yooz yujcquiziqui ticzi zoñinacażtakaztaĥa.

⁶ Jaknużt Jesucristuqui ticzcu Yooz aztan sepulturquiztan ulantĥaja, jalla niżta irata uĥumqui Yooz aztan ana wal kamañnacquiztan ulanch-inĥumĥa. Nekztan Cristużtan tsjii kuzziz cjen Yoozqui uĥumnacaquiz Cristużtan chica honorchiz cjiskatchiĥa.

⁷ Jalla nuż Yoozqui cjiskatchiĥa, wiñayjapa niż anĥa zuma okzñi kuz tjeezjapa. Jesucristuż cjen Yoozqui uĥumnacaquiz zuma kuztan munaziĥa.

⁸ Yooz okzñi kuzziz cjen, niżaza anĥucaż Jesucristużquin kuz tjaachiż cjen, anĥucqui liwriitaĥa. Jalla nii liwriitaqui anaĥa anĥucaż cjenaqui. Antiz Yooz cjenpankazza nii liwriitaqui. Jalla niĥa anĥucaquiz liwriiż tjaachiqui.

⁹ Anĥucaż paata obranacquiztan nii liwriiżqui anaż tjonĥa. Jalla niżtiquiztan anaż jecmi mit kuzziz cjesaĥa.

¹⁰ Uĥumqui Yooz obranacĥumĥa. Jesucristużquin kuz tjaachiż cjen Yoozqui uĥum liwriiĥiĥa, zuma kamañchiz cjisjapa. Yoozqui jalla niżta zuma kamañanaca uĥumnacaltajapa tantiiñiĥiĥa, ima niżquiz criiñiż cjen. Jalla nii kamañanaca tantiiñinĥiĥa, uĥum zuma obranaca paazjapa.

TUQUI ANCHUCQUI ANATACHA YOOZ ZOÑINACA

¹¹ Anĥucqui jalla tuż cjuñzna. Anĥuqui anaĥa judío zoñinaca. Chimputa judío zoñinacaqui anĥuca puntuquiztanż cjiĥa, “Ninacaqui janĥiquiz ana chimputaĥa. Jalla niżtiquiztan anaż Yooz partir zoñinaca cjesaĥa”. Jalla nuż cjiñiĥa. Nii judionacaĥa curpuquiz chimputaqui, “Yooz illta zoñi” cjian tjeezjapa. Zoñiż chimputaĥa nii judío zoñinacaqui.

¹² Niżaza cjuñzna. Tuquiqui anĥucqui ana Cristo pajiñchuctaĥa. Niżaza Israel wajtchiz zoñinacĥiquiztan yekĥchuctaĥa. Niżaza anĥucqui Yooziż tjaata takunaca anaż pajatĥa. Ujnacquiztan liwriita cjisjapa ana tjewzñi atatĥa. Tii muntuquiz kamcan anĥucqui anapan werar Yooz pajatĥa.

¹³ Pero anziqui Jesucristużquin kuzziz cjen anĥucqui Yoozquin macjatch-inĥucĥa. Tuquiqui anĥucqui Yoozquiztan azkquin želatĥa. Cristuż ticziż cjen, anĥucqui Yoozquin macjatskattaĥa.

¹⁴ Cristuż cjen uĥumnacatan Yooztan pajaskatchiĥa. Nekztan zumanskatchiĥa. Niżaza uĥumnacatan parti criichi zoñinacĥtan zumanskatchizakazza. Cristuqui judío zoñinacami ana judío zoñinacami tsjii partiquizkaz tjappacha cjiskatchiĥa, niżquin criichiż cjen. Tuquiqui judío zoñinacaqui yekja wajtchiz zoñinacĥtan quintranpanikaztaĥa. Niżaza yekja t'akapanż nayatĥa. Pero anziqui Yooz partiquiz cjican criichi zoñinacaqui tsjiikazza.

¹⁵ Cristuqui curpuchiz cjican Yooziż mantita lii liwĥ cumpliżcu ticziĥa. Jaziqui Cristuż ticziż cjen Yoozqui nii tuqui timpuquiztan kamchi lii tuct'ayskatchiĥa, tjapa niż mantitanacĥtanpacha. Jalla nekztan Yoozqui judío criichi zoñinacami ana judío criichi zoñinacami tjappacha tsjii ew

partiquiz cjiskatchiċha. Nii ew partiquiz żejlcan, judío zoñinacžtan yekja wajtchiz zoñinacžtan ana iya quintrasñi cjesaċha.

¹⁶ Nižaza cruzquiz ch'awcta ticziž cjen, Jesucristuqui judío zoñinacžtanami yekja wajtchiz zoñinacžtanami pertunaskatchiċha. Jaziqui Jesucristuž yekjazza nii pucultan quintrasñi zoñinacžtan Yooztan zuma cjiskatchiqui. Nižaza nii pucultan quintrasñi zoñinacaqui tsjii partiquizkaz kamasacċha, zuma munazican.

¹⁷ Nižaza Jesucristuž tjonchiž cjen, Yoozquiztan ažkquin żejlñinacžquizimi žcati žejlñinacžquizimi zuma quintunaca paljaytaċha. Ninacaqui nii paljayta tjapa kuztan catokaquiz niiqui, jalla nekžtan Yooziž pertunta cjesaċha. Nižaza ninacžtan Yooztan zumanznaquičha.

¹⁸ Jesucristuž cjen nižaza Yooz Espiritu Santuž cjen judío zoñinacami ana judío zoñinacami, tjapa zoñinacaqui Yooz Ejpžquin macjatz atċha.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan anċhucqui anaċha iya yekja zoñinacžhucqui, anaċha iya Yoozquiztan yekja t'akċhucqui. Antiz Yooz partiquiz kamñi mazinacžhucċha parti criichi zoñinacžtan, nižaza anċhucqui Yooz famillquizċhucċha.

²⁰ Uċhumqui tsjii pajk kjuyažtakazza Yooztajapaqui. Nii kjuy simintuqui apostolonacaċha, nižaza Yooztajapa chiiñi profetanacaċha. Nižaza Jesucristupacaċha juc'ant chekan maz cuntaqui nii kyanquizimi.

²¹ Jesucristuž cjen tjapa criichi zoñinacaqui arubinacažtakazza nii kjuya pirkitaqui. Tjapaman criichi zoñinacaž cjenami tsjii Yooztajapa kjuyakaz kjuytaċha. Jesucristuž yanaptaž cjen nii kjuychiz zoñinacaqui tsjan tsjan zuma cjissa, Yooztajapa kamcan.

²² Anċhuc zakaz nii kjuy pirkita arubinacažtakazza parti criichi zoñinacžtan. Jalla nuž uċhum Yooz kjuyquiz cjissiž cjen, Yoozqui uċhum kuzquiz žejlċha niiz Espiritu Santužtan.

3

PABLUQUI YOOZ TAKU PALJAYÑI ZOÑIĊHA

¹ Jalla nižtiquiztan wejr Pabluqui anċhucaltajapa mayizuċha. Wejrqui Jesucristo sirwiñiž cjen tii carsilquiz želuċha. Nižaza anċhuc yekja wajtchiz zoñinacžquiz liwriiñi taku paljaytiquiztan zakaz carsilquiz želuċha wejrqui.

² Anċhucqui wejt puntuquiztan zizzinċhucžlani. Yoozqui tii apóstol puestuquiz wejr utċiċha, anċhucquiz Yooz puntu paljayzjapa, jaknužt Yoozqui okžni kuzziz anċhuc liwriiž pecċhaja, jalla nii paljayzjapa.

³ Nižaza anċhucqui zizzinċhucžlani Yoozqui niiz tuquita pinsita takunaca wejtquiz zizkatchiċha, jalla nii. Tuquita anapan ziztataċha nii takunacaqui. Nii wejtquiz zizkatta takunaca tuqui anċhucquin tsjii koluculla cjiirċinċha.

⁴ Nižaza tii carta ližcu, anċhucqui tantiyasaċha, wejrċha Cristuž puntuquiztan zuma intintaziñtqui, jalla nii.

⁵ Tuqui timpuqui Yoozqui anaž jecžquizimi Cristuž puntuquiztan zuma zizkatchiċha. Jazikaz Yoozqui Cristuž puntu zuma zizkatchiċha, niiz illžta apostolonacžquizimi, nižaza niiztajapa chiiñi profetanacžquizimi. Niiž Espiritu Santuž cjen nuž zizkatchiċha.

⁶ Nii tuquita chjojta puntuqui jalla tiċha: Cristuž puntu liwriiñi taku catokchiž cjen, thjuluz cherċi zoñimi Yooziž liwriitaž cjesaċha. Tsjii irin-sažtakaz nii liwriiž tanznasaċha. Ana judio zoñinacami Cristuž partiquiz zakaz cjisnasaċha. Nižaza Cristuž partiquiz žejlcanpacha Yooz tjaata taku tanznasaċha, liwriita cjisjapa.

⁷ Wejrqui nii liwriiñi taku paljayzjapa apóstol puestuquiz uchtača. Jalla nii puestuquiz cjis anal waquizuča. Yoozqui wejr okžcu nužukaz nii puestuquiz wejr utchiča, niiz kuzcama. Yooz poderchiz apóstol kamañ jaru kamuča.

⁸ Wejrqui tjapa Yooz partir zoñinacžquiztan upa honorchiz cjis waquizuča. Jalla nuž cjenami Yoozqui wejtquiz apóstol puestu tjaachiča, ana judío zoñinacžquiz Cristuž puntuquiztan ancha zumanaca paljayzjapa. Cristuž puntuqui ancha zumača. Tjapa nii puntuquiztan ana intintazzucača.

⁹ Yoozza tjappacha paachiqi. Jalla nii Yoozqui wejtquiz niiz tuquita chjojta pinsita cumpjiichiča, tjapa zoñinacžquiz kjanzt'izjapa.

¹⁰ Jalla nuž watchiča, tjapa poderchiz espiritunacami tjapa mantiñi espiritunacami zizkatzjapa, jaknužt Yoozqui ancha zizñi zizñi pinsichižlaja, nii. Tuquiqui nii arajpachquñ žejlñi espiritunacaqui ana zuma zizziča nii Yooziž pinsita puntuqui. Anziqi criichi zoñinacaž cjen, nii espiritunacaqui Yooz tuquita pinsitaqui zizziča.

¹¹ Tuquitanpacha Yoozqui nuž zizkatz pecchiča. Jaziqui učum Jesucristo Jiliriz cjen Yoozqui niiz pinsitaqui zizkatchiča.

¹² Nižaza Jesucristuž cjen učumqui Yoozquin macjati atasača, ana eksacan. Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, učumqui tjup kuztan Yoozquin macjati atasača.

¹³ Jalla nižtiquiztan ančucaquin tuž chiizinzčuča, weriž ančucaltajapa sufrichiž cjen, ana upa kuzziz cjee. Jalla nuž ančucaltajapa sufran, ančucqui juc'ant honorchiz cjequiča.

CRISTUQUI ANCHA ZUMA MUNAZIÑI KUZZIZ

¹⁴ Nii Yooziž ancha zuma pinsitaqui cjuñzcu, wejrqui učum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquiztan mayižinuča. Quillžcu, Yoozquiztan mayižinuča.

¹⁵ Yooz Ejpžquiztan tjapa Yooz partiquiz žejlñi familianacaqui tjuuchizza, arajpachquñami yokquizimi.

¹⁶ Yooz Ejpžquiztan mayižinuča, ančuca kuznaca tjupi tjurt'ichi cjisjapa. Yoozqui niiz Espiritu Santuž aztanž cjen, ančuca kuznaca tjupi tjurt'ichi cjis-katasacha. Yoozqui niiz juc'ant zuma kuzquiztan ančuca kuznaca tjurt'ichi cjis-katasacha.

¹⁷ Nižaza ančucaltajapa mayižinuča, Jesucristužquiz juc'ant kuzziz cjeajo. Jalla nuž juc'ant kuzziz cjen, Jesucristuqui ančuca kuznacquiz juc'anti irpaquiča. Jesucristuž irpita cjen, ančucqui zuma munaziñi kuzzizpanž kamaquiča, tsji zuma pookñi zkalaztakaz.

¹⁸ Nižaza zuma munaziñi kuzziz kamchiž cjen, ančucqui Jesucristuž zuma munaziñi kuz juc'antiž pajaquiča. Jalla nuž mayižinuča tjapa criichi zoñinacžtajapa. Wejrqui tuž mayižinuča, tjapa criichi zoñinacaqui Cristuž zuma munaziñi kuz zumpacha pajla cjiwča. Zmali pakjiž cjes, nižaza palaž cjes, nižaza lajchaž cjes, jalla nižta iratača Cristuž zuma munaziñi kuzqui.

¹⁹ Zoñinacaqui Cristuž zuma munaziñi kuz anaž tjapa paji atča. Jalla nuž cjenami Yoozquiztan mayižinuča criichi zoñinaca Cristuž zuma munaziñi kuz zumpacha pajzapa. Jalla nuž pajtiquiztan, ančucqui Yooz iratapankaz zuma kamañchiz kamaquiča.

²⁰ Jaziqui Yoozqui zuma honorchiz cjila. Yoozqui niiz aztan učum kuznacquiz zuma obranaca trabajča. Učumž mayižitiquiztanami nižaza učumž pinsitiquiztanami juc'anti zuma kamañchiz kami yanapasacha učum zuma Yoozqui.

²¹ Criichi zoñinacá cjenami, Jesucristuž cjenami, Yoozqui honorchiz cjila. Wiñay wiñaya watay wata honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

4

ESPIRITU SANTUZ CJEN TSJII KUZIZZA UCHUMQUI

¹ Jesucristo Jiliržquiz sirwiñiž cjen carsilquiz želuča. Wejrqui ančhucaquin chižinžcuča zuma kamañchiz kamajo, jaknužt Yooz kjawžta zoñinaca kamz waquizichaja, jalla nižta. Yooz Ejpqui ančhuc kjawziča nižtajapa kamajo. Jalla tuž kamz waquiziča,

² ana mit kuzziz, nižaza humilde kuzziz, nižaza zuma munaziñi kuzziz, nižaza pasinsichiz kuzziz. Jalla nuž kamz waquiziča.

³ Espiritu Santuž cjen, tsjižtan tsjižtan zumanskatz waquiziča. Jaziqiu tsjii kuzzizpan cjee. Nužquiz tirapan kuz tjaa.

⁴ Tjapa criichi zoñinacaqui Cristuž partiquiz žejlča tsjii curpuchiztakazza. Nižaza tsjii Espiritu Santuchizza. Tjapa ančhucqui Yooz kjawžtiquiztan tsjiikaz tjewža, arajpachquin Yooztan kamz, jalla nii.

⁵ Nižaza tjapa ančhucqui tsjii Jesucristo Jilirchizkazza, nižaza tjapa ančhucqui Jesucristužquin kuz tjaachinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui tsjiikazza. Nižaza tsjii bautismokaz tanzinčhucča.

⁶ Nižaza tjapa učhumqui tsjii Yooz Ejpchizza. Učhum Yooz Ejpž mantuquiz tjapa criichi zoñinaca žejlča. Nižaza Yooz Ejpqui trabajčha tjapa criichi zoñinacž kuzquiz. Nižaza Yooz Ejpqui tjapa criichi zoñinacž kuznacquiz žejlča.

⁷ Tjapa criichi zoñinacžquiz kamañanaca tjaatačha, Cristuž pectacama.

⁸ Jalla nii puntuquiztan Yooz taku tuž cjičha:

“Arajpachquin ojkan, wacchi Cristuž atipta presunaca chjitchičha. Nižaza tii muntuquiz žejlči zoñinacžquiz kamañanaca tjaachičha”.

⁹ Yooz takuqui “Arajpachquin ojkan” ¿kjažt cjii? Jalla tuž cjičha: Primeraqu Cristuqui tii muntuquiz chjijwžquichičha.

¹⁰ Jalla nii chjijwžquiniqui Jesucristupachačha. Nižaza niipachačha arajpach kjutni ojchiqui, jučant tsewc arajpachquin. (Jalla nuž Jesucristuqui tsewc ojchičha, Espiritu Santuž cjen criichi zoñinacž kuznacquiz niipacha žejljapa.)

¹¹ Jalla tižta kamañanacchizza criichi zoñinacaqui: apostolonaca kamañchiz, nižaza Yooztajapa paljayni profetanaca kamañchiz, nižaza liwriñi taku parliñinaca kamañchiz, nižaza icliz irpiñinaca kamañchiz, nižaza Yooz puntu tjaajiñinaca kamañchiz.

¹² Jalla nižta kamañanaca tjaachičha Yoozqui, tjapa criichi zoñinaca Yooztajapa zuma kamajo, nižaza Yooztajapa sirwican langznajo, nižaza parti criichi zoñinaca tsjan zuma kamañchiz cjiskatajo. Criichi zoñinacaqui Cristužtan tsjii curpuchiztakazza.

¹³ Nižaza Yooz Ejpqui criichi zoñinacžquiz nižta kamañanaca tjaachičha, Yooz irata zuma cjiscama. Jalla nižta Yooz irata zuma cjican tjapa criichi zoñinacaqui tsjii kuzzizpankaz cjequičha, Jesucristužquiz tjapa kuz tjaacan, nižaza tjapa Yooz Majch puntunaca intintazcan. Jalla nuž Yooz irata zuma cjican, učhumqui tsjii zuma pajk žoñižtakaz cjequičha. Nižaza jaknužt Jesucristuqui zumapanžlaja, jalla nižta irata učhumqui zumapanž cjequičha.

¹⁴ Jalla nižta zuma kamni intintazni cjican, učhumqui anaž tsjii ocjalaztakaz cjequičha, čjul ew tjaajintiquizimi criizjapaqui. Nižaza učhumqui anaž tsjii kjutni chjichta cjesačha. Nižaza učhumqui nii ana wal mañuz zoñinacžquiz ana incallskataquičha. Nii ana wal zoñinacaqui

čhjulumi paačha, nižaza chiičha, parti žoñinaca incallzjapa, nižaza tsjii kjutñi chjichjapaqui.

¹⁵ Antiz učhumqui zuma munaziñi kuztan werarapan chiiz waquizičha. Jalla nuž zuma kamcan nižaza zuma chiican, učhumqui Cristužtan tsjii kuzzizimi tsjii kamañchizimi juc'anti cjisnaquičha. Cristupankazza učhum jilir ačhaqui.

¹⁶ Učhumqui Cristužtan tsjii curpuchiztakazza. Tsjii curpuquiz yekja yekja žejlčha. Jalla nuž cjenaqui tsjii curpukazza. Jalla nižta iratačha Jesucristuž partiquiz žejlñi žoñinacaqui. Yekja yekja želanami, tsjii partiquiz juntjapzičha, Jesucristuž cjen. Jesucristuqui učumnaca juntjapchičha, nižaza tsjii kuzziz cjskatchičha, nižaza ew kamaña tjaachičha. Tjapa criichi žoñinacaž zuma kamñiž cjen Cristuž curpuqui tsjan zuma pajktažokazza. Nižaza porapat zuma munaziñi kuzziz kamñiž cjen, tsjan tsjan wali zumaž cjssa.

EW KAMAÑCHIZZA CRIICHI ZOÑINACAQUI

¹⁷ Jalla nii puntu ančhucaquin chižinžcučha. Jesucristo Jiliržtan tsjii kuzziz cjican wejrqui ančhucaquin tuž cjiwčha: Ana Yoozquin criichi žoñinacaqui ana zuma kamčha. Jalla ninacaqui inapankaz persuna pinsitanadž jaru kamčha. Jalla nižta irataqui ančhucqui anačha kamzqui.

¹⁸ Ana criichi žoñinacaqui ana Yooz puntu intintazñi kuzzizza. Zumchiquiz ojklayñi žoñinacačha ninacaqui. Ninacž chojru kuzziz cjen, Yooz puntu ana zizza. Jalla nižtiquiztan ana Yooz kamañchizza.

¹⁹ Ninacaqui ana wali paaznacquiztan ana azñičha. Nižaza ana wal kamañquiz kuz tjaachičha. Tjapaman ana walinaca paazjapa pecñipančha.

²⁰ Pero Jesucristuž tjaajintaqui anačha nižta. Jalla niž tjaajintaqui zizza ančhucqui.

²¹ Ančhucqui Jesucristuž puntuquiztan nonžcu niž tjaajintaqui catokch-inčhucčha. Niž tjaajintaqui werarapankazza.

²² Ančhuca tuquita ana wal kamaña eca. Ančhuca ana wali pecñi kuz jarutačha nii kamañjaqui. Ana wal kamañchiz kamcan, žoñinacaqui persunpachaž incallčha. Ana wal kamaña liwj jayta ančhucqui.

²³ Kuznaca liwj campiya, zuma kamañchiz cjisjapa.

²⁴ Nižaza Yooz tjaata ew kamañchizpankaz cjisna. Nii ew kamañjaqui Yooz irata zuma kamañačha. Nii ew kamañ jaru kamcan, ana uj paaquičha, lijituma zumaž kamañčičha.

²⁵ Jalla nuž kamcan, ana toscar takunaca chiya. Antiz zapa mayni porapat zuma werar takunacžtan parlispančha. Tjapa criichi žoñinacaqui yekja yekja cjenami tsjii curpuchiztakazza.

²⁶ Tsjii žawjz tjonanaqui, uj paazquiztan cuitaza. Ana zita žawjz peczqui.

²⁷ Anačha Satanás diabluz jaru ujquiz tjojtskatz peczqui.

²⁸ Jakiztažlaja tjangz pecñi kuzziz, nii tjañi zaaz kuz jaytila. Jalla niiqui langz waquizičha persun kjaržtan. Nekžtan ganžcu, t'akjir žoñinacžquiz onasačha.

²⁹ Ana wal takunacžtan ana chiya. Antiz zuma takunacžtan chiya, parti žoñinaca juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nuž chiyant nonžni žoñinacaqui yanapta cjequičha, zuma kamajo.

³⁰ Espíritu Santuqui ančhuca kuzquiz žejlcan Yooz chimputapančha, ul-tim liwriiz tjuñicama. Jalla nižtiquiztan Yooz Espíritu Santužquiz ana llaquiziskata, ana wali kamcan.

³¹ Chjaawjkatñi kuz jayta, nižaza culirazñi kuz jayta, nižaza žawjžawjz kuz jayta, nižaza žoñi ararñi kuz jayta, nižaza žoñž quintra ana wali chiñi kuz jayta, nižaza tjapa ana wali kuznaca jayta.

³² Nižta ana wali kuzziz cjenpacha porapat zuma munaziñi kuzziz cjee. Nižaza porapat zuma okzñi kuzziz cjee. Nižaza porapat pertunñi kuzziz cjee. Jaknužt Jesucristuž cjen Yoozqui ančhucaquiz pertunčhaja, jalla nižta porapat pertunassaquičha.

5

ZUMA KAMAÑANAC PUNTU

¹ Ančhucqui Yooz partiquiz zejlcen Yooz pecta maatinacača. Jalla nižtiqiztan Yooz irata zuma kamañchiz cjee. Yooz kamañchiz yatekaza.

² Zuma munaziñi kuzziz cjee. Jaknužt učhumnacatan Cristo munazičhaja, jalla nižta. Učhumnacatan munazican, Cristuqui učhum laycu ticzičha. Jalla nuž ticžcan Cristuqui niž persun curpu Yoozquin tjaachičha, tsjii zuma ofrendažtakaz, nižaza tsjii zuma wilanažtakaz.

³ Ančhucqui Yooz partiquiz cjicanaqui, anača tsjii adulteriuquiz ojklayz pinsisqui. Nižaza anača čjul anawalinacami pinsisqui. Nižaza anača čjultakimi zmazqui. Nižta anawalinaca anapanž pinsis waquizičha.

⁴ Anača azzuc takunaca čiichiizqui. Nižaza anača ina takunaca čiichiizqui. Nižaza anača ana zum takunaca čiichiizqui. Jalla nižta čiichiiznacaqui anaž učhumnaca čiichiiz waquizičha. Antiz zuma takunacžtan čiichiiz waquizičha. Yoozquin sparaquič cjis waquizičha.

⁵ Ančhucqui tuž zizza. Jakziltat adulteriuquiz ojklayñi cječhaja, jalla niiqui anaž arajpach wajtquin luzasača, Cristužtanami Yooz Ejpžtanami čica kamzjapa. Nižaza ana zuma kamñinacami, nižaza zmazñinacami, jalla ninaca zakaz ana arajpach wajtquin luzasača. Ninacaqui Cristuž partiquizimi Yooz partiquizimi anapanž cjesača. Tsjii zmazñi žoñiqui, tsjii žoñiž paata yooz rispitiž žoñi iratača.

⁶ Nižaza ančhucqui ina takunacžtan ana incallskata. Jalla nižta ana wali paañiž cjen Yoozqui nii ana wali paañinaca casticaquičha. Ninacaqui Yooz kuzcama ana kamñičha, antiz Yooz quintra paañičha.

⁷ Jalla nižta ana wali paañi žoñinacžtan čica anača munazizqui.

⁸ Tuquiqui ančhucqui uj paacan ana wal zumchiquizkaz kamatča. Anziqui Jesucristo Jilirž partiquiz cjican, ančhucqui kjanquiz kamča. Jalla nižtiqiztan zuma kamcan kjanquiz kamñi žoñižta cjee.

⁹ Kjanquiz kamcan, ančhucqui zuma kamaquičha, nižaza Yooz kuzcama kamaquičha, nižaza lijituma kamaquičha.

¹⁰ Čjul kamaña Jesucristo Jiliriqui jutzazzaja, jalla nii kamañchiz kamzjapa tjapa kuz tjaa.

¹¹ Ana zuma obranaca paazqui ana nezk mitisa. Zumchiquiz ojklayñi žoñinacakazza nižtanaca paaz pecñiqui. Ninacž obranacaqui ana waliž, jalla nii kjanapacha tjeezna ančhucqui.

¹² Zumchiquiz ojklayñi žoñinacaqui chjozaka ana zuma paañičha. Jalla nii paatanac puntuqiztan parlizqui anča azzucača.

¹³ Jalla nižta chjozaka paatanacaqui kjanapacha tjeežtažlaj niiqui, tjapacha zizasacha, ana walipan, jalla nii. Werar Yooz kjanaqui čjul paatanacami tjeezkatasača, zuma, ana zuma, nii.

¹⁴ Jalla nii puntuqiztan Yooz takuqui tuž cjičan:

“Tjajñi žoñinaca, žaazna ančhucqui. Ticziqiztan zaažtažokaz cjee. Cristuqui ančhuca kuzquiz kjanzt'aquičha, tsjii zuma kjanažtakaz”.

¹⁵ Jaziqui ančhucqui amayt'aza, jaknužt kamčhaja, jalla nii. Yooz puntu ana zizñinacažtakaz ana kamz waquizičha. Antiz Yooz puntu zizñi žoñinaca irata kamspanž waquizičha.

16 Tii timpuquiz kamñinacaqui ana wali paača. Jalla nižtiquiztan tii timpuquiz žejlcan ančhucqui parti žoñinaca yanapa, zuma kamajo.

17 Anača zumzužtakaz cjee. Antiz Jesucristo Jiliriz pecta kuz intintazñiz cjee.

18 Nižaza anača vinžtan licchi cjisqui. Jalla nuž licašaž niiqui, zuma kamañquiztan tsjii kjutñi chjichta cjesača. Antiz ančuca kuztan Espiritu Santužtan tsjii kuzziz cjee.

19 Ančhucqui porapat zuma parlaquiča Yooz tawk salmužtan, nižaza Yooz wirsu itsnacžtan. Yoozquin tjapa kuztan itsnaquiča. Nižaza itscan Yoozquin honora tjaa.

20 Čjulu watanami Yooz Ejpžquin tirapan sparaquiž cjequiča, učum Jesucristo Jiliriz cjen.

CRIICHI FAMILLZ PUNTU

21 Jesucristužquin rispitchiz cjen porapatž sirwasaquiča.

22 Maatakanaca, persun luctakž jaru cjee, jaknužt ančhucqui Jesucristo Jilirž jaru kamčhaja, jalla nižta.

23 Maatakaqui luctakž mantuquiz žejlča, jaknužt icliz žoñinacaqui Cristuž mantuquiz žejlčhaja, jalla nižtača. Icliz žoñinacaqui Cristužtan tsjii curpuchizpanča. Nižaza Cristuqui ninacž ačača. Cristuqui nižžquin criichi žoñinaca liwriiča.

24 Jaknužt criichi žoñinacaqui Cristuž mantuquiz žejlčhaja, jalla nižta irata tsjii maatakaqui luctakž mantuquiz cjistanča čjulu cjenami.

25 Luctakanaca, persun maatakžtan zuma munaza. Jaknužt Cristuqui criichi žoñinacžtan zuma munazičhaja, nižaza ninacž laycu ticžtčhaja, jalla nižta irata persun maatakžtan zuma munaza.

26 Jalla nižta zuma munazican Cristuqui nižžquin criichi žoñinacž laycu ticžiča, ninaca zuma kamañchiz cjiskatzjapa. Jalla nižta zuma kamañchiz cjisjapa criichi žoñinacaqui kjaztan ajuntažokaz cjissiča, Yooz taku catokžcu.

27 Cristuqui nižžquin criichi žoñinacžquiz zuma kamañchiz cjiskatchiča, nižžquizpacha zumapankaz ana ujchiz prisintisjapa. Jaknužt tsjii zuma telaqui ana manchichiz, nižaza ana tjot tjotsi, nižaza ana čjul ana walinacchiz žejlčhaja, jalla nižtapan criichi žoñinacaqui Cristuž yujcquiz cjequiča, zumapankaz cjequiča.

28 Jalla nižta Cristo irata tsjii luctakaqui persun maatakžquiz zuma munazizpanča. Jaknužt persun curpuquizpacha cuitazñizlaja, jalla nižta persun maataka cuitaz waquiziča. Persun maatakžtan munazican, persunpacha munazitažokazza.

29 Anaž jecmi persun curpujapa quintra paasača. Antiz persun curpuguz cuitazza, nižaza čjjeriž tjaača. Cristuqui jalla nižta irataž icliz žoñinacžtan cuitiča.

30 Učumqui icliz žoñinacača, nižaza Cristuž curpu cuntača, yekja yekja cjenami. Jalla nižtiquiztan Cristuqui učumnacatan cuitiča.

31 Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsji luctak žoñiqui persun maa ejpžquiztan zarakaquiča, persun maatakžtan zalzjapa. Persun maatakžtan zalžcu, nii pucultanaqui tsjiikaz cjissa”.

32 Cristužquiz criichi žoñinacaqui Cristužtan luctjiñiztakazza. Jalla nižta cjenauqui ch'amacha intintazqui.

33 Pero zapa mayni ančucaquiztan persun maatakžtan zuma munaza, jaknužt persunpachquiz zuma munazaja, jalla nižta. Nižaza maatakaqui persun luctaka rispitsa.

6

¹ Criichi maatinaca, persun maa ejpžquiz caspanča. Jalla nuž cascuqui Yooz pecta kuzcamača.

² Yoozqui tuž mantichicha: “Maa ejpžquiz rispitsa”. Nižaza maa ejpžquiz rispitaquž niiqui Yoozqui compromfchicha, tuž cjan:

³ “Maa ejpžquiz rispitaquž niiqui, ančhucqui waliž kamaquičha, nižaza ažk wata žetaquičha tii yokquiziqui”.

⁴ Ejpna, ančhucqui maatinacžquiz ana inapankaz žawjwa zjična. Oc-jalanacaqui ana wali paaquž niiqui, zumžtan chiižinaquičha zuma kamajo. Nižaza Jesucristo Jilirž tjaajinta tjaajžna.

⁵⁻⁶ Piyunanaca, ančuca patrunacžquiz caspanča, rispitan, nižaza eksan, nižaza tjapa kuztan. Anača cherankaz c'unchikaz tuczgui niiz kuz wali cjisjapa. Antiz tjapa kuztan niiztajapa langznaquičha. Jaknužt ančhucqui Yooz kuzcama tjapa kuztan Cristužquiz sirwichaja, jalla nuž ančuca patrunacžquiz sirwasača.

⁷ Zuma kuztan langznaquičha, Yooz Jiliržtajapa langztažokaz, ana žoñžtajapaqui.

⁸ Ančhucqui zizza, piyunanacami, ana piyunanacami, tjapa žoñinacami Yoozquiztan pactaž cjequičha zuma langztiquiztan jama.

⁹ Patrunanaca, ančhuc zakaz piyunanacžtan zumapan cjee. Ana žawjñi takunacžtan chiichiya. Jalla tuž cjuñžna: ančhucmi, ančuca piyunanacami, tjappacha arajpach Yooz Patrunž mantuquiz žejlča. Nižaza Yooz Patrunaqui žoñinaca ana illilla.

YOOZQUIN TJURT'IZ PUNTU

¹⁰ Jaziqui jilanaca, cullaquinaca, Yooz wali aztan Jesucristo Jiliržquiz tjurt'iñi kuzziz cjee.

¹¹ Satanás diabluz incallzpanž pecča. Jalla nižtiquiztan tjapa Yooziž tjaata armanacchiz cjee, tjurt'iñi kuzziz cjisjapa.

¹² Učhum wali azziz quintranacaqui anača žoñinacakaz. Antiz ninacaqui ana wal jilir zajranacača, nižaza ana wal poderchiznacacača, nižaza ana wal mantiñinacača. Nižaza tjapa ana wal azziznacacača učhum ultim quintranacaqui. Jalla ninacaqui zumchiquizkaz ojklayñiča, tii timpuquiz ana walinaca mantican.

¹³ Jalla nižtiquiztan Yooz armanaca tanžna, nii ana walinacž quintra tjurt'izjapa tii ana wal timpuquiz. Yooztajapa tjurt'ican tjup kuzziz žela.

¹⁴ Jaziqui tii Yooz armanaca tanžna. Tsjay cinturuna tanžna. Nii cinturuna tanzqui tuž cjiča, werar Yooz tawkžtan tjurt'ichi žejlz, jalla niičha niiqui. Nižaza persun curpu atajñijapa arma tanžna. Nii arma tanzqui tuž cjiča, Yooz kuzcamapankaz kamz, jalla niičha niiqui.

¹⁵ Nižaza jaknužt zultatunacaqui quira zalzjapa zuma zapatu cujtžaja, jalla nuž ančhucqui liwriiñi taku paljayzjapa tjaczpanča.

¹⁶ Nekztan tii arma tanžna. Tii armača juč'ant chekanaqui, escudo cjita. Jalla nii arma tanzqui tuž cjiča, Jesucristužquin kuzziz kamz, jalla niičha niiqui. Jesucristužquin kuzziz cjen, ana wal diabluz quintra tjurt'aquičha.

¹⁷ Nižaza tii arma žejlča. Yooziž liwriita cjisqui tsjii tjup scarchiztakazza, acha ana chjoiritžta cjisjapa. Nižaza Espiritu Santuž pajk cuchillu tanžna. Jalla nii cuchilluqui Yooz takučha.

¹⁸ Espiritu Santuž ančuca kuzquiz želan, ančhucqui Yoozquin tirapan mayiza, nižquin tjurt'ichi cjisjapa. Jalla nuž tjurt'ichi cjisjapaqui, naynay žela, ana llajlli kuzziz cjee. Nižaza tjapa Yooz partiquiz žejlñi žoñinacžtajapa mayizina.

¹⁹ Nižaza wejttajapa mayizina, Yoozqui wejr niž liwriiñi takunaca chii yanapzjapa. Wejrqui tjup kuztan liwriiñi Yooz taku zumpacha paljayz pecuča. Jalla nuž paljayzjapa wejttajapa mayizina.

²⁰ Yoozqui wejr cučanžquichiča, niž puntunaca paljayzjapa. Jalla nuž weriž paljaytiquiztan anziqwi wejrqui carsilquiz chawcta želuča. Jalla nižtiquiztan wejttajapa mayizina, liwriiñi takunaca tjup kuztan ticlarzjapa, jaknužt wejrqui chiiz waquizučhaja, jalla nii.

ZERZ TAKUNACA

²¹ Tíquico jilaqui ančucaquin tjapa wejt puntunaca quint'aquiča, jaknužt želučhaja, nižaza čjulut paa-učhaja, jalla nii. Tíquico jilaqui pecta jilača, nižaza wejt zuma yanapñiča, Jesucristo Jiliri sirwican.

²² Jaziqui tii jila ančucaquin cučanžcuča, wejtnaca puntuquiztan mazinzjapa, nižaza ančuca kuznacquiz zumpacha p'ekinchayzjapa.

²³ Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan ančucaquiz llan kuzziz cjiskatla, nižaza juc'ant zuma munaziñi kuzziz cjiskatla, Jesucristužquin kuz tjaacan.

²⁴ Učhum Jesucristo Jiliržtan zuma munaziñi kuzziz žoñinacžquiz Yoozqui yanapt'ižquila. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS FILIPENSES

¹ Wejr Pabluqui Timoteo jilztan ančhucaquin tii cartal cjiyrzcuča. Wejr nacqui Jesucristuž manta payiñtča. Jaziqui ančhuc Filipos wajtchiz criichinacžquin cjiyrzcuča. Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, ančhucqui Yooz partir žoñinacača. Ančhucaquin tsaanžcuča icliz irpiñinacžquinami, nižaza icliz jilirinacžquinami.

² Učhum Yooz Ejp, nižaza učhum Jesucristo Jiliri ančhucaquiz yanapt'ila. Nižaza ančhucaquiz walikaj kamkatla.

PABLUZ MAYIZITA

³ Chjulorat ančhucaquin cjuñznučhaja, ančhucaž cjen Yoozquin sparaquiz cjican chiyučha.

⁴ Nižaza čhjulorat ančhucaltajapa mayizučhaja, cuntintul mayizuča.

⁵ Učhumqui chicapacha langzinčhumča, žoñinaca Yoozquin kuzziz cjiskatzjapa. Ančhucaž criichi tjuñquiztanpacha nižaza anzcama Yooztajapa wejtjan chica langzinčhucča.

⁶ Ančhucaž criichi tjuñquiz Yoozqui ančhucaquiz zuma kamañchiz cjiskatz kalltichičha. Nižaza Yooz Ejpqui ančhuca zuma kamaña Jesucristuž kamaña irata juc'anti juc'ant cjiskataquičha, Jesucristuž tjonz tjuñcama. Jalla nužupanča cjiwčha.

⁷ Nii ančhuca puntuquiztan pinsitanacaqui zuma lititumača. Wejrqui persun kuzquitan ančhucajapa anchal cjuñučha. Yoozqui tjapa ančhucaquizimi wejtquizimi yanapchičha, carsilquiz želanami, nižaza jilirinacž yujcquiz želanami. Jilirinacž yujcquiz liwriñi Yooz tawk favora chiicanpan tjurt'ichinčhumča. Nižaza "Nii liwriñi takuqui werar takupanča" cjican ticlarchinčhumča. Jalla nuž chiyen Yoozqui učhum yanapchičha.

⁸ Jaziqui wejrqui persun kuzquiz ančhucajapa anchal cjuñučha, jaknužt Jesucristuqui ančhucajapa zuma cjuñčhaja, jalla nuž. Yoozqui nuž zizza.

⁹ Jalla nižtiquiztan ančhucaltajapa Yoozquin mayizuča, ančhucqui tsjan tsjan zuma munaziñi kuzziz cjisjapa. Nižaza jalla nuž zuma munazan, zakaz mayizuča, ančhucqui Yooz puntu tsjan zizñi cjisjapa, nižaza Yooz puntu tsjan zuma intintazñi kuzziz cjisjapa.

¹⁰ Jalla nuž ančhucqui zuma zizñi nižaza intintazñi kuzziz cjequiz niiqui, zuma kamañanacakaz illznaquičha. Nuž illznaquiz niiqui, Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui ančhucqui ana ujchiz zumapan cjequičha. Anaž jecmi ančhuca quintra tsjii ujmi tjojtнасača.

¹¹ Nižaza ančhucqui Jesucristuž cjen zuma kamañanacakaz tjeeznaquičha Jesucristuž tjonz tjuñquiziqui. Jalla nižtiquiztan ančhucaž cjen Yoozqui zuma honorchiz cjequičha. Nižaza "Yooz ancha zumača" cjican Yooz honora chiitaž cjequičha.

KAMAÑAQUI CRISTUZ CJENPANCHA

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančhucaquin wejt puntuquiztan zizkatz pecučha. Wejtquiz anawali watchinacaž cjen tsjan žoñinacaqui liwriñi Yooz taku nonziča.

¹³ Anziqui pajk jilirž kjuyquiz preso želuča. Jalla nuž želan tjapa wejr cuitiñi zultatunacaqui liwriñi Yooz taku nonziča. Parti žoñinacaqui nonzizakazza. Tjapa ninacaqui zizza, wejrqui Jesucristuž liwriñi puntu paljaychiz cjen, preso želuča.

14 Nižaza weriž preso željtiquiztan, jila parti criichinacaqui Yooz taku paljayzjapa zumpacha p'ekinčaychiča. Nižaza tjup kuzziz cjissiča Yooz taku paljayzjapa, ana ekscan.

15 Yekjapanacaqui wejtajapa iñiziñi kuztan Cristuž puntu paljayča. Ninacaqui wejtquiztan juc'ant honorchiz cjis pecča. Partizti zuma kuztan Cristuž puntu paljayča.

16-17 Ninacaqui zuma munaziñi kuzquiztan Yooz taku paljayča. Ninacaqui zizza, wejrqui tekz carsilquiz želuča, liwriiñi tawk favora tjurt'ichiž cjen. Yekjapanacaqui ana zuma kuzquiztan persun honora tanzjapa Cristuž puntu paljayča. Ninacaqui pinsiča, ninacž quinto nonžcu wejrqui juc'ant llaquisichucača, jalla ni.

18 Jalla nuž cjen, wejrqui ¿kjažt cjeesa? Jalla tuž cjiwča: zuma kuztan cjenami, ana zuma kuztan cjenami Crustuž puntuqui paljaytača. Jaknužt paljayta cjenami, wejttaqui walipankaz cjesača. Jalla nuž cjenaqui wejrqui chipznuča.

19 Nižaza juc'anti chipznača. Ančucaž wejtajapa mayiziz cjen, nižaza Jesucristuž Espirituž yanapz cjen, tjapa tii watchinacžquiztan wejrqui walipankal cjeeča. Wejrqui tii carsilquiztan ulnačhani.

20 Jalla nuž anchal pecuča, nižaza tjewznuča. Ultimquiziqui wejrqui ana azkattal cjeeča. Pero Cristuž puntul kjana declarača, zuma tjurt'ichi kuztan. Jaziqui weriž cjen Cristuqui tsjan tsjan honorchiz cjequiča, weriž žetanami, weriž ticznunami. Tuquimi anzimi weriž cjen Cristuqui honorchizpanča.

21 Tuž cjiwča. Cristužtajapapankaz žetuča. Wejr ticznaž niiqui, wejttajapa tsjan cusaž cjequiča, arajpachquin Cristužtan chica željcan.

22 Tii curpuchiz tira žetaž niiqui, Cristužtajapapankal langznasača. Jalla nižtquiztan, žejtzmi ticzmi jakžiltat illz waquizas? Anal atasča.

23 Tii pizc partiqui ch'amača illzjapa. Tsjii kuzqui ticz pecuča, Cristužtan chica željzjapa. Jalla niiqui wejtajapa juc'ant waliž cjesača.

24 Pero ančhucaltajapa wejt tira žejtz waquiziča.

25 Jalla nuž wejr ančucaquiztan kuzquiz zint'ican, wejrqui zizuča: tiral žetuča. Ančhucatan tiral kamuča, ančhucqui Jesucristužquiz juc'ant kuzziz cjisjapa, nižaza juc'ant cuntintu cjisjapa.

26 Nižaza wiruñaquí ančucaquin wilta tjonznača. Jalla nuž weriž tjonz cjen, nižaza Jesucristuž cjen, ančhucqui cuntintuž cjequiča.

27 Jilanaca, cullaquinaca, jalla tužuča chekanaqui. Ančuca cristian kamzqui Cristužquiz honorchiz cjiskatz waquiziča, Cristuž tjaajinta jaru kama. Jalla nuž kamaquiz niiqui, ančuca puntuquiztan zuma quinto okaquiča. Nekztanaqui wejrqui ančucaquin cheržñi tjonznaž niiqui, už ana cheržñi tjoni ataž niiqui, wejrqui ančuca puntuquiztan zuma quinto nonznachani. Ančhucqui tsjii kuzziz tjurt'ichi želačhani. Nižaza tjapa ančhucqui tsjii kuzziz Yooz tawk favora langzcan želačhani.

28 Nižaza ančhucqui quintra žoñinacžquiztan anaž jaknužumi tsuctsacačani. Anaž ninacž taku kjayačani. Jalla nuž quinto nonžcuqui, cuntintul cjeeča. Nižaza ančucaž nuž kaman, kjanapacha tjeežtaž cjequiča, ančuca quintra žoñinaca infernuquin Yooziž castictaž cjequiča. Nižaza kjanapacha zakaz tjeežtaž cjequiča, ančhucqui ultimu liwriižcu arajpachquin zuma kamañchiz cjequiča. Nii zuma kamaña Yooziž tjaata cjequiča.

29 Yoozqui ančhuc illziča, Jesucristužquin kuz tjaazjapami, nižaza Jesucristuž laycu sufrisjapami.

³⁰ Wejr irata ančhucqui sufrichinčhucča zoñinacaž quintra paan. Tuqui jaknužt wejrqui sufritučhaja, jalla nuž cherchinčhucča. Anzimi zakaz wejt sufrita quintu nonzinčhucča. Anchuc zakaz nižta sufraquiča.

2

CRISTUZ TII MUNTUQUIZ KAMTA PUNTA

¹ Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen p'ekinčhaytaž cjee. Nižaza Jesucristo ančhucquiz okzñiž cjen, ančhucqui kuzta cjee. Nižaza Espiritu Santuqui ančuca kuzquiz luzziča. Nižaza ančhucqui okzñi kuzzizza.

² Jalla nižtiquiztan ančhucqui tsjii kuzziz cjee, porapat zuma munazican, nižaza zuma kamcan. Jalla nuž ančhucqui kamaquiz niiqui, nekztan wejrqui juc'ant cuntintul cjeeča.

³ Anaž persun kuzcamakaz čhjulumi paa. Nižaza anaž čhjulumi mit kuztan paa. Antiz humilde kuzziz cjee. Parti criichinacaqui wejtquiztan juc'ant honorchiz waquiziča, jalla nuž cjian pinziz waquiziča.

⁴ Persunaltažapa wali cjisjapa, ančhucqui kuz tjayiñčhucča. Nižaza parti criichinacžtajapa wali cjisjapa zakaz kuz tjaa.

⁵ Jaknužt Jesucristuqui zuma kuzziz žejlčhaja, jalla nižta irata zuma kuzziz cjee. Jesucristuqui zuma kuzziz žejlcan, ana paachiča persunaltažapakaz wali cjisjapa.

⁶ Jesucristuqui Yooz cjanacuqi, arajpachquin žejlñi kamañchizpan želatča. Nii arajpach kamañchiz cjenami ana nii arajpach kamaña jaknužumi tira tanzitača.

⁷ Nii arajpach kamaña ecchiča. Nekztan tii muntuquiz žejlñi kamañchiz cjissiča, zoñinaca sirwizjapa. Nižaza zoñi irata nassiča.

⁸ Zoñž curpuchiz cjian, humilde kuzziz želatča. Yooz manta paacan, Yooz Ejpž kuzcamapan kamatča. Cruzquiz ch'awcta ticz cjenami, Yooz Ejpž kuzcamakaz kamatča. Yooz kuzcama kamzquiztan anapan jiwjatchiča.

⁹ Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui Jesucristužquiz juc'ant zuma honora tjaachiča. Jesucristužquiz tsjan chawc jiliri utčiča, tjappachquiztanami.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan tjappachaž nižquiz quillzcan rispitaquiča. Arajpachquin žejlñimi, tii muntuquiz žejlñimi, yok kos žejlñimi, tjappacha Jesucristužquiz rispitaquiča.

¹¹ Tjappacha ticlaraquiča, tuž cjian:

—Jesucristuqui, werarapan jilirimča amqui. Jalla nuž cjian, Yooz Ejpžquiz zakaz honora tjaata cjequiča.

CRICHIZ ZOÑINACUQUI YOOZ ZUMA KAMAÑCHIZZA

¹² Weriz pecta jilanaca, cullaquinaca. Weriz ančhucatan želan, ančhucqui weriz čiita taku cassinčhucpanča. Nižaza jaziqui juc'antiž wejt taku casa, ančhucatan ana želanami. Arajpachquin kamžjapa nižaza ultimam liwriita cjisjapa, ancha kuz tjaa. Nižaza humilde kuzziz cjee Yoozquin ekscan.

¹³ Cjužzna. Yoozqui ančuca kuzquiz žejlča. Jalla nuž žejlcan, niipachaž niž kuzcama zuma paaz ančucaquiz peckatča. Nižaza Yoozpacha nii zuma paaznaca cumplisjapa yanapča.

¹⁴ Čhulu paacanami, ana Yooz quintra chucha, nižaza ana payznaka. Pero tjapa zuma kuztan kama.

¹⁵ Jalla nuž zuma kuztan kamtiquiztan, anaž jecmi ančuca quintra uj tjojtinasatča. Ana wal ujchiz zoñinacžtan kamcanami, anapan ujchiz cjesača, zuma kuztan kamcan. Nekztan ančhucqui kjanapacha tježa, Yooz maatinacčhucča. Zuma kamcan ančhucqui ana wal zoñinacžquiz Yooz zuma kamaña pakatča, zuma kjanažtakaz.

16 Nižaza ančhucqui Yooztan wiñay kamz puntu paljaycan Yooz zuma kamaña pajkatcha. Jalla nuž ančhucaž zuma kamtiquiztan wejrqui Jesucristuž tjonz tjuñquiz ancha cuntintul cjeeča. Ančhuca zuma kamañchiz kamtiquiztan weriž apóstol puestuquiz Cristužtajapa langžtaqui anača ina.

17 Ančhucqui Yoozquin tsjii wilana ofrendažtakaz ančhuca zuma kamaña tjaača. Ančhuca ofrenda zuma cumplisjapa, ticznasača wejrqui. Jalla nuž ticzanami wejrqui cuntintul cjeeča. Ančhucaž cjen Yooz sirwican cuntintuča.

18 Nižaza ančhucqui weriž cjen cuntintu zakaz cjis waquiziča. Jaziqi wejttan chica cuntintuž cjee.

19 Jesucristo Jiliriž munan, wejrqui ančhucaquin Timoteo jila cuchanžquiz pecuča. Nekztan Timoteož quejppžquiztan, ančhuca puntu wejtquiz maznaquiča. Nekztan wejrqui persun kuzquiz zuma cuntintul cjeeča.

20 Anaž iya jecmi wejr irata pinsiñi žejlča, Timoteokazza. Jalla niiča ančhucalta wali cjisjapa kuz tjaañipankaz.

21 Parti jilanacaqui persunaltajapa wali cjisjapa kuz tjaača. Jesucristuž kuzcama ana zuma ojklajča.

22 Ančhucqui Timoteo jilž puntu zizza. Niiqui zuma kuz tjeeziča. Wejttan chica liwriiñi Yooz taku paljaycan wejr zuma yanapchiča, jaknužt tsjii majch persun ejp yanapčhaja, jalla nižta irata.

23 Čjulut wejtquiz carsilquiz watačhaja, jalla nii zizcu, wejrqui Timoteo jila cuchanžquiz pecuča ančhucaquin.

24 Nižaza Jesucristo Jiliriž munan, wejrpacha upaquiztan ančhuc cherzñi tjonz pecuča.

25 Tirapan carsilquiz želaž niiqui, Epafrodito jila cuchanžcača. Jalla nuž cuchanžquiz tantičinča. Epafrodito jilaqui wejt herman jilača, nižaza Jesucristužtajapa langžñi maziča, nižaza wejttan chica tjurt'iñi maziča. Ančhucqui Epafrodito jila wejtquin cuchanžquichinčhucča, wejtquiz yanapžjapa. Wejttan žejlcan, wejr zuma atintichiča.

26 Nii jilaž tjapa ančhucaquiz ancha cjuñtiquiztan wejrqui tantičinča, ančhucaquin nii cuchanzjapa. Ančhucqui Epafrodito jila laaquita quintu nonzinčhucča. Epafrodito jilaqui jalla niiz quintu ančhucaquin irantiquiztan kuz turwaysi cjissiča, ančhuc cjuñžcu.

27 Ultim werara laatača, nižaza ticzmayatača. Pero Yoozqui niizquiz ancha okžcu čhjetinčiča. Yoozqui wejtquizimi okzizakazza. Ana čhjetintaž cjitasaz niiqui, wejttaqui juc'ant llaquiz cjitasacha.

28 Jalla nižtiquiztan wejrqui tii jila juc'ant cuchanžquiz pecuča, ančhucqui tii jila cheržcu cuntintu cjequiča, nižaza wejrzakaz ančhucaž cuntintu cjen, upa llaquisacha.

29 Nii jila zuma cuntintu kuztan risiwaquiča, zuma Jesucristo Jilirižquin criiči žoñiča niiqui. Jalla nižta jilanaczquiz rispitspanča.

30 Tii Epafrodito jilaqui ticzmayapantacha, Cristužtajapa sirwican. Jos ticziča, ančhuca cuntiquiztan wejtquiz tii carsilquin atintican. Jalla nižtiquiztan niizquiz zuma risiwaquiča.

3

PABLUQUI JESUCRISTUZQUIN KUZUZPANCHA

1 jilanaca, cullaquinaca, tsjiilla cjesača. Cristuž mantuquiz žejlcan cuntintuž cjee. Tuqu ančhucaquin cartal cjiyrčinča, tsjii kjaž puntunacqiztan. Jalla ni puntunacqiztan wiltal cjiyrz pecuča. Wejtta ana

molistiĉa nii wilta cjjirzqui. Anĉucaltajapaqui ancha walipanĉa jalla nii puntunaca wilta cjjirzqui.

² Anĉucqui ana wal zoñinacžquiztan cwitaza. Ana wal pacužtakazza ninacaqui. Ana wali paañinacaĉa ninacaqui. Chimpuchiz cjsjapa zoñinacž curpu pootñiĉa.

³ Uĉumqui lijitum Yooz partir zoñinacaĉa, nižaza uĉum kuznacquiz Yooziž chimputapanĉa. Yooz Espiritu Santuž uĉum kuznacquiz luzziž cjen, Yooz rispitiñĉumĉa. Nižaza Jescristužquin kuz tjaachiž cjen uĉumqui cuntintuĉumĉa. Uĉumqui anaĉa zoñiž pinsita custurumpiquiz kuz tjaachinĉumqui, Yooz partira cjsjapaqui.

⁴ Ima Jesucristužquiz kuz tjaacan, wejttaqui razunanaca želatĉa, “Yooz partiquiz želuĉa” cjsjapaqui. Jakzilat persun razunanacquiztan pinsiĉaja, “Wejrqui Yooz partiquiz želuĉa” cjanacaqui, jalla nižta chiiñi zoñižquiztan wejttaqui juĉ’anti razunanaca žejlĉa, “Yooz partiquiz želuĉa” cjsjapaqui.

⁵ Jalla tužuĉa wejt razunanacaqui: maaž majttiquiztan quinsakal tjuñquiztan persun curpuquiz chimputapantaĉa. Wejrqui Israel wajtchiz zoñtĉa. Benjamin familliquiztantĉa. Hebreo tawkchiz zoñtĉa majttiquiztanpacha. Nižaza wejt maa ejpmi hebreo chiiñizakazza. Judio lii puntunquiztan fariseo partir tjaajinta jaru kamiñpantaĉa.

⁶ Ancha tjapa kuztan judionacž lii jaru kamz pecquiñtaĉa. Jalla nižtiquiztan Jesucristužquin criichi zoñinaca sufriskatiñtaĉa. Judionacž lii jaru kamz puntuquiztan wejrqui zuma cumpliñtaĉa. Anaž jecmi wejt puntuquiztanaqui “Amqui anam judionacž lii jaru kamĉa” cjan chii atĉiĉa. Wejt kamzqui lijituma lii jarupantaĉa.

⁷ Tuquiqui tjapa nii puntunacaqui wejtquiztan ancha walñitaĉa. Anziqui tjapa nii puntunacaqui wejtquiztan ana zinta walĉa, Jesucristuž tjapa walchiz cjen.

⁸ Jesucristo wejt Jiliri tsjan zuma pajzpanqui, jalla niikaz wejtquiziqui walĉa, tjappachquiztan juĉ’anti. Jalla nižtiquiztan tjapa zoñiž pectanaca wejtquiztan ana zumanacažtakal nayuĉa. Wejtquiztan anaž iya ĉjulumi walĉa. Jesucristuž partiquiz cjsjapa wejrqui tjapa zoñiž pectanaca ana kuz tjaa-uĉa. Ninaca ecĉinĉa. Jaziĉi ana criiñi zoñiž pectanaca cjujchinacažtakal nayuĉa Cristuž partiquiz žejljapa,

⁹ nižaza Cristužtan tsjii kuzziz cjsjapa. Jesucristupankaz wejtquiztanac walĉa wejr Yooz yujcquiz ana ujchiz cjsjapa. Wejt persun pinsita jaru kamtasaz niiqui, nižaza judionacž lii jaru kamtasaz niiqui, Yooz yujcquiz tirapan ujchiz cjitasaĉa. Pero Yooz yujcquiz ana ujchiz cjsjapa, Jesucristužquin ultimpacha kuzziztĉa wejrqui. Jesucristužquin kuzziz cjen, Yoozqui wejtquiz nayĉa, ana ujchiz nižaza zuma, jalla nii.

¹⁰ Wejrqui pecuĉa tužu, Cristo tsjan zuma pajz, jalla niĉa. Nižaza Jesucristuqui jacatatan, ancha aziž tjeeziĉa. Jalla nižta azziz cjis pecuĉa. Nižaza jaknužt Jesucristuqui sufritiĉaja, jalla nuž sufris zakal pecuĉa, niž partiquiz cjsiž cjen. Nižaza jaknužt Jesucristuqui ticztĉaja, jalla nižtažakaz ticzižtakal žejl pecuĉa, ana uj paacan žejljapa.

¹¹ Jalla nuž Cristužtajapakaz kamcan, wejrqui ticžcu tjewznuĉa, jacatatzjapa, jalla nii.

YOOZ IRATA ZUMA KAMAÑCHIZ CJS PECCHA PABLUQUI

¹² Tuž cjiwĉa. Wejrqui tii muntuquiz žejlcan, Cristužtajapa awisaqui ana zuma kamuĉa. Imaziĉa Yooz irata zuma kamañchiz žejlžquinaqui. Jalla nuž cjenami, wejrqui tirapan kuz tjaa-uĉa, nižaza tjurt’uĉa, Yooz irata

zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nižta wejr cjisjapaqui Jesucristuqui wejr liwriichiča. Nižaza wejr liwriichiča niž mantuqiz cjisjapa.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui tuž cjiwča, wejrqui imaziča Yooz irata zuma kamanchizqui cjicanaqui. Pero tuž cjiwča, wejt tuqita ana zuma kamaña ecuča. Nižaza ancha tjapa kuztan tjurt'uča, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.

¹⁴ Tira tjurt'uča, Yooz irata zuma kamañchiz cjisjapa, nižaza Yoozquiztan tsjii zuma premio ganzjapa. Jesucristuž partiquiz željčhiž cjen Yoozqui wejr arajpachquin kjawznaquiča. Nekztan juc'ant zuma kamañaž tjaaquiča.

¹⁵ Tjapa ančuc Yoozquin kuz tjurt'ichinaca wejr irata cjee. Ančucaž pinsitaqui tsjii puntu ana wejr iratažlaj niiqui, Yoozqui ančucaquiz nii puntu zizkataquiča litituma pinzizjapa.

¹⁶ Tii zakal cjiwča. Anzcama jaknuž Yoozqui učumnacaquiz niž kamañ puntuquiztan zizkatčaja, jalla nii zizkatta kamañ jaru kamstanča.

¹⁷ Jilanaca, cullaquinaca, weriž kamta irataž kama. Nižaza jakzilta criichinacat weriž kamta irata kamčaja, jalla ninacžquin yatekaza, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.

¹⁸ Wejrqui kjaž wilta ančucaquiz chižinčinča, nižaza ancha kuzquiz zint'ican kaacan, wilta chižinuča, jalla tuž cjican. Wacchi žoñinacaqui Cristuž quintra željča. Cristuž cruzquiz ticziž cjenami, jalla nii liwriiñi ana juyzu paača.

¹⁹ Ultimquiziqui nii ana Cristužquiz juyzu paañi žoñinacaqui Yooziž castictaž cjequiča. Ninacaž persun kuzquiztan pectanaca rispitcha, tsjii yooztakaz. Azzucanaca paacan, mit kuzzizkazza. Nižaza tii muntu yokquiz željñi cusanančquizkaz pinsiča.

²⁰ Učumzti arajpach wajtchiz žoñinacčumča. Učumqui arajpachquiztan učum Liwriiñi, Jesucristo Jiliri, tjewža.

²¹ Jesucristuqui wilta tjonžcu učum ana wal curpunaca tsjemataž tuckataquiča, niž irata zuma curpuchiz cjisjapa. Niiž persun aztan učumnaca curpu jalla nižta tsjemata tuckataquiča. Nižaza niž persun aztan čhjultakimi niž mantuqiz cjiskataquiča.

4

YOOZQUIN KUZZIZ CJEN CUNTINTUPANŽ CJEE

¹ Weriž pecta jilanaca, cullaquinaca, ančucaquin ancha tjonz pecuča. Ančucaž cjen, cuntintuž wejrqui, nižaza ančucaž cjen honorchiz cjeeča. Pecta jilanaca, cullaquinaca, Jesucristo Jiliržquin tjurt'ichi kuzziz cjee.

² Evodia cullaca, nižaza Síntique cullaca, ančucqui Jesucristo Jiliržquin criičiž cjen tsjii kuzziz cjee.

³ Wejt lititum Cristužquiz sirwiñi mazi, amquiz rocuča, tii pucultan cullaquinacžquiz yanapt'alla, porapat zuma munaziñi kuzziz kamzjapa. Nii pucultan cullaquinacaqui wejttna čica liwriiñi taku paljaycan langziča. Nižaza nii cullaquinacaqui Clementižtan, nižaza parti wettan čica paljayñi mazinacžtan langziča. Tjapa ninacž tjuunacaqui listitača arajpach žejt liwruquiz.

⁴ Jesucristo Jilirž cjen cuntintupanž cjee čjulorami. Wilta cjiwča: cuntintuž cjee.

⁵ Tjapa žoñinacaqui ančuc zuma kuzziz pajla. Jesucristo Jiliriqui wajillaž tjonaquiča.

⁶ Ana čjulquiztanami llaquita kuzziz cjee. Antiz čjulu watanami Yoozquizkaz mayiza. Yoozquiztan čjulumi maya, nižaza sparaquiz cjee.

⁷ Jalla nuž kaman, Yoozqui ančhuca kuzquiz cuntintuž cjskatakaičha. Jaknužt Yoozqui zořinacž kuzquiz cuntintu cjskatchaja, jalla nii cuntintu cjskattaqui ana intintzasatħa, zořiž pinsitiqiziqui. Jesucristužtan tsjii kuzziz cjen ančhuca kuznacaqui cuntintu cjequiħa, Yooz cwititiquiz-tanaqui.

ZUMA PINZIZNACAPANZ WAQUIZICHA

⁸ Jilanaca, cullaquinaca, tii zakal cjiwħa. Jalla tižta ultim zuma pinz-iznaca waquiziħa: weraranaca, nižaza rispitsnaca, nižaza Yooz kuzcama kamznaca, nižaza ana uj paaznaca, nižaza tjapa zumapan kamz pecznaca, nižaza zuma quintuchiz cjsnaca. Jalla nižta zumanaca pinza, nižaza tjapa zuma walinaca pinza.

⁹ Weriz tjaařinta jarumi, nižaza weriz ċhiita jarumi, jalla nii jarupan kama. Nižaza jaknužt weriz kamta puntuquiztan nonžinčucħalaj niiqui, nižaza cherchinčucħalaj niiqui, jalla nižta iratapan kama. Jalla nuž zuma kamtiquiztan Yoozqui ančhucatan ċhicapahaž cjequiħa. Nekžtan ančhucqui walikaz cjequiħa.

PABLUZQUIN PAAZNACA APAYZQUITA

¹⁰ Jaziqui ančhucqui wilta wejtquiz cjužninčucħa. Jalla nižtiquiztan anħa cuntintuħa wejrqui, Jesucristo ċiliriž cjen. Jazic wejrqui anal cjis pecuħa, wejr tjazikalak, ċjicanaqui. Antiz ančhucqui yanapz peccanami, ana jaknužumi wejtquiz yanapi atħinčucħa.

¹¹ Wejrqui anal cjiwħa, "Anħa t'akjiri želuħa", ċjicanaqui. Wejrqui apreñdichinħa, cuntintupankaz žejlžjapa, ċħjulu wejtquiz watanami.

¹² Želinchiz kamcanami, ana želinchiz kamcanami cuntintu želi zizzinħa. Ĥjulu watanami, ċħjerchiz ċjicanami ana ċħjerchiz ċjicanami, walipankaz želi apreñdichinħa. T'akjirižtakaz žejlcanami, ana t'akjiri žejlcanami walipankaz želi apreñdichinħa.

¹³ Ĥjulu watanami, Jesucristuqui wejtquiz azi tjaařipanħa, awantizjapa. Cristuž aztan ċħjulumi paachucaħa.

¹⁴ Jalla nuž cjenami, ančhucqui walipankaz paachinčucħa, wejtquiz yanapan, weriz sufrican žejlchiz cjen.

¹⁵ Tuquiqui weriz liwriiři taku paljaji kalltitan, nižaza Macedonia yokquiztan ulantan, ančhucqui wejtquiz ofrendanacžtan yanapžquichinčucħa. Ančhuca iclizquiztankaz wejtquiz yanapch-inčucħa. Wejrqui ančhucaquiz zuma Yooz taku paljaychinħa, nižaza ančhucqui wejtquiz cusasanaca tjaacan yanapchinčucħa. Jalla tjapa nii zizza ančhucqui.

¹⁶ Nižaza Tesalónica wajtquiz sufrican želan, ančhucqui ofrendanaca wejquin apayžquichinčucħa, wilta wilta.

¹⁷ Wejrqui ančhuca ofrendanacquiz anal kuz tjaa-uħa. Ančhuca ofrendanacaz anal pecuħa. Pero wejr pecuħa, ančhuc arajpachquin juc'ant honorchiz cjisjapa, ančhucaž ofrendanaca tjaatiquiztan. Jalla niil pecuħa.

¹⁸ Ančhucaž yanaptiquiztan juc'anti wejtquiz žejlħa, ana iyal necesi-tuħa. Epafrodito jilaqui ančhucaž apayžquita ofrendanaca wejtquiz intir-jichihħa. Jalla nižtiquiztan wejtta jilacamaħa. Jalla nii apayžquita ofren-danacaqui Yoozqui tsjii zuma ulurchiz inzinužtakaztaħa. Nižaza Yooz yujcquiziqui ančhuca ofrendanacaqui tsjii zuma wilanažtakazza. Yoozqui nižtiquiztan cuntintuħa.

¹⁹ Ĥjulorat ančhucqui ċħjulunacquiztanami upsi cjeħaja, jalla nii oraqui wejt Yoozqui ančhucaquiz juc'anti yanapt'auqiħa. Jesucristuž

cjen Yoozqui ančhucaquiz yanapt'aquiča, tjapa nižquiz zuma walinaca žejltiquiztanjama.

²⁰ Učhum Yooz Ejpžquiz wiñaya wiñaya honora tjaataj cjila. Jalla nužoj cjila.

²¹ Tsjii cjesača. Tjapa Jesucristužquin criichi jilanacžquin tsaanžinalla. Nižaza tii wejttañ chica criichi jilanacaqui ančhucaquin tsaanžquiča.

²² Tjapa tekžta criichi žoñinacaqui ančhucaquiz tsaanžquiča. Juc'anti ančhucaquiz tsaanžquiča tii Roman chawc jilirž kjuychiz criichi žoñinacaqui.

²³ Učhum Jesucristo Jiliriqui ančhuca kuzquiz zumapaj yanapt'ila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS COLOSENSES

¹ Wejrqui Pablut'cha, an'chucquin cjiyrzcu'cha. Wejrqui Jesucristuž illzta apostult'cha, Yooz pectiquiztan. Wejttan Timoteužtan tii carta cjiyrzcan an'chucquin tsaanžcu'cha.

² An'chucqui Colosas wajtchiz žoñinac'chuc'cha, nižaza lijitum Yooz parti žoñinac'chuc'cha. An'chucqui lijitum Jesucristužquin kuzziz'chuc'cha. Jaziqui wejtnac mazinac'chuc'cha. Učhum Yooz Ejp an'chucquin yanapt'la, nižaza zuma cuntintu kuzziz cjiskatla.

PABLUZ MAYIZITAQUI

³ Wejrnacqui čhjulorat Yoozquin parlu'chaja, učhum Jesucristo Jilirž Yooz Ejpžquin sparaqui'cha cjiñpan'cha an'chuca zuma kamchiž cjen.

⁴ An'chucqui Jesucristužquin kuz tjaayiñ'chucqui'cha, nižaza parti jilanac'žtan zuma munaziñ'chucqui'cha. Jalla nuž zizcu, Yoozquin ancha sparaquiž cjichin'cha.

⁵ Jalla nuž zuma kamcan, an'chucqui tjewžqui'cha, čhjulut Yoozqui arajpachquin an'chucaltajapa zuma panž tjaczaja, jalla nii. An'chucqui nii Yooz tjacžta kamz puntu zizzin'chuc'cha, werar liwriiñi Yooz taku nonžcu.

⁶ Nii liwriiñi takuqui an'chucquiz paljaytata'cha, nižaza tjapa kjutñi žoñinac'žquiz paljaytata'cha. Jalla nii taku paljaytiquiztan, tjapa kjutñi žoñinac'quiz Yooz zuma kamañchiz cjissi'cha. Nižaza tjapa kjutñi tsjan tsjan žoñinac'quiz liwriiñi tawkquiz kuzzizza. Nižaza tsjan tsjan an'chuca wajtchiz žoñinac'quiz liwriiñi tawkquiz zakaz kuzzizza. Zuma Yooz taku nonztiquiztanpacha tii orcama tsjan tsjan an'chucqui Yoozquin kuzziz'chuc'cha. Nižaza Yooz taku nonžcu zumpacha zizñi cjissin'chuc'cha, Yoozqui žoñinaca ancha okzñi'cha, jalla nii.

⁷ Jalla nuž EpafRAS jilaqui an'chucquin tjaajinchizakazza. Jalla niiqui učhumž pecta jila'cha, nižaza niiqui wejttan chica Jesucristo Jiliržtajapa langzi'cha. Nižaza EpafRAS jilaqui Jesucristužquin sirwiñi'cha.

⁸ EpafRAS jilaqui an'chuca puntu wejtnac'quiz quint'ichi'cha, jaknužt an'chucqui parti criichinac'žtan zuma munazichin'chucžlaja, jalla nii.

⁹ Jalla nuž an'chuc zuma kamtiquiztan wejrnac'quiz an'chucaltajapa Yoozquin mayiziñpan'cha. An'chuca puntu nonžcu, Yoozquin mayiziñpan'cha, tsjan zuma kamajo. Nižaza mayiziñpan'cha, Yoozqui an'chuc zumpacha zizkatajo, jaknužt niiqui an'chuc zuma kamz mun'chaja, jalla nii. Nižaza mayiziñpan'cha, an'chucqui Yooz kuz zizñi cjisjapa, nižaza Yooz kuz intintazñi cjisjapa.

¹⁰ Jalla nuž zizñi nižaza intintazñi cjequiz niiqui, an'chucqui zuma kamaqui'cha, jaknužt Jesucristo Jilirž partir žoñinac'quiz kamstanžlaja, jalla nii. Jalla nuž an'chucaž zuma kamtiquiztan, Yoozqui cuntintuž cjequi'cha. Nižaza jalla nuž zuma kamcan, an'chucqui t'japaman walinacaž paaqui'cha. Nižaza Yooz puntu juc'ant zuma zizaqui'cha.

¹¹ Jalla nuž an'chucqui zuma kamcan, Yooz aztan kamaqui'cha, jaknužt Yoozqui zuma tjapa aztan'halaja, jalla nižta aztan. Yooz aztan kamcan, an'chucqui čhjulquiztanami pasinsis kuzziz Yoozquin t'jurt' aquičha, nižaza sufricanami cuntintu kuzziz cjequi'cha.

¹² Nižaza zuma kamcan, an'chucqui Yoozquin sparaquižpanž cjequi'cha. Yoozqui an'chuc t'jaczi'cha, arajpachquin irinsa tanzjapa. Yoozqui tjapa criichinac'žquin tsjii zuma irinsa t'jaaqui'cha. Nii zuma irinsa an'chucquiz zakaz t'jaata cjequi'cha. Jaziqui Yoozquin ancha sparaquiž cjis waquizi'cha.

¹³ Yoozqui uĉum liwriichiĉa, jalla niĉtiquiztan uĉumqui ana wal Satanás mantuquiz ana iya zejĉĉa. Yoozqui uĉum niĉz pecta Majch Jesu-cristuĉz mantuquiz utĉiĉa.

¹⁴ Jesucristuĉz ticĉtiquiztan uĉumqui Satanás mantuquiztan liwriitaĉa. Niĉza Jesucristuĉz ticĉtiquiztan uĉum ujnaca pertuntaĉa.

JESUCRISTUZ PUNTUQUIZTAN

¹⁵ Tii muntuquiz kamcan Yooz Majchqui ana cherta Yooz Ejpĉz kuz kjanacama pajkatchiĉa. Yooz Majchqui tjappachquiztan tsjan jiliriĉa.

¹⁶ Niĉz cjen tjappacha zejĉĉa, tjapa arajpachquin zejĉĉinacami, tjapa yokquiz zejĉĉinacami, tjapa chertanacami, ana chertanacami, tjapa mantiĉinacami, gobiernunacami, jilirinacami, tjapa anĉilanacami, tjapa zaranacami, Jesucristo Yooz Majch cjen, tjappacha zejĉĉa. Niĉza niĉztajapa tjappacha paataĉa, niĉzquiz honora waytizjapa.

¹⁷ Jesucristuĉqui zejĉĉiĉa, primerquiztanpacha, niĉza tjapa zejĉĉinacĉz tuĉuitanpacha. Niĉz cjen tjappacha zejĉĉa.

¹⁸ Niĉza Jesucristuĉqui Yooz partir ŉoĉinaca mantiĉa. Jaknuĉt persun ŉoĉz kuz persun curpu mantiĉaja, jalla niĉta irata Jesucristuĉqui niĉz icliz ŉoĉinaca mantiĉa. Niĉz cjen niĉz icliz ŉoĉinacachi Yooz kamaĉchiz cĉisĉiĉa. Niĉĉa primera ticĉcuqui jacatatchiqui, tjappachquiztan tsjan jiliri uchta cĉisjapa.

¹⁹ Yooz Ejpĉtan Yooz Majchtan tsjii kamaĉchizpanĉa.

²⁰ Niĉza Jesucristuĉz ticĉiz cjen, tjappacha pertunta cjesaĉa, yokquiz zejĉĉinacami, ana yokquiz zejĉĉinacami. Jalla nuĉz Yooz Ejpqui munchiĉa. Jesucristuĉz cruzquiz ch'awcta ticĉiz cjen, Yooz Ejpĉtan parti zejĉĉinacĉtan zumanskattaĉz cjesaĉa. Jalla nuĉz munchiĉa Yooz Ejpqui.

²¹ Tuquiqui anĉucqui Yoozquiztan yekjataĉa, niĉza Yooz quinrataĉa anĉuca kuzquiz. Tuqui anĉucqui ana wali pinsiĉĉuctaĉa, niĉza Yooz quintra ana wali paayiĉĉuctaĉa. Jalla nuĉz ana wali kamta cjenami Yoozqui anĉuc pertunchiĉa, niĉztan anĉucatan wali cĉisjapa.

²² Jesucristuĉz cjen Yooz Ejpqui anĉuc pertunchiĉa. Jesucristuĉqui anĉuc irata curpuchiz cĉican, anĉuca laycu ticĉiĉa. Anĉuc laycu ticĉiĉa, Yooz yujcquiz anĉuc ana ujchiz Yooz irata zuma kamaĉchiz pris-intiskatzjapa. Jalla nuĉz Yooz yujcquiz zuma cĉican anaĉz jecmi anĉucaquiz tsjii uj tjojtunz atasaaĉa.

²³ Jalla nuĉz Yooztan anĉucatan wali cĉisjapa, ultimu chekpacha Jesucristuĉzquiz kuzzizpanĉa. Niĉza anĉucqui Jesucristuĉzquiz tjurtiĉi kuzziz cĉistanĉa, ana wira jaytistanĉa. Tii muntuquiz liwriiĉi tawk jaru kamĉi cĉistanĉa, arajpach zuma kamaĉa tjewĉcan. Nii liwriiĉi taku nonzinĉucĉa. Niĉza nii liwriiĉi takuqui tjapa kjutĉi tii muntuquiz pal-jaytataĉa. Nii taku paljayzjapa, wejr Pabluqui apóstol oficiuquiz uchtaĉa.

PABLUQUI APOSTOL KAMAĉCHIZZA

²⁴ Wejt Yooz tjaata oficio cumplican, anĉucaltajapa sufruĉa. Jalla nuĉz sufrican wejrqui cuntintutĉa. Anĉuc zuma kamaĉchiz cĉisjapa yanapĉiz cjen, wejrqui cuntintutĉa. Niĉtami iya sufristanĉa. Jalla nuĉz wejt curpuĉtan sufrican, Cristuĉz partir ŉoĉinacaltajapa wejt sufrisnaca cumpĉizinuĉa. Cristuĉzquiz kuzziz cjen niĉta sufruĉa. Cristuĉz partir ŉoĉinacachi Cristuĉz icliz ŉoĉinacĉa.

²⁵ Wejrqui Cristuĉz partir ŉoĉinacĉquin sirwizjapa, apóstol oficiuquiz uchtaĉa. Yoozqui anĉucaltajapa nii oficiuquiz wejr utĉiĉa. Wejrqui uchtaĉa Yooz taku zumpacha zizkatzjapa,

²⁶ nižaza Yooz pinsita zizkatzjapa. Jalla nii Yooz pinsitaqui tuquitanpacha chjojtatača. Jalla nižtiquiztan tjapa žoñinacaqui ana zizzucatača. Jazikaz Yoozqui niž pinsita zizkatchičha niž partir žoñinacžquiz.

²⁷ Yoozqui niž partir žoñinacžquiz niž tuquita chjojta pinsitaqui zizkatz munchičha. Nii pinsitaqui ancha zumača ana judio žoñinacžtajapaqui. Jalla tiičha nii tuquita chjojta pinsitaqui: Jesucristuqui ančuca kuzquiz žejlčha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Cristužtan arajpachquin ancha zuma kamaquičha. Jalla nii zuma kamaña tjewža ančhucqui.

²⁸ Jesucristuž puntu paljayučha, tjapa žoñinacžquin chiižincan, nižaza tjaajincan. Jalla nuž chiyān, Yoozqui wejr yanapčha zizñi zizñi chiyajo, tjapa Jesucristužquin kuzziz žoñinaca Yooz irata zuma kamañchiz cjejajo.

²⁹ Nižaza apóstol oficiuquiz ojklaycan, ancha langznučha, tjapa Cristuž tjaata aztan langznučha, tjapa jilanaca Yooz irata zuma kamañchiz cjiskatzjapa.

2

¹ Jalla nuž ančucaquin maznučha, weriž ančhucaltajapa langžta zizkatzjapa. Tjapa kuztan langznučha, ančhucaltajapami, nižaza Laodicea cjeta wažtchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa ana wejr cherchi criichinacžtajapami.

² Jalla nuž tjapa aztan langznučha, Yoozquin criichi žoñinacž kuzquiz zumpacha p'ekinčhayta cjisjapa, nižaza tsji kuzziz cjisjapa, nižaza porapat zuma munaziñi kuzziz cjisjapa. Nižaza langznučha, Yooz chjojta pinsita puntu zumpacha intintizkatzjapa. Jalla nuž zumpacha intintazcu, ančhucqui tjurt'iñi kuzziz cjequičha. Jalla nii tuquitan chjojta Yooz pinsitaqui Cristuž puntučha. Wejrqui Cristuž puntu paljaycan langznučha.

³ Cristupankaz Yooz puntu litituma zizñi cjiskatasāča, nižaza tjapa Yooz puntu intintazñi cjiskatasāča.

⁴ Jalla niil ančucaquiz cjiwčha, ana jakziltami ančucaquiz incallzjapa, tsjii zuma takužtakaz chiican.

⁵ Ančhucatan ana žejlcanami, wejt persun kuzquiz ančucaquiztan anchal cjužnučha. Wejrqui ančuca puntu naychinčha, tsjii kuzziz kamčha, nižaza Jesucristužquin criičcu tjurt'ichi kuzzizčhucčha. Jalla nižta nayžcu wejrqui chipznučha.

⁶ Tuquiqui ančhucqui Jesucristuž puntu tjaajintan tjapa kuztan catokchinčhucčha. Nuž catokžcu Jesucristuž mantuquiz cjissinčhucčha, niiqui ančuca jiliri cjisjapa. Jalla nuž Jesucristuž mantuquiz tirapan kama. Nižaza nižquin tsjii kuzziz cjee.

⁷ Nekztan niž puntu tsjan tsjan zizñi cjequičha, nižaza nižquin tjurt'ichi kuzziz kamaquičha. Jalla nuž ančhucqui tjaajintatača. Nižaza čhulu watanami ančhucqui Yoozquin sparaqizžpanž cjis waquizičha.

CRISTUZ CJEN EW KAMAÑA ZEJLCHA

⁸ Ančhucqui cwitazaquičha, tsjii kjutñi ana chjichta cjisjapa. Yek-japanacaqui ančhuc incallskatz pecčha, zuma razunanacažtakaz chiican, nižaza toscar takunacžtan chiican. Jalla nižta tawkchiz žoñinacaqui Cristuž pinsita jaru anaž chiičha. Pero žoñiž pinsita jarukaz chiičha. Nižaza zajranacž pinsitanac jarukaz chiičha. Jaziqui nižta chiiñi žoñinacžquiztan cwitazaquičha.

⁹ Cristuqui tii muntuquiz kamcan žoñž curpuchiztača. Nižta curpuchiz cjenami, Cristuqui Yoozpankazza, nižaza Yooz kamañchizpankazza.

¹⁰ Cristužtan tsjii kuzziz cjian ančhucqui Yooz kamañchizpan žejlčha. Nižaza Cristučha wali pajk jiliri qui tjapa mantñinacžquiztanami, tjapa poderchiznacžquiztanami.

11 Cristužtan tsjii kuzziz cjican, ančhucqui kuzquiz chimputa cjiss-inčhucča. Zoñiqui ana ančhuc chimpuchiča. Pero Jesucristuqui ančuca kuz chimpuchiča. Nii kuzquiz chimputaqui tuž cjiča: Yooz partir zoñinacača, jalla nii. Cristuqui niiz partir zoñinaca uj paaz pecñi kuzquiztan jaytiskatchičha.

12 Jesucristužquin kuz tjaatiquiztan bautista cjissinčhucča. Bautistaqui tuž cjiča: Jaknužt Cristuž curpu tjažtažlaja, jalla nižta irata ančuca tuquita ana wal kamaña tjažtažakazza. Nižaza jaknužt Jesucristuqui jacaatžcu Yooz kamaña tanžtčhaja, jalla nižta irata zakaz ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen Yooz kamaña tanzinčhucča. Yoozqui ticzinaca jacatatskatžjapa azzizza. Jalla nii azziz Yoozquin criižcu, Yooz kamaña tanzinčhucča, Yooz kamañchiz kamžjapa.

13 Tuquiqui ančhucqui ana curpuquiz chimputatača, judío zoñinacž partira cjsjapa. Ana chimpuchiz cjican, nižaza ujnaca paacan, ticzi zoñinacažtakaztača ančhucqui. Jaziqui Cristužtan tsjii kuzziz cjen Yoozqui ančucaquiz niiz ew kamaña tjaachiča. Nižaza tjapa učhum ujnaca perunchičha.

14 Uj paatiquiztan tsjii acta želatča učhum quintra. Jesucristuž učhum laycu ticziž cjen Yoozqui nii acta jurkatchičha, tjapa učhum quintra puntuquiztan. Anulta cjsiŕičha, Jesucristuž cruzquiz ch'awceta ticziž cjen.

15 Cristuž cruzquiz ch'awceta ticzižquiztan, Yooz Ejpqui atipchiča tjapa anawal jilirinacami nižaza poderchiznacami. Yoozqui nii anawal azziz ispiritunaca ana azziz cjskatchičha. Kjanapacha azkatchičha, prisu tanta zoñinacažtakaz. Yoozpanikazza tjappacha atipchiqui.

ARAJPACH KAMAÑCHIZ CJISPANCHA

16 Jalla nižtiquiztan anaž jecmi ančucaquiz uj tjojtNASAča, tuquita mantitanaca jaru ana kamtiquiztan. Tuquitan Yoozqui puntu puntu mantičičha, lujl puntu, licz puntu, pjižsta puntu, ew jiiz puntu, jeejz tjuñi puntu, jalla nuž.

17 Tuquitan Yoozqui tjapa nii puntunaca mantičičha, Yooz kuz koloculla tjeezjapa. Pero Cristupankaz ultim werara Yooz kuz tjeeza.

18 Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen, anaž jecžquizimi ančucaquiztan arajpach premio kjankataquičha. Yekjap zoñinacaqui mit kuzziz cjenami, ana mit kuzziz tjeeza. Nižaza anjlanacžquiz rispitažo tjaajža. Nuž tjaajñi zoñinacaqui anchuc incallz pecča, čhjuužta puntunaca ancha paljaycan. Ninacaqui inakaz mit kuzzizza. Ana wal pinsita jarukaz tjaajža. Nuž tjaajincan mit kuzziz cjsisa.

19 Ninacaqui Cristo Jiliržquiz ana tsjii kuzziz tjurt'ichi žejlča. Pero Cristupankazza criichinacž jiliriqui. Niiž cjen tjapa criichinacaqui tsjan tsjan zuma kamañchiz cjsinasača. Nižaza Cristuž cjen tjapa criichi zoñinacaqui tsjan tsjii kuzziz cjsinasača. Jaknužt zoñž curpuqui, yekja yekja cjenami, tsjii curpuchizkazza, jalla nižta irata criichi zoñinacaqui, yekja yekja cjenami, tsjii kuzzizkazza.

20 Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen, ujchiz zoñinacaž pinsitanacquiztan t'akzinčhucča. Nii ana wal pinsitanacquiz ojklayz cjenpacha, ticzi zoñinacažtakaz katzinčhucča. Jalla nižtiquiztan, ¿kjažtiquiztan ančhucqui ujchiz zoñinacaž pinsita jaru wilta kamjo? ¿Nižaza ninacž lii jaru ojklayjo?

21 Ninacž liiqui tuž cjiča: Tiinaca ana kjaržtan tanžla, nižaza tiinaca ana lujl-la, nižaza tinaca ana čhjul lanžla. Jalla nuž cjiča ninacž liiqui.

22 Nii liinacaqui tii muntuquiz žejlñi cusas puntukazza. Nii cusasanacaqui tucuzinzaquičha. Nii liinacaqui zoñiž pinsita mantita jarukazza.

²³ Ninacz liinacaqui zizni pinsitažtakazza. Pero ultimquiziqui inakazza. Ana azzizza, zoñinaca zuma kamni yanapajo. Cuzturumpinaca ijzijcan mantiča, nižaza humilde kuzziztakaz mantiča, nižaza persun curpu sufriskatzjapa mantiča. Jalla nuž mantita liinacaqui zizni pinsitažtakazza. Pero ultimquiziqui inakazza. Uj paaz pecni kuz tjonanaqui anaž nižta kuz ewjazi atasacha nii liinacaqui. Jaziqui ančhucqui ninacaz inakaz tjaajintaqui anaž nonznaquičha.

3

¹ Ančhucqui Yooz kamañchizza. Jaknužt Jesucristuqui jacatatžcuqui Yooz kamaña wilta tanzizlaja, jalla nižta irata ančhucqui Yooz kamaña tanzinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui arajpach Yooz kamañquikaz kuz tjaa. Jalla nicju arajpachquin Cristo žejlča; Yooz Ejpž zew latuquiz julzi žejlča, mantican.

² Ujchiz žoñž kamañquiz ana kuz tjaa. Arajpach kamañquikaz kuz tjaa.

³ Ančhucqui Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen, ančuca tuquita ana wal kamaña ecchinčhucča. Jaziqui ančuca Yooz kamañaqui Yooztajapa žejlča. Ana criichi zoñinacžtajapa ančuca Yooz kamañaqui chjojžtažtakaz žejlča. Ana wira intintazzučača.

⁴ Cristuqui ančucaquiz Yooz kamaña tjaachiča. Jalla nižtiquiztan čhjulorat tjapa zoñinacaqui Jesucristužquiz pajchi cječhaja, jalla nii ora zakaz ninacaqui ančuca Yooz kamaña pajchi cjequičha. Jalla nii oraqui ančhucatan Jesucristužtan honorchiz cjequičha.

TUQUITA KAMAÑ PUNTU, JAZTA KAMAÑ PUNTU

⁵ Jalla nižtiquiztan ančuca tuquita ana wal kamaña liwj jayta. Anaž adulteriuquiz ojklayzqui. Anača luctak žoñiqui yekja maatak žonatan ojklayzqui. Anača ančuca ana wal paaz pecni kuz jaru ojklayzqui. Anača čhjul ana walimi peczqui. Anača yekja žoñž čhjultakimi zmazqui. Jalla nuž paznaquiz niiqui, žoñž paata yoozquiz rispitažokazza. Jalla nii anawali paaznacquiztan liwj jayta.

⁶ Nii ana wali paañi žoñinacžquiz Yoozqui ancha casticu tjaaquičha, Yooz kuczama ana kamtiquiztan.

⁷ Ančhucqui tuquita ana wal kamañquiz ojklaycan, nižtanacaz paa-atča.

⁸ Jaziqui ančhucqui nii ana wal paaznaca liwj eca. Anača žawjchi kuzziz žejlzqui. Anača culirazzi kuzziz žejlzqui. Anača ana wal paaz pecni kuzziz žejlzqui. Anača žoñž quintra ana wali taku chiizqui. Anača ana wal tawkžtan čhii čhiican žejlzqui.

⁹ Anača toscar taku chiizqui. Ančhucqui tuquita ana wal kamaña ecchinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui nii ana wal paaznacquiz ana iya ojklayz waquizičha.

¹⁰ Ančhucqui Yooz kamañchiz cjissinčhucča. Yoozpacha ančucaquiz Yooz kamaña tjaachiča. Nižaza ančhucqui Yooz irata zuma kamañchiz tsjan tsjan cjissa, Yooz zumpacha pajañcama.

¹¹ Yooz kamañchiz cjican, tjapa criichi zoñinacaqui Yooz yujcquiziqui tsjikazza. Tuquita kamañanacaqui anaž walča. Pero Cristo kamañchiz kaz walča. Tsjii griego walja zizni kamañami anaž walča. Tsjii judio lii jaru kamañami anaž walča. Tsjii curpuquiz chimputa žoñž kamañami anaž walča. Tsjii curpuquiz ana chimputa žoñž kamañami anaž walča. Tsjii k'ar žoñž kamañami anaž walča. Tsjii q'uit žoñž kamañami anaž walča. Tsjii piyunažta žoñž kamañami anaž walča. Tsjii patrun žoñž kamañami anaž walča. Cristuž kamañapankaz walča. Nižaza Cristupankaz tjapa criichi zoñinacž kuzquiz žejlča.

12 Ančhucqui Yooz illzta zoñinac̄huc̄cha. Jalla nižtiquiztan Yooz zuma kamañ jaru kamstanča. Yoozqui ančhucatan zuma munaziča. Yooz partir zoñinaca cjican, jalla tuž kama: Okzñi kuzziz, nižaza zuma kuzziz, nižaza ana mit kuzziz, nižaza humilde kuzziz, nižaza pasinziz kuzziz, nižaza

13 porapat pertunasñi kuzziz. Jalla nižta kamz waquiziča. Tsji criichi zoñiqui yekja criichi zoñz quintra quijchi cjesaž niiqui, zuma kuztan pertunz waquiziča, jaknužt Jesucristuqui ančucaquiz pertuntčaja, jalla nuž.

14 Jalla tužuča chekanaqui, porapat zuma munazizza, jalla nii. Jalla nuž zuma munazican, zuma kuzziz zuma kamaquiča, Yooz irata zuma kamaña cumplañcama.

15 Ančhuc criichinacaqui, Cristuž cjen ančhucqui llan kuzziz cjesača. Jaziqi llan kuzziz cjee, porapat zuma munazican zuma kamzjapa. Jalla nuž porapat zuma kamzjapa, Yoozqui ančhuc liwriičiča. Jalla nuž liwriiču, Yoozqui tjapa ančhuc criichinaca tsjii t'akquizkaz cjiskatchiča. Tsjii curpuchiztakazza ančhucqui. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yoozquin ancha sparaquič cjican, mayiziz waquiziča.

16 Ančhucqui Cristuž puntu zuma zizcan porapat tjaajsarasaquiča, nižaza Cristuž tawkžtan porapat p'ekinčayrasaquiča. Nižaza ančuca kuzquiz Cristuž taku zumpacha catokz waquiziča. Nižaza Yooz takumi, Yooz wirsumi itsnaquiča, ančuca kuzquiz Yooz ancha cjuñcan.

17 Ančhucqui Cristuž partir zoñinac̄huc̄cha. Jalla nižtiquiztan čjulu paacanami čiicanami, zuma kamañchiz kamz waquiziča. Nižaza čjulu watanami Jesucristuž cjen Yooz Ejpžquin sparaquič cjican tjaz waquiziča.

PORAPAT ZUMA KAMZ PUNTU

18 Maatakanaca, persun luctakanacž mantuquiz cjee. Jesucristo Jiliržquin kuzziz cjican, jalla nuž waquiziča.

19 Luctakanaca, persun maatakanacžtan zuma munaziñi cjee. Nižaza anaž persun maatakanaca čjaawj čjaawjwa.

20 Maatinaca, persun maa ejpžquiz casa, čjulu mantanami. Jalla nuž maa ejpž mantita casaquič niiqui, amiž cjen Jesucristo Jiliriqi cuntintuž cjequiča.

21 Ejpna, anaž persun maatinaca žawjwa zjicna, upa kuzñi ana cjisjapa.

22 Piyunanaca, am persun patruna čjulu mantanami caspanča. Anača cherankaz c'unchikaz tuczqui. Pero tjapa kuztan nižtajapa langz waquiziča. Yooz patruna cjuñčcu, zuma langz waquiziča. Anača langzqui ančuca patrunž kuz wali cjiskatzjapakaz.

23 Čjulu langzcanami tjapa kuztan langznaquiča, Yooz Patrunžtajapa langznaquiča, ana zoñžtajapakaz langznasača.

24 Ančhucqui tuž zizza, Yooz Patrunžquiztan arajpach irinsa tanznaquiča. Ultimu Yooz Patrunaqui ančucaquiz pacaquiča. Nižaza ultimu ančhucqui Jesucristo Patrunžquiz sirwiča.

25 Nižaza jakziltat ana wali paačhaja, jalla niiqui castictaž cjequiča niž ana wali paatiquiztan jama. Yoozqui ana zoñi illillza.

4

1 Patrunanaca, ančhucqui persun piyunanacžtan zuma lijituma cjis-tanča. Ančhucqui tuž zizza, ančhuc zakazza Patrunchizqui. Jalla niiča arajpach Yoozqui.

2 Tjapa criichinaca, ančhucqui mayizicanpan želaquiča. Nižaza Yoozquin mayizican ana tjatna, Yoozquin sparaquič cjisjapa.

³ Wejtnacaquiz zakaz mayizican yanapalla, wilta Yooz takunaca paljayñi ojklayzjapa. Cristuž puntuquiztan tuquita chjojta taku paljayz pecuča. Jalla nuž paljaytiquiztan wejrqui carsilquiz želuča.

⁴ Mayizican wejtquiz yanapalla, Cristuž puntu kjanapacha paljayzjapa, jaknužt wejrqui kjana paljayz waquizučhaja, jalla nii.

⁵ Ančhucqui ana criichinacžtan kamcan, walja zizñi zizñi ojklayaquiča. Chjulorat Cristuž puntu paljaychucažlaj niiqui, panž paljayaquiča, ana criichinacžquiz nonzkatzjapa.

⁶ Jalla nuž Yooz taku paljaycan zuma tawkžtan chiyaquiča. Jaknužt yacuqui tsjii lak'a čherquiz zuma saborchiz paačhaja, jalla nii irata ančuca zuma takunacaqui Cristuž puntunaca zuma saborchiztakaz paaquiča. Jalla nuž zuma takunacžtan paljaycan, ančhucqui zapa maynižquiz jaknužt kjaaz waquizichaja, jalla niiqui zizaquiča.

ZERZ TAKUNACA

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, učhum pecta Tíquico jilaqui tjapa wejt puntuquiztan ančucaquin quint'aquiča. Tiquicuqui wejtquiz anča zuma yanapñipanča. Yoozquin tjurt'iñi kuzzizza. Nižaza wejttan chica Yooztajapa sirwichiča.

⁸ Wejt puntuquiztan quint'izjapa ančucaquin nii cuchanžcuča. Nižaza cuchanžcuča, ančuca kuzquiz zumpacha p'ekinčayzjapa.

⁹ Nižtan chica Onésimo pecta jila cuchanžcuča. Onésimo jilaqui Yoozquin tjurt'iñi kuzzizakazza. Nižaza ančuca wajtchiz žoñiča. Jalla nii pucultanaqui tjapa tekz watchinaca quint'aquiča.

¹⁰ Aristarco jilaqui wejttan chica carsilquiz chawcta maziča. Niiqui ančucaquin tsaanžquiča. Nižaza Marcos jilaqui ančucaquin tsaanžquiča. Marcos jilaqui Barnabež famillžquiztanča. Tuquiqui wejrqui Marcos puntu ančucaquiz čiičinča. Marcos jilaqui ančucaquin tjonaquiz niiqui, ančhucqui zumaž risiwaquiča.

¹¹ Nižaza Jesusaqui ančucaquin tsaanžquiča. Jesusaqui Justo cjitazakazza. Niinacakazza judio criichinacquiztan wejttan chica Yooztajapa langžñinacaqui, Yooz mantita kamañ puntu paljaycan. Ninacaqui wejtquiz anča kuzziča.

¹² Nižaza Epafra jilaqui ančucaquin tsaanžquiča. Epafra jilaqui Jesucristužtajapa sirwiñiča. Jalla niiqui zakaz ančucaquiztanča. Jalla niiqui tjapa kuztan ančucaltajapa Yoozquin mayiziñipanča, ančhucqui tjurt'ichi kuzziz cjisjapa, nižaza tjapa kuztan Yooz munañpa kamañ jaru kamzjapa.

¹³ Wejrqui Epafra puntuquiztan ticlaruča, niiqui anča langziča ančucaltajapami. Nižaza Laodicea wajtchiz criichinacžtajapami, nižaza Hierápolis wajtchiz criichinacžtajapami Epafra jilaqui anča langziča.

¹⁴ Nižaza Lucas jilaqui Demas jilžtan ančucaquin tsaanžquiča. Lucas pecta jilaqui kullñi medicuča.

¹⁵ Laodicea wajtchiz criichi jilanacžquin tsaanžinalla. Nižaza Ninfa jilžquiz tsaanžinalla. Nižaza niž kjuyquiz ajczñi criichinacžquiz tsaanžinalla.

¹⁶ Tjapa ančhucqui tii carta ližcu, Laodicea iclizquin apayžcaquiča, nekz liyajo. Wejrqui tsjii carta cjiyrčinča Laodicea criichi jilanacžquin. Ančuczakaz nii carta liyaquiča.

¹⁷ Ančhucqui Arquipo jilžquiz čiižinaquiča, tuž cjican: "Jesucristo jiliriqui am tsjii puestuquiz utchiča, nižquiz sirwizjapa. Nii Jesucristuž tjaata puestuquiz željcan, zuma cumplistanča".

¹⁸ Wejr Pabluqui persun kjaržtan tii tsaanta letra cjiřzcuča. Wejrqui carsilquız zelučha, jalla nii cjuñzna. Yoozqui ančucaquız zumaj yanapla. Jalla nužoj cjila. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

¹ Wejr Pabluqui, Silvanužtan, Timoteožtan, tii cartal cjiyržcuča ančhuc Tesalónica wajtchiz zoñinacžquin. Nii wajtquiz icliz zoñinacžhucča ančhucqui. Nižaza Yooz Ejpžtan Yooz Majchtan tsjii kuzzizčhucča. Jalla nižtiquiztan učhum Yooz Ejpžtan, nižaza učhum Jesucristo Jiliržtan ančhucaquiz yanapt'ila. Nižaza zuma cuntintu kuzziz walikaj kamkatla.

JESUCRISTUZQUIN ANCHA KUZZIZ ZOÑINACA

² Wejrnacqui tjapa ančhucaž cjen tirapan Yoozquin sparaquiž cjiwčha. Yoozquin mayizican ančhucaltajapa wiltan wiltan mayizučha.

³ Učhum Yooz Ejpžquin mayizican, cjuñžuča ančhucaž zuma Yooztajapa trabajtiquiztan. Ančhucqui Jesucristužquin kuzziz cjen Yooztajapa tjapa kuztan trabajčha. Nižaza ančhucqui zuma munaziñi kuzziz cjen, Yoozquin zuma sirwičha. Nižaza Jesucristo Jilirž tjonz tjuñi tjewzcan, zuma tjurt'iñi kuzzizčhucča. Jalla nuž ančhucaquin cjuñžcu Yooz Ejpžquin sparaquiž cjiwčha.

⁴ Jilanaca, cullaquinaca, Yooziž pectanaca, Yoozqui ančhuc illzičha. Jalla nuž zizcu, wejrnacqui Yoozquin sparaquiž cjiwčha.

⁵ Wejrnacqui ančhucaquin tjonžcu, liwriñi Yooz taku paljaychinča. Anačha zoñž taku alajakaz paljaytaqui; Yooz takupančha paljaytaqui. Yooz Espiritu Santuž aztan paljaychinča. Nižaza werar Yooz tawkquiz tjapa kuz tjurt'ican, Yooz puntu paljaychinča. Nižaza ančhucatan kamcan jaknužt wejrnacqui kamchinžlaja, jalla nii zuma zizza ančhucqui.

⁶ Ančhuczi wejrnaca kamaña irata jalla nižta kamñi zoñi cjissinčhucča. Nižaza Jesucristo Jilirž kamañ irata kamñi zoñi cjissinčhucča. Nižaza ančhucqui wejrnacaž paljayta Yooz taku catoktiquiztan, ancha sufrichinčhucča. Walja sufris cjenami, Espiritu Santuqui ančhucaquiz cuntintu cjiskatchičha. Nižaza sufrisqui ančhucaquiz wejtnacaquiz iratazakaz watchičha.

⁷ Jalla nižtiquiztan ančhuca puntuquiztan zuma quinto ulanchičha tjapa criichi zoñinacžquin, Macedonia yokquin zejłni criichi zoñinacžquinami nižaza Acaya yokquin zejłni criichi zoñinacžquinami.

⁸ Ančhucaž cjen Yooz takuqui tjapa kjutñi paljaytačha. Anačha Macedonia yokquizkaz nižaza Acaya yokquizkaz paljaytaqui. Tjapa kjutñi paljaytačha. Nižaza jaknužt ančhucqui Yoozquin kuzziz cjissinčhucžlaja, jalla nii quinto tjapa zoñinacaqui zizza. Jaziqui wejrnacqui ančhuc puntuquiztan anaž iya quint'asačha.

⁹ Ninacapacha wejtnacaquiz quint'iñitačha jaknužt ančhucqui wejtnacaž paljayta Yooz taku catokchinčhucžlaja, jalla nii. Ančhucqui zoñiž paata yooznacquiztan zarakchinčhucča, werar zejłni Yooz sirwizjapa.

¹⁰ Nižaza ančhucqui Yooz Majch arajpachquiztan tjonz tjuñi tjewža. Yoozqui niž Majch ticziquiztan jacatatskatchičha. Jalla nii Jesusaqui učhum casticunacquiztan liwriičičha. Jalla nuž quint'iñitačha ančhuca puntuquiztan.

2

PABLUZ YOOZ TAKU PALJAYÑI OJKTA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, jalla tuž zizza. Wejrnacqui ana ina ančhucaquiz tjonzinča.

² Ima ančhucaquiz tjoncan Filipos wajtquiz sufrichinča, nižaza wejrqui inartatača. Jalla nuž sufritaž cjenami Yoozqui wejrnaca yanapchiča, ana ekscan tjurt'iñi kuzziz Yooz zuma liwriiñi taku paljayajo. Jalla nuž paljaychinča, žoñinacaž wejtnacatan quintra anča aptazanami.

³ Nižaza wejtnaca paljaytaqui anatača chekachuc, nižaza anatača ana zuma kuzquiztan, nižaza anatača ančhuc incallzjapa.

⁴ Yooz Ejpqui wejrnaca tantiichiča, walikazza. Jalla nižtiquiztan Yoozqui wejtnacaquiz niž zuma taku cumpjiichiča. Jalla nii Yooz takupan paljayuča wejrnacqui. Anal paljayuča žoñinacž kuz wali cjeajo kasi. Antiz Yooz kuz wali cjeajo paljayuča. Yoozqui učumnaca kuz zizza, nižaza tantiichiča ultimú.

⁵ Ančhucqui tuž zizza, wejrnacqui anača zuma takunaca paljaychinča wejtnaca partiquiz luzkatzjapa, nižaza persunalta čjulumi tanzjapa. Weraral chiyuča. Yoozazak wejtnaca puntuquiztanaqui nii zizza.

⁶ Cristuqui wejrnac apostolunaca cuchanzquichiča. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui ančhucaquiz mantiñi cjitasača. Pero ančhuc ana mantichinča, nižaza wejtnaca honora wayt'ižini anal pecasuča, ančhucmi yekjanacami.

⁷ Antiz wejrnacqui ančhuc zuma cwitican žejlchinča, jaknužt tsjaa maatak žonqui persun wawa cwitassaja, jalla nuž.

⁸ Nižaza ančhuc anča k'ayachtuča. Jalla nižtiquiztan ančhucaquiz Yooz zuma liwriiñi taku paljaychinča. Nižaza ančhucaltajapa čjulu paazmi listuča wejrnacqui, ticz cjenami. Jalla nuž ančhuc pečni cjišiniča.

⁹ Jilanaca, cullaquinaca, weriž langžta cjuñzna. Majiñami weenami langzinča očañcama, wejtnaca persun wira mantinsjapa, nižaza ančhucalta ana č'ama cjeajo. Jalla nuž kamchinča liwriiñi Yooz taku paljaycan.

¹⁰ Nižaza ančhucatan zuma kamchinča. Yooz kuzcama kamchinča. Nižaza anaž jecmi wejtnaca quintra čjul ujmi tjeezni atasatha. Jalla nii ančhucqui zumpacha zizza. Yooz zakaz nii zizza.

¹¹ Ančhucmi zakaz zizza, jaknužt tsjii ejpqui niž persun maati cwitasaja, jalla nižtapacha wejrnacqui ančhuc cwitassinča. Ančhuc kuzzinča, nižaza p'ekinchaychinča, nižaza chiižinčinča, ančhuc zuma kamajo.

¹² Jaknužt Yoozquin criichi žoñinacaqui zuma kamz waquizičhaja, jalla nuž ančhucqui zuma kamz waquiziča. Yoozqui nižquin criichinaca utchiča nižtan chica mantizjapa, nižaza nižtan chica honorchiz cjisjapa. Jalla nižtiquiztan zuma kamz waquiziča.

¹³ Ančhucqui weriž paljayta Yooz taku nonzinčhucča, nižaza catokchinčhucča, tuž cjian: "Tii takuča ultim werar Yooz takuqui. Anača žoñž takukaz". Jalla nuž catoktiquiztan tii zuma Yooz takuqui ančhuca kuznaca tsjan tsjan zuma cjiskatča. Jalla nižtiquiztan tirapan Yoozquin sparaqiz čjwčha.

¹⁴ Jilanaca, calluquinaca, ančhucqui walja sufrinčhucča ančhuca persun wajtchiz žoñinacaž ana wali paañiz cjen. Jalla nižta irata sufrichiča Judea yokquiz žejlñi criichinacami. Werar Yooz icliz žoñinacaž cjen nižta sufrichiča. Nižaza persun wajtchiz žoñinacaž ana wali paañiz cjen, sufrichiča. Tsjiikaz ančhucaquizimi ninacžquizimi watchiča.

¹⁵ Nii Judea yokquiz žejlñi judionacaqui Jesús jiliri conchiča. Nižaza niž tuqui Yooz taku paljayñi žoñinaca conchiča. Nižaza wejrnacqui ch-jatkatchiča. Nižaza jalla nuž paažcu tjapa žoñinacž quintraž paacha. Jalla nuž paatiquiztan Yoozqui ninacž quintra žawjča.

¹⁶ Wejrnacqui liwriiñi Yooz taku paljay pecatuča ana judio žoñinacžquiz, ninaca liwriiža cjeajo. Nii anawali paañi žoñinacazti wejrnac atajchiča.

Jalla nižtiquiztan ninacaqui juc'anti persun ujš yapkatčha. Jalla nuž ujnaca yapkattiquiztan Yoozqui wiñayaž wali casticu tjonkataquičha ninacžquiz.

PABLUQUI WILTA TJONZ PECCHA

¹⁷ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii kjažtapacha ančhucaquiztan ojkchinčha. Jalla nekztan wejrnacqui ančhuc ančhal cjuñznučha. Jalla nižtiquiztan ančhuc ancha cherzpal pecaytučha.

¹⁸ Nižaza ančhucaquin irantisquizpan pecaytučha. Wejrnacaž ojkz pecan, Satanasaqi wejrnac atajčičha. Wejrqui wilton wejrnac ojkz cjihintačha. Jalla nuž ojkz pectaz cjen, Satanasaqi wejr atajčičha.

¹⁹ Jilanaca, cullaquinaca, Jesucristuqui tjonaquičha. Nekztan niž yucquiziqui ančhucaž cjen cuntintul cječha. Ančhucaž cjen wejrnacqui tjewznačha honora tanzjapa. Ančhucaž Yooz taku criichiž cjen, juc'antiž chipznačha wejrnacqui.

²⁰ Chekapan ančhucqui wejtnacaquiz cuntintuž cjiskatčha, nižaza wejrnac honorchiz cjiskatčha.

3

¹ Jalla nuž ančhucaquiztan ojkžcu, ancha ančhuc cjuñchinčha. Jalla nekztan Timoteo učhum jila cuchanžquichinčha, ančhuc cheržni. Parti wejrnaczi Atenas wajtquiz ecliz cjihinčha.

² Timoteuqui Yoozquin sirwiñičha, Cristuž liwriiz puntu paljaycan. Jalla nižtiquiztan Timoteuqui cuchanžquichinčha ančhuc juc'anti Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjejajo. Nižaza ančhucaquiz zumpacha Yoozquin criizjapa p'ekinchayajo, cuchanžquichinčha.

³ Nižaza Timoteuqui ančhucaquin tjonžquichičha, ančhuca kuz ana turwayta cjisjapa pruebanacaž watchiž cjenami. Ančhucpacha zizza criichinacaqui pruebanacaquiztan sufristančha, jalla nii.

⁴ Tuquiqui ančhucatan žejlcan, wejrnacqui nuž mazinchinčha, učhum criichinacžquiz pruebanacaž tjonaquičha, cjican. Jalla nižtapacha weriž čhiita taku cumplissičha.

⁵ Jalla nuž ančhucaquiz pruebanacaž watan wejrqui quintu ana zizzi atchinčha. Jalla nižtiquiztan ana iya awantichinčha. Nekztan Timoteo cuchanžquichinčha, ančhuca Yoozquin criichi kuz, jaknužt kamčhaja, jalla nii zizjapa. Pinsichinčha, "Satanás diablu ančhuc tsjii kjutñi cutiskatžcaa", cjican pinsichinčha. Ančhuc cutiskattasaž niiqui, wejtnaca obra inakaz cjitasačha.

⁶ Tsjii kjaž majquiztan Timoteuqui quejpžquichičha Tesalónica wajtquiztan. Nižaza zuma quintunaca zjiččičha tuž cjican: "Nii Tesalónica wajtchiz criichi žoñinacaqui ancha Yoozquin kuzzizpančha, nižaza zumaž munazičha. Nižaza ninacami učhumnacž zumapanž cjuñkalčha. Nižaza ninacaqui učhumnacatan ancha zalz pecčha, jaknužt učhumqui ninacžtan ancha zalz pecčhaja, jalla nižtazakazza ninacaqui". Jalla nuž cjican zuma quintunaca zjiččičha ančhucaquiztan.

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, wejrnac zakaz ancha sufrisnacami pruebanacami watučha. Jalla nuž cjenami nii ančhuca puntu zuma quint'itiquiztan wejtnaca kuzqui zuma cuntintutačha. Ančhucaž Yoozquin tjapa kuzziz cjen, ancha cuntintutčha.

⁸ Jaziqui zizzinčha, ančhucqui Yoozquin tjurt'iñi kuzzizpančha. Jalla nuž zizcu wejrnacqui tsjii ew žeti fanžtažokazza.

⁹ Ančhucaž cjen Yoozquin ancha sparaquiž cjiwčha. Nižaza ančhucaž cjen Yooz yujcquiz ancha cuntintuž wejrnacqui.

¹⁰ Nižaza majiñami weenami Yoozquin mayizuča ančhucatan wejtnacatan persunpacha wilta zalzjapa. Nekztan ančhucacuz tjaajznasacha juc'ant zumpacha Yoozquin kuzziz cjsjapa. Ančhuca kamaña čjulul pjaltičhaja, jalla nii tjaajnasacha.

¹¹ Jaziqui ućhum Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristo Jiliržtan, jalla ninacaqui wejrnaca irpijaal cjiwčha ančhucacuz wilta zalzjapa.

¹² Nižaza Jesucristo Jiliriqui ančhucacuz juc'anti zuma munaziñi kuzziz cjskatla, porapatmi nižaza tjapa zoñinacžquizimi. Jaknužt wejrnac ančhucatan zuma munazitučhaja, jalla nižta irata.

¹³ Jalla nuž zuma kamtiquiztan Yoozqui ančhuca kuz juc'ant tjurt'iñi cjskataquičha. Jalla nižtiquiztan ančhuca kuzqui Yoozquinpanž cjequičha, Yooz Ejpž yujcquiziqui ana čjul ujchiz cjsjapa. Jalla nuž cjequičha ućhum Jesucristo Jilirž tjonz tjuñquiziqui. Jalla niiqui tjonaquičha niž partir zoñinacžtanpacha.

4

LUCUTJIÑI ZUMA KAMZ WAQUIZIČHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, jaknužt zuma kamz waquizičhaja Yooz cuntintu cjsjapa, jalla nuž tjaajinchinča. Nii zuma kamañ jaru kamiñčucčha. Nižaza juc'anti niicama kamaquičha. Jalla nijjapa ančhucacuz čhižinuča, nižaza rocučha, Jesucristo Jilirž cuntiquiztan.

² Tuquiqui ančhucatan žejlcan, wejrnacqui Jesucristo Jilirž cuntiquiztan tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintanaca ančhucqui zizza.

³ Yooztajapan zuma kamajo, jalla nižtaž kamñiž pecčha Yoozqui. Jalla nuž kamcan, anačha adulteriu paazqui, nižaza anačha tsji luctakaqui yekja maatakžquiz pinzizqui.

⁴ Nižaza Yooztajapa kamcan, tjapa criichi zoñiqui ziz waquizičha, jaknužt criichinacaqui persun tjunatan zalz waquizičhaja, nižaza zalzcu jaknužt zumapanž kamz waquizičhaja, jalla nii.

⁵ Ana Yoozta kamñi zoñinaczi persun tjunatan ana zuma kamčha. Yekja maatanacžquizpankaz pinsican kamñičha. Jalla nižta irata ančhucqui anaž kamz waquizičha.

⁶ Anaž jec criichimi yekja jilž maataka kjutñi pinziz waquizičha. Nižaza yekja jilž maatakan adulteriu paaz anaž waquizičha. Nižta paaquiz niiqui, jilž quintra uj paačha. Jalla nuž ana zuma kamñinaca casticaquičha Yoozqui. Jalla nuž tuquiqui wejrnacqui ančhucacuz čhižinchinča.

⁷ Yoozqui ućhumnaca kjawzičha niž partiquiz cjsjapa, nižaza zuma kamajo, ana yekja kjutñi cjcjeyajo.

⁸ Jalla nii tjaajintaqui anaž zoñž kuzquiztan tjončha, Yooz kuzquiztanpan tjončičha. Jalla nižtiquiztan jequit nii tjaajinta taku ana pajčhaja, niiqui Yooz ana pajčha. Yoozqui ančhuca kuzquiz niž Espiritu Santo luzkatchičha ančhuc zuma kamajo.

⁹ Tsjjiilla wejr cjiwčha, criichi jilanacžtan zuma munaziz puntuquiztan. Jalla nižta puntuquiztan Yoozqui ančhucacuz tjaajinchičha porapat zuma munazizjapa. Jalla nižtiquiztan wejrnacqui ančhucacuz nii puntuquiztan ana ancha cjiiračha.

¹⁰ Jalla nuž zuma munaziñčucčha tjapa Macedonia yokquiz kamñi criichinacžtan. Jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhuc čhižinuča, ančhuca kuz juc'anti munaziñi cjsla, jalla nuž cjiwčha.

¹¹ Nižaza ančhucqui zuma llan kuzziz cjee. Yekja zoñž asuntuquiz anapan mitiz waquizičha. Pero persun kamañ wirquiz kuz tjaasa. Nižaza persun kjaržtan langznaquičha. Tuquiqui nuž ančhucacuz mantichinča.

¹² Jalla nuž ančhuc zuma langztiquiztan ana criichi zoñinacaqui ančhuc rispitaquiča. Nižaza ančhucakuizpacha ana čjulumi pjaltaquiča.

JESUCRISTUQUI WILTA TJONAQUICHA

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhucakuiz ticzi zoñinacž puntuquiztan tjaajnz pecučha, ana anča llaquita cjeajajo. Ana jacatatz wira tjewzñi zoñinacaqui llaquiziča tsjii ticzi cjenacui. Ana nižta cjeajajo, ančhucakuiz tjaajnz pecučha.

¹⁴ Učhumqui criichinčhumča, Jesucristuqui ticziquiztan jacatatchiča, jalla nii. Nižaza criichinčhumča, Yoozqui Jesucristužquin criichi ticzinaca jacatatskataquiča. Nižaza ninaca Jesucristužtan chica tjonkatta cjequiča.

¹⁵ Nižaza tii Jesucristo Jiliriz tjaajinta taku ančhucakuiz tjaachinča. Jesucristo Jiliriz tjonz tjuñquiziqui primiraqui ticzi criichi jilanacaqui nižtan zalaquiča. Nekztan tii yokquiz žejtchi criichinacaqui tsewcchuc chjitzazakaz cjequiča, Jesucristužtan zalzjapa.

¹⁶ Učhum Jesucristo Jiliripacha tsewc arajpachquiztan chjijwžcaquiča. Nii orapacha criichinaca kjawznaquiča mantiñi joržtan. Nižaza tsjii pajk jilir arc anjilaqui kjawznaquiča. Nižaza Yooz trompeta tjawunznaquiča. Jalla nekztan Cristužquin ticzi criichinacaqui jacatatskataž cjequiča.

¹⁷ Tii muntuquiz žejtchi criichinacž tuqui jacatatskataž cjequiča. Nii ticzi criichinacaž jacatatskattiquiztan parti criichinacaqui ninacžtan juntupacha chjitzazakaz cjequiča. Nekztan tsewcchuc tsjir taypiquiz Jesucristo Jiliržtan zalaquiča. Jalla nekztanaqui tjapa criichinacaqui tirapanž Jesucristo Jiliržtan wiñaya kamaquiča.

¹⁸ Jalla nii zizcu, nii takunacžtan porapat kuzasnaquiča.

5

¹ Jilanaca, cullaquinaca, čjulorat Jesucristuqui quejpžcačhaja, nižaza ima niiž quejpžcan čjulut watačhaja, jalla nii pizc puntuquiztan ančhucakuiz ana anchal cjijruča.

² Ančhucqui nii pizc puntu zumpacha zizza, Jesucristo Jiliriqui tiripintitž tjonžcaquiča. Zoñinacaž ana čjulu pinsita, tiripintit tsjii tjañiqui luzza. Jalla nižtaž cjequiča Jesucristo Jiliriz tjonzqui.

³ Ana criichi zoñinacaž “Walikal kamok” cjenpan, nižaza cuntintu želan, tiripintit Yoozqui ninacžquiz tsucnaquiča casticž tjuñžtan. Jaknužut tsjaa ic maatak žon tiripintit laaquičhaja majtsjapa, jalla nižtaž tiripintit ana criichi zoñinacaqui castictapanž cjequiča. Niñ casticz tjuñquiztan ana atipa ataquiča.

⁴ Jilanaca, cullaquinaca, ana criichinacaqui zumchiquiz kamča. Ančhuczi anaž zumchiquiz kamča. Jalla nižtiquiztan Jesucristuž tjonzqui anaž ančhuc tsucnaquiča tsjii tjañžtakaz.

⁵ Tjapa ančhucqui Yooz zuma kjañ jiczquiz kamiñčhucča, anaž zumchiquiz kamiñčhucča.

⁶ Jalla nižtiquiztan Jesucristo Jiliriz tjonz tjuñi ančhucqui listu tjaczi zuma kuzziz tjewznaquiča. Zuma kamcan, listupachaž tjewžna, ana tjažtažokaz. Ana criichi zoñinacaqui ana juyzu paača Jesucristo tjonz tjuñi puntuquiztan. Ana nižta cjee. Jesucristuž tjonz tjuñi zuma listuž tjewžna, tjaji watsi kuzziztakaz. Nižaza zuma kamzjapa persun wira cwitasa.

⁷ Weenqui zoñinacaqui panž tjačha. Nižaza weenqui zoñinacaqui licča, panž licča. Jalla nuž paacan, ana iya čjulumi pinsiča. Jalla nižtača ana criichi zoñinacaqui. Jesucristuž tjonz puntuquiztan ana juyzu paača.

⁸ Ančhucqui ana nižta cjee. Učhumnacaqui Yooz kjan jiczquiz kamiñčhumča. Jalla nižtiquiztan persun kuz zuma Yooz jiczquiz kamzjapa,

cwitasa. Yoozquin tjapa kuztan cjee, Yooz ančhuc Satanasquiztan tsijtsinajo. Nižaza criichi žoñinacžtan zuma munaziza. Nižaza ančhucqui liwriiz tjuñi zuma listuž tjewžnaquiča. Jalla nuž kaman armichiztakaz cjequiča. Jalla nižtiquiztan Satanasquiča ančhuc ana atipasača.

⁹ Yoozqui učumnaca ana utchiča casticta cjisjapa. Pero Yoozqui učumnaca utchiča, zuma liwriita wira tanzjapa Jesucristo Jilirž cjenaqui.

¹⁰ Jesucristuqui učum laycu ticziča, žejtchi criichinacami ticzi criichinacami nižtan chica cuntintu kamažo.

¹¹ Jalla nižtiquiztan porapat p'ekinchayrasaquiča, tjurt'iñi kuzziz cjisjapa. Nižaza porapat yanaparsaquiča, zuma kamañchiz kamzjapa. Anziqiu ančhucqui porapat yanapassa. Jalla nuž tirapan porapat yanaparsaquiča.

PABLUZ CHIIZINTA TAKUNACA

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančhucatan Yooz taku paljayñi žoñinaca žejlča. Jalla ninacžquiz rispitaquiča. Nižaza ančuca irpiñinacžquiz rispitaquiča. Nižaza ančucaquiz zuma tawkžtan chiižini žoñinacžquiz rispitaquiča. Yooz Jiliriz uchtaž cjen nii žoñinacž mantuquiz žejlča ančhucqui. Jalla ninacžquiz rispitažo rocuča.

¹³ Ančhucqui tjapa nii žoñinacami ancha rispitaquiča ninacaž Yooztajapa langztiqiztan. Ninacžtan zuma munazaquiča. Nižaza ančhucqui porapat zumapanž kamaquiča.

¹⁴ Jilanaca, cullaquinaca, ančucaquiz chiižinžcuča, jayrazñi criichinacžquiz zumpacha trabajzjapa chiižinajo, nižaza ururni kuzziz criichinaca tjup kuzziz cjeajo, nižaza llajllasñi kuzziz criichinaca tjurt'iñi kuzziz cjiskatajo. Nižaza tjapa criichinacžtanami pasinziz kuzziz cjee.

¹⁵ Tsji žoñiqui ana wali paatan tsjižuñaqui ana nižta ayni tjepunz waquiziča. Antiz zuma munaziz waquiziča porapatmi nižaza tjapa žoñinacžtanami.

¹⁶ Chjulu watanami cuntintuž cjee.

¹⁷ Yoozquin tirapanž mayiza.

¹⁸ Chjulu watanami Yoozquin sparaquiča cjee. Jalla nuž ančhucalta Yooz munča ančhucqui Jesucristužquin kuz tjaachiž cjen.

¹⁹ Espiritu Santuž obra tjeeznan, ana nii ataja.

²⁰ Nižaza Yooz taku paljayñi žoñinaca ana iñara.

²¹ Antiz nii paljayñi žoñinacž taku zumpacha tantiya, werar Yooz taku ana werar Yooz taku, jalla nii. Zuma Yooz takuž cjenaqui, kuzquiz nii taku catokaquiča.

²² Ultimu ana werar Yooz taku cjequiz niiqui, nii taku ana catokaquiča. Chjul ujmi nižaza anawalinacami anapan paa.

²³ Učum Yoozza cuntintu kuzziz cjiskatñiqui. Jalla nii učum Yooz ančucaquiz niž kuzcamapankaj kamkatla. Nižaza Yoozqui ančuca kuzmi, animumi, janchi curpumi zumapaj cwitila ana tsji u cjeajo, Jesucristo Jiliriz tjonzcama.

²⁴ Yoozqui ančhuc kjawziča niž partiquiz cjisjapa. Yoozza niž taku panž cumpliñiqui.

²⁵ Jilanaca, cullaquinaca, oracionžtan yanapžcalla.

²⁶ Tjapa criichi jilanacžquiz zuma tsaanaquiča, jaknužt ančuca tsaanz cuzturumpi žejlčhaja, jalla nuž.

²⁷ Wejrqui ančucaquiz tjiinuča, tii carta tjapa criichi jilanacžquiz ližinaquiča, jalla nuž.

²⁸ Učum Jesucristo Jiliriqui ančucaquiz yanapt'ila. Nužukazza tii carqu. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A LOS TESALONICENSES

¹ Wejrnacqui Pablužtan, Silvanužtan, Timoteužtan tii cartal cjižrzučha ančhuc Tesalónica wajtchiz žoñinacžquin. Nii wajtquiz icliz žoñinacčhucča. Nižaza učhumčha Yooz Ejpžquinami Jesucristo Jiliržquinami kuzzizqui.

² Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristo Jiliržtan ančhucaquiz zuma j yanapt'ila. Nižaza walikaj kamkatla. Nižaza zuma contento kuzziz cjiskatla.

CRIIČHI ŽOÑINACAQUI SUFRISTANČHA

³ Jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhucaž zuma kamtiquiztan tirapan Yoozquin sparaquič cjiwčha. Jalla nužupan čiiž waquizučha. Ančhucqui juc'anti juc'anti Yoozquin kuzziz cjissa, nižaza juc'anti juc'anti porapat zuma munaziñi kuzziz cjissa.

⁴ Nižaza ančhucaž zuma kamtiquiztan wejrnacqui ančhuca honora parlučha Yooz iclizanacquinami. Ančhucqui walja sufricanami, nižaza žoñinacž čjaawjkatta cjenami awantichinčhucča. Ančhucča pasinziz kuztan Yoozquin tira tjurt'iñčhucqui. Nižaza Yoozquinčha tjapa kuztan tira žejlzqui.

⁵ Jaziqui ančhucqui Yooz partirquiz cjen sufriskattačha. Jalla nižta sufritaqui kjanapacha tježa, Yooz Ejpqui ančhucjapa tantiichičha, ančhucqui Yooz arajpach wajtquin luzkatž waquizučha, jalla nii.

⁶ Yoozqui nii ančhucaquiz čjaawjkatñi žoñinaca legali casticaquičha. Anziqui ninacaqui ančhucaquiz sufriskatčha. Ultimquiziqui Yoozqui ninacžquiz sufriskataquičha.

⁷ Nižaza ančhucaž sufritiquiztan Yoozqui ančhucaquiz jeejskataquičha Jesucristo Jilirž tjonž tjuñquiziqui. Nižaza wejtnacaquiz jeejskataquičha. Tsewc arajpachquiztan Jesucristuqui niž walja azziz anjilanacžtan jecžcaquičha.

⁸ Tsji ujtakaz kjakaquičha. Jalla nii uj irata ana Yooz pajñinacž quintra cjequičha. Ninacaqui castictaž cjequičha. Nižaza jakziltat učhum Jesucristo Jilirž zuma liwriñi taku ana cazzit cječhaja, jalla ninacami castictaž cjequičha.

⁹ Jalla tjapa nii casticta žoñinacami wiñayaž sufraquičha. Yooz yujcquiztanaqui wiñayaž čjatkattaž cjequičha. Arajpachquin Yoozqui niž zuma azi tjeznaquičha. Pero nii casticta žoñinacaqui Yooz zumanaca anaž cherquičha.

¹⁰ Jalla nii Jesucristo Jilirž tjonž tjuñquiziqui, Yooz partir žoñinacami nižquin honora waytazaquičha. Ančhucqui wejrnacaž paljajta Yooz taku catokchinčhucča. Nižaza Jesucristuž tjonž cheržcu, Yooz taku catokchinacaqui ispanitichi cjequičha. Pero contintuž cjequičha.

¹¹ Wejrnacqui tirapan Yoozquin mayizučha ančhucaltajapa, ančhuc ulimu liwriita cjejajo. Yoozqui ančhucaquiz kjawzičha nižta ulimu liwriita cjejajo. Jaziqui Yoozqui ančhucaquiz liwriita cjis waquizkataquičha. Jalla nuž mayizučha. Yoozqui niž aztan ančhucaž zuma pinsitanacami cumplista cjiskataquičha. Jalla nuž zakaz mayizučha. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen, ančhucqui zuma obranaca paačha. Yoozqui niž aztan tjapa ančhuca zuma obranaca cumplista cjiskataquičha. Jalla nuž zakaz mayizučha.

¹² Jalla nekztanaqui ančhucaž zuma kamchiž cjen Jesucristo Jiliriqui honorchiz cjequičha. Nižaza Jesucristuž cjen ančhucqui honorchiz zakaz cjequičha. Tjapa nižtanaca wataquičha učhum Yooz Ejpžtan Jesucristo Jiliržtan učhumnacaquiz okžniž cjen, nižaza yanapchiž cjen.

2

ANA WALI PAAŇI ZOŇŽ PUNTU

¹ Jilanaca, cullaquinaca, učhum Jesucristo Jilirž tjontanaqui, učhumqui junťapznaquičha, nižtan zalzjapa. Jalla nii puntuquiztan ančhucaquiz intintskatz pecučha.

² Yekjap žoñinacaqui ančhucaquiz incallzkatz pecčha, “Jesucristuqui tjonchikalčha” cjican. Jalla nižta chiita taku nonžcu, anaž ančhucqui tsuca. Nii takunaca ana juyzu paa. Nižaza anaž kuz turwayskata. Ninacaqui cjičha, “Yoozqui Pablužquiz nii taku tjaachiquičha. Nekztan Pablupacha wejťquiz quint’ičičha, ‘Jesucristuqui tjonchikalčha’, jalla nii. Nižaza Pabluqui nuž tsjii cartiquiz cjirchičha”. Jalla nuž cjičha nii toscara chiiñi žoñinacaqui. Jalla nižta chiita taku nonžcu, ana criyaquičha.

³ Ana jaknužumi nii Jesucristuž tjonz puntuquiztanami incallta cjee. Ima Jesucristuž tjonan, walja žoñinacaqui juc’ant Yooz quintra cjistančha. Nižaza tsjii juc’ant ana wal žoñiqui jecžcaquičha. Wiruñaquí nii žoñiqui wiñaya casticta cjequičha.

⁴ Jalla niiqui čjul yooznacquiztanami juc’ant tucquin cjis pecaquičha. Nižaza ultim werar Yooz quintrami, nižaza žoñiž paata yooz quintrami aptasaquičha. Nižaza tjapa tii muntuquiz amtitanaca quintra aptasaquičha. Nižaza nii ana wal žoñiqui, “Wejrtčha chekan Yooztqui” cjequičha. Werar Yooz timpluquinpankaz julznaquičha Yooztakaz.

⁵ Ančhucatan žejlcan, jalla nižtapan paljaychinčha. ¿Ana cjuñž ančhucjo?

⁶ Tii zakaz nonžna ančhucqui. Nii juc’ant ana wali paañiqui atajtačha. Wiruñaquí Yooziž pinsita timpu niiqui parizaquičha.

⁷ Anziqí ana wali paañinaca žejlčha. Nižaza ana walinaca paačha. Nii ana walinaca paañinaca atajtačha, čjul ana walimi ana paajo. Wiruñaquí nii atajñiqui ana iya atajaquičha. Nekztan čjul ana walimi paata cjesačha.

⁸ Jalla nii ana atajanaqui nekztan nii juc’ant ana wali paañiqui jecžcaquičha. Nekztanaqui Jesucristo Jiliriqui tjonžcu, persun tawkžtan nii ana wali paañi conaquičha. Nižaza walja aztan tjonžcu nii ana wali paañi liwž akznaquičha Jesucristo Jiliriqui.

⁹ Satanás cjita diabluqui nii juc’ant ana wali paañi žoñi jecskataquičha. Nižaza Satanás aztan ispantichuc milajrunacami siñalanacami paaquičha žoñinacžquiz incallzjapa.

¹⁰ Niiž ana wal kuczama kamcan tjapaman milajrunaca paaquičha, nižaza tjapaman takunaca parlaquičha, incallzjapa. Jalla nuž ojklaycan incallaquičha infiernuquin ojkní žoñinacžquiz. Jalla nii žoñinacaqui Yooz werar taku ana catokz pecchičha, liwriita cjisjapaquí.

¹¹ Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca jakjurpaychičha, incallta cjejajo werar Yooz taku ana criiñiž cjen. Nižaza nii ana liwriita žoñinacaqui toscar takupan criyaquičha.

¹² Ninacačha ana wali paatanacapankaz juztasñiqui, jalla nižtiquiztan tjapa nii Yooz taku ana criiči žoñinacaquí casticaž cjequičha.

ILLZTA ZOŇINACAQUI LIWRIITA CJEQUICHA

¹³ Yooz k’ayi jilanaca, cullaquinaca, wejrnacqui ančhucaž cjen tirapan Yoozquin sparaquíž cjistančha. Tuquí timpuquiztanpacha Yoozquí

ančhuc illzipanča liwriita cjisjapa. Nižaza ultimupan liwriitaž cjequiča Espíritu Santuž cjen, nižaza werar taku criichiž cjen. Nii Espíritu Santuqui ančhucaquiz ancha zuma yanapča, ančhuca kuz ultimu zumapankaz cjisjapa.

¹⁴ Jalla nijapa Yoozqui ančhuc kjawziča. Wejrnacaž zuma liwriiñi Yooz taku paljaytaž cjen, Yoozqui ančhuc kjawziča, Jesucristo Jiliržtan ančhucqui zuma honorchiz cjisjapa.

¹⁵ Jaziqi jilanaca, cullaquinaca, tirapan tjurt'iñi kuzziz cjee. Wejrnacqui ančhucaquiz tjaajinchinča, chiita takunacžtanami nižaza cjiirta takunacžtanami. Jalla nii tjaajinta takunaca anapan tjazna. Nii tjaajinta jaru panž kama.

¹⁶ Učhum Yooz Ejpqui učumnaca okziča, nižaza niiča wiñayjapa cuntintu cjiskatñi. Nižaza učumnaca okžcan, ančhucaquiz tjewskatča, arajpachquin nižtanpan zuma kamz, jalla nii.

¹⁷ Yooz Ejpžtan učhum Jesucristo Jiliržtan, jalla ninacapacha ančhuca kuznaca p'ekinchayaquiča. Nižaza ninacqui ančhucaquiz juc'ant tjurt'iñi kuzziz cjiskataquiča tjapaman walinaca paajo, nižaza tjapaman wali takunaca parlajo. Jalla nuž ančhucaltajapa mayizuča.

3

¹ Jilanaca, cullaquinaca, tiicamakal chiižinača. Wejtnacalta Yoozquin mayiza, Yooz taku tjapa kjutñi paljayajo, nižaza mayiza nii paljayta Yooz taku tjapa kuztan catokta cjejajo. Jalla nižta ančhucqui Yooz taku catokchinčuča.

² Nižaza Yoozquin mayiza, ana wal kuzziz žoñinacžquiztan wejrnac tsijsinajo. Yekjap žoñinacqui anača Yoozquin kuzziz.

³ Jesucristo Jiliriča cumpliñiqui. Jalla nižtiquiztan niiqui ančhuca tjurt'iñi kuzziz chejnaquiča, nižaza anawalinacquiztanž zumapanž cwitaquiča.

⁴ Ančhucaž Yooz Jiliržquin kuzziz cjen, wejrnacqui tantiichinča, ančhucqui wejtnacaž mantitacama kamiñchuča, nižaza niicama tira kamcan želaquiča, jalla nii. Jalla nužupan cjequiča.

⁵ Jesucristo Jiliriqi ančhuca kuz irpila, Yooz irata jilanacžtan zuma mu nazajo, nižaza Jesucristuž irata pasinziz kuzziz cjejajo. Jalla nuž mayizuča.

ANA JAYRAZCU LANGZ WAQUIZICHA

⁶ Jilanaca, cullaquinaca, Jesucristo Jilirž tjuuquiz ančhucaquiz mantuča. Jayrazñi jilanacžquiztan zarakaquiča. Jalla ninacqui wejrnacaž tjaajintacama ana kamča.

⁷ Jaknužt wejrnacqui kamučhaja, jalla niicama ančhucalaqui kamsa. Wejtnacaž kamaña yatekaza. Wejrnacqui ančhucatan žejlcan walja langzinča.

⁸ Nižaza kjayžcu t'antami čherimi lujlchinča. Majiñami weenami walja langzničha očañcama, ančhucalta ana ch'ama cjejajo.

⁹ Ančhucaltan žejlcanaqui wejrnacqui ančhucaquiztan čheri mayiñ cjichuca cjitasacha. Ultimquiz anal maychinča. Antiz langzinča, tsjii kamaña tjeezjapa. Jalla niwjtanaqui tsjii zuma kamaña tjeez pecchinča, ančhucqui nii kamañquiz jaru kamzjapa. Jakziltat lujlz pecčhaja, langz waquiziča.

¹⁰ Ančhucatan žejlcan, chiižinčinča. "Jakziltat ana langz pecčhaja, jalla niiqui anaž lujlz waquiziča yejkž čherquiztan".

¹¹ Pero tsjii quinto nonzinča. Yekjap ančhucaquiztan ana langžcu kamñiquiča. Ana langžcu, ana persun luraña paažcu, jayrazcan yekja žoñž asuntunacquiz mitisñiquiča.

¹² Jalla nižta žejlñi žoñinacžquiz mantuča ana nižta cjisjapa. Učhum Jesucristo Jilirž tjuuquiz ninacžquiz chiižinuča, zuma kuzziz nižaza ana mitišni kuzziz langznaquiča persun wira mantinzjapa, jalla nii.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, zuma paazjapa anaž očhlla.

¹⁴ Jakziltat tii weriž cartiquiz cjiirta taku anapanž catokz pecčhaja, jalla nii zumpacha cheraquiča, jecčhalaj nii. Nižta žoñžquinaqui anapanča tjonzqui, nižaza anapanča nižtan ojklazqui, nii žoñipacha azajo niž anawal kamañquiztan.

¹⁵ Anaza nižjapa quintra cjee, antiz nii criichi jilžquiz zuma tawkžtan chiižina.

¹⁶ Jesucristo Jiliriča cuntintu kuzziz cjiskatñiqui. Jalla nii zakaz ančuca kuz walikaj cjiskatla zapurumi nižaza čhjulu cjenami. Nižaza Jesucristo Jiliriqi ančhucatan chicapachaj kamla.

¹⁷ Wejrqi Pablutča. Anziqi tii ančucaquin tsaanz letranaca persun kjaržtan cjiiržcuča. Jalla nužupan zapa cartiquiz wejt firmapan firmuča.

¹⁸ Učhum Jesucristo Jiliriqi tjapa ančucaquiz zumaj yanapla. Nužukazza. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

¹ Wejrtĉha Pablutqui. Timoteo jila, amquin tii cartal cjjrĉcuĉha. Jesucristuĉ illzta apostultĉha wejrqui. Jalla nii apóstol puestuquin uĉhum Liwriiĉni Yooz Ejpqui Jesucristo Jilirĉztanpacha wejr utĉhiĉha. Jesucristo Jilirizĉ tjonĉ tjuĉni tjewĉza uĉhumqui.

² Timoteo jila, amquin tii cartal cjjrĉcuĉha. Weriz Yooz taku paljaytaĉ cjen amqui tjapa kuztan Yoozquin criĉhamĉha. Jaziqui wejt maati cuntamĉha. Amĉha lititum criĉchi Źoĉniĉqui. Yooz Ejpĉtan uĉhum Jesucristo Jilirĉztan amquiz zumaj yanapla, niĉzaza amquiz okzla, niĉzaza walikaj kamkatla.

ANA WALI TJAAJINIĉNACA TJONAQUICHA

³ Tuquiqui ima Macedonia yokquin ojkan wejrqui amquiz rocĉhinĉha, Efeso wajtquin Źelajo. Anziqui wilta rocĉcuĉha nicju tiraka Źelajo. Jalla nicju Źejlcan, amqui tsjii Źoĉinacĉquiz chiiĉinz waquiziĉha. Jalla ninacĉquiz amqui mantaquiĉha, Yooz taku ana iya tsjii kjutĉni tjajnajajo.

⁴ Niĉzaza mantaquiĉha Źoĉniĉ pinsita quintunacĉquizimi ana kuz tjajajo. Niĉzaza tuĉquita atĉhi ejpnacĉ tjuunac puntuquizimi anapanĉha nijcĉhucqui kuz tjazazqui. Jalla nuĉ amqui mantaquiĉha. Jalla niĉza parlanacaqui panĉ inakazza, kuznaca turwayskatĉni alajaĉha. Niĉza parlanacaqui anapanĉ uĉhumnacaqui yanapĉha, Yoozizĉ tjaata kamaĉnquiz juc'ant zuma kamajajo. Yooz kamaĉnquiz kamcan, Yoozquin kuzziz cjicjiĉni, jalla niĉz walĉha.

⁵ Jalla nuĉ wejrqui mantuĉha, criĉchi Źoĉinacĉaĉ porapat zuma munazajo. Zuma kuzzizpan, niĉzaza ana ĉjul ujmi cjuĉĉcu, zuma munaziz waquiziĉha. Niĉzaza tjapa kuztan Yoozquin criĉcan, jalla niĉza kuzziz Źoĉinacaqui zuma munaziz waquiziĉha.

⁶ Jalla niĉza zuma kamaĉnquiztan tsjii Źoĉinacaqui chekachuc ojĉkĉhiĉha. Jaziqui parleeka parlis pecĉniĉha, ana ĉjulquiz waquiziĉni.

⁷ Niĉzaza walja zizĉni Moisesĉ lli tjajajiĉni cjis pecĉha. Ninacazti tjajinĉcupacha, persuna chiĉta ana intintassa. Niĉzaza "Tuĉupanĉha werar razunaqui" cjis cupacha, ana panĉ niĉz persuna tjajaintaqui intintazasĉha.

⁸ Yooziz Moisesquiz tjaata liinacaqui zumacĉha, Yooz kuz jaru litituma tjajaintaĉ niĉqui.

⁹ Niĉzaza lli puntuqui tuĉuĉha: Moisesĉ liinacaqui anataĉha ut'ayta zuma kamĉni Źoĉinacĉtajapa. Antiz ana zuma kamĉni Źoĉinacĉtajapa ut'aytataĉha. Zuma paaznaca ana juyzu paaĉni Źoĉinacĉta, niĉzaza Yooz kuzcama ana kamĉni Źoĉinacĉta, niĉzaza ana Yooz sirwiĉinacĉta, niĉzaza uj paaĉinacĉta, niĉzaza Yooz kamaĉn jicĉ ana pecĉinacĉta, niĉzaza ana Yooz rispitiĉinacĉta, niĉzaza persun maa ejp conĉinacĉta, niĉzaza Źoĉni conĉinacĉta,

¹⁰ niĉzaza adulteriuquiz ojĉklayĉni Źoĉinacĉta, niĉzaza luctakpora ana wali paasĉinacĉta, niĉzaza Źoĉni tanĉinacĉta, niĉzaza toscara chiiĉinacĉta, niĉzaza toscar juramentuĉtan chiiĉinacĉta, niĉzaza tjapa zuma tjajaintanacĉ quintra paaĉinacĉta, jalla ninacĉta ut'aytataĉha Moisesĉ liinacaqui.

¹¹ Zuma tjajaintanacaqui zuma liwriiĉni Yooz tawk jaruĉha. Yooz takuqui azzizza, Źoĉinaca liwriizjapa. Walja zuma Yoozqui wejtquiz nii liwriiĉni taku zizkatchiĉha, niĉzaza wejtquiz cumpjiĉhiĉha, Źoĉinacĉquiz paljayajo.

JESUCRISTUQUI PABLUZQUIZ ANCHA OKZICHA

¹² Yooz taku paljayajo, Jesucristo Jiliriqui wejtquiz yanapĉhiĉha. Jalla niĉtquiztan Jesucristuĉquin sparaquizĉ cjiwĉha. Jesucristuĉqui wejr

cumpliñipan cherzicha. Jalla nižtiquiztan apóstol puestuquiz wejr utchicha nii sirwajo.

¹³ Tuquiqui wejrqui Jesucristuž quintra chiiñtača, nižaza niž quintra iñariñtača. Nižaza Jesucristužquin criichi zoñinacž quintra payiñtača. Jalla nuž paanami nižaza chiyana, Yoozqui wejtquiz okziča. Ima Jesucristužquin criican, jalla nuž ana wali ojklaychintacha ana ultim werara zizcu. Jalla nižtiquiztan Yoozqui wejtquiz ancha okziča.

¹⁴ Učhum Yooz Jiliriqui wejtquiz walja zuma okziča. Jaziqui Jesucristuž cjen, Yoozquin tjapa kuztan cjissinča wejrqui, nižaza Yooztan ancha mu-naziñi kuzziz cjissinča.

¹⁵ Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiča, ujchiz zoñinaca liwriyi. Jalla nii takuča ultim razunaqui. Nižaza tjappachaqui nii taku catokz waquiziča. Tjapa ujchiz zoñinacžquiztan wejrtča juc'ant ujchiztqui cjiwča.

¹⁶ Jalla nuž cjenami, Yoozqui wejr zumapan okziča, Jesucristuž zuma pasinziz kuz tjeezjapa. Weriz cjen, tjappacha zizaquiča, Jesucristo ancha zuma pasinziz kuzziz, jalla nii. Tjapa ujchiz zoñinacžjapa Jesucristuqui zuma pasinziz kuzzizza. Cristužquin criyaquiz niiqui, čjul zoñimi Yooztan wiñaya kamaquiča.

¹⁷ Jalla nižtiquiztan tjapa mantiñi Yooz honoraž wiñayjapa waytitaj cjila. Yoozqui wiñaya željča, nižaza ana ticznasacha, zoñž čhjujquiz anaž cherta cjesača. Tsjillapanikazza Yoozqui, nižaza niipanča juc'ant tjappacha zizñiqui. Jalla nii Yooz honora wiñay wiñaya tirapañ waytitaj cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

¹⁸ Timoteo jila, wejt maati cuntamča. Zuma zultatužtakaz Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee. Nižaza Satanás partiranacž quintra cjee. Tuquiqui tsjii criichi jilanacaqui am puntuquiztan Yooziž jaata taku chiichiča. Nii takunaca cjuñzna. Jalla nii tawku jaru amqui Yooz sirwiz puestuquiz utžtača. Jaziqui amquin tii chiižinuča.

¹⁹ Tirapan Yoozquin tjapa kuzziz cjee, nižaza zumapan kama. Zuma kamcan, am kuzquiz ana ujnaca cjuñznaquiča. Yekjapaqui persun kuzquiz ujnaca cjuñžcu, ana juyzu paachiča, nii ujquiztan ana jaytichiča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui ana uj tantiyasñi kuzziz cjissinča, nekztan Yooz kamañ jiczquiztan zarakchiča.

²⁰ Jalla nižta paachiča Himeneužtan nižaza Alejandružtan. Jalla ninaca Satanás kjarquiz intirjichinča, ana Yooz quintra iya chii zizajo.

2

YOOZQUIN MAYIZIZ PUNTU

¹ Tsjiižtan cjiwča. Primeraqui chiižinžcuča jalla tuž: Tjapa zoñinacžta Yoozquin mayizaquiča, nižaza zuma kuztan Yooztan parlaquiča, nižaza tjapa zoñinacžtajapa Yoozquiztan roct'izinaquiča, nižaza Yoozquin sparaquiž cjequiča. Jalla nuž mayiziz waquiziča tjapa zoñinacžtami,

² nižaza tjapa pajk mantiñi jilirinacžtami, nižaza tjapa jilirinacžtami. Jalla nuž mayiziz waquiziča, walikaz kamajo. Jalla nuž kamcan, Yoozquin sirwiñi kuzziz cjee, nižaza nižta kuzziz kamcan jilirinacžquiz rispitiñi kuzziz cjee.

³ Jalla nižta kamaquiz niiqui, walikazza. Nižaza jalla nižta kamz cjen, učhum Liwriñi Yoozqui cuntintuž cjequiča.

⁴ Učhum Liwriñi Yoozqui tjapa zoñinaca liwriita cjis, jalla nii pecča. Nižaza tjapa zoñinaca werar taku pajñi cjis, jalla nii zakaz pecča.

⁵ Tsjii Yoozpanikaz zejlcha. Nižaza zoñinacaltajapa tsjii Yoozquiz pjalt'iziñi zejlcha. Jalla niicha Jesucristuqui. Uchum irat zoñi cjsuc,

⁶ tjapa tii muntuquiz zejlñi zoñinacž laycu ticziča. Jalla nuž ticžcu ninacž ujquiztan pacchiča. Yooz pinsita timpu tjonžcu, jalla nekztan nii zuma liwriiñi quintuqui zoñinacžquiz paljaytatača.

⁷ Jalla nii Jesucristuž zoñinacž laycu ticzi quintu wejrzakaz paljayuča. Nižta paljayajo, Yoozqui wejr apóstol puestuquiz utchiča. Wejr utchiča werar liwriiñi Yooz taku tjaajnajo ana judío zoñinacžquin. Ninacžquin Yooz taku paljayiñča, ninaca Jesucristužquin kuzziz cjeajajo. Wejrqui Jesucristužquin criichiž cjen weraral chiyuča. Ana toscaral chiyuča.

⁸ Tjapa kjutñi zoñinacaqui Yoozquin mayiziñi cjičhaj cjiwčha. Jalla niil pecuča. Zuma kuzziz, nižaza ana žawjchi kuzziz, nižaza ana ch'aazñi kuzziz, nižaza zuma kuztan kjara waytizcu, jalla nuž mayiziñi cjičhaj cjiwčha.

MAATAKZ PUNTU

⁹ Nižaza maatakanacami zuma kuzziz cjispanča. Zuma zqutinaca anaž juc'anti cujtzni cjičhaj cjiwčha. Anača iziwiri maatakažtakaz cujtzqui. Nižaza anača ricachužtakaz cujtzqui. Anaž anča ist'asaquiča. Nižaza maatakanacami anača persun ach charquiz anča quitsnacchiz cjequiča. Nižaza anaž anča čjul alajanacchiz cjequiča. Nižaza anaž anča zqutinaca cujt cutaquiča. Jalla nižta zqutinacquizimi nižaza cusasanacquizimi ana kuz tjaa.

¹⁰ Antiz zuma kamzquin kuz tjaa. Zuma kamz waquiziča Yoozquin kuzziz criichi maatakanacami.

¹¹ Nižaza maatakanacami ch'uju zejlcan tjaajinta takunaca catokspanča, ana čjulu čhiizcu.

¹² Nižaza zoñinaca cheran maatakanacami luctakanacžquiz anaž tjaajinz waquiziča; nižaza anaž mantiz waquiziča. Nižaza maatakanacžlaqui ch'uju zejlcan luctakanacž takunaca nonspanča.

¹³ ¿Kjažtiquiztan nižta cjesajo, maatakanacž puntuquiztanajo? Jalla tužuča niiqui. Tuquiqui Yoozqui Adán paachiča. Nekztan Eva paachiča.

¹⁴ Nižaza Adanžquiz anatača incallta. Antiz Evaquiztača incallta. Incallskattiquiztan Evaqui ujquiz tjojtsinča.

¹⁵ Maatakanacami maatakž kamañquiz kamz waquiziča, maatinaca matcan. Nižaza Yoozquin kuzziz, nižaza zuma munaziñi kuzziz, nižaza ana ujchiz zuma kamañ kuzziz, nižaza humilde kuzziz, jalla nižta kuzzizpan kamañquiz niiqui, liwriita cjequiča maatakanacami.

3

ICLIZ JILIRZ PUNTU

¹ Jakziltat icliz jilirž puestuquiz luz pecčhaja, jalla niiqui zuma Yooztajapa langz pecñiča niiqui. Jalla nii takuqui ultim werarača.

² Jalla nižtiquiztan jakziltat icliz jilirž puestuquiz luzaja, jalla niiqui zuma kamañchiz zoñi cjispanča. Jalla nižtiquiztan zoñinacaqui niž puntu cjiñiča, "Zuma zoñipancha, ana ujchiz" cjicanaqui. Niiqui tsjaa tjunchizpanikaz cjispanča. Nižaza ewjazñi kuzziz cjispanča. Nižaza zumapan kamñi kuzziz cjispanča. Nižaza zuma kamtiquiztan rispittaž cjispanča. Nižaza tjonžñi zoñinacžquiz kjawzñi kuzziz cjispanča. Nižaza zuma tjaajiñiz kuzziz cjispanča.

³ Nižaza anapan licñi kuzziz cjispanča. Nižaza ana kichjasñi kuzziz cjispanča, antiz pasinziz kuzzizpan cjispanča. Nižaza anapan ch'aazñi kuzziz cjispanča. Nižaza paaz pecñi kuzziz anapan cjispanča.

⁴ Nižaza niiz kjuychiz žejlñi žoñinaca zuma irpiñi cjispanča. Nižaza niiz maatinacami zuma cazñi nižaza walja rispitiñi, jalla nižta kuzziz cjispanča.

⁵ Tsji icliz jiliriqui niiz persun kjuj žoñinaca ana zuma irpiñi atchucažlaj niiqui, jalla nižtiquiztan, žjaknužt Yooz icliz žoñinaca zuma irpasajo?

⁶ Nižaza tsjii icliz jiliriqui anaž uzca criichi žoñi cjesača. Uzca criichi cjesaž niiqui, mitarazi kuzziz cjisnasacha, nekztanaqu ujqviz tjojtšnasacha. Nižaza jaknužt diabluqui niiz ujqviztan casticta cječhaja jalla nižta irata ni žoñiqui uj paatiquiztan casticta cjequičha.

⁷ Nižaza icliz jilirinacaqui tjapa žoñinacžquiz rispittaž cjispanča, criichi žoñinacami, ana criichi žoñinacami. Ana criichi žoñinacaqui niizquiz ana rispitaquiz niiqui, juč'anti niizquin ujnacaž tjojtšnasacha. Jalla nižtiquiztan diabluqui ni žoñžquiz ujqviz tjojtškatasacha.

⁸ Jalla nižta zuma kamañchiz zakaz cjispanča iclizquiz yanapñi žoñinacaqui. Jalla ninacaqui zuma rispitta kamañchiz cjispanča. Nižaza ninacž čiita taku cumpliñi kuzziz cjispanča. Nižaza anapan licñi kuzziz cjispanča. Nižaza paaz pecñi kuzziz anapan cjispanča.

⁹ Tuquiqui Jesucristuž puntumi nižaza niizquin kuzziz puntumi ana tjapa ziztatača. Anziqiu kjanacama paljajtača. Nii Jesucristuž puntu zuma zizñi kuzziz cjispanča. Nii iclizquiz yanapñi žoñinacaqui ana uj paañi kuzziz cjispanča.

¹⁰ Tsjii žoñiqui iclizquiz yanapz puestuquiz luzasaž niiqui, primeraqui niiz persun kamaña zumpacha tantiitaž cjispanča. Nekztan zuma kamañchiz cjequiz niiqui, iclizquiz yanapz puestuquiz luzasacha.

¹¹ Jalla nižta zuma kamañchiz cjispanča iclizquiz yanapñi maatakanacami. Nii maatakanacami walja rispitta kamañchiz cjispanča. Nižaza anapan ana wal quinto joojooñi kuzziz cjispanča. Nižaza ewjazñi kuzziz cjispanča. Nižaza tjapa cumpliñi kuzziz cjispanča.

¹² Nižaza iclizquiz yanapñi žoñinacaqui tsjaa tjunchiz alajakaz cjispanča. Nižaza niiz persun maatinacami kjuj žoñinacami zumapanž irpiñi cjispanča.

¹³ Jakziltat iclizquiz yanapz puestuquiz zuma cumplačhaja, jalla niiqui zuma honorchiz cjequičha, nižaza juč'ant tjup kuzziz cjisnaquičha, Jesucristužquin criiz puntuquiztan paljayzjapa.

¹⁴⁻¹⁵ Wajilla wejrqui amquin ojcz pecučha. Pero anat uri tjonz atučhani. Jalla nižtiquiztan tii takunaca amquin cjižrčučha. Tii takunacaž cjen amqui zizaquičha, jaknužt Yoozquin criichi žoñinacaqui parti Yooz maatinacžtan kamz waquizichaja, jalla nii. Yooz maatinacacha werar žejtñi Yooz iclizaqui. Yooz icliz žoñinacaqui werar Yooz tawkquizimi tjurt'iñi kuzzizpanča.

¹⁶ Anaž jecmi kjaž cjesača tii puntuquiztan. Tuquiqui Jesucristuž puntumi, nižaza Yooz kamañ puntumi ana tjapa ziztatača. Anziqiu ni puntunacami kjanacama ziztača. Tii Jesucristuž puntunacacha chekanaqui. Jesucristuqui učhum irat curpuchiz tjonchičha tii muntuquiziqui. Jacat-tiquiztan Yooz Espiritu Santuqui ticlarchičha niiz puntuquiztan, ligituma Yooz kamañchizza, jalla nii. Nižaza Yooz anjilnacaku Jesucristo cherchičha. Nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz Jesucristuž puntuquiztan paljajtača. Nižaza tjapaman žoñinacaqui niizquiz criichičha. Nižaza Jesucristuqui tsewc arajpachquin wilta quejpchičha. Jalla nii puntunacacha chekanaqui.

1 Tsjii puntu cjesača. Yooz Espiritu Santuqui kjanapacha intintazkatchičha jalla tužu: Ima Jesucristuž wilta tjonan, yekjap criichinacaqui Yoozquin criizquiztan zarakaquiča. Tsjii kjutñi irpitaž cjequiča incallñi zajranacaž cjen, nižaza nii ana wal zajranacž tjaajintaž cjen.

2 Nii zajranacaž mantita žoñinacaqui incallñi kuzziz cjican toscar takunaca paljayaquiča. Nižaza ninacž toscar takunaca nonžcu, yekjap werar Yoozquin criichinacaqui Yoozquiztan tsjii kjutñi zarakaquiča. Nii zajranacaž mantita žoñinacaqui ujquiztan ana sint'iñi kuzziz cjequiča, nižaza ana uj naazñi kuzziz cjequiča.

3 Nii ana wal žoñinacaqui anapanž lucutiñi zalzqui cjican mantaquiča. Nižaza tsjii čhjerinaca lujlzm, anapanž lulzqui, cjican mantaquiča. Nii incallñi žoñinacaqui jalla nuž cjequiča, pero Yoozqui nii čhjeri tjaachičha, žoñinacž lulajo. Jalla nižtiquiztan Yoozquin criichinacami werar Yooz tawkquiz criichinacami nii čhjeri lulasača Yoozquin sparaquiž cjižcu.

4 Tjapa Yooziž tjaata čhjerinacaqui walipankazza. Yoozquin sparaquiž cjižcu lulasača. Anapanča "Lujlžjapača anawaliqui" cjižqui.

5 Yoozquin sparaquiž cjižcu, nižaza Yooz taku chiižcu, čjul čhjerimi walipankaz cjesača, lujlžjapa.

6 Jalla nii weriž tjaajinta takunaca criichi žoñinacžquiz tjaajnaquiča amqui. Nekztan amqui Jesucristužtajapa zuma sirwiñim cjequiča. Yooz tawk jaru, nižaza Yooz puntu zuma tjaajintanac jaru zuma kamčamča. Nižaza zuma tjaajnaquiž niiqui, juc'ant zuma kamañchiz cjequiča.

7 Ana wal quintumi nižaza zumzu žoñinacž quintumi anapan nažnaquiča. Antiz Yooz kuzcamapankaz kamzquinča kuz tjaazqui.

8 Curpu ejercicio paakatzqui curpuquizkaz yanapča. Yooz kuzcama kamzqui curpuquizimi kuzquizimi tjappachquizpanž yanapča. Nižaza tii muntuquiž kamz žejtquizimi arajpach muntuquiz kamz žejtquizimi yanapča.

9 Jalla werar razunača nii takuqui. Jalla nižtiquiztan catokz waquiziča.

10 Učhumqui žejtñi Yoozquin criichiž cjen tjewznaquiča arajpachquin Yooztan kami ojczjapa. Jalla nuž tjewžcan, učhumqui Yoozta anča langža nižaza sufričha. Jalla nii žejtñi Yoozta ultim werar Liwriiñiqui. Nižquin criichinacaqui liwriita cjequiča. Nižaza tjapa žoñinacaqui liwriita cjesača, nižquiz criyaquiž niiqui.

11 Jalla nii puntu tjaajintanaca mantaquiča, nižaza tjaajnaquiča amqui.

12 Amqui tjowaž cjenami žoñinacžquiz rispitskataquiča, amiž zuma kamtiquiztan. Amqui zumapan kamaquiča, nižaza zumapan chiyaquiča, nižaza žoñinacžtan zuma munazaquiča, nižaza Yoozquin tjapa kuzzizpan cjequiča, nižaza lititum kamañchiz cjequiča. Nekztan jaknužt amqui zuma kamčhaja, jalla nii cheržcu, parti criichi žoñinacaqui am iratapacha zakaz zuma kamasacha.

13 Nižaza wejt tjonzcama, parti criichi žoñinacžquin Yooz taku liizinzjapa kuz tjaaquiča. Nižaza Yooz taku liižcu parti criichi žoñinacžquin zumpacha chiižinaquiča. Nižaza ninacžquiz tjaajnaquiča.

14 Tuquiqui icliz jilirinacaqui kjaržtan am juntuñ lanziča. Nižaza am puntuquiztan tsjii Yooziž tjaata taku chičiča, "Yooz tjaata kamañchiz cjequiča" cjicanaqui. Nekztan jalla nižta Yooz kamañchiz amquiz cjskatchičha. Amqui nii Yooz kamaña ana cutznaquiča.

15 Jalla nii am kamañ puesto cumplisjapa, tjapa kuz tjaaquiča. Nii kamañ jaru kama. Jalla nižta kamz cjen, amqui juc'ant juc'ant zuma kamaquiča. Nižaza parti criichinacaqui am juc'ant zuma kamañiz cjen nayaquiča.

¹⁶ Jaziqui am persun kuzquizimi nižaza amiž tjaajintanacquizimi cuitaza, zumapan cjisjapa. Weriž chiižintanaca tirapan cjuñzna. Jalla nuž zuma cjuñznaquiči niiqui, ultimquiziqui liwriitam cjequičha. Nižaza amiž tjaajinta catokchi žoñinacaqui liwriitaž zakaz cjequičha.

5

ZEW MAATAKANACZ PUNTU

¹ Tsjilla cjesača. Irarchiz ejpnacžquiz ana ancha ujznaquičha. Antiz persun ejpžtakaz zuma tawkžtan chiižinaquičha, niič ana wali paatiquiztan jaytiskatzjapa. Nižaza parti luctak žoñinacžquiz persun jilanacžquiz chiižintažokaz chiižinaquičha.

² Nižaza irarchiz maatakanacžquiz persun maažtakaz zuma rispitchiz razunžtan chiižinaquičha. Nižaza parti maatakanacžquiz persun cullaquinacžquiz chiižintažokaz chiižinaquičha, zuma kuztan. Maatakanacžquiztan zumapan pinsaquičha.

³ Nižaza ultim t'akjir žewanacžquiz okznaquičha.

⁴ Tsjaa žew žonqui maatinacchiz nižaza ajlchinacchiz cjesaž niiqui, jalla ninacaqui naa žew maaquiz okz waquiziča. Jakziltat Yoozquin criichižlaj niiqui, persun famillžquiztan žew maatakanacžquiz yanapz waquiziča. Nii žew maatakanacaqui famill ocjalanaca jwesi yanapchizlani. Žew maatakanacžquiz yanapžpanž waquiziča persun familiaqui. Jalla nuž Yooz yujcquiziqui walipanikaz cjequičha.

⁵ Jakzilta t'akjir žew žonmi zinalla žejlčhaj niiqui, jalla naača werar žewqui. Naaqui Yoozquin kuzziz cjenaqi arajpachquin kami ojcz, jalla nii tjewža. Nižta tjewžcan naaqui majiñami weenami Yoozquin ancha mayizinča.

⁶ Jakzilta žew žonmi tii muntuquiz kamzquinkaz kuz tjaachi žejlčhaja, jalla naaqui criichi žoñž cuzturumpi paachi cjenami, ana Yoozquin kuzziz zuma kamča.

⁷ Persun famillž žewnacžquiz okz waquiziča. Jalla nuž mantaquičha amqui, žewanacami ninacž familianacami ana ujchiz cjisjapa.

⁸ Persun famillžquiztan tsjii t'akjiri žejlčhaj niiqui, famillžquiztan mantinta cjis waquiziča. Ana mantintažlaj niiqui, nii famillchiz žoñinacaqui Yooz kuzcama kamz ana cumpliča. Nižaza nižta žoñinacaqui tsjan ana zuma kuzzizza ana criichinacžquiztanami.

⁹ Jakzilta žew maatakanacž tjuumi icliz listiquiz žejlčhaja jalla ninacaqui yanapta cjesača. Nižaza nii žew maatakanacaqui yanapžjapa sojta tunc wata jilchiz cjistanča. Nižaza tsjii luctakžtan panikaz zalsintača naa žewqui.

¹⁰ Nižaza žoñinacaqui naaža zuma kamtiquiztan pajta cjistanča. Nižaza naa žewqui maatinaca zuma irpiñtacha. Nižaza tjonžni žoñinacžquiz zuma atintiñi kuzziz cjispanča. Nižaza criichi žoñinacž kjojcha humilde kuzziz ajwsinintacha. Nižaza sufrini žoñinacžquiz zuma yanapni kuzziz cjispanča. Nižaza tjpaman wali paatanacžquiz kuz tjaañi cjispanča. Jalla nižta zuma kuzziz žew maatakanacaqui iclizquiztan yanapta cjesača.

¹¹ Ima sojta tunca watchiz cjen žew maatakanacaqui anaž icliz listiquiz apuntita cjesača, yanapta cjisjapa. Listiquiz apuntita cjisjapaqui, žew maatakanacaqui tsjii icliz jilirinacž acuerduquiz luztanča. Tur žew maatakanacaqui wilta zalz pecačani. Wilta zalaquiči niiqui, nii acuerduquiztan ulanspanča. Jalla nuž ulantiquiztan Cristuž quintražtakaz cjequičha.

¹² Nii primero acuerduquiztan ulantiquiztan ujchiz cjequičha.

13 Nižaza turapacha žew maatakanacaqui kjuyquiztan kjuya ojklayasaž niiqui, jayraž cjesača. Nižaza ana wali quintu joojooñiž cjesača. Nižaza yekja zoñž parliquiz mitisñi cjesača. Jaziqwi ana zuma takunaca chiichyačhani. Nižta chiichizqwi inapankazza. Anapan waquiziča.

14 Jalla nižtiquiztan tur žew maatakanacaqui zalz waquiziča. Zalzcu, ocjalchiz cjesača. Nižaza kjuya luraña cwiñi cjesača. Jalla nižta zuma kamañ quintra zoñinacaqui icliz zoñinaczqwiž anaž iñarasača.

15 Yekjap žew maatakanacazti Yoozquiztan zarakchiča, nižaza Satanás diabluz kuzcama ojkeča.

16 Jakzilta criichi luctakami maatakami persun famillžquiztan tsjaa žew zon žejlčhaja, naa žew zon yanapz waquiziča, icliz zoñinaczta ana ch'ama cjejajo. Jalla nižtiquiztan ultim t'akjir chawc žew maatakanaczqwiž icliz paažtan yanapta cjesača.

ICLIZ JILIRZ PUNTU

17 Jakzilta icliz jilirit zumpacha irpačhaja, parti criichi zoñinacaqui nii jiliržquin zuma honora tjaaz waquiziča, nižaza zuma pacz waquiziča. Nižaza Yooz taku paljayñi jiliržquizimi, nižaza Yooz taku tjaajiñi jiliržquizimi juc'ant honora tjaaz waquiziča, nižaza juc'anti pacz waquiziča.

18 Tuquitanpacha cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Tsjii trigo joñi aznuqui ñujčtan ana ñucasača ana lulajo”. Nižaza cjiirta Yooz takuqui tuž cjiča: “Jakziltat langzñizlaja, jalla niiqui pacta cjis waquiziča”.

19 Nižaza tsjii zoñikaz icliz jiliržquiz uj tjojtNASAž niiqui, jalla nii zoñž chiitaqwi anača nonzqwi. Antiz tsjii pucultan čhepultan tisticu zoñinaczž ujchizpanča cjesaž niiqui, ninacz čhiitaqwi nonznaquičha.

20 Nižaza jakzilta icliz jilirit uj paañi žejlčhaja, jalla nižžquiz ujsnaquičha parti criichi jilanacz yujcquiz. Jalla nižtiquiztan nii parti zoñinacaqui uj paaz jiwjataquičha.

21 Jaziqwi Yooz Ejpžtan nižaza Jesucristužtan nižaza Yooziž illta anjilancžtan, jalla ninacz yujcquiziqui amquiz mantuča, nii weriž tjaajintanac jaru kamajo, nii. Nižaza jalla nuž kamcan anapanča pjali cjičisqwi. Nižaza tjapa zoñinacztan tsjii kuzziz cjis pecca.

22 Nižaza ima icliz jilirž puestuquiz uchan, nii zoñž kuz zumpacha tantižinaquičha. Ana zumpacha tantiyaquiz niiqui, tsjii amiž uchta icliz jiliriqui ujquiz tjojtNASAča. Nekztan parti zoñinacaqui amquiz zakaz uj tjojtNASAča. Jaziqwi ima uchcan zumpacha tantiž waquiziča. Nižaza am persun kuzquiz cuitasa ana ujquiz tjojtSjapa.

23 Amiž walu ancha laa laa cjenaqwi, anam kjaz alaja licasača. Tsjii kulla cunta koluc vinulla licnsasača.

24 Yekjap zoñinaczž uj paatanacaqui kjanapacha tježta cjiisa ima casticta cjisnan. Yekjap zoñinaczž uj paatanacazti chjojžta cjesača, casticz tjuñicama. Nekztan tježtaž cjequičha.

25 Jalla nižtapacha yekjap zoñinaczž zuma paatanacaqui kjanapachača. Yekjap zoñinaczž zuma paatanacazti ana chertača. Pero anaž tirapan chjojžta cjequičha. Pjalz tjuñquiziqui tježtaž cjequičha.

6

1 Criichi zoñinaczqwiž chiižina, tuž cjican: Patrunž mantuquiz kamñi piyunanacaqui persun patrunžquiz rispita, parti zoñinaczž werar Yooz quintra ana chiyajo, nižaza tjaajinta Yooz taku ana iñarajo.

2 Nižaza jakzilta piyunanacat criichi patrunchizlaj niiqui, juc'anti rispita, ana quintra chiila, nii patrunaž criichž cjen. Antiz juc'anti nii patrunžta

langzinspanča. Am patrunchača criichi maziqwi. Jalla nižtiqiztan zuma k'ayi jilacha niqwi. Jalla nii puntunaca chiizinaqwiča, nižaza tjaaj-naqwiča.

ANA WALI TJAAJIÑINACŽ PUNTU

³ Tsjii žoñiqwi tsjemat pinsita takunacžtan tsjii kjutñi tjaajnachani. Jalla nižta ana wali tjaajnaqwiž niqwi. Jesucristo Jiliriz zuma tjaajintanacqiztan tsjemataž tjaajinča. Nižaza nii žoñiqwi Yooz mantita kamañqiztan tsjemata kamaña tjaajinča.

⁴ Jalla nižta tjaajiñi žoñiqwi mit kuzzizza. Yooz puntunaca ultim werara ana zizza. Nižaza nižta tjaajiñi žoñiqwi ana wali kuzziz cjen žoñinacžtan ch'aazkaz pecča. Čjul taku puntuqiztan ch'aazkaz pecča. Jalla nuž ch'aazcan chjaawjkatas žejlča, nižaza t'aka t'akaž cjsa, nižaza žoñinacaqwi quintra chiyas žejlča. Nižaza porapat uj tjojnassa.

⁵ Nižaza nii millk'u kuzziz žoñinacaqwi porapat ana tucuziñi ch'aasñiča. Ninacaqwi Yooz pinsitanacami zuma werar razunanacami ana zizza. Tii muntuqiz wali jiru kamz cjis pinsican, Yooz jiczquin luzza. Nii wali jiru kamzqwi, "Jalla nii kamzkaža waliqwi", cjican pinsiñiča. Jalla nii ana wal pinsitanacchiz žoñinacžtan ana munazaqwiča.

⁶ Pero tsjiikaz cjiwča. Yooz jiczqiz kamzqwi ancha waliča, wali jiru kamzqiztan juc'anti. Yoozquinkaz kuzziz cjican žoñinacaqwi cuntintu cjeqwiča.

⁷ Tii muntuqiz nascuqwi učumqwi ana čjulchiztača. Nižta irata ticžcuqwi tii muntuqiztan ana čjulchiz okaqwiča.

⁸ Jalla nižtiqiztan tii muntuqiz žejlcan, čjherchizimi zquitchizimi cuntintu cjistanča.

⁹ Jakziltat wali jiru cjis pecčaja, ujquiz tjojtsnasača, nižaza ana wal jiczqiz lusasača. Nekztan zumzu pinsamintuchiz cjesača. Nižaza persun quintra ana wal kamzquizkaz pecasača. Nekztan nii ana wal kamtiqiztan tjappacha pertaqwiča. Liwj akztaž cjisnaqwiča nii žoñiqwi.

¹⁰ Paazquin kuz tjaazqwi tjapaman ana walinacqiz cjskatča. Paazquin kuz tjaacan yekjap criichi žoñinacaqwi Yoozqiztan tsjii kjutñi chjichta cjis-siča. Nekztan persunpacha wira ancha sufriskatča.

TIMOTEOZQUI CHIIZINTA TAKUNACA

¹¹ Timoteo jila, amqwi Yooz žoñimča. Jaziqwi ana walinacžqiz anapan kuz tjaaqwiča. Antiz zuma kamzquin kuz tjaaqwiča. Yooz kuzcama kama. Nižaza Yoozquin kuzzizpan cjee. Nižaza zuma munaziñi kuzziz cjee. Nižaza pasinziz kuzziz tjurt'a. Nižaza humilde kuzziz cjee.

¹² Zuma zultatužtakaz Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee, nižaza Satanás diabluž partiranacž quintra cjee. Nižaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamzjapa, kuz tjaaqwiča. Arajpachquin wiñaya kamajo Yoozqwi am kjawziča. Nižaza nuž kjawztan, amqwi walja žoñinacž yujcquiz ticlar-chamča, "Yoozquinkaz kuzziztča wejrqui" cjican.

¹³ Timoteo jila, Yoozqwi tjapa tii muntuqiz žejlñinacžqiz žeti tjaača. Nižaza Jesucristuqwi Poncio Pilatuž yujcquiz Yooz Ejpžquinkaz kuzziztača. Jaziqwi Yooz yujcquizimi Jesucristuž yujcquizimi wejrqui amquin man-tuča,

¹⁴ Yooz kamañquizkaz kama, jalla nii. Nekztan žoñinacaqwi Yooz kamaña quintra ana čjul chiyasača, nižaza Yooz kamañaqwi zumapankaz tježta cjeqwiča, Jesucristo Jiliriz tjonž tjuñicama.

¹⁵ Yooz Epiž pinsita timpuqiz Jesucristuqwi wilta tjonaqwiča. Yooz Ejpqi zinta zuma Yoozza. Jalla ničha tjappachquiztanami chekanaqwi.

Nižaza Yoozqui tsjan pajk jiliriča čjul jilirinacžquiztanami. Nižaza niča juc'ant azziz mantiñiqui čjul mantiñinacžquiztanami.

¹⁶ Yoozpankazza wiñay žejtchizqui. Nižaza anaž jec ujchiz zoñimi Yoozquin macjati atasacha juc'ant zuma kjañquiz kamchi, nekztan. Jalla nižtiquiztan anaž jec zoñimi Yooz cherchiča, nižaza ana cherasacha. Yoozqui wiñaya honorchiz cjila. Nižaza wiñaya mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

¹⁷ Amqui tii muntuquiz wali jiru kamñi zoñinacžquiz mantaquiča, ancha cusasanacchiz cjenami ana mita kuzziz cjejajo. Anaž wiñaya niža wali jiru kamasacha. Jalla nižtiquiztan cusasanacquiz anača kuz tjaazqui. Antiz Yoozquinkaz kuz tjaa. Nii žejtñi Yoozpankaz uchnunacaquiz tjpaman wintizunanaca tjaača, uchnunaca cuntintu kamzjapa.

¹⁸ Nižaza nii wali jiru kamñi zoñinacžquiz mantaquiča tuž kamajo. Ninacaqui zuma obranaca paaz waquiziča. Nekztan zuma obranacaž paachiž cjen ultim werar wali jiruž cjequiča Yooz yucquinaqui. Nižaza ninacaqui zuma kuztan ninacž cusasanacžtan zoñinacžquiz yanapz waquiziča. Ana zkutu kuzziz cjis waquiziča.

¹⁹ Jalla nuž zuma obranaca paatiquiztan arajpachquin ultim werar cusasanaca juntaquiča. Nuž juntitiquiztan, ultimupan Yoozqui arajpachquin ninacžquiz zuma kamkataquiča, wiñaya. Jalla nii arajpachquin wiñay kamzquin kuz tjaaz waquiziča. Nii kamzqui juc'ant zumača. Jalla nuž wali jiru zoñinacžquiz mantaquiča amqui.

²⁰ Timoteo jila, wejrqui amquiz tjapa Yooz puntunacquiztan tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintanaca zumpacha cjuñzna, nižaza nii jaru kama. Nižaza ina zoñž takunaca ana nonžna. Ana Yooz takunacača ninacž takunacaqui. Nižaza zuma tjaajintanac quintra chiitaqui ana nonžna. Yekjap zoñinacaqui tsjii kjutñi chiižcuqui, "Zuma zizta takuča weriž chiitaqui", cjiñiča.

²¹ Nižaza yekjap criichi zoñinacaqui nii ana wal taku catokžcu Yoozquiztan tsjii kjutñi zarakchiča. Ana zuma kuzziz cjisiča.

Yoozqui am wintijla. Jalla nužoj cjila. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TIMOTEO

1 Wejrťcha Pablutqui. Yooz muńańpi jaru Jesucristuź illzta apostoltťcha. Yoozqui Jesucristuź cjen ųońinacźquiz taku tjaachiťha, Jesucristuźquin kuz tjaańi ųońinacźquiz wińaya arajpachquin kamkatzjapa. Jalla nii wińaya kamz puntuquiztan paljayajo wejrqui apóstol puestuquiz uťhtitťha.

2 Timoteo jila, amqui wejt k'ayi maati cuntamťha. Jalla nektzanaqui tii cartal cjiirźcuťha. Uťhum Yooz Ejpźtan niźaza uťhum Jesucristo Jilirźtan, jalla ninacaqui amquin zumaj yanapla, niźaza amquin okźla, niźaza zuma cuntintu kuzziz kamkatla.

TIMOTEOZQUI CHIIZINTA TAKU

3 Wejrqui majińami weenami Yoozquin mayizican, am cjuńuťha. Am cjuńźcu, wejrqui amiź cjen tirapan Yoozquin sparaquiź cjiwťha. Yoozquin tjapa kuztan litituma sirwuťha. Jaknuźt wejt tuquita atchi ejpnaca Yoozquin zuma sirwitťhaja, jalla nuź Yoozquin sirwuťha.

4 Wejrqui cjuńuťha, amiź wejtquiztan kaazńiź cjen. Niźaza wilta am cherz anchal pecuťha. Nekztan cuntintul cjeeťha.

5 Niźaza cjuńuťha, amqui tjapa kuztan Yoozquin criichamťha, jalla nii. Primeraqui am Loida cjiti matilliqui Yoozquin kuzziz cjissintaťha. Nekztan am Eunice cjiti maa Yoozquin kuzziz zakaz cjissintaťha. Niźazakaz amqui ultimupan Yoozquin kuzziz cjissamťha.

6 Yoozqui amquiz tsjii zuma kamańa tjaachiťha, weriź am juntuń kjarźtan lanźtan. Jalla niźtiquiztan amquin chiiźinuťha, nii zuma kamańquiz tira kamajo.

7 Yoozqui uťhumquiz eksńi kuzziz ana cjiskatchiťha. Antiz tјup kuzziz cjiskatchiťha, niźaza zuma munazińi kuzziz cjiskatchiťha, niźaza zuma pinsińi kuzziz cjiskatchiťha.

8 Jaziqui amqui anapanim azaquiťha, uťhum Jesucristo Jilirź favora paljaycan. Wejrqui Jesucristuź cjen carsilquiz chawjctitťha. Jalla nuź cjenami amqui ana wejtquiztan azaquiťha. Amqui Yooz zuma liwrińi taku paljayńiź cjen zakam sufriťha. Nii sufrisquiztan ana jiwjatalla. Yoozqui amquiz azi tjaazcaquiťha tjurt'izjapa.

9 Nii azi tjaańi Yoozza uťhum liwriichiqui. Nekztan uťhum kjawziťha niĩzquin tjapa kuztan kamzjapa. Yoozqui uťhum ana kjawziťha uťhumnacaź zuma paatiquiztan. Antiz Yoozqui uťhum kjawziťha niĩz persun kuz munańpi jaru, niźaza niĩz persun okźńi kuzziz cjen. Ima tii muntu źelan Yoozqui fantiichiťha, Jesucristuźquin kuzziz ųońinacźquiz niĩz okźńi kuz tjeeznaquiťha, nii.

10 Jaziti Yoozqui uťhum Liwrińi Jesucristuź tјonchiź cjen niĩz okźńi kuzziz tjeeziťha. Jesucristuqui ticz liwј atipchiťha persunaltajapami niźaza niĩzquin criichi ųońinacźtajapami. Niźaza liwrińi Yooz taku paljaytiquiztan, jaknuźt ųońinacaqui Yooztan wińaya kamťhaja, jalla niiqui kjanzt'itaťha.

11 Jalla nii zuma quintu paljayajo Yoozqui wejr utchiťha apóstol puestuquiz. Niźaza wejr utchiťha ana judío ųońinacźquiz tjaajnajo.

12 Jalla niźtiquiztanpacha wejrqui ancha sufruťha tii carsilquiz chawjckatczama. Jalla nuź cjenami wejrqui anapan azuťha, werar Yooztan tsjii kuzziz cjen. Werar arajpach Yoozquinpanź kuz tjaachinťha. Niźaza tuź cjiwťha, wejt Yoozqui walja azzizza. Jaziqui niiqui weriź cumpjiita wira cuitaquiťha Jesucristo tјonz tјuńicama. Jalla niĩťha zuma werar razunaqui.

¹³ Werjqui amquiz zuma tjaajinchinča. Jalla nii tjaajintacama amqui tirapan tjapa kuztan kamaquičha. Yoozquin kuzzizpan cjequičha, nižaza žoñinacžtan zuma munaziñi kuzziz cjequičha. Jalla nuž kamaquičha Jesucristužtan tsjii kuzziz cjen.

¹⁴ Yoozqui amquin niž zuma tjaajintanaca tjaachiča. Jalla nii zuma taku cuitaquiča. Učhum kuzquizpachača Espiritu Santuqui. Jalla niiqui amquiz yanapaquiča nii Yooz taku zuma lijituma tjaajnajo.

¹⁵ Tjapa nii Asia provinciquiztan tjonchi žoñinacaqui wejr zinalla ecchiča. Jalla ninacquiztan Figelo, nižaza Hermógenes, jalla ninacaqui wejr ecchizakazza. Nii zizza amqui.

¹⁶ Onesiforozi ancha wejr kuzziča wiltan wiltan. Nižaza weriž carsilquiz chawjctaž cjen ana azziča. Jalla nižtiquiztan zuma okzñi kuzziz Yooz Jiliriqui nižquiz zumaj yanapla, niž familianacžtanpacha.

¹⁷ Roma cjita wajtquiz želan, nii Onesiforo jilaqui wejr ancha kjurčiča zalañcama.

¹⁸ Jesucristo Jiliriz pjalz tjuñquiziqui Yooz Jiliriqui nii Onesiforožquin okzñi kuzziz cjequičha. Efeso wajtquin želan, Onesiforoqui jaknužumi criichi žoñinacžquin yanapchiča, jalla nii amqui zuma zizza.

2

JESUCRISTUZ ZULTATUZTAKAZ CJISPANCHA

¹ Timoteo jila, wejt maati cuntamča. Tjup kuzziz cjee. Jesucristuqui amquiz yanapaquiča.

² Wejrqui walja žoñinacž želan Yooz taku tjaajinchinča. Ninacžtanpacha amqui weriž tjaajintanaca nonzamča. Jalla nii tjaajinta takunaca amqui tjaajnaquiča zuma cumpliñi kuzziz žoñinacžquizimi. Nekztan nii žoñinacaqui yekjanacžquizimi tjaajnasacha.

³ Amqui Jesucristužquin sirwiñiž cjen sufraquiz niiqui, nii sufrizquiztan ana jiwjata. Jalla nuž sufrican, Jesucristužquin tjurt'aquičha walja tjup zultatuztakaz.

⁴ Jakzilta zultatut servicio militarquiz željčhaja, jalla niiqui militar asuntunacquiz tjapa kuz tjaacha. Ana panž civil asuntunacquiz kuz tjaasacha. Niiž comandantiž mantuquiz cjissa, nii comandantiž kuz wali cuntintu cjiskatzjapa. Jaziqwi zultat lii jaruž kamča, anapanž civil lii jaruž kamča.

⁵ Jalla nižta irata jakziltat pelota uzinčhaja, pelot uzinz lii jaru uzinztanča. Ana pelot uzinz lii jaru uznaquiz niiqui, anapanž premio ganasacha.

⁶ Nižaza jakzilta langzñi žoñit zkala langžaja, jalla niiqui primeraž zkal čherquiztan lulasača.

⁷ Jalla nii weriž čiita puntuquiztan tantiya. Jalla nekztan Yooz Jiliriqui tjapa nii puntuquiztan zumpachaž intintiskataquiča.

⁸ Nižaza Jesucristuž puntu cjuñzna. Jesucristuqui David cjita tuqita jilirž majchmaatinacquiztan tjonñiča. Jesucristuž ticziquiztan jacatatchi puntu cjuñzna. Jalla nii liwriiñi takupacha paljajuča.

⁹ Jalla nuž paljaytiquiztan wejrqui carsilquiz chawjcta sufručha, criminal žoñitakaz. Jalla nuž weriž carsilquiz chawjcta želanami, liwriiñi Yooz takuqui anača chawjcta. Jalla nižtiquiztan Yooz takuqui tirapanž paljaytača.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan wejrqui walja sufručha Yooziž illzta žoñinacžquiz juc'ant wali cjiskatzjapa. Sufručha ninacami wejrmi ultimu liwriita cjisjapa. Jesucristužquiz kuzziz cjen ninacami wejrmi wiñayaž liwriita cjequičha, nižaza arajpachquin wiñaya honorchiz cjequičha.

11 Jesucristuqui uĥum laycu ticziĥa. Jalla niiĥa ultim werar razunaqui. Uĥumqui tuquita ana wal kamañquiztan ticzi ŷoñinacažtakaz cjiŷŷinĥumĥa, nii ana wal kamañquiz ana iya kamajo. Jaziqúi ew kamañchiz cjiŷŷinĥumĥa. Jalla nižtiquiztan Jesucristužtan kamĥa.

12 Nižaza Jesucristužquiz sirwiñiž cjen supraĥaj niiqui, tjurt'ichi kuzziz kamz waquiziĥa. Nekztan tjurt'ichi kuzziz tirapan cjequiz niiqui, uĥumqui niiztan chica mantaquiča. Uĥumqui Jesucristužquiz nicaquiz niiqui, niiqui nižaza uĥum nicaquiča.

13 Jaziqúi uĥumž Jesucristužquiz criiz ana cumplichiz cjenami, nii Jesucristuqui tirapanž niiz ecta taku cumplaquiča. Niiqui persun taku anapanž nicasaĥa.

YOOZTAJAPA ZUMA LANGZPANCHA

14 Amqui criichi jilanacžquiz nii puntu cjuñskataquiča. Nižaza Jesucristo Jilirž tjuuquiz ninacžquiz zumpacha chiižinaquiča, jalla tužu: Anaž ch'aazaquiča ina ŷoñž takunac puntuquiztan. Jalla nuž ch'aazqui anaž ĥjuljapa sirwiĥa. Nižaza nii ch'aazta taku nonžni ŷoñinacaqui Yooz jiczquiz kamzquiztan tsjii kjutni ĥjichtaž cjesaĥa.

15 Amqui Yooztajapa tjapa kuztan langzna, Yooz yujcquiziqui zuma langžni ŷoñi pajta cjisjapa. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiz žejlcan amqui ana ĥjulquiztan azasaĥa. Nižaza Yooztajapa langžcan, niiz werar liwriñi taku legali paljaya.

16 Ina ŷoñž takunacaqui anaĥa chiižqui. Jalla nii ina takunaca chiyasaž niiqui, tsjan tsjan tsjii kjutni ŷoñinacžquiz irpaquiča.

17 Nii ana wal chiižqui zuma kamañanaca ana wali cjiŷskataquiča, jaknužt tsjii laa cjiñi tjapa curpu ana wali ĥ'ujlkatĥaja, jalla niža. Jalla nuž watchiĥa Himeneožtan Filetužtan, jalla ninacžquiz.

18 Jalla ninacaqui werar Yooz tawkquiztan tsjii kjutni tsjemat taku parlichichina, "Jacatatz tjuñiqui watchiĥa", cjan. Jalla nuž chiiitiquiztan yekjap criichinacž kuznacaqui turwayskatžcu, Yooz jiczquiztan zarakŷkatĥiĥa.

19 Jalla nuž cjenami Yoozqui niizquin kuzziz ŷoñinaca yanapĥa tjurt'iñi kuzziz cjejajo. Jalla nižtiquiztan Yooz icliz ŷoñinacaqui tirapan tjuraquiča. Jalla nii puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjiĥa, "Yooz Jiliriqui niiz illzta ŷoñinacaž pajĥa". Nižaza, "Tjapa Jesucristužquin kuzziz ŷoñinacaqui ana wal kamañquiztan zarakstanĥa". Jalla nužupanĥa.

20 Tsjiilla cjesaĥa. Tsjii ricach ŷoñž kjuyquiziqui tjapaman cusasanaca žejlĥa, korquiztan paata, nižaza paazquiztan paata, nižaza tabliquiztan paata, nižaza ljocquiztan paata, jalla niža cusasanaca žejlĥa tsjii kjuyquiziqui. Parti cusasaqui zuma visitanaca atintizjapa žejlĥa. Parti cusasazti zapuru kamzjapa žejlĥa.

21 Jalla niža irataĥa ŷoñinacaqui. Yooz Jiliriz atintizjapa, nižaza zuma honorchiz cjisjapa, zuma kamstanĥa. Nižaza nii ana wali chiiñi ŷoñinacžquiztan cuitasaquiča. Yooz Jiliržtajapa sirwiñiñpankaz cjee. Nekztan Yooz Jiliriqui am ocupasaĥa. Nižaza listu cjesaĥa ĥjul wali paazjapami.

22 Tjotjowanacaqui ana wali pinsizcu, ana wali ojklayasaĥa. Amqui niža anawali kamzquiztan cuitasaquiča. Yooz kuzcama kamaquiča, nižaza Yoozquinkaz kuzziz cjequiča, nižaza zuma munaziñi kuzziz cjequiča, nižaza parti ŷoñinacžtan zuma kamaquiča. Amtan tjapa Jesucristo Jiliržquin kuzziz ŷoñinacžtan zuma kamz waquiziĥa.

23 Nižaza zumu ana zizni ŷoñinacaž ch'aaz puntunaca parlanaqui, ana mitasaquiča. Nii ch'aaz puntu parlaquiz niiqui, ultimupan juc'anti aptjapznasaĥa. Jalla nii zizza amqui.

²⁴ Jesucristo Jiliržquin sirwiñi žoñiqui anaž ch'aaz waquizich'a. Antiz tjapa žoñinacžtan zuma munaziñi kuzziz kamz waquizich'a. Nižaza zuma tjaajñi kuzziz cjis waquizich'a. Nižaza pasinziz kuzziz cjis waquizich'a.

²⁵ Nižaza Yooz tawk quintra žoñinacžquiz chiižinaquičha zuma humilde kuztan. Jalla nuž chiižinan Yoozqui cunamit ninacž kuz campiiskatačhani, werar Yooz tawk jaru wilta kamajo.

²⁶ Anziqui ninacaqui diabluz kjarquiz žejlčha, tsjii presužtakaz, diabluz mantita jaru ojkzjapa. Amiž humilde kuztan chiižintiquiztan Yoozqui cunamit diabluz kjarquiztan ninacžquiz liwriita cjiskatačhani.

3

ANCHA ANA WALI ŽOÑINACA ZELAQUICHA

¹ Jalla tižta zakaz intintazkatz pecučha. Ima Jesucristuž tjonan ch'amaž cjequičha zuma kamzjapa.

² Žoñinacaqui persun kuzcama kamzkaz pecaquičha. Nižaza paazquiz kuz tjaaquičha. Nižaza persun honorchiz cjis pecaquičha. Nižaza miž kuzziz cjequičha. Nižaza Yooz quintra chiiñi cjequičha. Nižaza maa ejpž takunaca ana casñi cjequičha. Nižaza ana jeczquizimi sparaquič cjiñi cjequičha. Nižaza Yooz kamañ puntu ana rispitaquičha.

³ Nižaza ana okžni kuzziz cjequičha. Nižaza ana jecztanami zuma kamaquičha. Nižaza žoñinacž quintra takunaca joojowaquičha. Nižaza jaknužt persun kuz pinsičhaja, jalla niicama ojklayñi cjequičha. Nižaza žoñi sufriskatz pecñi kuzziz cjequičha. Nižaza zuma žoñinacž quintran cjequičha.

⁴ Nižaza tarasuna paañi kuzziz cjequičha. Nižaza ana eksñiž malcreados cjequičha. Nižaza persun honorchiz cjis pecñi kuzzizkaz cjequičha. Nižaza persun kuzcama kamzquinkaz kuz tjaaquičha. Yooz kuzcama kamzquin anapan kuz tjaaquičha.

⁵ Ninacaqui Yoozquin criichiz cuzturumpi jaru ojklayñiž cjenami, ul-timquiziqui persun kamañ wira kaz paaquičha, anaž Yooz kamañ jaru cjequičha. Yooz aztan ana kamaquičha zuma kamzjapa. Jalla nižta kamñi žoñinacžtan anačha ancha amigo pajasqui.

⁶ Nižaza yekjapanacaqui nii ana wal kamñi žoñinacžquiztan maatažtan kjuyquiz luz pecčha, nii kjuychiz uj paañi maatažquiz incalljapa. Nižta maatakanacaqui uj paazquiztan ana atipasačha. Nižaza juc'ant juc'ant ujchiz cjissa. Persun kuz ana ewjasñi atčha. Jaziqui nii maatakanacaqui čjul ana wali pinsitanacž jaru ojklayčha.

⁷ Zizñi cjis peccu, čjul tjaa jintanacami catokčha. Pero anawira werar Yooz taku intintazñi cjis atasach'a.

⁸ Jalla nižtakaztačha pucultan yatinacaqui, Janes cjita žoñžtan nižaza Jambres cjita žoñžtan. Jalla ninacaqui Moisés quintra paachičha. Jalla nižta irata nii ana wal kamñinacaqui werar Yooz tawk quintra paačha. Nižaza nii ana wal kamñi žoñinacaqui ana zum pinsamintuchiz tsjii kjutñipan chiiñičha "Yoozquin kuzzizčha" cjicanaqui. Pero zumpacha tantiita cjequičha. Nekžtan ninacž ana zuma kuz kjanapacha tježta cjequičha, tjapa žoñinacž ninacž puntuquiztan werara zizajo.

⁹ Ninacaqui tsjii ratupanikaz ninacž taku walkatasach'a. Nekžtan žoñinacpachaz ninacž taku zuma tantižcu ninacž ana zuma razunanaca nayaquičha. Jalla nižta watchičha janetan jambrestan.

PABLUZ KAMTANAC PUNTU

¹⁰ Amzti weriž tjaa jintanaca zumpacha catokchamčha, nižaza weriž kamtanacami zumpacha zizzamčha, nižaza weriž kuzquiz tantiitanacami,

nižaza weriž Yoozquin kuzziz kamtanacami, nižaza weriž zuma pasinziz kuzziz kamtanacami, nižaza weriž zuma munaziñi kuzziz kamtanacami, nižaza weriž tjurt'iñi kuzziz kamtanacami,

¹¹ nižaza žoñinacaž wejtquiz chjaajwkatcan kamtanacami, nižaza weriž sufrican kamtanacami. Jalla tjapa weriž kamtanacami zizzamča. Nižaza amqui zumpacha zizza, jaknužt wejtquiz watchaja Antioquia wajtquizimi, Iconio wajtquizimi, Listra wajtquizimi. Jalla nii watjanacquiziqui ancha sufrichinča. Jalla nuž sufrichiz cjenami Yooz Jiliriqui wejr liwriichiča tjapa nii sufrisquiztan.

¹² Jalla nižta sufraquiča tjapa criichi žoñinacaqui. Jakzilta criichi žoñinacat Jesucristuž kuzcamapan zuma kamz pečhaja, jalla nižta sufraquiča tjapa ninacaqui.

¹³ Nižaza ana wal kamñi žoñinacami nižaza incallñi žoñinacami tsjan juc'anti ana waliž kamaquiča, žoñinacžquiz incallaquiča, nižaza ninacaqui incallta zakaz cjequiča.

¹⁴ Amzti amiž zizta Yooz tawk jaru kamcan tirapan tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Nižaza amqui zizza jecčhalaj amquiz tjaajinči, jalla nii. Nii tjaajintanaca zumpacha tantiižcu, legali Yooz takucamača nii tjaajintanacaqui, jalla nii tantiyazzamča.

¹⁵ Koltallquiztanpacha amqui cjiirta Yooz taku zizzamča. Nii Yooz takuž istutiican, amqui liwriiñi puntu ancha zizñi cjissamča. Yooz takuqui tjaajža, jaknužt liwriita cječhaja, Jesucristužquiz criichiž cjen, jalla nii.

¹⁶ Tjapa nii cjiirta Yooz takuqui Yoozquiztancama ulanchicamača. Jalla nižtiquiztan Yooz takuča zuma tjaajiñipanqui, nižaza uj tjeežñiqui, nižaza zuma Yooz jiczquiz ojklajajo azquichñiqui, nižaza tjapa Yooz kuzcama tjaajiñipanqui.

¹⁷ Jalla nužupanča Yooz takuqui. Yooz taku zumpacha catokžcuqui, Yoozquin kuzziz žoñinacaqui zumpacha zizñi cjissa Yooz kamañquizkaz zuma kamzjapa. Nižaza Yooz taku catokžcuqui Yoozquin kuzziz žoñinacaqui zumpacha tjaczi cjissa, tjapaman walinaca paazjapa.

4

PABLUZ CHIIZINTA TAKU

¹ Jesucristo Jiliriqui mantizjapa tjonaquiča. Jalla nuž tjonžcu ticzimi zejtñimi pjalznaquiča. Jalla niž jujcquizimi Yooz Ejpž jujcquizimi am chiizinuča, Yooz taku paljayaquiča amqui.

² Nižaza timpuchiz cjicanami ana timpuchiz cjicanami tirapan Yooz tawkžtan žoñinacžquiz chiizinaquiča. Nižaza žoñinacžquiz intintiskataquiča Yooz taku werarača, jalla nii. Nižaza uj paañi žoñinacžquiz Yooz tawkžtan ujnauquiča. Nižaza zumpacha amtayaquiča. Jalla nuž chiižincan, zuma pasinziz kuzzizpan tirapan tjaajnaquiča.

³ Tsjii timpuž tjonaquiča. Jalla nii timpuquiz žoñinacaqui zuma Yooz taku tjaajintanaca anaž nonz pecaquiča. Antiz jakzilta tjaajiñit ninacž persun kuz wali cjiskatačhaja, jalla nii tjaajiñinaca nonzak pecaquiča. Ninacž persun ana wali razun jaru, jalla nižta tjaajintanaca pecaquiča.

⁴ Werar Yooz taku anapanž nonz pecaquiča. Ina žoñž parlakaz nonz pecaquiča.

⁵ Amzti zuma werar razunanac jaru tirapan litituma kamaquiča. Sufricanami zuma tjurt'iñi kuzziz cjequiča. Nižaza zuma liwriiñi Yooz taku paljayzquin kuz tjaaquiča. Nižaza amqui Yooziž tjaata kamaña cumplaquiča.

⁶ Wejrqui tsjii wilanažtakaz contal cjeeča. Wejt ticz tjuñiqui wajillača.

⁷ Zuma zultatužtakaz wejrqui Yoozquin zuma tjurt'iñi kuzzizpan zejłchinča. Nižaza werjqui wejt apóstol oficio zuma cumplichinča. Nižaza tirapan Yoozquin tjapa kuztan criyuča.

⁸ Jaziqui arajpachquin ojkžcu weriž Yooz kuzcama kamtiquiztan, tsjii zuma premiužtakaz gansjapa tjewznuča. Jesucristo Jiliričha lijtuma pjalñiqui. Jalla niiqui niž pjalz tjuñquiz nii premio wejtquiz tjaaquičha. Anaž wejtquizkaz premio tjaaquičha. Tjapa nižquin kuzziz žoñinacžquiz premio tjaaquičha. Ninacazakaz niž tjonz tjuñi ancha tjewža, ancha chertz pecħa.

PABLUQUI ZINALLA CARSILQUIZ ZEJLCHA

⁹ Timoteo jila, tsjiillakaz cjesaħa. Tsjii wiltallami wejr chertzñipan tjonz pecall amqui. Wajilla tjonalla.

¹⁰ Demaszi wejr zinalla ecħiħa. Tii muntuquiz zejłñi cusasanaca juc'anti pecħa. Jalla nekztan wejtquiztan ojkħiħa Tesalónica watja ojkz-japa. Nižaza Crescentiqui Galacia yokquin ojkħiħa. Nižaza Tituzti Dalma-cia yokquin ojkħiħa. Jaziqui wejtquin tjonalla.

¹¹ Lucaskazza wejtan chicaoqui. Jaziqui Marcos kjurznaquičha. Nuž wajtžcumi zijjcaquičha amtan. Marcosqui wejtquiz zuma yanapasaħa Yooztajapa langzquiztan.

¹² Tiquico wejrqui cuchanchinča Efeso wajtquin.

¹³ Amqui tjoncan wejt irs caputi zijjcaquičha. Wejt irs caputi ecħinča Carpos kjuyquiz Troas wajtquin. Nižaza librunaca zijjcaquičha. Tsjan chekanac wejt papilanaca zijjcaquičha.

¹⁴ Alejandro, nii cobre jirunaca paañiqui ancha wejt quintra paachiħa. Jalla niž paatiquiztan Yooz Jiliriqui nii casticaquičha.

¹⁵ Amqui nižquiztan cuitasaquičha. Niiqui uħum paljayta Yooz taku ancha quintraħa.

¹⁶ Weriž jilirnacž yujcquiz primera tjurt'iñi tawkžtan chiyan, anaž jecmi wejtquiz tjurt'i yanapchiħa. Tjapa wejr zinalla ecħiħa. Ninacaz ectiquiz-tan Yoozqui ninaca anakaj casticla.

¹⁷ Yooz Jiliriqui wejtquiz yanapchiħa. Nižaza wejtquiz zuma tjup kuzziz cjiskatchiħa, jalla nižtiquiztan wejrqui liwriñi Yooz taku tirapankal pal-jayuħa, tjapa ana judío žoñinaca nonznajo. Nižaza wejr conz cjen Yoozqui wejr liwriħiħa.

¹⁸ Nižaza tjapa ana walinacquiztan wejr liwriyaquičha, nižaza Yoozqui wejr cuitaquičha niž arajpach wajtquin cjisjapa. Zuma Yoozqui wiñaya wiñaya honorchizkaj cjila. Amén.

¹⁹ Tsaanžinalla Priscaquin, nižaza Aquilžquin, nižaza Onesiforuž famil-ianacžquin.

²⁰ Erasto cjita jilaqui Corinto wajtquin ecħiħa. Tróximo cjita jila jalla nii laa ecħinča Mileto wajtquin.

²¹ Ima zac timpu luzan tjonžquizpan pecalla. Nižaza amquin tsaanžquičha Eubulo cjita jilami, nižaza Pudente cjita jilami, nižaza Lino cjita jilami, nižaza Claudia cjiti cullacami, nižaza tjapa criichi jilanacami.

²² Jesucristo Jiliriqui amtan chicaj cjilalla, nižaza tjapa anħucaquiz zumaj wintijla. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A TITO

¹ Wejrtĕha Pablutqui, Yooz mantitacama okiñ zoñtĕha, niżaza Jesucristuż cuchanżquita apostoltĕha. Jesucristuqui wejr apóstol puestuquız utchiĕha criichi zoñinacżquız Yoozquin juc'ant kuzziz cjiskatzjapa, niżaza Yooz kamañ puntu ultim werara zizkatajo,

² niżaza arajpachquin Yooztan wiñaya kamz tjewzkatajo. Yoozqui ana toscara chiyasaĕha. Jalla niiqui arajpachquin wiñaya kamzjapa taku tjaachiĕha tuqui timpuquıztanpacha.

³ Nekztan niż pinsita timpuquız Yoozqui nii kamz puntuquıztan kjanapacha kjanzt'ichiĕha paljayfa liwriiñi Yooz tawkquıztan. Nii liwriiñi taku paljayajo, uĕhum Liwriiñi Yoozqui wejtquız mantichiĕha. Jalla niżtquıztan wejrtĕha liwriiñi taku paljayñi kamañchizqui.

⁴ Tito jila, jaziqui wejrqui amquin tii cartal cjiyrżcuĕha. Wejt maati cuntamĕha. Amqui Yoozquin kuz lijituma tjaachamĕha. Jaziqui pucultan uĕhumqui Yoozquin kuzzizĕhumĕha. Yooz Ejpżtan niżaza Jesucristo uĕhum Liwriiñiżtan, amquız yanapla, niżaza amquız okzla, niżaza walikaj kamkatla.

ICLIZ JILIRINACAQUI ZUMA KAMZPANĕHA

⁵ Creta yokquin wejrqui am ecchinĕha, criichi zoñinacżquız juc'ant zuma kamañanacĕiz cjiskatajo, niżaza weriż mantitacama zapa wajtquız icliz jilirinaca uchajo.

⁶ Icliz jilirinacaqui zuma kamzpanĕha: Zuma kamañchizlaj niiqui, ana jakziltami ĕjul ujmi tjeeznasaĕha. Icliz jilirinacaqui tsjaa tjunatanpanikaz cjispanĕha. Niżaza niż maatinacaqui Yoozquin criiñi cjispanĕha. Niżaza niż maatinacaqui zuma kamañchiz cjispanĕha, ana malcreado. Niżaza maa ejp cazñi kuzziz cjispanĕha.

⁷ Jakzilta icliz jilirit Yooz icliz cwitiñi puestuquız uchta cjeĕhaja, jalla niiqui zuma kamañchizkaz cjispanĕha, jalla niżtquıztan ana jakziltami niżquız ĕjul ujmi tjeeznasaĕha. Niżaza ana persun kuzcamakaz pecñi cjispanĕha. Niżaza ana oralla żawjñi kuzziz cjispanĕha. Niżaza ana licñi kuzziz cjispanĕha. Niżaza ana kichjasñi kuzziz cjispanĕha. Niżaza ana anĕha paaz pecñi kuzziz cjispanĕha.

⁸ Niżaza ĕjul tjonżñinacżquızimi zuma kjawżñi kuzziz cjispanĕha. Niżaza zumanacapan pecñi kuzziz cjispanĕha. Niżaza zuma pinsamintuchiz cjispanĕha. Niżaza Yooz kuzcamapankaz kamñi kuzziz cjispanĕha. Niżaza Yoozquin tjapa kuz sirwiñi cjispanĕha. Niżaza persun kuz zuma ewjazñi cjispanĕha, ĕjul uj paaz cjenami.

⁹ Niżaza apostoluż tjaajinta jaru ultim werar Yooz tawkquız tjurt'ichi kuzziz cjispanĕha. Niżaza werar Yooz taku zuma tjaajinĕan, criichi zoñinacżquız p'ekinĕhayasaĕha, niżaza Yooz tawk quintra chiiñinacżquız ninacż ana zuma pinsamintunaca tjeeznasaĕha.

¹⁰ Creta yokquin walja ana zuma zoñinaca żejlĕha, ana jiliri cazñi. Niżaza ina razunanacaż chiiñiĕha. Niżaza criichinacżquız incallĕha. Niżaza ninacaqui judio cuzturumpinac jaruzakaz kamz pecñiĕha. Ninacaqui juc'anti niżta ana waliż kamĕha.

¹¹ Nii ana zum zoñinacaqui ana wali tjaajinĕha, paaz gansjapakaz. Jalla ninacż ana zuma chiiñi ataqui chawjcsinsa, ana niżta tjaajnajo. Ninacaqui

ana wali tjaajincan, kjuychiz familianaca intiru quejpskatĉha. Jalla niĉta ana wali tjaajinz ana waquiziĉha.

¹² Tsĵii Cret wajtĉhiz ōoņiqui ariwiņitaĉha. Nii Cret ōoņipacha ĉjichiĉha: “Cret wajtĉhiz ōoņinacaqui toscar ōoņinacapanĉha, niĉzaza malcreado ōoņinacaĉha, niĉzaza walja lujlņi ōoņinacaĉha, niĉzaza jayranacaĉha”. Jalla nuĉ ĉjichiĉha nii Cret ōoņiqui.

¹³ Jalla nii ōoņiqui razuna ĉiichiĉha. Jalla niĉtiguiztan Cret wajtĉhiz anawal criĉhinacĉquiz zumpacha ujznaquiĉha, Yoozquin tjapa kuzziz werar Yooz tawkquiz tjurt'ajo.

¹⁴ Niĉzaza ĉiizinaquiĉha judio quintunaca ana juyzu paajo. Yekĵap ōoņinacaqui werar Yooz taku anaĉ catokz pecĉha. Jaziĉqui Cret ōoņinacĉquiz ĉiizinaquiĉha nii Yooz tawk quintra ōoņinacĉ mantitanaca ana juyzu paajo.

¹⁵ Jakziltat Yooz kuzcama zuma kamĉhaja, jalla niiĉqui ĉĵjulu paacanami Yoozquin kuzzizpanĉha. Pero ana zuma kamaņĉhiz ana criĉhinacaqui ĉĵjulu paacanami ana Yoozquin kuzzizza, persun pecta kamzquinkaz kuzzizza. Ninacaĉha ana zuma pinsamintuchizkazqui. Niĉzaza persun uj paazĉcumi ana naazņiĉha.

¹⁶ Ninacaqui ĉjiņiĉha, “Yooz pajuĉha” ĉjican. Ultimquiziĉqui ana zuma kamņiĉ cjen Yooz quintrapanikaz kamĉha. Yoozqui ninacaĉ ana zuma kamtiguiztan anaĉ juztazza. Ninacaqui Yooz kuzcama ana cazņipanĉha. Niĉzaza ninacaqui ana ĉĵjul zuma paazmi atasaĉha.

2

ZUMA TJAAJINTA PUNTU

¹ Tito jila, amqui zuma tjaajinta jaru tjaajnaquiĉha, jalla tuĉu:

² ĉhawc ōoņinacaqui zuma ewjazņi kuzziz ĉjispanĉha. Niĉzaza rispitta kamaņĉhiz ĉjispanĉha. Niĉzaza zuma pinsamintuchiz ĉjispanĉha. Niĉzaza Yoozquin tjapa kuzziz ĉjispanĉha. Niĉzaza zuma munaziņi kuzziz ĉjispanĉha. Niĉzaza tjurt'iņi kuzziz ĉjispanĉha.

³ Jalla niĉta irata zakaz ĉjispanĉha ĉhawc maatakanacami. Zuma kamaņĉhiz ĉjispanĉha, jaknuĉt Yooz yujĉquiz zuma kamz waquiziĉhaja, jalla niĉta. Niĉzaza ana ĉĵjul ana wal quintumi jooĵoņi ĉjispanĉha. Niĉzaza ana liĉni kuzziz ĉjispanĉha. Niĉzaza parti maatakanacĉquiz zumanaca tjaajiņipan ĉjispanĉha.

⁴ Niĉzaza parti maatakanacĉquiz ĉiizinasacĉha, persun luctakĉtanami maatinacĉtanami zuma munaziņi ĉjisjapa.

⁵ Tur maatakanacaqui zuma pinsamintuchiz ĉjispanĉha. Niĉzaza anapanĉ yekja luctaka pinsispanĉha. Niĉzaza kjuya zuma cwitiņi ĉjispanĉha. Niĉzaza okzņi kuzziz ĉjispanĉha. Niĉzaza luctakĉ jaru ĉjispanĉha. Jalla niĉta zuma kamtiguiztan anaĉ jecmi Yooz tjaajinta tawk quintra ĉhiyasaĉha. Jalla niĉta tjaajnaquiĉha ĉhawc maatakanacaqui.

⁶ Niĉzaza tjowa luctakanacĉquiz zakaz ĉiizinaquiĉha niĉta zuma kamaņĉhiz kamajo. Nii tjowa luctakanacaqui ewjazņi kuzziz ĉjispanĉha, ana ĉĵjul uj paazjapa.

⁷ Ampacha zumapankaz kamz waquiziĉha. Jalla niĉtiguiztan tjowa luctakanacaqui am zuma kamņi ĉerĉcu, niĉta iratazakaz zuma kamasacĉha. Niĉzaza amqui tjaajincanaqui zumapan tjaajnaquiĉha zuma kuztan, niĉzaza humilde kuztan.

⁸ Jalla nuĉ amiĉ zuma tjaajintiguiztan anaĉ jecmi amquiziĉqui uj tĵojnasaĉha, “Ana wali tjaajinĉhamĉ amqui” ĉjicanaqui. Niĉzaza amiĉ zuma tjaajintiguiztan quintra ōoņinacaqui azkataquiĉha. Ana ĉĵjulumi am quintra uj tĵeezņi atasacĉha.

⁹ Amqui criichi piyunanac̄quiz chiižinaquiča, ninac̄z patrúnž mantita jaru cjeajo. Nižaza čhulu paacanami patrúnžquiz cuntintu cjiskatasäča, anapanž chayñi kuzziz cjispanča.

¹⁰ Nižaza anača tjañi cjispanqui, antiz ligitumapanž cjispanča, zuma cumpliñi. Jalla nižta piyunanac̄z kamtiquiztan, žoñinacaqui učum Liwriiñi Yooz tjaajinta puntuquiztan “Walipanča” cjan chiyasača.

¹¹ Yoozqui tjapa žoñinac̄ta Jesucristo cuchanžquichiča. Jaziqi jakziltat Jesucristužquiz kuzziz cječaja liwriita cjesača. Jalla nuž cuchanžquitaž cjen Yoozqui niž okzñi kuzziz tjeeziča.

¹² Nii okzñi kuzziz Yoozqui učumnacaquiz tjaajža, Yooz tawk quinta paatanaca eajo, nižaza ana wal kuzquiztan pectanaca ecjo. Nižaza Yoozqui tjaajža, tii muntuquiz žejlcan persun kuz ewjazpanča čhulu uj paaz cjenami, nižaza čhulu ana wal chiiž cjenami. Nižaza Yooz kuzcama kamspanča. Nižaza Yoozquin tjapa kuz sirwispanča. Jalla nuž tjaajža Yoozqui.

¹³ Učum Liwriiñi Jesucristuča pajk Yoozqui. Jalla niiqui zuma pajk obra tjeežcan tii muntuquiz wilta tjonaquiča. Jalla niž tjonz tjuñquiziqui cuntintuž cjequiča tjapa criichinacaqui. Jalla nižtiquiztan zuma kamčan niž tjonz tjewznaquiča. Jalla nižta tjewz waquiziča, jalla nii tjaajža Yoozqui.

¹⁴ Nii tjonzñi Jesucristuqui učum laycu ticziča, tjapa ana walinac̄quiztan liwriizjapa. Ana walinac̄quiztan učum liwriičiča, niž partir žoñi cjiskatzjapa, nižaza učumnacaquiz tjapaman zumanaca paaz anča pecñi kuzziz cjiskatzjapa.

¹⁵ Jalla nii tjaajintanaca amqui zakaz tjaajinstanča, zumpacha chiižincan, nižaza p'ekinchaycan. Nižaza nii tjaajintanaca panž mantaquiča žoñinac̄z nii tjaajinta jaru kamajo. Jilir puestuchiz cjen nižta mantaquiča. Nekztan amiž tjaajintiquiztanaqui anaj jecmi am iñarla.

3

PABLUZ CHIIZINTA TAKUNACA

¹ Criichi žoñinac̄zquiz cjuñskataquiča jalla tužupan: Ninac̄zlaqui gobierno mantiñi žoñinac̄quizimi jilirinac̄quizimi jalla ninac̄z mantuquiz zuma kamz waquiziča. Nižaza ninac̄z mantitanaca caz waquiziča. Nižaza listupan cjispanča zuma obranaca langzjapa.

² Nižaza anaz jakziltižquizimi chjaawjkatasäča. Nižaza ana ch'aasñi kuzziz cjispanča. Nižaza llan kuzziz cjispanča. Nižaza tjapa žoñinac̄žtan humilde kuzziz cjispanča.

³ Tuquiqui učumqui ana criichi žoñinac̄zazakaztača. Yooz puntuquiztan zumzu ana zizñi kuzziztača. Nižaza ana Yoozquin cazñi kuzziztača. Nižaza tsjii kjutñi cjeciñčumtača. Nižaza učumqui persun kuzcama ojklayiñčumtača, jaknužt učum ana wal kuz pectčaja, jalla nuž. Nižaza ana wal kuzziz kamiñčumtača. Nižaza tsjii želinčiz žoñižtakaz cjis peguiñčumtača ana wali zmazñi. Nižaza učum ana wali kamtiquiztan žoñinacaqui učum quinta žawjñitača. Nižaza žoñinac̄žtan porapat chjaawjkatñi kuztan ch'aasiñčumtača.

⁴ Jalla nuž učumnacaž ana zuma kaman učum Liwriiñi Yoozqui niž zuma kuzmi nižaza niž okzñi kuzmi tjeeziča.

⁵ Jalla nižta okzñi kuzziz tjeežcu Yoozqui učum liwriičiča. Učumnacaqui tsjii lii jaru kamtiquiztan ana liwriitatača. Pero učum ana zum kuz awjzintaž cjen, nižaza Yooz Espiritu Santuqui učumnac kuznac̄quiz luziž cjen, Yoozqui učum liwriičiča. Nekztan ew zuma kamaña tjaachiča.

6 Učhum Liwriiñi Jesucristuž cjen Yoozqui tjapa učhumnacaquiz niiz Espiritu Santo ancha zuma kuztan tjaachiča.

7 Yooz Ejpqui niiz okzñi kuzziz tjeežcu učhumnacaquiz nii favora paachiča, niiz yujcquiz zumapan cjisjapa. Nižaza Yoozqui učhumnacaquiz arajpach irinsa tanzñinaca cjiskaçiča. Nižta irinsa tanzñinacaž cjen učhumnacaqui tjewznača Yooztan chica wiñaya kamzjapa.

8 Ultim werarača Yoozquiztan tjaajintaqui. Nižaza zumpacha tjurt'iñi kuztan nii tjaajintanacquiz panž tjurt'aquiča, Yoozquin criichinacaž zuma kamzquin kuz tjaajo. Jalla nii tjaajintaqui ancha zumapanča, tjappach žoñinacžta. Nižaza zumapanž yanapča Yooz kamañquiz juc'ant zuma kamzjapa.

9 Zumzu ch'aazñinacžquiz ana mitisa, nižaza zarakaquiča nii zumzu ch'aazñinacžquiztan. Nižaza tuquita atchi ejpnacž puntu parlita nonzquiztan zarakaquiča. Nižaza Moisés lii puntuquiztan ch'aasnan jalla nižtanaca nonzquiztan zarakaquiča. Tjapa nii ana wali parlitanacaqui inakazza. Zuma kamañchiz kami anapanž yanapča.

10 Jakzilta icliz criichinacat pjali t'akachaja, jalla nii žoñi kjawznaquiča. Nekztan chiižinaquiča tsjii wiltami pizc wiltami. Amiž chiižintā anaž nonznaquiž niiqui, iclizquiztan chjatkattaž cjequiča.

11 Niiz ana nonžtiquiztan amqui zizzaquiča, nii žoñiqui ana zuma kuzzizpanča, nižaza tsjii kjutñi chjichta kuzzizpanča, jalla nii. Persunpacha niiz uj paata naaznasača. Ancha ujnaca paaz pecñi kuzziz cjen castictaž cjequiča.

12 Wejrqui amquin Artemas už Tíquico cuchanžcača. Jalla niiz iran-tižquitan, amqui wejtquin uri tjonz pecalla. Wejrqui Nicópolis wajtquin želača. Jalla nicju awti timpu watz tantiichinča.

13 Nii tjurt'ižiñi Zenas awjatu, nižaza Apolos, jalla nii pucultan žoñinaca zumpacha despachaquiča amqui, ninaca ana chjulumi pjaltizjapa. Nižaza zumpacha žaka cjižinaquiča ninaca ojkzjapa.

14 Nižaza učhum criichinacaqui zuma kamznacquiz kuz tjaaz waquiziča. Nekztan t'akjir criichi žoñinacžquiz yanapaquiča. Nižaza wacchi zuma obranaca tjeeznaquiča.

15 Tjapa wejttan chica kamñi žoñinacaqui amquin tsaanžquiča. Nižaza wejrmi amquin tsaanžcuča. Nižaza amqui wejtnaca k'ayi criichinacžquiz tsaanžinaquiča. Yoozqui amquiz nižaza tjapa nekz žejlñi criichi žoñinacžtan zumapaj yanapla. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN PABLO A FILEMON

PABLUQUI FILEMONZQUIZ CARTA APAYCHICHA, ONESIMUZQUIZ ZUMA RISIWAJO

¹ Wejrtcha Pablutqui. Jesucristužquin sirwiñiz cjen carsilquiz chawjctičha. Filemón jila, amqui Yoozquin sirwiñi mazimčha, nižaza pecta jil-amčha. Wejttan Timoteo jilžtan amquin tii cartal cjiyržcuča.

² Nižaza cjiyržcuča am kjuyquiz ajczñi criichi žoñinacžquin. Nižaza cjiyržcuča Apia cullacaquin, nižaza Arquipo jilžquin. Arquipuqui zuma zultatužtakaz tjurt'iñi kuzziz Yoozquin sirwiča.

³ Učhum Yooz Ejpžtan nižaza učhum Jesucristo Jiliržtan, ančhucaquiz zumapaj yanapla, nižaza walikaj kamkatla.

FILEMON ANCHA ZUMA TJAPA KUZZIZZA

⁴ Yoozquin mayizican am cjuñznuča. Amiž cjen wejrqui tirapan Yoozquin sparaquiž cjiwčha.

⁵ Amqui zuma munaziñi kuzziz kamñamčha tjapa criichi jilanacžtan. Nižaza amqui Jesucristužquin tjapa kuzziz criichamčha. Jalla nii am puntu zizcu, Yoozquin sparaquiž cjichinčha.

⁶ Ammi parti Jesucristužquin kuzziz žoñinacami Yooz zuma kamañchizza. Jesucristužquin kuzziz cjen učhumnacalta ancha Yooz zumanaca žejlčha. Amiž zuma kamz cjen žoñinacaqui Yooziž tjaata zumanaca puntuquiztan juc'anti intintazñi cjissičha.

⁷ Filemón jila, amiž cjen criichi jilanacž kuznacaqui cuntintu cjiskattačha. Wejrqui zakaz nižaza cuntintu cjissinčha, am zuma munaziñi kuzziz cjen.

PABLUQUI TSJII FAVORA MAYCHICHA

⁸ Wejrqui Cristuž illzta apostultčha. Jalla nižtiquiztan wejrqui jaknužt am kamz waquizičhaja, jalla nii amquiz mantasačha.

⁹ Pero amquin ana mantačha. Antiz amquiztan tsjii favora mayučha. Wejrtčha chawcalla, nižaza Jesucristužquin sirwiñiz cjen carsilquiz preso želuča. Amtan zuma munazican, amquiz rocž pecučha Onesimužquiz tsjii favora paajo.

¹⁰ Tii carsilquiz žejlcan, wejrqui Onesimužquiz Yooz taku paljaychinčha. Nekztan Onesimuqui Yoozquin criichiž cjen wejt maati cunta cjissičha.

¹¹ Niiž tuquiqui Onesimuqui ana wal kamañquiz luzzitačha. Anziqui zuma kamañquiz luzzičha. Jaziqi niiqui amtami wejttami walipančha.

¹² Jaziqi wilta amquin cuchanžcuča. Nižaza niiž irantizcu amqui zuma risiwaquičha, jaknužt wejr risiwchamčha, jalla nuž.

¹³ Tekz wejttan chica ecličaj cjiwčha. Carsilquiz želan Onesimuqui am cuntiquiztan wejtquiz sirwasačha. Wejrqui Yooz taku paljaytiquiztan tii carsilquiz želuča.

¹⁴ Pero amtan ima zumpacha parlican, wejrqui anal Onésimo ecliskatz pecučha. Amquiz anal ancha mantiz pecučha, wejta tsjii favora paazjapa. Onésimo wejttan chica tira kamasacha. Pero am persun kuzquiztan nuž tantiitaž niil pecučha.

¹⁵ Tsjii timpuqui Onesimuqui amquiztan zarakčičha. Cunamit nižta katčhani, amtan chica tsjii criichi jila watay wata cjisjapa.

¹⁶ Jaziqui anacha piyunakazqui. Antiz Yoozquin criichi k'ayi jilazakazza. Wejrqui niižquin k'ayachuča. Walikazza niiqui. Amzakaz Onesimužquiz k'ayachaquiča am zuma žoñiž cjen, nižaza Yoozquin criichi jilažta cjen.

¹⁷ Nižaza amqui wejtquiz zuma amigumžlaj niiqui nekztan Onésimo zuma risiwaquiča, wejt cunta cjenaqui.

¹⁸ Tuquiqui Onesimuqui amquiz ana wali paachizlaj niiqui, weril re-spontača. Nižaza Onesimuqui amquiz čjulu kaja cjenami, wejtquizkam cobraquiča.

¹⁹ Wejrpacha tii litranaca persun kjaržtan cjjržcuča, wejrqui tjapa pacača. Pero wejr am cjuñskatasacha, weriž cjen amqui Yoozquin cri-ichamča.

²⁰ Wejt jila, jalla nii favoraž paalla, Yoozquin criichi jilažta. Wejr kuznalla, Cristužquin criichi jilažta.

²¹ Yooz kuzcama kamñamča. Jaziqui nayuča, amqui tii weriž mayta favorquiztan juc'anti paaquiča, nii. Jalla nužupanž cjequiča.

²² Nižaza wejtta tsjii alujamintu tjacžinalla. Wejrqui ančhuc chertzñi tjonz pecuča. Yooz munan nižaza ančucaž mayizitaž cjen wejrqui tjonacha, ančhuc chertzñi. Jalla nii ojkzjapa tjewznuča.

²³ Epafrasqui amquin tsaanžquiča. Niiqui wejtta chica carsilquiz zejlča, Jesucristužquin sirwiñiž cjen zakaz.

²⁴ Marcustan, Aristarcužtan, Demastan, nižaza Lucastan, jalla ninacaqui amquin zakaz tsaanžquiča. Ninacača wejt mazinacaqui, Yooz sirwiñi langžniča.

²⁵ Učhum Jesucristo Jiliriqui amquiz zumaj yanapla. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA A LOS HEBREOS

YOOZ MAJCH PUNTU

¹ Tuqui timpuqui Yoozqui niiz puntunaca zizkatchiċha uċhum tuquita atċi ejpnacċquiz. Yoozqui niiz cuntiquiztan chiiċi profetanacċquiz jaknuċquiztanami wiltan wiltan niiz taku zizkatchiċha. Nekztan nii profetanacaqui uċhum tuquita atċi ejpnacċquiz parliċiċha.

² Anziċi tii timpuquiz Yoozqui niiz Majch cjen uċhumnacaquiz juc'ant zizkatchiċha niiz puntunaca. Yooz Majchta tjapa ŷejlċinacaqui. Yooz Ejpqui niiz Majch cjen tjappacha paachiċha. Nekztan niiz Majch mantuquiz tjappacha utċiċha.

³ Yooz Majchtan Yooz Ejpċtan tsjii kuzzizpanċha, jalla niċtiquiztan Yooz Majchkazza Yooz Ejpċ juc'ant zuma kuz tjezċniċi. Niċzaza Yooz Majch kjarquiz tii muntu ŷejlċha. Niiz chiitaċ cjen tii muntu ŷejlċinapanċha. Walja azzizza niiz chiitaqui. Nii Majchpacha uċhum ujnacċquiztan ticziċha, uċhum pertunta cjisjapa. Jalla nekztan arajpacha ojċchiċha. Jalla nicju arajpach Yooz Ejpċ ŷew latuquiz julziċha, mantiċijapa.

⁴ Nii Yooz Majchqui tjapa anċilanacċquiztan tsjan chawc jiliririċha. Niċzaza tjapa anċilanacċquiztan tsjan zuma pueŷto tanzċiċha.

⁵ Yooz Ejpqui ana jakzilta anċilċquizimi tuċ chiċiċiċha: "Amċha wejt Majchqui. Jaziċi amquin wejt kamaċnal tjaa-uċha". Jalla nuċ cċican, ana jakzilta anċilċquizimi chiċiċiċha. Antiz niiz zinta Majchquiz alajakaz nuċ chiċiċiċha. Niċzaza Yooz Ejpqui niiz Majch puntuquiztan cċhizakazza:

"Wejrqui niiztajapa niiz Ejp cjeċha. Niiqui wejtajapa wejt Majch cjequiċha".

⁶ Wiruċ Yooz Ejpqui niiz zinta Majch tii muntuquiz cuċhanċquiz pinsiscu tuċ chiċiċiċha:

"Tjapa wejt anċilanacaqui wejt Majchquiz rispċtla".

⁷ Yoozqui anċilanacċ puntuquiztan tuċ chiċiċiċha: "Wejrqui wejt anċilanaca cuċniċiċha tsjii apura ojċċi tjamiċtakaz. Niċzaza wejrqui wejtquiz sirwiċi anċilanacċquiz cċiskatuċha tsjii uj peekŷtaċtakaz".

⁸ Pero niiz Majch puntuquiztan Yooz Ejpqui tuċ cċiċiċiċha: "Amċha Yoozqui. Am mantiz pueŷtuqui wiċayjapa cjequiċha. Am mantizqui liċitumapanċkazza.

⁹ Amqui zuma liċituma mantiz pecċnampanċha. Yooz kuz quintra paaċinaca panċċ ċhaawċnamċha amqui. Wejrċha am Yoozqui. Amquiz juc'ant honorchiz cċiskatchinċha, ċċjul ŷejlċinacċquiztanami".

¹⁰ Yooz Ejpqui niiz Majch puntuquiztan cċhizakazza: "Amqui jilirimċha, tuqui timpuquiztanpacha amqui anaċ ċċjulquiztanami tii mundo paachamċha. Niċzaza am kjarċtan arajpacha paachamċha.

¹¹ Amqui wiċayjapam ŷelaquiċha. Pero nii paata arajpachami yokami tucuz-inznaquiċha. Tŷjel zquitiċtakaz tucuzinznaquiċha.

¹² Piiċta zquitiċtakaz tsjii latu ectaċ cjequiċha. Liwċ campċitaċ cjequiċha. Amċti ana niċta campċiyaquiċha. Amqui wiċay wiċayjapa cjequiċha".

¹³ Yoozqui niiz Majchquiz tuċ cċhizakazza: "Wejt ŷew latuquiz julzna, am quintranaca kjoċchtan tjeċczama".

Jalla nuž Yooz Ejpqui cjichiča niž Majchquiz. Ana wira tsjii anjilžquiz nuž chiichiča.

¹⁴ Tjapa anjilanacača ana cheraña ojklayñiqui, Yooztajapakaz sirwiñiča. Yoozqui ninaca cuchanča, liwriita zoñinacžquiz yanapi.

2

LIWRIÑI TAKU IMPORTICHA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, Yooz puntu tjaajintanacžquiz juc'anti kuz tjaaz waquiziča, werar zuma kamañquiztan tsjii kjutñi ana chjitzta cjisjapa.

² Tuquiqui anjilanacaqui zoñinacžquiz chiichiča. Jalla nii chiitaqui walñitača. Jakziltat nii chiita jaru ana kamtčhaja, uj paachiča. Nekztan nii uj paañinacaqui ninacž ana zuma paatiquiztan jama castictapan cjissiča.

³ Nižaza tii timpuquiziqui zuma liwriiñi takuqui učumnacaquiz zumpacha kjanzt'itača. Jalla nii liwriiñi taku ana cafokaquizñi, ¿kjaž Yooz castictiquiztan atipasajo? Anapanž nii castictiquiztan atipi atasacha. Primeraqui nii liwriiñi takuqui Jesucristo Jiliriz paljaytatača. Nekztanaqui Jesucristuž tjaajinta zoñinacaqui nii liwriiñi takupacha učumnacaquiz lijtuma paljayčiča.

⁴ Jalla nuž paljayan Yoozqui zuma pajk obranacami nižaza ispantichucanacami, nižaza tjapaman milajrunacami paachiča. Nižaza Yoozqui criči zoñinacžquiz niž munañpacama niž Espiritu Santuž tjaata kamañanaca tojunchiča. Jalla nižta Yoozqui tjeeziča, nii liwriiñi takumi lijtumača, jalla nii.

JESUCRISTUQUI ZOÑI CJISSICHA

⁵ Yoozqui niž wiñayjapa mantiz puestuquiz anjilanaca ana utchiča. Jalla nii puntuquiztan cjjržcuča.

⁶ Tsjii cjjrta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Zoñiča anaž čjulumi. Yooz Ejp, ¿kjažtiquiztan amqui zoñinaca cjuñjo?
¿Kjažtiquiztan zoñinacžquiz honorchiz cjiskatjo?

⁷ Tii kjaž watanaca anjilanacaqui zoñžquiztan tsjan jilir puestuquiz žejlča. Jalla nuž Yoozqui munchiča. Nekztanaqui Yoozqui zoñžquiz juc'ant honorchiz cjiskataquiča anjilanacžquiztan. Nižaza juc'ant zuma kamzqui zoñžquiz tjaataž cjequiča.

⁸ Yoozqui zoñž mantuquiz tjapa tii muntupacha utča”. Jalla nuž chiichiča Yooz takuqui. Jaziqiu Yoozqui zoñž mantuquiz tjapa tii muntu žejlñinaca utchiča. Jalla nižtiquiztan zoñž mantuquiz tjappachapankaz cjequiča. Imazipanča tjappacha zoñž mantuquiz žejlča.

⁹ Pero Jesucristuž puntu naya. Niiqui tsjii kjažtapacha anjilanacžquiztan upa jilir puestuquiz cjiskattatača, zoñinacž laycu ticzjapa. Yooz zoñinacžquiz okzñiž cjen Jesucristuqui tjapa zoñinacž laycu ticziča. Jalla nuž ticztiquiztan Yoozqui nižžquiz juc'ant zuma honora tjaachiča; nižaza Jesucristuqui juc'ant zuma kamaña tanziča.

¹⁰ Yooz cjen tjappacha žejlča, nižaza nižtajapa žejlča. Zuma Yoozqui pinsičiča, tjapa niž maatinacaqui pruebanaca watzcu, nižtan čica honorchiz cjequiča. Jalla nii pinsičiča. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui pinsichizakazza, Jesucristuqui sufrinaca watzcu, ancha zuma Liwriiñi cjisnaquiča, jalla nii. Jesucristupankazza zoñinaca Liwriiñiqui. Jalla nii liwriiñi pinsitaqui ancha zumača.

¹¹ Jaziqiu Jesucristuqui zoñinacžquiz Yooz irata zuma kamañchiz cjiskatasacha. Nii zuma kamanchiz cjiskatñimi, nižaza nii zuma kamañchiz

cjiskattanacami tsjii Yooz Ejpchizkazza. Jalla nižtiquiztan Yooz Majchqui liwriita zoñinacžquiz “Wejt jilanaca” cjan chiižjapa anaž azza.

¹² Yooz tawk liwruquiz Jesucristuqui tuž cjicha:

“Wejrqui wejt jilanacžquiz Yooz puntu chiižinača. Yooz partir zoñinacžtan žejlcan Yoozquin honora tjaača”.

¹³ Cristuqui zakaz cjicha:

“Wejrčha Yoozquinkaz kuzziztqi”.

Wilta zakaz cjicha:

“Yoozqui wejtquiz zoñinaca tjaachiča, maatinacažtakaz. Yooz Tata, tekz žejlča ninacami wejrmi”.

¹⁴ Jesucristuž liwriita zoñinacaqui curpuchizza, nižaza ljocchizza. Jalla nižtiquiztan Jesucristuqui curpuchiz nižaza ljocchiz zakaz cjissiča. Jalla nižta curpuchiz cjiscu, ticziča ana wal diablu tjanžjapa. Nii diabluqui konz poderchizza. Pero ticžtiquiztan Jesucristuqui diabluž poder atipchiča.

¹⁵ Zoñinacaqui ticz eksk diabluž mantuquizpan žejlča. Nii zoñinaca liwriizjapa, Jesucristuqui ticziča.

¹⁶ Jesucristuqui tii muntuquiz tjonchiča, ana anjilanacžquiz yanapžjapa antiz Abrahamž majchmaatinacžquiz yanapžjapa. Jakziltat Jesucristužquin kuz tjaačhaja jalla ninacaqui Abrahamž majchmaatinacažtakazza.

¹⁷ Zoñinaca liwriiñi cjisjapa, Jesucristuqui zoñinaca iratpacha cjistanča. Jalla nuž zoñinaca irata cjan, Jesucristuqui zoñinacžtajapa zuma lijitum palt'iziñi cjissiča Yooz yujciziqui. Okžni kuzzizza učhum palt'iziñiqui. Zoñinacžtajapa palt'iziñi cjan Jesucristuqui Yoozta zuma wilanažtakaz ticziča. Jalla nižta ticziča, ujchiz zoñinacž laycu.

¹⁸ Jesucristupacha sufrichiča, nižaza diabluqui Jesucristo yanziča ujquiz tjojtskatzjapa. Pero sufrisquiztanami diabluž yanžtanami atipchiča. Jalla nuž tjapa atipžcu Jesucristuqui zoñinacžquiz yanapi atasacha, ana ujquiz tjojtzkatzjapa.

3

JESUCRISTUQUI MOISESQUIZTAN TSJAN JILIRIČHA

¹ Yooz kamañchiz jilanaca, cullaquinaca, Yoozqui ančucaquiz kjawziča Jesucristužquin kuzziz cjisjapa. Jalla nižtiquiztan arapach wajtchiz mazinaca cjissinčhucča. Ančhucqui Jesucristuž kuz zumpacha naya. Jalla niiqui učhumnacalta tsjan jilir apóstol cuntača, Yooz puntu zuma tjaajinchiz cjen. Nižaza učhumnacalta timpluquiz langžni pajk jiliri cuntača, učhumnacatan Yoozta zuma cjiskatchiz cjen.

² Tuquiqui Yoozqui Moisés utchiča tsjii puestuquiz. Moisesqui nii puesto zuma cumplichiča, Yooz kjuychiz zoñinacžquiz sirwican. Jalla nižta irata Yoozqui Jesucristo tsjii puestuquiz utchiča. Jesucristo zakaz nii puesto zumapan cumplichiča Yooz kjuychiz zoñinacžtajapa.

³ Tsjii kjuy kjuyñi zoñiqui nii kjuyquiztan tsjan honorchizza. Jalla nižta irata Jesucristuqui Moisesquiztan tsjan honorchizza. Jalla nuž waquizichiča.

⁴ Zapa kjuyaqui tsjii zoñiz kjuytača. Pero Yoozza tjappacha paataqui.

⁵ Yooztajapa sirwiñi Moisesqui niiz puestuquiz zuma cumpliñi kamchiča, tjapa Yooz kjuychiz zoñinaca irpican. Moisesqui Yooz puntunaca tjaajinchiča. Jalla nižta tjaajincan Moisequi Yoozquin sirwichiča. Wiruñiqui nii Yooz puntunacaqui tsjan kjana tjaajintatača.

⁶ Jesucristuzti anača Yoozquin sirwiñikazza. Antiz Yooz Majchpanča. Jalla niiqui niiz puestuquiz zuma cumpliñi kamchizakazza, Yooz kjuychiz

žoñinaczquiz mantican, tsjii jilir maatižtakaz. Nižaza učhumnacača Yooz kjuychiz žoñinacaqui. Jakziltat tirapan Yoozquin tjurt'ichi kuzzizlaja, jalla niieha ultimtu Yooz kjuychiz žoñiqui. Jesucristuqui taku tjaachiča, Yooz žoñinacaqui arajpachquin nižtan čica kamaquiča, jalla ni. Jaziqiu jakziltat Jesucristuž tjaata takuž cjen chipchi kuzzizlaja, jalla niieha ultimpacha Yooz kjuychiz žoñiqui.

ANA CHOJRU KUZZIZ CJEE

⁷ Jalla nii puntuquiztan Yooz Espiritu Santuqui Yooz tawk liwruquiz tuž cjiča:

“Anžtan Yooz kjawžta nonžcu,

⁸ anaž chojru kuzziz cjee. Ančhuca tuquita atchi ejpnacaqui ch'ekti yokquin žejlcan, chojru kuztan Yooz quintra cjišiča. Chojru kuztan persun kuzcamakaz kamz pecchiča, Yooz žawjwa zjiqquinzjapa.

⁹ Pusi tunc watanaca ninacaqui Yooz pajk obranaca cherchiča. Jalla nuž cheržcumu, tirapan Yooz žawjwa zjiqquinz pecchiča. Anapan criyatča.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan nii žoñinacz quintra žawjziča Yoozqui. Ninacz puntuquiztan Yoozqui tuž cjičiča: ‘Ninacz kuzqui tsjii kjutñipan pinsiča. Wejt zuma kamaña ana pajz pecča’. Nuž cjičiča Yooz Ejpqui.

¹¹ Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninacz quintra žawjžcu, tsjii juramentužtan čiižinčiča, tuž cjan: ‘Anapan wejt famillquiz luzkatača, wejtta čica jeejzjapa’”.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, persun kuzquiz cuitasa, Yoozquin ana criiči kuzziz ana cjisjapa. Anawal kuzziz cjequiz niiqui, ultim žejtñi Yoozquiztan zarazkatta cjequiča.

¹³ Tii timpuquizkaz Yoozqui žoñinaca kjawznaquiča, jaziqiu zapurupan porapat p'ekinchayasagučiča, Yoozquin nonznajo. Anapan ančhucqui persun uj paažcu incallskataquiča, Yooz quintra paazjapa. Jalla nižta anawali paažcu chojru kuzziz cjisnasacha ančhucqui. Nekžtan Yooz kjawžta ana nonžni atasacha. Ančhucqui jalla nižta anazum kuzziz ana cjisjapa, porapat p'ekinchayasagučiča.

¹⁴ Tuquiqui učhumqui Jesucristužquin kuz tjaachinčhumča. Jakziltat tirapan ticzcama Jesucristužquin tjurt'ichi kuzziz kamčhaja, jalla niiqui ultimtu Cristužtan tsjii kuzzizža.

¹⁵ “Tonjpacha tii Yooz taku nonžna: Anžtan Yooz kjawžta nonžcu, anaž chojru kuztan Yooz quintra cjee. Jaknužt ančhuca tuquita atchi ejpnaca chojru kuztan Yooz quintra želatčhaja, anaž nižta cjee”.

¹⁶ Egipto yokquiztan Moisés irpita žoñinacaqui, jalla ninacatača Yooz quintranacaqui. Yooz taku nonžcupacha ninacatača chojru kuzzizpan.

¹⁷ Nekžtan Yoozqui pusi tunc wata ninacztajapa žawjčiča. Ninacaž uj paatiquiztan žawjčiča. Nekžtan ninacaqui ch'ekti yokquin walja ticziča.

¹⁸ Nižaza Yoozqui tsjii juramentužtan čiižinčiča, “Anapan wejt famillquiz luzkatača ančhucqui wejtta čica jeejzjapa”, cjan. Jalla ninacača Yooz taku ana cažñinacaqui.

¹⁹ Jalla ninacaqui ana cričiž cjen, Yooz wajtquin ana luzi atčiča. Jalla nii kjanapacha infuntita cjesača.

4

YOOZ FAMILLQUIZ LUZA, NIJTAN JEEJZJAPA

¹ Tuquiqui Yooz Ejpqui taku ecchiča tuž cjan, “Jakziltat weriž kjawžta nonžaj niiqui, wejtta čica jeejznagučiča, nižaza liwriita cjesača”. Nii Yooz ecta takuqui tirapan walča. Jaziqiu učhumqui persun kuz cuitila. Persun kuz ana cuitaquiž niiqui, ana Yoožtan čica jeejznačhani.

² Učumnacaquizimi tuquita ejpžquizimi nii zuma liwriiñi Yooz taku paljaytatača. Pero ninacaqui inakaz nonziča, ana criichiž cjen.

³ Učumgui nii liwriiñi taku catokžcu criichinčumča. Jalla nižtiquiztan liwriiž cjen Yooztan chica jeejža. Pero ninacž puntuquiztan Yoozqui cjičiča:

“Ninacž quintra žajwžcu, wejrqui tsjii juramentužtan chiichinča, tuž cji-can: ‘Ninacaqui wejttan chica ana jeejnaquiča, anapan wejt famil-lquiz luzkatača’”.

Yoozqui tii muntu paažcu, nii langz žerziča; sojta tjuñinacakaz langziča.

⁴ Pakallak tjuñ puntuquiztan tsjii Yooz takuqui tuž cjiča:

“Pakallak tjuñquiziqui Yoozqui tjapa niž muntu paaz langzquiztan jee-jziča”.

⁵ Tsjii zakaz Yooz takuqui cjiča:

“Nii uj paañi žoñinacaqui anapan wejttan chica jeejnasača, wejt famillquiz cjisjapa”.

⁶ Nii tuquita ejpnacaqui liwriiñi taku nonžcu ana Yooz famillquiz cjisiča, Yooz tawk jaru ana kamchiž cjen. Jalla nižtiquiztan anziqui iya žoñinacaqui Yooz famillquiz cjesača.

⁷ Yoozqui anzta timpuqui sitchiča, žoñinaca wilta kjawzjapa. Ažk watanaca nii tuquita ejpnacžquiz chiižcu Yoozqui Davidžquiz chiikatchiča, tuž cji-can:

“Anzta žoñinacami, nižaza jazta žoñinacami, Yooz taku nonžcu, ana chojru kuzziz cjee”.

Jalla nii Yooz takuqui tuquitanpacha chiižintača.

⁸ Josuequi žoñinacžquiz ultimu jeejskattasaž niiqui, Yoozqui ana chitasača, iya timpu želaquiča žoñinacž Yooz famillquiz jeejzjapa.

⁹ Jalla nižtiquiztan anzta timpuquizzakaz Yoozquin kuzziz žoñinacaqui Yooz famillquiz luzasača, Yooztan jeejzjapa.

¹⁰ Jakziltat Yooz famillquiz luzzaja, jalla niiqui ch'aman kamznacquiztan jeejža, jaknužt Yoozqui niž mundo paaz langztiquiztan jeejztčhaja, jalla nižta.

¹¹ Jalla nižtiquiztan učumnacaqui Yoozquin tjapa kuz tjaaz waquiziča, Yooztan jeejzjapa, nižaza Yooz famillquiz kamzjapa. Učum tuquita atchi ejpnacaqui ana criichiž cjen ana Yooz famillquiz luzziča, antiz castic-tatača. Jalla ana nižta casticta cjisjapa, učumqui criižpanž waquiziča.

¹² Yooz takuqui žejtñi Yooz azzizza, žoñinacž kuzquiz zuma, ana zuma, jalla nii tjeezjapa, nižaza cjuñskatzjapa. Nižaza nii Yooz takuqui tsjii porap latu archiz cuchillužtakaz. Pero tsjan ariča. Yooz takuča žoñž animquizimi kuzquizimi uj cjuñskatñiqui. Tsjii žoñž kuzqui parti žoñinacžquiztan chjo-jta cjesaž niimi, jalla nii kuzquiz Yooz takuqui uj cjuñskatasača. Nižaza Yooz takuqui žoñž kuzquiz pinsitanacami tantiitanacami kjanapacha tjeeža, zuma ana zuma, jalla nii.

¹³ Yoozqui tjappacha paachiča. Jalla nižtiquiztan anaž jakziltami nižquiztan chjojžni atasača. Ultim pjalz tjuñquiziqui tjappacha persun kamañ puntuquiztan, nižaza kjažtat kamtčhaja, jalla nii puntunacquiztan cuenta tjaastanča. Tjapa žoñinacž kamta puntunacquiztan Yoozqui liwz zizza, nižquiztan ana tsjii takumi chjojžni atasača.

JESUCRISTUCHA UCHUM PALT'IZIÑIQUI

¹⁴ Jesucristuča Yooz Maatiqui. Jalla niiča učum chawjc timplu jiliri cuntacha. Nižaza niiqui arajpachquin Yooz yujcquin luzziča,

uĉumnacaltajapa tsjii wali palt'iziĉi cjisjapa. Jalla niĉtiquiztan uĉumqui Jesucristuĉuin kuzziz kamcan jalla nii kamzquiz tjurt'ichi kuzziz cjila.

¹⁵ Uĉumqui Yooz irata zuma kamzjapa panĉ pjaltiĉha. Pero Cristuqui zuma okzĉi kuztan uĉum criichinacĉquiz cjuĉha, niĉaza yanapasacĉha. Uĉum irata Jesucristuqui pruebanaca watchiĉha. Ana uj paacan tĉapaman pruebanaca watchiĉha. Jalla niĉtiquiztan, Jesucristuqui zuma okzĉi kuztan uĉumnacaltajapa palt'izinasaĉha.

¹⁶ Jalla niĉtiquiztan ĉjul pruebanaca watanami uĉumnacaqui okzĉi Jesucristuĉuin tĉapa kuztan cjee. Yooz yujcquin macjatz ana jiwjafaquiĉha, uĉum ujnaca pertuna mayizizjapa, niĉaza pruebanaca Źelan, Yoozquiztan mayizaquiĉha nii pruebanaca zuma watzjapa.

5

¹ Tĉapa timplu jilirinacaqui Źoĉinacĉquiztan illztataĉha, Źoĉinacĉtajapa Yoozquin palt'izinajo. Niĉaza nii timplu jilirinacaqui Źoĉinacĉ wilananacami Yooz yujcquiz timplu altarquiz nonzĉitaĉha, Źoĉinacĉ ujnaca pertunta cjisjapa. Niĉaza Źoĉinacĉtajapa ninacĉ ofrendanaca Yooz yujcquiz tĉeezĉitaĉha.

² Timplu jilirinacapacha pruebanaca sufrichĉa, parti Źoĉinaca irata. Niĉaza uj paacĉa parti Źoĉinaca irata. Jalla niĉtiquiztan nii jilirinacaqui pasinziz kuzziz cjesacĉha ana zizĉi Źoĉinacĉtajapami, niĉaza tsjii kjutĉi cĉicĉiĉi Źoĉinacĉtajapami.

³ Ujchiz zakaz cĉicanaqui nii timplu jilirinacami persun ujnacquiztanami niĉaza parti Źoĉinacĉ ujnacquiztanami Yoozquin wilana tĉaastanĉha, pertunta cjisjapa.

⁴ Niĉaza anaĉ jakziltami timplu jilirĉ puestuquiz persun kuzcama luza-sacĉha. Yoozqui Źoĉinaca kjawĉa, nii puestuquiz utzjapa. Jaknuĉt Yoozqui Aarĉn cĉita Źoĉi utĉhaja, jalla niĉta.

⁵ Niĉaza Cristuqui anaĉ persun kuzcama palt'iziĉi puestuquiz luzziqui. Yoozpankazza nii honorchiz puestuquiz utchiqui. Niĉaza Yoozqui Cristuĉ puntuquiztan tuĉ cĉichiĉha:

“Amĉha wejt persun maatumqui. Amquiz wejt kamaĉal tĉaa-uĉha”.

⁶ Cristuĉ puntuquiztan Yoozqui zakaz cĉiĉha:

“Amĉha Źoĉinacĉtajapa palt'iziĉi jiliriqui wiĉay wiĉayajapa. Jaknuĉt Melquisedec cĉitaqui zuma palt'iziĉi jiliri uchtataĉlaja, jalla niĉta”.

⁷ Tii muntuquiz kamcan Jesucristuqui Yooz Ejpĉtan parlichĉha, niĉaza Yooz Ejpĉquin rocĉiĉha, tjurt'ini kuzzizpan kami yanapzjapa. Altu tawkĉtan ĉiĉcan niĉaza kaacan Yoozquin jalla nuĉ mayizichiĉha. Yoozqui Jesucristo liwrii atataĉha, ana cruzquiz ticzjapa. Pero Jesucristuĉ ticzquiztan ana liwriitaĉ cĉenami Yooz Ejpqi niĉquiz yanapĉiĉha, Yooz kuzcamapankaz kamzjapa. Jesucristuqui Yooz Ejpĉquin kuzziz cĉen yanaptataĉha.

⁸ Cristuqui Yooz Majĉ cĉenami sufrichĉha. Jalla niĉta tii muntuquiz sufrichĉiz cĉen Yooz Ejpĉ kuzcamapankaz kamĉiĉha.

⁹ Jalla nuĉ tii muntuquiz sufrichĉiz cĉenami, jalla niĉha Yooz kuzcamapankaz kamĉiqui. Jalla niĉtiquiztan Źoĉinaca liwriiĉiqui cĉisĉiĉha. Jakziltanacat niĉquiz cazzaja, jalla tĉapa ninacaqui wiĉayajapa liwriitaĉ cĉequiĉha.

¹⁰ Yooz Ejpqi Cristo utchĉha Źoĉinacĉtajapa liwriiĉi niĉaza palt'iziĉi cjisjapa. Jaknuĉt Melquisedec cĉita Źoĉiqui palt'iziĉi jiliri uchtataĉlaja, jalla niĉtapacha.

PERSUN KUZ CUITASAQUICHA

¹¹ Jalla nii puntuquiztan walĉaĉ takunacaĉ Źejlĉha. Pero ch'amaĉha anĉhucaquiz intintiskatzqui.

¹² Azk watanaca ančhucqui criichinčhucča. Jaziqui Yooz puntu tjaajni maestrúnaca cjichuca cjiwča. Pero wiltakaz ančhucqui tjaajinta cjis pecča Yooz tawk pjasilanaca zizjapa. Ančhucqui wawanacažtakaz lichikaz pecča Yooz tawk čheri lujlquiztanauqi.

¹³ Lichten mantinasni wawažtakazza ančhucqui. Jaziqui lititum Yooz kamaña ana zuma kamiñčhucča.

¹⁴ Chjeri lujlquiz pajk žoñinacžtača. Jalla nižta irata ch'aman intintazuc puntunaca zuma criichi žoñinacžtajapača. Jalla ninacaqui zuma kamchiž cjen zumpacha tantiyasača kamañ puntunaca, zuma, anazuma, jalla nii.

6

¹ Pjasil Yooz puntunacquiztan zizni, cjee. Jesucristuž puntuquiztan tjaajintanaca zizzinčhucča. Jalla nižtiquiztan ančhucqui ni puntunacquiztan anaž iya tjaajinz pecasača, jalla. Ančhucqui zizzinčhucča, casticu zjijcni paaznaca puntuquiztanami nižaza kuz campiiz puntuquiztanami, nižaza Yoozquin kuz tjaaz puntuquiztanami,

² nižaza bautismo puntuquiztanami, nižaza kjaržtan lanz cuzturumpi puntuquiztanami, nižaza ticziquiztan jacatatz puntuquiztanami, nižaza ultim pjalz tjuñi puntuquiztanami. Jalla nižtanaca zizzinčhucča ančhucqui.

³ Yooz munan, iya Yooz puntunaca tjaajnasača, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.

⁴ Jakziltat kjanzt'ita Yooz taku catokčhaja, jalla nuž catokzpacha Yooz quintra quejpsaja, jalla niiqui ana wilta liwriita cjesača. Jakziltat Yooz taku catokčhaja, jalla niiqui Yooz kamañquiz luzzipanča, nižaza Espiritu Santuqui niiz kuzquiz luzziča.

⁵ Nižaza ninacaqui Yooz taku zuma nayžcu catokchiča. Nižaza arajpachquiztan tjonni azi pajchiča persun kuzquiz.

⁶ Jalla nižta Yooz taku catokchi žoñinacaqui Yooz quintra quepsanaquiz niiqui, anaž wilta kuz campii atasacha zumquinaqui. Ninacž kuzqui chojrupan cjissa. Jalla nižta cjiscu, ninacapacha Jesucristo Yooz Majch wilta cruzquiz ch'awtažokazza, niž quintra žoñinacž yujcquiz cjicjiñiča.

⁷ Tii quintu nonžna. Tsjii yokaqui zkala čhjacža. Jalla nekztan chijniž tjonča. Jalla nekztan nii zkalaqui zuma čheriž tanča. Nižazaž pookča, nii zkala čhjacni žoñinacžtajapa. Nii yokaqui Yoozqui wintijchiča.

⁸ Pero nii yokaqui ch'apinacchizkaz cjisnasaž niiqui, inakaz cjequiča. Jalla nižtiquiztan pjalžta cjequiča, ana zuma. Jalla nekztan ujquin tewjkžnaquiča. Jalla nižtaž nii Yooz taku catokžpacha quejpsni žoñiqui.

YOOZQUIN KUZZIPAN CJEE

⁹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, jalla nuž chiižcumi ančhucqui puntuquiztan anača nižta cjiwčiya. Ančhucqui liwriita cjiscu ultimpacha ančhucqui zuma Yooz kamañchiz kamaquiča. Jalla niiqui nužupanča.

¹⁰ Yoozqui ancha zumapanča. Ančhucqui quiztan anaž tjatznasača, ančhucqui zuma kamchiž cjen, nižaza ančhucqui Yooztan zuma munaziñi kuzziž cjissiž cjen. Ančhucqui jalla nižta kamañchiz cjen parti criichi jilanacžquiz sirwichinčhucča Yooztajapaqui. Tuquimi anzimi zakaz ančhucqui nižta zuma kamañchizza.

¹¹ Zapa mayni ančhucqui quiztan nižta zuma kuzzipan cjee, juc'ant juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa, ticzcama. Ančhucqui tirapan tjewzna, arajpachquin Yooztan zuma kamz, jalla nii. Nižaza nii oracama, juc'ant juc'ant zuma kamañchiz cjee. Jalla niil pecuča.

¹² Ančhucqui ana jayrazñi kuzziz cjee. Antiz zuma Yoozquin kuzziz zoñinacžquiz yatekasa. Nižaza pasinziz kuzziz zoñinacžquiz yatekasa. Nižta kamñi zoñinacaqui Yooz chiita zumanaca tanznaquiča, tsjii irinsažtakaz.

¹³ Yoozqui Abrahamžquiz tsjii zuma taku tjaažcu, persun ahtan juramento paachiča. Nižquiztan tsjan jilir juramento tjaakatñi ana želatča. Jalla nekztan persun ahtan juramento paachiča,

¹⁴ tuž cjian: “Ultimpacha wejrqui amquin zumanacal tjaažcača, nižaza am majchmaatinaca walja mirkatača”.

¹⁵ Abrahamqui Yoozquin kuzzizpan tjewžcu, nii Yooziž tjaata taku tanzčiča.

¹⁶ Tsjii juramento tjaañi zoñiqui nii juramento tanzñi zoñžquiztan tsjan jiliriča. Tsjii juramento paažcu, anaž iya parliz želasča. Jalla nii puntuquiztan žeržtača.

¹⁷ Jaziqui Yoozqui tsjii juramento paažcu taku tjaachiča. Nekztan Yoozqui nii tjaata taku tanzñi zoñinacžquiz kjanapacha tjeez pecchiča, niž tjaata taku panž cumpliskataquiča, jalla nii. Yoozqui niž chiita taku ana campiyasača.

¹⁸ Yoozqui taku tjaachiča, učhumqui nižtan chica kamaquiča, jalla nii. Nekztan juramento paachiča. Jalla nii pizc taku anapan campiyasača tsjii tsjii chiicanaqui. Yoozqui ana toscara chiyasača. Učhumqui Yoozquin macjatchinchumča, niž cuitita cjisjapa. Učhum cuitiñi Yoozza taku cumpliñiqui. Jalla nižtiquiztan Yooz taku cumpliz ora tjewžcan p'ekinčayta kuzzizpan cjesača učhumqui.

¹⁹ Jalla nii cumpliñi Yooziž chiita taku cjuñžcupan učhum kuz tjurt'ichi cjiskatča, ana kuz turwayskatchuca. Nii taku cumpliñi Yoozqui warcu anlažtakaz, učhum kuz tjurt'ichi cjiskatča. Jesucristuž cjen Yoozqui niž tjaata taku cumplaquiča. Jesucristuqui arajpachquinpacha Yooz yujcquiz luzziča.

²⁰ Učhumž tuqui luzziča, učhumnacaltajapa palt'izinžjapa. Jesucristuqui zuma palt'iziñi cjissiča, jaknužt Melquisedec palt'iziñi cjitčaja, jalla nižta. Jalla nižtiquiztan učhumnacaltajapa ultimu palt'iziñi puestuquiz luzziča.

7

MELQUISEDECZ PUNTU

¹ Nii Melquisedec cjita palt'iziñiqui Salem wajt jiliritača, nižaza niž puestuquiz zinta arajpach Yooziž uchtatača. Melquisedecž timpuquiz Abrahamqui quintra reynacžtan tsjii quira zalchiča, ninacž zultatunacžtanpacha. Nekztan Abrahamqui lıwј atipchiča. Jalla nuž Abrahamž atipžtan Melquisedecqui Abrahamžtan zalchiča. Nekztanaqui Melquisedecqui Abrahamžtajapa Yoozquin palt'izinchiča, Abrahamžquiz Yooziž yanapta cjisjapa.

² Nekztan Abrahamqui Melquisedecžquiz tjapa niž cantiquiztan diezmo tjaachiča. Melquisedec tjuuqui tuž cjiča, Yooz kuzcama zuma mantiñi, jalla nii. Nižaza Salem tjuuqui tuž cjiča, zoñinaca walikaz žejlča, jalla nii. Melquisedecž puntu cjiča, niž mantichž cjen, zoñinaca walikaz žejlča.

³ Yooz takuqui anaž chiiča, Melquisedecž maa ejpž puntuquiztanami, niž atchi ejpnacžquiztanami, niž majttiquiztanami, niž ticzquiztanami. Jalla nižtiquiztan palt'iziñitača Yooz Majch irata.

⁴ Jaziqui Melquisedecqui pajk jiliriča. Nii naya ančhucqui. Učhum tuquita ejp Abrahamqui quira atipžcu Melquisedecžquiz tsjii tunca parti niž cantiquiztan tjaachiča. Jalla nižtiquiztan Melquisedecqui Abrahamžquiztan juc'ant jiliriča.

⁵ Moisés lii jaru Levi cjita majchmaatquiztan tjoñi zoñinacakaz timplu jilirž puestu tanznasača, zoñinacžtajapa Yoozquin palt'izinjapa. Jalla nii timplu jilirinacaqui parti zoñinacžquiztan ninacž želinchizquiztan diezmo cobriñitača. Aunquimi nii cobrita zoñinacaqui timplu jilirinacž familiatača. Tjapa ninacaqui Abrahamž ejpžquiztan tjoñitača. Jalla nižtiquiztan Melquisedecqui nii timplu jilirinacžquiztan juc'ant jiliriča.

⁶ Melquisedeczi ana Leviž majchmaatquiztan tjoñitača. Pero Abrahamqui nižquiz diezmo tjaachiča. Nižaza Melquisedecqui Abrahamžquiz wintizuna tjaachiča, Yooz Abrahamžquiz taku tjaachiž cjenami.

⁷ Wintizuna tjaaŋi zoñiqui tsjan jiliriča wintizuna tanzñi zoñžquiztan. Anaž jakziltami nii razuna nicasača.

⁸ Tii muntuquiz kamcan zoñikazza učumnacaquiz diezmo cobriñiqui. Zoñinacača ticžñiqui. Pero Melquisedecž puntuquiztanaqui Yooz takuqui niž ticz puntuquiztan ana chiča, wiñayjapa žejtzjapažtakazza.

⁹ Melquisedecž timpu wattan Leviž majchmaatquiztan tjoñi timplu jilirinacaqui diezmo cobriñitača. Nii cobriñi zoñinacapacha Abrahamž majchmaatquiztan tjončiča. Jalla nižtiquiztan Abrahamž diezmo Melquisedecžquiz pactiquiztan, ninacazakaz pactažokazza.

¹⁰ Abrahamž curpuquiz niž majchmaatinaca želatača, ima majtatača. Jalla nižtiquiztan Abrahamž Melquisedecžquiz diezmo pactiquiztan, Leviž majchmaatquiztan tjoñi timplu jilirinacaqui zakaz pactažokazza.

¹¹ Leviž parti timplu jilirinacaqui Israel wajtchiz zoñinacžquiz Moisés lii jaru kamkatchiča. Nižaza nii jilirinacaqui parti zoñinacžta Yoozquin palt'iziñitača. Nii Leviž parti zoñinacaqui Aaronž majchmaatquiztan tjonñitača. Jaziqui ninacaqui parti zoñinacžquiz Yooz yujcquiz zuma-pankaz cjiskattasaž niiqui, anaž iya palt'iziñi pectasača. Nii wiruñ tjonñi palt'iziñiqui anaž Aaronž majchmaatquiztan tjonñiča. Antiz Melquisedecž partiquiztan tjončiča.

¹² Palt'iziñi timplu jilirinacaqui campiitaž cjenauqi, lii zakaz campiitaž cjistantača.

¹³ Nii wiruñ tjonñi palt'iziñiqui Jesucristo Jiliriča. Jesucristuqui anača Leviž partiquiztan tjonñiqui. Antiz Judaž majchmaatquiztan tjoñitača. Pero Moisés lii jaru anaž jakziltami Judaž partiquiztan timplu jilirž puestuquiz uchtatača.

¹⁴ Timplu jilirinacž puntuquiztan Moisesqui anaž čjulumi chiichiča Judaž parti zoñinacžquiz. Judaž parti zoñinacaqui anapan timplu jilirž puestuquiz luzasača. Pero kjanapachača Jesucristuqui Judaž partiquiztan tjoñi.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan kjanapachazakazza Moisés lii campiitaqui. Melquisedecžtakaz Jesucristuča tsjemat timplu jiliriqi, zoñinacžtajapa Yoozquin palt'izinjapa.

¹⁶ Moisés liiqui cjiča, ticžñi timplu jilirinacaqui Leviž majchmaatquiztan tjonñi zoñinacapankaz cjequiča. Jesucristuqui anaž nii lii jaru timplu jiliri cjisšiča. Antiz niž wiñayjapa žejtñi kamañquiztan timplu jilirž puestuquiz uchtatača, wiñayjapa zoñinacžtajapa Yoozquin palt'iziñi cjisjapa.

¹⁷ Jesucristuž puntuquiztan Yooz takuqui tuž chiča: "Amqui wiñayjapa timplu jiliri cjequiča zoñinacžtajapa palt'iziñi. Melquisedecž partiquiztan cjequiča".

¹⁸ Tuquita liiqui nužquiz apatatziča. Nii liiqui ana azzizza zoñinaca zuma-pan kamkatjapa. Jalla nižtiquiztan ana iya walča.

¹⁹ Nii Moisés lii jaru kamtiquiztan anaž jakziltami Yooz yujcquiz zuma-pankaz cjiskattaž atasacha. Jaziqui tsjii ew lii žejlča; učumnacaltajapa

juc'ant zumača. Nii lii jaru Jesucristuqui Yoozquin palt'iziñi puestuquiz luzziča. Jesucristuž cjen učumqui Yoozquin macjatasacha.

²⁰ Yoozqui juramentužtan Jesucristo utchiča palt'iziñi puestuquiz.

²¹ Tuquita palt'iziñi timplu jilirinacaqui ana juramentužtan nombri-tatača. Pero tii Jesucristo timplu jilirizti juramentužtan nombri-tatača. Yooz takuqui tuž cjiča:

“Yooz Jiliriqui juramentužtan tuž mantichiča: Amqui wiñajjapa timplu jilirim cjequiča zoñinacžtajapa palt'iziñi, Melquisedec partiquiztan. Jalla nuž mantižcu, Yooz kuzquiz pinsitaqui wira ana campiyasača”.

²² Nii Yooz chiitaž cjenauqi Jesucristuča tuquita timplu jilirinacžquiztan zoñinacžtajapa juc'ant zuma Yoozquin palt'iziñiqui. Jalla nižtiquiztan zoñinacaqui wiñaya liwriitapan cjequiča. Nii ew liiqui tuquita liinacquiztan juc'anti zumača.

²³ Nii tuquita timplu jilirinacaqui tamatača. Ninacžquiztan anaž jakziltami wiñaya timplu jilirž puesto tanzñi atchiča. Ninacaqui tjapaž ticža.

²⁴ Pero Jesucristuži wiñaya žetaquiča. Jalla nižtiquiztan wiñajjapa timplu jiliripanž cjequiča, zoñinacžtajapa Yoozquin palt'iziñijapa.

²⁵ Jalla nižtiquiztan Jesucristuqui ultimupan wiñajjapa zoñinaca liwriyasača. Jakziltat niž cjen Yoozquin macjataquiz niiqui, wiñajjapa liwriita cjequiča. Nižaza Jesucristuqui wiñaya žejtcan liwriita zoñinacžtajapa tirapan Yoozquin palt'izinaquiča.

²⁶ Jalla nižta palt'iziñipanž pecča učumnacaqui. Jalla nii Jesucristuqui Yooz irata zumapankaz kamañchizza. Anaž jakziltami nižquiz tsjii uj tjo-jtnasača. Niiqui ana zinta ujchizza. Ujchiz zoñinacžquiztan tsjematača. Arajpachquin Yooztan chica honorchizza.

²⁷ Jesucristuqui parti timplu jilirinaca ana iratača. Nii parti timplu jilirinacaqui zapuru wilanapan tjaañitača, persun ujnacquiztanami parti zoñinacž ujnacquiztanami. Jesucristuqui anapan nižta paasača, ana ujchizza niiqui. Jesucristuqui tsjii wiltapankaz wilana tjaačiča. Wilana cunta niž persun curpu intirjichiča.

²⁸ Moisés lii jaru ujchiz zoñinacaqui palt'iziñi puestuquiz uchtatača. Nii liinacquiztan wiruñ Yoozqui tsjii juramento paachiča, niž Majch palt'iziñi puestuquiz uchjapa. Nii Majchqui Yooz irata zumapankaz kamañchizza wiñajjapa.

8

EW LII ZEJLCHA

¹ Weriz chiitanacquiztan jalla tiiča chekanaqui, učumnacaltajapa tsjii zuma palt'iziñi zejlča, Jesucristupacha. Jalla niiqui arajpachquin Yooz Ejpž zew latuquiz julzi zejlča, Yooz Ejpžtan chica mantican.

² Niiča ultim Yooz kjuychiz jiliriqui, učumnacaltajapa palt'iziñjapa. Nii ultim Yooz kjuy timpluqui anaž zoñiž paatača. Nižaza anača tii muntuquiz. Antiz Yooz Jilirž arajpach kjuyapankazza.

³ Zapa timplu jiliriqui niž puestuquiz kamcan, ofrendanacami wilananacami jalla ninaca tjaañiča. Jalla nižtiquiztan Jesucristo zakaz tsjii tjaažjapa necesitča.

⁴ Jesucristuqui tii yokquizkaz kamñi zoñi cjitasaž niiqui, anaž timplu jilirimi cjitasača. Tii yokquizpachača Moisés lii jaru timplu jilirinaca panž zejlča. Jalla ninacaqui tirapanž wilana tjaača Moisés lii jaru.

⁵ Pero ninacaqui ultim Yooz kjuy timpluqui anaž sirwiča. Arajpachquin zejlča nii ultim Yooz kjuy timpluqui. Jalla nii timplu cunta tii yokquiz

tsjii paata timplu žejlča tsjii fotožtakaz. Tuquí timpuquí Moisesquí Yooz cjitacama tsjii zkiz timplu paakatchičha. Ima paakatcan Yoozquí nižquíz mantichičha, tuž cjican: “Sináí curquin amquíz tjeezinčha, jaknužt wejt timpluquí paaztančhalaja, jalla nii. Jalla nii jarupankaz timplu kjuya kjuystančha”. Jalla nuž mantichičha Yoozquí.

⁶ Pero Jesucristuzti žoñinacžtajapa tsjan zumaž palt'izinasachha. Jalla ničha tuquita palt'iziñinacž kamañquiztan juc'ant zuma kamañchizqui. Nižaza tuquita liquiztan tii anzta liquí učumnacalta tsjan zumachha. Jesucristuž cjen tii anzta liquí žejlča. Nižaza nii liž jaru tsjii tsjan zuma kamañquí compromittachha.

⁷ Tuquita tjaata liquí juc'ant zuma cjitčhaj niquí, anaž iya liquí pecasachha.

⁸ Yoozquí tuquita lii jaru kamñi žoñinacžquíz ana zuma naychičha. Jalla nii puntuquiztan Yooz takuquí tuž cjičha:

“Yooz Jiliriquí tuž cjičha: Wiruñta timpuquiztajapa wejrquí tsjii ew lii tjaa-acha Israel wajtchiz žoñinacžquízimi, nižaza Judá wajtchiz žoñinacžquízimi.

⁹ Nii ew liquí tuquita ejpnacžquíz tjaata liquiztan tsjemataž cjequičha. Tuquíquí wejrquí ninacž tuquita ejpnaca jwessinčha Egipto yokquiztan. Nii timpuquizpacha wejt lii ninacžquíz tjachinčha; pero ninacazti wejt lii jaru ana cumplichičha. Jalla nižtiquiztan wejrquí ninaca jaytichinčha. Jalla nuž cjičha Yooz Jiliriquí.

¹⁰ Wiruñta timpuquí Israel žoñinacžtajapa tsjii ew lii tjaa-acha, jalla tuž: Jalla nii wiruñta timpuquí wejrquí žoñinacž kuzquíz wejt lii zizkatačha, kuzquíz cjiirtažtakaz. Nekztan wejrpacha ninacž Yooz cjeečha. Nižaza ninacaquí wejt partir žoñinaca cjequičha.

¹¹ Jalla nii wiruñta timpuquí kamñi žoñinacaquí anaž porapat tjaaj-narasasachha, ninacž mazinacžquízimi, nižaza ninacž jilanacžquízimi. Anaž tjaajnasachha, “Yooz Jiliržquin paja” cjican. Antiz zapa mayni Yooz Jilirir-pankaz pajaquičha, tsjii zkoltiquiztanpacha asta pajk žoñicama.

¹² Nižaza ninacž ujnaca pertunačha, wejt okžñi kuzziz cjen. Nižaza ninacž ujnacquiztan tjatznachha wiñayjapa”.

Jalla nuž cjičha Yooz takuquí.

¹³ Yoozquí nii ew lii puntuquiztan chiižcu nii tuquita lii apatatchičha. Nii tuquita liquí watchiž cjen, inakazza. Wajilla liwj tjatztaz cjequičha.

9

YOOZ ZKIZ TIMPLU

¹ Nii tuquita liquí cuzturumpinacchizza, Yooz rispitzjapa. Nii cuzturumpinacaquí tii muntuquíz žejlñi Yooz timpluquíz kaz paatatačha.

² Primeraquí zkiz timplu želatčha. Nii timpluquíz pizc kjuya želatčha. Tsjii kjuyaquí ‘Yooztajapa T'akžta Kjuya’ cjitatačha. Nii kjuyquíziquí tsjii pajk candelabra želatčha, nižaza mesa želatčha, Yooztajapa t'akžta t'anta nonzjapa.

³ C'uchquin tsjii kjuya želatčha, ‘Yooztajapa Juc'ant T'akžta Kjuya’ cjitatačha. Nii pizc Yooz kjuy tapiquíz tsjii pañ cortina želatčha.

⁴ C'uchquin tsjii kor altara želatčha, incienso ujzjapa. Nižaza tsjii caja želatčha, Yooz tjaata lii chjojzjapa. Nii cajaquí kjuyltanami zawncatanami koržtan tjalžtatačha. Nii caj kjuyltan tsjii kor ojch želatčha maná cjita čherchiz. Nižaza Aaronž wara želatčha. Nii waraquí ch'ojña c'ajchičha tsjii žejtñi muntiztakaz. Nižaza nii caj kjuyltan Yooz lii cjiirtanaca želatčha.

⁵ Nii caj juñtun querubines cjita želatħa anjila irata paata. Nii querubinanacaqui wezlaž cherchi kjarchiztaħa; nii caj juntuñ kjara waazitaħa. Nižaza nii caj juntuñ ljocžtan tjawkz tabla želatħa, jalla niiqui ujnaca pertunta cjisjapataħa. Jaziqii nii puntunacquiztan ana iya chiiz pecuħa.

⁶ Jalla nuž tjačcu timplu jilirinacaqui zawncchuc kjuyquiz luzluzñitaħa, lii jaru cuzturumpinaca paacan.

⁷ C'uchquin žejlñi kjuyquiz tsjii watquiz tsjii wilta luzñitaħa timplu chawjc jiliriqii. Nii alajakaz jalla nekziqii luzasaħa. Jalla nuž luzcan wilana conta ljoc chjichñitaħa, persun ujnaca pertunta cjisjapami, nižaza parti žoñinacž ujnaca pertunta cjizjapami.

⁸ Jalla nižta liiquiztan Espiritu Santuqui zizkatchiħa, ima Moisés lii apatzcan, nii Yooz kjuy timpluquiz paaz cuzturumpinacaqui walatħa, nii. Nižaza jalla nuž walan ċhjul žoñimi anapan c'uchquin luztaħa.

⁹ Nii tuquita liiqui Yooz puntunaca čhiħa tii timpuquiz kamñi žoñinacžtajapa. Nii lii jaru žoñinacaqui ofrendanacami wilananacami tjaachiħa. Jalla nuž tjaachiž cjenami nii žoñinacaqui Yooz yujcquiz ana uċhiz nižaza zuma kuzziz ultimu ana cjiskatta cjesaħa. Ninacaqui tirapan uċhiztaħa.

¹⁰ Jalla nii tuquita cuzturumpinacaqui jalla tižtakaztaħa: ċhjeri tjaazmi, licz tjaazmi, kjaztan ajunzmi. Jalla nižta cuzturumpinacaqui žoñž curpu zawnc tankazza. Jalla nuž cjenami lii campiizcama nii cuzturumpinacaqui walatħa.

¹¹ Wiruñ nekžtan Cristuqui tjončiħa. Jazic niiča Yooz timplu chawjc jiliriqii; Yooz zumanaca tjaazjapa tjončiħa. Timplu chawjc jiliri cċican Yooz kjuyquiz sirwiħa. Anaž tii yokquiz paata Yooz kjuyquiz sirwiħa. Antiz arajpachquin Yooz lijitum kjuyquin sirwiħa. Jalla niiča ultim Yooz kjuya. Tii yokquiz paata Yooz kjuyquiztan juc'ant zumaħa.

¹² Cristuqui arajpachquin ultim Yooz kjuyquiz luzziħa. Jalla nuž luzcan ana cabranacž ljocmi nižaza ana vac toronacž ljocmi chjitchiħa. Antiz persun ljocžtan luzziħa, žoñinaca wiñaya liwriita cjisjapa. Jalla nuž persun ljocžtan tsjii wiltakaz luzziħa tjapa tižtajapa.

¹³ Tuquita liiqui tužutaħa: Cabranacž ljocžtanami, vac toronacž ljocžtanami uċhiz žoñinacžquiz tjawkñitaħa. Nižaza uċta vacanacž kjupžtan uċhiz žoñinacžquiz llump'aczt'iñitaħa. Jalla nižta cuzturumpinaca zawnc tankazza; ana poderchiztaħa, ana uċhiz cjiskatzjapa.

¹⁴ Cristuž ljocžti ancha juc'anti poderchizza. Nii ljocž cjen žoñinacž kuznacaqui zuma cjiskatasaha. Wiñay žejtñi Espiritu Santuž cjen Cristuqui tsjii zuma wilana cunta persunpacha ticziħa. Ana uċhiz cċican, nižž ljoc Yoozquin tjaachiħa, uċhiz žoñinaca pertunta cjisjapa. Jalla nižtiquiztan Cristuqui žoñinaca liwriyasaha. Cristuž cjen nii liwriita žoñinacaqui ninacž tuquita ana zuma kamañanaca jaytasaha, nižaza zuma kamañchiz Yoozquin sirwasaha.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan Jesucristuž cjen Yoozqui ew lii ut'aychiħa, žoñinaca ultimu liwriita cjisjapa. Žoñinacaqui primer lii mantuquiz cċican, ujnaca paañitaħa. Pero Jesucristuqui ticziħa, nii paata ujnacquiztan liwriizjapa. Jalla nižtiquiztan jakziltat Yooz kjawžta cjeħaja, jalla niiqui Yooz compromitta irinsa tanznaquiħa; jalla niiqui wiñayjapa Yoožtan chica kamaquiħa.

¹⁶ Tsjii žoñiqui testamento paachiž cjen, nižž cuzazanaca tanñi žoñinacžquiz ut'ayħa. Pero ticžtankaz nii testamentuqui walħa.

¹⁷ Nii testamento paañi žoñiqui tira žetan, nii testamentuqui anaž walħa. Antiz ticžtan, jalla nekžtanž nii testamentuž walasaha. Ticžtankaz nižž cuzazanaca tanñi žoñinacaqui ultimu nižž cuzazanaca tanznasaha.

¹⁸ Jalla nižtiquiztan tuquita liiqui ut'aytatačha, conta animal ljocžtan.

¹⁹ Moisesqui tjapa Yooz mantita liinaca kjanapacha paljayžcu nii liinaca ljocžtan ut'aychičha. Moisesqui tsjii chupic choma tanžcu, hisopo cjita parqiz tjerchičha. Nekztan ljocžtan kjaztan t'ajžcu, jalla nekz nii para ch'ižcu, sucarpayñitačha, žoñinacžquizimi, liichiz libruquizimi.

²⁰ Jalla nuž sucarpaycan, Moisesqui tuž cjichičha: Tii ljocqui Yooz mantita liinaca walcatačha ančhucaltajapa.

²¹ Jalla nižtazakaz Moisesqui nii ljocžtan Yooz kjuyquizimi, Yoozquin sirwiz cuzazanacquizimi sucarpayñitačha.

²² Nii tuquita lii jaru jos tjapa cuzanaca sucarpayñitačha, Yooz yujcquiz zuma cjisjapa. Ljoc ana tjawkžcu ujnaca ana pertunta cjesačha.

JESUCRISTUQUI ŽOÑINACŽ LAYCU TICZICHA

²³ Tuquita lii jaru nii Yoozquin sirwiz cuzazanacaqui Yooz yujcquiz wali cjisjapa jalla nižta cuzturumpinaca paastantačha. Tii yokquiz žejlñi cuzazanacaqui fotožtakazza. Anačha arajpachquin ultimu želasačha. Arajpach Yooz zuma kamañchiz cjiskatzjapa, nii animal ljocnacaqui anaž atasacha.

²⁴ Cristuqui persun ljocžtan ana žoñiž paata timpluquiz luzzičha. Arajpach Yooz kjuyquizpacha luzzičha. Jalla nicju anziqiu niičha učumnacaltajapa Yoozquin palt'iziñiqui. Tii yokquiz žejlñi timpluqui tsjii fotožtakazza nii werar arajpach Yooz kjuyquiztan.

²⁵ Zapa wata timplu chawjc jiliriqui animalž ljocžtan Yooz kjuyquin luzñitačha. Ana persun ljocžtan luzñitačha. Pero Cristuqui tsjii wiltapanikaz wilana cunta cjissičha, ana wilta wilta.

²⁶ Wilta wilta wilana cunta ticztasaž niiqui, tii muntu kalltiquiztanpacha wilta wilta sufrican ticztasačha. Tuquita timplu tucuzinta cjiscu tsjii wiltakaz Jesucristuqui parizquichičha. Nekztan nižž ljoc tjawkžcu ticzičha, tjapa ujnacquiztan žoñinaca liwriizjapa.

²⁷ Tjapa žoñinacaqui tsjii wilta ticstančha tii yokquiz. Jalla nekztan pjalžta cjequičha, Yooz yujcquiz zuma, anazuma, nii.

²⁸ Jalla nižta irata Jesucristuqui tsjii wilta tii yokquiz ticzičha, wacchi ujchiz žoñinacž laycu. Pero wiruñ wilta tii muntuquiz tjonauquičha. Nekztan žoñinacž ujnacquiztan ana ticnaquičha. Antiz nižžquiz tjapa kuz tjewžñi žoñinaca ultimu liwriyaquičha.

10

MOISES LIQUI PJALTICHA

¹ Moisés liiqui Yooz zumanaca tsjii kolucullakaz tjeezičha. Ana ultimu kjana tjeezičha. Nii liiqui tuž cjičha: Wiruñ tjapa Yooz zumanaca tjonauquičha, jalla nii. Nižaza nii liiqui anaž ultimpacha Yooz yujcquiz zuma cjiskatasacha, Yoozquin macjatñi žoñinacžquiziqui. Nii lii jaru watay wata wilanakaz contačha. Jalla nuž paažcumí, žoñinacžquiz anaž ultimpacha Yooz yujcquiz zuma cjiskatta cjesačha.

² Nii lii jaru paacan, žoñinacaqui ultimpacha Yooz yujcquiz zuma cjiskatasazaž niiqui, anapanž wilana tira onantasačha. Nii wilana tjaañi žoñinacaqui ultimu ana ujchiz cjitasaž niiqui, zumapan cjitasačha, nižaza persun kuzquiz ana iya cjuñtasačha čhjul ujquiztanami.

³ Pero nii wilana tjaaž liiqui watay watapanž ujnaca cjuñkatčha.

⁴ Vac toronacž ljocmi cabranacž ljocmi tjaatiquiztanami anapanž ujnacquiztan liwriyasacha.

⁵ Jalla nižtiquiztan Cristuqui tii muntuquiz tjonžcu Yooz Ejpžquin tuž cjichičha:

“Amqui animal wilananacami ofrendanacami ultimu ana pecasača. Antiz wejtajapa zoñž curpu tjaczinchamča, zoñinacž ujnac laycu ticzjapa.

6 Ujta animalanacami uj paatiquiztan tjaata ofrendanacami ultimu am ana cuntintu cjiskatasacha.

7 Jalla nižtiquiztan wejrqui cjichinča: Wejt Yooz, tii muntuquiz tjonchinča, am kuzcama paazjapa. Jaknužt wejt puntuquiztan Yooz tawk liwruquiz cjiřtažlaja jalla nii cumplizjapa tjonchinča”.

8 Jesucristuqui cjichiča, “Yooz Ejpqui anaž pecča nižaza anaž jutztazza jalla tinaca: animal wilananacami, ofrendanacami, nižaza ujta animalanacami, nižaza uj paatiquiztan tjaata ofrendanacami. Tuquita liiqui nižtanaca tjaaz mantichiča. Jalla nuž mantita cjenami, Yoozqui anaž niikaz ultimu pecča”.

9 Nekztan Jesucristuqui cjichizakazza: “Yooz Tata, wejrqui tii muntuquiz tjonchinča, am kuzcama kamzjapa”. Jaziqiu Jesucristuqui nii tuquita linaca apatatskatchiča, nii lii cuzturumpinacžtanpacha. Nekztan ew lii ut'aychiča. Nii lii jaru Jesucristuqui wilana cunta intirjitatača.

10 Yooz kuzcama kamcan Jesucristuqui tsjii wiltakaz persun curpu wilana cunta intirjichiča, zoñinacž ujquiztan ticzjapa. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ućhumnacaquiz zuma kamañchiz cjiskatchiča.

11 Timplu jilirinacaqui zapuru ninacž puestuquiz atintichiča. Zapuru wiltan wiltan wilananaca Yoozquin tjaañitača. Pero nižta wilananacaqui ujnacquiztan anapan zoñinaca liiwriyasača.

12 Jesucristuzti tsjii wiltakaz persun curpu wilana cunta intirjichiča, zoñinacž ujquiztan ticzjapa. Jalla nuž ticžcu, arajpachquin Yooz Ejpž zew latuquiz julžiča, niižtan chica mantiñi cjisjapa.

13 Jalla nicju tjewžcan žejlča, niiž quintranaca liwj atiptacama cjisjapa, niiž kjojch koztan tječžtažtakaz.

14 Jalla nuž zoñinacžtajapa tsjii wilta ticžcu, Jesucristuqui Yooz partiquiz žejlñi zoñinacžquiz wiñayjapa Yooz yujcquiz ancha zuma cjiskatchiča.

15 Nižaza nii puntuquiztan Espřitu Santuqui chiiča, tuž cjican:

16 “Tuquita lii apatatžcu, wejrqui zoñinacžquiz tsjii ew lii tjaa-ača. Jalla nuž cjiča Yooz Jiliriqiu. Wejrqui ninacž kuzquiz wejt linaca zizkatača, nižaza intintazkatača”.

17 Nekztan cjichizakazza:

“Ninacaž paata ujnaca ana iya cjuñznača. Nižaza ninacaž ana wali cjeci-tanacami liwj tjažznača.

18 Jalla nižta ujnacquiztan pertuntažlaj niiqui, ana iya ćjul wilanami pecasača”.

YOOZQUIN MACJATSPANZ WAQUIZIČHA

19 Jilanaca, cullaquinaca, jaziqiu Jesucristuž ticziž cjen ućhumqui ana jiwjatcan Yooz yujcquiz luzasača.

20 Ew kamañchiz kamcanaqui ana jiwjatcan Yooz yujcquiz luzasača. Jalla nii ew kamañacu Jesucristuž tjaatača. Persun curpu wilana cunta tjaažcu, Jesucristuqui arajpachquinpacha Yooz yujcquiz luzičiča, nii c'uchquin žejlñi cortina cjetžtažokaz.

21 Jesucristučha Yooz kjuychiz zoñinacžtajapa Yoozquin palt'iziñiqui. Jaziqui ućhumnacaltajapa palt'izinaquičha.

22 Jalla nižtiquiztan tjapa kuztan Yoozquin macjatz waquiziča. Nižaza Jesucristužquin kuzziž cjen ana jiwjatcan Yoozquin macjatz waquiziča. Jesucristuqui ućhumnacaž paata ujnaca pertunchiča, ućhumnac kuzquiz ana iya uj cjuñzjapa. Nižaza ućhum curpunacaqui tsjii zuma kjaztan awjztažokazza.

²³ Yoozquin macjatžcu Yooz famillquiz luzzinčhumčha. Jaziqui ana jiwjatan tirapan Yoozquin tjurt'ichi kuzziz cjequičha. Nekztan Yooztan chica kamaquičha. Nii Yooztan kamzqui, jalla nii Yoozqui uhumnacaquiz compromitčičha. Nižaza nii compromitči Yoozža taku umplifiqui.

²⁴ Jalla nižtiquiztan Yooz kamañquiz kamcan porapat zumpacha p'ekinchayasa, zuma munaziñi kuzziz cjsjapa, nižaza zuma obranaca paazjapa.

²⁵ Nižaza yekjap criichi žoñinacaqui zapa domingo ana ajcajczñičha. Ana nižta irata kama. Antiz učhumqui porapat zumpacha p'ekinchayasa, zuma kamzjapa. Jesucristuž tjonz tjuñi žcatžinžquičha. Jalla nižtiquiztan juc'anti učhumqui porapat p'ekinchayastančha.

²⁶ Werar Yooz taku catokžcupacha nekztan kuzinpan Yooz quintra quepsnauž niiqui, ana pertunta cjesačha.

²⁷ Pero nižta cjičjiñnacžquiz Yoozkaž casticaquičha. Yoozqui niiz quintranaca wiñaya casticaquičha infernuquin.

²⁸ Jakziltat Moisés lii ana cazzi cjitčhaja, nižaza pucultan čhjepultan testicunaca nii ana caza puntu declartčhaja, jalla nekztan nii uj paañi žoñiqui ana okžcu conzpanikazačha.

²⁹ Jalla nižtiquiztan jakziltat Yooz Majch quintranapan quepsnačhaja, nižaza Yooz Majch livriñi ljoc tjawkta puntuquiztan iñaračhaja, nižaza okžñi Yooz Espiritu Santužquiz žawjwa zjijčhaja, jalla nižta paañinacaqui juc'anti castictaž cjequičha, nii Moisés lii quintra paañi žoñinacžquiztan cjen. Jalla nižta casticzpan waquizičha nižta žoñinacžtaqui.

³⁰ Učhum pajta Yooz Jiliriqui tuž cjichičha: “Wejrtčha castiquiñtqui. Wejrqui žoñinacžquiz casticačha, ujnaca paatiquiztan jama”. Jalla nuž cjichičha Yooz Jiliriqui. Nižaza Yooz takuqui tuž cjičha: “Yooz Jiliriqui niiz kjuychiz žoñinacž paatanaca palznaquičha”.

³¹ Jakziltat Yooz quintranapan kamchižlaja, jalla niiqui werar žejtñi Yooziž tantaž cjequičha. Jalla nuž Yooz tantaž cjequiž niiqui, nižtanacžquiz ancha ana waliž cjequičha.

³² Ančhucaž Yooz famillquiz luztaž cjuñžna. Paljayta Yooz taku catokžcu, ančhucqui pasinziz kuztan ancha sufrichinčhucčha, quintranaca ancha žejlchiž cjen.

³³ Yekjap ančhucqui ch'aanitatačha, nižaza wjajttatačha tjapa žoñinacaž cheran. Nižaza yekjap ančhuca žilanacaž nižta sufran, ančhucqui “Jesalla, wejt jilačha niiqui” cjičan declarchinčhucčha.

³⁴ Ančhucqui tsjii criichi žoñinaca preso tanta cjen okžñi kuztan yanapchinčhucčha. Nižaza ančhucaž cusasanaca kjañta cjenami, cuntintu kuzziz žejlchinčhucčha. Arajpachquin ančhucaltajapa juc'ant zumanaca žejlčha, wiñayjapa tjurñi. Jalla nii cjuñžcu, ančhucqui cuntintu kuzziz žejlchinčhucčha.

³⁵ Tjurt'ichi kuzziz cjičan, jalla nii zuma kuzquiztan ana jayta. Ticzcama tjurt'ichi kuzziz cjequiž niiqui, Yoozquiztan pacta cjequičha juc'ant zumanacžtan.

³⁶ Ančhucqui pasinziz kuzziz cjee, Yooz kuzcama zuma kamzjapa. Jalla nekztan ančhucqui Yooziž compromitta zumanaca tanznaquičha.

³⁷ Yooz takuqui tuž cjičha:

“Wajilla nii tjonñiqui tjonauquičha, anaž ancha ažk katasաčha.

³⁸ Jakziltat wejtquiz kuzziz cjen wejt yujcquiz ana ujchiz cječhaja, jalla niiqui arajpachquin wejtan chica zumapan kamaquičha. Pero jakziltat wejt quintra quepačhaja, jalla nii žoñičha ana waliqui. Niižtan ancha anal jutzazučha”.

³⁹ Pero uĥumnacaĥa anapan Yooz quintra quejppzñiqui. Jalla nuž quejpnasaž niiqui, Yooziž anĥa ana waliž castictaž cjequiča. Antiz uĥumĥa tirapan Yoozquin kuzzizqui. Jalla nuž kamcan uĥum persun animu zumaž ĥjelinĥa, liwriita cjisjapa.

11

YOOZQUIN KUZUZ ZOÑINACA

¹ Yoozquin kuzziz cjen, uĥumqui ultimupan zizza, Yooz taku cumpli-tapanž cjequiča, jalla nii. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen uĥumqui zizza, anža timpuquiz ana ĥeržcumo Yooz žejlpanĥa, nižaza Yooz zumanaca ultimupan žejlĥa, nii.

² Uĥum tuquita atĥi maa ejpnacaqui Yoozquin kuz tjaaĥiĥa. Jalla nuž Yoozquin kuzziz cjen Yoozqui ninacž puntuquiztan “Zumaĥa ninacaqui” cjiĥiĥa.

³ Yoozqui tawkžtankaz ĥiican tii muntu paaĥiĥa. Yoozquin kuzziz cjen jalla nii zizza, ultim werara jalla nužupan paata, jalla nii. Yoozqui ana ĥertanacquiztan tii muntuquiz žejlñinaca paaĥiĥa.

⁴ Yoozquin kuzziz cjen Abelqui tsjii zuma ofrenda wilana Yoozquin tjaaĥiĥa. Cainžquiztan juc'ant zuma ofrenda Yoozquin tjaaĥiĥa. Abelž Yoozquin kuzziz cjen, Yoozqui Abelž tjaata ofrenda risiwĥiĥa. Nižaza Abelž puntuquiztan Yoozqui ĥiĥiĥa “Zumaĥa niiqui” cjan. Abel ticziž cjenami uĥumqui zizza, niiqui Yoozquin zuma kuzziztaĥa, jalla nii. Jalla nii ziccuqui uĥumqui Abelž zuma kamaña yatekasa.

⁵ Yoozquin kuzziz cjen Enocqui arajpachquin ana ticzi ĥjichtataĥa. Ana iya tii muntuquiz žejlĥiĥa. Yoozpantaĥa ĥjitchi. Yooz takuqui Enocž puntuquiztan tuž cjiĥa: Ima arajpachquin ĥjichtaž cjen, Yoozqui Enoc zuma kamañquiztan cuntintu cjissiĥa. Jalla nuž cjiŕtaĥa Yooz tawk liwruquiz.

⁶ Jakziltat ana Yoozquin kuzziz cjeĥaja, jalla nižquiztan Yoozqui anapanž cuntintu cjesaĥa. Jakziltat Yoozquin macjatz pecĥaja, jalla niiqui criistanĥa, Yoozqui žejlĥa, jalla nii. Nižaza criistanĥa, Yoozqui nižquin macjatz pecñi zoñinacžquiz zumanaca tjaaquiča, jalla nii. Jalla nižta criĥi zoñžquiztan Yoozqui cuntintuĥa.

⁷ Nižaza Yoozquin kuzziz cjen Noequi kjaz jujuquiztan liwriitataĥa. Ima kjaz juju tjonan Yoozqui Noežquiz ĥižinĥiĥa, “Kjaz juzul cuchanzcaĥa”, cjan. Jalla nii Yooz ĥižintaqui Noequi catokĥiĥa. Nekztan Yooz ĥiita jaru tsjii pajk warcu kjuya irata kjuyĥiĥa, niž familianacžtanpacha liwriita cjisjapa. Jalla nuž Yoozquin kuzziz cjen Noequi tjeziĥa, parti zoñinacaqui anĥa ujĥizza, jalla nii. Nižaza Yoozquin kuzziz cjen Noequi Yooz zuma kamaña tanchiĥa, tsjii irinsažtakaz.

⁸ Nižaza Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen, Yooz mantita ana jayrazcu cazziĥa. Yoozqui Abrahamžquiz cuchanzjapa kjawziĥa, yekja yokquin okajo. Nižaza Yoozqui Abrahamžquiz tuž cjiĥiĥa: “Wiruñ wejrqui amquiz nii yoka tjaaĥa, irinsa cunta”. Yooz mantita jaru ojĥiĥa. Jakziquin ojĥĥaja, jalla nii ana zizatĥa. Jalla nuž cjenami Abrahamqui Yooz tawk jaru ana jayrazcu ojĥi želatĥa.

⁹ Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen Yooz mantitacama nii Yooz tježta yokquiz kamĥiĥa. Yekja žoñž yoka cjenami, Yoozqui Abrahamžquiz nii yoka compromitchiĥa, “Wiruñ tii yoka amta cjequiča”, cjan. Jalla nii yokquizpacha kamcan, zkiz kjuy tultunacĥiz kamñitaĥa Abrahamqui. Jalla nižta zakaz Isaacžtan Jacobžtan zkiz kjuyĥiz kamñitaĥa. Nii pucul-tanaqui Abrahamž irata tjewzizakazza Yooziž ĥiita taku cumpliscama.

10 Ultimu Abrahamqui arajpach wajtquin ojkz tjewziča, wiñaya tjurñi watja. Yoozqui nii zuma watja pinsichiča, nižaza paachiča. Jalla nii zuma wajtquin ojkz tjewziča Abrahamqui.

11 Nižazakaz Sarqui Yoozquin kuzziz cjen ica cjišsinča, chawcwa cjianpacha. Tsjii majchchiz cjišsinča, Yoozquin criuchiž cjen. Sarqui tantiichinča, Yoozqui niiz compromitta taku panž cumplisnaučiča, nii.

12 Jalla nižtiquiztan Abrahamqui ticz irarchiz cjenami tsjii majchchiz cjišsiča. Jalla nii majchquiztan walja tama mirchiča, walja tama arajpach warawaranacažtakaz nižaza walja tama kot at pjilanacažtakaz, jalla nižta mirchiča. Ancha tamaž cjen, anača kanchuca Abrahamžquiztan tjonñi majch maatinaca.

13 Tjapa nii žoñinacaqui, Abelžtan Enocžtan, Noežtan, Abrahamžtan, jalla ninacaqui ticziča ima Yooz compromitta taku cumplisan. Jalla nuž cjenami Yoozquin tirapan kuzziztača. Yoozquin kuzziz cjen ninacaqui zizziča, Yoozqui niiz taku wiruñtajapa panž cumplaquiča. Jalla nuž kuzquiz zizcu cuntintutača. Tii muntuquiz žejlcan ninacaqui “Yekja wjtchiz žoñiča”, cjiñitača.

14 Jalla nižta chiiñinacaqui kjanapacha tjeeža, ninacaqui arajpach wajtquin ojkz pecchiča, nii.

15 Ninacaž ulanžquita yoka cjuñtasaz niiqui, nii yokquin cuttiñi attasača.

16 Ninacazti tsjan cusa yokaž pecatča, arajpach yokquin irantiz pecatča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui anaž azkatča, ninacaž “Wejt Yoozza”, cjian cjenauqui. Yoozqui ninacžtajapa tsjii zuma watja tjacžinčiča.

17 Nižaza Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen tjapa Yooz mantitanacami cumpliñitača. Yoozqui Abraham yanziča, ultimu Yoozquiz kuzziz, ana ultimu Yoozquiz kuzziz, jalla nii. Jalla nuž yanzjapa Yoozqui Abrahamžquiz mantichiča, niiz zinta majch wilana cunta tjaakatzjapa. Nii zinta majchqui Isaac cjitatača. Nekztan Abrahamqui niiz zinta majch wilana cunta conijochiča. Nekztan conzmayatača. Pero Yoozqui nii conz apatatskatchiča, Abrahamž zuma cazñi kuz zizcu. Niiz tuquiqui Yoozqui Abrahamžquiz cjičiča:

18 “Isacž cjen amqui majchmaatinacchiz cjequiča”. Jalla nuž taku tjaachi cjenami Abrahamqui niiz zinta majch wilana cunta conijochiča.

19 Abrahamqui persun kuzquiz tantiichiča, Yoozza ticzinacami jatatskatñiqui, jalla nuž tantiyatča. Abrahamqui persun kuzquiz persun majch conz cjičipantatača. Jalla nižtiquiztan Isaac majchqui ticziquiztan jatatchižtakaz cjišsiča.

20 Nižaza Isaacqui Yoozquin kuzziz cjen Jacobžtan Esaužtan, jalla ninacžquiz mazinčiča, wiruñtajapa ninacžta zumanaca cjequiča, nižaza Yooz yanapta cjequiča, jalla nii.

21 Nižaza ticz ora Jacobqui Yoozquin kuzziz cjen Josež maatinacžquiz mazinčiča, Yoozqui ninacžquiz zumanaca tjaaquiča, jalla nii. Nižaza Jacobqui atztan tjurt'izcu Yoozquin rispitchiča.

22 Nižaza Josequi Yoozquin kuzziz cjen ticz ora mazinčiča, Israel žoñinacaqui Egipto yokquiztan ulnaučiča, nii. Nižaza mantichiča, persun curpu tsijnaca Egipto yokquiztan chjichajo.

23 Nižaza Moisés maa ejpqui Yoozquin kuzziz cjen Moisés nastiquiztan čjepjiiz chjojiča. Ninacaqui cherchiča, ancha c'achja nii wawa, jalla nii. Tuquiqui Egipto chawjc jiliričiqi mantichiča, tjapa Israel lucmajch wawa contaj cjila, nii. Pero Moisés maa ejpqui Yoozquin kuzziz cjen nii chawjc jiliriž mantita ana eksiča. Moisés wawa ana conchiča.

²⁴ Nekztan Faraón chawjc jilirž majtqui nii Moisés wawa uywassinča. Jalla nuž uywastiquiztan nii wawaqui pajkchiča. Jalla nekztan pajkžcu Moisesqui Yoozquin kuzziz cjen Faraonž maati cunta cjis anapan pecatča.

²⁵ Antiz Moisesqui Yooz illtza Israel zoñinacžtanpacha sufriz tantiichiča, uj paañi zoñinacžtan tsjii ratukaz cuntintu žejlz cjenpacha.

²⁶ Niiž kuzquiz tantiichiča, “Egipto cusasanacžtan cuntintu kamz cjenpacha, Cristužtajapapankaz sufrasača. Jalla nuž sufrichi kamchiž cjen ultimiquiziqui juc’ant cusal cjeeča, ricachu kamzquiztan”. Jalla nuž cjan, Moisesqui Yooz compromitta zumanac kjutñi pinsatča.

²⁷ Nižaza Moisesqui Yoozquin kuzziz cjen Egipto yokquiztan ulanchiča, chawjc jilirž žawtja ortina ana ekskcu. Niiž kuzquiz tantiita jaru tjurt’ichi žejlchiča, niž kuztan Yooz cherchiž cjen.

²⁸ Nižaza Moisesqui Yoozquin kuzziz cjen Yooz mantita jaru zapa kjuyquiz pascua wilana konz mantichiča. Nekztan nii wilan ljocžtan zapa kjuy zanquiz sucarpayz mantichiča Israel zoñinacž primer maatinaca ana conta cjisjapa, ticzkatñi anjilžquiz.

²⁹ Nekztan Yoozquin kuzziz cjen Israel zoñinacaqui Mar Rojo cjita pajk kota kajkchiča, kjoñ yokažtakaz. Nekztan Egipto quintra zoñinacaqui nii kjoñiranpacha nii pajk kota zakaz kakatča. Jalla nuž taypiquiz kajkžcan tjapa nii Egiptonacaqui kjazquiz ticziča.

³⁰ Yoozquin kuzziz cjen Israel zoñinacaqui Jericó wajt muytata žejlñi pirkanaca pajlkatchiča, pakallak tjuñi muytata ojklayžcu.

³¹ Nižaza Yoozquin kuzziz cjen Rahabqui ana ticzinča parti Jericó wajtchiz zoñinacžquiztan. Naaqui Israel wajtchiz awayt’iñinaca zuma risiwch-inča. Jalla nižtiquiztan ana ticzinča. Tuquiqui putirrii zoñtača. Nekztan Yoozquin kuz tjaachinča. Pero parti Jericó wajtchiz zoñinacaqui Yooz mantita ana cazziča, werar Yoozquin ana kuz tjaachiča.

³² Yoozquin kuzziz puntuquiztan iya quintunaca žejlča. Pero timpuž pjaltiča. Jalla nižtiquiztan ana chii atasacha Gedeónž puntu, Baracž puntu, Sansónž puntu, Jefež puntu, Davidž puntu, Samuelž puntu, nižaza profetanacž puntu. Jalla nii Yoozquin kuzziz zoñinacž quintunaca žejlča pero.

³³ Ninacaqui Yoozquin kuzziz cjen quintra zoñinaca atipchiča, nižaza zuma mantiñi cjissiča, nižaza Yooz compromitta taku tanziča, nižaza ana wal leonanacž atanaca chawczinchiča.

³⁴ Nižaza ana wal uj asñinaca tjessinchiča, nižaza atipchiča, ninaca ana pajk cuchillžtan conta cjisjapa. Nižaza ana azziz zoñinacaqui azziz cjissiča Yoozquin kuzziz cjen. Nižaza quira zalcan walja azziztača, jalla nižtiquiztan quintra zoñinaca tjiranchiča.

³⁵ Yoozquin kuzziz cjen Yoozqui yekjap maatakanacžtajapa ticzinaca jacatatkatchiča.

Yoozquin kuzziz cjen yekjap zoñinacazti sufriskattača. Pero ninacaqui ana Jesucristo nicchiča, sufrisquiztan liwriita cjisjapa. Antiz tirapan tjurt’ichiča, ticz cjenami. Jalla nuž ticziča, jacatatžcu juc’ant zuma kamañchiz cjisjapa.

³⁶ Yekjap zoñinacaqui Yoozquin kuzziz cjen iñartatača. Nižaza wajaťtatača. Nižaza carinžtan moktatača. Nižaza carsilquiz chawctatača.

³⁷ Nižaza Yoozquin kuzziz cjen yekjap zoñinacaqui maztan čhajčcu contatača. Nižaza yekjapanacaqui taypiquiz pootžcu contatača. Yekjapanacaqui sufriskattatača, werar Yoozquiztan quejpskatajo. Pero nii criichi zoñinacaqui ana quejpsiča. Yekjapanacaqui Yoozquin kuzziz cjen cuchillžtan contača. Yekjapanacaqui Yoozquin kuzziz cjen uuzi zkizimi cabra zkizimi cuitžta ojklaychiča. Ana iya zquitchiztača. Nižaza

Yoozquin kuzziz cjen yekjap žoñinacaqui t'akjiri kamcan awantichiča; yekjapanacaqui ancha sufrisnaca awantichiča; yekjapanacaqui chjot-žrtapan awantichiča.

³⁸ Ana criichi žoñinacaqui nii Yoozquin kuzziz žoñinacžtan ana kamz waquiziča. Ana criichi žoñinacaqui ana zumapanča. Nii Yoozquin kuzziz žoñinacžti ancha zumača. Jalla nuž cjenami tii muntuquiz sufrican awantichiča, ch'ekti yokaran ojklaycan, curunacaran ojklaycan, maz pjet ajkquiz kamcan, nižaza yok pjetquiz kamcan.

³⁹ Tjapa ninacaqui Yoozquin kuzzizpantača. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninacž puntuquiztan ticlarchiča, “Ninacača wejtquin kuzzizqui” cji-canaqui. Jalla nuž cjenami, Yooziž compromitta taku ninacžtajapa ima cumplissiča. Yooz taku cumplitaqui ana tanziča.

⁴⁰ Učumnaca cjuñžcu, Yoozqui juc'ant zumanaca pinsičiča. Jalla nižtiquiztan ninacžtanami učumnacatanami chicapacha, nižaza tjapa Yoozquin kuzziz žoñinacaqui Yooz irata ancha zuma kamañchiz cjequiča.

12

YOOZ KAMAÑCHIZ CJEE

¹ Yoozquin kuzziz žoñinaca, jaziqui wacchi tuquita žoñinacaqui učumnacaquiz tjeeziča, Yoozquin kuzziz kamaña, jalla nii. Ninacaqui učumnaca muytatažtakazza. Ninacž zuma kamaña cjuñžla. Jalla nekžtan tjapa anawalinaca paaz jaytila nižaza kuzquiz tjapa anawali pinsiskatñinaca ecla. Nekžtan Yooziž tjaata kamañquiz tjurt'iñi pasinziz kuztan kamla.

² Nižaza učumquiči Jesucristuž kamaña cjuñžla. Niiž cjen učumquiči Yoozquin kuz tjaachinčumča. Nižaza niiqui učumnacaquiz juc'ant Yoozquin kuzziz cjiskataquiča, ancha zuma Yooz kamañchizkaz cjisjapa. Jesucristuquiči cruzquiz ticžcan sufričiča. Cruzquiz ticžquiči azzucatača. Pero Jesucristuquiči ana turwayziča nii ticžjapa. Jalla nižtiquiztan araj-pachquin Yooz žew latuquiz julzi žejlčha, cuntintu. Jalla nuž cuntintu žejlzizcu, nii sufriznaca awantichiča.

³ Jesusaž kamta cjuñžna. Niiqui ujchiz žoñinacž kjarquiz ancha sufričiča. Jalla nii Jesusaž kamta cjuñžcu Yooz kamañchiz kamcan anapan ocha, tjup kuzziz cjee.

⁴ Ančhucquiči imaziž contača ujchiz žoñinacaž ančhucaquiz walja sufriskatanami.

⁵ Yoozquiči ančhucaquiz chiižinčiča, nižž maatinacažtakaz. Jalla nii ewjt'iñi chiižinta ana tjažzna. Yooz takuquiči tuž ančhucaquiz chiižinčiča: “Wejt maati, Yooz Jiliriz ewjt'iñi chiižinta ana chjaya. Nižaza nižžquiz casticta cjenami ana llajlla kuzziz cjee.

⁶ Yooz Jiliriquiči nižž k'aayi maatinaca ewjt'iča; nižaza persun maatinaca azquichñi casticu tjaaza, wilta zuma cjičijajajo”.

⁷ Jalla nižtiquiztan ančhucquiči pasinziz kuztan Yooz azquichñi casticu awanta. Yooz Ejpquiči ančhucaquiz irpiča. Tjapa ejpnacaquiči persun maatinacapanž ewjt'iča. ¿Tsjii ana nižta ewjt'iñi ejp želasajo? Anaž cjesača.

⁸ Jaknužt Yoozquiči tjapa nižž maatinaca ewjt'ičhaja, jalla nižta Yoozquiči ančhuc ewjt'izakazza. Ančhucquiči ana ewjt'ita cjitasaž niiquiči, ana ligitum Yooz maatinaca cjitasača. Ančhucquiči pamparan maatinacažtakaz cjitasača. Ana ultim Yooz familchiz žoñinaca cjitasača.

⁹ Ančhuc cjuñžna, ocjala cjičanaquiči učum persun maa ejpquiči ewjt'iñitača. Nižaza ninacžquiči rispitchinčumtača. Jalla nižtiquiztan žoñi paañi Yooz Epiž ewjt'itaquiči juc'anti catokz waquiziča, zuma kamañchiz kamzjapa.

10 Učhum persun maa ejpqui tsjii timpujapakaz učhumnacaquiz ewjt'ichicha, ninacaž tantiifacama. Yooz Ejpzti učhumnacaltajapa ewjt'iñicha, učhum tsjan zuma kamañchiz cjisjapa, niiz irata ancha zuma cjisjapa.

11 Azquichñi casticunacquiztan učhumqui sufričhumčha. Casticz ora llaquifa kuzzizčhumčha. Pero jakziltat castictiquiztan tsjan zuma kamañchiz cjissilzajaja, jalla niiqui ultimu cuntintu cjisnaquičha. Nižaza zuma kuzziz Yooz kuzcama kamaquičha.

YOOZQUIN TJAPA KUZ CJISPANCHA

12 Jalla nižtiquiztan ančhucqui wilta azi tanzna, zuma kamzjapa. Kjaranacami owanacami otchižtakazza. Tjup kuzziz cjee, zuma kamzjapa.

13 Yooz jiczquiz zuma ojklaya. Jalla nekztan anazuma ojklayñi žoñinaca zuma kamañquiz irpita cjesačha. Ančhucaž zuma kamtiquiztan ninacaquiz zuma kamañchiz cjisnaquičha.

14 Nižaza tjapa žoñinacžtan zumapanž kamzjapa tjapa kuz tjaa. Nižaza Yooz irata ancha zuma kamañchiz kamzjapa tjapa kuz tjaa. Ana zuma kamañchiz cjequiz niiqui anaž Yooz Jiliržtan kamasasčha.

15 Yoozqui ančhucquin yanapž pecčha. Nii zuma yanapta ana chjaya. Yoozquiztan anapan zaraka. Ana wal jar muntiztakaz ana cjee. Jalla nuž ana wal muntiztakaz cjequiz niiqui, ančhucatami parti jilanacžtami ana wali kamañchiz cjesačha.

16 Nižaza nii ana zuma kamañchiz Esaúžtakaz ana nižta cjee. Esaúqui adulteri quiz ojklayčicha, nižaza Yooz kamaña ana importayčicha. Esaúqui jilir majch irinsiztan tsjii lujlz čheržtan campiichicha.

17 Nekztan wiruñ Esauqui ejpžquiztan jilir majch irinsa tanz pecatčha. Niiž ejpqui Jacobžquiz tjaachitaž cjen Esaúžquiz ana tjaas atchičha. Niiž irinsa tjaatapančha. Wiruñ Esaúqui ancha kaacanami, ana jaknužumi irinsa tanzñi atchičha.

18 Ančhucqui Yoozquin macjatžquichinčhucčha. Ančhucqui anačha Israel žoñinacažtakaz Sinai curquin macjatžquichinčhucqui. Nii curquiz žoñinacaquiz ojklayčha, nižaza lanža. Pero Yoozquin ana lanžñi atasasčha. Tuqui timpuqui Israel žoñinacaž Sinai curquin macjatan nii curuqui ujnatačha, nižaza tsokchi tsjiržtan weeztatačha. Nižaza jorjorñimi lliwjli-wjñimi želatčha.

19 Nekž žejlan trompet jora nonzičha. Nižaza Yooz jora nonzičha, ninačžquin paljayžquini. Nii jora nonžñi žoñinacaquiz roct'ichicha, ana iya čhižčajo.

20 Nii joraquiz tuž mantichicha: "Jakziltat tii curquiz macjatžcačhaja, maztan čhajc jawi contaž cjequičha, už pajk cuchillžtan contaž cjequičha. Žoñinacami animalanacami nižta macjatžcaquiz niiqui, contaž cjila". Jalla nuž čhižinžquiti quiztan Israel žoñinacaquiz ancha tsucchičha, nižta mantanaquiz ana iya awanti atchičha. Jalla nižtiquiztan roct'ichicha, ana iya čhižčajo.

21 Ancha ispanchucanacatačha nii chertanacaquiz. Jalla nižtiquiztan Moisespachačha tuž cjichiquiz: "Wejrqui anchal tsucučha, nižaza kjarkatučha".

22 Pero ančhucqui Sinai curquin ana macjatžquichinčhucčha. Ančhuczi arajpach žejtñi Yoozquin macjatčhinčhucčha, nižžquin kuz tjaachiž cjen. Jazi qui ančhucčha arajpach Jerusalén wajtchiz žoñinacaquiz. Nižaza Sión cjeta curquiz macjattažokazza. Nii Sión cjeta curuqui cjicha, arajpach Jerusalén watja, jalla nii. Arajpach Yooz wajtquin warank waranka anjilanaca žejlčha, Yoozquin rispitzjapa ajcžñi.

²³ Nižaza Yooz wajtquin anjilanacžtan chica Yooz wajtchiz žejlñinacaqui ajcža, Yooz wajtchiz žoñinacžtanpacha. Jalla nii žoñinacž tjuunacaqui arajpach listiquiz cjiřtača. Nižaza ančhucqui Yooz Jiliržquizpacha macjatch-inčhucča. Nii Yoozza tjapa pjalñiqui. Nižaza ančhucufan zuma kamañchiz žoñinacž animunacžtan Yooz wajtchizža. Yoozqui ninacžquiz niiz irata ancha zuma kamañchizkaz cjskatchičha.

²⁴ Nižaza ančhucqui Jesusižquin macjatchinčhucča. Niičha ew acta ut'aychiz cjen žoñinacžta tjurt'iziñiqui. Žoñinacžtajapa ticziča. Nižaza žoñinacž laycu niiz ljocžtan sucarpaytažokaz cjichiča animal ljocžtakaz. Jesusiž ljoc tjawkchiz cjen, žoñinacaqui liwriita cjesača. Abelž ljocqui žoñinaca ana liwriyasacha. Jalla nižtiquiztan Jesusiž ljocqui Abelž ljocquiztan tsjan cusača.

²⁵ Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz chiita taku anaž nicaquičha, panž catokž waquiziča. Tuqui timpuqui Yoozqui Sinaí curquiztan Israel žoñinacžquiz čiičičha. Nekžtan ninacaqui nii čiiita taku ana juyzu paachiča. Jalla nižtiquiztan ninacaqui castictatača. Anziqiu Yoozqui arajpachquiztan učhumnacaquiz čiižinžquičha. Nii čiižinta ana juyzu paaquiz niiqui, panž castictaž cjequičha. Yoozquiztan anapan atipi atasacha.

²⁶ Tuqui timpuqui Yooz joraqui yokanaca čjekinskatchičha. Anziqiu cjiča: “Tsjiižtan yokanacami arajpachami čjekinskatača”.

²⁷ “Tsjiižtan” cjanacaqui Yoozqui zizkatča, Yooz paata yokanacami arajpachanacami liwj kataquičha. Nekžtan ana čjekinskattanaca, niikaz želaquičha.

²⁸ Yooz watjaqui ana tjabatadž cjesača, panž želaquičha. Učhumča nii wajtchiz žoñinacaqui. Nižaza učhumqui Yooztan chica mantaquičha. Jalla nižtiquiztan učhumqui Yoozquin gracias cjizpan waquiziča. Nižaza tjapa kuztan, nižaza humilde kuztan Yoozquinž zuma rispiřa, Yooz tsucchuca azi tjeežniž cjen, nii cjuñžcu. Jalla nuž rispitan Yoozqui cuntintu cjequičha.

²⁹ Cjuñžna. Učhum Yoozza tsjii anawalinaca ujžñi ujztakazqui. Jalla niičha anawali žoñinaca castičiqui.

13

CHIIZINTANACA

¹ Jilanaca, cullaquinaca, porapat tirapan zuma munaziñi kuzziz cjee.

² Nižaza tjonžñi žoñinacžquiz zuma pan kjawžna. Jalla nuž kjawžcuqui yekjap žoñinacaqui anjilanacžquiz atintičičha, ana zizcu.

³ Carsilquiz chawcta jilanaca panž cjuñžna. Ančhucazakaz persun kuzquiz ninacaž chawctiquiztan sint'iz waquiziča. Nižaza sufriskatta jilanacžquiz cjuñžna. Ančhucqui curpuchiz cjanacaqui zakaz sufriskatta cjesača.

⁴ Tjapa ančhucqui lucutjiñi zalžcu, zuma lijitumaž cjičiya. Tjunatan zalžcu zuma lijitumaž kama, ana yekja maatakžtan ojklayasača. Jakziltat adulteriuquiz ojklayčaja, jalla nižquiz Yoozqui casticaquičha.

⁵ Ančhucqui anaž paazquin kuz tjaa. Žejlñi cusasanacžtan cuntintukaz cjee. Yoozqui tuž cjichiča: “Wejrqui ančhuc anal jaytača, nižaza anal ečača”.

⁶ Jalla nižtiquiztan učhumqui ana jiwjatcan chiyasacha, tuž cjan: “Yooz jiliriča wejtquiz yanapñiqui. Žoñinacaž wejtquiz čhjulu paachi cjenami anal eksnasacha”.

⁷ Ančhucqui icliz irpiñinaca cjuñžna. Ninacaqui ančhucquiz Yooz taku paljaychičha. Jaknužt ninacaqui tjurt'ichi kuzziz ticzičhaja, jalla nii cjuñžna. Ninacaž Yoozquin kuzziz kamta jalla nižta irataž kama.

⁸ Jesucristuqui tuquitanpacha, anzimi, jaztanami tsjii kuzzizpanikazza, jalla niiča ana kuz campiñiqui.

⁹ Nižaza ančhucqui tjpaman tsjemata tjaajintanaczquiz anaz incallskata. Cjuñzna, Yoozqui ančhucquiz yanapaquiča, tjp kuzziz cjisjapa. Jalla niiqui tsjan yanapča, čhjeri lujlz cuzturumpiquiztanaqui. Jakziltat nii čhjeri lujlz cuzturumpinac jaru kamčhaja, jalla ninacztaqui anaž yanapča juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa.

¹⁰ Učhumnacaltaqui anača animal wilana žejlča. Tsjemat wilana žejlča, Jesucristupacha. Tuqita timplu jilirinacaqui anapanča nii wilana lujlchuca.

¹¹ Tuqita lii jaruqui timplu chawjc jiliriqiu conta wilan ljoc chjitchiča c'uchquin žejlñi Yooz kjuyquin, Yoozquin ofrenda tjaazjapa, ujnaca pertunta cjisjapa. Nii wilanž curpunacaqui wajt tji pampiquin uñitača.

¹² Jalla nižta irata Jesusaqui wajt tjiuquin ticziča, niž persun ljoc cjen zoñinaczquiz Yooz anča zuma kamañchiz cjiskatzjapa.

¹³ Ančhucqui ana wal kamaña eccu, Jesucristužquin macjatz waquiziča. Nekztan učhum listuž cjee, sufrizjapa.

¹⁴ Tii muntuquiz kamcan ana wiñaya tjurñi wajtchizčhumča. Pero učhumqui arajpach watjaž ojkzjapa anča tjewža.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan Jesucristužquin sirwican učhumqui tirapan Yoozquin honora tjaaz waquiziča. Jalla nuž honora tjaacan wilana cuntaž cjequiča. Jaziqui učhumqui persun atžtan "Yoozqui honorchizkaj cjila", cjan chiiz waquiziča.

¹⁶ Nižaza ančhucqui zuma paaznaca panž paa. Nižaza parti jilanacztan ančuca želinchizquiztan jama tojna. Nekztan ančucaž zuma kamtiquiztan cuntintu cjequiča Yoozqui.

¹⁷ Ančhucqui icliz irpiñinaca cazpanča, nižaza ninacz jaru cjee. Ninaqaqui ančhuc cuitiñiča. Nižaza nii icliz irpiñinacaqui, jaknužt criichi zoñinaca cuitiñizlaja, jalla nii Yooz yujcquin cuenta tjaastanča. Ančhuc zuma kaman, irpiñinacaqui cuntintuž ančhuc cuitaquiča, ana llaquizcu. Ančhucqui ančuca irpiñinaczquiz llaquiskataquiž niiqui, anapanž cusa cjesača ančhucaltajapaqui.

¹⁸ Wejtnacaltajapa Yoozquiztan mayizina. Wejrnacqui zuma kuztanpan kamuča. Jaziqui wejtnaca kuzquiz ana zinta uj cjuñuča. Chjulu paa-canami zuma ligituma kamz pecuča.

¹⁹ Nižaza wejtnacaltajapa mayizinalla, ančucaquin wilta apura tjonzjapa, ana iya atajta cjisjapa.

²⁰⁻²¹ Yoozza zoñinacz kuznaca walikaz cjiskatñiqui. Jalla niiqui učhum Jesucristo jiliriž ticziquiztan jacatatskatchiča. Jesucristuča učhum chawjc Awatiriqui uuzanaca itzñižtakaz. Niiqui persun ljocžtan ew acta ut'aychiča wiñayjapa.

Jalla nižtiquiztan Yoozqui ančhucquiz zuma kamañchizpankaj cjiskatla, niž kuzcama kamzjapa. Nižaza Jesucristuž cjen Yoozqui učhum yanapla, zuma obranacami paazjapa, nižaza zuma kamzjapa. Ančucaž zuma kamtiquiztan Yoozqui cuntintu cjequiča. Jaziqui Jesucristuqui wiñayjapa honorchiz cjila. Jalla nužoj cjila. Amen.

²² Jilanaca, cullaquinaca, ančucaquiz rocuča, weriž chiižinta taku zuma kuztan nonznaquiča. Tsjii kjaž takunaca tii cartiquiz cjiyrchinča.

²³ Učhum Timoteo jilaqui carsilquiztan liwriitača. Jalla nii ančucaquiz maz pecuča. Timoteoqui tekz waj tjonaquiz niiqui, nižtan wejttan ančucaquin cherzñi okača.

²⁴ Tjapa icliz irpiñinacžquin tsaanžinalla. Nižaza tjapa Yoozquin cri-ichi zoñinacžquiz tsaanžinalla. Nižaza Italiaquiztan tjoñi jilanacaqui ančhucaquin tsaanžquiča.

²⁵ Yoozqui tjapa ančhucaquiz zumapanj yanapt'ila. Jalla nužoj cjila. Amén.

LA CARTA DE SANTIAGO

¹ Wejrtča Santiaguqui. Wejrqui Yooz Ejpž, nižaza Jesucristo Jilirž mantitacama okiñ zoñtča. Ančhucqui Israel wajtchiz zoñinacaqui tjapa nacionquin wichanziča. Ančhucquin saludos apayžcuča tii cartiquiz.

PRUEBANACZ PUNTU

² Yoozquin criichi jilanaca, cullaquinaca, tii muntuquiz kaman tjapanman pruebanacaž žejlča. Chjulorami tsjii prueba tjonaquiz niiqui, ancha cuntintuž cjee.

³ Yoozquin tirapan kuzziz cjen, čjul pruebanacami atipaquičha. Nižaza Yoozquin juc'anti kuzziz cjisnaquičha. Nekztan juc'anti Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjisnaquičha.

⁴ Nižaza tirapan Yoozquin tjurt'aquič niiqui, Yooz irata ancha zuma kamañchiz cjisnaquičha. Zuma lijitum zoñipan cjisnaquičha.

⁵ Pruebanacaž amquiz tjonaquič niiqui, nekztan am kuz turwayznaquič niiqui, Yoozquin juc'anti mayiza, Yooz jicz puntu zuma zizñi cjisjapami, nižaza nii pruebanaca atipzjapami. Yoozqui ancha zumača. Jakziltat mayizaja, jalla nii zoñžquiz Yoozqui zuma yanapasacha. Niiž okzñi kuzziz cjen, ana ujžcu yanapasacha, pruebanaca atipsjapa.

⁶ Yoozquin mayizican tjapa kuztan mayizizpanča. Ana paysnakñi kuzziz mayiziz waquizičha. Paysnakñi kuzziz cjesaž niiqui, tjamiž chjichta kjaz ljojkižtakaz cjesača, awizaqui Yoozquin kuzziz, awizasti ana Yoozquin kuzziz.

⁷⁻⁸ Nii payznakñi zoñiqui pizc kuzzizza. Jalla nižtiquiztan pizc kuzziz mayizan, ana nonžta cjesača. Yoozqui nii zoñžquiz ana yanapasacha. Nižaza nii pizc kuzziz zoñiqui anaž pinziz waquizičha, "Yoozqui wejtquiz yanapaquičha", cjicanaqui.

⁹ Jilanaca, cullaquinaca, yekjapa Yoozquin criichi zoñinaca porinacača. Nii zoñiqui Yoozquin criichiž cjen, Yooz maati cjissiča. Nižaza arajpachquin okaquičha, walikaz kamzjapa. Jalla nižtiquiztan cuutintupanž cjis waquizičha.

¹⁰ Jakzilta Yoozquin criichi zoñit ricachuquiztan porilla cjisnasaž niimi, cuntintupankaz cjis waquizičha. Nii zoñiqui tirapan Yooz maatiča. Tsjii pastuqui tsjii pacamakazza zuma pjajkjallchizqui. Nekztan niiž pjajkjallaqui k'alaž chooča. Pjajkjallažtakaz tsjii timpupankaz ricachu cjesača zoñiqui.

¹¹ Tjuñiž kjaki siyanaqui pastu pjajkjallanacaqui k'ala chooča. Nekztan nii pjajkjallanacaqui kačha. Anaž iya c'ajča. Nižtazakaz ricach zoñinacaqui tsjii timpukaz ricu kamča. Ricachu kamcan tiripintit porinsnasača.

UJ PAAZ PUNTU, YOOZ PUNTU

¹² Chjul prueba tjonanami Yoozquin tjurt'iñi kuzziz cjee. Nižta tjurt'aquič niiqui, cuntintuž cjequičha. Yoozqui nii zuma tjurt'iñi kuzziz zoñinaczquiz ancha zuma kamaña tjaača. Nuž Yoozqui compromitchičha nižtan muzicican sirwiñi zoñinaczquin.

¹³ Jakziltat uj paaz pecčhaj niiqui, anapanž Yoozquin culpasača, "Yoozqui wejtquiz ujquin tjojtskatz pecča" cjicanaqui. Yoozqui ana jakzilta zoñimi ujquiz tjojts munča. Nižaza Yoozqui uj paazqui anapanž persuna pecča.

¹⁴ Zoñinacz persun kuzqui ana zuma uj paaz pecča. Nekztan uj paazquin ojkeča.

¹⁵ Chjulorami zoñinacaqui ana zuma kuzcama kamčhaj niiqui, ujquinpanž chjichtača. Nižaza jakziltami uj paañipan kamčhaj niiqui, wiñaya castictaž cjequičha.

¹⁶ Wejt k'ayi jilanaca, cullaquinaca, ana incalltaž cjee.

¹⁷ Yoozqui zumapanča, nižaza lititumapanča čjulquiztanami. Tjapacha zumanacaqui Yoozquiztanž tjonča, tjapa zumanacača tsewcta Yooz Epiž tjaataqui. Yoozqui tjuñimi jiižmi paachiča. Ninacz kjanaqui awisac zuma kjanča, awisac tsjirquiz weeztača. Yoozti anača nižta, zumapankazza. Anapan zoñi ujquin tjojtskatz pecča.

¹⁸ Yoozqui zuma kuztan učumnacaquiz niž maati cjiskatchičha. Yooz werar taku cričhiž cjen, učumnacaqui Yooz maatinaca cjissinčhumča. Jalla nižtiquiztan učumnacaqui parti cričhi zoñinacz tuqui Yooz maatinaca cjissinčhumča. Jalla nužupanča Yooziž pinsitaqui.

YOOZ TAKUNACA CATOKZPANCHA

¹⁹ Wejt k'ayi jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Yooz taku nonzjapa listu cjee. Ančuca kuzquiz čjulu čhiizmi tjonžaja, jalla nii čhiizqui zumpacha tantiižcu, čhiiz waquiziča. Tiizakaz cjiwča, anača orallac žawjzqui.

²⁰ Oralla žawjñi zoñinacaqui parti zoñinaczquiz anaž yanapi atasacha Yooz kuzcama kamajo.

²¹ Jaziqui ančuqu ana zuma kamañanacquiztan jayta. Anča uj paaznaca žejlča. Tjapa uj paaznacquiztan jayta. Nekztan humilde kuzziz Yooz tjaažinta taku zumpacha catoka. Nii Yooz takuqu ančuucz liwriyasača.

²² Yooz takuqu anača nonžneeka nonzqui, antiz catokspanča, ana persunpachquiz incallta cjejajo.

²³ Yooz taku nonžcu jakzilta zoñit nii Yooz tawkcama ana kamčhaja, jalla niičha ana zuma zoñiqui. Tižtaž nii zoñiqui. Nii zoñiqui ispiwjqiz persun yujc cheržcu,

²⁴ ojkča. Nekztan nii cheržta yujc tjažta. Nižtaž nii Yooz taku nonžneeka nonžni zoñiqui. Yooz taku nonžcu, Yooz taku tjažta; ana nii Yooz tawkcama kamča.

²⁵ Yekjap zoñinacazi tjapa kuz nonža Yooz zuma liwriiñi taku. Kuzquiz chjojča. Nonžcu, ana tjažta, niicamaž kamča. Jalla niž zuma kamtiquiztan Yoozqui nii zoñžquiz wintissa, tsjan walikaz kamajo.

²⁶ Jakzilta zoñit “Yooz tawkcama zuma kamiñ zoñičha wejrqui” čhičhaj niiqui, niž atquiztan čhičhiiz cuitazla. Anaž niž ata cuitasaquiz niiqui, persunpachaž incallča. Inapankaz cjiča, “Yooz tawkcama zuma kamiñ zoñičha wejrqui”.

²⁷ Jakzilta zoñit Yooz tawkcama zuma kamčhaj niiqui, t'akjir wajčhalanacami žewallanacami yanapaquičha. Nižaza ujhiz zoñi irata anaž kamasacha. Jalla nii zoñičha Yooz tawkcama zumaž kamñiqui. Jalla nii zoñičha Yooz Ejpž yujcquiziqui ana ujhizqu.

2

JILANACZQUIZ ANACHA PJALI PJALI CJISQUI

¹ Wejt jilanaca, cullaquinaca, Jesucristo Jiliriča anča honorčiz Yoozqui. Ančuqu nii Jesucristo jiliržquiz kuzziz kamcan, tjapa jilanacžtan kuz čičata čjitsa peca. Anača pjali pjali cjisqui.

² Jalla tuž nonžna. Ančucaž ajcziž cjen pucultan zoñinacaqui tjončhani. Tsjiñiqui ricachuča, kor surtijanacchiz, nižaza anča zuma zquitchiz. Tsji-izti porillača, tsjel zquitchiz.

³ Nekztanaqui ančhucqui ricachukaz zuma atintačhani, “Tucquin julzna” cjian. Nii porill zoñzquizti, “Nekzillakaz tsjitsna” cjičan, uż “Zana latul-lakaz julzna” cječhaj.

⁴ Nuż cjequiż niiqui, niwjtanaqui pjaliz cjiicjiicha. Tjapa jilanacažtan ana chicata kuz chjitča. Ana zuma kuzziz cjen, nižta cjiicjiicha ančhucqui.

⁵ Nonžna, wejt k'ayi jilanaca, cullaquinaca. Tii muntuquiz Yoozqui pori zoñinaca illziča, nižquin ancha kuzziz cjejayo. Nižaza Yoozqui tsjii taku tjaachiča, tuż cjian: “Wejtquin kuzziz zoñinacaqui wejtčan chicaž kamaquiča. Nižaza jilirižtakaz wejtčan chicaž mantaquiča”. Jalla nii taku tjaachiča, nižtan zuma munaziñi zoñinacžquiz. Jaziqii nii Yoozquin kuzziz pori zoñinacaqui nii tjaata taku tanznaquiča.

⁶ Ančhuczi pori zoñinaca ana rispitiča. Ricachukaz rispitiča. Pero ricachu zoñinacaqui ančhuc juc'anti langzkatča. Nižaza jilirinacž yujcquiz ančhuc chjitča, multanaca pacajo.

⁷ Nižaza ricachunacaqui Jesucristuž quintra ana zuma chiichiča. Pero zuma Jesucristuž cjen učhumqui cristiano cjeta tjuuchizčhumča.

⁸ Jilanaca, cijirta zuma Yooz takuqui tuż cjiča: “Jaknužt persunpachquiz okzñamžlaja, jalla nižta okzñi kuzziz cjistanča zoñinacžquizimi, lijitum mazižtakaz”. Niicama kamcanaqui zuma kamsa.

⁹ Pero pjali cjiicjiiñinacazti uj paacha. Yooz tawk quintra paacha. Jalla nii kjanapacha zizkatča Yooz takuqui.

¹⁰ Jakzilta zoñit tsjiillapan Yooz mantita ana cazzaj niiqui, ujchizpanča. Parti mantitanaca cazziž cjenami Yooz lii quintra paachiča. Jaziqii castictaž waquiziča.

¹¹ Yoozqui tuż mantiča: “Anača adulterio paazqui”. Nižaza nii Yooz-pacha mantiča: “Anača zoñi conzqui”. Adulterio ana paachi cjenami, jakzilta zoñit zoñi cončhaj niiqui, uj paacha. Yooz lii quintraž paacha.

¹² Yooz takuqui Cristuž puntu zakaz chiča. Cristuča učhum li-wriiñiqui. Liwriita zoñinacaqui čhjulu paacanami čhiicanami zuma munaziz waquiziča. Jakzilta zoñit ana nuż kamčhaj niiqui, casticta cjequiča.

¹³ Nižaza jakzilat ana okzñi kuzziz kamchižlaj niiqui, casticta cjequiča. Yoozqui nižquiz ana zakaz okznaquiča. Pero jakzilat okzñi kuzziz kamchižlaj niiqui, juyzuquiz liwriita cjequiča, ana casticta cjequiča.

YOOZQUIN KUZIZ KAMZ PUNTU

¹⁴ Wejt jilanaca, cullaquinaca, jakzilta zoñit ana zuma kamčhaja, niiqui inakaz chiča, “Yoozquin kuzziztča wejrqui” cjian. Nuż ata alaja čhiyan, ana liwriita cjesača.

¹⁵ Nonžna. Tsjii jila cjicu uż tsjaa cullaqui cjicu ana zquitchizlaja, nižaza ana čhjerchizlaja, jalla nižquiz yanapž waquiziča.

¹⁶ Nii t'akjir zoñi čeržcu tsjiicu ančhucacqiztan cječhani, “Walika okalla amqui, am curpu anam čh'uñuri naykataquiča; nižaza anam čhjeri e-skataquiča” cjian. Pero ana čhjulumi nii t'akjir zoñzquiz yanapčhaj niiqui, ina čhiita tawkžtankaz okža. Nii pori zoñiqui pachpa t'akjirikaz žejlča.

¹⁷ Pori zoñzquiz ana yanapčhaj niiqui, inapanikazza Yoozquin criitaqui. Nii ana yanapñi zoñiqui ana Yooz kamañchizqui. Inakaz pinsiča, “Yoozquin kuzziz zoñtča wejrqui” cjičanaqui.

¹⁸ Yekjap zoñinacaqui cječhani, “Tsjiiča Yoozquin kuzzizqui. Tsjiizti zuma kamañanacchizqui”. Pero wejrqui cjiwča, ana zuma kamčhaj niiqui, čjaknužt Yoozquin kuzzizqui tjeeznasajo? Anapanž tjeezñi atasacha. Zuma kamcan, Yoozquin kuzzizqui tjeeznasajo.

¹⁹ Zinta Yoozpankaz žejlča. Ančhucqui nii zinta Yoozquin criiča. Nii walikazza. Pero zajranacami “Zinta Yoozpankaz žejlča” jalla nuż zakaz

zizza. Jalla nuž zizcu, Yooz casticz tjuñi eksñiċha. Pero Yoozquin eksñi cjenami ana Yooz mantitacama kamz pecċha nii zajranacaqui.

²⁰ Ana zuma kamcan, jakziltat “Yoozquin kuzziztċha” cjican chiiċhaja, jalla niiqui inakaz nižta chiiċha. Zumzuċha niiqui. Yoozquin kuzziz puntu zizñi cjisjapa, tuž nonžna.

²¹ Abraham, uċhum tuquita atchi ejpqui, Yooz mantitacama ojkċiċha. Tsjii nooj Yoozqui Abrahamžquiz mantichiċha tuž cjican: “Abraham, am zinta majch, Isaac cjita, wilanažtakaz jawkwaquiċha”. Yoozqui nuž mantichiz cjenai, Abrahamqui niiz kuzquiz nii mantita payitaċha. Pero niiz majch Yoozquin wilana ljoktawk cjen, Yoozqui Abrahamžquiz atajċiċha, nii zinta majch ana conajo. Jalla nuž Yooz mantitacama kamtiquiztan, Abrahamqui Yooz yujcquiziqui ana ujchiz nižaza zuma cjissiċha.

²² Abrahamqui Yoozquin kuzziz cjen, Yooz mantitacama zuma kamchiċha. Nižaza zuma kamchiž cjen Abrahamqui tjeeziċha, Yoozquin kuzzizpanċha, nii. Nekztan Yooz mantita cazziž cjen, juc'anti Yoozquin kuzziz cjissiċha.

²³ Cjijrta Yooz takuqui tuž cjicha: “Yoozquin kuzzizpanċha Abrahamqui. Nekztan Yooz yujcquiziqui Abraham ana ujchiz nižaza zuma cjissiċha”. Abrahamž kamtiquiztan uċhumqui zizza, nii Yooz takuċha zuma razunaqui. Nižaza Abrahamqui “Yooz amigo” cjita tjuuchiztaċha.

²⁴ Jaziqui anċhucqui zizza, zuma kamcan, Yooz yujcquiziqui ana ujchiz cjesaċha, nii. Ana zuma kamcan, ata alajakaz chiiċha, “Yoozquin kuzziztċha” cjicanaqui. Juñta kuzllakaz criyanaqui Yooz yujcquiziqui tira ujchizpanikaz žejlċha.

²⁵ Nii puntuquiztan tsjiillazakaz cjiwċha. Naa Rahab cjiti putirii maatakž puntuquiztan cjuñzna. Naaža wajtquiziqui pucultan Israel žoñinacaqui cuchanžquitataċha awayt'izjapa. Naa žonqui nii pucultan Yooz parir žoñinaca zuma atintichiċha. Nekztan ana conta cjejajo nii žoñinaca yekja jiczquin cuchanchiċha. Atipasñi yanapchiċha. Jalla nižtiquiztan Yooz yujcquiziqui ana ujchiz cjissinċha, nižaza zuma kuzziz, naaž zuma kamchiž cjen.

²⁶ Tsjjiillazakaz cjiwċha. Tsjii žoñiqui ticžcu, animu ojkċha, janchi inakazza. Nižtapachaž tsjii ana zuma kamñi žoñiqui ticzižtakaz žejlċha. Ana žejtz wirchizza. Inakaz chiiċha, “Yoozquin kuzziztċha” cjicanaqui.

3

ATZTAN CHIIZ PUNTU

¹ Wejt jilanaca, wacchi žoñinaca anaž tjaajjiñi cjis waquiziċha. Tjaajjiñi žoñinacaqui Yoozquiz cuenta tjaastanċha. Nekztan ana zuma tjaajjinċizlaja, niiqui yekja žoñžquiztan juc'anti castictaž cjequiċha. Nii zizzinċhucċha anċhucqui.

² Tjapa žoñinacaqui ujnaca paaċha. Jakzilta žoñit persun chiitiquiztan ana ujchizlaja, jalla nii žoñiċha ancha zumapanqui. Persun chiiz zumpacha ewjasaquiz niiqui, jalla nekztan tjapa niiz curpuzakaz ewjasñi atasaċha, ana uj paazjapa.

³ Nonžna. Tsjii frenžtan cawalluqui irpita cjesaċha, yawchi žoñž pecta jaruqui.

⁴ Nižtazakaz žoñinacaqui tsjii kolta tuñžtan pajk warcumi chjitsa, pjursanti tjamiž cjenami. Tsjii warcu joojooñi žoñimi jakzi pecanami tuñžtan nii warcu chjichasaċha. Kjažta kolta tuñžtanami pajk warcumi joojowasaċha.

⁵ Nižtazakaz tsjii kolta ujmi wacchi muntinaca tjažpnasaċha. Nižtazakaz uċhum chiiñi atami kjažta koltalla cjenami, niiz chiitiquiztan ancha mantiz atasaċha.

⁶ Tsjii uj peekztažtakazza tii ataqui. Tii ataqui čhjul anawalinacami chiyasača. Tii ataž cjen persunpacha ana zuma kamča. Nižaza tii ataž cjen yekja žoñinacžquiz ana zuma kamkatča. Tii atazakaz ajriž jaruqui čiiča.

⁷ Tjapa animalanacami nižaza tjapa wežlanacami žoñž mantuquiz-panikaz cjesača.

⁸ Antiz anaž jec žoñimi persun čiiñi ata manti atasacha. Tii ana wal ataqui anaž jaknuž mantichuca. Tii ataqui ana wali čiiž pecñipanča. Tsjii wininožtakazza tii učhum ataqui.

⁹ Učhumqui tii atžtan čiičan Yooz Ejpž tjuu aynakiñčhumpanča. Yooz Ejpqui žoñi paachiča niž irata kuzziz. Nižaza tii atžtanpacha čiičan Yooziž paata žoñinaca laykiñizakazza.

¹⁰ Tii atača zuma ana zuma čiiñiqui. Jilanaca, cullaquinaca, jalla nižta čiičiižqui anawalipanča.

¹¹ Tsjii zuma wijiñquiztan zuma kjaztan nižaza chjonanči kjaztan anaž lewasača. Anapanž tsjii wijiñquiz pizc punta kjaz želasača.

¹² Nižtakazak tsjii tujquin mazk'a kjaztan nižaza ch'uyi kjaztan, jalla nii pizc punta kjaz ana želasača. Nižtakazak tsjii muntiquiz tsjii punta frutapankaz pookñiča. Pizc punta fruta anaž pookasača. Nižaza tsjii ch'uyi tuquiztan mazk'a kjaz ana cooznasacha.

¿JEC YOOZ TAWK JARU KAMŇI ŽOŇI?

¹³ Jaziqi jakziltat Yooz taku zuma zizzaj niiqui, zumaž kamspanča. Nii zizñi žoñiqui humilde kuzziz zuma kamaña tjeez waquiziča.

¹⁴ Jakzilta žoñit anawal iñiziñi kuz tjeezaja, nižaza persunpacha tucquin cjis pecñi kuz tjeezaja, jalla niiqui mit kuzzizpanča. Nižaza nii ana zum žoñiqui "Yooz taku zizintča" cjicanami, Yooz tawk jaru ana kamča.

¹⁵ Nii žoñž kamañaquí anača Yoozquiztanaqui. Antiz žoñžquiztanpankazza. Žoñž kuzquiz pinsitanac jaruča nii kamañaquí. Zajražquiztan tjonča.

¹⁶ Jakzilta žoñit anawal iñiziñi kuzzizlaja, nižaza tucquin cjis pecñi kuzzi-zlaja, jalla nii žoñiž cjen ch'aasnacami nižaza tjapaman ana wali kamz-nacami žejlča. Nižaza jakzilta žoñit Yooz Epiž kamañchizlaja, jalla niiqui zumapankaz kamča.

¹⁷ Nižaza niiqui pasinziz kuzziz cjen, žoñinacžtan zuma kamča. Nižaza parti žoñž razunanaca nonža. Nižaza nii zuma kamañchiz žoñiča okzñi kuzzizqui. Jalla nii žoñiqui zuma kamañanac jarupanž kamča. Nii žoñiqui ana pjali cjuicjuñi kuzzizza. Antiz zuma kuzzizza.

¹⁸ Jakzilta žoñit pasinziz kuzziz žoñinacžtan kamčhaja, jalla niiqui zuma kamča, nižaza parti žoñinacžquiz zuma kami yanapča.

4

MAYIZIZ PUNTU

¹ ¿Jequiž cjen chjaawjkatas žejljo? ¿Jequiž cjen ch'aas žejljo? Ančhuc ana zuma kuzziz cjen žejlča niiqui. Ančuca ana zuma pecñi kuzqui mantiz pecča.

² Ančucaž pectanaca ana žejlča. Nekztan ančhucqui kichassa, žoñi conañcama. Nižaza yekja žoñž cusasa zmassa. Nii zmasta cusasa ana cunsiqi atžcu, nekztan chjaawjkataša, nižaza kichassa. Ančucaž pectanaca cuncisčjapaqui, Yoozquiztan ana mayiziñčhucča. Jalla nižtiquiztan ančucaž pectanaca ana žejlča ančhucalta.

³ Nižaza ana zuma mayizan, ančhucaž mayizitaqui ana nonžtača. ĆKjaziqtiztan ana nonžtajo? Ančhucqui ana zuma kuzquiztan mayizich-inčhucča. Persun kuzcamakaz kamzjapa mayizichinčhucča. Nekztanaqui anapan nonžtatača.

⁴ Yoozquiztan quejpsñi kuzziz jilanaca. Ana nižta cjee. Ujchiz žoñž kamañquiz kuzzizlaj niiqui, Yooz quintrača ančhucqui. ĆNii ana ziz ančhucjo? Jakzilta žoñit ujchiz žoñž kamañquiz kuzzizlaj niiqui, Yooz quintraž cjišičha nii žoñiqui.

⁵ Anaž inapampa tuquita Yooz cjiirta takuqui tuž cjiča, “Yooz Ejpqui uchum kuzquiz nižž Espiritu Santo cuchanžquichiča. Nii Yooz Espiritu Santuqui ancha pecča, uchumqui Yoozquin alaja kuzziz cjisjapa, jalla nii”.

⁶ Anchucaž Yoozquin juc'anti kuzziz cjisjapa, Yoozqui juc'anti yanapasacha. Nižaza Yooz takuqui cjiča, “Yoozqui humilde kuzziz žoñžquiz yanapñipanča. Pero mita kuzziz žoñž quintrapanča Yoozqui”.

⁷ Jaziqui Yoozquin kuzziz cjee. Niiž mantuquiz cjee. Zajraž ančhuc ujquiz tjojtscatz pecanami, Yoozquin tjurt'ichi kuzziz cjee. Nekztanaqui ančhucaquiztanaqui zarakaquiča nii zajraqui.

⁸ Yoozquin macjata. Nižaza Yoozqui ančhucaquiz macjatžcaquiča. Uj paañinaca, anchucqui uj paaz eca. Pizc kuzziznaca, Yoozquin tjapa kuzziz cjee.

⁹ Nižaza uj paažcuqui, llaquita cjee. Kaacan ančhucaž paata uj paja. Uj paažcuqui, anača chipsqui. Juc'ant llaquizizza. Anača cuntintu cjisqui.

¹⁰ Yooz Jilirž yujcquiziqui humilde kuzziz cjee. Nekztan Yoozqui ančhucaquiz honorchiz cjskataquiča.

ANACHA JILANACZ QUINTRA CHIICHIIZQUI

¹¹ Jilanaca, cullaquinaca, tsjiižquinami tsjaaquinami anača quintra chiižqui. Nižaza anača quintra chuchqui. Jakziltat jilanacž quintra chiyachaja, už cullaquinacž quintra chiyachaja, jalla niiqui Yooz mantita jaru ana kamča. Yooz mantitaqui tuž cjiča, “Porapat zuma munazizza”. Nii mantitacama ana kamaquž niiqui, nii mantitaqui ana waližtakaz nayaquiča. Nižaza nii Yooz mantita anal pecučha cjiča.

¹² Tsjiipankazza ultim mantiñi taku tjaachiqui. Yoozza niiqui. Jalla niizakazza ultim juezqui. Jaziqui nii Yoozqui žoñinaca arajpachquin chjichasača. Nižaza infiernuquin chjatkatasača. Jaziqui anchuczti anaž jecmi arajpachquinami infiernuquinami ojkkatasača. Jaziqui ančhuca jilanaca anača pjalz peczqui.

TII MUNTUQUIZ ŽOÑŽ ZETI PUNTU

¹³ Tsjiilla cjesača. Nonžna. Yekjap žoñinacaqui anchucaquiztan ancha chawjcw a antiñičha, tuž cjian: “Tonji jakat watja okača. Nii watja irantižcu, cusasa campijan, paaz cancan zumal kamača tsjii wata intiru”. Nuž cjiñičha.

¹⁴ Nižta chiižcumi, anapanž zizza nii žoñiqui, jaknužt kamačhaja, čhjulut watačhaja, jalla nii. Yoozpankazza tjappacha mantiñiqui. ĆČhjulut iratat ančhuca žejtz? Kuyižtakazza žejtzqui. Tsjii kuyiqui jecžcu tsjii upacama-pankaz tjenča. Nekztanž katča. Nižtapachazakazza žoñiqui. Tsjii upacama-pankaz tii yokquiz žejtča.

¹⁵ Jaziqui tuž chiiž waquiziž, “Yooz munanaqui, žetača. Nekztan Yooz munanaqui langznacha, nižaza čhjulumi paača, nižaza ojklayača”. Jalla nuž chiiž waquiziča.

¹⁶ Antiz yekjapaqui ančhucaquiztan chawjcw a antiñi kuzziz chiiča, ana tjapa čhjulumi zizcu. Jalla nižta mit kuzquiztan chiižqui ana walipanča.

17 Jakziltat Yooz kuz zizzaj niiqui, Yooz kuzcama kamz waquiziča. Ana nii Yooz kuzcama kamčhaj niiqui, uj paača.

5

RICACHU ZONINACZ PUNTU

1 Ricachunaca, nonžna. Ančhucaquiz ana walinacaž tjonaučiča. Nii zizcu, kjawcan kaacan žejlz waquiziča.

2 Ančhuca cusasanacaž mokaquičha. Ančhuca zuma zquitinaca kjuriz lujltaž cjequičha.

3 Ančhuca juntjapta korinacami paaznacami inapankaz cjequičha. Ančhuqui ančhuca wacchi paaznaca ana gastichinčucča, zuma kamtanaca paazjapa. Jaziqui ančhuca ana okzñi kuzziz cjen casticta cjequičha. Nižta cjenami ančhuqui tira juc'anti paaznaca juntjapča.

4 Ančhuc ricachu patrunanacaqui ančhuca piyunanaca juc'anti langskatchinčucča. Ančhuca pastunaca zkalanaca ajzkatchinčucča, “Cusa pacaž” cjan. Ultimquiziqui koloculla pacchinčucča. Nii incallta piyunanacaqui ančhuca quintra quijchiča. Yoozpachača nii piyunanacz quijta nonziqui. Jalla Yoozza walja azzizqui.

5 Ančhuc ricachu patrunanacaqui, tii muntuquiz ancha cusasanacziz kamičhucča. Chjuluz pectanacami žejlča ančhucaltauqui. Jaziqui tsjii cjew animalažtakaz cjissinčucča. Zoñiqui cjew animala illza conzjapa. Nižtapacha Yoozqui ančhuc illziča casticta cjisjapaqui.

6 Ančhuqui ricachu patrunanaca, ana ujchiz zoñinaca kuzinpan casticchinčucča, conañcama. Nii zoñinacazti anatača ančhuca quintraqui.

PASINZIZ KUZZIZ PUNTU

7 Jilanaca, cullaquinaca, učhum pajk arajpach Jiliriž tjonzcama pasinziz kuzziz cjee. Zkal puntuquiztan cjuñžna. Tsjii zkala čhjacchi zoñiqui chijñi tjonz tjewža, primer chijñi, taypi chijñi. Pasinzižtan tjewža, ima zkala ajz timpu irantižcan.

8 Nižtazakaz ančhuqui pasinziz kuzziz cjee. Arajpach Jiliriž tjonz tjuñiqui wajillača. Nekžtan ana walinacquiztan liwriita cjequičha. Nii cjuñžcan, Yoozquin tira tjurt'ila.

9 Jilanaca, cullaquinaca, porapat anaž chuchasaquičha. Jakzilta zoñit chuchačhaj niiqui, Yooziž azquichtaž cjequičha. Nii azquichñi Yoozqui wajillaž tjonaučiča.

10 Jilanaca, tuquita Yooztajapa chiiñi zoñinacaž puntu cjuñžna. Kjažta sufriz cjenami, Yoozquin tjurt'ichiča pasinziz kuztan. Nižtapacha cjee.

11 Učhumqui tuž cjiñčhumča, sufriz cjenami, “Yoozquin tjurt'ichi zoñinaca cuntintuž cjequičha”. Tuquiqui Job cjita jila želatča. Niiž quintu zizza učhumqui. Jobqui pasinziz kuztan sufrichiča. Nižaza Yoozquin tirapan tjurt'ichiča. Jalla nii sufriz wattan, Yoozqui niiž zuma pinsita cumplichiča nii Job cjita zoñžtajapa. Nižtapankazza Yoozqui zoñinaczquiziqui, ancha okzñi kuzzizpanča.

12 Jilanaca, cullaquinaca, tiičha chekanaqui. Anača inapampa Yooz tjuuqui chiichizqui. Anapanča “Juro por Dios” cjan, chiichižqui. “Iyaw” cjižcuqui, cumplispanča. “Anača” cjižcuqui, anača cjispanča. Werar chiizpanča, ana Yooziž casticta cjisjapa.

13 Jakziltat sufrachaja, jalla niiqui Yoozquin mayiziz waquiziča. Nižaza cuntuntu kamñi zoñimi Yooz wirsu itz waquiziča.

14 Nižaza tsjii laa zoñi želan icliz jilirinaca kjawz waquiziča. Nii jilirinacaqui asiitižtan kullcan, Jesucristo Jiliržquiz mayizaquičha, laa zoñi žetajo.

¹⁵ Yoozquin tjapa kuztan mayizaquiž niiqui, nii laa zoñi chjetnaquiča. Jesucristo jiliriqiu nii laa zoñi žaazkataquiča. Nižaza nii laa zoñiqui ujchiz želaquiž niiqui, pertuntaž cjequiča.

¹⁶ Jakziltat zoñž quintra uj paačhaja, jalla niiqui nii uj maztanča, “Am quintra tii uj paachinpantča” cjan. Nekztan Yoozquin porapat mayizaquiča. Nekztan ančhucqui chjetintaž cjequiča. Yoozqui tsjii zuma zoñž tjapa kuztan mayizitaqui nonža. Jalla nekztan Yoozqui tjaaquiča nii mayizitacama.

¹⁷ Cjuñzna, Elías cjita jilž puntu. Učhum iratača nii jilaqui, zoñikazza. Pero Yoozquin tjapa kuztan mayizichiča, ana chijnajo. Nekztan chjep wata chicatchiž ana chijnichiča.

¹⁸ Wiruñaqiu Elías cjita jilaqui wilta mayizichiča, chijñi apayžcajo. Nekztan Yoozqui chijñi apayžquichiča. Chijnan, zkalanacaqui wilta pookchiča.

¹⁹ Jilanaca, cullaquinaca, tsjii zoñiqui Yooz jiczquiztan zarakčhani. Nekztan Yooz jiczquiztan zarakchi zoñžquiz tuž paljayz waquizichiča, “Ana zarakalla. Yooz jiczquiz cut'iscalla” cjan.

²⁰ Nekztan nii zarakchi zoñiqui nižž uj paaznaca ecaquiž niiqui, nižaza Yooz jiczquiz wilta quejpžcaquiž niiqui, jalla nižž wacchi ujnacquiztan pertuntaž cjequiča. Infiernuquin ana okaquiča nii zoñiqui. Jalla nii zizza ančhucqui.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

1 Wejrtĉha Pedrutqui, Jesucristuž uchta apostoltqui. Jalla nižtiquiztan anĉhucaguin tii cartal cjjržcuĉha. Anĉhucqui persun wajtquiztan wichanz-inĉhucĉha wacchi yekja provincianac kjutni, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia, jalla nii provincianacquin ojkchinĉhucĉha. Jakziqint ojktĉhaja, jalla nicju kamĉha; ana persun wajtquiz kamĉha anĉhucqui.

2 Yooz Ejpqui anĉhuc illziĉha, niž partiquiz cjisjapa. Niiž tuquita pin-sita jaru anĉhuc illziĉha. Nižaza Espiritu Santuqui anĉhucaguiz zuma kamañchiz cjskatchiĉha, anĉhuc Jesucristuž kuzcama kamajo. Jesucristuž ticziž cjen anĉhuc ujnacaqui pertuntĉha. Jaziqui anĉhucĉha Yooz wajtchiz žoñinacaqui. Yoozqui anĉhucaguiz zumaj yanapt'ila, nizaza anĉhucaguiz walikaj kamkatla.

EW KAMAÑCHIZ PUNTU

3 Uĉhum Jesucristo jilirž Yooz Ejpqui honorchizkaj cjila. Yooz Ejpqui zuma okžni kuzziz cjen uĉhumnacaquiz ew kamaña tjaachiĉha. Jesucristuž ticžcu jacatattiquiztan Yoozqui uĉhumnacaquiz ew kamaña tjaachiĉha. Ew kamañchiz cjan uĉhumqui tjewža arajpachquin Yooztan chica kamzjapa.

4 Nižaza ew kamañchiz cjan uĉhumqui Yooz tjaata irinsa tanznaquiĉha arajpachquin. Uĉhum irinsaĉha arajpachquin Yooztan kamzqui. Anaž ĉjul anawalinacami nekž zelasĉha. Nii Yooz irinsaqui uĉhumnacaltajapa ĉjojtaĉha. Jalla nižtiquiztan nii irinsaqui anaž jecmi akasaĉha. Tsji ew zquitiqi manchita cjesaĉha. Nižaza tsji c'achja pjajkjallaqui chooĉha. Anĉhuc arajpachquin ĉjojta irinsaqui ana nižta cjesaĉha.

5 Arajpachquin anĉhucaltajapa tsji ancha zuma kamzqui tjacžtaĉha. Jesucristuž tjonž tjuñquiziqui nii zuma kamzqui tjeežta nižaza tjaata cjequičha. Pero anziqi tii muntuquiz želan, nižaza anĉhuc Yoozquin kuzziz cjen, Yoozqui niž aztan anĉhuc cuitaquiĉha.

6 Jalla nižtiquiztan anĉhucqui zuma cuntintu kuzzizĉhucĉha. Pero tii anzta timpuquiz anĉhucaltaqui anawalinacaž tjonĉiž cjen llaquisaquičha. Tii muntuquiz želan anĉhucqui pruebanaca watĉha. Nuž cjenami Yooz Ejpĉha anĉhuc cuitiñiqui, nižaza liwriñiqui. Jaziqui cuntintuž cje.

7 Anĉhuc kuzqui pruebanacžtan yanztaĉha, ultimu Yoozquin kuzziz, ultimu ana Yoozquin kuzziz, jalla nii tjeežta cjisjapa. Jakziltat pruebanacžquiztan sufranami tirapan Yoozquin tjur'tiĉižlaja, jalla nižta kuzziz žoñiqui ancha valorchizza, c'achja kor paazquiztan cjen juc'anti. ĉjul c'achjanacami anaž tjurĉha, akžñipanikazza. Korimi ujquiz t'azinta cjenaqi, jiñipanikazza. Nekztan pjalzniĉha ana walinaca. Pero zuma pjalzta korimi ana tjurñipanikazza. Yoozquin kuzzizpan žoñinacaqui anaĉha nižtažtakaz. Antiz tjurñipanikazza. Anĉhucĉha Yoozquin lijitum kuzzizqui. Jalla nižtiquiztan Yooz Ejpqui anĉhuc zuma risiwaquiĉha, nižaza honoraž tjaquičha, Jesucristo wilta tjonž tjuñquiziqui.

8 Anĉhucqui Jesucristužtan munaziĉha, kjažta ana ĉeržcumi. Nižaza ana ĉeržcumi nižquin kuzzizza. Jalla nižtiquiztan anĉhucqui ancha cuntintuž ĉipža. Zoñž takunacžtan uĉhum cuntintu kuz puntuquiztan ana zuma intintaskati atasĉha. Nižta cuntintu kuzqui Yoozpacahaž ĉhipskatĉha.

9 Anĉhucqui Yoozquin kuzzizpanĉha. Jalla nižtiquiztan ancha zuma kamañchizza. Wiñaya Yooztan walikaz kamĉha.

10 Yoozqui niž okžni kuzziz cjen anĉhucaguiz yanapĉha nižtan zuma kamajo. Uĉhumnacaltajapaĉha nii Yooziž yanaptaqui. Jalla nii Yooziž

yanaptaqui mazinchiča tuqita profetanacaqui. Nii Yooztajapa chiiñi profetanacaqui Yooztan kamz puntu walja istutiichiča nii puntu iya iya zizjapa. Walja kuzquiz pinsichiča tsjan zuma intintajo.

11 Cristuž Espiritu Santuqui profetanacž kuzquiz zizkatchiča, jalla tuž: Yooziž cuchanžquita Cristuqui sufraquiča; nižaza sufrizcu walja honorchiz cjequiča. Jalla nii puntunaca profetanacaqui zizkattatača. Pero tsjan kjana ziz pecatča, žčhjulatorat Cristo tjonaquejo, nižaza jaknužt niž tjonz wataquejo? Jalla nii zizjapa anča pinsatča.

12 Espiritu Santuqui tuqita profetanacžquiz Yooz pinsitanaca zizkatchiča, učumnacaquiz maznajo. Anatača ninacžtajapakaz nii zizkattaqui, antiz učumnacaltajapakaz. Jaziqi anža timpuquizkaz nii tuqita mazintaqui kjanapacha kjanzt'iča. Liwriiñi Yooz taku paljayñi žoñinacača nii puntunaca kjanzt'iñinacaqui. Espiritu Santuqui arajpachquiztan cuchanžquitača, kjanzt'iñi žoñinaca yanapzjapa. Jalla nii kjanzt'iča puntuquiztanaqui arajpachquin žejlñi anjilanacami juc'ant intintazñi pecča.

13 Jalla nii puntunacquiztan chiižcu, jalla tuž ančhucquin chiižinz pecuča. Zumpacha tantiya, zuma razunžtan. Ewjt'iñi kuzziz cjee. Tjapa kuztan tjewža, Yooz irata zuma kamañchiz cjisjapa. Jalla nižta zuma kamaña ančhucquiz tjaaquiča Yoozqui, Jesucristuž tjonz tjuñquiz.

14 Ančhucča Yooz zuma cazñi maatinacaqui. Jaziqi zuma kamañchiz cjee. Ima Yooz maati cjican, tuqita ana wali paaz pecñi kuz jaru kamch-inčhucča. Yooz kamaña ana pajchinčhucča.

15 Jaziqi, Yooz maati cjican, nižta ana wali pecñi kuz mantuquiz ana cjisjata. Anziqi čhjulu paacanami zuma kamañchizkaz cjee, jaknužt ančhuc kjawzñi Yoozqui zuma kamañchizpanžlaja, jalla nižta.

16 Yooz tawk liwruquiz Yooz Ejpqui tuž cjiča: “Wejrqui zuma kamañchizpankaztča. Jalla nižtiquiztan ančhuczakaz zuma kamañchiz cjee”.

17 Ančhucqui, Yooz maatinaca cjican, mayiziča, “Wejt Ejpča” cjican. Ančhucqui, nižquinkaz rispitan, tii muntu yokviz zuma kamzpan waquziča, arajpachquin ojkcama. Yooz Ejpqui ana illilžcu pjalz-naquiča. Zapa mayniqi paatiquiztan jama pjalžta cjequiča.

18 Cjuñzna ančhucqui. Tuquiqui ančhucqui tuqita ejpnacž tjaajinta kamañchiztača. Inapankaz kamchinčhucča. Jalla nii ana walñi kamañquiztan liwriitača. Nii liwriiñiz puntuquiztanaqui tantiya. Anaž čjul koržtanami, nižaza anaž paaztanami, nižaza anaž čjul tucuziñi cusasanacžtanami pacžcu, liwriitacha ančhucqui.

19 Antiz Jesucristuž anča walurchiz ljocžtan liwriitača. Jesucristuqui conta cjissiča, walipunt uza wilanažtakaz, zuma llumpaka. Jalla nižta zuma ljocžtan ančhucqui liwriitacha.

20 Ima tii muntu paacan Yoozqui Jesucristo utchiča, tii muntuquiz žejlñi žoñinaca liwriizjapa. Anža timpuquizkaz Jesucristuqui tjonchiča; ančhucaltajapa žoñi tucchiča.

21 Jesucristuž cjen ančhucqui Yoozquin kuzziz žejlča. Yoozqui Jesucristo ticizquiztan jacatatskatchiča; nekžtan zuma honorchiz cjiskatchiča, ančhuc nižquin kuzziz cjisjapa, nižaza arajpachquin kamz tjewzñi kuzziz cjisjapa.

22 Jaziqi ančhucqui lijitum Yooz tawkquiz cassinčhucča Espiritu Santuž yanapchiž cjen. Jalla nuž Yooz tawkcama kamtiquiztan ančhuc kuznacaqui ana ujhiz cjissiča Yooz yujcquiz. Nižaza parti criičhinačtan zuma munaziñi kuzziz cjissiča. Jalla nižtiquiztan tirapan porapat anča tjapa kuztan zuma munaza.

²³ Ančhucqui užca nassi wawažtakaz ew kamañchizza. Ančuca ew kamañcaqui anača ticzi ejpnacžquiztan. Antiz žejtñi Yooz Ejpžquiztanča, niž taku catoktiqiztan. Yooz takuča ew kamañchiz cjskatñi; nižaza Yooz takuqui wiñajapa tjuraquiča.

²⁴ Jalla nii puntuquiztan Yooz takuqui tuž cjiča:
 “Tjapa žoñinacaqui pastunacažtakazza. Tjapa žoñinacaž pajk obranacaqui pastunacž pjajkjallažtakazza. Tsjii timpukaz tjurasacha. Jaknužt pastunacaqui tsjii timpukaz žejlčhaja, jalla nižta tsjii kjaž watanacakaz žoñinacaqui kamča; nekztan ticža. Nižaza pastunacž pjajkjallanacaqui ratulla choočha, jalla nižta irataž žoñiž paata pajk obranacaqui anaž tjurasacha.

²⁵ Pero Yooz Jilirž takuzti wiñajapa tjuraquiča”.

Jalla nii Yooz takuča liwriiñi takuqui. Jalla nii liwriiñi taku ančucaquiz paljaytatača.

2

¹ Jalla nii taku catokžcu zuma kamañchizpan cjee. Tjapaman ana wali paaznaca eca. Nižaza pisc kuzziz cjicjijnaca eca. Nizaza ana incallz pecñi kuzziz cjee. Nižaza ana zmazñi kuzziz cjee. Nižaza anawali chiichižznaca eca.

² Ančhucqui Yooz taku ancha pecz waquiziča, jaknužt tsjii užca nassi wawažni piz itz pecčhaja, jalla nižta Yooz taku pecñi kuzziz cjis waquiziča. Nekztanaqui Yooz taku juc'anti zizñi zizñi kuzziz cjen, juc'ant zuma kamañchiz cjisnaquiča.

³ Jesucristo Jiliriqui zumapanča. Jalla nii naazinčhucča. Jaziqui Yooz taku juc'ant juc'ant zizñi cjee.

JESUCRISTUCHA CHEKAN MAZTAKAZ

⁴ Jesucristo Jiliržquiz macjata. Niiča ew kamaña tjaañiqui. Jesucristuča žejtñimi, nižaza žejtkatñimi. Jalla niiča, žejtñi maz cjičaqi. Žoñinaca nii maz ana pecchiča. Yoozti nii maz illziča; nižtajapa anča walurchizza.

⁵ Nii žejtñi maz cjiča Jesucristuž cjen, ančhuczakaz Yooz žeti tanzinčhucča. Jaziqui ančhuczakaza žejtñi maznacžtakaz. Jaknužt maznacžtan kjuya pirkichaja, jalla nižta Yoozquiča ančhucatan niž kjuya kjuytažokaz cjiča. Ančhucča Yooz kjuychiz žoñinacaqui. Nižaza ančhucqui t'akžtača Yooztajapa sirwiñi. Nižaza ančhucqui persun kuznaca Yoozquin tjaača ofrendanacažtakaz. Nižaza Jesucristuž cjen Yoozquiča ančucaž tjaača kuznaca asiptasacha.

⁶ Jesucristuča maz cjičaqi. Jalla nii puntuquiztan cijirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Wejrqui tsjii simint maz tjulznuča Sión cjiča arajpach wajtquin. Jalla nii mazqui juc'ant chekanča tjapa parti maznacquiztan. Nii mazqui Yooziž illžtača, nižaza Yooztajapa wali walurchizza. Jeqit nii walurchiz maz cjiča Jesucristužquin kuz tjaačhaja, jalla ninacaqui anapanž amulasaquiča. Anapanž inapankaz cjesača”.

⁷ Maz cjiča Jesucristuquiča walja walurchizza, ančhuc criichinacžtaqui. Pero ana criichi žoñinacaqui nii maz ana walurchiztakaz nayča. Cjirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Kjuyñi žoñinacaqui tsjii maz ana pecchiča. Jalla nii ana pecta mazpacha zuma chekan maz cjissiča”.

⁸ Nižaza cijirta Yooz takuqui tuž cjiča:

“Nii maz cjen žoñinacaqui t'ejžcu, ujquiz tjojtñaquiča”.

Ana criichi žoñinacaqui Yooz taku ana juyzu paača. Nekztan sufriskattanž cjequiča. Jalla nižtajapa Yoozquiča ninaca utchiča.

⁹ Pero ančhuczti anača ništa. Antiz ančhucqui Yooziž illztača. Jaziqui ančhucča Yooz maatinacaqui. Yooz Jiliržquiz sirwizjapa, t'akžtača. Ančhucča Yooz wajtchiz zoñinacaqui. Jalla nuž cjisjapa illztača ančhucqui. Nižaza ančhucqui illztača Yooz ispantichuca obranaca paljayzjapa. Anawal zumchiquiz kaman Yoozqui ančhuc kjawziča, niž anča zuma jiczquiz luzkatzjapa, niž kjanquiz kamzjapa.

¹⁰ Tuquiqui ančhucqui anatača Yooz watja. Anziča Yooz wajtchiz zoñinacaqui. Tuquiqui ančhucqui Yooziž ana okžtatača. Anziča Yooziž okztaqui.

JILIRINACZQUIZ RISPITA

¹¹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, tii muntuquiz kamcan ančhucqui istrañiñchucča. Yooz wajtchiz zoñinacača ančhucqui. Jaziqui chiizñzcuča, anawali pecñi kuz ana juyzu paa. Nii anawali pecznacaqui ančuca persun kuz animu quintrača.

¹² Ana Yooz pajñi zoñinacžtan kamcan, ančhucqui zumapan kama. Ana Yooz pajñi zoñinacaqui ančuca quintra chiyačhani. Nižaza uj paañinacžtakaz ančhuc nayačhani. Jalla ništa quintra cjiicjiyanami, ančhucqui zuma kamz waquiziča, ninaca ančucaž zuma paatanaca chertzjapa. Jalla nuž cheržcuqui ninacaqui Yoozquin honora tjaaquiča ultim pjalz tjuñquiziqui.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Jesucristo Jiliržquiz sirwican tjapa zoñiz nombrita jilirinacžquiz casa. Chawc mantiñi jiliržquiz casa.

¹⁴ Nižaza niž cuchanžquita jilirinacžquiz casa. Nii jilirinacaqui cuchanžquitatača, anawali paañi zoñinaca casticajo, nižaza zuma paañi zoñinacžquiz honora tjaajo.

¹⁵ Yoozqui pecča, ančhuc zuma kamzjapa. Jalla ništa zuma kamcan, ančhucqui zumzu anawali kamañchiz zoñinacžquiz ch'ujuž cjiskataquiča.

¹⁶ Yooz liwriita zoñinaca cjicanaqui zuma kama. Pero liwriita cjicanaqui anača pinzizqui ana walinaca paaznacžquiz. Antiz zuma kama Yooz piyunažta.

¹⁷ Tjapa zoñinacžquiz rispita. Tjapa criichi zoñinacžtan zuma munaza. Yoozquin rispita. Nižaza chawc mantiñi jiliržquiz honora tjaa.

SUFRICAN YOOZQUIN KUZZIZ CJEE

¹⁸ Piyunanaca, ančhucqui patrunacž mantuquiz cjee, ninacžquiz rispitan. Zuma kuzziz, nižaza okžñi kuzziz patrunchizlaj niiqui, niž mantuquiz cjee. Nižaza ana zuma patrunchizlaj niiqui, niž mantuquiz zakaz cjee.

¹⁹ Tsjii piyunaqui zuma langžñi cjenami wjajttaž cječhani. Pero pasinziz kuztan awantiz waquiziča. Jalla nii piyunaqui nuž sufrican cjuñz waquiziča, niiča ultimu Yooz piyunaqui, jalla nii. Jalla nuž sufrizcu zuma kuz tjeeža; nekžtan Yooz yujcquiz anča cuza cjitaž cjequiča.

²⁰ Tii muntuquiz kamcan ančhucqui anawali paatiqiztan castictaž cječhani. Pasinziz kuztan awantaquiz niiqui, žčhjul honorat tjaata cjesajo? Pero zuma paatiqiztan sufriskattaž cjequiz niiqui, nižaza ančhucqui pasinziz kuztan awantaquiz niiqui, Yooz yujcquiz honorchiz cjequiča.

²¹ Jalla ništa pasinziz kuzziz sufraquiz niiqui, kjana tjeeža, Jesucristuž zoñinacčhucča, nii. Yoozqui ančhuc kjawziča, zuma kuz tjeezjapa. Cristuqui ančhuc laycu sufrichizakazza. Cristuqui sufrican anča pasinziz kuz tjeeziča. Ništa irata ančhucqui sufrican, nižtakaz pasinziz kuz tjeez waquiziča.

²² Jesucristuqui ana zinta uj paachiča. Nižaza čhjul anawal takumi ana chiichipanča.

²³ Cristuqui zoñinacaž ch'aanita cjenami, anapan chjaychicha. Nižaza Cristuqui sufrichi cjenami, anapan zoñi kitz pecchicha. Jalla nižta sufrican Cristuqui zizzicha, Yooz Ejpqui nii anazuma zoñinaca legali casticaquicha, jalla nii. Jesucristuqui zizzicha, anawali cjičjiñinacaž paatiquiztan jama casticta cjequicha, nii. Nižaza Yooz Ejpqui zuma kuzziz žoninaczquiz honora tjaaquicha.

²⁴ Jesucristupachača persun curpuquiz učum ujnacquiztan sufrichiqui, cruzquiz ch'awcta. Jalla nuž učumnacalta laycu ticzicha, učumnaca anawali ujnaca ecajo, nižaza Yooz tjaata zuma kamañchiz cjejajo. Jesucristuqui chjojrichta cjissicha, ančhuc čhjetinta cjisjapa ančhuca ujnacquiztan.

²⁵ Tuquiqui ančhucqui pasta uuzanacžtakaz ojklayatča. Anziqiu ančhucqui Arajpach Awatiržquiz quejpchinčhucča, ančhuca kuz niž cuitita cjisjapa.

3

LUCUTJIŇI KAMZ PUNTU

¹ Maatakanaca, ančhucqui persun luctakž jaru kama. Tsjii luctakanacaqui Yooz taku ana criičha, nižaza Yooz tawk jaru ana kamčha. Pero ančhuc criichin maatakanacaqui zuma kamaña tjeez waquizicha. Ančhuca zuma kamaña tjeeztiquiztan, ančhuca ana criichi luctakanacaqui Yooz taku criichiz cječhani, ančhuc ana ancha tawkžtan atipchiz cjen.

² Nižaza ančhuca luctakanacaqui criyačhani ančhuca zuma kamtiquiztan, nižaza ančhuca rispitiñi kamtiquiztan.

³ Zawnctan zquiti ist'asnacquiz anača kuz tjaazqui. Persun c'achja chjičžta ach charquiz, nižaza zquiti ist'asnacquiz, nižaza ancha c'achja zqutinacquiz, jalla nižtanacquiz anača kuz tjaasqui.

⁴ Antiz zuma c'achja kamañnacquiz kuz tjaa. Humilde kuzziz, nižaza llan kuzziz cjee. Jalla nižta kamañnacqaqui Yooz yujcquiziqui walja walurchizza. Ni zuma c'achja kamañnacaqui tsjii zuma tjurñi walurchiztakazza.

⁵ Tuqui timpuqui Yooz partir maatakanacaqui nižta c'achja kamañchiztača. Nii maatakanacaqui Yoozquin kuzziztača. Nižaza luctakž jaru cjičjiñitača.

⁶ Jalla nižta Sara cjita cullaquiqui Abraham cjita lučquiz cassinča, nižquiz "wejt jiliri" cjican. Ančhucqui nižta zuma kamañchiz cjequiči niiqui, Sara cullaca maatinacžtakaz cjequičha. Ana čhjulquiztanami ančhuca kuz turwayskata.

⁷ Luctakanaca, ančhucaquin zakaz chiižinžučha. Ančhucqui persun maatakanacžtan zuma intintazñi munaziñi kuzziz kamaquičha. Yoozqui pucltan ančhucaquiz niž zuma kamaña tjaachiča. Jalla nižtiquiztan jaknužt persun maatakžquiz rispitz waquizichaja, jalla nuž rispitaquičha. Cjuñzna, luctakaqui maatakžquiztan juc'ant azzizza. Persun maatakžtan zuma kamz waquizicha, ančhucaž Yoozquiztan mayizitanaca ana ina cjejajo.

SUFRIS PUNTU

⁸ Tsjiižtan zakal cjesača. Tjapa ančhucqui tsjii kuzziz kamaquičha. Nižaza criichinacpora zumaž munazaquičha. Nižaza okžni kuztan kamaquičha. Nižaza humilde kuztan kamaquičha.

⁹ Tsjiižni ančhucaquiz anawali paachiz cjen ana nižtapacha anawali tjepnaquičha. Nižaza tsjiižni ančhuca quintra ch'aananami, ana nižtapacha niž quintra ch'aaquičha. Antiz nižtajapa Yoozquiztan mayizinaquičha, nii zuma cjiskatzjapa. Yoozqui ančhuc kjawzicha, zumanaca tanzjapa.

Jalla nižtiqiztan ančuca quintra žoñinacžtajapami Yoozquiztan mayiz-inaquiča, Yooz wintizta cjsjapa.

¹⁰ Yooz takuqui tuž cjiča:

“Jakziltat zuma kamañchizpan pecčhaja, nižaza cuntintupan kamz pecčhaja, jalla niiqui persun chiiñi ata ewjt'istanča, anawal taku ana chiižjapa, nižaza ana incallñi toscar taku ana chiižjapa.

¹¹ Nižaza jakziltat cuntintupan kamz pecčhaja, anawali paaznacquiztan zarakstanča; nekztan zumapan paastanča. Parti žoñinacžtan walí kamzjapa, jalla nižtiqiz kuz tjaastanča.

¹² Yooz Jiliriqui zuma kamañchiz žoñinaca cuitičha. Nižaza ninacaž mayizitanaca nonža. Pero Yooz Jiliriqui anawali paañi žoñinacž quintrača.

¹³ Ančucaž zuma kamznacquiz kuz tjaachiž cjen, ¿ject ančuca quintra paasajo?

¹⁴ Pero ančhucqui zuma kamcan sufraquiz niiqui, cuntintuž cjee. Yoozqui ančucaquiz honora tjaquičha. Nii quintra žoñinacžquizimi ana eksna. Nižaza anaž jeczquiztanami kuz turwayskata.

¹⁵ Cristupankazza ultim Jiliriqui. Jalla nižtiqiztan Cristužquiz ančhucqui rispitanča. Nižaza ančhucqui listu tjaczi žela, ančucaž Yooztajapa kamz puntuquiztan chiižjapa. Tsjii žoñi nii puntu pewcznaquiz niiqui, zuma razunžtan kjaaz waquiziča. Humilde kuzziz nižaza rispitiñi kuzziz kjaaz waquiziča.

¹⁶ Zumaž kamaquičha. Nekztan ančuca kuzquiz anaž čjul ujmi cjuñznaquičha. Cristužquin kuzziz zumaž kama. Jalla nekztanaqui žoñinacaqui anaž ančuca quintra chiyi atasacha. Ninacaqui ančuca quintra chyaquiz niiqui, ultim azaquičha ančuca zuma kamtiquiztan.

¹⁷ Ančhucqui walikaz Yooz munañpi jaru kamcan sufračhaja, wintizta cjequičha. Ana zuma kamtiquiztan sufraquiz niiqui, jalla niiča ana waliqui; anaž Yooz munañpi jaručha niiqui.

¹⁸ Jesucristuqui učhum ujnac laycu ticziča. Jalla nižtiqiztan učhum ujnac laycu ana iya ticz pecča. Zuma kamañchiz Cristuqui ana zuma kamañchiz žoñinacž laycu ticziča, ninacžquiz Yoozquin macjatskatzjapa. Curpuchiz cjican contatača pero niž animuquiz tirapan žejtča.

¹⁹ Niiž espíritu animuqui chawcetažtakaz espíritu animunacžquin ojkchitača Yooz puntu kjanzt'izjapa.

²⁰ Jalla nii chawcetažtakaz espíritu animunacaqui tuquitanpacha Yoozquin ana cassičha. Noež kamta timpuguiz Yoozqui pasinziz kuzziz želatča nii tuquita anawali žoñinacžtajapa. Jalla nuž žejlcan Yoozqui Noežquiz tsjii pajk kjuyaž cherchi warcu kjuykatchičha. Nekztan Yoozqui nii warcuquiz tsjii quinsakal žoñinaca luzkatchičha, wacchi kjazquiztan žejtkatzjapa.

²¹ Jalla nii kjazqui bautismožtakaztača. Ančhuczakaz bautista cjican liwriitača. Ultim bautismuqui anaž curpu ajunča, antiz ultim bautismučha Yoozquin tjapa kuztan cjsiqui, ujnacquiztan pertunta cjsjapa, paata ujnacquiztan ana iya cjuñžjapa. Jilanaca, cullaquinaca, Jesucristuž jacatatchiž cjen učhumqui liwriita cjesača.

²² Jesucristuqui jacatatzcu arajpacha ojkchičha. Jaziqui niecu Yooz Ejpž žew latuquiz julzi žejlča. Nekz žejlcan anjilanacami, nižaza jilirinacami nižaza poderchiznacami Cristuž mantuquiz žejlča.

4

¹ Cristuqui žoñž curpuchiz kamcan sufrichiča. Jalla nižtiqiztan ančhuczakaz sufrisjapa listo cjis waquiziča. Ančhucqui Cristužquiz kuzziz

cjen sufraquiz niiqui, niizquin juc'anti macjataquičha. Nižaza uj paaznac-
quiztan juc'anti zarakauquičha.

² Jaziqui zuma kamaquičha, tii muntuquiz žejlcan. Yooz munañpi jaru
juc'anti kamaquičha; anawali pecñi kuz jaru ana kamaquičha.

³ Ančhucquiz cjiwčha, ančhuca tuquita kamtaqui ana walitačha. Nužquizkaj cjlja nii anawal kamtaqui. Jalla nižta anawal kamtaqui ana
criičhi žoñinacaqui juztazza. Ančhucqui zuma zizza nii anawal kamta
puntu. Tuquiqui ančhucqui anawal kuz pinziz jaru ojklayatčha; nižaza
adulteriuquiz ojklayatčha; nižaza čjul kuz pecta jarumi paatčha, nižaza
kuz katchi licatčha, nižaza ancha pijistanaca paatčha, nižaza mazinacžtan
licz pecatčha. Nižaza žoñiz paata yooznacquiz rispitatčha. Werar Yooz
mantita quintračha niiqui.

⁴ Yoozquin kuzziz cjen, ančhuca kamtaqui anačha iya nižtaqui. Jalla
nižtiquiztan ančhuca tuquita mazinaca ančhucquiztan istrañčha,
ančhucaž ana iya cumpant'ichiž cjen. Nekztan ančhucajapa inarčha.

⁵ Pero ultim pjalz tjuñquiz ninacaqui persuna anazuma kamtiquiztan
Yoozquin cuenta tjaastančha, Yoozqui ticzi žoñinacami žejtñi žoñinacami
ultimquiziqui pjalznaquičha, tii yokquiz jaknužt kamtčhaja, jalla niit jama.
Yoozqui listo žejlčha žoñinaca pjalzjapa.

⁶ Tii muntuquiz žejlñi žoñinacžquiz liwriiñi Yooz takuqui paljaytatačha,
ninaca criyajo, nižaza liwriita cjejajo. Žoñž curpuchiz cjen criichinacaqui
tjapa žoñinaca irata ticza. Pero ninacž animunacaqui Yooziž arajpachquin
kjawžta cjen zumapan kamčha Yooz irat kamañchiz.

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, tii timpuqui otčha, wajillaž tjappacha
čjultakinacami tucuzinžnaquičha. Pero ana kuz turwayzita cjee. Zuma
pinsiñi cjee. Nižaza persuna kamz ewjazñi cjee, Yoozquin mayizican.

⁸ Jalla tužučha cekanaqui, porapat zuma munaziñi kuzzizpankaz cjee.
Zuma munazican, parti žoñinacž ujnac puntaquiztan ana anča cjuñasačha.

⁹ Porapat ančhuca kjuyquiz zumapanž risiwasaquičha, ana paysnakžcu.

¹⁰ Yoozqui criičhi žoñinacžquiz tjapaman zuma kamañanaca tjaačha. Nii
kamañanacchiz porapat yanapassaquičha, juc'ant zuma kuzziz cjisjapa.
Nižta pecčha učum Yooz Jiliriqui.

¹¹ Jakziltat paljazy kamañchiz žejlčhaja, panž Yooz taku paljazy
waquizičha. Jakziltat yanapñi kamañchiz žejlčhaja, panž Yooz tjaata aztan
yanapz waquizičha. Tjapa ančhucqui čjul kamañchizimi Yooz honora
juc'ant waytiskatčha, Jesucristuž cjen. Yoozqui wiñayjapa honorchiz cjlja.
Nižaza Yoozqui wiñayjapa mantiñej cjlja. Jalla nužoj cjlja. Amén.

PRUEBANACAZ TJONANAMI CUNTINTUZ CJEE

¹² Pecta jilanaca, cullaquinaca, anawal pruebanacaz tjonan ana tsuca.
Ančhuc yanzjapakaz tjončha, Yoozquin zuma tjurt'iñi kuzziz, ana tjurt'iñi
kuzziz, jalla nii yanzjapa. Nižta pruebanacaqui panž želaquičha. Anaž
istraña.

¹³ Jaknužt Jesucristuqui sufritčhaja, jalla nižtazakaz ančhucqui
sufracuquičha. Jalla nižtiquiztan nižta pruebanaca tjonchiž cjen, cuntintuž
cjee. Nižaza Jesucristuž tjonz tjuñquiz ančhucqui juc'anti cuntintuž
cjequičha. Nekztan Jesucristuqui nižž aztan nižž honora tjeeznaquičha.

¹⁴ Cristužquin kuzziz cjen ančhuca quintra ch'aanita cjequičha. Pero
ančhucqui cuntintuž cjee. Zuma Yooz Espiritu Santuqui ančhuca kuzquiz
žejlčha. Ančhuca quintra žoñinacaqui Cristuž quintra čiičha. Ančhuczi
Cristuž honora waytičha.

¹⁵ Nonžna ančhucqui. Anačha žoñi conzqui. Anačha tjañi zaazqui.
Anačha uj paazqui. Anačha yekja žoñž asuntuquiz mitizizqui. Nižta ana

walinaca paaquíz niiqui, sufračhani. Pero nižta ana walinaca anapan paaquičha.

¹⁶ Zuma cristiano cjan sufraquíz niiqui, ana azasačha. Antiz Yoozquin panž honora tjeznaquičha, Cristuž partiquiz željtiquiztan.

¹⁷ Yoozqui niž famillchiz žoñinaca jusjiñi sakaltičha, azquichta kamañchiz cjisjapa. Učhumqui tii muntuquiz žejlcan sufraquíz niiqui, ¿kjažt ana criichi žoñinacžta japa wataquejo? Ninacaqui Yooz liwriñi taku anapanž cassa. Jalla nižtiquiztan infiernuquin wiñayjapa sufraquičha.

¹⁸ Zuma kamañchiz žoñinacaqui ch'aman anawalinacquiztan liwriitačha. Jalla nižtiquiztan ana criichi žoñinacžquiz nižaza uj paañi žoñinacžquiz kjaž cjitat cjequejo? Infiernuquin wiñayjapa sufraquičha.

¹⁹ Jalla nižtiquiztan tii muntuquiz kamcan criichi žoñinacaqui Yooz muñañpi jaru sufričha. Jalla nižta sufrican Yoozquin kuzzizpan cjee, niž cuitita cjisjapa. Tii muntu paañi Yoozza lijituma cuitiñiqui. Ancha zumapanča.

5

CRIICHI ŽOÑINACŽQUIZ CHIIZINTA TAKU

¹ Icliz jilirinaca, ančhucaquin zuma tawkžtan chižinžcučha. Wejrqui icliz jilirizakaztčha. Persunpacha Jesucristo sufriñi cherčinčha. Nižaza wejrqui parti criichi žoñinacžtan čica honorchiz cjeečha, Jesucristo wilta tjonž tjuñquiz.

² Tjapa ančhucqui Yoozquin criichi žoñinaca zuma cwitaquičha, zuma uuza awatirižtakaz. Tjapa kuztan nižaza zuma kuztan cuitiz waquizičha. Jalla nižta pecčha Yoozqui. Anačha paaz ganzjapakaz iclizziz žoñinaca cuitaquičha, pero Yooz sirwican tjapa kuztan cuitiz waquizičha.

³ Anačha tsjii ana zum patrunažtakaz cjiicjisqui, ančhuca icliz žoñinacžtaqui. Antiz parti criichi žoñinacžquiz zuma kamaña tjezna, ninaca nižta iratapacha zuma kamkatzjapa.

⁴ Nekztan chekan jilir Awatiriqui tjonžcu ančhucaquiz zuma honoraž tjaaquičha, zuma premiožtakaz. Tsjii chjañiquiztan paata premiuqui ratulla tucuzinznasačha. Ančhuca honora ana tucuzinznasačha. Ančhucqui Yoozquin criichi žoñinaca zuma cuititiquiztan jalla nižta honora tanzquičha.

⁵ Ančhucqui tjetjowanaca, icliz jilirinacž jaru cjee. Nižaza tjapa ančhucqui porapat humilde kuztan respitasaquičha. Yoozqui mita kuzziz žoñinacž quintračha. Pero humilde kuzziz žoñinacžquiz yanapča.

⁶ Jalla nižtiquiztan tjapa azziz Yooz jilirž mantuquiz humilde kuzziz cjee, nekztan Yoozqui ančhucaquiz honorchiz cjiskataquičha.

⁷ Yoozqui ančhuc cuitičha. Jalla nižtiquiztan čjul llaquinacami nižaza kuz turwayskatñinacami nižquin kuzziz cjee.

⁸ Pinsiñi kuzziz cjee. Nižaza naynay žela. Ančhuc quintra diabluqui ojklayčha, anawal leona ajuticanžtakaz. Nii anawal diabluqui ančhucaquiz atipž pecčha. Nižaza criichi žoñinaca Yoozquiztan zarakskatz pecčha.

⁹ Jalla nižtiquiztan niž quintra tjurtichi žela. Jesucristužquin kuzziz tjurt'ichi žela. Ančhucqui zizza, tii muntuquiz kamcan tjapa criichi jilanaquiqui sufristančha. Jalla nižta zizcu, Jesucristužquin tjapa kuzziz cjen tjurt'ichi žela.

¹⁰ Ančhuc tsjii zkoloc sufritan, Yoozqui ančhucaquiz yanapaquičha, juc'ant zuma kamañchiz cjisjapa. Nižaza Yoozqui ančhucaquiz tjurt'iñi

kuzziz cjiskataquiča, nižaza tjup kuzziz cjiskataquiča, chjul ana walquiz-tanami atipajo. Nii Yoozza zuma yanapñiqui. Niiqui učhum kjawziča, Jesucristužtan chica arajpachquin kamzjapa, wiñayjapa honorchiz cjisjapa.

¹¹ Nii Yoozqui wiñayjapa honorchizkaj cjila. Wiñayjapa mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

¹² Wejrqui ančhucaquin tii kolta cartal Silvanužquiz cjijskatuča. Silvano jilaqui zuma lijítum jilača, cjiwča. Tii cartiquiz ančhucaquin chiižinžcuča, nižaza Yooz lijítum okzñi kuz puntu paljayžcuča. Jalla nii puntunaca zizcu tira tjurt'iñi kuzziz cjee.

¹³ Babilonia wajtquin icliz žoñinacaqui ančhucaquin tsaanžquiča. Ninacaqui Yooz illzta žoñinacazakazza. Nižaza Marcos ančhucaquin tsaanžquiča. Marcossa wejt maatižtakaz.

¹⁴ Ančhucqui porapat zuma munaziñi kuztan tsaanasaquiča. Tjapa ančhucqui, Cristuž partiquiz žejlñinaca, walikaj cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN PEDRO

¹ Wejr Simón Pedruqui ančhucaquin cjiŕŕzcučha. Wejrqui Jesucristuž manta payiñ žoñtčha. Niiž uchta apostoltčha. Yooztan Jesucristo Liwriiñžtan žoñinacžquiz anaž illillza; legaliz niiqui. Jalla nižtiquiztan ančhucmi wejrmi Jesucristužquin kuzziz cjen Yooziž tjaata kamaña tanzinčhumčha. Ancha zumačha nii kamañaqui.

² Yoozquiz nižaza učhum Jesucristo Jiliržquiz juc'ant zuma pajz waquizičha. Nekztan ančhucqui juc'anti Yooziž yanapta cjequičha, nižaza tsjan walikaz kamaquičha Yooziž cjen.

CRIICHI ZOÑINACŽ KUZ PUNTU

³ Yoozqui učhum kjawzičha, niižtan chica honorchiz cjisjapa, nižaza nii irata zuma kamañchiz cjisjapa. Jaziqi Yoozqui niiž aztan ančhucaquiz yanapčha, niiž kuzcama zuma kamñi atñijapa. Ančhucqui Yooz puntu zizñi zizñiž cjen Yooz yanaptaqui tanznasacha.

⁴ Yoozqui niiž ancha zuma walurchiz tawkžtan compromitchičha, učhum yanapzjapa. Nii compromitta taku cumplissičha. Jaziqi ančhucqui Yooz kuz irataž cjisnaquičha. Nižaza ančhucqui tii muntuquiz žejlñi ana walinacquiztan atipaquičha. Tii muntuquiz ancha ana walinaca žejlčha žoñinacaž ana zuma pinsiñiž cjen.

⁵ Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yoozquin tjapa kuztan cjee juc'anti juc'anti zuma cjisjapa. Jesucristužquin kuzziz cjen lijtuma zuma kamz waquizičha. Nekztan zuma kamcan, zizñi nižaza intintiñi kuzziz cjis waquizičha.

⁶ Nekztan zizñi kuzziz cjican, persun kuzquiz ewjazñi kuzziz cjis waquizičha. Nekztan persun kuzquiz ewjazcan, zuma tjurt'iñi kuzziz kamz waquizičha. Nekztan tjurt'iñi kuzziz kamcan, Yooz kuzcamakaz kamz waquizičha.

⁷ Nekztan Yooz kuzcamakaz kamcan, criichi žoñinacžquiz okzñi kuzziz cjis waquizičha. Nekztan okzñi kuzziz cjican, tjapa žoñinacžquiz zuma munaziñi kuzziz cjis waquizičha.

⁸ Ančhucqui jalla nižta ancha zuma kuzzizčhucčhalaj niiqui, juc'anti juc'anti zumaž cjequičha. Nižaza ančhucaž zuma kamtaqui anaž ina cjequičha. Nižaza ančhucaž Jesucristo Jilirž puntunaca ziztaqui anaž ina cjequičha. Jesucristuž puntunacquiztan zizñi zizñi cjican, walja zuma obranacchiz cjisnaquičha.

⁹ Jakzilta žoñit nižta zuma kamañchiz ana žejlčhaja, jalla niičha tsjii zur žoñitakaz. Nižaza niičha ana zizñi zoñiqui. Niiž ujnacaqui pertunzqui tjatztačha.

¹⁰ Ančhucqui, anačha nižta cjee. Yoozqui ančhuc illzcu kjawzičha. Jalla nii kjawžta zumpachaž catoka. Nižaza niižquinpan kuz tjaaquičha. Jalla nuž zumpachaž kamaquiz niiqui, anapanž Yoozquiztan zarakasačha.

¹¹ Nekztan ančhucaž zuma kamtiquiztan arajpach wajtquin zuma risiwtaž cjequičha. Nii arajpach wajtquin Liwriiñi Jesucristo Jiliriqui wiñayjapa mantičha.

¹² Jalla nižtiquiztan wejrqui ančhucaquin tirapan nii puntunaca cjuñzkatačha. Ančhucqui nii puntunaca zizza. Nižaza ančhucqui werar Yooz taku catokžcu Yoozquin tjurt'ichi žejlčha.

¹³ Jalla nuž cjenami wejrqui tuž tantiichinčha. Wejr iya žejtcan, ančhucaquiz cjuñzkatz pecučha, tii chižintanacžtan. Nii walikaz cjiwčha.

¹⁴ Učhum Jesucristo Jiliriqúi wejtquíz zizkatchičha, wajillaž tii curpu eccu arajpach wajtquín okačha, nii.

¹⁵ Jalla nižtiquiztan tii puntunacquiztan cjiyrz pecučha. Nekztan weriž ticžtan ančhucqúi čhjolorami tii puntunaca liyasačha, zuma cjuñajo.

JESUCRISTUZ PUNTUQUIZTAN TJAAJINTA

¹⁶ Ančhucaquin tjaajincan, wejrqui učhum Jesucristo Jilirž puntuquiztan tjaajinchinčha, jaknužt walja aztan wilita tjonachaja, jalla nii. Jalla nii tjaajintaqúi anaž wejt kuzquiztan ulanchičha. Nii tjaajintaqúi anačha mañžtan tantiita quintuqúi. Antiz wejrqui persun čhjučžtan Jesucristuž honora cherchinčha.

¹⁷ Wejrqui cherchinčha, Yooz Ejpqúi Jesucristužquíz zuma honora tjaachičha. Nižaza Yooz Ejpž ispantičhuc joraqúi čhižžquichičha tuž cjian: “Jalla tičha wejt k'ayi Maatiqúi. Tiiž cjen ancha cuntintutčha”.

¹⁸ Jalla nuž cjiñi taku nonzinčha arajpachquiztan tjonñi. Nii oraqui wejrqui Jesucristužtan čhica žejlčinčha Yooziž illzta curquin.

¹⁹ Jaziqui wejrqui cjiwčha tuqita Yooztajapa čhiñi profetž takučha werar takuqúi, nii. Jesucristuž tjonzcama nii profetaž čhiitaqúi učhumnacaltajapa kjanazt'ičha tsjii zuma lamparažtakaz. Jalla nižtiquiztan nii profetaž čhiitiqúiz kuz tjaaz waquizičha. Nii walikaz cjiwčha. Wentan kjanatati chawcwa tewžžcan, anaž iya lampara kjañi pecasačha. Jalla nižta irata Jesucristuž tjončan, profetaž čhiitanacaqúi anaž iya pecasačha.

²⁰ Jalla tii zakaz intintaz waquizičha. Nii cjiyrta profetaž čhiitanacaqúi Yooz takučha. Jaziqui profetaž čhiitami žoñž kuzquíztankaz ana intintazta cjesačha. Yoozpanikazza profetaž čhiita intintazkatñiqui.

²¹ Profetanacaqúi anačha persun kuzcama nižtanaca čhiichiqui. Antiz Yooz Espiritu Santuqúi ninacžquíz Yooz taku čhiikatchičha.

2

FALSO TJAAJIÑINACŽ PUNTU

¹ Tuqui timpuqúi toscara čhiñi profetanacaqúi Israel wajtchiz žoñinacžquíz jeczičha. Jalla nižta irata zakaz ančhucaquíz toscar tjaajiñinacaqúi jecznaquičha. Ninacaqúi persuna pinsitaquiztan chjojkazaž tjaajnaquičha, žoñinaca turwayskatzjapa, nižaza Yoozquiztan zarakskatzjapa. Jalla nuž anawali tjaajincan Jesucristo Jiliri ana pajñi čhiyaquičha. Pero Jesucristuqúi ninaca liwriizjapa ticzičha. Jalla nuž anawali tjaajintiquiztan ninacpachaž wajilla castictaž cjequičha.

² Nižta anawali tjaajintiquíz walja criichi žoñinacaqúi kuz tjaaquičha. Nekztan anazuma kamaquičha. Jalla ninacaž anazuma kantiquiztan žoñinacaqúi werar Yooz kamañ quintra iñaraquičha.

³ Ancha paaz paca peccu, nii anawali tjaajiñi žoñinacaqúi toscar tawkžtan ančhucaquíz incallaquičha. Nekztan ančhuca paaz tanznaquičha. Jalla nuž cjen ninacaqúi ultimupan tantaž cjequičha. Tuquitanpacha Yoozquí ninaca utčičha casticta cjisjapa.

⁴ Yoozquí uj paachi anjilnacžquíz ana pertunchičha. Antiz infienuquin tjojtčičha. Zumchiquí chawctažtakaz nekz chjojta žejlčha, ultimu pjalz tjuñicama.

⁵ Nižaza tuqita timpuqúi Yoozquí uj paachi žoñinaca ana pertunchičha. Antiz kjaz juyzu mantižquichičha nii anazuma kamañchiz žoñinaca ticznajo. Noé cjitaquí žejtkatchičha nižž pakallak familianacžtan. Noequi nii timpuquíz kamañi žoñinacžquíz cjichičha: “Zuma kamañchiz cjee” cjian. Pero žoñinacaqúi Noež čhiita tawkquíz ana juyzu paachičha.

6 Nižaza Yoozqui ana wal Sodoma wajtchiz žoñinacami nižaza Gomorra wajtchiz žoñinacami ujžtan ujchiča, kjup tuczama. Jalla nuž Yoozqui liwjtjananzjapa mantichiča. Jalla nuž casticcan Yoozqui wiruñ tjoññi anawal kamñi žoñinacžquiz chiižinz pecchiča, “Anača nižta kamzqui” cjican.

7 Nii picz ujzi watjanacquiztan Lot cjita žoñiqui alajakaz liwriitača. Jalla niitača zuma kamañchizqui. Partu žoñinacaqui tjapaman ana wali-naca paachiča. Jalla nižtiquiztan Lot cjitaqui nii anawali kamñi žoñinaca cheržcu ancha llactazñitača.

8 Nii zuma žoñiqui zapuru niž kuzquiz ancha zint'iñitača, nii parti žoñinacaž Yooz lii quintra paachiž cjen. Lot cjita žoñiqui zapuru ninacaž anawali paatanaca cherchiča, nižaza nonziča. Jaziqui nii anawali paañinacžtan kamcan, niž kuzquiz ancha zint'iñitača.

9 Ultimquiziqui Yoozqui Lot jwessiča nii wajtquiztan. Yooz Jiliriqui pruebanacžquiztan zuma kamañchiz žoñinaca liwriiñiča. Nižaza Yoozza anazuma kamñinaca pjalžñiqui, nižaza chjojñiqui casticz tjuñicama.

10 Yoozqui juc'anti casticaquiča jalla tižta žoñinaca, persun anawali pecñi kuczama kamñi žoñinacami, nižaza jilirinacžquiz ana rispitiñinacami. Jalla nižta žoñinaca juc'anti castictaž cjequiča. Ninacaqui ancha lisuča, nižaza mit kuztan anawali paañiča. Ninacaqui poderchiz arajpachquin žejlñinacžquiz ana ekskuc ararñiča.

11 Yooz zuma anjilanacazti nii poderchiz arajpachquin žejlñinacžquiz arazcjapa eksa, azziz anjilanacaž cjenami. Nižaza zuma anjilanacaqui Yooz yurcquiziqui nii anawal žejlñinacž quintra ana uj tjojtunz pecča.

12 Jalla nii anawal kamñi žoñinacaqui animalažtakazza ana intintazñi kuzziz. Persun kucamakaz ojklayñiča, Yoozquin ana juyzu paañi. Q'uit animalanacaqui žejlča, tanžta cjisjapa, nižaza conta cjisjapa. Jalla nižtaž nii žoñinacaqui. Ana zizta puntuquiztan quintra chiča. Anawali kamcan nii anawali kamtiquiztan animalanacažtakaz ticznaquiča.

13 Nižaza ninacaqui parti žoñinacžquiz sufriskatchiž cjen, zakaz sufraquiča. Nižaza anawal pjijztanacquiz kamcan, “Cuntintutča wejrnacqui” cjican chiiñiča. Ančhucqui ninacžtan žejlzqui azipanča, nižaza ninacž cumpant'izmi ančhucaltajapa ana waliča. Ninacaqui ančhucacquiz incallz ancha jutzazza, ančhuc criichinacžtan chica žejljapa.

14 Nii anawali žoñinacaqui tsjii maataka cheržcu, panž adulterio paaz pecča. Nižta anawali paaznacquiztan anapan ochñiča. Incallchuc maatakanacžquiz adulterio kjutñi chjichñiča. Jalla nižta žoñinacaqui adulteriuquiz ojklayñi, nižaza paaz tanžni nižaza čjul uj paazmi ancha atñipanikazza. Jalla nižta cjiicjiñinacaqui infiernuquin ojki žoñinacača.

15 Yooz jiczquiztan zarakchiča. Nekztan uj paacan ojklayñiča. Tuquitan tsjii anawali profeta želatča, Balaam cjita, Beorž majch. Jalla niiqui anawali paatiquiztan paaz ganz pecchiča. Jalla nii Balaam cjitaž iratača ninaca ojklayñiqui.

16 Tsjii ana chiiñi aznuqui Balaamžquiz ujziča žoñž tawkžtan, Balaam anawali paaz pecchiž cjen. Jalla nižta ujžniž cjen Balaamqui atajtatača niž anawali pinsita jaru ana paazjapa.

17 Wejr cjiwča, nii anawali tjaajiñi žoñinacaqui ana kjazziz tujžtakazza. Ancha taku tjača, pero anawira cumpliča. Nižaza ninacača ana chijñichiz tsjirižtakaz, tjami chjichta tsjirižtakaz. Ninacaqui wiñayjapa casticta cjequiča anawal tsokchi zumchiquiz chjatkatžcu.

18 Nii anawalinacaqui mitarazzi tawkchiz inapankaz chiiñiča. Anawali paaznaca tjaajincan, nižaza anawali pecznaca tjaajincan užca anawal kamañquiztan zarakchinacžquiz wilta anawal kamañchiz kamkatž pecchiča.

¹⁹ Wejtnac jaru cjee, cjiñiicha. Wejtnac jaru cjian, čhjulu paaznacami walikazza cjiñiicha. Pero ninacapacha anazum kamañanac jaru cuztumrazziča. Jakziltat anawal kamañ jaru cuztumrazačhaja, jalla niicha nii anawal kamañ mantuquiz žejlñiqui.

²⁰ Učhum liwriiñi Jesucristo Jiliržquin criižcu, yekjap nii anawal tjaañinacaqui liwriitačhani anawali paatanacquiztanami, nižaza anazuma kamtiquiztanami. Liwriita cjisču wilta anazum kamañquiz mitisačhaja, nižaza anazuma kamaña cuztumrazačhaja, niiz tuquita anawal kamañquiztan juc'anti anawaliž cjequiča.

²¹ Ninacaqui Yooz zuma kamaña ana pajtasaz niiqui, ninacžtaqui tsjan cusaž cjitasača. Pero ninacaqui Yooz zuma tjaañinta catokchiča. Jaziqui Yooz zuma kamaña pajžcu, quejpsiča. Jalla nižtiquiztan ninacžtaqui juc'ant anawira waliž cjequiča.

²² Ninacaqui Yooz tawk jaru ojklaychitača. Nekztan Yoozquiztan quejpsiča ninacaqui. Jaziqui nii quejpsñi žoñinacaqui pacunacažtakazza. Pacunacaqui jotžcu persun joti lujlža. Nižaza tsjii ajunta cuchiqui wilta ljazpizquizpacha zumt'iča. Jalla nižtača nii anawal tjaañinacaqui.

3

JESUCRISTUZ TJONZ PUNTU

¹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, jalla tižtan pizc wilta cartal ančhucaquin cijjržcuča. Jalla tii pizc cijjrta cartaž cjen ančhucaquiz werar razunžtan pinsiskatz pecuča.

² Tuquitan Yooztajapa chiñi zuma profetanacaqui Yooz puntu maz-inchiča. Nižaza wejtnac apostolonacaqui liwriiñi Jesucristo Jiliriz mantitanaca ančhucaquiz tjaañinchinča. Jaziqui tjapa nii tjaañintanaca cjuñzna.

³ Profetaž mazinta timpuž tjontan žoñinacaqui tjonaquiča. “Yooz puntu tjaañintanaca inapanikazza” cjian burlasaquiča. Nii burlasñi žoñinacaqui persun anawal kuzcama ojklayaquiča, nižaza persun kuzcama kamaquiča. Ančhucqui jalla nii zumpacha ziz waquiziča.

⁴ Ninacaqui pewcznaquiča, tuž cjian: “¿Kjažt cjisit Cristojo tjonaquiča cjetla pero? Učhum tuquita atchi ejpnacaqui kamchiča; nekztan ticziča. Tii muntu kalltiquiztanpacha tjapa nižtapankaz watča. Cristuc anaž tjonasača”. Nuž cjianž chiyaquiča ninacaqui.

⁵ Pero tuquita timpuquiztanpacha arajpachaqui Yooz chiitiquiztanpacha paatača. Jalla nii Yooz paatami, ninacaqui anaž naaza. Nižaza Yooz mantitiquiztanpacha tii yokaqui kjazquiztan jecziča.

⁶ Nižaza kjaz jujuz tjontiquiztan nekztanpachaž tii muntu yoka kjazquiz katžcu pertissiča.

⁷ Tii muntuquiz žejlñi yokami pachanacami ujžtan ujjjapa chjojta žejlča. Yooz mantita jaru zakaz nižta wataquiča. Jalla nii ujqui ultimu pjalz tjuñquiz ujaquiča. Nii pjalz tjuñquiz zakaz anazum kamañchiz žoñinaca castictaž cjequiča nii ujquizpacha.

⁸ Pecta jilanaca, cullaquinaca, tiizakaz anaž tjazna. Yooz Jiliržtajapa tsjii noojqui warank watanaca cuntača. Nižaza warank watanacaqui tsjii nooj cuntača. Yooztajapa timpunacaqui niztača.

⁹ Yekjap žoñinacaqui tuž cjiča, Yooz Jiliriqui niiz tjaaata taku ana uri cumpliča. Jilanaca, jalla nii chiitaqui anazuma razunača. Antiz Yoozqui ančhucaltajapa pasinziz kuzziz žejlča. Yoozqui anaž jakziltami castic pecča. Antiz tjapa žoñinaca “ujchizpantča” cjian chiikatž pecča, ninaca liwriita cjisjapa. Jalla nižtiquiztan ana uri tjonča.

10 Pero Jesucristo Jiliriz tjonz tjuñiqui tiripintiz tjonacuicha, tsjii tjañiztakaz. Jalla nii tjuñquiziqui tii muntu pachanacaqui tsjii tsucchuc jorjorñiztan tucuzinžnaquicha. Tjuñimi jizmi warawarami liw kataquicha; ujta cjequicha. Nižaza tii muntu yokami tjapa žejlñinacžtan pacha ujžtan tankattaž cjequicha.

11 Jalla nižta liw tjatantaž cjequicha. Jalla nižtiquiztan ančhucqui Yooz kuzcama juc'anti kamz waquiziča, nižaza Yooz irata zuma kamañchiz cjis waquiziča. Jalla nižta kamañchiz waquiziča ančhucqui.

12 Yooz tjonz tjuñi tjewžna, nižaza zumapan langžna, Yooz apura tjonz-japa. Nii tjonz tjuñquiziqui tii muntu pachanacami ujžtan tankattaž cjequicha. Nižaza tjuñi jizmi warawarami ujquiz liw jiiñkattaž cjequicha; nekztan liw kataquicha.

13 Pero učhumzti ew arajpachami yokami tjewža, Yooz chiita tawk jaru. Nii ew arajpachuinami yokuinami tjappacha Yooz irata zumacamaž cjequicha. Ana zinta anawaliqui cjequicha.

14 Pecta jilanaca, cullaquinaca, Yooz tjonz tjuñi tjewžcan, zuma kamañquiz kuz tjaa, niž yujequiz ana ujchiz cjisjapa. Nekztan Yooztan učhumnacatan walikaz cjequicha.

15 Jalla tii cjuñžna. Yooz Jiliriqui ančhucaltajapa pasinziz kuzziz žejlča, ančhuc liwriita cjisjapa. Jalla nii puntuquiztan zakaz Pablo jilaqui ančhucquin cjiřchiča. Yoozqui nižquiz zizñi zizñi nižaza zuma intintazñi kuzziz cjkatchiča. Jalla nii ziztanac jaru učhumž pecta Pabluqui ančhucquin cjiřchiča.

16 Weriz chiita puntunacquiztan Pabluzakaz chiichiča tjapa niž cjiřta cartanacquiz. Parti Pabluž cjiřtanacaqui ch'aman intintazzucača. Jalla nižta ch'aman intintazzucanacaqui ana zizñi žoñinacami, nižaza pizc kuzziz žoñinacami tsjii kjutñiž intintazza. Nižaza parti Yooz takunaca zakaz tsjii kjutñiž intintazza. Jalla nuž tsjii kjutñiž intintazcu, ninacaqui ninacžtajapa juc'ant ana zumquiz cjissa; nekztan castictaž cjequicha.

17 Pecta jilanaca, cullaquinaca, ima tii muntuquiz tižtanaca watan tii puntunaca ančhucquiz zizkatchinča. Jaziqui anawali incallñi žoñinacaqui želaquicha. Nii anawali incallñi žoñinacaqui Yooz mantitanaca anapan cassa. Jalla nižtiquiztan ninacžquiztan cuit'aza, ana tsjii kjutñi chjichta cjisjapa. Anawalinac kjutñi chjichta cjequiz niiqui, ančhucqui ana tjurt'iñi kuzziz cjequicha.

18 Ančhucqui učhum liwriñi Jesucristo Jiliržquiz juc'ant zumaž paquicha. Nižaza niž puntu juc'ant zizaquicha. Nižaza juc'ant zuma kamañchiz cjee. Učhum Jesucristo Jiliriqui honorchizkaj cjila anztajapami wiñayajapami. Jalla nužoj cjila. Amén.

PRIMERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

JESUCRISTUQUI TII MUNTUQUIZ TJONCHICHA

¹ Wejrqui Jesucristuž puntul ančhucaquin cjiyržcuča ančhuc wali cuntintu cjisjapa. Tuqui timpuquiztanpacha Jesucristuqui žejlñipantakalča, ima tii muntu želan. Tii muntuquiz tjontanaqui wejrnacqui Jesucristužtan kamchinča; wejtnaca čhjujčžtan nii cherchinča; nižaza niž taku nonzinča. Jacatattanaqui wilta cherchinzakazza; nižaza wejtnaca kjaržtan nii lanzinča. Jazimi tirapanž žejtča Jesucristuqui. Nižaza jakziltat Jesucristuž taku criyačhaja jalla niiqui Yooztan wali cuntintupankaz cjequičha.

² Nii žeti tjaañi Jesucristuqui tjonchiča tii muntuquiz. Nekžtan wejrnacqui nii pajchinča, nižaza cherchinča. Nekžtan wejrnacqui nii Jesucristuž puntuquiztan žoñinacžquizimi, ančhucaquizimi paljaychinča. Tuqui timpuquiztanpacha žejtñipantakalča nii Jesucristuž puntuquiztan žoñinacžquizimi, kamñitakalča. Nekžtan tii muntuquiz tjonžcu, žoñi tuchičha.

³ Jaziqui nii chertanaca nii nonžtanaca ančhucaquin quint'uča, wejtnacatan ančhucatan tsjii kuzziz cjejajo. Wejtnacatan Yoož Ejpžtan nižaza Yoož Majčtan tsjii kuzzizpanča, jalla nižtapacha wejtnacatan ančhucatan cjisjapa.

⁴ Wejrqui tii cartal cjiyržcuča ančhucaquin wali cuntintu cjisjapa.

YOOZQUI ZUMA KJANQUIZ KAMCHA

⁵ Jesucristuqui wejtnacaquiz tjaañinčiča. Jaziqui nii tjaañintanaca ančhucaquin cjiyržcuča. Yoozqui zuma kjanquiz kamča. Yoozqui zuma-pankazza, jalla nuž cjiča nii kjanquiz kamž puntuqui. Nižaza Yoozqui anapanž zumchiquiz kamča. Yoozqui ana čjul ujchizza, jalla nuž cjiča nii ana zumchiquiz kamž puntuqui.

⁶ Tsjii uj paañi žoñiqui zumchiquiz kamča. Nuž kamcanaqui “Yooztan wejtanaqui tsjii kuzzizza”, cjičhaj niiqui, toscaraž čhičha nii žoñiqui. Anaž werar Yoož jiczquiz ojklayča.

⁷ Yekjapazti kjanquiz kamča; Yoozqui kjanquiz kamča, jalla nižtapacha. Jakzilta žoñinacat nuž kamčhaj niiqui, Yoozquin criichinacžtan tsjii kuzzizza. Nuž kamcanaqui, tjapa niž ujquiztan pertuntača, Jesucristuž ticziž cjen.

⁸ Jakzilta žoñit “Ana ujchiztča”, cjičhaj niiqui, persunpachaž incallča; toscaraž čhičha. Ana zum kuzzizza nii žoñiqui.

⁹ Pero jakzilta žoñit Yoozquin pertuna mayizaj niiqui, niž ujqui pertuntaž cjequičha. Nižaza ana ujchiz cjequičha. Jalla nuž cjiča Yoozqui. Anaž wira toscara chiyasača Yoozqui; niž taku cumpliñipankazza.

¹⁰ Yoozqui cjiča, “Tjapa žoñinacami ujchizza”. Jaziqui jakzilta žoñit “Ana ujchiztča”, cjičhaj niiqui, Yoož toscara čhiitažokaž nayča nii žoñiqui. Nižaza niž kuzquiz Yoož taku anaž catokča.

2

JESUCRISTUCHA UCHUM TJURT'IZIÑIQUI

¹ Wejt jilanaca, cullaquinaca, wejrqui tii cartal cjiyržcuča, ančhuc ana uj pajo. Jakziltat uj paačhaj niiqui, Jesucristužquiztan mayizaquičha. Ničha učum tjurt'iziñiqui. Nekžtan Jesucristuqui Yoož Ejpžquin mayizinaquičha.

Jesucristuqui ana čjul ujchizza, zumaž kamča. Jaziqui nii tjurt'iziñiqui zuma mayizinasacha.

² Učhumž uj paatiquiztan Yooz Ejpqui učhum casticz waquiziča. Jesucristuž ticzi nekztan Yooz Ejpqui učhum pertunasacha. Ana ujchiz Jesucristuqui učhum laycu učhumnaca ujquiztan ticziča. Jaziqui Jesucristužquin tjapa kuztan cjenauki čjul uj paañi žoñinacami pertunta panikaz cjesacha.

³ Jakzilta žoñit Yooz mantita jaru kamčhaj niiqui, Yooz pajča. Jalla niičha werarapan.

⁴ Jakzilta žoñit ana Yooz mantita jaru kamčhaj niiqui, anaž čii atasacha "Yooz pajuča", cjicanaqui. "Yooz pajuča", cjesaž niiqui, toscaraž čiiča. Anazum kuzzizza nii žoñiqui.

⁵ Jakzilta žoñit Yooz tawk jaru kamčhaj niiqui, Yooztan ancha zuma munaziñ kuzzizza. Yoozquin tjapa kuzzizpanča. Jilanaca, tii zuma cjuñzna.

⁶ Jakzilta žoñit "Yooztan tsjii kuzziztča wejrqui", cjičhaj niiqui, zuma kamzpanž waquiziča, Jesucristuqui zumaž kamča, jalla nižta.

EW MANTITA

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, wejrqui anal jazta mantita cjižrčuča. Tuquitanpacha tii mantitac zizzinčhucča ančhucqui, porapat zuma munaziz, jalla nii. Tuquitanpacha tii mantitac nonzinčhucča.

⁸ Pero tii mantita cjižrčuča, jazta mantitažtakaz. Jesucristuqui tii mantitacama kamčiča tii muntuquiz. Ančhuczakaz tii mantitacama kamča. Nuž kamcan, zuma munazican, ana zumchiquiz kamča, werar kjanquiz kamča, Yooz takucama. Jalla nužupanča niiqui.

⁹ Jakzilta žoñit "Kjanquiz kamuča", cjičhaj niiqui, jilanacžtan porapat zuma munaziz waquiziča. Jilanacžtan tira čjaawjkatčhaj niiqui, pachpa zumchiquizpanž kamča.

¹⁰ Jakzilta žoñit jilanacžtan porapat zuma munazaja, jalla niiqui kjanquizpankaz kamča. Jaziqui Yooz jicz cherchucacha, ana ujquiz tjojtsjapa.

¹¹ Jakzilta žoñit jilanacžtan čjaawjkatčhaja jalla niiqui zumchiquiz kamča. Jakzitchuc ojčkəhaj niiqui, ana zizza. Jaziqui Yooz jicz ana cherchucacha; zur žoñižtakazza nii žoñiqui.

¹² Jilanaca, cullaquinaca, ančhucquin cjižrčuča. Jesucristuž ticzi nekztan ančuca uj pertunchičha Yoozqui.

¹³ Ejpna, ančucaquin cjižrčuča. Jesucristuqui tuqui timpuquiztanpacha žejlñipantakalča. Nii Jesucristužtan kamča ančhucqui. Tjotjowanaca, turtakanaca, ančhucqui Satanás atipchinčhucča. Jaziqui ančucaquinžakaz cjižrčuča.

Jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui Yooz Ejpžtan kamča. Jaziqui ančucaquinžakaz cjižrčuča.

¹⁴ Ejpnaca, Jesucristuqui tuqui timpuquiztanpacha žejlñipantakalča. Nii Jesucristužtan kamča ančhucqui. Jaziqui ančucaquin cjižrčuča. Tjotjowanaca, turtakanaca, ančuca kuzquiz Yooz taku čjojchñičhucča. Nekztan Yoozquin tjurt'ini kuzziz cjen, ančhucqui Satanás atipchinčhucča. Jaziqui ančucaquinžakaz cjižrčuča.

¹⁵ Tjappacha ančhucqui, nonžna. Anača tii muntuquiz žejlñi cusasanacžquin kuz tjaazqui. Anača anawali paaznacquiziqui kuz tjaazqui. Jakzilta žoñit anawali paaznacquiz kuz tjačhaj niiqui, anaž Yooz Ejpžquin kuz tjača.

¹⁶ Tii muntuquiziqui tižta anawali paaznaca žejlča: persun kuzcama kamz pecznaca, persun čhujquiz čerta pecznaca, tucquin cjis pecznaca. Jalla nižtanaca pecčhaj niiqui, diabluz jaru ojklayča.

17 Tii muntuquiz žejlñinacaqui liwj tucuzaquiča, tjatžtaž cjequiča. Nižaza tii muntuquiz žejlñinaca pecznacami tucuzaquiča. Pero Yooz kuzcama ojklajñinacazti Yooztan wiñaya kamaquiča.

WERAR TAWKZTAN, TOSCAR TAWKZTAN

18 Jilanaca, cullaquinaca, tii timpumiž ojtča. Tsjii Jesucristuž quintraqui tjonaquiča, nii quintu zizza ančhucqui. Nižaza anziqiu muzpa Cristuž quintra žoñinacaqui jecža. Nekztan učhumqui zizza tii timpuqui ojtča.

19 Nii quintranacaqui učhumquiztan zarakčiča. Anatača učhumtan tsjii kuzziz ninacaqui. Učhumtan tsjii kuzziz cjitasaž niiqui, tira učhumtan kamtasača. Ninacaž zaraktnacaqui, kjanapacha cjissiča, anatača učhumtsjii kuzziz ninacaqui.

20 Ančhuczi ana nižtičucča. Ančuca kuzquizti Yooz Espiritu Santo kamča. Jaziqui ančhucqui tjapa werara zizzinčucča.

21 Werar taku zizñiž cjen ančucaquin cjižrcuča. Nižaza Yooz takuqui anaž čjul toscarami čiiča.

22 ¿Ject toscar žoñejo? Jakziltat “Jesusača ana Yooziž cučanžquita Cristuqui” cjičhaja, jalla niiča toscara čiiñiqui. Cristuž quintrača ni-nacaqui. Nii žoñinacaqui Yooz Ejpžquin nižaza Yooz Majchquin ana pajz pecča.

23 Jakziltat ana Yooz Majchquin pajz pecčhaja, jalla niiqui ana Yooz Ejpžtan kamasacha. Jakziltat “Jesucristuqui werar Yoozža” cjičhaja, jalla niiqui Yooz Majchtan kamča; Yooz Ejpžtan zakaz kamča.

24 Nii tuqui nonžta Yooz taku persun kuzquiz chjojwa ančhucqui. Nii Yooz taku chjojžcu, Yooz Majchtan Yooz Ejpžtan ančhucatan tsjii kuzziz wiñaya kamaquiča.

25 Yooz Majchqui čiičiča, tuž cjian:

–Wiñaya Yooztan kamaquiča ančhucqui.

26 Yekjap žoñinacaqui ančhuc incallz pecča. Jaziqui cjižrcuča nii puntuiztan.

27 Jesucristuqui Yooz Espiritu Santo ančuca kuzquiz cučanžquičiča. Jalla nižtiquiztan nii Espiritu Santuqui ančucaquiz tjaajinča. Jaziqui yekja tjaajini espiritu anaž peca ančhucqui. Yooz Espiritu Santuž chekan weraraqui tjaajinča. Anaž toscananaca tjaajnasacha. Cristužtan tsjii kuzziz kama; jalla nuž tjaajinča Espiritu Santuqui. Nižtaqui niž tjaajintacama kama.

28 Jilanaca, cullaquinaca, Cristužtan tsjii kuzziz kama ančhucqui. Nekztan Cristuž tjontanaqui, učhumqui anaž eksnaquiča, nižaza anaž azaquiča.

29 Jesucristuqui zuma kuzzizpanča. Nii zizza ančhucqui. Jakziltažlaj zuma kuzziz niiqui, Yooz maatiča. Jalla nižakaz zizza ančhucqui.

3

YOOZ MAATINACA

1 Tjappacha ančhucqui nonžna. Yooz Ejpqui učhum zumaž k'ayacht'iča. Nižaza Yoozqui učhum illziča, niž maati cjisjapa. Yooz maatičumča učhumqui. Jalla nižtiquiztan učhum kuzqui ana pajča ana Yooz cričinacaqui. Yooz kuzmi anazaž pajča ninacaqui.

2 Jilanaca, cullaquinaca, učhumqui Yooz maatičumča. Wiruñauki jaknužkačum cjisnahan, učhumqui ana zizza. Pero Jesucristuž tjontanaqui, nii cheraquiča učhumqui. Nekztanaqui Jesucristuž irata cjisnaquiča učhumqui. Jalla nii tjaajinta zizzinčumča.

³ Jakziltat Jesucristo tjewžaja, jalla niiqui čhjul uj paaznacami eccha, ana ujchiz cjisjapa; Jesucristuqui ana ujchizza, jalla nižtapacha cjisjapa.

⁴ Jakzilta žoñižlaj uj paañi, jalla niiqui Yooz mantitanaca anaž cazza. Uj paazqui Yooz taku quintrača.

⁵ Jesucristuqui tii muntuquiz tjončiča, žoñinacž uj pampatzjapa. Ana čhjul ujchizza niiqui. Jalla nii zizza ančhucqui.

⁶ Jakzilta žoñižlaj Cristužtan tsjii kuzziz, jalla niiqui ana uj paañiča. Uj paañi žoñinacaqui anaž naaza Cristuž puntuquiztanaqui. Nižaza anaž kamča Cristužtanami.

⁷ Jilanaca, cullaquinaca, ana jecžquizimi incallskata ančhucqui. Wali kamñi žoñinacaqui zuma kuzzizza, Cristužtakaz.

⁸ Satanás cjita diabluqui tuqui timpuquiztanpacha uj paañipankaztakalča. Jaziqi nižaza tira uj paañiča. Nekztan uj paañi žoñinacaqui Satanás diabluž maatinacača. Jesucristuzti tii muntuquiz tjončiča, Satanás diabluž paatanaca akkatzjapa.

⁹ Yooz maatiqui ana kuzin uj paañiča. ¿Kjažtiquiztan nii ana kuzin uj paañitajo? Yooz maatiča, nekztan kuztan ana uj paapasaca. Yooz Ejpž kuz cherchi kuzziz kamñiča. Jalla nekztan tjapa kuztan uj ana paasaca.

¹⁰ ¿Jakziltat Yooz maatejo? ¿Jakziltat diabluž maatejo? ¿Jaknužža nii zizas učhumjo? Jalla tuž zizasaca. Jakziltažlaj kuzin uj paañi, jalla niiča ana Yooz Ejpchizqui. Nižaza jakziltažlaj niž jilanacžtan čhjaawjkatñi, jalla niiča diabluž maatiqui.

PORAPAT ZUMA MUNAZIZA

¹¹ Porapat zuma munaziza. Tii mantitaqui tuquitanpacha nonzinčhucča.

¹² Tsjii žoñi želatča, Cain cjita. Jalla nii Cainqui niž lajk conchiča. ¿Kjažtiquiztan conchit niijo? Jalla niž paatanacaqui anawalinacatača; niž lajkž paatanacazti walinacatača. Jalla nekztan niž lajk conchiča. Cainqui diabluž maatiča. Ana nii Cainž kuz cherchi kuzziz cjee ančhucqui.

¹³ Jilanaca, cullaquinaca, tii muntuquiz žejlñi žoñinacž ančhuc čhjaajwanaqui, ana istraña, ana upa kuzziz cjee.

¹⁴ Tuquiqui ana zuma munazan, jalla nekztan infiernuquin okaj cjitatalča učhumqui. Jaziqi Yoozquin criičuqui arajpach watjaž okaquiča; wali cuntintu cjequiča. Jalla nekztan učhumqui Yoozquin criiči jilanacžtan porapat zuma munazizza. Nii zizza učhumqui. Jakziltat ana jilanacžtan porapat zuma munazičhaja, jalla niiqui infiernuquinž okaquiča.

¹⁵ Jakziltat niž jilžtan čhjaawjkatčhaja, jalla niiqui žoñi conchiž cjes, jalla nižtaž ninacaqui. Nižaza žoñi conñinacami ana Yooz kuz cherchi kuzzizza. Anaž wiñaya Yooztan kamasaca.

¹⁶ Cristuqui učhum laycu ticziča. Nekztan jaknuž munazizlaja, jalla nii učhumqui zizza. Učhumqui Yooz criiči jilanacžtan zuma munazizpanča, ticzcama.

¹⁷ Tsjii tjapa cusasanacchiz žoñiqui tsjii t'akjir jila cheraquiž niiqui, okzpanča. Anaž okznasaž niiqui, ¿kjažt Yooz cherchi kuzziz cjesajo? Anapanž Yooz cherchi kuzzizza.

¹⁸ Jilanaca, cullaquinaca, anača atžtan taku mayaka okzqui. Paatanacžtanaqui okza. Nekz tjeeža učhumž okžtaqui. Niiča werar okzqui.

YOOZQUIZTAN ANA PAYZNAKZCU MAYAQUICHA

¹⁹ Jilanaca zuma okzcan, uĥumgui zizza, werar Yooz maatiĥumpanĥa, jalla nii. Nekztan llajlla kuzzizlaj niŋui, tĵup kuzziz cjee. Yooz yujcquiz Yooz maatinacĥumĥa.

²⁰ Yoozza juc'ant chekanaqui uĥum kuzquiztan cjenaqui. Yoozqui tĵapa uĥum kuz zizza, ana walinacami, walinacami, tĵappacha. Nii anawalinaca zizcumi, Yoozqui tirakaž uĥum okža.

²¹ Jilanaca, cullaquinaca, ĥjulorat uĥumž kuz walika cjeĥaj niŋui, Yoozquiztan ana ekscu mayasaĥa.

²² Uĥumgui Yooz mantitacama kamtiquiztan, nižaza Yooz kuzcama kamtiquiztan uĥumž mayiztac nonžtaž cjequiĥa.

²³ Yooz mantitanacaqui tužuĥa: Yooz Majĥ Jesucristužquin tĵapa kuztan cjee. Nekztanaqui jilanacžtan zuma munaza. Jalla nuž mantichiĥa Yoozqui.

²⁴ Jakziltat nii mantitacama kamĥaja, jalla niŋui Yooztan tsjii kuzzizza. Nižaza Yooztan tsjii kuzzizza nii žoñinacžtan. Yooz tĵaata Espiritu Santuqui uĥum kuzquiz žejlĥa. Jalla nekztan zizza uĥumgui, Yooztan uĥumtan tsjii kuzziz, jalla nii.

4

ESPIRITU SANTUŽTAN CRISTUŽ QUINTRA ESPIRITUŽTAN

¹ Jilanaca, cullaquinaca, nonžna. Jakziltat "Tii takuqui Yooz takuĥa", cjiĥaj niŋui, nii žoñiž ĥiita taku zumpacha tantiyaquiĥa, Yooz taku ĥiini, ana Yooz taku ĥiini, jalla nii. Anaĥa ĥjul takumi pjazila criizqui. Tii muntuquiz muzpa toscara ĥiini žoñinaca žejlĥa; Yooz taku ĥiitažokaž cjiĥa.

² ¿Jaknužt žoñiž ĥiita taku paji atas uĥumjo? ¿Yooz Espiritu Santuž ĥiikatka? ¿Uz ana Yooz Espiritu Santuž ĥiikatja? Jalla tuž paji atasacĥa uĥumgui. Tii muntuquiz Jesucristuqui žoñž curpuchiz kamĥiĥa. Jakziltat nižtapan ĥiĥhaja, jalla niĥa Yooz taku ĥiiniqui.

³ Nižaza jakziltat Jesucristuqui anaĥa žoñž curpuchiz kamĥiqui, cĵican ĥiĥhaja, jalla niĥa ana Yooz takucama ĥiiniqui. Cristuž quintra espiirituqui nii ĥiikatĥa. Nii Cristuž quintra espiirituqui tĵonaquiĥa; tuĵitan anĥucqui jalla nii nonzinĥucĥa. Anziqui tii muntuquiz nižta Cristuž quintra ĥiiniŋinaca žejlĥa.

⁴ Pecta jilanaca, cullaquinaca, anĥucqui Yooz maatinacĥucĥa. Nii toscar taku joojoñinacaqui diabluž mantitaž ojklayĥa. Anĥuczti Yooz Espiritu Santuž mantitaž ojklayĥa. Yooz Espiritu Santuqui juc'anti azzizza nii diablužquiztan cjenaqui. Nekztan anĥucqui nii toscar taku joojoñinaca atipasacĥa.

⁵ Ninacaqui diabluž maatinacaĥa. Nii žoñinacaqui ana Yooz takucama ĥiiniĥa, diabluž taku ĥiiniĥa ninacaqui. Nii diabluqui tii muntuquiz anĥaž mantiĥa. Jaziŋui Yoozquin ana criĥi žoñinacaqui diabluž taku criĥa.

⁶ Uĥumzti Yooz maatinacĥumĥa. Jaziŋui werar Yooz takuž ĥiyan Yoozquin criĥi žoñinacaqui nii werar takuž catokĥa. Ana Yoozquin criĥi žoñinacaqui nii werar taku anaž catokĥa. Nužquiz werar taku ĥiini žoñinacami, nižaza toscar taku ĥiini žoñinacami pizcpacha pajasaĥa uĥumgui.

YOOZQUI ANCHA MUNAZIŇI KUZIZZA

⁷ Pecta jilanaca, cullaquinaca, Yoozpankazza uĥum porapat zuma munazkatniŋui. Jaziŋui uĥumgui tĵappacha porapat zuma munazizpanĥa. Jakziltat zuma munaziĥaja jalla niŋui Yooz maatiĥa. Nižaza Yooz pajĥa.

⁸ Yoozqui ancha munaziñi kuzzizza. Jaziqui jakziltat ana munaziñi kuzzi-lajla, jalla niiqui ana Yooz pajčha.

⁹ Yooz Ejpqui tii muntuquiz niž zinta Majch cuchanžquichiča učhum Yooztan wñaya kamzjapa, wali cuntintu. Jalla nuž cuchanžquitiquiztan Yoozqui učhumquiz niž munaziñi kuz tjeeziča.

¹⁰ Yoozqui ultimu zuma munaziñi kuzzizpanča. Yooz Ejpča učhum k'ayachichiqui. Nekztan niž Majch cuchanžquichiča. Yooz Majchqui učhum uj laycu ticziča, učhum ana casticta cjisjapa. Nekztan zuma mu-naziñi kuzqui jaknužt cječhaja, nii zizza učhumqui.

¹¹ Pecta jilanaca, cullaquinaca, učhumtan ancha munaziča Yooz Ejpqui. Jaziqui učhum nižtazakaz porapat zuma munazizpanča.

¹² Anaž jakzilta žoñimi Yooz cherčha. Ana Yooz cheržcumi zuma mu-nazičhaja, jalla nii žoñiqui Yooztan tsjii kuzzizza. Nižaza Yooz munaziñi kuz, jalla nižta kuzzizza nii žoñiqui.

¹³ Yooz Ejpqui niž Espíritu Santo učhumquiz tjaachiča. Jalla nekztan Yooztan učhumtan tsjii kuzzizza, nii zizza učhumqui.

¹⁴ Yooz Ejpqui niž Majch cuchanžquichiča žoñinaca liwriizjapa. Nii Yooz Majch cherchinča wejrnacqui. Nekztan ančhucaquiz nii puntu tjaajinch-ičha.

¹⁵ Jakziltat “Yooz Majččha Jesucristuqui”, cjičhaja, jalla niičha Yooztan tsjii kuzzizqui. Nižaza Yoozqui nižtan tsjii kuzzizza.

¹⁶ Yoozqui učhumtan ancha munaziča, jalla nii zizza učhumqui. Nižaza nii criičha učhumqui. Yoozqui munaziñi kuzzizza. Jaziqui jakziltat mu-naziñi kuzzizpanžlajla, jalla niičha Yooztan tsjii kuzzizqui. Nižaza Yoozqui ninacžtan tsjii kuzzizza.

¹⁷ Nuž kamcan juc'ant juc'ant munaziñi kuzziz cjišsa učhumqui, Jesu-cristuž irat kuzziz cjiscama. Jalla nekztan juyzuquiz ana eksnaquičha učhumqui.

¹⁸ Munaziñi kuzziz žoñinacaqui ana Yoozquin eksničha. Zuma munaziñi kuzziz žoñinacaqui anaž čhjulumi eksnasučha. Jalziltat eksni kuzzizlajla, jalla niiqui Yooz casticz eksa. Jalla nižtiquiztan anaž zuma munaziñi kuzzizza nii eksni žoñinacaqui.

¹⁹ Yoozqui učhumtan zuma munaziča. Jalla nekztanaqui učhumqui Yooztan munaziča.

²⁰ Jakziltat “Wejrqui Yooztan zuma munaziñi kuzziztčha”, chiičhaja, jalla niiqui niž jilanacžtan ana chjaawjkatñipanča. Niiž jilanacžtan ch-jaawjkatčhaja, jalla niiqui anaž Yooztan zuma munaziñi kuzzizza. In-apankaz “Wejrqui Yooztan zuma munaziñi kuzziztčha” cjiča. Toscana chiičha. Nii žoñinacaqui cherta jilanacžtan anazuma munazičhaja, jalla niiqui žjaknužt ana Yooz cheržcu Yooztan munaziñi kuzziz cjesajo? Anapanž cjesučha.

²¹ Yoozqui učhum mantichiča tuž cjian:

—Jakziltat Yooztan munaziñi kuzzizlajla, jalla niiqui niž jilanacžtanami zuma munaziñi kuzzizakaz cjis waquizičha.

5

UCHUMQUI ANAWALINACA ATIPCHA

¹ Jesučha Yooziž cuchanžquita Cristuqui. Jakziltat nii Jesucristužquin criičhaja, jalla niičha Yooz maatiqui. Tjapa Yooz maatinacami Yooz Ejpžtan munaziñi kuzzizza. Nižaza Yooz Ejpžtan munaziñi kuzzizalaj niiqui, Yooz Ejpž maatinacžtan munaziñi kuzzizakazza.

² Nižaza jakziltat Yooztan munaziñi kuzzizalaja, jalla niiqui Yooz mantitanacaž cazza. Jalla nekztan Yooz maatinacaqui porapat zumaž munaziča. Niiž zizza učumqui.

³ Yooztan munaziñi kuzziz žoñiqui Yooz mantitanaca cazza. Nii Yooz mantitanacaqui anača ch'ama.

⁴ Yooz mantita cazcu, Yooz maatinacaqui anawalinaca atipča. Jakzilta žoñit Yoozquin tjapa kuz criičhaja, jalla niiqui anawalinaca atipča.

⁵ ¿Jakziltat anawalinaca atipjo? Jakziltažlaj Jesús cjita Yooz Majchquin tjapa kuztan, jalla ninacaž atipča anawalinacaqui.

YOOZ MAJCHCHA JESUCRISTUQUI

⁶ Jesucristuqui tii muntuquiz tjontan, kjaztan bautistatača. Jalla nekztan cruzquiz ch'awcta ticziča. Kjaztan bautistaž cjen, jalla niičha tisticuqui, Yooz Majchča Jesucristuqui, cjican. Cruzquiz ch'awcta ljoc tjawkchiča. Jalla nii zakazza tisticuqui, Yooz Majchča Jesucristuqui, cjican. Yooz Espiritu Santuqui tisticuzakazza: Yooz Majchča Jesucristuqui, cjican. Nii Espiritu Santučha werarapan chiiñiqui.

⁷ Arajpachquinaqui čhjep tisticunaca žejlča, Yooz Ejp, nižaza Taku cjita tjuuchiz Yooz Majch, nižaza Yooz Espiritu Santo. Nii čhjepultanaqui tsjiikaz chiiča.

⁸ Nižaza tii muntuquiziqui čhjep tisticunacazakaz žejlča, Yooz Espiritu Santo, nižaza kjaztan bautis, nižaza cruzquiz ljoc tjawkz. Nii čhjepqui tsjiikaz chiiča: Jesucristučha Yooz Majchqui, cjican.

⁹ Žoñž taku weraražlaja niiqui, Yooz taku juc'ant werarača. Werara chiiñi Yooz Ejpqui chiiča, tuž cjican:

–Jesucristučha Wejt Majchqui.

¹⁰ Jakziltat Yooz Majchquin criičhaja, jalla niiqui persun kuzquiz zizza, Jesucristučha Yooz Majchqui, nii. Jalla niizakaz Yooz Ejpqui chiiča. Jakziltat Yooz taku ana criičhaja, jalla niiqui Yooz toscara čhiitažokaz nayča. Yooz takuqui chiiča: Jesucristučha Yooz Majchqui, cjicanaqui. Jalla nii anaž criiz pecča yekjap žoñinacaqui. Jalla nekztan Yooz toscara čhiitažokaz nayča nii ana criiñinacaqui.

¹¹ Nižaza Yoozqui cjiča:

–Wejt Majchqui ančuca ujquiztan ticziča. Jalla nekztan ančhucqui wejtan wiñaya kamaquiča, wali cuntintu.

¹² Jakziltat Yooz Majchtan tsjii kuzziz kamčhaja, jalla niiqui Yooztan wiñaya kamaquiča. Nižaza jakziltat Yooz Majchtan ana tsjii kuzziz kamčhaja, jalla niiqui Yooztan ana wiñaya kamasučha.

ZERZ TAKUNACA

¹³ Ančhucqui Yooz Majchquin criičha tjapa kuztan. Jalla nekztan Yooztan wiñaya kamaquiča, wali cuntintu. Nii zizjapa, ančucaquin cjiiržcuča wejrqui.

¹⁴⁻¹⁵ Učumqui Yooz kuzcama mayizaquiž niiqui, nonžtaž cjequiča. Učumž mayizta nonžtaž cjequiž niiqui, tjaataž cjequiča. Jalla nužupanča. Weraraž niiqui.

¹⁶⁻¹⁷ Tjapa anawalinacami upjanča. Tsjii jilaqui uj paaquiž niiqui, Yoozquiztan mayizinspanča, pertunta cjeejo. Pero tsjii juc'ant anawal uj paaz kuzzizalaj niiqui anaž pertunta cjesučha. Niižta ana Yoozquiztan mayizina, pertunta cjeejuqui. Yekja ujnacami Yoozquiztan mayizinasučha, pertuntaž cjeajajo.

¹⁸Yooz maatinacami anaž kuzin uj paasačha. Yooz maatinaca walja kjaraz cuitičha Yooz Majchqui. Nii anawal Satanás diabluqui Yooz maati Yooz kjarquiztan ana kjañi atčha. Nii zuma zizza ančhucqui.

¹⁹Yooz maatinacčhumčha učhumqui. Ana Yoozquin criichi žoñinacaqui, tjappacha Satanás diabluž mantuquiz žejlčha. Učhumqui nii zakaz zizza.

²⁰Yooz Majchqui tjonchičha učhumnaca zuma intintazkatajo, nižaza werar Yooz pajajo. ¿Ject werar Yoozjo? Jalla niičha Jesucristo Yooz Majchqui. Jaziqqui učhumqui nii werar Yooztan tsjii kuzziz cjissinčhumčha. Niižtan kamcan, wiñaya niižtan kamaquičha.

²¹Jilanaca, cullaquinaca, ančhucqui žoñiž paata yooznacquiztan zaraka, ana iya neksz macjata ančhucqui. Jalla nuzupančha.

SEGUNDA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

WERAR TAKU, MUNAZIŃI KUZ

¹ Wejrqui Juan cjitit̃cha. Icliz jilirit̃cha wejrqui. Jaziqui tii cartal cji-r̃zcũcha Yooz illzta cullacaquin tjappacha naaža maatinac̃zquin. Wejrqui añchuc werara k'ayachũcha. Nižaza tjapa Yooz taku criichinacaqui añchuc̃z k'ayachĩcha.

² Ũchum kuzquiziqui werar Yooz taku žejl̃cha, nižaza wiñaya želaquĩcha.

³ Nižaza zuma munaziñi kuzziz kaman, Yooz Ejp̃žtan nižaza Jesucristo Yooz Majchtan ũchum yanap̃cha. Nižaza ũchum ok̃zcu, llan kuzziz cjiskat̃cha.

⁴ Yekjap am maatinaca cherchiñcha, Yooz takucama kamñi. Nužupan, mantichĩcha Yoozqui. Nuž kamñi cher̃zcu, ancha chipchiñcha wejrqui.

⁵⁻⁶ Cullacalla, anziqui am roct'ũcha, porapat zuma munaza. Nii mantitaqui anãcha anztakaz. Tuquitanpacha ũchumqui nuž mantitapañcha. Jakziltat zuma munaziñi kuzzizlaja, jalla niiqui Yooz mantitanacacama kam̃cha.

Tuquitanpacha Yooz mantita nonziñchuc̃cha, zuma munaziñi kuzziz cjee, jalla nii.

INCALLŃI ZOŃINACA

⁷ Tii muntuquiz muzpa žoñinacaqui ojklaỹcha, žoñi incallcan. Ninacaqui anaž criĩcha, Jesucristuž žoñž curpuchiz kamchĩcha tii muntuquiz, nii. Jalla ninacãcha incallñinacaqui. Nižaza Cristuž quintranacãcha.

⁸ Añchucqui nonžna. Añchucqui Yooztajapaž langža. Nii langžta cuitaquĩcha, ana pertiznajo, arajpachquin zumanaca tanzjapa.

⁹ Jakziltat Jesucristuž tjaajinta yapzaja, jalla niiqui anaž Yooztan tsjii kuzziz kam̃cha. Nižaza jakziltat Jesucristuž tjaajintacama ana kam̃chaja, jalla niiqui anazakazza Yooztan tsjii kuzzizqui. Pero jakziltat Jesucristuž tjaajintacama kam̃chaja, jalla nĩcha Yooz Ejp̃žtan nižaza Yooz Majchtan tsjii kuzzizqui.

¹⁰ Jakziltat añchucaquiz tjonžcu Cristuž tjaajinta ana niicama tjaajiñchaj niiqui, anaž Yooztan tsjii kuzziz nii jilaqui. Añchucqui nii žoñi ana kjuyquiz jjawznaquĩcha. Anazaž tsaanaquĩcha.

¹¹ Jakziltat nii anawal žoñžquiz tsaanathaj niiqui, nii žoñž anawal langz yanaptažokaz cjĩcha.

ZERZ TAKUNACA

¹² Zumsira wacchi takunaca wejta žejl̃cha. Pero tjappachaqui anal cji-r̃z pecũcha. Añchucaquin tjonz pecũcha, ũchum pora parlizjapa, porapat cuntintu cjisjapa.

¹³ Am cullaqui illzizakazza Yoozqui. Naaža maatinacaqui saludos apayžquĩcha. Jalla nužukazza.

TERCERA CARTA DEL APOSTOL SAN JUAN

GAYO CJITAQUI ZUMACHA

¹ Wejrqui Juan cjitit'cha. Icliz jilirit'cha wejrqui. Gayo, amquin cjjr'zcu'cha. Yooz takucama kamcan, am k'ayachu'cha.

² Jila, amtal mayizinu'cha tjappacha walicama cjeয়ো, ni'zaza am curpu zuma žejt'ni cjeয়ো. Am kuz walikazza, nii zizu'cha wejrqui.

³ Yekjap jilanacaqui wejtquiz tjonzi'cha. Am puntu wejtquiz quint'ichi'cha, tuž cjican:

—Nii Gayuqui werar Yooz takucamaž kam'cha.

Jalla nuž zizcu ancha chipchin'cha.

⁴ Wejt jilanacaž werar Yooz takucama kamñipan zizcu, anchal cuntintu'cha wejrqui. Anaž čhjulumi wejr juc'ant cuntintu cjskatñiqui žejl'cha.

⁵ Jila, walikam am paa'cha, jilanaca yanapan, ana pajta jilanacami.

⁶ Yekjap amiž yanaptanacaqui iclizquiz mazzi'cha, tuž cjican:

—Nii Gayo cjita jilaqui ancha zumacha. Ana pajta jilanacami yanapñipankazza. Ni'zaza okžñipankazza.

Gayo jila, jalla nužupan amqui tira yanapaqui'cha. Jilanacaž jiczquin okanamani yanapz waquizi'cha. Jalla niic walikazza; jalla nuž cjenauqui Yooz kuzqui wali cuntintuž cjequičha.

⁷ Nii jilanacaqui Yooz sirwican ojklajñi'cha. Ninacaqui ana Yooz criichi-nacžquiztan ana čhjul yanapñimi pecñi'cha.

⁸ Jaziqui u'chumqui nii Yooz sirwiñi jilanaca yanapz waquizi'cha, ninaca werar Yooz taku parlajo.

DIOTREFES CJITAQUI ANAWALI PAAÑI'CHA

⁹ Tuquiqui iclizquin cjjrchin'cha. Tsjii žoñiqui weriž cjjirta anaž nonz pec'cha. Wejrqui icliz jilirit'cha. Pero nii žoñiqui anaž wejr jilirižtaka nay'cha. Diótrefes cjita tjuuchizza nii žoñiqui. Niikaz jilanaca juc'antiž mantiz pec'cha.

¹⁰ Wejrqui ančucaquin tjonachaj niiqui, jalla nekztan nii žoñiž anawali paatanaca paljayacha ančucaquiz. Nii Diótrefesqui toscaranaca parliči'cha wejtnaca quintra. Iya anawalinaca paachizakazza. Ni'zaza jilanacaž tjonznamani, ana risiwž pecñi'cha. Yekjap criichinacazti wali quiyas pec'cha. Nii Diótrefeszi cjiñi'cha:

—Anapanž nii jilanacžtan zumaž risiwaqui'cha.

Ni'zaza zuma risiwñi jilanaca iclizquiztan chjatkatñi'cha.

¹¹ Jila, jaziqui ana'cha nižta cjsqui. Nii žoñiž paatanaca ana yatekaza. Amzti, walikam paa'cha. Jakziltat walinaca paa'chaja, jalla niiqui Yooz cherchi kuzziz kam'cha. Jakziltat anawalinaca paa'chaja, jalla niiqui anaž Yooz paj'cha, ana Yooz cherchi kuzzizza.

DEMETRIO CJITAQUI WALI PAACHA

¹² Tjappach žoñinacaqui Demetriuž puntu cji'cha:

—Zumacha nii Demétrio cjita jilaqui. Nižž paatanacami werar tawk jarupankazza.

Ni'zaza wejrnacmi chiyu'cha, Demetriuqui zuma jila'cha, nii. Ančucqui zizza, wejrnacqui werar takul chiyi'cha, nii.

¹³ Zumsira wacchi takunacaqui wejta žejl'cha cjjr'zjapa. Pero tii cartiquiz anal iyal cjjr'z pecu'cha.

¹⁴ Wajilla amquin tjonzquiz pecučha. Jalla nekztan uĉhumporaž palt'aquiĉha.

¹⁵ Llan kuzziz cjee. Tekzta jilanacaqui saludos apayžquiĉha. Nižaza amqui wejtnaca jilanacžquiz tsaanžinaquiĉha, zapa maynižquiz. Jalla nužukazza.

LA CARTA DEL APOSTOL SAN JUDAS

1 Wejr Judasqui Jesucristuž manta payiñ zoñt'cha nižaza Jacobž lajk'cha. Wejrqui ančhucaquin cjiyržcuča. Yooz Ejpqui ančhuc kjawzičha, niž maati cjejafo. Nižaza Yooz Ejpqui ančhucatan zuma munazičha. Nižaza ančhuc anawalinacquiztan cuitičha, Jesucristuž tjonzcama.

2 Yoozqui ančhucaquiz juc'antej okžla, nižaza juc'ant walikaj kamkatla, nižaza ančhucqui Yooziž ancha munasitaj cjila.

TOSCARA TJAAJIÑINACŽ PUNTU

3 Pecta jilanaca, cullaquinaca, wejrqui ančhucaquin anchal cjuñchinčha. Jalla nuž cjuñcu liwriñi puntuquiztan ančhucaquin anchal cjiyrz pecučha. Ančhucatan wejtjan liwriña zoñinacačha. Anawal tjaajiñinacaž ančhucaquiz incallz pecchiž cjen tii cartal urgente apayžcačha, ančhucaquiz chiižinzjapa. Yoozquin kuz tjaaz puntu werara tjaajintatačha. Tsjemata tjaajintanacaqui anačha werara niiqui. Werar tjaajintanacžquizkaz tjurt'iñi kuzziz cjee.

4 Yekjap ana lijitum criichi zoñinacaqui ančhucaquiz jamazit luzzičha, ana kjanapacha. Ninacaqui ana wal zoñinacačha. Yooz partiquiz luzcu, Yooz okžni kuz tsjii kjutni intintazza. Ninacaqui cjiñičha, "Yoozqui učhum okzpančha, jaziqui čjul paatami walikazza". Jalla nuž kamčan učhum Jesucristo jiliržquiz anapan pajčha. Pero criichi zoñinacž pajk Patrunačha Jesucristuqui. Yekjat ana iya zelasaca. Jaziqui ninacaqui Yooz kamañquiz anapan kamčha. Tuquiqui profetanacaqui nižta kamñinacž puntuquiztan cjiyrchičha, "Yoozqui ninacžquiz casticaquičha", jalla nuž cjican.

5 Ančhucaž zizziž cjenami, ančhucaquiz zumpacha cjuñkatz pecučha tii puntuquiztan. Tuqui Yooz jiliriqi Egipto yokquiztan Israel wajtchiz zoñinaca jwessičha. Nekztan jwessiž cjenami ana criichinacžquiz ticzkatchičha.

6 Nižaza tii cjuñzna. Yekjap anjilanacaqui Yooziž tjaata puesto ana iya wacaychiz pecchičha, nižaza arajpach puestuquiztan zarakchičha. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca presužtakaz čhjelinčha. Wiñajyapa zumchiquiz chawcawtakaz zejlčha Yooz pajk pjalz tjuñicami.

7 Nižaza Sodoma wajtquiz zejlñinacami Gomorra wajtquiz zejlñinacami, nižaza žcatinta wajtquiz zejlñinacami jalla nii ana wal anjilanačzapacha ancha uj paachičha. Ninacaqui adulteriuquiz ojklaychičha. Nižaza tsjemata adulterio paachičha. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninaca casticchičha, wiñaya infernuquin. Jalla nuž kjanapacha chiichičha, Yoozqui ana walinaca casticspančha, jalla nii.

8 Jalla nii Yooz casticz puntu zizcumi, ana zuma tjaajiñi zoñinacaqui chjuužta jaru ojklayčha, "Yoozqui nižta wejtquiz tjaajinchičha, tsjii chjuužtiquiz" cjican. Nekztan adulteriuquiz ojklayčha, nižaza Yooz jiliriž mantita anaž cassa, nižaza poderchiz zajranacžquiz ararčha. Jalla nuž chjuužta jaru anawali kamčha.

9 Tsjii pajk arcángel Miguel cjita zejlčha, walja poderchiz. Jalla nii anjilaqui diablužtan ch'aassičha Moisés curpu puntuquiztan. Jalla nuž ch'aascan, Miguel anjilaqui diablužquiz ana ararchičha; "Castica cjee", cjican. Antiz tiikaz chiichičha, "Yooz jiliriqi amquiz ujžla". Jalla nižtakaz chiichičha.

10 Pero nii ančhucatan kamni anawali zoñinacaqui ana intintazni kuzzizza. Poderchiz zajranacž quintra chiican, chjaawjkatčha. Animalažtakaz persun

kuzcamakaz ojklayñiċha. Jalla nuż ojklaytiquiztan persunjapa casticu zji-
jċċha.

¹¹ Ninacžtaqui ana wali cjequiċha. Cainž irata Yooz kamañquiz ana kamz
pecċha. Paaz ganz peccu, Balaam irata tsjii kjutñi ojklayċha. Niżaza Corež
iratažtakazza casticu zjiċċha. Korequi Yooz uchta žoñinacž quintra paažcu
ticziċha.

¹² Anċhucqui Yooztajapa pijistanaca paaċha. Anċhucaż cristian pijista
paan, ninacaqui azipanċha anċhucalta. Pijistiquiz anċha anazuma lujlñi,
niżaza licñi, niżaza ana zuma kamñiċha. Ninacaċha Yooz ana rispitñiqui.
Persunjapakaz importiċha. Anaċha yanapċhuc, anċhucaż zuma kamajo.
Ninacaqui ana ċhiñiċhiz tsjirižtakazza, niżaza tjamiž ċhjiċhta tsjirižtakaz.
Niżaza ninacaqui anazuma frutchiz muntinacážtakaz. Cajlžta munti-
nacážtakaz, žejt wira anapan žejlċha ninacážtaqui.

¹³ Tjamiž ċhjiċhta kjaz ljoċkinacážtakazza. Ninacaž azzuca paatanacaqui
kot anazum ċh'utunacážtakazza. Niżaza ninacaqui tsjii kjutñi pertissi
warawaranacážtakazza. Anawal zumċhiquiz wiñayjapa castictaž cjequiċha.
Casticta cjisjapa, nii anawal tjaajñinacaqui ċhojtaċha.

¹⁴ Tsjii žoñiqui Enoc ċjitataċha. Adanžquiztan pakallak wilta majċma-
jċhquiztan tjoñitaċha. Jalla nii Enocqui Yooztajapa ċhiċiċha tuž ċjican:
“Yooz Jiliriċqui warank warank anjilanaċžtan tjoñaquiċha, tjapa žoñinaca
pjalzjapa.

¹⁵ Jalla nuż pjalžcan Yooz Jiliriċqui tjapa anawal žoñinacž ujnaca tjeez-
naquiċha; tjapa ninacaž anawali paatanaca tjeeznaquiċha. Niżaza Yoozqui
tjapa niž quintra anawali ċhiitanaca tjeeznaquiċha”. Jalla nuż mazinċiċha
Enoc ċjitaqui.

¹⁶ Nii anawali žoñinacaċha quijakaz pecñinacaqui. Niżaza iñarcan ċhuchkaz
pecñinaca; niżaza ninacaž kuz pecta jaru ojklayñiċha. Niżaza mitarazzi
takunacžtan ċhiñiċha. Niżaza žoñinacž kuz wali cjisjapa ċhiñiċha, nii
žoñinacžquiztan cusasanaca ganzjapa.

CRICHI ŽOÑINACŽQUIZ CHIIZINTA TAKU

¹⁷⁻¹⁸ Pecta jilanaca, cullaquinaca, jalla tii puntuquiztanž ċjuñzna. Uċhum
Jesucristo Jilirž apostolonacaqui ultim timpu puntuquiztan anċhucquiz
mazinċiċha, tuž ċjican; “Ima tii muntu tucuzinžnan, anawal žoñinacaqui
jecžnaquiċha, Yooz kamañ puntunacž quintra ċhiican. Ninacaqui persun
anawal pecta kamañ jaru kamaquiċha”. Jalla nuż mazinċiċha apos-
tolonacaqui.

¹⁹ Jalla nižta anawali žoñinacaqui žoñi t'akñiċha, niżaza porapat quintra
tanaskatñiċha. Yooz Espiritu Santuqui ninacž kuzquiz ana žejlċha. Ni-
nacaqui persun kuzcamakaz kamċha.

²⁰ Pecta jilanaca, cullaquinaca, Yooz puntunaca tjaajintanacžquiz tjurt'iñi
kuzziz cjee. Niżaza Espiritu Santuž aztan Yoozquin mayiza, juc'ant zuma
kamañċhipan cjisjapa.

²¹ Niżaza zuma kama, Yooz anċhucatan tira zuma munazizjapa. Niżaza
uċhum Jesucristo Jilirž tjonz tjuñi tjewžna. Nii tjuñquiziqui Jesucristuqui
niž okžñi kuzziz ċjen arajpachquin Yooztan wiñaya kamñijapa anċhucquiz
ċjiskataquiċha.

²² Turwayzi kuzziz žoñžquiz zumpacha paljaya, zuma tjaajintanacquiz
tjurt'iñi kuzziz cjisjapa.

²³ Infernuquin tjojtsnak ċjenpacha kjawžna, liwriita cjisjapa. Niżaza
ujċhiz žoñinacžquiz okžñi kuzziz cjee. Anawal žoñinacžquiz okžcan, persun
kuzquiz ċuitasaquiċha, zuma kamañquiztan tsjii kjutñi ana ċhjiċhta cjisjapa.
Anċhucqui ana zuma kamañċhiz žoñinacžtan ojklaycan nižta ana zuma

kamañchiz cjesaĉha. Jalla nižtiquiztan anawal žoñinacžquiz okžcan, cuitasa ninacž irata ana cjisjapa.

²⁴⁻²⁵Yoozqui zinta Yoozza. Niiĉha Jesucristo Jiliriž cjen uĉhum Liwriiñiqui. Niiĉha anĉa azzizqui, uĉhumnaca cuitizjapa, nižaza anĉhuc ana ujquiz tjojtjapa, nižaza niž yujcquiz ana ujchiz prisintizjapa. Jalla nekz, Yooz yujcquiz žejlcan, anĉhucqui anĉa cuntintuž cjequiĉha. Anztajapami wiñayajapami Yoozqui honorchizkaj cjila, nižaza niž arajpach watjaqui zumapaj cjila, nižaza tjapa azzizkaj cjila, nižaza tjapa mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

APOCALIPSIS O REVELACION A SAN JUAN

¹ Yoozqui tii liwruquiz cjiirta puntunaca Jesucristužquiz mazinchiča, Jesucristo niž sirwiñi žoñinacžquiz maznajo. Tii puntunacaqui waji wataquiča. Jesucristuqui niž sirwiñi Juanžquin anjila cuchanžquičiča, tii liwruquiz cjiirtanaca zizta cjejajo.

² Wejr Juanqui tjapa nii zizta puntunacžquiztan cjiiruča, jaknužt wejr nii zizzinžlaja, jalla nužupan. Jaziqi Yooz takumi nižaza Jesucristuž maztami chiyuča. Nižaza tjapa weriž chertanacami chiyuča. Tjappacha werarapan cjiiruča.

³ Jakziltat žoñinacžquiz tii Yooziž tjaata takunaca liičhaja, jalla niiqui cuntintuž cjequiča. Nižaza jakziltat tii Yooziž tjaata takunaca nonžaja, nižaza niž jaru kamčhaja jalla niiqui zakaz cuntintuž cjequiča. Tii puntunaca cumplis timpunaca žatžinžquiča.

JUANQUI ICLIZANACZQUIN CJIJRČHA

⁴ Wejr Juanqui pakallawk Asia yokquin žejlñi iclizanacquin cjiiruča. Yoozqui ančhucaquiz zumpachaj yanapt'ila, nižaza Yoozqui ančhucaquiz walikaj kamkatla. Yoozqui tuquitanpachami anzimi jaztanami wiñayjapa tirapan žejlča. Yooz mantiz julz yujcquiz pakallawk zuma ispiriunaca žejlča. Ninacaqui ančhuc walikaj kamkatla.

⁵ Nižaza Jesucristuqui ančhuc walikaj kamkatla. Jesucristuča ligitum chiiñiqui. Nižaza primir ticziquiztan jacatatchi žoñiča. Nižaza Jesucristupanča tjapa tii muntuquiz žejlñi mantiñi reynacžquiz mantiñiqui. Cristuqui učhum ancha okziča. Nekztan učhum ujnacquiztan ticziča. Jalla nuž ticžcu, učhum liwriičiča, niž ljok tjawkchiz cjen.

⁶ Nekztan Jesucristuqui učhum utchiča, nižtan chicapacha mantiñijapa, nižaza Yooz Ejpžquiz rispitiñijapa. Jalla nii Jesucristuqui wiñayjapa honorchiz cjila. Nižaza wiñayjapa mantiñej cjila. Jalla nužoj cjila. Amén.

⁷ Cjuñzna. Tsjii nooj Jesucristuqui tsjir taypiquiz tjonaquiča. Jalla nuž tjonan tjapa žoñinacaqui nii cheraquiča; Jesucristo quintra paañi žoñinacami nii zakaz cheraquiča. Nekztanaqui tjapa wajtchiz ana criiñi žoñinacaqui kaaquiča, ninaca casticz ora tjonchiz cjen. Jalla nužoj cjila. Amén.

⁸ Yooz Jiliriqui tuž cjiča: “Wejrtča primirquiztan tjappacha kalltichintqui. Nižaza wejrtča tjappacha mantiñtqui. Jaknužt tsjii litraqui “A” quiztan kallantičhaja, nižaza “Z” quin žerzaja, jalla nižtitča wejrtqui tjappachtajapa”. Jalla nuž cjiča tjapa aztan mantiñi Yooz Jiliriqui. Niiqui anzimi, tuquitanami, jaztanami žejlča.

⁹ Wejr Juanqui ančhucaquin cjiiržcuča. Wejrqui ančhuca jiltča, Jesucristužquin kuz tjaatiquiztanaqui. Učhumquī Yooz mantuquiz kamchiz cjen, sufriča. Pero čhjul sufritami žejlčhaja, Jesucristuqui učhumnacquizimi pasinsis kuzziz cjiskatča. Wejrqui kot taypiquiz kolta yokquiz želuča, Patmos cjita tii yoka. Jalla ticju preso želuča, Yooz taku parlitiquiztan, nižaza Jesucristuž puntuquiztan maztiquiztan.

JESUCRISTUZ ČERTA

¹⁰ Tsjii Yooz tjuñquiziqui Yooz Espiritu Santuqui wejt kuzquiz ancha tjončiča. Tjonžcu jalla tii watchiča. Tsjii alto jora nonžinča wir kjutñi, trompetž pekž joražtakaz nonžinča.

¹¹ Nii joraquī tuž cjičiča:

–Wejrtča primirquiztan tjappacha kalltichintqui. Nižaza wejrtča tjappacha mantintqui. Jaknužt tsjii litraqui “A”quiztan kallantichaja, nižaza “Z”quin žerzaja, jalla nižtitcha wejrqui tjappachtajapaqui”. Jaknužt amqui cherachaja, jalla nii chertanaca cjjira. Nekztan nii libro pakallawk iclizanacquin apaya, Efeso iclizquin, nižaza Esmirna iclizquin, nižaza Pėrgamo iclizquin, nižaza Tiatira iclizquin, nižaza Sardis iclizquin, nižaza Filadelfia iclizquin, nižaza Laodicea iclizquin. Jalla nii Asia cjiŋa provinciquin žejlŋi iclizanacquin nii cjjirtaqui apaya.

¹² Jalla nekztanaqui wir kjuťni kjuťzinča cherzjapa, jectpan nižta paljajzqui, nuž cjan. Jalla nuž kjuťzcu tsjii pakallawk kor cantilero cherzinča.

¹³ Nii cantiler taypiquiz tsjii žoňižtakaz tsijtchi želatča. Niiqui tol zquitchiztača, nižaza quecquiz tsjii pal kor sinturunchiztača.

¹⁴ Nižaza niž ach charami chiwitača, chiw chomažtakaz, nižaza chiw kjaťnižtakaz. Niž čhjujquinaequi ujžtakaz c'ajatča.

¹⁵ Niž kjojchanacaqui zuma llijatča jurnuquiz tjiňanta korižtakaz. Niž joraqui wacchi kjaz pujuquiz kjawňižtakaztača.

¹⁶ Niž žew kjarquiz pakallawk warawaranaca tanzitača. Niž atquiztan pajk ar cuchillužtakaz ulnatča, porap kjuttan archiz. Niž yujcqui zmalitjuňižtakaz c'ajatča.

¹⁷ Jalla nii cherzcu, niž kjojchquiz tjojsinča, ticzižtakaz. Niizti wejrlanzicha žew kjaržtan. Jalla nuž lanžcu tuž cjičiča:

–Wejr ana eksna amqui. Primirquiztanpacha asta wiricama želuča. Wejrtča juc'ant chekanaqui tjappachquiztanami.

¹⁸ Wejrtča žetiňtqui. Wejrqui ticzinča. Pero wejrtquiz cherzna. Wiňayjapa žetuča. Nižaza wejrqui mantuča ticzmi, nižaza ticz yokami.

¹⁹ Jaziqiu cjjiraquiča jaknužum cherchaja, jalla nii. Cjjiraquiča tii timpu watchinacami, nižaza jazta timpu tjonanami, nii.

²⁰ Wejt žew kjarquiz pakallawk warawaranaca žejlča. Jalla nii cherchamča, nižaza pakallawk cantilerunaca cherchamča. Ninaca tuž cjičiča: nii pakallawk warawaranacaqui pakallawk iclizanacž irpiňinacača. Nii pakallawk cantilerunacaqui pakallawk iclizanacača.

2

EFESO ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

¹ Efeso icliz irpiňižquin tuž cjjira: “Tsjiiqui žew kjarquiz pakallawk warawara tanža, nižaza pakallawk kor cantiler taypiquiz ojklajča. Jalla niiqui tuž cjičiča:

² Ančucaž paatanacami pajuča. Ančhucqui wejtajapa anča langža. Nižaza sufrichž cjenami ančhucqui tjurt'iňi kuzzizza. Nižaza ančhucqui ana zum kamaňchiz žoňinaca ana cherz pecča. Nižaza jakziltat 'apostultča wejrqui' cjan ojklajčaja, jalla ninaca wawczinčhucča ančhucqui, werara ana werara jalla nii. Jalla nižtiquiztan jencat ana werar apóstol ojklajčaja, jalla nii zizzinčhucča.

³ Wejrqui zizuča, ančhucqui pasinsis kuztan sufričha, wejtquiz criican. Nižaza wejtquiz kuzziz cjen walja awantichinčhucča. Nižaza wejtajapa walja langzinčhucča, ana ocha nayžcu.

⁴ Pero tsjii ujhizza ančhucqui. Jaknužt ančhucqui primero tjapa kuz wejtan anča munazičaja, jalla nižta ana tira munazičha. Anz wejtan upa munazičha.

⁵ Cjuňzna, jaknužt ančhucqui primero anča zuma munaziňi kuzziz cjiččaja. Nižaza cjuňzna jaknužt anziqiu upa munaziňi kuzziz cjiččaja.

Jalla nii cjuñzcu, 'ujchizpant'cha wejrqui' cjis waquizi'cha. Nekztan wilta ancha zuma munaziñi kuzziz cjee, wilta zuma kamzjapa. Ana wilta zuma munaziñi kuzziz cjequiz niiqui, am cantileruqui kjañtaž cjequičha; nekztan ančuca icliza t'jatanta cjequičha.

⁶ Pero ančucaltajapa tsjii zuma obra žejl'cha, ančucqui ana wal nicolaitas parti žoñinacž quintrajapa chjaawjkat'cha, jalla nii. Wejrqui ninacž quintrajapa zakal chjaawjkatučha.

⁷ Jakziltat nonžni cjuñchiz cječhaja, nonžla Espiritu Santuž iclizziz žoñinacžquiz chiitaqui. Jakziltat anawalinacquit'an atipačhaja, jalla nižquiz wejrqui permiso tjaa-ačha, žeti tjaañi muntiquiztan lulajo. Yooz zuma yokquin žejl'cha nii zuma muntiqui”.

ESMIRNA ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

⁸ Esmirna icliz irpiñižquin tuž cjjira: “Tsjiiqui primirquiztanpacha wiri-cama žejl'cha. Jalla niičha juc'ant chekanaqui tjappachquiztanami. Niiqui ticzi'cha, nižaza wilta žejt'ni cjišičha. Jalla niiqui tuž cjičha:

⁹ Wejrqui zizučha, ančucqui ancha sufričha, nižaza t'akjiri žejl'cha. Pero ricachužtakazza ančucqui, Yooz wajtchiz žoñinacž cjan. Judio žoñinacaqui ančuca quintra ancha anawal takunaca chiičha. Ninacaqui anačha ultim werar judionacaqui. Ninacačha Satanás diabluž partiquiziqui.

¹⁰ Jaknužt ančucqui sufrachaja, nuž sufrisquiztan ana tsuca. Cwitas, diabluqui yekjapanaca ančucaquiztan carsilquiz chawckataquičha, ančucaž ujquiz tjojskat'japa. Ančucqui tunca tjuñi intiru ancha sufraquičha. Ticzcama wejtquiz tjurt'iñi kuzziz cjee. Nekztanaqui wejrqui ančucaquiz wiñayjapa žeti tjaa-ačha, tsjii premiužtakaz.

¹¹ Jakziltat nonžni cjuñchiz cječhaja, jalla niiqui nonžla, Espiritu Santuž iclizziz žoñinacžquiz chiitaqui. Jakziltat ana walinacquit'an atipačhaja, jalla niiqui infiernuquin castictiquiztan liwriitaž cjequičha. Infiernuquin casticquiz curpumi animumi wiñaya sufričha. ‘Pizc ticz’ cjiatačha nii infiernuquin sufrisqui”.

PERGAMO ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

¹² Pergamum icliz irpiñižquin tuž cjjira: “Tsjiiqui porap kjuttan ar cuchillužtakaz žejl'cha. Jalla niiqui tuž cjičha:

¹³ Wejrqui pajučha, tjapa ančucaž paatami. Jakziquin Satanás diabluqui mantičhaja, jalla nicju ančuc žejl'cha. Jalla nižta žejl'chiz cjenami tirapanž wejtquiz tjurt'iñi kuzzizza. Wejtquin kuz tjaazqu'i ana jaytičha, ancha sufrichiz cjenami. Nii ancha sufris timpuquiz tsjiiqui ančucaquiztan Antipas cjiataqui contataquičha. Antipasqui wejt puntuquiztan tisticu cji-canaqui zuma ticlar'ničha, nižaza wejtquiz kuz tjaañipancha. Jakziquin Satanás diabluqui mantičhaja, jalla nicju Antipas contataquičha.

¹⁴ Nonžna; tsjii kjaž ujnaca ančucž quintra žeeznučha. Yekjap ančucaquiztan anawal tjaajintanaca catokchinčucčha. Nii tjaajintanacaqui Balaamž cjiata tjaajintažtakazza. Tuquita timpuqu'i nii Balaamqui Balak cjiata žoñžquiz tjaajzičha, jaknužt Israel žoñinaca ujquiz tjojskatchucažlaja, jalla nii. Nekztanaqui Balak cjiataqui Israel žoñinaca ujnacquiz tjojskatchičha. Jaziqui Israel žoñinacaqui adulterio paachičha, nižaza žoñiž paata yooznacquiz tjaata čjjeri lujl'chičha. Jalla nižta ujnacquiz tjojskatchičha Balak cjiataqui.

¹⁵ Nižaza yekjap ančucaquiztan nicolaitas tjaajintanaca catokchinčucčha. Ninacž tjaajinta quintrajapa chjaawjkatučha.

¹⁶ Ančucaž anawali ujnaca paatiquiztan 'ujchizpant'cha' cjis waquizi'cha; kuz campiiz waquizi'cha. Ujnacquit'an ana jaytaquiz niiqui, ančucqui

castictaž cjequiča. Wejrqui ančhucaquiz wajilla tjonāča, ujchiznacž quintra paazjapa. Wejt atquiztan ulanñi ar cuchillžtan ninacž quintra paača.

¹⁷ Jakziltat nonžñi cjuñchiz cječhaja, nonžla, Espiritu Santuž icliz žoñinacžquiz chiitaqui. Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla niizquin ana pajta maná tjaa-ača, lujljzapa. Nižaza niizquin tsjii chiw maz tjaa-ača. Nižaza chiw mazquiz niiz ew tjuu cjiirtaž cjequiča. Nii ew tjuuqui ana jakziltami zizza, nii tanzñi žoñikaz zizaquiča”.

TIATIRA ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

¹⁸ Tiatira icliz irpiñizquin tuž cjiira: “Tsjiiqui žejlča, ujžtakaz c'ajñi čhujcchiz, nižaza niiz kjojchanacaqui jurnuquiz tjiñanta korižtakazza. Jalla niičha Yooz Majchqui. Niiqui tuž cjiča:

¹⁹ Wejrqui ančhucaž paatanacami pajuča. Ančhucqui zuma munaziñi kuzzizza, nižaza wejtquiz tjapa kuztan criičha, nižaza wejtquiz tjapa kuztan sirwičha, nižaza pasinsis kuztan sufričha. Ančhucaž primir paata obranacquiztan ančhucaž anza paata obranaca juc'ant zumača.

²⁰ Wejrqui cjiwčha, tii ujchizza ančhucqui. Tsjaa anawal maataka žejlča, Jezabel cjiñi maatakažtakaz. Naaqui cjiñčha, ‘Wejrtča Yooz taku parliñtqui’. Jalla nuž cjičan, wejtquiz sirwiñinacžquiz incallča. Naaža incalltiquiz-tanaqui criiči žoñinacaqui adulteriuquiz ojklayčha; nižaza žoñiz paata yooznacquiz tjaata čherinaca lujlča. Jalla nuž ana zuma tjaajnan, ančhucqui naaža puntuquiztan ana kjaž cjiñčhucčha. Pero nii anawal tjaajintaž quintra chiiz waquiziča.

²¹ Wejrqui pasinsis kuz tjewzinčha, naaqui ‘ujchizpantča’ cjičan ujnacquiztan jaytizjapa. Pero naaqui uj paaznacquiztan anapan jaytiz pecčha; uj paaz pecčha.

²² Jalla nižtiquiztan naa sufriskatača. Nižaza jakziltat naatan chica wejt quintra ujnaca paačhaja, jalla ninacazakaz ancha sufriskatača. Naaža tjaajinta anawalinaca paazquiztan ana jaytaquiz niiqui, panž sufriskattaž cjequiča.

²³ Naa irat ana zum kamañchiz žoñinaca conača. Jalla nekztan tjapa iclizanacquiz žejlñi žoñinacaqui naaznaquiča, wejrqui čhjul žoñiz kuzquiz pinsitami zizučha. Nižaza paata obranacquiztan jama zapa maynižquiz zumanacal tjaa-ača.

²⁴⁻²⁵ Parti ančhuc Tiatir criichinacaqui naaža tjaajinta ana catokch-inčhucčha. Satanás diabluž chjojzaka tjaajintanaca ana mitisñi cjiñ-inčhucčha. Ančhucaquiz tuž cjiwčha, jaknužt ančhucqui wejt tjaajintanaca catokčhaja, jalla nižta tirapan catokaquiča, wejr tjonzcama. Ana iya mantuča.

²⁶ Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, nižaza tii muntu tucuzincama wejt munañpi jarupanž kamčhaja, jalla niizquiz wejrqui mantiz poder tjaača nacionanacchiz žoñinacžquiz mantizjapa.

²⁷ Jaknužt wejt Yooz Ejpqui mantiz poder wejtquiz tjaatčhaja, jalla nižta irata wejrqui mantiz poder ninacžquiz tjaa-ača. Jalla nižtiquiztan ninacaqui anawali paañi žoñinacžquiz zuma c'aripacha mantaquiča, tsjii ljoc mazca t'unapacha kjolsnas, jalla nižta.

²⁸ Nižaza wejrqui ninacžquiz zumanacal tjaa-ača wenzta chawc warawaražtakaz.

²⁹ Jakziltat nonžñi cjuñchizlaja, jalla niiqui nonžla, Espiritu Santuž icliz žoñinacžquiz chiitaqui”.

3

SARDIS ICLIZQUIN CHIITA TAKUNACA

¹ Sardis icliz irpiñizquin tuž cjiira: “Tsjiižta pakallawk Yooz ispiritunaca zejlča, nižaza pakallawk warawaranaca zejlča. Jalla niiqui tuž cjiča: Ančucaž paata obranaca pajuča. Zoñinacaqui ančuca puntuquiztan cjiñiča, ‘Zuma kamañchizza’ cjiñiča. Jalla nuž chiichiz cjenami, ultimu ana zum kamañchizza; ticzižtakazza ančucqui.

² Ančucqui ana zuma kamañanaca eca. Zuma kamañquiz tjurt’iñi kuzziz cjee. Tira anawali kamañchizlaj niiqui, castictaž cjequiča. Wejrqui ančuca paata obranaca yatisinziča, Yooz yujcquiz anawaliča, nii.

³ Cjuñzna ančucqui, tuqui catokta tjaajintanacami, nižaza nonztanacami panž catoka. Jaziqi nii jaru wilta zumapan kama; nižaza ančuca ujnaca paaznacquiztan jayta, ‘ujchizpantča’, cjian. Ančucqui ana zuma kamañquiztan ana ecaquiž niiqui, castictaž cjequiča. Wejrqui tiripintit tjonača, tsjii tjañiztakaz. Ana pinsita orquiz tjonača, ančuc casticzjapa.

⁴ Tsjii kjaž ančuc Sardis zoñinacaqui zuma kamañchizza. Ančuča zuma ana ch’izlli zquitchiztakazqui. Jalla nižtiquiztan ančuc zuma zoñinacaqui wejttan chicaž juc’ant zuma kamaquiča zuma chiw limpu zquitchiztakaz. Jalla nuž waquiziča ančucaltaqui.

⁵ Jakziltat anawalinacquiztan atipačhaja, jalla ninacaqui zuma kamañchiz cjequiča zuma chiw limpu zquitchiztakaz. Nižaza ninacž tjuunaca anal akznača žejtñi zoñinacž tjuu apuntita liwruquiztan. Nižaza wejt Yooz Ejpž yujcquiz, nižaza Yooz anjilanacž yujcquiz ninacž puntuquiztan ticlaracha, ‘Wejt partiquizta tinacaqui’ cjcanaqui.

⁶ Jakziltazlaja nonžni cjuñchiz, nonžla, Espiritu Santuž icliz zoñinacžquiz chiitaqui”.

FILADELFIA ICLIZQUIZ CHIITA TAKUNACA

⁷ Filadelfia icliz irpiñizquin cjiira: “Tsjiiča juc’ant zumaqui; nižaza lijitumača. Niiča David jilirž mantiz poderchizqui. Nii zoñiqui Yooz partiquiz luzkatasaz niiqui, anaž jecmi nii zoñiž luztiquiz atajasača. Nižaza Yooz partiquiz ana luzkatasaz niiqui, anaž jecmi luzkatasacha. Jalla niiqui tuž cjiča.

⁸ Wejrqui ančucaž paata obranaca pajuča. Ančucaltajapa trabajo tjaachinča wejtta langzjapa. Anaž jecmi ančuc atajasača. Ančucqui ana suti azzizza. Jalla nuž ana zuti azziz cjenami, ančucqui wejt taku tirapanž catokchinčucča, nižaza ančucqui wejt puntuquiztan ana k’otchinčucča, ‘Jesucristo anal pajuča’ cjcanaqui.

⁹ Nonžna. Yekjap zoñinacaqui cjiñiča, ‘Wejrñactča Yooztajapa judio zoñinacaqui’. Jalla nuž chiican, k’otča. Ultimu ana Yooztajapača nii zoñinacaqui. Pero Satanás diabluz partiquiz kamñi zoñinacača. Nonžna. Wejrqui ančuca yujcquiz ninaca quillskatača, ančucaquiz rispitzjapa. Nižaza wejrqui ninaca zizkatača, ančucatan wejttan zuma munaziz, jalla nii.

¹⁰ Wejt mantita ortin jaru kamcan, ančucqui pasinsis kuztan sufrichinčucča. Jalla nižtiquiztan wejrqui ančuc liwriyača juc’ant sufris timpuquiztanaqui. Nii timpuqui tjonaquiča. Nekztan tjapa tii muntuquiz žejłni zoñinacaqui ancha sufraquiča, wawczta cjisjapa. Jalla nii sufris timpuquiztan ančuc liwriyača.

¹¹ Nižaza wejrqui wajillal tjonača. Yooz tjaajintanaca tirapan catokaquiča. Nekztan Yoozqui ančucaquiz zumanaca tjaaquiča, tsjii zuma premiužtakaz. Ančucqui ana jec zoñizquizimi tsjii kjutñi irpiskataquiča nii zumanaca ana pertisnajo.

¹² Jakziltat anawalinacquitant atipačhaja, jalla niizquiz uchatha Yooz kjuyquiz jilirižtakaz. Nižaza nii žoñinacaqui Yooz kjuychizpan cjequičha. Wejt Yooz Ejpž tjuu niizquiz cjižržinačha, Yooz kjuychiz žoñipan tjeezjapa. Nižaza wejt Yooz Ejpž wajtž tjuu niizquiz cjižržinačha. Wejt Yooz Ejpž wajtž tjuuqui ew Jerusalén cjitacha. Yoozqui arajpachquitant nii watja chijjunžcaquičha. Nižaza wejt ew tjuu niizquiz cjižržinačha, wejt jila cjan.

¹³ Jakziltažlaj nonžñi cjuñchiz niiqui, nonžla, Espiritu Santuž icliz žoñinacžquiz chiitaqui”.

LAODICEA ICLIZQUIN CHIITA TAKUNACA

¹⁴ Laodicea icliz irpiñizquín tuž cjižra: “Tsjiičha juc'ant lijitumaqui. Jalla niiqui zuma razunžtanpan lijituma chiičha Yooz puntu. Primirquitant-pacha niiz cjen tjapa Yooz paatanaca paatatačha. Jalla niiqui tuž cjičha:

¹⁵ Wejrqui ančhucadž paata obranaca pajučha. Ančhucqui ana anča wejt quintra paachinčhucčha, nižaza ana anča wejtajapa paachinčhucčha. Wejrqui pecučha, ančhucqui anča wejt quintra paazjapa, už anča wejtajapa paazjapa, jalla nuž pecučha.

¹⁶ Jaziqúi ana zumačha ančhucá kamzqui. Jalla nižta kamtiquitant ančhuc chjatkatasačha, tsjii ana zuma jottažokaz.

¹⁷ Ančhucqui cjiñčhucčha, ‘Ricachutčha wejrnacqui. Jaziqúi walikal želučha, ana čhulumi pecučha’. Jalla nuž cjiñčhucčha. Jalla nuž čiičiz cjenami ančhucqui ana naazinčhucčha, t'akjirižtakaz ančhucqui, nižaza poriztakaz, zur žoñinacažtakaz, nižaza ana zquitchiz žoñinacžtakazza. Ul-timu nižta kamañchizza ančhucqui.

¹⁸ Jalla nižtiquitant wejrqui ančhucacuz chiižinučha, wejtquiz kuzziz cjejajo. Ujquiz tjiñanta korižtakaz jalla nižta c'achja kamaña ančhucqui wejtquizant mayz waquizičha, ultim ricachu cjisjapa. Nižaza čhiv zquitinacažtakaz jalla nižta zuma kamaña wejtquizant mayz waquizičha, ančhucá azzuca ujnaca ana čerta cjisjapa. Nižaza čhujc kullažtakaz wejtquizant mayz waquizičha, ančhucá ujnacquitant čhjetinta cjisjapa, nižaza ančhuc Yooz puntu intintiñi cjisjapa.

¹⁹ Jakzilžitant wejrqui zuma munazičhaja, jalla niizquiz chiižinačha. Nižaza zuma ewjt'učha, niiz kamaña azquichta cjejajo. Jalla nižtiquitant weriž chiižintiquizant, ančhucqui ‘ujchizpantčha’ cjis waquizičha. Nižaza wejtquiz tjapa kuztan cjis waquizičha.

²⁰ Nonžna. Wejrqui ančhucá kuzquiz macjatžcu, kjawznučha. Jakziltat weriž kjawžta nonžaja, nižaza cazaja, jalla ninacž kuzquiz luzasačha, nižaza ninacžtan čica zuma cjeečha. Nižaza ninacaqui wejtant čica zuma cjequičha.

²¹ Jakziltat anawalinacquitant atipačhaja, jalla niizquiz zuma honora tjaa-čha, wejtant čica mantiñi cjisjapa. Jaknužt wejrqui tjapa anawalinacquitant atipžcu, wejt Yooz Ejpžtan čica mantiñi cjišsaja, jalla nižta ninacaqui wejtant čica mantiñi cjequičha.

²² Jakziltažlaja nonžñi cjuñchiz, jalla niiqui nonžla, Espiritu Santuž icliz žoñinacžquiz chiitaqui”.

4

ARAJPACHQUIN CHERTANACA

¹ Jalla nekztanaqui wejrqui tsewc kjuťñi cherčinčha. Arajpachquin tsjii zana cjeti, cherčinčha. Nižaza tsjii jora nonžinčha, trompet pekž joražtakaz. Jaknužt primeró nonžta jora, jalla nižta irata. Nii joraqui wejtquiz paljayčičha, tuž cjan:

—Tekz tjonžca. Wejrqui amquiz tjeeznacha, jaknužt nekztan watačhaja, jalla nii.

² Nii orapacha wejrqui Espiritu Santuž mantiz poderquiz želatučha. Jalla nuž žejlcañ, arajpachquin tsjii chawc mantiz julz cherchinča. Nižaza nii julzquiz tsjii julzi želatčha.

³ Nii julzi žejlñi zoñitačha c'achja tsijtchiz, c'achja maznacažtakaz c'ajatčha, jaspe cornalina nižta maznacažtakaz. Nižaza niž mantiz julz muytata cumari arco iris cherchinča, esmeralda maztakaz c'ajatčha.

⁴ Jalla nii chawc mantiz julz muytata paatunc pusin mantiz puestunaca cherchinča, zapa puestuquiz tsjii zoñi julzi želatčha. Nižaza ninacatačha chiw tol zquti cutchi; nižaza ninacž achquiz kor pillužtakaz tewžinta.

⁵ Nii chawc mantiz julzquiztan liwliwjiñižtakaz ulanchičha, nižaza nii julzquiztan rayu jorjoriñižtakaz joranaca nonzinča. Nii chawc mantiz julz yujcquiz pakallak ujñi teyas pekžtatačha. Nii pakallak teyasnaquiqui pakallak Yooz ispiritunacačha.

⁶ Nižaza nii chawc mantiz julz yujcquiz kota želatčha, ispijužtakaz c'ajatčha.

Nižaza nii chawc mantiz julz muytata pajkpic latuquiztan pajkpic žejtñinaca želatčha. Jalla nii žejtñinacaquiqui yujcquiztan tajquiztan tama čhujcquinacchiztačha.

⁷ Nii primir žejtñiqui león animalažtakaztačha. Tsjii žejtñižti wac turuztakaztačha. Tsjii žejtñižti zoñž yujcchiztačha. Tsjii žejtñižti layñi aquilažtakaztačha.

⁸ Nii pajkpic žejtñinacaquiqui zapa mayni sojta wežlaž kjaraztakaztačha, nižaza tjapa kjuttan čhujcquinacchiztačha. Majiñami weenami tirapan Yooz wiržu tuž itscan želatčha:

“Juc'ant zuma, juc'ant zuma, juc'ant zuma, Jalla nižtapančha tjapa azziz Yooz Jiliriqui. Yooz Jiliriqui tuquitanami, anzimi, jaztanami žejlčha”.
Jalla nuž itsičha.

⁹ Nii žejtñinacaquiqui chawc mantiz julzquiz julzita mantiñižquiz honora tjaachičha, nižaza nižquiz rispitchičha, nižaza nižquiz gracias tjaachičha. Wiñayjapačha nii chawc mantiñiqui.

¹⁰ Čhjulorat žejtñinacaquiqui nižta paatčhaja, nekztan nii paatunc pusin jilirinacaquiqui mantiñiž yujcquiz quillzičha, nižaza nižquiz rispitchičha. Nii chawc mantiz julzñiqui wiñayjapa wiñayačha. Jalla niž yujcquiz nii tuncapan pusin jilirinacaquiqui ninacž kor pillužtakaz nonžinchičha, tuž itsñi cjan:

¹¹ “Učhum Yooz Jiliri, amqui honorchizkaj cjila. Nižaza amqui rispittaj cjila. Nižaza amčha tjapa azzizqui. Jalla nii pajtaj cjila. Amqui tjapa žejlñinaca paachamčha. Amiž munañpa jaru tjapa žejlñinacaquiqui paatatačha, nižaza žejlčha”.

5

TJUUZTA LIWRU CJETÑIQUI

¹ Nižaza nii julzi žejlñi mantiñiž žew kjarquiz tsjii liwru tjuužta želatčha. Nii tjuužta liwruquiqui porap latu cjižrtatačha. Nižaza nii liwruquiqui pakallak estampillžtan zcatžtatačha. Jalla nuž cherchinča.

² Nekztanaquiqui cherchinča, tsjii walja azziz anjila. Jalla nii anjilaquiqui altu joržtan pewcznatčha, tuž cjan:

—Jequit waquizas tii tjuužta liwru cjetzjapa? ¿Nižaza tii zcatžta estampil-lanaca wjajrznas? —Jalla nuž pewcznatčha.

³ Arajpachquinami tii muntuquizimi, tii muntu koztanami anaž jecmi cjetz waquizičha, nii liwruquiz cjižrtanaca chertzjapa.

4 Jalla nuž cjetz waquiziñi ana željchiz cjen, wejrqui kaacan ancha laquizatuča.

5 Jalla nektzanaqui tsjii jiliriqui wejtquiz paljaychiča, tuž cjian:

—Ana iya kaa. Tsjiiqui nii tjuužta liwru cjetñi waquizichiča. Niiqui Judá cjita zoñiž majchmaatiquiztan tjonñiča. Juc'ant azziz cjen, León cjitača. Nižaza niiqui Davidž majchmaatiquiztan tjonñiča. Jalla niiqui tjappacha atipchiž cjen nii liwru cjetz waquiziča, nižaza nii liwruž estampillanaca wjajrzñi.

6 Nektzanaqui tižtanaca cherchinča. Nii chawc mantiz julžtan, nii žejtñinacžtan, nii jilirinacžtan, jalla ninacž taypquiz tsjii Uuzažtakaz tsijtchi cherchinča. Wilana jawkta Uuzažtakaz, jalla nii cherchinča. Nižaza nii Uuzaqui pakallak wajranacchiztača, nižaza pakallak čhujcquinacchiztača. Niiž pakallak čhujcquinacaqui pakallak Yooz ispiritunacča. Jalla nii Yooz ispiritunacaqui tjapa kjutñi tii muntuquiz cuchantača.

7 Jalla nii Uuzaqui tjuužta liwru tanziča, julzi mantiñiž žew kjarquiztan.

8 Nii liwru tanžtan nii pajkpic žejtñinacami nižaza nii paatunc pusin jilirinacami nii Uuzažtakaz chawc jilirž yujcquiz quillžiča. Žapa mayni nii jilirinacami pajk guitaražtakaz arpa cjita tanzifata. Nižaza kor chuananaca čhjichatča insinsuchiz čhjijpi. Nii insinsuchiz chuananacaqui Yoozquin criichinacž oracionanaca cjetča.

9 Ninacaqui ew wirsu itsatča, tuž cjian:

“Amqui waquizichamča nii tjuužta liwru cjetñijapa, nižaza nii liwruquiz zcatža estampilla wjajrzñijapa. Amqui contatača. Ticziž cjen am ljokžtan Yooztajapa sirwiñi žoñinaca liwriichamča. Amiž liwriita žoñinacača tjapa zarchiz žoñinacami, nižaza tjapaman takunacchiz žoñinacami, nižaza tjapaman watjanacchizimi, nižaza tjapaman nacionanacchizimi.

10 Amqui amiž liwriita žoñinaca mantiñijapa utchamča. Nižaza amqui nii žoñinaca Yooztajapa sirwiñijapa utchamča, Amiž liwriita žoñinacaqui tii yokquiz mantaquiča”.
Jalla nuž cjichiča nii itsñinacaqui.

11 Jalla nektzanaqui nonzinča wacchi anjilanacž jora. Nižaza cherchinča mantiz julž muytata, nižaza žejtñinacž muytata, nižaza jilirinacž muytata, jalla ninacž muytata muzpa waranka waranka anjilanaca želatča.

12 Nii anjilanacaqui altu joržtan cjichiča:

“Nii conta Uuzaqui waquziča, mantiz poder tanzjapa, nižaza tjapa zuma cusasanaca tanzjapa, nižaza tjapa zizjapa, nižaza tjapa azziz cjisjapa. Nižaza nii waquziča honora tanzjapa, nižaza rispitta cjisjapa, nižaza honora waytižinta cjisjapa. Jalla nužoj cjila. Nuž waquziča nii conta Uuzaqui”.

13 Nektzan tjapa arajpachquin žejlñinacžtan, nižaza tjapa tii muntuquiz žejlñinacžtan, nižaza tjapa tii yok koztan žejlñinacžtan, nižaza tjapa kotquiz žejlñinacžtan, jalla nuž tjappacha niž puntu cjichiča:

“Nii chawc mantiñižquizimi nii Uuzižquizimi wiñayjapa honora waytižintaj cjila; nižaza nii pucultižquiz wiñayjapa honorchiz cjila; nižaza wiñayjapa rispittaj cjila; nižaza tjapa azziz cjila watay wata”.

14 Nektzan nii pajkpic žejtñinacaqui cjetča:

—Jalla nužoj cjila. Amén.

Nižaza nii paatunc pusin jilirinacaqui quillžcu nii watay wata žejtñižquiz rispitchiča.

6

ESTAMPILLANACA WJAJRTA CHERCHINCHA

¹ Nekztanaqui wejrqui cherchincha, jalla tužu: Uuzažtakaz zoñiqui tsjii estampilla wjajrziča. Nižaza nonzinča tsjii zejtni qui jorjorñižtakaz joržtan kjawchiča:

—Pichay. Cheržca.

² Nekztan wejrqui cherchincha, jalla tužu: Tsjii chiw cawallu tjonchiča. Nii cawallž juntun yawchi zoñiqui flech arcu armichiz tanchiča. Niižquiz tsjii atipz poder tjaatača, tsjii coronažtakaz. Jalla nižtiquiztan atipni ulanchiča, tirapan atipzjapa.

³ Nekztanaqui nii Uuzažtakazqui segunda estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan, segundo zejtni qui cjichiča:

—Pichay. Cheržca.

⁴ Nekztan yekja cawalluqui ulanchiča, ljok cawallu. Nii cawallž juñtun yawchi zoñiqui poder tjaatača, zoñinacpora kichanasjapa, nižaza porapat conasjapa. Niižquiz tsjii pajk cuchillu tjaatača.

⁵ Nekztanaqui nii Uuzažtakazqui tercer estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan, nonzinča tercer zejtni qui tuž cjican:

—Pichay. Cheržca.

Nekztan cherchincha tsok cawallu. Nižaza nii cawallž juñtun yawchi zoñiqui balancichiztača niiž kjarquiz.

⁶ Nekztanaqui zejtniacž taypiz tsjii jora nonzinča. Nii joraqui tuž cjichiča:

—Pajk paaztan tsjii kilo trigo kjayasacha. Nižaza pajk paaztan čhjep kilo siwatu kjayasacha. Aceitimi vinumi tira želaquiča.

⁷ Nekztanaqui nii Uuzažtakazqui cuarto estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan nonzinča cuarto zejtni qui tuž cjican:

—Pichay. Cheržca.

⁸ Jalla nekztanaqui wejrqui cherchincha, tsjii k'ill cawallu želatča, yawchi zoñchiz. Jalla nii yawchi zoñiqui Ticz cjitatača. Niiž wirun Ticz Yoka cjita apziča. Ninacžquiz poder tjaatača, cuarta parte tii muntuquiz žejlni zoñinaca conzjapa. Ninacaqui zoñinaca conaquiča pajk cuchillžtan, mach'anacžtan, conanacžtan, nižaza anawal animalanacžtan.

⁹ Jalla nekztanaqui nii Uuzažtakazqui quinta estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan wejrqui cherchincha arajpach altarž koztan almanaca želatča. Nii almanacž curpunacaqui Yooz taku parlitiquiztan contatača. Ninacaqui tii muntuquiz kamcan Yooz puntu ticlarchiča. Jalla nižtiquiztan contatača.

¹⁰ Nii almanacaqui altu joržtan kjawcan tuž cjichiča:

—Zuma lijitum Jiliri. Ampanča taku cumpliñiqui. Jazi qui ėhjulorcomat zoñinaca pjalznaquiya? ėhjulorcomat wejrnac conñi zoñinaca casticaquiya? —Jalla nuž cjichiča nii almanacaqui.

¹¹ Jalla nekztanaqui almanacaqui chiw tol zquiti tjaatača. Nižaza ninacžquiz cjitacha, tsjii kjaž tjuñikaz jeejnaquiča. Primiruqui iya Cristužquiz sirwiñinacaqui conta cjistanča, jaknužt tuquiqui almanacž curpunaca contažlaja, jalla nižta. Nii containaca pjojkcama, almanacaqui jeejnaquiča.

¹² Jalla nekztanaqui nii Uuzažtakazqui sexta estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan, wejrqui cherchincha, yoka ancha chekjinskatatča. Nižaza tjuñimi tsokchi cjissiča, lut zquitižtakaz. Nižaza jiižmi ljok cjissiča.

¹³ Nižaza warawaranacami yokquin tjojtsquichiča, jaknužt pjursant tjami qui higo frutanaca tjojtskatčaja, jalla nižta.

¹⁴ Nekztanaqui pachaqui katchičha tjuuzta papilažtakaz. Nižaza tii muntuquiz tjapa curunacami tjapa kot taypiquiz žejlñi yokanacami kizkatatačha.

¹⁵ Nekztanaqui tii muntuquiz mantiñinacami, jilirinacami, zultatž jilirinacami, ricachunacami, azziz žoñinacami, mantita žoñinacami, ana mantita žoñinacami, tjappacha chjojzičha pajk maz pjetanacquizimi, nižaza cur akjinaquizimi.

¹⁶ Jalla ninacaqui kjawchičha, tuž cjican:

—Curunaca, maznaca, wejnaca juntuñ tjojtžca. Wejrnac chjojzna, julzi mantiñiž yujcquiztan. Nižaza wejrnac chjojzna nii žawjchi Uzažtakazquiztan, ana casticta cjisjapa.

¹⁷ Ultim casticz tjuñi tjončha. ¿Ject Yoozquiztan atipas? —Jalla nuž kjawchičha ninacaqui.

7

144,000 ZOÑINACA CHIMPUTA

¹ Jalla nekztanaqui wejrqui cherchinčha, pajkpic anjilanaquaci tii muntuž pajkpic latuquiztan tsijtsi želatčha. Jalla nuž žejlcan pajkpic puntu tjaminaquaci atajatčha, ana zinta tjamzjapa yokquizimi kotquizimi muntinacquizimi.

² Nekztanaqui tsjii anjila cherchinčha, tuwanchuctan tjonñi. Nii anjilaquaci žejtñi Yooz mantita ortinžtan tjonchičha. Jalla nižtiquiztan nii anjilaquaci altu joržtan kjawcan paljaychičha pajkpic anjilanačžquiz. Nii pajkpic anjilanaquaci poder tjaatatačha, yokami kotami anawali cjiskatzjapa.

³ Jalla nižtiquiztan nii Yooz tjaata ortinžtan anjilaquaci ninacžquiz cjichičha: —Yokami, kotami, muntinacami ana anawali cjiskata, učhum Yooz sirwiñinaca chimputa cjiscama. Yooz sirwiñinacaquaci ninacž yujc ayquiz chimputa cjequičha.

⁴ Nekztanaquaci nonzinčha patac pusi tuncan pusin waranka žoñinaca chimputatačha, tjapa Israelž familianaquiztan.

⁵ Tuncapan waranka Judáž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Rubénž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Gadž familiaquiztan chimputatačha.

⁶ Tuncapan waranka Aserž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Neftalíž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Manasés familiaquiztan chimputatačha.

⁷ Tuncapan waranka Simeónž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Levíž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Isacarž familiaquiztan chimputatačha.

⁸ Tuncapan waranka Zabulónž familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Joséz familiaquiztan chimputatačha. Tuncapan waranka Benjamínž familiaquiztan chimputatačha.

CHIW ZQUITCHIZ ZOÑINACA

⁹ Jalla nekztanaquaci cherchinčha, muzpa tama žoñinacaquaci chawc mantiz puesto yujcquizimi, nažaza Uzažtakaz žoñž yujcquizimi želatčha. Nii žoñinacaquaci tjapa nacionanaquiztantačha, nižaza tjapaman zarchiz žoñinacžquiztantačha, nižaza tjapaman watjanacquiztantačha, nižaza tjapaman takunacchiz žoñinacžquiztantačha. Mužpa tamatačha, jalla nižtiquiztan ana wira kanchucatačha. Jalla nii žoñinacaquaci chiw tol zquiti cutchicamatačha. Nižaza ninacž kjarquiz munti itzanaca tanzicha, čhanžtanpacha.

¹⁰ Jalla nii zoñinacaqui altu joržtan tuž chiyatča:

“Učhum Yoozkazza Liwriñiqui. Niiča chawc mantiz puestuquiz julzñiqui. Nižaza nii Uuzažtakaz zoñizakazza Liwriñiqui”.

¹¹ Nižaza chawc mantiz puestu muytatami, jilirnacž muytatami, pajkpic zejñinacž muytatami, jalla ninacž muytata tjapa anjilanacaqui tsijtchi želatča. Ninaca zakaz chawc mantiz puestuž yujcquiz yokquiz puct'ichi Yooz rispitatča.

¹² Nii anjilanacaqui Yooz rispitan tuž cjichiča:

“Jalla nužoj cjila. Učhum Yooztajapa watay wata honora waytižintaj cjila, nižaza wiñaya rispittaj cjila. Učhum Yoozta zizñi zizñipanqui. Niižquiz wiñaya gracias cjila. Nižaza niižquiz honora waytižintaj cjila. Učhum Yoozqui wiñayjapa tjapa azziz cjila, nižaza poderchiz. Jalla nužoj cjila. Amén”.

¹³ Jalla nekztanaqui tsjii jiliriQUI wejr pewcziča, tuž cjican:

—¿Jecnacat tii chiw zquiti cujtchinacaya? Nižaza ¿jakziqiztan tjonchi nacataya?

¹⁴ Wejrqui niižquiz kjaazinča, tuž cjican:

—Jiliri, anal zizuča.

Nekztan niiqui cjichiča:

—Tinacaqui juc'ant sufris timpu watchiča. Nižaza tinacaqui ujnacqiztan liwriitača, Jesucristo Uuzažtakaz cjen. Cristuž ticziž cjen, jalla nižtiqiztan tinacaqui chiw ajunta zquitčizza.

¹⁵ Jalla nižtiqiztan tinacaqui Yooz mantiz puestu yujcquiz žejlča. Tinacača majiñami weenami Yooz kjuyquiz sirwiñinacaqui. Nižaza nii chawc mantiz puestuquiz julzñiqui tinaca cwitaquiča. Niižtan tinacžtan watay wata čica želaquiča.

¹⁶ Tinacaqui ana iya čjjeri eecskaatquiča, nižaza anaž iya kjaz kjara pasnaquiča. Nižaza sii kjakimi ana tinaca laacjiskataquiča, nižaza čjul kjakimi.

¹⁷ Jesucristuča mantiz puestu žcatipacha žejlñiqui. Jalla nii Uuzažtakaz Jesucristuqui tinacž awatiri cjequiča. Nižaza Jesucristuqui tinacžquiz zuma kamañchizpan irpaquiča, jaknužt zuma awatiriQUI niiž uuzanaca zuma jalzurquiz kjaz liquinčaja, jalla nižta. Nižaza Yoozpacha tjapa tinacž kaaj chjužžinaquiča.

8

SEPTIMA ESTAMPILLA WJAJRTA

¹ Jalla nekztanaqui Uuzažtakaz Cristuqui séptima estampilla wjajrziča. Jalla nuž wjajrtan, tsjii media ora tjapa ch'uju žejlčiča arajpachquin.

² Nekztan cherchinča, pakallawk anjilanaca želatča. Nii anjilanacaqui Yooz yujcquiz tsijtñitača. Jalla ninacžquiz pakallawk trompet pekz tjaatatača.

³ Nekztanaqui tsjii anjilaqui tjonžcu, altar yujcquiz tsijtsiča, tsjii kor insinsarchiz. Jalla nekztanaqui niižquiz wacchi insinsunaca tjaatatača, criichinacž oracionanacžtan t'ajzjapa. T'ajžta insinsužtan oracionanacžtan kor altarquiz nonžtatača chawc mantiz puestu yujcquiz.

⁴ Nii Yooz anjilž kjarquiztan criichinacž oracionanacžtan insinsužtan t'ajžta žketi waytichiča Yooz yujcquiz.

⁵ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui insinsaru tanžcu, altarquiz uj parazižtan chjijpziča. Nekztan nii uj parazižtan chjijpi insinsaru tii muntu yokquiz tjojtchiča. Jalla nižtiqiztan ancha pjursanti liwjlwjičiča, nižaza ancha pjursanti jorjorchiča, nižaza yoka chekjinchiča.

TROMPETCHIZ ANJILANACA

⁶ Jalla nuž watžcu pakallawk trompetchiz anjilanacaqui tjaczicha trompetanaca tjawunzjapa.

⁷ Primir anjilaqui niiz trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawunžcu caranuz chijñiztan ujtzan, nižaza ljokžtan t'ajžta tii muntu yokquiz cutz-inchiča. Jalla nižtiquiztan tercer parti tii muntu yoka ujsiča, nižaza tercer parti muntinaca ujsiča, nižaza tercer parti pastunacami ujsiča.

⁸ Nekztan segundo anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawunžcu uj peksi pajk curužtakaz pajk kotquin tjojtchiča. Nekztanaqui tercer parti kot kjazqui ljok cjissiča.

⁹ Nekztan tercer parti kotquiz žejlñi animalanacaqui ticziča, nižaza tercer parti kotquiz ojklayñi warcunacaqui akžtatača.

¹⁰ Tercer anjilaqui trompet peks tjawunchiča. Jalla nuž tjawunžcu pajk warawara arajpachquiztan tjojtsiča, uj peksi teyažtakaz. Nii warawaraqui tjojtsiča tercer parti pujunacquizimi, nižaza tercer parti tujnacquizimi nižaza wijiñanacquizimi.

¹¹ Nii warawaraž tjuuqui Ajenjo cjitača. Ajenjo cjitača tsjii jar muntiqui. Jalla nii warawaraž tjojtiquiztan tercer parti kjazqui ajenjožtakaz jaru cjišsiča. Nii jar kjaz cjen walja žoñinacaqui ticziča.

¹² Cuarto anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nii tjawunžcu tercer parti tjuñimi jilzmi warawarami zumchi cjišsiča. Nekztanaqui tercer parti majiñaqi ana kjanchiča, nižaza tercer parti weenami ana kjanchizakazza.

¹³ Jalla nekztanaqui wejrqui cherchinča, nižaza nonzinča, tsjii anjilaqui tseew arajpach taypiquiz laycan altu joržtan chiichiča, tuž cjan:

—Muntu yokquiz žejlñi žoñinacžtajapa ana wali, ana wali, ana wali cjisnaquiča. Chjep parti anjilanacaqui trompet pekz tjawunzmayacha. Jalla ninacaž tjawnan juc'ant ana wali cjisnaquiča.

9

QUINTO ANJILAQUI

¹ Jalla nekztanaqui quinto anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawuntiquiztan tsjii warawaražtakaz cherchinča arajpachquiztan tii yokquiz tjojtsi. Jalla nii warawaražta anawal jiliržquiz poder tjaatača, anawal koz tuj cjetzjapa.

² Jalla nekztanaqui nii anawal jiliriqiu koz tuj cjetziča. Jalla nuž cjetžtiquiztan jurnu žketižtakaz ulanchiča. Jalla nii koz tuj žketiqui tjuñimi pachami zumchi cjiskatchiča.

³ Jalla nii žketiquiztan langosta animalanaca ulanchiča tii yokquiz laylayzjapa. Jalla nii animalañacžquiz anawali paazjapa poder tjaatatača, jaknužt tsjii yek'achunca ana wali yek'antičhaja, jalla nižta cjisjapa.

⁴ Nižaza nii animalanacaqui mantitatača, anača yokquiz žejlñi pastunacžquizimi tjapa ch'ojña pajkñinacžquizimi anawali paajo. Pero yujc ayquiz ana Yooz chimputa žoñinacžquiz ana wali paasača.

⁵ Pijjska jiičcama nii anawali paañi animalanacaqui ana chimputa žoñinacžquiz sufriskatzjapa nižta poder tjaatatača. Sufriskatcanami ticzkatta poder ana tjaatatača. Jalla nuž sufriskatan, nii žoñinacaqui ancha ayinchiča, jaknužt tsjii žoñi yek'antitiquiztan ancha ayiñizlaja, jalla nižta.

⁶ Jalla nižta sufris timpuquiz žoñinacaqui ticz pecaquiča, pero anaž ticzñi ataquiča. Jalla nuž ticz peccanami, ana wira ticz tjonaquiča.

⁷ Nii langosta cjita animalanacaqui quira tjaczta cawallunacžtakaztača. Ninacž achanacžquiz kor pillunacchiztakaztača. Nii animalanacž yujc-nacaž žoñinacž yujcnacžtakaztača.

⁸ Nižaza ninacž charaqui maatakanacž charažtakaztača. Nižaza ninacž izkenacaqui león animalanacž izkenacažtakaztača.

⁹ Nižaza ch'iztakaz kjajpchiztača. Nii kjajpanacaqui jiružtakaztača curpunaca chjojžjapa. Laylaycan, nii animalanacaqui ancaž arnatča, jaknuž cawallunacaqui tsjii quirquiz zalcan arančhaja, jalla nižta.

¹⁰ Nii animalanacž kjurznaqaui yek'achuncaž kjurztakaztača. Ninacž kjurznačžtan yek'antasača zoñinaca sufriskatzjapa nii pjijska jiiz intiru.

¹¹ Nii animalanacž mantiñi jiliriqui nii koz tuj cjetñipachača. Nii jilirž tjuuqui Abadón cjitača hebreo tawkquiziqui. Griego tawkquiz Apolión cjitača. Apolión cjiča, akzñiqui, nii.

¹² Jalla nižta watžcu primir anawaliqui watchiča. Nonžna. Imaziž iya picz anawalinacaqui tjonča.

¹³ Jalla nekztanaqui sexto anjilaqui trompet pekz tjawunchiča. Jalla nuž tjawuntiquiztan tsjii jora nonzinča. Yooz yujcquiz žejlñi kor altarquiztan nii joraqui ulanchiča. Pajkpic wajrichiztača nii kor altaraqui.

¹⁴ Nii joraqui sexto trompetchiz anjilžquiz tuž cjičiča:

–Pajk Eufrates cjita pujquiz pajkpic anjilanaca čejlta žejlča. Jalla nii pajkpic anjilanaca cutzna, –jalla nuž cjetča.

¹⁵ Nekztanaqui nii pajkpic anjilanacaqui cutstatača, čhjep parti zoñinaca conzjapa. Jalla nižta paazjapa tjacžtatača, nii ora, nii tjuñi, nii jiiz, nii wata, jalla nii timpujapa nižta paazjapa tjacžtatača.

¹⁶ Zoñinaca conzjapa wacchi zoñiž yawchi cawallunaca želatča, paa patac millonanacatača. Jalla nuž wacchi nonzinča.

¹⁷ Nii cawallunacatača jalla tižta cherchiqui. Nii yawchi zoñinacaqui queca weezinacchiztača. Nii queca weezinacaqui tižta culuranacatača, ljok, larama, k'illu, jalla nižta culuranacatača. Nii cawallunacaqui león animalanacž achanacchiztača. Jalla nii cawallunacž atquiztan uj, žketi, azupri ulanchiča.

¹⁸ Jalla nii čhjep anawalinacatača anawali paachiqui. Jalla nii uj, žketi, azupri ulantiquiztan čhjep parti zoñinaca contatača.

¹⁹ Nii cawallunacž sufriskatz poderaqui ninacž atquiztača, nižaza ninacž kjurzquiztača. Nii cawallunacž kjurznaqaui zkoraztakaztača. Nii zkoranacaqui ch'atñi achchiztača, zoñinaca sufriskatzjapa.

²⁰ Nii anawalinacaz ana conta zoñinacazti Yoozquin anapanž kuz tjaachiča. Zoñiž paata yooznacžquin rispitzquiztan anapan jaytichiča. Tirapan rispitchiča zajranacžquizimi nižaza zoñiž paata yooznacžquizimi. Ninacž yooznacaqui paatatača korquiztan, paazquiztan, mazquiztan, tabliquiztan, jalla nižtanaca. Nii zoñiž paata yooznacatača ana cherñimi, nižaza ana nonžñimi, nižaza ana ojklayñimi.

²¹ Nii parti zoñinacaqui anawal kamtiquiztan anapan jaytichiča. Tira-pantacha zoñi conzqui, nižaza yat'iri ojklayzqui, nižaza adulteriuquiz ojklayzqui, nižaza tjañizaz ojklayzqui.

10

TSJII LIWRUCHIZ ANJILA ZELATČHA

¹ Nekztanaqui pajk azziz anjila cherchinča, arajpachquiztan tjonñi. Nii anjilaqui tsjir taypquiz tjončiča, tsjii arcu iris cumari nižž ach juntuñ. Nii anjilž yujcqui tjuñižtakaz c'ajatča. Lisnacaqui uj asñižtakaztača.

² Niiž kjarquiz tsjii cjetžta liwru tanziča. Niiž žew kjojchaqui pajk kotquiz tjecziča, nižž zkar kjojchaqui yokquiz tjecziča.

³ Nii anjilaqui altu joržtan kjawchiča, león animalažtakaz. Nekztanaqui pakallawk wilta jorjorchiča.

⁴ Jalla nuž jorjortan, wejrqui cjjirzmayatača. Pero cjjirzmayta cjen arajpachquiztan tsjii joraqui wejtquin chiižquichiča, tuž cjan:

—Nii pakallawk jorjorñiž čhiitaqui chjojzna. Ana nii puntu cjjira.

⁵ Jalla nekztanaqui nii kotquizimi yokquizimi tjeczi anjilaqui žew kjara waytichiča arajpach kjutñi.

⁶ Žew kjara waytižcu, juramintu paachiča Yooz tjuu čhiican.

—Wataw wata žejtñi Yoozqui paachiča arajpachami, yokami, kotami; nižaza arajpachquiz žejlñinacami, yokquiz žejlñinacami, kotquiz žejlñinacami, tjappacha paachiča. Jalla nii zinta Yooz tjuu čhiican juramintu paachiča, tjapa Yooz puntu parliñi profetanacaž čhiitanacaqui ana enenžcu cumplisjapa.

⁷ Čjulorat séptimo anjilaqui trompet pekz tjawznačhaja, jalla nii timpu Yooz chjojzaka tantiita taku cumplisnaquiča. Tuqui timpuqui Yoozqui niž sirwiñi profetanacžquiz nii chjojzaka taku mazinchiča.

⁸ Jalla nekztanaqui nii arajpachquiztan chiižquiñi joraqui wilta wejtquiz paljayžquichiča, tuž cjan:

Nii kotquizimi yokquizimi tjeczi anjilž kjarquiztan cjetta liwru tanzñi oka. Jalla nuž wejtquiz mantichiča.

⁹ Jalla nekztanaqui anjilžquin liwru mayi ojkhinča, wejtquiz nii liwru tjajao. Nii anjilaqui wejtquiz cjichiča:

—Tanzna, nižaza lujlžna. Am atquiz zuma mazk'až cjequiča. Pero am pjuchquiziqui jaruž tucaquiča.

¹⁰ Nekztan anjilž kjarquiztan liwru tanžcu lujlžinča. Wejt atquiz ancha mazk'atača. Jalla nuž lujltiquiztan wejt pjuchquiz jaru cjišiča.

¹¹ Nekztanaqui wejtquiz cjichiča:

—Wilta amqui Yooziž čhiita taku paljayanča, nacionanacž puntuquiztanami, tjapaman sarčhiž žoñinacž puntuquiztanami, tjapaman takunachiz žoñinacž puntuquiztanami, mantiñinacž puntuquiztanami.

11

YOOZ TAKU PALJAYÑI ŽOÑINACA

¹ Jalla nekztanaqui wejtquiz tsjii caña tjaatatača tupz paražtakaz. Nekztanaqui tsjiiqui wejtquiz mantichiča tuž cjan:

—Zaazna. Yooz kjuya mirižca, altaržtanpacha. Nižaza neks žejlñi Yooz rispitiñinaca kanžna.

² Yooz kjuy patiuqui ana mirižquichiča. Jalla nii patiuqui yekja wajtchiz žoñinacžquin intirjitača. Jalla nii žoñinacaqui Yooz zuma watja akznaquichiča poši tunc paani jižnaca.

³ Wejrqui cuchanžcača pucultan tisticu wejtquiztan paljayajo. Lut zquiti cuitčhi ojklayaquichiča, 1260 tjuñicama. —Jalla nuž wejtquiz mantichiča.

⁴ Pizc olivo cjita muntinacami, nižaza pizc cantilirunacami tii yok mantiñi Yooz yujcquiz žejlča. Jalla nii muntinacami, nižaza cantilirunacami pucultan tisticu cjiča.

⁵ Jakziltat Yooz taku paljayñi žoñinacžquiz sufriskatz yanznačhaja, jalla ni-iqui contaž cjequiča. Nii pucultan tisticunacž atquiztan asñi uj ulnaquichiča ninacž quintra žoñinaca liwž ujžjapa. Nekztan ninacžquiz sufriskatz pečñinacaqui contaž cjequiča.

⁶ Poderchizza nii pucultan tisticunacaqui ana chijinskatajo. Yooz taku paljayan, jalla nii timpu ana chijinskataquichiča. Nižaza nii pucultan tisticunacaqui kjaz ljok tuckatz poderchizžakazza. Nižaza tii yokquiz

zejľni zořinacřquiz tјapaman anawalinacřtan sufriskatz poderchizzakazza. Chjulora peccanami zořinaca sufriskatasacřa.

⁷ Jalla nii pucultan tisticunacaqui Yooz taku paljayz řerřcu, contař cjequicřa. Tsjii anawal animalařtakaz anawal koz tujquiztan ulnaquicřa. Yooz taku paljayřinacř quintra cjequicřa. Niřaza nii pucultiquiztan atipaquicřa, niřaza conaquicřa.

⁸ Nekztanaqui ninacř ticzi curpunacaqui jakowasaquicřa, Jerusalen wajt callquiz. Nii pajk wajtquiz Jesucristuqui cruzquiz ch'awctatacřa. Niřaza Jerusalen watjaqui Sodoma cjitacřa tsjii parabolařtakaz. Niřaza Egipto cjitazakazza, tsjii parabolařtakaz.

⁹ Chjep maj chicatchiz tisticunacř ticzi curpuqui callquiz zelaquicřa. Jalla nuř řelan zořinacaqui ticzi curpunaca cheraquicřa, tјapa nacionacchiz zořinacami, tјapa watjanacchiz zořinacami, tјapaman takunacchiz zořinacami, tјapaman saranacchiz zořinacami, jalla ninaca. Nii cherzřni zořinacaqui anař nii ticzi curpunaca tјatkataquicřa.

¹⁰ Nii pucultan tisticunacaqui tii yokquiz řejľni zořinacřquiz ancha sufriskatchitača. Jalla nuř ticřtiquiztan tii yokquiz řejľni anawal zořinacaqui cuntintuř cjequicřa, niřaza pjijzta paaquicřa, niřaza porapat onantanaca onarasaquicřa.

¹¹ Nekztan chjep maj chicatquiztan Yoozqui nii pucultan tisticunaca jacatatskataquicřa, wilta řeti tjaacan. Jacatatřcu tsjįsnaquicřa. Nekztan nii ticziquiztan jacatatchinaca cherřcu, zořinacaqui ancha tsuctsucaquicřa.

¹² Jalla nekztanaqui arajpachquiztan tsjii altu joraqui nii pucultįquiz paljayaquicřa, tuř cjican:

–Tsewc yawřca anřucqui. Tekz zelaquicřa.

Jalla nekztanaqui quintra zořinacacř chera, nii pucultan tisticunacaqui arajpachquin waytitař cjequicřa tsjir taypiquiz.

¹³ Nekztan cherchinča tuřu. Jalla nii orapacha ancha yoka chekjinchicřa. Jalla nuř yoka chekjintiquiztan tunca parti Jerusalen watjaqui pajlsicřa. Nii yoka chekjintiquiztan pakallawk warank zořinaca ticzicřa. Parti řejľni zořinacacřti ancha tsuctsucčicřa. Jalla niřtanaca wattiquiztan parti eclicři zořinacaqui Yooz honora waytichicřa.

¹⁴ Jalla nii anawali wattan, pizc anawalinacaqui watchicřa. Niřaza wajil-
lař tjonča tercer anawaliqui.

SEPTIMO ANJILA

¹⁵ Jalla nekztanaqui řeptimo anjilaqui trompet pekz tјawunchicřa. Jalla nuř tјawuntiquiztan arajpachquin altu joranaca chiiři nonzincřa. Jalla tuř chiičicřa:

“Tјapa tii muntuqui uřum Yooz Jiliriř mantita cjissicřa. Niřaza Yooz Epiř ucta Jesucristuř mantita cjissicřa. Jalla ninacacřa watay wata wiřaya mantiřiqui”.

¹⁶ Jalla nekztanaqui nii paa tunc pusin jilirinacaqui Yooz yujcquiz yokquiz puct'ican, Yooz rispitchicřa. Jalla ninacacřa Yooz yujcquiz mantiz puestunacquiz julzřiqui.

¹⁷ Yooz rispitan, tuř cjichicřa:

“Tјapa azziz Yooz Jiliri, amča anzimi tuquitanami řejľniqui. Am juc'ant azi tjeezamča, niřaza anziqui tјapa mantiři kalltichamča. Jalla niřtiquiztan amquin gracias tјaa-uča.

¹⁸ Nacionanacchiz zořinacaqui am quintra zawjchicřa. Pero ninaca casticz tјуři tjonča. Niřaza ticzi zořinaca pjalz tјуři tjonča. Niřaza amquiz sirwiřinacřquiz zumanaca tјaař tјуři tjonča. Amquiz sirwiřinacami, am taku paljayřinacami, amquiz rispitiřinacami, amquiz kuz tјaařinacami, jalla

tjapa ninaczquizimi zumanaca tjaataž cjequičha pjalz tjuñquiziqui. Nižaza tii yoka akñinacami, tii yoka željñi zoñinaca akñinacami, jalla ninaca akskattaž cjequičha. Jalla nii tjuñiž tjonča”.

Nuž cjichiča nii paa tunc pusin jilirinacaqui.

¹⁹ Jalla nekztanaqui Yooz arajpach kjuya cjetztatača. Kjuj kjuyltan tsjii cajuna chertatača. Yooziž tjaata takutača nii cajunquiziqui. Nižaza arajpachquin rayunaca želatča, nižaza jorjorñinaca želatča. Nižaza yoka chekjinakatñi želatča. Nižaza pjursanti caraniza želatča.

12

TSJAA MAATAKATAN TSJII ANAWAL ANIMALZTAN

¹ Jalla nekztanaqui arajpachquin tsjii pajk siñala parizichiča. Nii siñalaqui tižtatača. Tsjaa maataka želatča. Naa maataka zquitiqi tjuñižtakaztača. Nižaza naaža kjojch koztan jiiž želatča. Naaža achquiz tuncapan warawara tewžintatača, tsjii pillužtakaz.

² Naa maataqqui ictatača. Nuž cjen, ancha aynatča, majtzjapa.

³ Jalla nekztanaqui tsjii siñala parizichizakazza arajpachquin. Tsjii juc'ant anawal pajk ljok animala želatča. Jalla niiqui dragón cjitatača. Pakallawk achchiztača, nižaza tunca wajrichiztača. Nižaza zapa achquiz mantiñi žoñž pillunacžtan tewžintatača.

⁴ Niiž pajk kjurz wewczcu, čhjep parti warawaranaca tjojtskatchiča yokquin. Jalla nii dragonqui maataka yujcquiz tsjitsičha, naa maataka majtz ora tjewžcan. Jalla nuž tsjitsičha, naaža majtta wawa lujlzjapa majttiquiztanpacha.

⁵ Nekztanaqui naa maataqqui lucmajch wawa majtchinča. Nii lucmajchqui tjapa nacionquiz željñi zoñinaca c'aripacha mantiñiž cjequičha. Pero jalla nuž majttiquiztan nii lucmajch wawaqui Yoozquin waytitatača, Yooziž tjaata puestunaca tanzjapa.

⁶ Naa maataktzi ch'ekti yokquin atipassinča. Jalla nicju Yoozqui naa maatakaltajapa tsjii yoka tjaczinčiča. Jalla nicju 1260 tjuñinaca watzcama čherchiz cjequičha naaqui.

⁷ Jalla nekztanaqui arajpachquin quira zaltissiča, Miguelžtan niiž mazi anjilanacžtan dragonž quintra quira zaltissiča. Nii dragonžtan niiž mazi-nacžtan ancha kichjassiča.

⁸ Pero atipta cjissiča. Jalla nižtiquiztan arajpachquin ana iya želasča.

⁹ Jalla nižtiquiztan nii dragonžtan niiž mazi anjilanacžtan tii yokquiz chjatkatzquitatača. Nii dragonqui Satanás diablupantatača. Niiča tuquita žkoraztakaz incallñiqui. Tuquitan nii diabluqui Evaquiz incalltiquiztan tjapa tii muntu incallčiča anawali cjiskatzjapa.

¹⁰ Jalla nekztanaqui wejrqui arajpachquin tsjii altu jora nonzinča, tuž cjiñi:

—Jaziqui ultim liwriiž tjuñi tjonča, nižaza Yooz azi tjeez tjuñi tjonča, nižaza ućhum Yooz tjapa mantiz tjuñi tjonča. Nižaza Yooziž uchta Jesucristuž mantiz tjuñi tjonča. Ućhum criichinacz quintrariunacaqui chjatkatta cjequičha. Majiñami weenami nii anawaliqui Yooz yujcquiz criichinacz quintra uj tjojtuñitača.

¹¹ Pero criichinacaqui anawal diablu atipchiča, Uuzažtakaz Jesucristuž ticziž cjen, nižaza Yooz taku paljaychiž cjen. Nižaza nii criichinacaqui Yooz taku paljaycan ana jiwjatchiča ticzuca cjenami.

¹² Arajpacha, nižaza arajpachquin kamñinaca, cuntintuž cjee. Yokquiz kamñinaca, kotquiz kamñinaca, ančhucaquiz anawali cjskataquiča. Diabluqui chjatkatžquitiquiztan ancha žawjziča. Jalla niiqui zizza, muntuquiz kamž timpuqui zkoluckazza.

¹³ Jalla nekztanaqui nii dragonqui yokquiz chjatkatžquita nayžcu, naa lucmajch maatiñ maatakaquiz apziča tanzjapa.

¹⁴ Nekztan naa maatakaquiz pizc pajk aquilž kjara tjaatkalkča, ch'ekti yokquin laycan zkoraztakaz diablužquiztan atipzjapa. Yoozqui nii yoka tjacziča, maatakaquiz čhjep wata chicatchiz čhjerchiz cjisjapa. Jalla nii yokquin maatakuqi layñi atipchinča.

¹⁵ Nekztanaqui žkoraztakaz diabluqui persun atquiztan wacchi kjaz jotchiča, pujužtakaz, kjaztan nii maataka tjuzjapa.

¹⁶ Nekztan yokaqui maatakaquiz yanapzjapa, c'acchiča. Jalla nii c'actiquiz dragonž jotta kjazqui luzziča.

¹⁷⁻¹⁸ Nii cheržcu, dragonqui maatakajapa juc'anti žawjchiča. Jalla nekztanaqui diabluqui naaža majchmaatinacž quintra quira zali ojkchiča. Naa maataka majchmaatinacaqui tižtanacača. Jakziltat Yooz mantitanac jaru kamčhaja, nižaza Jesucristuž tjaajinta jaru kamčhaja, jalla ninacaqui naa maataka majchmaatinaca cuntača. Nii diabluqui quira zali ojkžcu, kot atquiz tsijtsiča.

13

PIZC ANAWAL ANIMALANACA CHERCHINCHA

¹ Jalla nekztanaqui chawc kot kjazquiztan tsjii anawali pajk animala ulanžquini cherchinča. Jalla nii animalaqui pakallaw achchiztača, nižaza tunca wajrichiztača, nižaza zapa wajriquiz mantiñi žoñž pillunacžtan tewžintatača. Nižaza achanacquiz Yooz quintra tjuu cjjirtatača.

² Jalla nii weriž cherta animalatača tigrižtakaz tsijtchi. Nižaza nižž ataqui leonž atažtakaztača. Jalla nekztan dragonžtakaz diabluqui nii anawal animalžquiz nižž poderchiz puestu tjaachiča, walja azziz mantizjapa.

³ Tsjii achaqui nii animalž pakallaw achanacquiztan ticskatzmaya chjorichtažtakaztača. Pero ana ticziča. Antiz žejtchiča. Nekztanaqui ispan-tižcuqui tjapa tii muntuquiz žejlñi žoñinacaqui anawal animala apziča.

⁴ Žoñinacaqui nii dragón diablužquiz rispitchiča, Yoozquiztakaz. Nižaza nii dragonqui anawal animalžquiz nižž mantiz poder tjaachiča. Jalla nižtiquiztan žoñinacaqui nii animalžquiz rispitchizakazza, tuž cjan:

—¿Jakziltat tii animalžquiztan juc'ant azzizqui? ¿Jequit tii animala atipasajo?

⁵ Nekztan nii anawal animalaqui mit takunacami Yooz quintra chiita takunacami chiizjapa permitta cjissiča. Nižaza puzi tunc paan jijnaca watzcama mantiz poderchiz cjequiča.

⁶ Jalla nekztanaqui anawal animalaqui Yooz quintra chiichiča, Yooz tjuu quintrami, nižaza Yooz timplu quintrami, nižaza arajpachquin kamñinacž quintrami. Jalla nižta quintra chiichiča.

⁷ Nižaza anawal animalaqui Yoozquin criichinacž quintra quira zalajo permittatača, ninaca atipzcama. Nižaza nižžquiz mantiz poder tjaatatača, tjapa zaranacchiz žoñinacžquizimi, tjapa watjanacchiz žoñinacžquizimi, tjapa takunacchiz žoñinacžquizimi, tjapa nacionacchiz žoñinacžquizimi, jalla tjapa nii ana criichi žoñinacžquizimi mantizjapa.

⁸ Yoozquin ana criichiž cjen zoñinacaqui anawal animalžquiz rispitchiĉha, Yoozquiztakaz. Nii animalžquiz rispitiñi zoñinacž tjuunacaqui anaz cjiir-taĉha, Uuzažtakaz Jesucristuž liwruquiz. Liwriita zoñinacž tjuunaca Jesucristuž liwruquiz cjiirtaĉha. Jalla ninacž laycu ticziĉha Jesucristuqui. Ima tii muntu kalltan, jakziltižquiz Jesucristuqui wiñay žeti tjaaĉhaja, jalla ninacž tjuunaca cjiirĉiĉha arajpach liwruquiz.

⁹ Jakziltat nonžñi cjuñchizlaja, nonžla.

¹⁰ Jakzilta zoñit preso chjichta cjeĉhaj niiqui, panž chjichtaž cjequiĉha. Nižaza jakzilta zoñit pajk cuchillžtan conta cjeĉhaj niiqui, panž conta cjequiĉha. Jalla nižtiquiztan Yooz wajtchiz zoñinacaqui Yoozquin tjapa kuztan cjis waquiziĉha, nižaza pasinsis kuztan cjis waquiziĉha, sufrisnaca watz-japa.

SEGUNDO ANAWAL ANIMALA

¹¹ Jalla nekztanaqui yekja anawal animala cherĉinĉha yokquiztan ulanñi. Jalla nii animalaqui pizc wajrichiztaĉha, uuzažtakaz. Però drag-onžtakaz chiyatĉha.

¹² Jalla nii segundo anawal animalaqui tjapa nii primir animalž poderchiz mantichiĉha, primir animalžtan ĉiĉa žejlĉan. Nižaza segundo animalaqui tjapa tii muntuquiz žejlñi zoñinaca primir animalžquiz rispitskatchiĉha. Primir animalataĉha ticzmaya chjojrictiquiztan žejtĉiĉqui.

¹³ Nižaza segundo animalaqui pajk milajrunaca paachiĉha. Tsewctan yokquiz uť jojtskatchiĉha zoñinacž ĉeran.

¹⁴ Jalla nižta milajrunaca payi permittataĉha, primir animalaž želan. Jalla nižta milajrunaca paachiž cjen, tii muntuquiz kamñi zoñinacžquiz incallĉiĉha. Nižaza zoñinaca mantichiĉha, chjojrictiquiztan žejtĉi animalž irata tsjii yooz paajo. Nekztan mantichiĉha, nii yooz rispitaĉo. Nii primir animalataĉha pajk cuchillžtan chjojrictaž cjenami, wilta žejtĉi cjisiqui.

¹⁵ Segundo animalaqui primir animalž irata paata yooz žejtñi cjskatchiĉha. Nižta poderchiz cjissiĉha segundo animalaqui. Jalla nuž žejtñi cĉican, nii paata yoozqui ĉiñi cjissiĉha. Nižaza jakziltat nii yooz ana rispitchhaja, jalla niiqui contaj ĉjila, mantichiĉha žejtñi ĉiñi yoozqui.

¹⁶ Nižaza segundo anawal animalaqui mantichiĉha, tjapa zoñinacž yujc ayquizimi uť žew kjarquizimi chimputa cjisjapa. Koltanacami, pajkinacami, ricachunacami, porinacami, zoñž mantuquiz cjiñinacami, ana zoñž mantuquiz cjiñinacami, liwĉ mantichiĉha, chimputa cjejajo.

¹⁷ Ana chimputa cjenauqui ana kĉajchucataĉha, nižaza ana tujchucataĉha. Nii chimpuqui tužutaĉha, zoñž ayquiz anawal animalž tjuužtan uť anawal animalž numeružtan cjiirtatažlaja, jalla nii.

¹⁸ Jalla nii intintisjapaqui walja zizñi cĉistanĉha. Jakziltat zizñi cjeĉhaja, jalla niiqui anawal animalž número tantiiz waquiziĉha. Nižaza nii numeruqui zoñinacž numeruĉha. Jalla nii numeruqui soĉta patac soĉta tuncan soĉtani, jalla niĉiĉha.

14

144,000 ZOÑINACA CHERĉINĉHA

¹ Jalla nekztanaqui Siñ cĉita cur kĉutñi cherĉinĉha. Jalla nicju Uuzažtakaz Jesucristuqui tsjĉtĉi želatĉha. Niižtan ĉiĉa 144,000 zoñinaca želatĉha. Nii zoñinacž ayquiz Jesucristuž tjuumi, niž Ejpž tjuumi, jalla nii tjuunaca cjiirtataĉha.

² Jalla nekztanaqui arajpachquiztan tsjii jora nonzinĉha, wacĉi pujnacž kĉaz joražtakaz, nižaza ĉjursanti jorjorñiž joražtakaz. Nižaza nii weriž

nonžta joraqui suyniñitacha, jaknužt wacchi arpa quitaranaca suynichaja, jalla nižta.

³ Jesucristužtan žejlñi žoñinacaqui ew wirsu itsičha. Nii mantiz puestuž yujcquiz nižaza nii pajkpic žejtñinacž yujcquiz, nižaza nii jilirinacž yujcquiz itsičha. Anaž iya jakziltami nii ew wirsu catoki atatcha; nii 144,000 jalla nii alaja nii wirsu catokchicha. Nii 144,000 žoñinacaqui yokquiztan liwritatačha.

⁴ Jalla ninacaqui ana zalzi nižaza ana čjul maatakatan adulteriužtakaz paachičha. Jalla ninacaqui Uuzažtakaz Jesucristo apzičha, jakziquin ojktčhaja, jalla nii. Nižaza ninacatačha žoñinacžquiztan primero liwriita žoñinacaqui. Yooztajapami Uuzažtakaz Jesucristužtajapami liwriitatačha.

⁵ Jalla ninacatačha ana zinta toscara čiichiqui, nižaza ana čjul ujchiztačha.

CHJEP ANJILANACA CHERCHINCHA

⁶ Jalla nekztanaqui arajpach taypiquiz tsjii anjila layñi cherchinča. Nii anjilaqui liwriiñi tawkchiztačha, tii muntuquiz kamñi žoñinacžquiz parliñjapa. Nii liwriiñi takučha wiñayjapa werar razunaqui. Nii liwriiñi takuqui tjapa žoñinacžtajapa, tjapa nacionanacchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa zaranacchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa takunacchiz žoñinacžtajapami, nižaza tjapa watjanacchiz žoñinacžtajapa, jalla ninacžtajapatačha.

⁷ Jalla nii anjilaqui altu joržtan tuž čiichicha:

–Yoozquin rispitiñiž cjee. Niižquin honora waytiñiž cjee. Niiž ultim casticz ora žtončha. Niiqui arajpachami, yokami, kot kjaznacami, nižaza kjaz jalzurinacami paachičha. Jalla nižtiquiztan niižquiz rispitiñiž cjee.

⁸ Jalla nekztanaqui yekja anjilaqui apžquichičha, tuž cjan:

–Babilonia, nii pajk watjaqui akzičha, akzičha. Nii watjaqui parti wanacchiz žoñinacžquiz anawali kamañchiz cjiskatchičha, jaknužt adulteriuquiz ojklayñinacaqui ana zuma kamañchizlaja, jalla nižta.

⁹ Jalla nekztanaqui tercer anjilaqui apžquichičha, altu joržtan tuž cjan:

–Jakzilat nii anawal animala rispitičhaja, nižaza nii žoñiž paata yooz rispitičhaja, jalla niiqui castictaž cjequičha. Nižaza jakzilat niiž ayquiz anawal animalž chimputa cječhaja, už kjarquiz anawal chimputa cječhaja,

¹⁰ jalla niiqui Yooziž castictaž cjequičha. Jalla nii ana ultim Yooz rispitiñi žoñinacž quintra Yoozqui anča žawjwaquičha. Yoozqui ninaca anča casticaquičha. Ninacaqui infiernuquin nižaza asñi azupriquiz anča t'akjizaquičha Yooz zuma anjilanacž yujcquizimi, Uuzažtakaz Jesucristuž yujcquizimi.

¹¹ Infiernuquin wiñayjapa sufran, uj žketiqui žketaquičha watay wata. Nii sufriñi žoñinacačha majiñami weenami jeežquimi ana žejlchuca. Ninacaqui anawal animala rispitičhaja nižaza nii paata yooz rispitičhaja, jalla nižta anča sufraquičha. Nižaza ninacaqui nii anawal animalž tjuužtan chimputaž cjen nižta anča sufraquičha.

¹² Jakzilat Yooz partiquiz žejlčhaja, nižaza Yooz tawk jaru kamčhaja, nižaza Jesucristužquin kuz tjaachaja, jalla ninacaqui tii muntuquiz pruebanaca watcan pasinsis kuzziz tira tjurt'ichej cjila.

¹³ Jalla nekztanaqui wejrqui arajpachquiztan tsjii jora nonzinča. Nii joraqui tuž cjičhaja:

–Jalla tiic cjiira: “Tekztan nawjčhuc jakzilat Yooz Jiliržquiz tjurt'ichi kuzziz ticznačhaja, jalla niiqui cuntintuž cjequičha”. Espiritu Santuqui tuž cjičha: “Ninacaqui ninacž langzquiztan jeejnaquičha. Nižaza ninacž zuma obranacquiztanami nižaza kamtiquiztanami pactaž cjequičha. Jalla nižtiquiztan cuntintuž cjequičha”.

ZOÑINACA RICUJTA CUJICHAZTAKAZ

¹⁴ Jalla nekztanaqui tsewc kjutñi cheržcu, chiw tsjiri cherchinča. Nii tsjir juntuñ tsjii zoñiztakaz julzi želatča, kor pillu achquiz tjewzi, nižaza kjarquiz cuchillu tanzi.

¹⁵ Nekztanaqui tsjii anjilaqui arajpach Yooz timpluquiztan ulanchičha altu joržtan kjawcan. Nii tsjir juñtuñtan julzi zoñžquiz paljayčičha, tuž cjan:

—Tii muntuquiz žejlñi kujich ora tjončičha. Cujichaqui zuma pookčičha. Jalla nižtquiztan am cuchillžtan pootzna, kujicha ricuja. —Nuž cjichičha anjilaqui. Tii muntuquiz žejlñi criichi zoñinacača kujichažtakazqui.

¹⁶ Jalla nekztanaqui nii tsjir juñtuñtan julzi zoñiqui cuchillžtan tii muntuquiz žejlñi kujicha ricujčičha. Jalla nižtquiztan Yoozquin criichi zoñinacaqui ricujta cjissiča.

¹⁷ Nekztanaqui tsjii yekja anjilaqui arajpach Yooz timpluquiztan zakaz ulanchičha, cuchillžtan zakaz.

¹⁸ Nekztanaqui tsjii anjilaqui arajpach Yooz altarquiztan ulanchizakazza. Nii anjilaqui akzjapa poderchizza. Nekztanaqui nii anjilaqui segundo cuchillžtan anjilžquiz paljayčičha, altu joržtan tuž cjan:

—Am cuchillžtan uwas kujicha ricuja. Uwasnacaqui zuma pookčičha. Jaziqi nii ricuja. —Nuž cjichičha anjilaqui. Tii muntuquiz žejlñi ana criichi zoñinacača uwas kujichažtakazqui.

¹⁹ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui cuchillžtan ana Yoozquin criichi zoñinaca kujichažtakaz pootčičha, nižaza ricujčičha. Nekztan nii ricujta zoñinacaqui uwas kujich uyquiztakaz tjojtatača, Yooz casticta cjisjapa.

²⁰ Jalla nekztanaqui jaknužt ricujta uwasanaca tječančhaja, jalla nižta nii ricujta zoñinacaqui castictatača Yooz wajžt tjiuquin. Jalla nuž castictaž cjen, ancha ljoc ojkčičha, cawallunacz freno irantizcama. Quinsa patac kilómetro larcuquin nižta ljoc ojkčičha.

15

PAKALLAWK ANAWALINACA

¹ Jalla nekztanaqui arajpachquin tsjii siñala cherchinča. Nii pajk siñalaqui ancha ispanlichucatača. Pakallawk anjilanacaqui želatča, pakallawk anawalinachiz. Jalla nii anawalinaca wattan Yooz casticz žeržta cjequičha.

² Nižaza llijñi kota cherchinča, ispijužtakaz ujžtan t'ajžta. Nižaza nii ispijužtakaz kot atquin zoñinaca tsijtchi želatča. Nii zoñinacaqui Yooz arpi guitara tanzi želatča. Nii zoñinacaqui tii muntuquiz kamcan, anawal animalquiztan atipčičha, nižaza niž paata yoozquiztan atipčičha. Nižaza nii anawal animalž tjuužtan ana chimputatača.

³ Jalla nii zoñinacaqui Yooz sirwiñi Moisés itsñi itsatča, nižaza Uuzažtakaz Jesucristuž itsñi itsatča, tuž cjan:

“Tjapa azziz Yooz Jiliri, amiž paata pajk obranacača ancha zumanacaqui, nižaza ispanlichucača. Am kamañiqui zuma ljitumča, werarapanča. Amča tjapa nacionchiz zoñinaca mantiñamqui.

⁴ Yooz Jiliri, ¿ject amquin ana eksnasa? ¿Ject amquin honora ana tjaasa? Am alaja ancha zumampanča. Amča zuma ljituma pjalzñamqui, jalla nižtquiztan tjapa nacionquiztan zoñinacaqui tjonaquičha, am rispizjapa”.

⁵ Jalla nekztanaqui arajpachquin cherchinča timplu kjuyltan. Jakziqui-laj Yooz lii, jalla nekz Yooz žejlž kjuya cjetzi cherchinča.

6 Nekztan cherchinča, timpluquiztan pakallawk anjilanacaqui pakallawk anawalinac casticchiz tjonchiča. Ancha zuma llijñi tol zquitichiztača, nižaza kor tsjaychiztača, quecanaca jwerzinta.

7 Jalla nekztanaqui tsjiiqui pajkpic zejtninacžquiztan zapa mayni pakallawk anjilanacžquiz kor chuwa tjaachiča. Nii chuwanacaqui wiñay zejtni Yooz casticunaca chjijpztatača.

8 Nii timpluqui uj žketžtan chjijpztatača, Yooz juc'ant azziz cjen, nižaza juc'ant honorchiz cjen. Nižaza anaž jecmi nii timpluquin luzi atasacha, nii pakallawk anjilanacž anawalinaca watzcama.

16

ANAWALINACA CUTZTA

1 Jalla nekztanaqui tsjii alto chiiñi jora nonzinča. Timpluquiztan nii joraqui pakallawk anjilanacžquiz paljaychiča, tuž cjan:

—Oka. Ančuacaqui nii intirjita anawalinaca cutzna. Nii anawalinacžtan Yoozqui zoñinaca casticaquiča. —Jalla nuž paljaychiča nii joraqui.

2 Jalla nuž paljaytiquiztan primir anjilaqui ojkcichiča nižquiz intirjita anawalinaca tii muntu yokquiz cutzjapa. Jalla nekztanaqui jakzilat anawal animalž chimputažlaja, nižaza nii anawal animalž zoñiz paata yoozquiz rispitchaja, jalla tjapa ninacaqui anawal llajanacžtan laljchiča. Nižaza ancha kjawcan aynatča.

3 Jalla nekztanaqui segundo anjilaqui ojkcichiča nižquiz intirjita anawalinaca tii muntu kotquiz cutzjapa. Nii kot kjazqui ticzi zoñž ljocnacažtakaz tucchiča. Jalla nižtiquiztan tjapa kotquiz zejlni animalanacaqui ticziča.

4 Jalla nekztanaqui tercer anjilaqui nižquiz intirjita anawalinaca cutziča pujunacžizimi jalzurinacžizimi. Tjapa kjazqui ljoc tucchiča.

5 Jalla nekztanaqui kjaz mantiñi anjilaž chiita nonzinča. Nii anjilaqui tuž cjichiča:

—Ancha zumamča Yooz Jiliri. Amqui tuquitanami jaztanami žejlča. Amqui ljitumakaz pjalžcu, casticča.

6 Nii casticta zoñinacaqui am parti zoñinacami, nižaza am parti parliñi zoñinacami conchiča. Jazi qui amqui nii zoñinacžquiz ljoc lickatchamča. Jalla nužupan ninacžta waquiziča.

7 Nižaza altarquiztan tsjii chiižquiñi jora nonzinča, tuž cjan:

—Tjapa azziz Yooz Jiliri. Amqui ultim werara pjalzamča; nižaza ljitumapan pjalžnamča. Jalla nužupanča.

8 Jalla nekztanaqui cuarto anjilaqui nižquiz intirjita anawali cutziča tjuñquiz. Jalla nuž cutžtiquiztan, tjuñiz siiqui zoñinaca ujsiča, zmali kjakcan.

9 Jalla nižtiquiztan zoñinacaqui tjuñiz ujta cjissiča. Jalla nuž ujtiquiztan, zoñinacaqui ana persun uj paaznacquiztan jaytichiča, “Ujchizpantča” cjan. Nižaza Yoozquin ana honora tjaachiča. Antiz Yooz tjuu quintra chiichiča, Yooz nii anawalinaca mantižquichiz cjen.

10 Jalla nekztanaqui quinto anjilaqui nižquiz intirjita anawali cutziča, jakziquin nii anawal animalaqui mantiñi julzichaja, jalla nicju. Jalla nekztanaqui nii mantita yokaqui ancha zumchi cjissiča. Jalla nuž cjen zoñinacaqui persun las ch'atsiča; ancha t'akjizichiča.

11 Jalla nuž sufrichiz cjenami, ana jaytichiča anawali paaznacquiztan, “Ujchizpantča”, cjicanaqui. Pero arajpach Yooz quintra chiichiča, ninacž nuž ayinskatñi llajacama cjenauqui.

12 Jalla nekztanaqui sexto anjilaqui nižquiz intirjita anawali qui pajk Eufates cjita pujquiz cutziča. Jalla nuž cutžtiquiztan, nii pujuqui kjonchiča, tuwantan tjonñi jilirinaca kjakžquizjapa.

¹³ Nekztanaqui cherchinča anawal dragonž atquiztan anawal ispiritu ulanchičha. Jalla nižtazakaz ulanchičha anawal animalž atquiztanami, nižaza falso profetž atquiztanami. Nii čhjep ulanchi ispiritunacaqui zcaranacažtakaztača.

¹⁴ Nii ispiritunacaqui zajra ispiritunacatača. Milajrunacaž paa-atča. Nižaza tjapa tii muntuquiz mantiñinacaž juntatča, quira zaltisjapa. Tjapa azziz Yooz jiliriž uchta timpu pajk quira želaquičha.

¹⁵ Nonžna. Jesucristuqui tuž cjiča: “Wejrqui tjañižtakal tiripintit tjonača. Jakzilat naazñi kuzziz cječhaja, cuntintuž cjequičha. Zquitchizpan cjee; nekztan ana k'ala okasača, žoñinacaž ombrawillta cjisjapa”.

¹⁶ Jalla nekztanaqui mantiñi jilirinacaqui juntantitaž cjissičha, tsjii yokquiz. Nii yokaqui hebreo tawkquiz Armagedón cjitatča.

¹⁷ Jalla nekztanaqui séptimo anjilaqui intirjita anawaliqui querquiz cuzučičha. Jalla nuž cutztiquiztan altu joraqui arajpach timpluquiz mantiz puestuquiztan chiichiča, tuž cjan:

—Yooz casticz obranaca cumplita cjissa.

¹⁸ Jalla nekztanaqui rayunacami, arañinacami, jorjorñinacami želatča. Nižaza juc'anti yoka chekjinčičha. Yooziž žoñi paatiquiztan jalla nii timpuquiztan anzama tii yokaqui ana wira juc'anti chekjinčičha. Walja tsucuñi cheknačha.

¹⁹ Jalla nuž yoka chekjinžcu, Jerusalén pajk watjaqui čhjep parti t'akžtatača. Nižaza nacionanacž capitalanacaqui k'ala pajlsičha. Nižaza Yoozqui Babilonia pajk watja cjuñziča. Yoozqui Babilonia wajtž quintra žawjžcu, juc'anti casticchiča, jaru vinžtan liquintažtakaz.

²⁰ Jalla nuž castican tjapa kot taypiquiz žejlñi yokanacami, nižaza curunacami katchičha.

²¹ Nižaza arajpachquiztan žoñinacž juñtuñ pajk caranuzatjojtžcu, ojkičičha. Tsjii caranuzaku quintal jilatača, ancha liczitača. Nekztanaqui žoñinacaqui Yooz quintra chiichiča nii caranuzaz nuž ojktiquiztan. Jalla nii anawaliquiztan ancha sufrichiča.

17

PUTIRII MAATAKA CHERCHINCHA

¹ Jalla nekztanaqui tsjii nii pakallawk ana walinacchiz anjilanacžquiztan wejtquiz tjonchiča, tuž cjan:

—Pichay. Putirii maataka amquiz tjeeznača. Naa putirii maatakaqui pajk watja cjiča. Jaknužt nii pajk watja casticta cječhaja, jalla nii zakal tjeeznača. Jalla nii anawal watjaqui wacchi kjaznacaran žejlča. Juc'ant anawali putirii maatakažtakazza nuž watjaqui.

² Tii yokquiz mantiñi jilirinacaqui naa putiriyatan adulteriuquiz ojklayčičha. Naa irat kamañchiz pecžcu, Yoozquiztan ancha zarakchiča nii mantiñinacaqui. Jaknužt vinžtan licchi žoñiqui tsjii kjutñi ojkičhaja, jalla nižta cjissičha.

³ Jalla nekztanaqui Espíritu Santuqui wejr cherkatchičha jalla tižta. Tsjii anjilaqui wejr chjitchičha ch'ekti yokquin. Jalla nicju tsjaa maataka cherchinča. Jalla naa maatakuqui ljoc animalž juntuñ yawchi želatča. Jalla nii animalaku persun curpuquiz Yooz quintra tjuunacchiztača. Nižaza pakallawk achchiztača, nižaza tunca wajrichiztača.

⁴ Naa maatakqui morat ljoc zquiti cujtchintača. Nižaza koržtan, c'ajñi mazllanacžtan, c'achanacžtan, jalla ninacžtan alajitača. Nižaza naaža kjarquiz kor wazu tanzinča. Nii kor wazuquiz anawalinacžtan nižaza ana zuma kamañanacžtan chjijpžtatača.

⁵ Nižaza naaža ayquiz tii ana intintazzuca tjuu cjiirtatača: “Pajk Babilonia, putirii maatakanacž maa, nižaza tii yokquiz ana zuma kamañanacchiz maa^h. Jalla nuž cjiirtatača.

⁶ Nekztanaqui wejrqui naa maatak cherchinča licchižtakaz. Naa maatakqui wacchi Yoozquin criichinaca conchinča. Jesucristužquiz kuz tjaachiž cjen contatača nii criichinacaqui. Ninacž ljocžtan licchižtakaz cjistkalča. Jalla naa maataka cheržcu, wejrqui ancha ispantichinča.

⁷ Weriz ispantitiquiztan anjilaqui wejtquiz paljaychiča, tuž cjan:

—¿Kjažtiquiztan am ispantejo? Wejrqui naa maatakaž ana intintazzuca puntu amquiz maznača. Nižaza nii pakallaw achchiz, tunca wajrichiz animalž ana intintazzuca puntu amquiz maznača.

⁸ Maatakaž yawta animala cherchamča. Jalla nii animala tuquitan tii muntuquiz želatča. Nekztan ana želatča. Wiruñ wilta želaquiča, koz anawal tujquiztan ulanžcaquiča. Ultimquiziqui infiernuquin chjatkattaž cjequiča. Tuquitan tii muntu paatiquiztanpacha Yoozquin ana criichi žoñinacž tjuunacaqui anaž Yooz liwruquiz cjiirtatača. Jalla nii žoñinacaqui anawal animala cheržcu ispantaquiča. Nii animalaqui žejlchiča, nekztan ana želatča, nekztan wilta žejlča. Jalla nižtiquiztan ana criichi žoñinacaqui ispantaquiča.

⁹ Jalla nii intintizjapa intintiñi kuzziz cjis waquiziča. Nii anawal animalž pakallaw achaqui pakallaw curunaca cjiča. Nii curunacž juntuñ tsjii watja julzi žejlča. Putirii maatakažtakazza nii watjaqui.

¹⁰ Nii pakallaw achanacaqui pakallaw mantiñi jilirinaca cjiča. Pjizkaltan mantiñinacaqui ezziča; katchiča. Tsjii mantiča aniziqui. Nii tsjiiqui ima tjonča. Jalla nii tjonžcu upacamakaz mantaquiča.

¹¹ Nii tuqui žejlñi, nekztan ana žejlñi animalaqui octavo mantiñi jiliriča. Pero nii pakallaw mantiñinacž partiquiztankalča. Nižaza ultimquiziqui infiernuquin chjatkattaž cjequiča.

¹² Nižaza nii amiž cherta tunca wajranacaqui tunca mantiñi jilirinaca cjiča. Nii tunca mantiñinacaqui imaž mantiz poder tanža. Nii anawal animalžtan chica tsjii orakaz mantaquiča.

¹³ Nii tunca mantiñinacaqui tsjii kuzzizza; ninacž mantiz poder tjaaquiča anawal animalžquiz.

¹⁴ Nii anawal mantiñinacaqui Uuzažtakaz Jesucristuž quintra quira zaltayskataquiča. Pero Uuzažtakaz Jesucristuž criichi žoñinacžtan ninacžquiz atipaquiča. Jesucristuž jiliric jiliripanča, rey mantiñic mantiñipanča. Criichi žoñinacaqui niižtan chica želaquiča. Criichi žoñinacača Yooziž kjawžta, nižaza illzta, nižaza Yoozquin tjurt'iñi kuzzizpan.

¹⁵ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz cjichizakazza:

—Nii amiž cherta kjaznacaqui, jakziquin naa maataka julzinžlaja, jalla nii kjaznacaqui žoñinaca cjiča. Nii žoñinacaqui tjapaman watjanacchiztača, nižaza nacionanacchiztača, nižaza takunacchiztača.

¹⁶ Nižaza nii amiž cherta tunca wajranacažtakaz mantiñinacaqui anawal animalžtan naa putirii maatak quintra chjaawjkataquiča. Nekztan naa maataka akznaquiča, nižaza ana zquitchiztakaz cjiskataquiča. Nižaza naaža curpu lujlznaquiča. Nižaza ujžtan ujznaquiča.

¹⁷ Jalla nuž nii mantiñinacaqui naa maatakaquiz paaquiča. Yoozqui ninacž kuznacquiz nuž peckatchiča, Yooz muntacama paa-ajo. Jalla nuž Yooz muntacama paacan ninacaqui tsjii kuzziz cjequiča, anawal animalžquiz ninacž mantiz poder tjaažjapa, Yooz chiitacama cumpliskatzjapa.

¹⁸ Nižaza amiž cherta maatakqui pajk watja cjiča. Nii watjača tii yokquiz žejlñi mantiñi jilirinacžquiz mantiñiqui.

18

BABILONIA CJITA WATJA EZZICHA

¹ Jalla nektanaqui wejrqui tsjii anjila arajpachquiztan chjijwžquini cherchinča. Nii anjilaqui walja mantiz poderchiztačha; nižaza walja kjanatča. Nuž kjanan tii yokaqui majiñažtakaz cjissičha.

² Nektanaqui nii anjilaqui altu joržtan kjawchiča, tuž cjan:

—Babilonia pajk watja ezziča, ezziča. Nii wajtquiz zajranacaqui watja chassičha, tjapaman anawal ispiritunacžtan, nižaza tjapaman chjaawjkatta wežlanacžtan.

³ Nii Babilonia watjaqui tjapa nacionanaca Yoozquiztan zaraskatchičha, licchinacažtakaz. Nižaza niž watjaž cjen tjapa tii yokquiz mantiñi jilirinacaqui ana zuma kamañchiz cjissičha. Nižaza nii wajtchiz žoñinacžquiz tjapaman cusasanaca tuytiquiztan, tuyñi žoñinacaqui ricachu cjissičha.

⁴ Jalla nektanaqui wilta tsjii jora nonzinča, arajpachquiztan chiižquini. Nii joraqui tuž cjichičha:

—Wejt parti žoñinaca, nii wajtquiztan ulna, ana nii wajtchiz žoñinacžtapacha uj paazjapa, nižaza nii wajtchiz žoñinacžtanpacha ana casticta cjisjapa.

⁵ Nii wajtchiz žoñinacž ujnacaqui juc'anti muntunacžtakaz yapchiča arajpacha irantizcamažtakaz. Juc'anti ujnaca paachiča. Jaziqui Yoozqui ninacaž paata ujnaca naychiča.

⁶ Jaknužt nii wajtchiz žoñinacaqui yekja žoñinacžquiz anawali paatčhaja, jalla nii anawal paatiquiztan jama castictaj cjila. Ninacaž ujnaca paatiquiztan pizc wilta juc'anti castictaj cjila. Jaknužt yekja žoñinaca anawali cjiskatchaja, jalla nižta irata pizc wilta juc'anti ana wali cjiskattaj cjila.

⁷ Jaknužt nii wajtchiz žoñinacaqui ancha persun honora waytitčhaja, nižaza jaknužt ninacaqui persun kuczama kamtčhaja, jalla nuž anawali kamtiquiztan jama sufriskattaj cjila. Ninacž kuzquiz tuž cjiñitačha: “Wejrnacqui juc'ant zumtča. Anawalinaca wejtquiz anapan cjisnasačha. Anal wira tsjaa žewažtakaz kaaznasačha”.

⁸ Jalla nižtiquiztan nii wajtchiz žoñinacžquizuqui casticu tiripintit tjonacquiča. Ninacžquiz ancha anawalinaca tjonacquiča. Jaziqui žoñinaca ticznaquiča; nižaza llacjizaquiča; nižaza čherž kjara paznaquiča; nižaza ujquin ujžtaž cjequiča. Muzpa azziz Yooz Jiliriqui nii žoñinaca pjalžcu casticaquiča. Jalla nižtiquiztan nižta anawalinaca tjonacquiča.

⁹ Jalla nii cheržcu jakzilta mantiñinacat nii wajtchiz žoñinacžtan ana zuma kamañchizlaja, nižaza persun kuczama kamchizlaja, jalla ninacaqui nii wajtchiz žoñinacž castictu cheržcu, kaaquiča, nižaza llacjizaquiča. Nii watja ujžnan, nii mantiñi jilirinacaqui uj žketñi cheraquiča. Nektan kaaquiča.

¹⁰ Jalla nuž cheržcu, nii watja nuž castictaž cjen, ažkquin tsijtchi želaquiča; ana macjatžcaquiča. Castictaž cjen tsucaquiča, tuž cjan: — ¡Ay! ¡Ay! Babilonia pajk watja. Muzpa azziz cjenaqui, anawali cjissila. Tsjii ratukaz casticta cjissila.

¹¹ Nii watja castictaž cjen, tii muntuquiz zejlñi tuyñinacazakaz kaaquiča, nižaza llacjizaquiča. Ninacž cusasanaca kjayñimi ana iya želaquiča.

¹² Ninacž cusasanacaqui tižtanacačha: kori, paaz, llijñi maznaca, c'achjanaca, zuma pañu, murat pañu, ser pañu, ljoc pañu, tjapaman zuma ulurchiz tablanaca, zuma marfila cjita maznaca, jila walurchiz maderanaca, korinaca, jirunaca, zuma marmol cjita llijñi maznaca,

¹³ canelanaca, zuma ulurchiznaca, insinsunaca, zuma ulurchiz mirra cjitanaca, zuma ulurchiz asitinaca, vinunaca, asitinaca, chiw llamp'u

jac'unaca, trigonaca, kuzñi animalanaca, uuzanaca, cawallunaca, autunaca, tuyzjapa piyunanaca. Jalla tjapa nižtanaca tuytatača.

14 Nii tuyñinacaqui nii wajt puntuquiztanž cjequiča:

—Nii wajtquiziqui anaž iya tjpaman zumanaca želaquiča, nii anča juztažta zumanacaqui. K'ala pertissiča, wiñayjapa. Walurchiz cusasanacaqui pertissiča, nižaza wajtquiz honora tjaañi cusasanacaqui pertissiča wiñayjapa. —Nuž chiyaquiča.

15 Nii cusasanaca tuyñinacaqui ricachu cjissiča nii wajtchiz žoñinacž kjaychiž cjen. Jaziqui tuyñinacaqui nii watja casticu cheržcu, eksñi kuztan ažkquin tsijtchi želaquiča. Nižaza altu joržtan kjawcan, kaaquiča, nižaza llacjizaquiča.

16 Nižaza ninacaqui tuž cjequiča: —¡Ay! ¡Ay! Anawali cjissila tii pajk watjaqui. Tsjaa ricach maatakažtakaz želatča, iñarato zquitchiz kujtchin, zuma pañ zquitchiz, murat pañ zquitchiz, ljoc pañ zquitchiz. Zuma iñarato želatča, koržtan, zuma walurchiz maznacžtan, zuma c'achjanacžtan.

17 Tsjii ratukaz tjapa nii wajtquiz walja walurchiz cusasanaca pertissiča. —Jalla nuž cjequiča.

Jalla nii watja casticu cheržcu, warcu joojooñinacami, warcuquiz ojk-layñinacami, warcuquiz langzñinacami, tjapa kot warcužtan langzñinacami ažkquin tsijtchi želaquiča.

18 Jalla nii wajtquiztan uj žketñi cheržcu, kjawaquiča, tuž cjan:

—¿Jakzilta watjat tižta chawc watjažtapacha žejljo?

19 Jalla nektzanaqui ninacaqui persun achananaciz pjilžtan tjtaznaquiča, anča kaacan, nižaza anča llacjizcan. Nižaza tuž cjequiča: —¡Ay! ¡Ay! Ana wali cjissila nii chawc watjaqui. Nii wajtquin cusasanaca chjtchiž cjen, tjapa warcužtan langzñi žoñinacaqui cusa ricachu cjissiča. Nižaza tsjii ratulla akžtala.

20 Arajpachquin žejlñinacazti, nii watja akžtaž cjen, cuntintuž cjee. Yoozquin criichi žoñinaca, cuntintuž cjee. Nii wajtchiz žoñinacaqui ančhucaciz anawali paachiča. Yooz parti žoñinaca, nižaza Yooz uchta apostolonaca, nižaza Yooz puntu parliñinaca, tjapa ančhucaltajapa Yoozqui nii watja casticaquiča. Jaziqui ančhucaltajapa Yoozqui nii watja casticaquiča.

21 Jalla nektzanaqui tsjii walja azziz anjilaqui tsjii pajk maz tjaajžtakaz waytižcu kotquiz tjojtchiča, tuž cjan:

—Tii maz tjaaj tjojttažokaz Babilonia chawc watja tjojttaž cjequiča. Anaž wira iya cherta cjequiča.

22 Tii wajtž calliran anaž wira iya itsñi jora nonžtaž cjequiča, arpi guitar jorami, itsñi jorami, pincall jorami, trompet pekz jorami. Nižaza tii wajtquiz anaž wira iya oficiuchiz langzñinacami želaquiča. Nižaza tii wajtquiz anaž wira iya žoñinaca tjaajžtan jawunñi jora nonžtaž cjequiča.

23 Nižaza tii wajtquiz micha pekžta anaž iya cheraquiča. Nižaza anaž iya zalzñi pjijzta ch'ajwiñi nonznaquiča. Tuqui nii wajtquiz tuyñinacaqui žoñinacž yujcquiz pajk žoñitača. Maña paacan, tii wajtchiz žoñinacaqui tjapa nacionanacchiz žoñinacžquiz incallchiča.

24 Nižaza tii wajtchiz žoñinacaqui Yooz parti žoñinaca, nižaza Yooz puntu parliñinaca conchiča. Tjpaman žoñinaca contača.

19

ARAJPACHQUIN YOOZQUI HONORCHIZZA

1 Jalla nektzanaqui arajpachquin wacchi žoñinacž jora nonzinča, tuž cjan:

“¡Aleluya! Učhum Yoozza liwriñiqui, walja azzizza, walja honorchizza.

² Učhum Yoozza lijituma pjalzñiqui. Jalla nuž Babilonia wajtchiz zoñinaca lijituma casticchiča. Nii zoñinacaqui tjapa wajtchiz zoñinacžquiz ana wali kamañchiz cjiskatchiča. Jalla nižtiquiztan casticta cjissiča. Nižaza Yoozquin sirwiñi zoñinaca conchiž cjen, Yoozqui nii zoñinaca casticchiča”.

³ Wilta nii arajpachquin žejlñinacaqui altu joržtan chiichiča, tuž cjan:

—¡Aleluya! Nii wajtquiztan uj žketi wiñaya žketaquiča.

⁴ Nekztanaqui arajpachquin paa tunc puzin jilirinacžtan pajpčic žejtñinacžtan yokquiz quillžcu, puct'ichiča. Nižaza Yoozquiz rispitchiča. Yoozqui niž mantiz puestuquiztača. Rispitcan tuž cjichiča:

—Nužoj cjila! ¡Aleluya! ¡Amén!

⁵ Nekztanaqui mantiz puestuquiztan tsjii jora nonzinča tuž chiižquini:

“Tjapa Yoozquin sirwiñinaca, Yoozquiz honora waytila. Koltami pakjimi tjapa Yoozquin rispitiñinacami, Yoozquiz honora waytila”.

⁶ Nekztan wejrqui wacchi zoñinacž jora nonzinča. Wacchi kjaz pujquiz kjawñižtakaztača. Nii joranacaqui tuž cjichiča:

“¡Aleluya! Učhum tjapa azziz Yooz Jiliriqui tjapa mantiz kallantichiča.

⁷ Jalla nižtiquiztan anchaž chipžla učhumqui, cuntintuž cjila. Yoozquin honoraž tjaala. Uuzažtakaz Jesucristužtan nižž parti zoñinacžtan juntu kamz ora irantižquichiča, tsjii zalz pjižsta oražtakaz. Jesucristuž parti zoñinacaqui listu tjacziča, zalziñ turažtakaz.

⁸ Finu zquitinacžtan kujtziča; ancha limpu, nižaza llijñitača”.

Nii finu zquitinacžtan kujtchi tuž cjiča, Yoozquin criichinacaž zuma kamañnacchiz, jalla nii. Jalla nuž zquitinacžtan kujtzkatchiča Jesucristuž parti zoñinacžquiz.

⁹ Jalla nekztanaqui tsjii anjlaqui wejtquiz paljaychiča tuž cjan:

—Jalla tuž cjjira: “Uuzažtakaz Jesucristuž zalz pjižtquiz invittanaca cuntintoj cjila”.

Nižaza wejtquiz cjichiča:

—Jalla tii weriž chiita takunacaqui Yooz zuma werar razunanacača.

¹⁰ Jalla nižtiquiztan wejrqui nii anjilž kojchquiz quillžcu puct'ichinča, nii rispitzjapa. Niizti wejtquiz chiižinchiča, tuž cjan:

—Ana nižta paa. Wejrqui Yooz sirwiñiča, amtan chica, nižaza am jilanacžtan chica. Tjapa ančucča Jesucristuž puntuquiztan parliñinacaqui. Yoozquin alaja respita amqui.

Jakziltat Jesucristuž puntuquiztan mazinčhaja, jalla niiča werar Yooz taku parliñiqui.

CHI W C A W A L L Q U I Z Y A W C H I Z O Ñ I

¹¹ Jalla nekztanaqui arajpacha cjetzi cherchinča. Jalla nicju tsjii chiw cawallu jeczquichiča. Calwallquiz tsjii zuma zoñi yawchi cherchinča. Nii zoñiqui Zuma Lijituma cjitača, nižaza Werar Razunchiz cjitača. Jalla nii zoñiča zuma lijituma pjalzñiqui, nižaza ultim werar razunquiztanča quira zaltiñiqui.

¹² Nii zoñi čhjujquinaacaqui ujžtakaz c'ajatača. Niiž achquiz wacchi mantiñi zoñinacž pillunacchiztača. Nižaza nižquiz tsjii tjuu cjjirtatača. Nii tjuuqui niikaz zuma intintiča.

¹³ Nii zoñiqui ljocžtan tinta tol zquitchiztača. Niiž tjuuqui Yooz Taku cjitača.

¹⁴ Niižquiz apzcatča arajpach zultatunaca; chiw finu zquitchiznacatača, nižaza limputača. Nii zultatunacatača chiw cawallunacquiz yawchi.

15 Nii zuma zoñž atquiztan tsjii pajk ar cuchillu ulanchiĉha, nacionanacchiz zoñinaca casticzjapa. Tjapa nacionanacchiz zoñinaczquiz mantaquiĉha, tjapa anawali paatiquiztan jama casticcan. Jaknužt tsjii uwaw kujichni zoñiqui uwaw kjaz zpjiťzjapa tjecanĉhaja, jalla nižta irata nii zuma zoñiqui Yooztajapa quintra zoñinaca tjecnaquiĉha. Tjapa azziz Yoozza anawali zoñinacz quintra žawjĉhipan. Anziqui ninaca casticta cjissa.

16 Nii tjecanĉi zoñž tol zquitquizimi niž lizquizimi tii tjuu cjiťrtataĉha: “Tjapa mantiĉi reynaczquiztan tsjan reyĉha. Nižaza tjapa jilirinaczquiztan tsjan jilirĉha”.

17 Jalla nekztanaqui cherĉinĉha, tsjii anjila tjuñquiz tsijtĉi. Alto joržtan arajpachquin laylayni wežlanaca kjawziĉha, tuž cĉican:

—Tekchuc pĉha. Nižaza tekz ajcsca, Yooz tjaata ĉĉjeri luljzjapa.

18 Tekz ajcsca, mantiĉi reynacz janchi luljzjapa, nižaza zultatu mantiĉinacz janchi luljzjapa, nižaza tjup kuzziz zoñinacz janchi luljzjapa, nižaza cawal-lunacz ĉĉjizwimi nii yawĉi zoñinacz janchimi luljzjapa, nižaza tjapaman zoñinacz janchi luljzjapa, zoñž mantuquiz cĉicjiĉi zoñinacz janchimi, ana zoñž mantuquiz cĉicjiĉi zoñinacz janchimi, kolta zoñinacz janchimi, pajk zoñinacz janchimi; tjapaman zoñinacz janchi lulaquiĉha. —Nuž cĉiĉiĉha anjilaqui.

19 Jalla nekztanaqui cherĉinĉha, nii anawal animalžtan yokquiz mantiĉi reynaczžtanami ninacz zultatunaczžtanami ajcsitaĉha, ĉiw cawallquiz yawĉi zoñž quintra kĉĉjasjapa, niž zultatunaczžtanpacha.

20 Quira zaltizcu, nii anawal animalaqui preso tanta cĉisĉiĉha, falso profetžtan ĉiĉa. Jalla nii falso profetaqui animalž yujcquiz milajrunaca paachiž cĉen, nii animalaž ĉimputa zoñinaca incallĉiĉha; nižaza nii animalž zoñiž paata yoozquiz rispitiĉi zoñinaca incallĉizakazza. Jalla nii pucultan anawalinacaqui azupri infiernuquin tjoťtataĉha, žejťni sufrisjapa.

21 Nii ĉiw cawallquiz yawĉi zoñiqui parti quintra zoñinaca pajk cuchillžtan conĉiĉha. Nii pajk cuchilluĉha nii zoñž atquiztan ulanchiqui. Jalla nižtiquiztan tjapa nii ajcsi wežlanacaqui ninacz janchižtan, ĉĉjizwinaczžtan anĉa ĉĉjekĉi cĉisĉiĉha.

20

WARANK WATA PUNTU

1 Jalla nekztanaqui tsjii anjila cherĉinĉha, arajpachquiztan tjonni. Nii anjilaqui kjarquiz llawi tanzĉiĉha; nižaza pajk carina tanzĉiĉha. Nii llawiqui koz anawal tuj llawitaĉha.

2 Nekztan nii anjilaqui dragón tanchiĉha. Dragonqui žkoražtakaz Satanás diablĉha. Jalla nii diablĉuqui warank wata watzcama ĉejltaĉha.

3 Nekztan nii anjilaqui diablu tjoťtžcu, koz tuj ĉawjĉĉiĉha. Nižaza tsjii estampilžtan žcatžinĉiĉha, diablĉž nacionanacchiz zoñinaczquiz ana iya incallajo, warank wata watzcama. Jalla nii warank watanaca wattanaqui, wilta ĉuchta cĉistanĉha tsjii upacamakaz.

4 Jalla nekztan mantiz puestunaca cherĉinĉha. Jalla nii puestunacquin julzi zoñinacaqui pjalzjapa poderĉiztaĉha. Nižaza aĉa muržinta criĉinaca cherĉinĉha. Nii criĉinacaqui contataĉha, Yooz taku parlitiquiztan, nižaza Jesucristuž puntuquiztan űclartiquiztan. Ninacaqui anawal animalžquizimi nižaza niž paata yooznaczquizimi ana rispikalĉha. Nižaza anataĉha anawal animalž ĉimputa, ana yujc ayquizimi, ana kjarquizimi. Jalla nii conta criĉinacaqui jacatatti cherĉinĉha. Warank watanaca Cristužtan juntu mantaquiĉha.

5 Jalla niĉha primiru jacatatzqui. Parti ticzi zoñinacaqui ana jacatattiĉha nii warank watanaca watzcama.

⁶ Nii primiru jacatatchinacaqui cuntintuž cjequiča. Ancha zuma kamañchiz cjequiča. Nii segundo ticzqui ninacžtaqui ana želaquiča. Nii segundo ticzqui tuž cjiča, infiernuquin chjatkatta wiñayjapa casticta cjisjapa. Pero nii jacatatchinacaqui Cristužtan juntu mantaquiča warank watanaca. Ninacaqui Yooztajapami Cristužtajapami sirwiñinaca cjequiča.

⁷ Jalla nii warank watanaca wattiquiztan Satanás diabluqui cuchtaž cjequiča koz tujquiztan.

⁸ Jalla nuž cutztiquiztan Satanás diabluqui ulnaquiča tjapa tii yokquiz žejlñi nacionanaca incallžjapa. Gog cjeta naciona, nižaza Magog cjeta naciona nižaza tjapa nacionacžquiz incallžcu, quira zalžjapa ajcškataquiča. Jalla nii nacionacchiz zultatunacaqui walja tamača, kot at pjilažtakaz. Nuž cherchinča.

⁹ Nii zultatunacaqui walja campuquin ojkiča, Yooz parti žoñinaca muyuntizjapa, nižaza Yooziž pecta watja muyuntizjapa. Jalla nuž muyuntan, Yoozqui arajpachquiztan uj cutzinžquichiča, ninaca k'ala ujjjapa.

¹⁰ Nekztanaqui incallñi diabluqui azuprižtan asñi uj kotquin tjojtatača. Jalla nicju tuquiqui anawal animalžtan toscar profetžtan tjojtatača. Jalla nicju majiñami weenami sufraquiča watay wata.

PAJK CHIW MANTIZ PUESTU

¹¹ Jalla nekztanaqui tsjii pajk chiw mantiz puestu cherchinča. Nižaza nii puestuquiz tsjiiqui julzi želatča. Jalla nii julzi mantiñiž nuž želan, niž yujcquiz arajpachami yokami k'ala katchiča. Nekztan ana iya arajpachami yokami želatča.

¹² Nekztan ticzi žoñinaca cherchinča, koltami pakjimi, mantiñi Yooz yujcquiz tsjijchi. Jalla nekztanaqui Yooz liwrunaca cjetžtatača. Nižaza yekja liwru cjetžtatača; liwriita žoñinacž tjuu listichiz liwrutača. Nii Yooz liwrunacquiz tjapa žoñinacž paatanacaqui apuntitatača. Ticzinacaqui apuntita paatiquiztan jama pjalžtatača.

¹³ Jakziltat pajk kotanacquiz ticžtčhaja, jalla ninacaqui Yooz yujcquiz intirjitatača. Nižaza jakziltami ticžtčhaja, nižaza ticzi žoñiž yokquin žejlčhaja, jalla ninacaqui Yooz yujcquiz intirjitatača. Jalla nekztanaqui tjapa žoñinacaqui ninacž paatiquiztan jama pjalžtatača.

¹⁴ Ticzmi nižaza ticzi žoñinacž yokami ana iya želaquiča. Asñi ujquin tjojtatača. Nii asñi uj kotquin sufrisqui segundo ticz cjiča.

¹⁵ Jakziltiž tjuuqui liwriita žoñinacž tjuu listiquiz ana žejlčhaja, jalla niiqui asñi uj kotquin tjojtazakaztača.

21

EW ARAJPACHA EW YOKA

¹ Jalla nekztanaqui ew arajpachami ew yokami cherchinča. Primir arajpachami primir yoka katchiča, nižaza kotami.

² Nekztanaqui wejr Juanqui ew Jerusalén watja cherchinča, Yooz arajpachquiztan tjoñi. Jaknužt tsjaa zalzin turqui persun tjowažtajapa tjacz- inžlaja, jalla nižta zuma tjacžtača ew watjaqui.

³ Nekztan arajpach mantiz puestuquiztan tsjii jora nonzinča. Altu tawkžtan tuž cjichiča:

—Cheržca. Yoozqui žoñinacž taypiguiz kamča. Yoozqui ninacžtan chica kamaquiča, nižaza nii žoñinacaqui Yooz wajtchiz žoñinaca cjequiča. Jalla nižtiquiztan Yoozqui ninacžtan chicaž cjequiča.

⁴ Yoozqui ninacž kjaz kaajmi chjujzinaquičha. Nižaza ninacžta anaž iya ticz želaquičha, nižaza iya kaazmi, llaquizmi, sufrismi anaž želaquičha. Jalla ninacaqui k'ala watchičha.

⁵ Nekztanaqui nii mantiz puestuquiz julzñiqui tuž cjichiča:

—Cheržca, wejrqui tjappacha ew paa-uča. Tii cjjira. Tiiča werar takunacaqui, nižaza lijitum takunaca.

⁶ Jalla nekztanaqui cjichiča:

—Tjappachaž jazic žeržta. Wejrtča primirquiztanpacha, nižaza wiri-cama, jaknužt tsjii litranacaqui “A”quiztan kallantičhaja, nižaza “Z”quin wiricama žerzaja, jalla nižta. Jakziltat kjaztakaz zuma kamaña ancha pecčhaja, jalla nižquiz nužullakaz zuma kamaña tjaata cjequičha, jalzurquiztan žejtñi kjaztakaz. Wejrqui nii zuma kamaña tjaa-ača.

⁷ Jakziltat tjapa anawalinacquiztan atipačhaja, jalla nižquiz irinsažtakaz tii zumanaca weriž tjaata cjequičha. Wejrqui ninacžtajapa Yooz cjeeča. Ninacaqui wejt maatinaca cuntaž cjequičha.

⁸ Ana wejtquin kuzziz žoñinacazi azupri uj kotquin chjatkataž cjequičha. Jalla tižta kamañchizza nii žoñinacaqui: Yooz nicñinaca, Yoozquin kuz ana tjaañinaca, ana zuma kamañchiz žoñinaca, žoñi conñinaca, adulteriuquiz ojk-layñinaca, yat'irinaca, žoñiž paata yooznaca sirwiñinaca, toscara chiiñinaca. Jalla ninacaž asñi ujquin castictaž cjequičha. Jalla nii asñi uj infernuquin ojkzqui segundo ticz cijča.

EW JERUSALEN CJITA WATJA

⁹ Tuquiqui cherchinča pakallawk anawalinacaqui pakallawk anjilancžquiz intirjitatača. Jalla nekztanaqui nii pakallawk anjilancžquiztan tsjiqui wejtquin tjončiča. Jalla tuž cjian, chičiča:

—Pichay. Amquiz tjeeznača, Uuzažtakaz Jesucristuž tur.

¹⁰ Jalla nekztanaqui Espiritu Santuqui wejtquiz tuž cherkatchičha. Wejrqui pajk curquiz chjichtatača. Jalla niwctan pajk zuma Jerusalén watja wejtquiz tjeeziča, arajpachquiztan Yoozquiztan tjonñi.

¹¹ Nii watjaqui Yooz honorchizza; nižaza llijatča Yooztakaz. Llijñi maztakaztača llijñatča jaspe maztakaz, nižaza ispijužtakaz.

¹² Nii wajt muytata pajk pirka želatča, tuncapan zanchiz. Zapa zanquiz tsjii anjila želatča. Nižaza zapa zanquiz tsjii tjuu cjjirtatača. Nii tuncapan tjuunacaqui Israel žoñinacž t'akanacž tjuutača.

¹³ Nii pirkatača tuwanchuc čhjep zanchiz, užachuc čhjep zanchiz, warchuc čhjep zanchiz, tajachuc čhjep zanchiz.

¹⁴ Nii wajt muytat pirkaqui tuncapan maz simintuchiztača. Nii tuncapan maz simintuquiz tuncapan Jesucristuž apostolunacž tjuunaca cjjirtatača.

¹⁵ Jalla nii wejtquiz chiiñi anjilaqui kor miriis parchizza, nii watja miriis-japa, zanami pirkanacami.

¹⁶ Nii watjaqui isquinatutača, porap kjuttan igualatača. Anjilaqui kor paržtan watja miriichiča, 2,200 kilometratača, tsewcchuc altu kjutñi, nižaza latuquin igualatača.

¹⁷ Nekztan pirka miriichiča. Nii muytat pirkaqui sojta tunc pusin metro miriichiča, žoñiž metružtan miriita, jalla nuž.

¹⁸ Muytat pirkaqui jaspe maztan pirkitatača. Watjaqui kori puru kjuyanacchiztača, limpu ispijužtakaz.

¹⁹ Nižaza wajt muytat pirkiž simintunacaqui c'achja maznacžtan alajitatača. Primiruqui jaspe maztan, segunduqui zafiro maztan, terceruqui ágata maztan, cuartoqui esmeralda maztan,

²⁰ quintuqui ónice maztan, sextuqui cornalina maztan, septimuqui crisólito maztan, octavuqui berilo maztan, novenuqui topacio maztan, decimuqui crisoprasa maztan, unodecimuqui jacinto maztan, duodecimuqui amatista maztan.

²¹ Nižaza nii tuncapan zanaqui tuncapan perla maznacžtan paatatača. Zapa zanaqui tsjii perližtankaz paatatača. Wajt chawc calliqui kori puru paatatača, limpu ispijužtakaz.

²² Wajtquiz ana timplu cherchinča. Tjapa azziz Yooz Jiliržtan Uuzažtakaz Jesucristužtan, jalla ninacaqui wajt timplu cuntača.

²³ Nižaza nii wajtquiz kamcan, anaž tjuñimi jizmi pecasača, kjanzjapa. Yoozpachaž kjanča, Jesucristužtanpacha.

²⁴ Nacionanacquiztan liwriita žoñinacaqui Yooz kjanquizkaz ojklayaquiča wajtquiz kamcan. Nižaza yokquiz mantiñi reynacaqui nii wajtquin honora zjijcaquiča.

²⁵ Majiñ zita zana cjetžtaž želaquiča. Nižaza anaž ween želaquiča.

²⁶ Tjapa nacionanacž honora chjichtaž cjequiča nii wajtquin.

²⁷ Jalla nii wajtquizqui anaž anawali kamañchizqui luzasača. Nižaza Yooz chjaawjkatta žoñinacami ana luzasača, nižaza incallñi žoñinacami ana luzasača. Jakziltiž tjuut Uuzažtakaz Jesucristuž liwruquiz cjiirtažlaja, jalla ninacakaz Yooz wajtquiz luzasača.

22

¹ Nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz tsjii limpu puju tjeeziča. Nii puj kjazqui žeti tjaañi cjiča. Nii kjazqui ispijužtakaztača. Yooz mantiz puestuquiztanami, Uuzažtakaz Jesucristuž mantiz puestuquiztanami ulnača.

² Nii puj kjazqui wajt chawc call taypiquiz okatča, puj porap kjuttan žeti tjaañi munti pakatča. Jalla nii muntiqui tuncapan wilta tsjii watquiz pookča, nižaza tuncapan frutchizza. Zapa jizquiz fruta pookča. Nižaza nii munti chjañinacaqui watjanacchiz žoñinaca čhetinjapača.

³ Nižaza nii wajtquiz kamñinacaqui ana iya casticz cheraquiča. Yooz Jiliriz mantiz julzmi, Jesucristuž mantiz julzmi nii wajtquiztača. Ninacž sirwiñinacaqui nii pucultižquiz rispitaquiča.

⁴ Nižaza Yooz wajtchiz žoñinacaqui Yooz cheraquiča. Nižaza Yooz tjuuqui nii žoñinacž ayquiz cjiirtaž cjequiča.

⁵ Nii wajtquiz ween ana želaquiča. Nižaza anaž sir kjanami, anaž lampar kjanami, anaž tjuñ kjanami pecasača. Yooz Jiliripachaž ninacžtajapa kjana cjequiča. Nižaza Yoozqui nii wajtquiz kamñinacaqui watay wataž zuma mantaquiča.

JESUCRISTUZ TJONZ TJUÑI WAJILLACHA

⁶ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz cjičiča:

–Tii čhiita takunacaqui werarača, zuma lijitumapanča. Tuquitan Yooz Jiliriqui niiz puntu parliñinacžquiz čhiikatchiča. Jalla nii Yoozpachaqui niiz anjila cuchanžquičiča, niž sirwiñinacžquiz tjeezjapa, čjulut wajilla wataquiča, jalla nii.

⁷ Jesucristuqui wajillaj tjonla.

Jakziltat tii liwruquiz cjiirta Yooz taku catokachaja, jalla niiqui cuntintuž cjequiča.

⁸ Wejr Juanqui jalla tinaca cherchinča, nižaza nonzinča. Jalla nii nonžcu, cheržcu, nii wejtquiz tjeeziñi anjilž yujcquiz quillzinča, nižquiz rispitzjapa.

⁹ Jalla nekztanaqui nii anjilaqui wejtquiz čhižinčiča, tuž cjan:

—Ana ništa paa. Wejrqui Yoozquin zakal sirwuča, am irata, nižaza Yooz parti parliñi jilanacaž irata, nižaza tii liwruquiz cjiirta Yooz taku catokñinacaž irata. Jalla nižtiquiztan Yoozquinkaz rispita.

¹⁰ Nekztanaqui wejtquin cjichizakazza:

—Tii liwruquiz cjiirta Yooz taku ana chjozaka joojoowa. Wajillaž tii taku cumplis tjuñi žcatžinžquiča.

¹¹ Jalla nii timpu tjonan, jakziltat anazuma paacan žejlčhaja, jalla niiqui anazuma kaj paala. Nižaza jakziltat anazuma kuzziz žejlčhaja, jalla niiqui anazuma kuzziz kaj kamla. Nižaza jakziltat zuma kamañchiz žejlčhaja, jalla niiqui zuma kamañchiz kaj cjila. Nižaza jakziltat Yoozquinkaz kuzziz žejlčhaja, jalla niiqui Yoozquinkaz kuzziz kaj cjila.

Nekztan tsjii joraqui cjichičha:

¹² —Nužupan wejrqui wajillal tjonacha. Jalla nuž tjoncan premiuchiz tjonacha. Zapa maynižquiz tjaa-ača, ninacaž kamtiquiztan jama.

¹³ Wejrtča primirquiztanpacha wiricama, nižaza wejrtča kalltiñtqui, nižaza žerzniñtqui, jaknužt tsjii litra “A”quiztan kalltičhaja, nižaza “Z”quin žerzaja, jalla ništa.

¹⁴ Jakziltat persun ujnacquiztan pertuntažlaja, jalla ninacaqui limpu ajunta zquitčiztakazza. Jalla nii pertunta žoñinacakaz cuntintuž cjequiča. Nižaza žeti tjaañi muntiž frutunacquiztan lulasacha. Nižaza ew wajt zanquiztan luzasacha.

¹⁵ Pero wajt zancu jalla tišta žoñinacaž eclaquiča: tsjii kjutñi kuz tjaañi žoñinaca, yat'irinaca, adulteriuquiz ojklayñinaca, žoñi conñinaca, žoñiž paata yooznacžquin rispitiñinaca, nižaza tjapa incallñinaca, nižaza tjapa toscar taku pecñinaca. Jalla nii anazuma žoñinacaž wajt zancu eclaquiča.

¹⁶ —Wejr Jesucristučha. Wejt anjila cuhanžquichinča, tjapa icliz žoñinacžquiz tii takunaca ticlarzjapa. Wejtquiztan David jiliriqui tjoniñča. Nižaza Davidž majchmaatnacžquiztan wejrqui tjoniñča. Wejrtča weenzlak kjantat llijñi warawaražtakaz.

¹⁷ Espiritu Santuqui Jesucristužquiz kuzziz žoñinacžtan “Jesucristuqui tjonla” cjiča.

Nižaza jakziltat tii čiita taku nonznačhaja, jalla nižakaz “Jesucristuqui tjonla” cjila.

Jakziltat kjaztakaz Yooz zuma kamaña ancha pecčhaja, picha, Yoozquiztan zuma kamaña tanzjapa. Nužullakaz tanznasacha. Zuma žeti tjaañi kjaztakazza nii zuma kamañaqui.

¹⁸ Jakziltat tii liwruquiz cjiirta Yooz taku nonžaja, jalla niižquiz čhižinžcuča, tuž cjican: Jakziltat tii cjiirta Yooz taku yapachaja, jalla ninacžquiziqui tii liwruquiz cjiirta anawalinacaž wataquiča.

¹⁹ Nižaza jakziltat tii liwruquiz cjiirta Yooz taku t'upznachaja, jalla niiž tjuu Yooz liwruquiztan jurtaž cjequiča; nižaza zuma Yooz wajtquiz anaž luzasacha; nižaza tii liwruquiz cjiirta zumanaca ana nižtajapa cjequiča.

²⁰ Jalla tii takunaca ticlarñiqui tuž cjiča:

—Ultimupan wejrqui wajillal tjonacha.

Wejrzakaz cjiwčha:

—Jalla nužoj cjila. Amén. Jesucristo Jiliri, jalla nuž tjona.

²¹ Učhum Jesucristo Jiliriqui tjapa ančhucaquiz zumaj cjiskatla. Nužoj cjila. Amén.